WANTED!..
1$
10 c.
BLURT
anti-
pasti

TÜRKİYE'DE PUNK (1978-1999)

{...ve yeraltı kaynaklarının kesintili tarihi}

Sezgin Boynik - Tolga Güldallı

BAS - 2007

Önsöz

Bizimle röportaj yapmayı kabul eden ve yazılarıyla kitaba katkıda bulunan herkese, bu proje için gönüllü olarak çalışan ve projeye destek verenlere, özel yardımlarından ve katkılarından dolayı Serhat "itham" Semiz'e, fotoğraf ve görseller konusundaki özel yardımlarından ve paylaşımlarından dolayı, Aslı Akıncı, Arzu (Tek'er) Akyurt, Enis Özbek, Volkan Özökten, Zoban Raftik, Moskova'nın Sesi ve İsmail Uçan'a teşekkür ederiz.

Teşekkürler: Özge Açıkkol, Osman Akın, Wayne Ailen, Stüdyo APT, Nisa Ari, Erim Arkman, Kemal Aydemir, Bilge Barhana, Margaret Barhana, Ali Cindoruk, Deniz & Efe, Cevdet Erek, Mehmet Ergüner, Yavuz Gündüz, Minna Henriksson, Philippine Hoegen, Igor, Sinan Kestelli, Vasıf Kortun, Jill Magid, Eray Makal, Atilla Şen Meister, Adviye Okut, Bahar Onan, Dilek Özgürel, Sercan Özökten, Nüvit Parçaoğlu, Yavuz Parlar, Propaganda İstanbul, Edith Rijnja, Antoine Schweitzer, Helen Sommer, İTÜ MIAM Kayıt Stüdyosu, Necdet Şahin, Osman Tülü, Sıtkı Vicious, Yakup Yıldız.

"Türkiye'de Punk ve Yeraltı Kaynaklarının Kesintili Tarihi 1978-1999" American Center Foundation ve RAIN/Rijksakademie van Beeldende Kunsten, Amsterdam and the Dutch Ministry of Foreign Affairs Development Cooperation tarafından desteklenmiştir.

Türkiye'de Punk Olmak, Tolga Güldallı

Bilinen ve kabul gören ansiklopedik tarifi ile Punk, 70'li yılların ikinci yansında İngiltere'de bir müzik akımı etrafında gelişen toplumun tüm değerlerini alt-üst eden, yıkıcı bir altkültüı dür. Müzikal alt yapısını 70'li yılların ortasında New York'daki bazı müzik gruplarından almış, tavır ve tarzı ise İngiltere'de şekillenmiştir. Punk'm nihilist ve yıkıcı tavrı, zamanla gelişip olgunlaşarak, antifaşist, antikapitalist, antimilitarist, antiotoriter, cinsiyetçilik ve homofobizm karşıtı, derin çevreci, hayvan haklarını savunan, kendin yap'çı yıkıcı-yapıcı bir "ideoloji"ye dönüşmüştür.

70'lerin ikinci yarısında öfke kendini, Avrupa ve Amerika'da Punk ile dile getirirken, Türkiye'de sokak çatışmalarında, grevlerde ve devrim provalarında gösteriyordu. "Müzik dinlemenin" henüz "sırası" değildi. 12 Eylül 1980'de gerçekleştirilen "geleneksel" askeri darbe, işkenceler, zindanlar, idamlar, sürgünler, yasaklar, sansürler ve antidemokratik yasalarıyla gelmişti. 12 Eylül rejimi, özellikle Sol muhalefeti tamamen susturmuş, günümüzde etkisi hala süren sistematik bir apolitizasyon ve kişiliksizleştirme çalışması ile, toplumun her kesimini, üniversiteleri, sanat ortamlarını sindirmişti. Devir, "Tonton amca", "köşe dönmek", "video kaset" ve "arabesk" devriydi.

Böylesine sindirilmiş, kişiliksiz bir toplumda, kendisine dayatılan yoz arabesk kültürü kabullenmek istemeyen, kendisine nefes alabileceği bir yer arayan bir kesim gençlik için bir alan vardı, o da: Heavy Metal. Tek tük kaset kaydı yapan yerler ve yurtdışından gelen bir iki yabancı Heavy Metal dergisinin "altyazısız" sayfalan sayesinde, kendini "farklı" hisseden bir kesim gençlik böylece Heavy Metal ile tanışmış oldu. Magazinel olmanın dışında, çoğunluk için Punk ile tanışma,

Heavy Metal'den Punk müziğe bir "tarz" geçişi ile gerçekleşti.

80'li yıllann ikinci yansı itiban ile kendini metalci veya punk olarak lanse edenler, gündelik hayatın içinde de kendini göstermeye başlamıştı. 1977'lerde İngiltere'de punklann toplum düzenine karşı gerçekleştirdikleri "şok edici" taktikleri, kendini Türkiye'de 80'lerin ikinci yansında "özgür bir birey" olma nedeni olarak, uzun saç, küpe veya yırük kot ile gösteriyordu.

Bu her gün kavga anlamına geliyordu. Ancak yaşanan bu sokak sıkıntılarının dışında Türkiye'de Punk, kültürel ve politik anlamda

gündelik hayatta kendine yer bulamamıştır.

Türkiye'de gençlik, toplumun genel örf ve adet yapısına uygun bir şekilde, hiçbir alanda söz sahibi olamamıştır. Gerek ekonomik, gerekse toplumsal baskılar nedeniyle gençlik ve bir altkültüre ait olmak gibi "gençlik alışkanlıklan" sadece belli bir yaşa veya döneme kadar (iş hayatı, okul bitimi, askerlik veya evlilik) sürdürülebilen, yaşanıp atlatılması gereken bir evre olarak algılanmıştır. Çevreden kopulduğu için bir kültürü besleyecek temeller hiçbir zaman sağlam olmamış, gelenek sürdürülememiş; bu yüzden kendilerini ifade edebilecekleri ve üretebilecekleri süregiden ortak bir yaşama alanı -altkültür- yaratamamışlardır.

Punk'm Türkiye'deki politik hayatıa tanışamamasmın bir çok nedeni vardır. Bunlardan en önemlileri kuşkusuz 1980 askeri darbesinin genel toplum üzerindeki baskı ve etkileri, darbe sonrası yaralannı sarmaya çalışan ve toplumsal hayatta tekrar yer arayan Sol'un içine kapanık muhafazakar yapısı ve de Punk'lann genel anlamda politik hayata katılmak gibi bir dertlerinin olmamasıdır.

Türk medyasında ve toplumunda Punk, -başka ülkelerdeki genel bakış açısından farklı olmayacak şekilde- sapıklık, bir tip saç şekli, neo-nazi'lik ya da batı özenticiliği ile eş anlama gelmekteydi. "Resimlere bakmak" dışında Punk hakkında okunabilecek Türkçe kaynakların olmaması* ve Punk'm iletişim ve bilgi aracı olan fanzinlerin ancak 90'lı yıllardan sonra ortaya çıkması nedeniyle, Punk çevresi içerisinde de Punk kavramının sığ kalmasına neden olmuştur. Kendini Punk olarak nitelendirenlerin çoğunluğu için Punk, öykünmenin ötesine gidememiş, sadece bir müzik tarzı, taviz verilmek zorunda kalınan dış görünümü ve Punk deyince akla ilk gelen "başıbozuk"luk ile özdeşleşmiştir. 80'li ve 90'lı yıllarda Türkiye'de, altkültür olarak ele alınan ve aslında sadece Punk'a özgü bir durum olmayan bu olumsuz tablo, günümüzde de Türkiye'deki benzer tüm gençlik altkültürlerinin ortak açmazıdır. Türkiye'de yaygın bir altkültür olarak Punk'tan bahsedemesek de, hafızasını darbelerde yitirmiş, geçmişe ait bir belgesi olmayan bu depresif, muhafazakar ve "boya katılmış" ülkede, her türlü olanaksızlığın ve yalnızlığın içerisinde yaşanmış samimi bir dönemi belgelemek gerekiyordu.

Elinizdeki bu -övünç kaynağı olmayan, konusundaki "ilk"- kitap, 80'li yıllardan, Türkiye'de ilk "resmi" yerli Punk albümü olan Rashit'in Telaşa Mahal Yok'un çıktığı 1999 yılma kadar olan süreçte, Türkiye'de Punk'm kendini somut olarak ifade ettiği müzik ve yeraltı kaynaklarım içermektedir. Ancak bu kitap, o döneme tanıklık etmiş, "belli" kişi ve grupları içermekte, bir "Türkiye Punk Külliyatı" olarak

algılanmamalıdır.

Kitapta Punk ile birlikte adını sıkça göreceğiniz bir diğer akım Hardcore'dur. Hardcore, 80'li yılların başında Amerika'da, punk gibi giyinmeyen ve klasik Punk müziğe göre çok daha hızlı müzik yapan Punklann kendilerini ayırmak için yarattıkları bir tarzdır. Hardcore günümüzde, özgünlüğü, disiplini ve sert söylemi ile Punk'la birlikte anılan ana bir akım haline gelmiştir. Yine de bu kitapta terim karmaşası yaratmamak için genel olarak Punk kelimesinin kullanılması tercih edilmiştir.

Türkiye'de magazin köşeleri dışında Punk kelimesinin gözüktüğü ilk yer 1978'de Tünay Akdeniz ve Grup Çığnşım grubunun plak kapağında yer alan "Punk Rock" ifadesidir. Ancak bu ifade daha çok ticari amaçla yapılmış bir Punk şakasıdır. Aktif olarak Punk müzik yapan ilk topluluk 1987 yılında kurulan Headbangers'dır. Punk'ın iletişim kanalları olan fanzinlerin, ilk görülmeye başlandığı yıl Türkiye'de fanzin kavramının da doğduğu yıl olan 1991 'dir. Punk Müzik, Punk'ın "kendin yap" etiğine -zorunlu ve doğal bir şekilde- uygun olarak evlerde çoğaltılan demo kasetlerle yayılmış, Necrosis, Radical Noise ve Turmoil 1994 yılında ilk kez yurtdışında -Türkiye'de basımı yıllar önce bitmiş olan plak formatında- şarkılarını basma imkanı bulmuş, yerli müzik sahnesinde bir çığır açmışlardır...

Günümüzde Punk, müzik ve "moda"sı ile her ne kadar kapitalizm tarafından ehlileştirilip, ambalajlanarak karlı bir ürüne dönüştürülmüşse de, Punk bir tavır olarak tüm dinamikleri, yeralündaki paylaşım ve komünitesi ile muhalif bir altkültür olarak hayat devam ettiği sürece yaşayacaktır.

* Punklar, Punk üzerine okuyabilecekleri Türkçe kaynaklar ile çok geç tanıştılar. Punk altkültürü ile ilgili Türkçe'ye çevrilen ilk kitap, Dick Hebdige'in, orijinal adı Subculture: The Meaning Of Style olan "Gençlik ve Altkültürleri"nin ilk basım yılı 1988. Punk ile ilgili diğer kitapların basım yıllan ise 2000'li yıllardan sonra. Bu kitaplar arasında Punk'ı yaratan ve etkileyen müzikal ve sanatsal akımlar ile dönemin ekonomik ve sosyal koşullarını anlatan Tricia Henry'nin "Punk Bir Altkültürün Oluşumu" adıyla Türkçe'ye çevrilen Break All Rules: Punk Rock and tlu Making of a Style ve Punk felsefesi ile ilgili Craig O'Hara'nın "Punk Felsefesi: Gürültünün Ötesinde" adıyla Türkçe'ye çevrilen The Phiksophy of Punk: More Than Noise! kitaplannı okumanız tavsiye edilir.

1. Bölüm: KARANLIK YILLAR

Tünay Akdeniz

Müzik hayatınızdan bahsedebilir misiniz?

Benim müzik yaşantım ilkokul dönemlerinde mandolinle başladı. Ortaokulda bağlama ve darbukaya merak sardım. O dönemler babamın görevi nedeni ile Sivas Divriği demir madenlerindeydik. 1962'de Karabük'e geldik. Lise dönemlerinde alelade tenekeden yapılmış bir şeyle davul çalmaya başladım. Böylece benim müzik yaşantım başladı. O zamanlar daha çok Beat ve Rock türündeki gruplara meraklıydım. Beatles, Animals, Rolling Stones çok sevmezdim. Rock 'n' Roll çok severdim. O dönem Gölgeler adında bir grup kurduk. Günün piyasa şarkılarını yabancı dilde icra ediyorduk. Ondan sonra Milliyet gazetesinin liselerarası müzik yarışmasına katıldık. Bir şeyler hazırlamamıza rağmen çok amatördük. İlk defa Türkiye'de bir Türkçe şarkıyı kendimize göre aranje etmeyi denedik. "Karagözlüm Efkarlanma Gül Gayrı"yı Beat tarzında yaparak girmiştik yarışmaya. Daha sonra Yıldız Teknik Üniversitesi'nde makine mühendisliği okumak için İstanbul'a geldim. Burada gitara ve şarkı söylemeye merakım başladı. Hayalimi grubu olan Led Zeppelin'in Led Zeppelin II albümünü aldığımda işte benim türüm bu dedim. Okurken zaman zaman müzikle ilgili bir yerlerde de çalıştım; Fenerbahçe Orduevi, Steak House, Kadıköy Nis Düğün Salonu, Paşabahçe Sosyal Tesisleri gibi...

Okuldayken Karabük'ten müzisyen arkadaşlarla bir grup kurduk. Pop folk türünde bir şeyler yaptik. O zamanlar Folk müzik popülerdi. Bir bağlama, bir kaşık, on iki telli bir gitar ve bir flütle üç arkadaş bir grup kurduk ve Coşkun Plak'la ilk 45'liğimizi yaptık. Ama benim içimde hep Rock yapmak vardı. Gitarla besteler yapmaya başladım. Karabük'ten gelen arkadaşım Kenan'la birlikte besteler yapmaya başladık. Atilla Özdemiroğlu ve Şanar Yurdatapan'ın sahibi olduğu Şat Yapım'da (ismi de oradan geliyor zaten) stüdyoya girdik. Baha Boduroğlu tonmeisterlik, Hurşid Yenigün şarkıların aranjmanlarını yapıyordu. Bize çok yardımları dokundu.

O zamanlar TRT'de İsmail Cem genel müdürdü. Gece yayınları başlamıştı. Denetimden geçmemesine rağmen kaçak olarak kim dinleyecek diye gece onikiden sonra bizim Salak plağını çalıyorlardı. Salak, isminden dolayı çok ilgi çekti ama plağı yapana kadar bayağı bir dolaştık. Unkapanı çevresinde herkes para kazanmak istediği için ve biz de Rock müziği yaptığımız için pek yüzümüze bakmadılar. En sonunda Nazmi Şenel'in ortağı olduğu Kent Plak (sonradan EMİ oldu) kabul etti. Nazmi Şenel hem ileri görüşlüydü hem de Rock müziğini

çok severdi, bize desteği çok olmuştur. O dönem ortalarda bizim gibi müzik yapan kimse yoktu. Mazhar Fuat Özkan daha çıkmamıştı, Erkin Koray Hollanda'daydı.

Biz Salak plağıyla 1975 yılında Türkçe sözlü ilk Rock plağını yapmış olduğumuza inanıyoruz. Övünmek için söylemiyorum ama bunu bir miladi başlangıç olarak görüyorum. Ondan önceki yapılan Rock şarkılannm çoğu genelde insanların kulağına tanıdık gelen armonilerle ve müziğe bağlama katarak, biraz da ticari yön düşünülerek yapılırdı. Ama bizim yaptığımız müzik tamamen dışa bağımlı olmadan, yabancı gruplardan alıntı yapmadan, kulağımızdaki ezgileri karikatürize edilmiş sözlerle birleştirerek yaptığımız bir müzikti. Müziğin sert olmasının yanı sıra sözlerin de insanlara cazip geleceğini düşündük. Bunu da başardık tahminimce... Daha sonra ikinci plak geldi. O dönem Punk olayının ve Sex Pistols'ın dünyada patladığı dönemdi. Sonuçta bizim yaptığımız müziğin hem içeriği hem sözleriyle bir şeylere karşı bir tavrı vardı. Bu tavrı Punk giyim tarzıyla da birleştirdik ve üçüncü plak Meselâ Mesele geldi. O zaman Mazhar Fuat Özkan, Şat Yapım'da ücretli olarak çalışan müzisyenlerdi. Bir gün şeş kaza stüdyoya gelmişler, biz kayıt yaparken stüdyonun arka tarafında bizi dinlemişler. Bize bu müzik tipinin Türkiye'de tutmayacağını ve neye güvenerek böyle bir müzik yaptığımızı sordular... Salak plağının kapağında da yazdığı gibi biz sadece ticari amaç gözetmeksizin kendi inandığımızı yapmak istedik. Yapılan her işte insanın önce kendini tatmin etmesi lazım. Öncelikle kendimizin zevk alması ve beğenmesi önemliydi.

Hey dergisinin genel yayın yönetmeni Doğan Şener'le yaptığım bir telefon konuşmamızda bana aynen şöyle söylemişti "Biz dergi olarak sizin yirmi beş yıl sonrasının müziğini yaptığınızı idrak edemedik. Gereken ihtimamı müzik basını olarak gösteremedik. Bu sizin suçunuz değildi. Biz sizi anlayamamışız".

78'deki Meselâ Mesele benim askere gitme dönemime denk geldi. Ülkedeki karışıklıklardan dolayı üniversiteyi dondurmuştum. Denizli'ye gittim. O zaman Baretta filmi ve müziği çok meşhurdu. Bir Baretta filminin müziği satıyordu, bir de bizim Meselâ Mesele plağı...

Sonra 80'li yıllar... Ben askerdeyken piyanist şantör dönemi başlamıştı. Askerde yaptığım besteler vardı. Askerlikle ilgili Rock türünde yazılmış şarkılanm vardı. Askerden geldim, işsiz kaldığım için ve Türkiye'deki piyanist şantör furyası yüzünden çok fazla Rock türü müziğin üstüne gidemedim. Bu arada Egzotik Band gibi yeni gruplar çıkmaya başlamıştı. Türkiye'de Rock patlaması 80 darbesinden sonra dünyada da olduğu gibi yaygınlaşmaya başladı. Askerden sonra işsiz

kalınca elimdeki Rock plaklarını nasıl insanlara ulaştırabilirim diye düşünmeye başladım. Hey dergisine ilanlar vererek bu plakları isteyenlere kaydedip posta yoluyla göndermeye başladım.

Daha sonra işsizliğim sürdüğü için, 83 Eylül'ünde Üsküdar Adliyesi'nin karşısında sadece Rock müziğiyle ilgili bir dükkan açtım. O zamanlar İstanbul'da bile insanlann Rock dinleyebileceği bir kaynak yoktu. Unkapanı piyasası, Rock müziğine ters baktığı için Rock adına bir üretim yoktu. Manowar, Venom, Slayer, Metal Church, Queensyrche gibi o dönemlerde var olan bir çok Rock gruplarının albümlerini ve Rock kültürünü besleyecek her türlü malzemeyi ben tanıttım. Daha sonra bu tarza ilgi olduğu anlaşılınca, Bakırköy'de Zihni, başka biri de Erenköy'de Rock müzik getirmeye başladılar. Ama benim kadar yakından takip eden yoktu.

O zaman Türkiye'ye Rock dergisi de gelmiyordu. Ben Almanya'dan iki dergiye üye olduğum için her şeyi dakikası dakikasına takip edebiliyordum. 82-84 yılları arasındaki potansiyel böyle büyüdü. Gelenler de çeşitli müzikler dinledikçe açıkçası Rock kültürleri arttı. Dükkanda çok güzel dostluklar oluştu... Dükkanımın olduğu dönemlerde Pentagram henüz yeni kurulmuştu... Aptüllica, Ankara'dan Hazy Hill, Samsun'dan Objektif grubundan Vecdi, davulcu Alpay Şalt, Demir Demirhan, Yüksek Sadakat menajeri Afşin Akın ve ismini hatırlayamadığım niceleri hep benim dükkandan geçti.

86 yılında, telif haklan yasası yüzünden Unkapanı'ndaki esnaflar, aslında kendileri gerçek korsan olmalarına rağmen İhtiyati Tedbir Kararı'yla dükkanlan basmaya başladılar. İhtiyati Tedbir Kararının müddeti on gündür ve akşam beşe kadardır. Geldiler, cihazlara el koydular. Hepsini yediemine teslim ettiler. 2-3 ay cihazlarımızı alamadık. Hâkim de Türkiye Cumhuriyeti'nde telif hakları yasası olmadığı için neye göre karar vereceğini şaşırdı. Toplu avukat tutmuşlardı. Unkapanı'nda zamanında çalıştığım için var olan ilişkilerimi kullanarak bir yazıyla mallarımı geri aldım. Ama işin tadı tuzu kaçmıştı.

Rock aleyhine de gazeteler ve televizyonlarda haberler çıkmaya başlamıştı... Rock'ın gençleri şeytancı yaptığı ve kötü örnek olduğu konusunda haberlerdi bunlar. Potansiyel düşmeye başlamıştı. Bu düşüş, kamuoyundan ve ebeveynlerden kaynaklanıyordu. Bileklikler, çivili aksesuarlar Türk toplumuna aykırı geldiği için kötü oluyordu. Karabük'e geri döndüm.

92 yılına kadar Karabük'teki evimden kaset göndermeye devam ettim. 92'de Erzincan depreminde annemi ve yeğenimi kaybettim.

Bu olay nedeniyle bir ara piyasayı takip edemez duruma geldim. Sonra da gitgide yavaşlamaya başladı. Zaten internet işin içine girince bu olay da bitti. Ama hâlâ benim kasetlerimi dinleyen, o haliyle saklayan çocuklar var. Zaman zaman yazıyorlar, zaman zaman telefonla konuşuyoruz. Akmar Pasajı benden sonra canlandı. Benden aldıkları kasetleri çoğaltarak sokaklarda tezgah açarlardı. Daha sonra benden aldıklan kasetleri çoğaltarak dükkan açan bile oldu... Karabük'e döndükten sonra geçmiş yıllardaki arkadaşlanmın grubuna dahil olarak beşli bir grup oluşturduk, Grup Nostalji adında, Gerede Esentepe otelde beş yıl çalıştık.

Daha sonra ben tek başıma Safranbolu'da tarihi evlerin alt katları bara dönüştürülünce aralıksız olarak orada çalıştım ve en son Zalifre Otel'de 2.5 yıl kadar çalıştıktan sonra 2006 yılının Eylül ayında Antalya'ya geldim. Burada Baki gruba ait beş numaralı barda Grup Nostalji'den arkadaşım Zeki Karagül ile haftanın beş günü müzik yapıyoruz... Kısaca böyle... Bu arada otuz üç yıllık evliyim, Melodi Ebru ve Beste Banu isminde iki kızım var.

Grup Çığrışım olarak üç plak mı yaptınız?

Evet. 75, 76 ve 78'de. İlk plağım olan Salak, kızım Melodi'nin doğumuyla eşzamanlıdır. Melodi hastaneden çıkmadan Hey dergisine röportaja gitmiştim. 76'da bir plak, 78'de başka bir tanesi. Salak'ın bir tarafı "Salak", bir tarafı "Babam Besteledi Ben Söyledim" idi. O plak benim için Türkiye'de bir dönüm noktasıdır. Bugün bile internette kendimi arattığımda "Salak'"a karşı büyük bir rağbet olduğunu görüyorum.

Besteler ve sözler size mi aitti gruptayken?

"Salak'"ın sözleri bana ait. Plağın arka tarafında babamın yazdığı bir şiiri besteledim. Zaman zaman birkaçının sözleri kız kardeşimindi, ama genelde sözler ve besteler bana aitti. Kenan'la birlikte oturup şarkıların gidişatına karar veriyorduk. Yani introsuna, aradaki sololara...

İlk iki 45'lik Grup Çığrışım olarak son 45'liğiniz Tünay Akdeniz ve Grup Çığrışım olarak geçiyor. Bu isim değişikliğinin nedeni neydi? Grup Çığrışım dışında kişisel olarak da biliniyor muydunuz?

Çoğu işle ben uğraşıyordum. Stüdyo kiralanması, stüdyo kirasının ücreti gibi... Liderlik vasfını sevmem, boks yapmıyorsun sonuçta, bu bir grup çalışmasıydı, ama benim durumum daha müsait olduğu için bu masrafları ben karşılıyordum. Çığrışım Folk'tuk önce. Sonradan

ismi Grup Çığnşım'a çevirdik. En son plakta Kent Plak şirketinin yöneticisi, "Her şeyle sen ilgileniyosun, senin ismini başa yazalım." dedi. Onun fikri üzerine Tünay Akdeniz ve Grup Çığrışım oldu.

Diğer arkadaşlarınız şu anda müziğe devam ediyorlar mı?

Bülent, Eyüp'te elektronik müzik aletleri tamiriyle uğraşıyor. Tahmin ediyorum bir yandan da org çalıyor. Kenan Almanya'ya yufka gönderiyor. Suadiye'de dükkanı var. O uzun müddet Turgay'ın Tavernası'nda çaldı. En son Akrep Nalan'la bas gitar çaldı. Ondan sonra ticarete atıldı. Şu anda hiçbiri müzikle iştigal etmiyorlar. Dediğim gibi Bülent belki org çalıyor olabilir. Ben yirmi bir yıldır hep müzikle iç içeyim.

Bu sizin plaktaki Punk Rock yazısını koyma sebebinin altında ticari bir neden var mıydı? O zamanlar bir ilgi vardı da insanlar alırlar diye mi düşündünüz?

Hey dergisi o zamanlar çok popülerdi. O dergide Deep Purple görmek, Rolling Stones görmek çok da şaşılacak bir şey değildi. İnsanların zaten belli bir takibi vardı. Ama Punk olayı zaten öyle bir patladı ki giyim tarzından davranış biçimine, sahnede kusmalar, tenekeler, zincirler, kulakta kancalı iğneler... Biz ne giyim tarzı, ne de davranış olarak ona o kadar yaklaşmadıysak bile benim müzik ruhumda agresiflik vardır. Çünkü Punk da bir şeye karşıtlıktır. Rock da bir şeylere karşıdır. Punk'ın yapısı bana uyar. Gerçi Punk müzik türü olarak basittir. Bizim yaptığımız plaklarda dantela gibi işlenmiştir şarkılar... Punk furyası sırasında Nazmi abi İngiltere'deydi. Oradan kart atmış. "Burada Punk müthiş, buradan çalışmaların için sana aksesuar getireyim." dedi. O zaman Türkiye'de ilginç aksesuar yok; İğne, zincir, arma hiçbir şey yok. Ben zinciri gittim hırdavatçılar çarşısından aldım. Sheraton Oteli'nin kazan dairesinde "Salak"a ve "Dişi Denen Canlı'"ya klip çektik. Tüm dünyada da Punk patlamış... Biz de Punk Rock ilave ettik albüm kapağına. Belki çok Punk Rock tarzında değildi ve düşündüğün gibi ticari amaçlı da olabilir, ama bize uyan yanı çok vardı...

Bu plağa ilgi nasıl oldu, olumlu veya olumsuz?

Hiçbir olumsuzluk olmadı. Türkiye Cumhuriyeti'nin TRT'si haricinde...

Punk kelimesi yüzünden mi bir engelleme oldu?

Salak kelimesi yüzünden bile geri döndü TRT'den. "Dişi Denen Canlı" ve "Meselâ Mesele'"de sözler basit diye geri döndü. Sözlerin basitliği olur mu? O zaman bir Karacaoğlan'ı, bir Yunus Emre'yi de inkar ediyorsunuz. Sözün basiti olmaz. Sözler bir şeyler anlatır insanlara.

Dolayısıyla ben de “Dişi Denen Canlı” için TRT’yi dava ettim.

O zamanlar denetim kurulunda sansürden geçmeme nedeni olabilecek distorsiyon gitardaki akord bozukluğunu anlayacak hiç kimse yoktu. Nida Tüfekçi denetim kurulu başkanıydı. Bu adam bağlamacı bir adam. Türk hafif müziğini bile denetliyorlardı, gerisini siz düşünün.

Sonra danıştaya dava açtım. Ama o sırada askerde olduğum, avukatım da olmadığı ve kendi savunmamı kendim yaptığım için davayı kaybettim. Ama şu var ki TRT’yi ilk dava eden kişi benim. Türkiye’de bugün dahi hiçbir sanatçı TRT’yi mahkemeye vermemiştir. Yani ben bunu da denedim. Çünkü ben inatçı bir insanım ve yaptığım işi çok seviyorum. Haksızlığa gelemiyorum. Ayrıca Türkiye’de Rock müziği yapan grupların Türkçe sözlerle Rock yapmasından yanayım. Rock bir protesto müziğidir ve anlatılanları Türkiye’nin diğer bir ucundaki insan da anlamalı. Ben o şarkıyı şunu düşünerek yaptım. 17-18 yaşındaki liseye giden bir genç kızı önce okula giden bir kız gibi, okul haliyle düşünüyorsun. Bir de okul tatil olduğu zaman yazlık haliyle düşünüyorsun. Birbirine zıt bu iki giyim tarzını ve davranış biçimini gören biz erkekler hangisine kanacağız? Bu mu, o mu? Bunda alınacak ne var?... Karşı tarafta bayan avukat vardı. “Dişi Denen Canlı”nın sözleri kadını da rahatsız etmiş. Kadının her gün ezildiği, dövüldüğü, köle gibi çalıştırıldığı dönemde benim şarkıma takıyorlar. Herkesin şarkısı çalınırken sizin de şarkınız çalınacaktır diye bir kaide yoktur dediler ve yüce Türk milleti adına davayı kaybettim.

Bu Punk Rock ibaresiyle çıkan Meselâ Mesele plağı çıkınca hiç konser verme şansınız oldu mu, yoksa direkt askere mi gittiniz?

Plak çıktıktan altı ay sonra askere gittim. Gitmeseydim bugün ismimden çok daha fazla bahsedilen biri olurdum. O zamanlar ülkede çok karışıklık vardı, her taraf bombalanıyordu, hiç konsere gidemedik. Bir tek Salak plağı çıktığı zaman sevgili Erkin Koray Levent’te bir sinemada bir konser veriyordu. Telgraf çektiler. Bizi alt grup olarak önermişler. Biz de Erkin Koray’dan yarım saat önce sahne aldık.

Onun dışında hiç konser vermediniz mi peki?

Hayır. Sadece yukarıda bahsettiğim Erkin Koray’dan önce yarım saatlik bir sahnemiz var. Hepsi o kadar. Bir kere konser vermeniz için bir sürü alet edevatınız olması gerekiyor. Biz distorsiyon’u bile Yüksek Kaldırım’dan kiralardık. Kenan kendi gitarını getirirdi. Hurşid kendi gitarını verirdi. Ben Karabük’te davul çalmayı bırakmıştım, davulum da yoktu.

O zaman şimdiki gibi menajerler falan da yok. Olan menajerler de

Zeki Müren'lerin, şunlann bunların menajerleri. Bizim gibi bir Rock grubunun menajeri kim olmak isterdi ki? Füsun Ünal'ın, Cem Karaca'nın konserleri olurdu, onlara gidilirdi. Ama biz saf temiz ama sert Rock yaparken bu mümkün değildi. Ülkenin durumu bir taraftan, olanaksızlıklar bir taraftan... Ben zaten üniversitede okuyorum, bir yandan bir işte çalışıyorum. Kenan keza öyle, Bülent vardı bir tek boş. Bu işe girdiğin zaman asıl ekmek kazandığın işten feragat etmen gerekiyor...

Askerden döndüğünüzde grubu toparlamak veya yeni bir grup kurmak istediniz mi?

Kenan, eğitim görmeye Almanya'ya gitmişti. Bülent kendi işini kurmuştu. Askerdeyken ihtilal oldu. Döndüğümde altı sene işsiz kaldım. Askeri konsey daha önce çalıştığım iş yerini kapattığı için oraya da giremedim. Unkapanı'nda plakçılık yapmaya başladım, dolayısıyla bununla uğraşacak zamanım olmadı.

Hem Punk'a hem Rock'a baktığınız zaman altındaki o isyankar yapı politik duruşunun da bir göstergesi asknda. O zamanki Türkiye'ye baktığımızda Rock müziği yabancı kökenli olduğu için politik çevreler tarafından pek tasvip edilmiyordu. Sizin politik çizginiz neydi?

Sosyal demokrat bir insanım ama biz İngiltere'deki Rock grupları gibi politikayla çok fazla haşır neşir olmadık. Ben aktif politikadan çok uzaktım. Bir tane oyum vardı, gidip veriyordum. Müziğe kendimi adamıştım. Onun haricinde herhangi bir kuruluşla alakam yoktu. Bilmiyorum bunu ne amaçla soruyorsun, gazeteden okumuş olabilirsin. Bir vurulma olayı vardı... O da tamamen tesadüfidir; top oynarken iki taraftan biri zulaya yatıyor. Diğer takımın oraya top oynamaya gideceklerini biliyorlar ve bunları biz burada nasıl olsa hallederiz düşüncesiyle beklerken, pusu kurulan takımın oyuncularından bir tanesinin sarası tutuyor. On dakika sonra sahayı boşalttılar biz girdik. Kandilli koruluğunda küçük bir sahadır orası. Dolayısıyla olan bana oldu farkında olmadan. Hey dergisi röportaja geldi hastaneye. Benim çok katı siyasi bir içeriğim hiç olmadı açıkçası. Ve dediğim gibi biz Punk yapıyoruz diye kimse bize sert bir tepkide bulunmadı. Ve plak da hepsinden daha fazla sattı ve altı ay listelerde kaldı.

Basının size ilgisi nasıl oldu? Sultanahmet'teki sakatatlı bir fotoğraf çekiminiz olmuş. Bu olaydan bahsedebilir misiniz?

Basın her zaman popülaritesi fazla olan kişinin reklamını yapmaya çalışır. Unkapanı'nda Nazmi abinin basınla ilişkileri çok iyiydi. Bu tip şeylerde onun çok yardımı oldu.

Bir de kendimiz plaklarımızı elimize alıp müzik yazarlarım dolaşıyorduk. Veriyorduk, dinliyorlardı. İnsanlarla ilişkilerimiz iyiydi. Sakatat hikayesi de Günaydın gazetesinin gençlik sayfasında bize tam sayfa yer vermek istemesiyle başladı. Haberi hazırlayan gazeteci fotoğraf çekiminde bir takım aksesuarlar kullanmak istedi. Sultanahmet'teki sakatatçı dükkanından geçerken içeri girdik ve sakatatları aldık. Birkaç parçasını kestirdik.

Ben taktım, diğer arkadaşlar çevremiz ne der, arkadaşlarımız ne der diye takmak istemediler. Birkaç gün sonra resimleri ve fotoğrafları gördüğümüzde adam bana dedi ki; "Çekimler arkadaşlarının utangaçlığı yüzünden istediğim gibi olmadı." Gazetecinin tam istediği gibi olmadığı için de Günaydın'daki söz verilen tam sayfayı kaybettik. Ama resimleri bize verdiler ve basına dağıtabileceğimizi söylediler.

Bu fotoğraflar herhangi bir yerde yayınlandı mı?

Hey, Ses, Hayat dergilerinde kullanıldı.

Bu sakatat olayından sonra sokakta hiçbir tepkiyle karşılaştınız mı? O zaman için ekstrem bir durumdu sonuçta...

Kötü bir tepki gelmedi. En fazla gülmüşlerdir... Dediğim gibi ben uç şeyleri seviyorum. Pek kimsenin denemediği, yapmadığı, ilk defa benim beynimden çıkacak şeylerden zevk alıyorum. Taklitçi olmaktan sakınıyorum. Müzikte de bunu yaptım, giyim türünde de bunu yaptım. Meselâ Mesele'nin kapağına dikkat edersen, çok agresif olmasa da alışılmadık bir giyim tarzı vardı o zaman için. Plak kapaklan hep piyasadakilerden değişikti. Bugün de sakatatla konsere çıkarım mesela.

Peki siz Punk kelimesini ilk duyduğunuz zaman Sex Pistols'u dinleme şansınız olmuş muydu? Tepkiniz ne olmuştu?

Tabii ki. Çok beğenmiştim. Nazmi abi Ingiltere'den gelirken Anarchy in UK'yi getirmişti 45'lik olarak. Hatta Sex Pistols'ı Türkiye'de ilk kez Nazmi abi plak olarak çıkardı. O zaman Türkiye'de plak üretimi olmadığı için yurtdışından gelen plaklar korsan olarak çıkarılıyordu. Normalde Rock plağı basılmıyordu ama Nazmi abi büyük bir cesaretle çıkardı. Büyük riskti... İleri görüşlü bir adamdı...

Sizin Big Rocker lakabı nereden geliyor?

Gerek Rock kültürü açısından, gerek yaptığım hizmetler açısından o zamanki çocuklar ve müşterilerin bana verdiği bir lakaptı. Tünay "Big Rocker" Akdeniz diye kullanıyordum. İnsanlara iyi birşeyler verdiğimi tahmin ediyorum. Mesela kasetlerin içine plakların beş cm'e beş cm

fotoğraflarını koyardım. O zaman dergi olmadığından en azından kaseti alan plak kapağının resmini görebilsin diye... Şarkıların isimlerini grup elemanlarının isimlerini yazardım. Kasetlerin sonlarına da diğer bilinmeyen gruplardan da birkaç şarkı ekleyerek çocuklara yeni gruplar tanıtırdım. İnsanların bilgisi olsun diye... İşimi çok seviyordum ve iyi bir hizmet verdiğime bugün de inanıyorum.

Rock müziğe tepki veren ailelerden dükkana karşı direkt bir tepki oluyor muydu?

Hayır. Çünkü dükkan o kadar mükemmeldi ki... Zaten çocuklar hafta sonu gelirlerdi.

Dükkanda yer olmadığı için yerlerde otururlardı. Plak içlerindeki yazıların fotokopilerini çektirirlerdi, dergilere bakarlardı. Rock piyasasında arkadaş olanlann çoğu benim dükkanımda tanışmışlardır. Mesela Pentagram'da bas çalan Tarkan, Master of Puppets albümünün ne zaman geleceğini sormuştu bana bir gelişinde. Cuma günü gelir dedim. Normalde cuma günü okula gitmesi gerekiyor. Okula gider gibi otobüse atlayıp İstanbul'a geliyor. Master of Puppets'ını alıp dönüyor... Çok güzel anılarımız oldu. O küçücük dükkan bir Rock merkezi gibiydi.

Plak arşivi yapma, dergilere abone olma fikri askerlik sonrası çıkan bir fikir miydi? Kendi kişisel koleksiyonunuz var mıydı?

Zaten kişisel bir koleksiyonum vardı. Üniversite hayatım boyunca bütün paramı uzunçalara yatırdım. Pikabım yoktu ama plaklarım vardı. Nasıl olsa bir gün pikabım olur ama plakları bir daha bulamam diye alıyordum. Yurtdışından gelen plaklardan tanesini altmış beş liraya her ay bir tane alıyordum. 78'e kadar kendim için bir koleksiyon oluşturdum. Bunu ticarete dökünce Almanya'daki tanıdıklarım sayesinde ayda 20-25 tane plak gelmeye başladı. İlk dönemlerde AC/DC, Iron Maiden, Judas Priest, Krokus... Genelde insanlar bunlara yöneldiği için ilk önce bunları getiriyordum. Onun haricinde Venom'u, Metallica'nın Kill'em All'u getirdim. Bu gruplar bilinmediği için 6-7 ay sipariş alamamıştım.

Bütün plakları yurtdışından mı getiriyordunuz?

Almanya'dan getirtiyordum. Ama albümlerin ne zaman çıkacağını biliyordum. Aylık ve haftalık müzik dergileri geliyordu. Almancam olmamasına rağmen doğru grupları seçip, dükkana gelen Alman Lisesi'nde okuyan çocuklara çevirtiyor, sipariş veriyordum.

Rock dışında Punk'a ilgi var mıydı veya Punk plakları getirir miydiniz? Özellikle Punk müziğe ilgisi olanlar var mıydı?

Ben müzik dinlerken araştırmacı olanları seviyorum. Hep aynı şeyleri dinleyenleri sevmiyorum. Rock müzik kültürü dinledikçe artar. Bir müddet sonra bir grubu çok dinlerseniz beyniniz kaldırmaz. Kaldırmayınca da yumuşak şeylere geçiş yaparsınız. Mesela U2 gibi. Bu tip kaymalar çok oldu. O yüzden insan müzik dinlerken araştırmacı olmalı. Benim çocukların çoğu araştırmacıydı. Plaklarımın hepsi ortada duruyordu. Kaset doldururken "Abi şunlardan da bir tane koyar mısın sonuna." derlerdi. Speed, Punk her neyse... Punk sözleri, yapısı, giyim tarzı ile agresif bir müziktir. Dolayısıyla bir şekilde insanlar kendilerine yakışanı buluyorlar.

Geç de olsa Punk'a karşı bir ilgi başlamıştı o dönemlerde...

Sizce Türkiye'de Punk diye bir kültür oldu mu?

Türkiye'de tabii ki hiçbir şey tam değil. Dinlenmiştir veya giyinilmiştir, ama hiç bir zaman aşırıya kaçınılmamıştır. Ben o zaman hiç bir punkçının üzerinde ne toplu iğne, ne kanca, ne de zincir gördüm. Sadece felsefik olarak, dinlenme olarak, beyinsel olarak Punk vardı. Ama kimsenin ben punkçıyım diyerek gerçek Punk gibi yaşadığını tahmin etmiyorum.

Bizim dönemlerimizde 68 kuşağı vardı. Dünyadaki Rock grupları gibi giyinip geziyorduk... Ama şimdi daha kötü durumdayız. 68'lerde insanlar Cem Karaca'yı, Erkin Koray'ı, Banş Manço'yu görerek alışmışlardı. Türkiye'de Rock kötü görüldüğü için insanlar sokakta uzun bir süre AC/DC tişörtüyle gezenlere bile laf atılıyordu.. Gezenler vardı tabii ama hiçbir zaman çoğunluk olamadı. Gerçi laf atanlar daha sonra sırf moda yüzünden kendileri de giydiler. Onlar giyince bizim Rockçı çocuklar protesto olarak üstlerindekini çıkardılar. Rock'la ilgili bir şeyler yapıyorsanız, giyiyorsanız maalesef hoş karşılanmıyor. Saçını arkadan bağlayan erkeğe hâlâ bakar dürümdalar...

Kemal Aydemir

Punk ile tanışman nasıl oldu?

Ben İngiltere'ye grafik okumaya gittim. O zaman Türkiye'den bilgi alabileceğin çok kaynak yoktu. Bilgi sahibi olamıyordun. Gittiğimde bir baktım ki, okullar süper pahalı. Plan şöyleydi; yarım gün çalışıp, yarım gün de okula gidecektim.

Hangi okul?

Hangi okul diye bir şey yok. Giremedim ki, hangi okul olmadı.

Kaç yılı?

1977. Türkiye'de o zaman hippi hayatı vardı, saçlar uzundu. Böyle bir ortamdan oraya gittim. Orada film tamamen değişik. Hippilerin hepsi yaşlanmış, çoğu işgal evlerinde kalıyor. Bir süre sonra punkları görmeye başladım. Garip makyajlar, yırtık elbiseler, toplu iğneler falan. Tabii çok değillerdi başlarda. 77 yılı daha. Bunlar kafayı sıyırmış zannettim. Psikopat, tehlikeli adamlar diye düşündüm. Bende hippi kafası devam ediyor tabii o sıra, hala Pink Floyd, Frank Zappa dinliyordum. Bir arkadaş, "Burada yeni bir akım çıktı. Bu gördüklerin Punk. Bunların kulüpleri var. Seni bir konserlerine götüreyim bak, ne biçim fark var" dedi. İyi dedim gidelim. Biz kalktık gittik. Marquee diye bir yer vardı. O gün Lurkers ve 999'in konseri vardı orada. İçeriye bir girdim, yani samimi söylüyorum bayağı korktum. Biz gayet düzgün kıyafetteyiz. Onların hepsi yırtık pırtık elbiseler, zincirler falan. Akıl hastanesi gibi içerisi. Biz nereye geldik diye bir taraftan korktum, bir taraftan da enerji bayağı hoşuma gitti. Çok renkliydi.

Konser bir başladı, biz de tam öndeyiz, bir de içerde bira içiyorlar. Pogo falan derken bir kargaşa. O onun üzerine çıkıyor biralarla, millet birbirine tükürüyor. Herkes içki içinde. Biz korktuk kavga çıkar diye gittik arkaya, oradan seyrediyoruz. Müthiş bir elektrik vardı müzikte ilk gördüğümde. Nasıl karşılaştırma yapayım; bizim 60'lı yılların gruplarında, grup çıkar sahneye, belirli bir parçayı çalar. Sonra saatlerce gitar solosu car cur cur. Arkadan davul çalar gider gider. Bunlar bir şarkı çalıyor iki dakika, hop eliyor ikinci parça. Hiç gitar solosu falan da yok. Ama müthiş bir elektrik de var. Ulan dedim ben bu müziğe bayıldım, her hafta gelelim buraya.

Biz o zaman Kuzey Londra'da oturuyorduk. Orası da hep işgal evleri. Orada da İngiliz Rock tarihinde önemli bir yeri olan bir Pub vardı. Ama fazla da büyük bir yer değil. O mahallede oturuyorum ya, ha bire

bakıyorum kimler çalıyor diye. Pub'a sürekli gitmeye başladım. Dedim salla hippileri punklarda hayat var. Bu arada, adamlar ne istiyor, amaçları nedir, kültürü nedir hala bilmiyorum. Fazla İngilizce de yok, anlayamıyordum.

Kings Road'a giderdik. Orada punklar hava atardı. Giyinirler, millet onlara bakar, bunlar millete tükürür falan. Malcolm Mc Laren'in Sex diye ünlü dükkanı vardı. Oradan geçiyordum bir gün, ama dükkan olduğunu bilmiyorum. Vitrine çürümüş bir postal koymuşlar. Kavramsal sanattan falan da anlamıyorum. Dedim burası neyin nesi. İçeri bir girdim, içerde Jordan, elinde de kırbaç, bana bakıyor. Eyvah dedim. Fakat dükkan hoşuma gitti. Kimse sana bir şey sormuyor, diğer dükkanlar gibi değil. Müzik olarak da Punk çalıyor. Ben de burası herhalde punk dükkanı diye düşündüm. Fakat elbiselere falan baktım, hep fetişist. O zaman moda "bondage trousers" idi. Ulan bunları kim giyer. Tişörtlere falan baktım. İlk o grafikler var ya fosforlu renkler falan, bayağı hoşuma gitti. Her Kings Road'a çıktığımda o dükkana uğrardım.

Sonra aradan bir zaman geçti. Punklar o zaman çalamıyorlardı. Gazetelerde Sex Pistols çalıyor gözüküyor ama Sex Pistols'ın nerede çaldığı belirsiz. Gizli çalıyorlar. Bir olay oldu. Bir kızın gözüne konserde şişe atmışlar, kızın gözü çıkmış. Bütün Punk konserlerini yasakladılar. Marquee'ye gidiyoruz hiç konser yok. Flyer veriyorlar elden, gelin işte şurada şu saatte konser var diye. Kapıda flyer'ı gösteriyorsun, tamam gel geç diyor içeri.

Bir gün kim olduğunu bilmediğim bir konsere gittim. İçeriye bir girdim. İçerisi nasıl kalabalık. Eski bir fabrika ya da depo gibi bir yer. Biz de hala kafada şey var, konser deyince koltuklar olacak, herkes oturacak falan. Bir baktım içeriye herkes punk. Ben pardesü falan giyiyordum. Burada nasıl konser olur falan derken, bir çıktı grup: Sex Pistols. Ama bilmiyordum Sex Pistols olduğunu çünkü, isim değiştiriyorlardı. Mesela Sex Pistols çıkıyor ama isimlerine Adventures diyorlar yakalanmasınlar diye, yasaktı çünkü. Biri çıktı doktor kıyafetiyle. Ortalık cehennem gibi. Skinheadler vardı o zaman, onlar faşistti, karşılardı Punk'a. Bunlar konsere bir baskın yaptılar, ortalık karıştı. Adam birine bir jilet attı. Adamın dudak gitti. Polisler falan geldi. Kendimi sokağa attım. Ulan dedim bir daha bunların konserine gitmem.

Sen tam Punk'ın patladığı yıl gitmişsin. Kaç yaşındaydın o zaman?

O zaman yirmi beş. Aslında punklar için yaşlıydım. Punkların hepsi 16-17 en fazla 20 yaşındaydı.

Punk dinleyenlerin hepsi İngiliz miydi? Yabancılar da var mıydı?

Baştan sadece İngiliz'di Punk dinleyenler. 70'lerin sonunda, 80'lere doğru Fransa'dan, Danimarka'dan Punk tipli kızlı erkekli insanlar gelmeye başladılar.

Türk olduğunu söyleyince bir ayrımcılıkla karşılaşıyor muydun?

Punklarda o zaman ırkçılık yoktu ki. Hatta The Clash, en son Rock Against Racism (RAR) diye bir kampanya yapmıştı.

Hangi grupları izledin?

X-ray Spex, Siouxsie and the Banshees, Lurkers, çoğunu gördüm... 80'lerde müzikte yeni bir kapı açılmıştı Punk'la birlikte. Eski zaman müziğinde hep aşk vardır ya, o bitmişti. Artık şarkılar öfkenin dışavurumuydu. Ardından endüstriyel müzik çıkmışü. Aynı dönemde bir de Two Tones Ska müziği de çıkmıştı. Londra'nın en fazla uçtuğu dönem o dönemdi. Sonra bir de yeni romantikler çıkmıştı. Aynı dönemde Psychobilly. Yani o dönem hepsi ayn ayn yerlerde çalıyordu. Bir de 50'lerin Rock 'n' Roll'unu dinleyen Teddy Boy'lar vardı. Müziğin en güzel patlama yaşadığı dönemde Londra'da kaldım. Punk, New Wave ve New Wave'den sonra açılan bütün akımları yakaladım. Joy Division'lar, Sisters of Mercy'lar işte. Karanlık müzikler.

Dünyaya bakış açım tamamen değişti. Ben de çoğu zaman işgal evinde kalıyordum. O zaman serbestti. Boş bir binaya giriyorsun, kapıyı kırıyorsun, orası artık senin. İngiltere'de öyle bir kanun vardı. Kalacak yerin yoksa kapıyı kırıyorsun, kilidi değiştiriyorsun ondan sonra gidiyorsun belediyeye. Benim kalacak yerim yok buraya girdim diye bildiriyorsun. Elektriği açtırıyorsun. Parasını veriyorsun onların. Ama kira vermiyorsun. Orada kalanlann çoğu da zaten hippiler, punklar, gotikler.

Orada müzikle uğraşıyor muydun?

Yok. Orada en kötü işlerde çalışıyordum. İnşaatta çalıştım. Lokantada, restoranda çalıştım. Mutfakta bulaşıkları yıkıyordum.

Oturma iznin var mıydı yoksa kaçak miydn?

Kağıt evliliği yaptım. Yakalandıktan sonra da sınır dışı edildim.

İstanbul'a dönünce nasıldı burası?

Sorma işte en kötüsü de oydu. Buraya geldim bir baktım sıkı yönetim var burada. Havaalanına bir girdim bir baktım her yerde askerler, makineli tüfekler... Dedim herhalde biz yanlış yere geldik. Afrika'ya

mı geldik lan? Burası Türkiye olamaz. Özgür bir ülkeden geliyorsun, bir bakıyorsun her taraf asker dolmuş. Askerin biri "git pasaport işlemlerini yap" diye bağırıyor. "Saat 2'de karartma var, sokağa çıkma yasağı var" dedi. "Çabuk buna araba bulun" dedi. İki bavul vardı bende plak dolu içerisi. Taşıyamazsın yani. Plakları görseler beni içeri koyarlar. Çünkü o zaman yasaktı öyle şeyler. Mesela aralarında Alien Sex Fiend'in plağını görse yırtar atar çöpe. Bizim birader orada çalışıyordu o zaman. Bavula baktırmadım. İstanbul'a gelince burada tamamen depresyona girdim, altı ay geçti. Ben dayanamadım, yaşayamam dedim burada. Alışıyorsun ya oradaki rahat hayata. Çok ters geldi. Bu kadar askeri sistem hoşuma gitmedi. Dedim bir an önce kaçıp gideyim. O sıra bir de pasaportu almasınlar mı? Sana pasaport yok dediler. Eyvah eyvah haydi buyurun. Bir sıkıntı, bir depresyon...

Peki hiç arkadaşın yok muydu Punk dinleyen?

Hayır, hiç yoktu. Bir kişi bile yoktu. Çok yalnız kaldım. Plakları dinliyorum, böyle gençlik de var ya, bayağı üzüntülü zaman, hep ağlıyorum. Kendi kendime evde pogo yapıyorum. Bayağı yıkılmıştım. Burada hiç kimse Punk dinlemiyordu. Daha yeni British Metal çıkmıştı. Bazen onların yanına gidiyordum değişiklik olsun diye. Punk diyordum, Punk neymiş lan diyorlardı.

Herkes Punkları faşist, ırkçı zannediyordu. Oysa durum tam tersi. Hiçbir ırkçı Punk grubu ben hatırlamıyorum. Zenciler bile vardı yani. Ha sonradan çıkmış olabilir, ama Punk'ın ilk çıktığı dönem, 77-80 yıllannda ben hiçbir ırkçı Punk grubu hatırlamıyorum. Zaten ırkçı olsalar ben niye böyle bir akıma kendimi kaptırayım? Bakırköy meydanında tren istasyonunun yanında Hakan'ın bir tezgahı vardı. Bende de çılgın bir şey vardı herkeste olmayan. Kasetleri zorla getirirdim, önüne koyardım çal çal diye. O da derdi "ulan bırak şimdi Punk'ı, bizi kesmez Punk. Biz Megadeth dinliyoruz." Gitar solosu hafif kalıyor ya sevmiyorlardı Punk'ı. "Yine mi sen geldin" derdi bana. Bayağı zaman geçtikten sonra 90'lara gelince Punk çocuklarla tanıştım. Bunlar dediler ki bizim grubumuz var, biz Punk dinliyoruz.

Bunlar dediğin kim?

Noisy Mob.

Hangi sene?

90'lann başı.

Zamanında bir dergide Headbangers ile yapılmış bir röportajda senden bahsediyorlar. Senden epey bir şey öğrendiklerini söylüyorlar.

Doğrudur. Ben anlatıyordum bazen. Çocuklar soruyordu. Ben de anlatıyordum şöyle şöyle gruplar var şöyle müzikleri var diye. O zaman yurtdışından yavaş yavaş gelmeye başladı Punk etkileri. Doğru dürüst bir dinleyici veya kaynak da yoktu.

Sen o zaman neler dinliyordun?

Punk'tan başka Gotik, Endüstriyel, Test Department, Foetus, Clock Dva ve daha şimdi hatırlamadığım bir sürü şey vardı. Sonra hepsini Deniz'e (Deniz Pınar, Deniz Kitabevi) sattım.

Deniz'le tanışman nasıl oldu?

Hatırlamıyorum doğrusu. O zamanlar hep Narmanlı Han'a gidiyorduk. Orası buluşma yeriydi, hep kalabalıktı. Gidecek başka yer yoktu. Herkes Deniz'in dükkanına gidiyordu. Gazeteler Esat diye birinin MondoTrasho dergisini tek başına çıkardığından bahsediyordu. Bazıları da merak ediyordu, neymiş bu Mondo Trasho diye, Deniz'in dükkanına gidiyorlardı.

Sen Esat'ı tanıyor muydun?

Yok, burada tanıştım. Hatta ben dergiyi gördüm. Bayıldım. Dedim ne kadar güzel bir dergi. Başka fanzinler de vardı ama benim hoşuma gitmiyordu. Adam on sayfa şiir yazmış mesela... Esat'la bir tanıştım, dedim bravo sen bu işi nasıl çözdün? Çünkü şaşırdım. Yurtdışına gitmeyen bir adam hakikaten bazı şeyleri bilemez. O zaman internet de yok. Türkiye kapalı bir dünya. Dergi yok, kitap yok. Naki Tez, Murat Ertel, Gamze Fidan, Nalan Yırtmaç, bir fotoğrafçı çocuk vardı, onun ismini hatırlayamıyorum. Çevre kalabalıktı bayağı aslında. Mondo Trasho'nun çevresi ayrı, Deniz'in çevresi ayrı. Bizim Noisy Mob da giderdi oraya. Bakırköy tayfası ayrı, bir de Kadıköy'den gelenler vardı, bu da İsmail'in tayfası, Headbangers.

İngiltere'ye gitmeden önceki buradaki arkadaş çevrenle tekrar geldiğinde görüşme imkanın oldu mu?

Görüşemedim. 60'larda uyuşturucular vardı, çoğu zaten onlardan öldü gitti. Ya da çoğu terör yüzünden yurtdışına kaçtı. Dayanamadılar. 70'li yıllarda uzun saç hazmedilir bir şey değildi. Bir de kıyafet olarak bol paçalı pantolonlar, yamalı pantolonlar falan. İyice cozutmuştuk. İnsanların yaşaması zordu. Çoğu yurtdışına kaçü özgürlük için, çok az insana rastladım gençlik yıllarımdan...

2. Bölüm: ERKEN DÖNEM PUNK

Headbangers

> > > *SERCAN*

İstersen en baştan başlayalım, müzikle nasıl tanıştın?

Ben 1969 Üsküdar doğumluyum. Kuzguncuk'ta oturuyordum (hala bana orada oturuyormuşum gibi geliyor). Lise sona kadar okudum ve hatta liseyi bitirdim ama diploma almam için gerekli bütünleme imtihanlarına girmediğimden belgem yok. Olan belgeyi de kaybetmiştim zaten. Tünay abi de (Tünay Akdeniz) Kuzguncuk'ta oturuyordu o zaman. Tünay abi ve kuzeni ile biz nerdeyse her pazar Fethi Paşa Korusu'nda top oynardık. Müzik bağlantımız olduğundan ilişkimiz topa tepik atmaktan daha bir derindi. Benim yurtdışımda yaşamış birkaç kuzenim vardı, o yıllarda Bob Dylan, Deep Purple, Hendrix olayındaydılar. Onlar da Kuzguncuk'ta oturuyorlardı. Babam da Caddebostan Maksim ve Taksim Maksim gazinolarında fasıl heyetlerinde hanende ve sazende olarak yıllarca çalıştı. Bu sebeple Türk sanat müziğine de bebeklikten gelen bir kulak aşinalığı var bizde. Beni ve abim Volkan'ı hep Üsküdar Musiki Cemiyeti'ne götürmek isterdi ama tam bu zamanlarda biz Rock 'n' Roll ile tanışmıştık.

Yıl 82-83 sanırım?

Evet. Hayatımdaki ilk kasedimi Üsküdar'da bir müzik dükkanından doldurtmuştum, içinde "Rock Around The Clock", "Speedy Gonzales", "Portofino" falan vardı. Hala üzülürüm o kasedimi kaybettiğime. Sonra Kadıköy'de Opera Pasajı'nda Hakan Gündüz'ün mekanından ilk Hard-Rock kasedimizi doldurttuk abim Volkan ile. Bir yüzünde AG/DG'nin Powerage, diğer yüzünde Kiss'in Creatures Of The Night vardı. Kaset 60'lıktı ama, albümlerin ikisinin de tamamı yoktu. Eh o zamanlar bu tip müzikler bulmak kolay değil sürekli av halindeydik. Timur diye biri vardı sanırım Suadiye'deydi, onda bir arşiv vardı, kayıt yapardı bize. Tünay abiyle tanıştıktan sonra bizim için müzik aramaya gerek kalmadı. Elinde Kerrang dergisiyle sohbet ederdik. Kuzguncuk'ta aynı sokakta oturduğumuz Ahmet (Headbangers'dan sonra LSD - Low Sexual Desire grubunda vokal yapmış insan) Saxon albümü bulmuş bir yerlerden, gelin Rockçu olalım diyor. "Eh oğlum disco dinleyenler disco'ya gidiyor, biz Rock dinlersek Rockko'ya mı gidicez?" falan gibi konuşmalar dönüyordu. Kadro olarak biz aynı sokakta oturanlar zaten 5-6 kişiydik. Sultantepe'de gittiğimiz okuldan ve Üsküdar'dan tanıştığımız birtakım insanlarla gerekli sayıya ulaşıyorduk, kopukluk yapmak için. Tünay abide 76-78'lerden kalan

eski Melody Maker dergileri vardı. Haliyle Sex Pistols, Damned, Stranglers gibi gruplarla doluydu sayfalar. Tipler güzel, olaya bakıyoruz anlayabildiğimiz kadarıyla o da güzel... Bu sırada biz Deep Purple, Eloy dinliyorduk. Yani karşımıza çıkan gitarlı ne bok bulsak dinliyorduk. Aslında fazla bir seçenek olmadığından karşımıza ne çıkarsa dinliyor, bir şekilde de ne aradığımızı arıyorduk.

Bu sırada Tünay Akdeniz'in dükkanı var mıydı?

Yoktu. Evden kaydedip postayla ödemeli yolluyordu insanlara. Bizim için aslında bu da bir kolaylık oluyordu, aynı semtte oturduğumuzdan posta ücreti ödemiyorduk. O sıralar en sert olay Motörhead'di sanırım. Ace Of Spades bir başka alemdi. Bu müzikleri dinledikçe bizim tipler de yavaş yavaş değişmeye başladı haliyle. Ben ortaokul sonda ilk kez küpe takmıştım, ama kulağımı deldirecek bir mekan bilmediğimden kendim delmiştim bir çengelli iğneyle. Hatta sağ kulağımı delmişim, arasında fark varmış. Sonradan öğrendim...

Tepki görmemiş miydiniz? Veya bir baskı görme tedirginliği?

Bir kere Ortaköy'de yolda yürürken polisler alıp götürmüştü. Bir şey yok aslında ortada, gençler bizimle karakola geleceksiniz falan da değil yani, "yürüyün lan" edebiyatı... Ne de güzel güneşli bir gündü halbuki, şimdi hatırlıyorum da içine sıçmışlardı güzelliğin... Böyle hiç beklemediğin anda hiç sebep yokken kılık kıyafet yüzünden patlayan bir sürü durum oluyordu. Yorucuydu aslında ama gençsin ya enerji çoktu bizde! Tedirginlikler her halükarda dizboyu, tepkiler çuval dolusu. Ne yapacaksın peki? Tepki gördün diye vaz mı geçeceksin? Yok, ben buna karar verdim tribindeydim. Zaten okula falan giderken çıkartıyorsun küpeyi. Hani bu şey gibi, davete giderken süslenirsin misali konsere giderken küpeni takıyorsun, arkadaşlarınla dolaşırken takıyorsun. Yani tam olarak o küpe o kulakta duramıyordu. Konserler dediğim de Devil, Whisky, DD Band, Painted Bird, Kramp. Gerçi Kramp daha sonraları, ama söylemek istediğim Rock konserleri... "Asım Can Türkiye'ye gelmiş, elinde Hendrix gitarı varmış, konser veriyormuş hemen gidelim..."

Sex Pistols'la tanışman da bu araştırmalar sırasında tesadüfen olan bir şeydi herhalde?

Evet. Dediğim gibi Melody Maker dergilerinden tipleri biliyoruz ama müziklerini bulamıyoruz. Bulduğumuz tek grup Sex Pistols, Tünay abiden. Hatta Tünay abide Sex Pistols'un 45'lik bir plağı vardı. Benim hayatımdaki ilk Punk kasedim Sex Pistols oldu, hala durur o kaset. Aslında Ahmet'in kasediydi, beraber dinlerdik onların evinde. Bir gün kasedi bana hediye etti. Sanırım kasedi dinlerken çok duygusal

bakıyordum. Daha sonraları Kadıköy'de Hachette kitabevinden üç tane Punk doküman kitabı almıştım. The Clash, Sex Pistols ve "Punk Rock Revolution". Bir kitap bir haftalığıma denk geliyordu. Yavaş yavaş herkesin bir grup olayı başladı. Abim Volkan Black Sabbath'çı, Ahmet Saxon'cu, Mustafa Judas Priest'çı, ben de "Punkçı". Punk'ın nesi iyi geliyordu diyecek olursan, net bir şey söyleyemem. Bu süreç zaten zaman içinde gelişti. Yıllar geçiyor, bu arada yeni insanlarla tanışıyoruz. Grubumuz bir şekilde gelişme halinde. Dinleyici grubu halindeyiz ama Üsküdar gibi ülkücü bir mekanda ucube tipler olarak dolaşıp duruyoruz. Kavgalar, gürültüler oluyor. Okulda öğretmenlerle ağız dalaşları falan. Okulda da bu takıldığımız kafileyle beraberdik şans eseri. Ben Lise 1'e kadar başarılı bir öğrenciydim. Sonra insanlarla sokakta ve okulda yaşadığımız çatışmalar ders notlarına da yansımaya başladı. No Future olayına giriyorduk inceden...

Dış görünümünüz nasıldı veya tepki görme nedeniniz?

Ben kendi pantolonlarımı kendim daraltırdım ama nasıl dar. Dizimi bükünce kan dolaşımım duruyordu... Annem sağolsun, bana yardım ederdi, hatta bana üzerinde kocaman bir "A' harfi olan mavi siyah bir kazak bile örmüştü. Saçlarımı babamın tıraş aletiyle ayna önünde kendim kesiyordum, jiletlerden yaptığım harbi kamikaze bir kolyem vardı.

Bu sırada İsmail ile tanışmış mıydınız?

İsmail ile Tünay abi Doğancılar'da dükkan açtığında tanıştık. 84-85 seneleri. İsmail'in Tünay abinin dükkanına ilk geldiği günü hatırlarım. Ben Tünay abi ile Kuzguncuk'tan dolayı daha samimi olduğumdan, kendisi bazen sağa sola gittiğinde dükkanı bana emanet bırakırdı, ben de kayıt falan yapardım. Bir sürü müzik dinliyorsun durmadan, okulu kırıp gider, dükkanda harika vakit geçirirdim. İsmail bir gün bir naylon poşet içinde bir sürü eski kasetle geldi dükkana. Torbayı ters çevirip masanın üstüne kasetleri döktü, "bunları doldurtmak istiyorum" dedi. Tünay abiyle ne çekelim, şunu koyalım, şunu şöyle yapalım konuşmaları... Hiç unutmam İsmail, Judas Priest'ın Killing Machine albümünü istemişti ama artık birinden mi duydu, bir yerde mi okudu bunu bilmiyorum; olayı hatırlamamın sebebi de, Killing Makine olarak söylemesiydi. Aslında İsmail'in "Punk İsmail", "Manav İsmail" olarak bilinmesinin dışında ve hepsinin öncesinde İsmail, "Venom İsmail'dir. Dediğim gibi herkes bir grup tutardı. İsmail'in ki Venom'du. Aslında Venom, Metallica, Possesed, Anthrax, vs. gibi grupların çıkması zaten ayrıca bir konuşma konusu... O zamanlar bize göre en sert grup Motörhead'di. Bir gün Tepebaşı gazinosunda Asım Can Gündüz ve Whisky'nin olduğu bir Rock konserinde Bakırköy

tayfasından insanlarla karşılaştık. Mesut, Mehdi, Talat falan... Bakırköy tayfası bir gruptan bahsediyor: Metallica! "Şöyle iyi, böyle hızlı, böyle gitarlar, böyle en baba ritmler..." Nerden bulucaz peki bunu? O sıralar İsrail radyosu perşembe geceleri saat dokuz ile on arasında Rock müzik çalıyordu. İsrail radyosu olduğunu düşünüyorum. İstasyon öylesine cızırtılı ki aslında Mars'tan yayın yapan çingeneler bile olabilir... Neyse perşembeleri bu programı dinliyoruz... Aaa, Metallica çıkmaz mı? Bizim çingene İsrailliler de parçalıyor "Seek and Destroy'"u, cazır cuzur dinliyoruz. Tünay abi yurtdışına gidip gelenlere yurtdışından plak siparişleri veriyordu, biz de dört gözle bekliyorduk bavulların gelmesini... Alis Harikalar Diyarı'nda şeklinde Tünay abinin siparişlerinin arasında Venom Black Metal albümü de çıkıyor bir keresinde. O ne müzik, ne böğürtü, ne sürat, akıllara zarar. Hemen grup İsmail'in üstüne kalıyor. İsmail'in yüzlerce plağı vardı, en son ben Antalya'dayken bana vermek istedi plakları. Ben almadım, olmaz dedim. İnsanın plakları elinden alınmaz, halbuki hata yapmışım. Gitti o plaklar hep heba oldu, abimle ben de plak koleksiyonu yapan insanlarız. Ben olaya duygusal yaklaştım meğer yanlışmışım.

Nasıl yanlış?

Almam gerekiyormuş plakları, üç koli dolusu plak...

Headbangers'ı ne zaman kurdunuz, tayfadakilerle nasıl tanıştınız?

İsmail'le Tünay abinin dükkanından, Bülent Köz, Celal (Koni) ve Zihni Özlem ile okuldan, Çıtak Bülent, Selami'yle Üsküdar semti Fıstıkağacı'ndan, Esin, Tuğba, Yasemin, Nurcan dörtlüsüyle yine okuldan tanışıyorduk. Diğer adı geçenlerle de zaten Kuzguncuk'tan çocukluk arkadaşıydık. Grubu İsmail ile beraber kurduk. Gruba Headbangers ismini veren benim. İsmail ile müzik grubu kurma fikrine geldiğimizde yıl 1986-87 idi. Ben lise sondan sonra Kapalıçarşı'da halıcı dükkanında çalışıyordum. Tip olarak Amerikan milyarderlere halı satacak durumum yoktu ama çat pat da olsa İngilizce konuşmaktan ve turistlerle haşır neşir oluyor olmaktan dolayı memnundum... Sık sık arkadaşlarla Sultanahmet'e çıkardık. Keş tayfasıyla, hippilerle, punklarla falan tanışırdık. Nüfus sayımı nedeniyle bir sokağa çıkma yasağında Sultanahmet'te kalmışlığımız bile vardır. Sokaklarda bir biz, bir turistler bir de asker ve polis vardı. Sultanahmet Cami'nin önündeki çalılıkların altında sabahlamıştık. O top top çalılıkların altları boş, girince güzel bir korunak sağlıyor. Biz de turist ayağına yatıyoruz hatta havuz başında soyunduk güneşleniyoruz, polisler geldi. Zihni aramızda en Türk'e

benzeyenimizdi. Polis kimlik soruyor, Zihni ”I don’t understand” filan yapıyor, biz de hemen yanında oturuyoruz, nasıl panikteyiz, anlamadılar ama. Kapalıçarşı’da çalışırken de İsmail ile beraber takılıyorduk. Onların Kapalıçarşı’nın çıkış kapısında bir manav dükkanı vardı. Ben ona uğruyorum, o da sağa sola mal götürürken bana uğruyor. Halıcının tam karşısında bir fastfood’cu vardı. Bir gün orada oturduk, sohbet ediyoruz... Ulan müzik yapalım dedik. Bir bok çalamıyoruz ama yapalım, adını ne koyalım. Birkaç şey düşündük, o zaman Metal müzik dinleyen insanlar olarak headbang olayına yabancı değiliz dedim. Headbangers olalım. Onayladık birbirimizi. Aramızda bir tek Celal var bir alet çalabilen, biraz saz çalabiliyordu. Tamam ona gitar veririz, bende de amcamın küçükken hediye ettiği darbukadan ve babamın tef çalan bir insan olmasından gelen ince bir vurmalı ritm duygusu vardı. Geri kalanını bir şekilde hallederiz, başlamak bitirmenin yarısıdır misali. Kadıköy’de Çatı diye bir müzik stüdyosu vardı. Adı Çatı, ama mekan bodrum katında. Hippiler işletiyorlardı orayı. Orada yaşıyorlardı ve mekanı hem kendileri kullanıyorlar, hem de kiraya vererek para kazanıp geçiniyorlardı. Oraya gittik. İlk olarak müzik yapmak için ben şarkı sözü yazdım. “Bir komşumuz vardı, hayat aldı götürdü, sürdü süründürdü. Hep ama o buna hep güldü” diye başlayan. Bir komşumuzun hikayesini anlatan bir parçaydı. Bu şarkıyı çalmaya çalışıyoruz, oluyor da aslında ama biz rahat duramıyoruz ki. Vokali Zihni yapıyordu. Aslında kimse belli bir yerde durmuyordu. Biz stüdyoya bir giriyoruz, it sürüsü gibi içerisi. Ana baba günü, yiyoruz içiyoruz, bağırıp çağırıyoruz, birisi koşup koşup davulun üstüne atlıyor, birisi sigarayla duvarlara delik açıyor, eğlence dorukta yani. Kafalarımız da iyi oluyordu genelde.

Okul terk mi bu arada?

Bütünleme sınavlarım var ama gitmiyordum. Gittim birkaçına, orada da birtakım komik olaylar oldu. Ben kravatsız gittim sınava. Kapıda bir müdür muavini var, “böyle giremezsin” dedi. “Kravat lazım”... “Yok” dedim, “zaten ben buraya sınav vermeye geldim, öğrenci değilim.” “Olmaz” diyor. Folklordan dolayı okulda insanlarla ve öğretmenlerle ilişkilerim aslında iyi, benim iyi bir insan olduğumu anlayan öğretmenler vardı. Zeki olduğumun farkındalar ama sonuçta okulda bir hiyerarşi var ve muavinin dediği oluyor. “Tamam” dedim, çıktım, ya Ahmet ya da Celal idi, hatırlamıyorum. Pantolonundan kemerini çıkarttım. Boynuma kravat olarak taktım. Biz Celal ile aynı sınıftaydık ve bütünlemelerde de beraberdik. Ahmet desen o da öyle. Kemer kravatı boynuma bağlayıp tekrar sıraya girdim ve lavuk muavinin önünden geçtim, gittim sırama oturdum. Soruları verdiler. On beş dakika bekledim, zaten sinir olmuşum hemen kağıt verip çıkmak yasaktı. Kalktım boş kağıt verdim... Ve gidip muavini buldum,

“al bak içerdeyim” dedim. “Pantolona bağladığım şeyi, boynuma bağlayınca nasıl girebiliyorum buraya, hadi eyvallah” dedim gittim. Okul boyunca kılık kıyafetlerden dolayı hocalarla problemler oluyordu. O zamanlar dergilerde, gazetelerde Heavy Metalciler kedi kesti, civciv ezdi, ateş yuttu, bok püsür yazıları çıkıp duruyordu. Biz de haliyle bu sınıftanız, aksini söylemiyorum zaten öyleydi... Bu konuyla bağlantılı olarak ayrıı okulda bir başka müdür muavini, bir bütünleme sınavı sonrasında geldi ve “bir şey konuşmak istiyorum” dedi. Kağıdı verdim, koridorada bekliyor. “Sercan, ben yıllardır sizi gözlüyorum, sizi özenti bir grup olarak algılıyordum. Baktım saçınız başınız, elbiseler tavırlar falan bana hiç de hoş gelmiyordu. Boş hevesler diye düşündüm ama sonra baktım ki sizde bir değişme yok, hatta daha da sertleşiyorsunuz. Şimdi anlıyorum ki aslında bunlar içinizden geliyormuş. Nedir bu? Bu müzik ne? Siz ne yapmak istiyorsunuz?” dedi. “Ben özentiyim hocam konuyla alakam yok” dedim, yürümeye başladım. Herif arkamdan bağınyor: “yalan söylüyorsun, gel anlat merak ediyorum.” Çektim gittim. İçi geçmişti herifin, bir bok olmazdı ondan...

Sizin çocukluk ve gençlik yıllarınız 1980 askeri darbesine ve onun sonrasında çoğu kişinin ailesinden birinin ya da akrabasının hapse girdiği yıllara denk geliyor. Sizinki bu darbeyle gelen baskıya ve toplumdaki sessizliğe, yılgınlığa karşı bir tepki miydi yoksa tamamen dinlediğiniz müziğin getirdiği “o şekilde davranma” duygusu muydu?

Nasıl ki Heavy Metal’den bahsederken endüstri patlamasından bahsetmeden olmazsa, Punk’tan bahsederken hippilerin savaş sonrası pasif isyan ile değişiklik yaratma isteklerinden bahsetmeden olmazsa, Türkiye’deki bu hareketlerde de askeri ihtilaller ve politik zevzekliklerden bahsetmeden olmaz bence. Müzik bir şekilde aracı kurum olur belki, insan içindeki nefreti, korkuyu, sevgiyi, isyanı bu sayede seslendirebilir. Bu hareketler de böylesine içte duran hareketler. Adı Punk oldu, dünya ile entegre bir hareket oldu veya import bir hareket oldu. Konuşulan dil, konulan tavır Türk’tü. Arkadaşların evinde buluşup arka odalarda hap paylaşırken, ev halkına selam vermemezlik etmedik. Eve girerken ayakkabılarımızı çıkartmamazlık etmedik “punk” olucaz diye. Arkadaşlarla evde toplandığımızda haliyle patırtı kütürtü oluyor, bir sürü acayip tip apartmana girip çıkıyor, kızlar gelip gidiyor... Hiç de hoş karşılanmayacak şeyler olmasına rağmen komşulardan hiçbir zaman polis çağırma, belediye itlaf ekibi yollama gibi bir hareket olmadı, kolladılar bizi bir inceden. Bakkal Dursun amcamız bize hesap bile açardı.

Kendi içinde bir karmaşa bu aslında. Şimdi biz toplumun her kesimiyle çatışıyoruz, haliyle ailelerimizle de çatışıyoruz. Bireye, aileye, topluma, dünyaya karşı bir tavır... O zaman ne diye saygı gösteriyorsun aile bireylerine?

İyi ama farkediyorsun ki kulağındaki küpene, kılık kıyafetine, hayatının akışına saygı gösteriyorlar bir şekilde, çünkü hala onlarla beraber yaşıyorsun ve kimse birbirini henüz öldürmemişti. O zaman karşılıklı bir anlaşma var, sokakta sabahlamalarımız çok olmuştur ama her zaman gidip yiyip içtiğimiz bir evimiz olmuştur. Bu insanlar ne kadar anlamasalar, ne kadar hoşlanmasalar da, hala bir ortak noktada kesişmeler olmuştur. Sorduğun gibi bu bir alışkanlık, "evladımız bu bizim, sahip çıkalım" fikri mi, yoksa gerçekten ilerici bir tavırla, "ulan bunlar acayip, ama dur bakalım ne çıkacak altından" türü bir saygı mı, bilemiyorum bu yüzden karmaşık.

Peki o zamanlar sizin politik akımlara bakışınız nasıldı? Sol, sosyalizm, anarşizm, vs?

Türkiye'deki askeri darbeler, arkadan gelen nesillere örnek teşkil etmesi gerekirken genç nesilleri hapsetti, sürdü, kesti, astı. Bu Türkiye'de öylesi büyük bir boşluk yarattı ki, bizim önümüzde kimse yoktu örnek alabileceğimiz... Karanlıkta yürümek gibi. Her an düşebilirsin, kimse kaldırmaz, her an bir şeye toslayabilirsin, kimse uyarmaz. Bizim evin balkonundan boğaz köprüsü inceden görünür. 12 Eylül sabahı uyandığımda köprüden yapılan anonsları hatırlıyorum. "Ulan n'ooldu, laan n'ooldu, bir sabah erken birbirimizi böyle manyak gibi severken lan n'ooldu be?" Çocuğum tabii, evin sobasında Cem Karaca 45'likleri yakıyoruz, anlam veremiyorum. Anneme babama soruyorum "niye yakıyoruz bunları?" diye, "yasaklandı bunlar" diyorlar, "asker gelip bunları bulursa hapse atar bizi". Hayda niye ki ne güzel dinliyorduk. Ben bir yanlışını görmedim dönen siyah katran parçasının. Böyle sobalarda yanan kitaplar, plaklar, insanlar büyük boşluklara neden oldu. Bu boşlukta Punk ile isyan ettik. Karacaoğlan nesillerce aktarılmış olsaydı belki kahramanımız Karacaoğlan olacaktı, Johnny Rotten yerine. Zaman ilerledikçe ve bazı şeylere daha bir uyanmaya başladığımda aslında dünya politikalarında dönen i.nelikleri, silah piyasasının dönmek için yarattığı pazarları, emperyalizmin "her şeyi böl, parçala, yut" taktiğinin işleyişini, dinlerin birbirleriyle didişmelerini daha bir anlar oldum. Anladıkça da kusma isteğim çoğaldı. Aristokrat hedonizmden, sanat adı altında tüccarlıktan, Arap'ın yalellisinden, Batı'nın küstahlığından bıktım usandım... Benim savaşım hepsine karşıdır...

Dine bakışınız...

Din olayına bakışım hakkında hiç emin olamadım hayatımda. 3-4 kere camiye gidip namaz kılmaya çalışma denememem olmuştur. Bunlan da gene Ahmet'le Ali'yle birlikte beceremediğimdir. İlkokuldayken kuran kursuna yolladı ailem, "bak bakalım ne oluyor" diye... İçeri girdikten yarım saat sonra firar ettim. Yerlerde oturuyoruz, sakallı bir adam var, mekan sarmadı. Din denilen olayın insan topluluklannı kontrol altında tutmak için kullanılan bir oyun olduğunu düşünüyorum. Bu arada Kuzguncuk'ta Ermeni, Rum kilisesi ve bir de Yahudi sinagogu vardır... Rum kilisesine gidip dilek mumu da yakardık anne-babamızla... Abim bir yahudinin parfümeri dükkanında çalışmıştır yıllarca, cumartesileri onların da törenlerine gittiğimiz olmuştur abimle. Yani insanlarla ve beraberce uygulanan huzur içindeki herhangi bir toplantıya, adına ister ibadet densin, ister akraba yemeği, bir karşı çıkmışlığımız yoktur... Ne zaman ki insanlara baskılar, dayatmalar, diretmeler uygulanıyor, politik ayak oyunları giriyor işin içine, kazanç kapısına dönüşüyor mevkiler, herkes maskeler arkasında ayrı ata oynuyor, o zaman işler değişiyor... işte bunlara hiç saygım yok. Bak şimdi konuyla alakalı bir şey. Bizim ilk Headbangers şarkı denemelerimizden...

"Kendi grubum bile umurumda değil
Zaten beni kim sikliyor ki?
Karanlığı delmek için ışığa ihtiyacımız var
İsimler takılmış ama net olmayan cehennemimiz
Din perdesine saklanmış cahillerimiz
Tanrıyla aşık atmaya çalışan kan emicilerimiz"

Bunu da ben yazmıştım...

Politika olayına o zamanlar yabancıydık. Bakanlar kurulunu tek tek sayamazdık yani. Ama cumhurbaşkanlığı seçimlerinde meclis sandığından Zeki Müren miydi Bülent Ersoy muydu adına kullanılmış bir oy çıktığını söyleyebilirdik... İnleyen nağmeler ruhumuzu sarmıştı, lâkin can sıkıntımızı yaratan meclis elemanlarından haberdar değildik. Ben zaten hayatım boyunca hiç oy kullanmamış bir insanım. İnanmadığım sistemin içindeki, birbirinden daha az veya daha çok pis kokanlara verilecek oyum yok. Az kötü, daha az kötü diye bir şey yoktur benim için. Ben iyi istiyorum. Mürekkep yalamışlığım yok, ama bu halde bile dönen dolapları görebiliyorum. İnsanların birer numaradan ibaret duygusuz varlıklar olarak algılanmasından iğreniyorum. Sosyal hayvan insanı, maddesel kurallara oturtulmuş kapitalizmle yönetmeye çalışan insanlardan hoşlanmıyorum. Nüfus sayımlarına da katılmam. Beğenmediğim bu sistemde kaydım olsun istemiyordum. Şimdi bunca yıldan sonra bir sürü yerde kaydım oldu. Almanya'ya geldim kaydım oldu. Türkiye'de de kaydım oldu. Sosyal

sigorta yaptırmadım, yıllarca banka hesabı açmadım. Evimde bir tv üstü antenle parazitli yayın seyrettim yıllarca. 5-6 kanal ya vardı ya yoktu... Bir barda DJ'lik yaptım. Para almadan Türkçe müzik çaldım yavşaklara. Tekirdağ'da Yavuz ve Tolga adında iki arkadaşımla Dehşet Treni adı altında para almadan konser verdik. Kemer'de yerel bir radyo istasyonunda 2.5 sene müzik programı yaptım, para almadım. Yerel bir gazetede yazı yazdım, para almadım. Bu tip saçmalıklarım çoktur benim.

Karşılığında ne alıyordun peki en azından yaşamı idame ettirmek için?

Hiçbir şey. Yaşamı idame ettiriyordum, oradan alacağım para bana lazım değildi. Lazım olandan fazlasını istemiyorum, aç gözlülük kötü bir huy. Tüketimi durdurmak gerekiyor. İnsanlar artık birbirlerini tüketiyorlar, ne kadar başarılı olabilirim ki bu karşı tavırda? Çok çok zor ama her ütopya bir zamanlar fikirdi, biz şu anda birilerinin ütopyalarını gündelik hayat olarak yaşıyoruz. O zaman rahatlıyorum. Yoksa böylesine büyük bir akıntıya karşı yüzebilmek imkansız, belki bu yüzden bu müziklere dinleyici bulunca seviniyorum.

Punk müziği nerden buluyordunuz?

Tünay abinin dükkanla, beraber tanıştığımız insanların sayısı arttı. O zamanlar dinleyici olarak da çok kişi olmadığından insanlar birbirleriyle daha koyu ve samimi sohbetler ediyorlardı. İsmail Üsküdar'da oturuyordu ve aynı kasetçiden müzik doldurtuyordu. Bu zaten samimi olmak için yeterli bir sebepti. Tünay abinin dükkanına gelen bizden daha yaşlı insanlar vardı. Onlara rica ederdim elindeki Punk plaklarını getirirlerdi. Benim ilk Crass, The Feeding of the 5000 albümüm, Exploited Troops of Tomorrow, The Clash, Black Flag'in albümleri hep dükkana müşteri olarak gelen insanlara rica ederek getirttiğim ve Tünay abiye kopyalattığım şeylerdi. Doğancılar'da oturan Murat ve Erol vardı, onlardan plaklar kopyalamıştım. Caddebostan'dan gelen Kıvırcık Ali vardı... Bir kişi daha vardı. Çok şey kopyalamıştım ama adını hatırlamıyorum... Yoksa İngiliz Kemal mıydı o? Bakırköy'de bir pasaj vardı, sadece müzik rozetleri varmış orada diye duyduğumuzdan kalkıp Bakırköy'e giderdik.

Şarkı sözlerini kim yazıyordu, sözleriniz ne üzerineydi?

Bizim ilk şarkımız biraz evvel bahsettiğim "Bir komşumuz vardı" diye başlayan parçaydı... Ben yazmıştım ama şimdi sözlerini bile tam olarak hatırlamıyorum. Aslında bu şarkıyı stüdyoda ilk debelenme denemelerimiz dışında hiçbir zaman çalmadık. Ahmet'in "Suratına İşemek İstiyorum" vardı. Bu bayağı bilinen bir parça oldu. Ateşli,

yanar dönerli Mimar Sinan konser denemesinde çaldığımız parça, “Beni İlgilendirmez”, Köz’ün yazdığı bir şarkıydı. “Kara Günler İçin Yaşa, Gelecek Bir Safsata” da Köz’ündü. “Gelirsin gelmezsin seversin sevmezsin beni ilgilendirmez çekersin çekmezsin ağlarsın gülersin beni ilgilendirmez...” diye giderdi. Aslında İngilizce söz denemelerini ben yapmıştım. Pink Floyd “The Wall” derlemesi vardı. Şarkının adı da “Radio Waves” (Roger Waters’ın albüm adı) idi. “We don’t need no education” diye giren kısmın üzerine “Abstract Turkish Punk” paldır kültür girişmece. “Sudden Death” diye bir parça vardı. Elinde satırla koşan, kendini kasapla kıyaslayan bir adamın hikayesi... Duygusal yani.

Bu olaylı Mimar Sinan Üniversitesi konserinden bahsedebilir misin?

Mimar Sinan Üniversitesi’nin gençlik kollarının düzenlediği bir konserde çalacaktık bir kere. Ben vokal yapacağım, Köz gitar çalıcak, Erdem (Eko) davul çalıcak, İsmail bas. Bizden önce sazlarla sosyalist müzikleri yapan insanlar vardı. Nerden öğreniyoruz, kim bizi davet ediyor hatırlamıyorum. Piyasada çok insan olmadığından belki de bulması kolay oluyor diye bizi çağırıyorlar, çalalım diye... Bilmiyorlar ki başlarına ne gelecek. Demin saydığım şekildeyiz, başka arkadaşlar da var, beraber gitmişiz mekana. Önce sosyalist grup çıktı, bayağı uzun çaldılar. Herkes memnun... Sonra Hole In The Wall ve Kemal Aratan’ın grubu Barton Bixton çalacaktı yanlış hatırlamıyorsam. Hole In The Wall da çaldı. Barton Bixton çıktı, bir ya da iki parça çalmaya uğraştı ama olmuyor. Zaten sosyalist kardeşlerden sonra ses düzeninde farkedilir bir kötüleşme oldu. Ya masada oturan lavuk bilerek yapıyordu ya da harbiden her şey sadece saz, kemençe üzerine kurulmuş bir ses düzeni olduğundan sert enstrümanlara yetişmiyordu. Barton Bixton parçanın ortasında jacklarını çekti, “böyle olmaz” deyip indiler aşağı. Bize de “Çalmayın, olacak gibi değil tesisat çok boktan” dediler ama biz kimseyi duyacak durumda değildik. Mecazi aşka inanmışız güneşli havalarda... Ben konser denince hani sahne falan olacak sandım. Yok, hemen ana girişin önünde üç basamak yüksekliğindeki mermer alana kurmuşlar tezgahı. Ben daha çalacağımızı duyduğum anda karar verdim, alkol alıp konserin sonunda sahnede yuvarlak bir ateş yakıcam ve son parçayla beraber ortasında dans edicem ama ortada sahne falan yok. Konser öncesi eczaneleri dolaşıyoruz saf alkol bulmak için. Eski karım Arzu’yla beraber bir 35’lik alkol bulduk, çıktım sahneye. Çalıyoruz ama hiçbir şey duymuyoruz, hepimiz birbirimize bakıyoruz, “Beni İlgilendirmez” parçasını çalmaya çalışıyoruz. Köz sürekli aynı ritmi atıyor, Eko dönüp bakıyor, n’oluyor diye, İsmail kendi aleminde bas çalıyor. Köz’e diyorum ki, “Oğlum aynı şeyi çalıyorsun değiştirsene”, “Kitlendim

moruk parmaklarımı oynatamıyorum" diyor. Harbiden bakıyorum, klavyede basılı parmakları kalıp gibi duruyor. "Durumlar"dan dolayı... Bir şeyin sonunu beklemeye gerek yok diyorum, şimdi en güzel zamandır, ceketimin cebinden çıkartıyorum 35'lik alkolü. Seyirciler yerde oturuyordu. Mermerde onların önüne diz çöküyorum. Arkada müzik bir şekilde çalmaya devam ediyor, harika bir atmosfer, tam ateş yakılacak durum. Alkolü önüme hilal şeklinde dökmeye başlıyorum. Bu sırada önde oturanları da ıslatıyormuşum ama ben kimseyi görmedim açıkçası millet kalkıp kaçışmış. Sonradan anlatıyorlar. Tüm şişeyi boşalttıktan sonra dizlerimin üstünde doğrulup elimi cebime sokmaya çalıştım. Olmuyor çünkü pantolon öyle dar ki, o pozisyonda elim cebime girmiyor. Tak karşıma biri dikiliyor, "Ne yapıyorsun sen?" diyor. Meğer organizasyon komitesinden bir öğrenciymiş. "Ateşiniz var mı?" diye soruyorum duymuyor, bir daha sorarken elim kendi çakmağımı yakalıyor cebimden ve çıt diye ıslaklığın üzerine çakıyor. Vvvööööööfff diye bir sesle alev alıyor. Organizasyon komitesindeki kardeşin ayakkabıları, pantolonu da tutuştu. Millet kaçışıyor başka organizasyoncular geldi beni itip kakıyorlar... Ben hala dizlerimin üstündeyim, heyecan verici bir olay seyrediyorum. İtiş kakış olmaya başlayınca İsmail basla, Eko bagederle, Köz gitarla olaya katılıyor. Ateş yandıktan sonra herifin itiş kakışı başlayana kadar onlar arkada hala patır kütür anlamsız bir şeyler çalıyorlar, Sonic Youth konseri havasındayız. Ortalık karışıp da işin rengi polise doğru dönmeye başlayınca topukluyoruz. Çello'ya gidiyoruz. Bu olayı anlatmışken Beşiktaş'taki Çello kafeden de bahsetmek gerekir aslında. Uzun zaman takıldık orada. Cebimizde bir vapur parası var. Kuzguncuk'tan Üsküdar'a yürüyoruz, vapura binip kafeye gidiyoruz. Çay içecek para yok ama bazen işletme sahibine ayıp olmasın diye bir çay içip vapur parasını yanlıyoruz mekana. Geri dönmek için köprüye çıkıp otostop yapıyoruz, güzel günlerdi.

Özellikle oraya gitme nedeniniz neydi?

O zaman hepimiz küçüğüz, Küçük İskender falan geliyor bize felsefe yapıyor, "Acaba ben bu sandalyede oturuyorum ama, sandalye mi bana oturmam için emir veriyor, yoksa ben mi sandalyeyi kullanıyorum" gibilerinden. Köşede Yudum Meyhanesi var. Oraya gidip rakı içiyor arada. Biz kafamız ecza dolabı kıvamında olduğundan alkol içmiyorduk. Özellikle oraya gitme sebebimiz, gidilecek pek fazla yer olmamasıydı ve orada, daha açık kafalı insanlarla, birlikte kendimizi rahat hissediyor olmamızdı. Bir keresinde Çello kafenin alt katında İsmail'e doğum günü yaptık. Mumlar yakıldı sağda solda. "Venom İsmail" için bir nevi ayin yaratalım niyetindeyiz. Yaş günü alkol de içtik, darmadağan oldu etraf, eh biz de papaz olduk işletmeyle... Sürekli mekanlar arıyorduk, nerede kendimize yakın

insanlar mekanlar buluruz diye. Suadiye'de Teatrecal diye bir yerin olduğunu duyduk ve orada insanların bize uygun olabileceğini zannettik. Hani amatör sanatçılar falan varmış. Kalktık, gittik, aradık, bulduk. İçeri bir girdik, Satürn'e iniş yapmışız gibi herkes bize bakıyor. İçerde bir aroganlık var, bir gruplaşma var, bir sıkılmış sanatçı edası var, bir vatan kurtaran, sosyalist akıllı insan atmosferi var. Bir şey içelim, hani belki zamanla birbirimize alışırız dedik. Nerde... Baktık herifler tavır almış durumda, biz de saldık makaraları. Küfürlü konuşmalar, bağrış çağrış, kendi atmosferimizi yaratmaya çalışıyoruz. Yarım saat ya geçti ya geçmedi, "Birazdan prova yapılacak, lütfen yabancılar çıksın" dediler. Ama henüz direkt bize söylemediler, havada duruyor, biz de üstümüze alınmıyoruz haliyle. Sonra bir karı geldi, direkt söyledi: "Gidin" dedi. Gittik... Çello'ya niye gidiyorduk, işte müzikte olduğu gibi mekanda da, insanda da arayış içindeydik.

Bu Mimar Sinan konseri, vukuatlı ilk konseriniz miydi? Yılını hatırlıyor musun bir de?

Yılını hatırlamıyorum net olarak, ama 88 diyebilirim. Ben yokken Bakırköy Santral'de bir konser mevzusu var sanınm, kavga gürültü çıkan, ama ben bunda yoktum, detayını bilmiyorum. Bu konserde bizimkilerle kavga eden insanlarla Bilecik'te acemi birliğinde tanıştım tesadüfen, Jazz Rock falan dinleyen iyi huylu tiplerdi. Ankara'da bir itiş kakışlı konser maceramız olmuştu. Konserin olacağı mekan, şimdiki Saklıkent, o zaman Green Apple diye bir gece kulübünden bozma bir yerdi. Bize veto geldi organizasyondan, tamam bitti diyorlar. Biz sahneye çıktık, duruyoruz, inmeyeceğiz diyoruz. Herifler elektrikleri kapattı. O zaman pavyondu mekan, garsonlar falan geldi ellerinde kazma saplarıyla... Bir itiş kakış olmuştu orada...

Bir kere Ankara'dan kovulmuşsunuz. Bunun detayı nedir?

Biz Adana'ya konsere gidiyorduk, Adana'da ne konseri? Gazetede okuduk, bir Amerikan grubu Adana'da konser verecek diye. Büyük ihtimalle İncirlik üssü hikayesi. Grubun adını dahi bilmiyoruz. Ahmet, Zihni, ben ve yanlış olmasın Celal trenle yola çıktık. Cebimizde Adana'ya varacak kadar para var mı bu bile kesin değil. Plan şu: Adana'da Zihni'nin akrabaları var, gittiğimizde onlardan dönüş için para alıp döneceğiz. Allah'a emanet gidiyoruz. Baktık bize uygun olan saatte İstanbul'dan direkt Adana yok, Ankara'dan aktarma yaparız dedik. Sabahın kör bir saatinde Ankara'da indik trenden, sorduk Adana treni ne zaman diye. Akşamüstü dediler, yani zaman var. İstanbul'da tanıdıklarla konuşurken öğrendiğimiz bir tek yer vardı Ankara'da, İtfaiye meydanındaki bit pazarı. Güzel asker postalları,

ceketler oluyor diye gidelim dedik. Kocatepe Cami o sırada daha inşaat halindeydi, ben o caminin Kocatepe olduğunu ve bizim orada işediğimizi yıllar sonra öğrendim. İnşaat camiye girip elimizi yüzümüzü yıkadık, işedik, sıçtık. Çıktık yola, daha dükkanlar açılmamış. Yolda gördüğümüz insanlara "İtfaiye meydanına nasıl gideriz?" diye soruyoruz. Bazısı tarif ediyor, bazısı bilmiyor falan, derken biz bir pasaja girdik. Meğerse kuyumcular pasajıymış, bir baktık etraf altın kayrııyor, tek tük dükkanlar açık. Anında birbirimize baktık ve çıkalım buradan dedik. Hiç işimiz olmayacak bir yerdeyiz. Biz bit pazarı arıyoruz. Bir rampa aşağı inerken birden etraf San Francisco sokakları gibi oldu. Arabalar durdu süratle yolun kenarında. Sivil resmi araba içinden telsizli silahlı insanlar indi ve bize eller yukarı dediler. Bunlar bizi intihar komandosu sanıp takip etmişler... Yakamızda müzik rozetleri falan var. Kuru kafalar var rozetlerin bazılannda, ceketler çengelli iğnelerle tutturulmuş. Bizi bir apartman girişine sokup, ellerimizi duvara yaslayıp, üstümüzü aradılar. İtiş kakış, küfür kıyamet. Benim üstümde de o sıradaki kız arkadaşım Esin'in pasosu da vardı, resmi için almıştım, sevgi işte! "Bu ne" diyorlar, "paso" diyorum. "Bu kim" diyorlar, "kız arkadaşım" diyorum. "Pasonun sende işi ne" diyorlar. "Tarihi eski bunun bakın geçersiz bu, resim için aldım" diyorum. Sen mi yaptın, nerede kullanıcan bok püsür derken bizim kimlikleri telsizle "merkeze!" artık ne merkeziyse bildirdiler ve biz de oradan kaydımızın gelmesini bekliyoruz. Bu arada en harika mevzu yanımızdaki çantada beşlik bir Dona şarabından kalan var. Trende maraş otu ile Dona şarapı takılmıştık. Üstümüzü ararken bir tek çanta ve bir yarım damacana şarap buluyorlar. "Bu ne?", "Şarap", "Patlar mı" hesabı... Zihni'ye verdi polis şarabı, al bunu duvarın dibine dök dedi. Biz "Hay Allah dökmeseydik" falan diyoruz, hala olayın ciddiyetinin farkında değiliz. Yok edecek herifler bizi, biz hala şarabı kurtarmaya çalışıyoruz. Neyse merkezden gelecek cevabı beklerken apartmandan insanlar girip çıkıyor, bize soruyorlar ne oluyor diye. Biz de hani zavallı, polis tarafından tartaklanan gençleriz ya, bu iyi yürekli vatan evlatlan halimizden anlar en azından, bir "vah vah tüh tüh" der zannediyoruz. Olayı anlatıyoruz böyle böyle oldu diye, "Oh, iyi yapmışlar, müstahaktır size" diyorlar. Hayda ulan nasıl müstahak? "Az bile yapmışlar" diyorlar. Kırk beş dakika falan takıldık orada, cevap olumlu geldi. Bir komiser geldi "Ankara'dan gideceksiniz" dedi. "Evet gideceğiz Adana'ya, tren bekliyoruz" dedik. "Yok, ilk trenle Ankara'dan çıkacaksınız" dedi. "Nasıl, nereye gideriz?" "Nereye giderseniz gidin, tren garında devriye gezdireceğim, sizi bu öğleden sonra hala orada görürsem alırım içeri" diyor. Biz bir panik, "Konsere yetişemiyeceğiz a.ına koyayım". Bu panikle gara gittik. Cebimizdeki son parayla harbiden perona gelecek ilk trene bilet aldık. Erzurum!

Ananın amı! Aldık ama hala şaşkınız. Sıfır lirayla ne yaparız Erzurum'da? Gitmezsek komiserim bizi askıda yalayacak. Tuvalette saklanıyoruz, polisler gelir bizi bulur diye. İlk şoku atlatınca dedik ki "Kim ne yaparsa yapsın Erzurum'a gitmiyoruz." Biletleri geri verdik, değişimden dolayı bilmem ne kadar da para kesintisi yaptılar. Olmayan paramız daha da eksildi. Aldık İstanbul'a bilet, yanlış hatırlamıyorsam mavi trendi. Toplam bir simit, bir su alacak para kaldı bize tüm gün. "Biz burada yabancıları sevmeyiz, kasabamızı terket" repliği gibi... Kovboy filmi mi lan bu?

Ankara'dan veya başka şehirlerden karşılaştığınız, görüştüğünüz punklar var mıydı?

Ankara'dan İstanbul'a gruplar gelirdi konser için. Axe vardı hatırladığım, açıkhavada gençlik günleri tripleriyle gelenler olurdu.

Başka şehirlerden Headbangers'ı bir şekilde duyup konsere gelenler oluyor muydu? Basının ilgisi olmuş muydu gruba?

Grubun öylesine bir çekim alanı olmuş muydu bilemiyorum. İçinde olunca mevzunun ayrıntılarını görmek zordur ya. Oluşumda bir büyüme var mıydı bilemiyorum, başka şehirlerden de katılımlar oluyordu. O zamanki yaşananlarda sanırım ben bu konunun müzikal bir yanı olduğunu göz ardı etmişim. Beni ilgilendirmemiş olayın bu yanı. Sanırım sadece toplu halde takılan insanlar olarak görmüşüm olayı. Bu yüzden bazı şeyleri sadece kendi perspektifimden almışım. Bu komik bir şekilde şuna benziyor: Sultanahmet'te, Antalya'da falan turistlerle takıldığımızda müzik grubumuz var, bazen çalıyoruz dediğimizde gelen tepki "Ooo bi sürü fan vardır, kızları çıtır çıtır yiyorsunuzdur" oluyordu. İnan ki anlamıyordum ne demek istediklerini. Ne kızı? Neredeler, hippiler, punklar, keşler... Sonradan anlıyorum bazı şeyleri. Bir keresinde Cumhuriyet gazetesinden röportaj yapmak isteyen birileri ulaşmıştı bize. Randevu verdiler, gazete binasına gittik, ama ne bizi arayan herif çıktı ne de kimse bize bir şey söyledi. Bekledik bekledik, baktık saksı gibi oturuyoruz çektik gittik. Güven Erkin Erkal bir Rock tarihi takvimi çıkartmıştı, tesadüfen bir barda gördüm. Headbangers da vardı takvimde. Ben İstanbul'a ara sıra gelip giden biri olarak bir gelişimde rastlamıştım takvime. O sırada bir dergide bir şeyler yazıyordu bu. Mail attım ve bu takvimi satın almak istediğimi, olaylarda ince bir payı olan biri ve koleksiyoncu biri olarak bir adet edinmek istediğimi yazdım, cevap bile gelmedi. Tekrar yazdım, gene yok. Küfür ettim, gene yok.

Kendinizi punk olarak adlandırıyor muydunuz? Mesela hippilerin yanında veya metalcilerin yanında kendinizi onlardan punk olarak ayırıyor muydunuz?

Öylesine bir ayrım yoktu ki... Bir avuç insansın. Hepimiz ayrıı yerdeydik, azınlık psikolojisi. Zaten Metal dinlemekten başka ne yapabilirsin ki... Harika sololar, nefis bir sürat, enerji. Belki biz biraz daha derinlemesine beraberdik birbirimizle. Sabahlardık sağda solda, sokaklarda karda kışta. Beraber olmak için cami avlusunda uyuduk. Çimenlerde, banklarda, ekmek arabasının arkasında, ekmek fırınında. Müzik değildi ilk konu, biz beraber yaşayan insanlardık. Müzik tabii ki birbirimizi bulmamız için ortadaki birleştiriciydi ama ayrıı zamanda her şeyden önceydi. Kuzguncuk'taki evde mono bir kasetçalardan başka bir bok yoktu. Duvarlarımızda bir tek Hayyam şiirleri... Ahmet Kaya dinleyen ve sonradan birlikte takılmaya başladığımız insanlar da vardı, biz de sonradan Ahmet Kaya dinlemişizdir. Geçenlerde Mehmet (Kırmızı) ile telefonda konuşurken "İstanbul'a geldim ama kısa kaldım, aile ziyareti yaptık ancak" dedim, "biz ailen değil miyiz lan" diye fırça kaydı bana. Hislerimiz bu durumda yani.

Geçiminizi nasıl sağlıyordunuz?

Öğrenciyken bana abim Volkan koltuk çıkardı sağolsun. Aslında kendimi bildim bileli çalışmış bir insanımdır. Seyyar satıcılıktan atölye çıraklığına kadar her şeyi yaptım. Trikotaj atölyesinde, aseton atölyesinde (hatta bu işte Ahmet ile beraber çalıştık), sokakta balık, midye tava satma işinde. Kuzenimle Kuzguncuk pazarında limon bile sattım... Bu arada çıkıp Çınaraltı'nda kaset de satıyorduk.

Çınaraltı'ndaki bu kasetçilik nasıl başladı?

Elde biraz arşiv oluştukça, İsmail plakları kasede kopyalardı. Müzik de zaten öyle kolay bulunan bir bok değildi o zaman. Bu tip müzikler sayesinde birbirini kolay bulurdu insanlar. Kaset satışları sayesinde aslında bayağı bir insanla tanışma imkanım olmuştu. Bir kere namazdan çıkmış sakallılarla ağır bir kavga olmuştu ama ben orada yoktum. Sonradan tekrar Çınaraltı'nda buluşulacaktı, gerçekten girilecekti birbirine. Ben o kavganın rövanşı için Antalya'dan özel olarak gelmiştim ama o gün polisler yığınak yapmıştı ve kavga olmamıştı...

Senin Headbangers'dan kopman nasıl olmuştu?

İnan bilemiyorum Headbangers neydi benim için ama bitmedi aslında... Bu hayatımızın bir dönemiydi ve beraberce yaşadık. Birbirini anlayan ve o s.kindirik zaman diliminde beraberce yaşayan gençlerdik, şimdi biraz yaşlandık. Antalya'ya gittikten sonra ben olaylardan bir şekilde pasifize oldum. Gene büyük zamanımı İstanbul'da geçiriyordum ama direkt olaylarda olamıyordum. 89 Mart ayında askere gittim Mardin'e.

Askerden döndüğünde Antalya'ya mı yerleştin?

Antalya'ya döndüm ama ben gene sürekli İstanbul'a gidip geldim.

Döndüğünde grup olmadı ama değil mi?

Benim hatırladığım olmadı çünkü insanlar yoktu. Olan insanlardan Zihni, İsmail, Mustafa Antalya'ya gittiler. Zihni oradan bir dükkan aldı. Mustafa ve İsmail ile birlikte geldiler. Bar işletilecek hesapta ama içmekten fırsat olmadı işletmeye. Bu iki sene falan sürdü yanlış hatırlamıyorsam. Mehmet ile Koni Almanya'ya, Köz Hollanda'ya gitti Ahmet evlendi bir ara, o da askerlik muhabbetine Tunceli'ye, Celal de Tekirdağ'a gitti. Volkan Antalya'daydı zaten... Kuzguncuk'ta bir Ali bir de Eko kaldı. Bir de bu zamanda İstanbul da değişime uğruyor tabii, bir sürü pavyon gece kulübü falan rock bar olmaya başlıyor... Kadife koltuklu, boydan boya işleme ayrıalı, karanlık ortamlarda televizyondan telefon siparişiyle aldıkları The Very Best Of Rock Classics cd'sinden "Smoke On The Water" çalıyorlar. Köprüaltı şehir filtresi o sırada oluşuyor. Sokakla sokağa yeni inenler karşılaşmaya başlıyorlar. Bir yanda saç baş dağınık, üstü başı demir zincir dolu tipler, diğer tarafta tarağı ve uzun marlborosunu beyaz gömleğinin üst cebinde taşıyanlar... Piyasadaki zehirlerin rengi ruhsarı değişiyor tabii para karşılığı... İnsanların kendilerini H ile itin g.tüne soktuklanna ne yazık ki şahit oldum. Enerjilerini yiyip bitiriyorlardı. Az önce söylediğim gibi insanlar sağa sola saçıldılar ve Low Sexual Desire çıktı ortaya. Ahmet, İsmail, Tolga, Burak ve Alp'ten kurulu LSD grubunda bu ayrılık benim için daha bir ön plana çıktı. Bu insanlarla çocukluk arkadaşıydım ve hala pasif olarak müziklerinde bulunuyordum. Antalya'dan İstanbul'a konsere gelirdim bazen, tef falan çalardım. Ama H olayı girmişti gruba ve buna tamamen karşıydım. Biliyorlardı bunu. Açıkçası paranın H'e gitmesi beni çok üzüyor ve uzaklaştınyordu. Enerjilerini yiyorlardı. Gözümün önünde herkes taklaya gelmiş, bir köşede Sercan tek başına oturuyor. Bu ne lan? Nerede aksiyon, tek aksiyon ilaç kovalamak. Her şeye rağmen gene de güzel hareketler yaptılar. Pek çok konserleri oldu ve stüdyoda kayıt da yaptılar, ama o kaydın master bandı kayıp! Hatta söylemek gerekir ki müzikal açıdan LSD grubunun yaptıklan daha fazladır.

Bülent Köz, müzikten öte, Headbangers duruşunun bir Punk tavrı olduğunu söylüyor...

Bu tamamen doğru çünkü zaten ortada gidilecek ne bir Punk konseri ne de dinleyecek bir Punk albümü var. Yani olayın Batı'daki patlamasından yansıyan hiçbir şey yok elimizde. Biz olaya gönül mü vermişiz, yoksa aslında zaten isyan edecek, karşı duracak, kafa tutacak bir yöntem arıyormuşuz da buna Punk mı denk gelmiş bilinmez.

Headbangers, müzik grubu değil eylem grubuydu hayatın kendisine. Bir tavır, varolma şekli, ifade biçimi. Ben, İsmail ve Zihni kan kardeşiyizdir. Kuzguncuk'taki evde bir şişe mürekkep aldık ve toplu iğnelere ip bağlayıp mürekkebe batınp batırıp dövme yaptık birbirimize ama normal mürekkep olduğundan daha sonra bu yaralar geçince hiçbir şey kalmadı geriye... Bunu da böyle öğrenmiş olduk, çini mürekkebi gerekiyormuş. O sırada kan kaybederken birbirimizi yalayıp kan kardeşi olmuştuk. Bizim arkadaşlığımız müzik yapmak için kurulmuş değildi. Biz zaten arkadaştık ve beraber yaşıyorduk. Üsküdar gibi ülkücü bir semtte hayatın kendisine kafa tutmuşuz biz. Müzik endüstrisi benim için bir şey ifade etmiyordu o sırada, şimdi de etmiyor gerçi. İkinci bir plan yaparak yaşamadım ben. O sırada günü kurtardık hep beraber... Güldük, eğlendik, hüzünlendik, uçtuk, bağırdık, kavga ettik, sarıldık. Burada bahsettiğimiz şey Punk ve No Future ise, başarılı bir müzik grubu olmak için uğraşmışlıktan bahsedersem, kendime hakaret etmiş olurum. S.keyim Punkı da... Sistemleri de...

> > > İSMAİL

Punk'la ilk nasıl tanıştın?

Punk'la tanışmam Sercan'la oldu. Sercan'la Tünay abinin dükkanında tanıştık. 84 civarları falan. Hatta Headbangers fikrini ilk Sercan'la ortaya attık. İlk ismini veren de Sercan. O zaman o halıcı dükkanında çalışıyordu. Bizim de Kapalıçarşı'nm orada bir manav dükkanı vardı, ben de orada çalışıyordum. Sonra beraber takılmaya başladık. O zamanlar Tünay abinin dükkanı çok önemliydi. Oradan bir sürü değişik, ilginç müzikler buluyorduk. Hatta Türkiye'de Rock müzikleri kaydetmeye başlayan ilk kişi Tünay abidir. Kenarda köşede kayıt yapan başka kişiler de vardı, mesela Harbiye'de Galaksi diye bir yer vardı. Ama Tünay abinin arşivi çok iyiydi ve de Rock müziğini de çok iyi biliyordu. Punk müziğini de iyi biliyordu. Sercan'a ilk Punk'ı o dinletmiş ve Sercan'ın da bayağı hoşuna gitmiş. Benim de Punk'la tanışmam bu sayede oldu.

Siz tanıştıktan hemen sonra müzik yapmaya başlamadınız herhalde?

Yok, hayır. Uzun bir süre beraber takıldık. Sonra Ahmet'le tanıştık. Bir de Eko diye bir arkadaşımız vardı, onunla tanıştık. Ondan sonra orada bir grup oluşmaya başladı. Grubu kurduğumuz zamanlar, prova yapabileceğimiz çok yer yoktu. Kadıköy'de Çatı diye bir yer vardı. 2-3 sefer kovulduk biz Çatı'dan. Hatta müzik yapamıyoruz diye davulları kırmıştık.

Tayfa Tünay Akdeniz'in dükkanı çevresinde mi oluştu?

Belli bir süre sonra biz dükkandan koptuk. Tünay abi dükkanı kapatmak zorunda kalınca Zonguldak'a gitti zaten. Sonra biz Üsküdar tayfası olarak Kuzguncuk'ta takılmaya başladık. Ben, Sercan, Koni, Ahmet, Eko... Bunun içinde birçok isim vardı ama sürekli olanlar bu saydığım isimlerdi. Headbangers olarak ilk konserimizi Parseller'de verdik. Bayağı bir kavga olmuştu. Konsere çıkmamız tesadüfen oldu aslında. Parseller'de bir Rock konseri olacakmış. Onu duymuş ve belki biz de çıkarız diye oraya gittik. O tayfadan Lokman'lar ve Poseidon grubu da vardı orada. Zihni, Koni (Celal), Eko (Erdem), ben dört kişiydik biz orada. Onlar da hiçbir şey demediler, tamam çıkın çalın dediler. Tabii bizde müzik diye bir şey yok. Biz de farklı şeyler yaptık, Zihni pantolonunu aşağı indirdi...

Hangi yıldı bu konser?

86 falan.

O zaman kendi parçalarınız var mıydı?

Yok. Zaten müzik bile yoktu ortada. Sırf gürültü. Sadece grubun ismi vardı. Müzik yapmak istiyorduk ama daha müzik yoktu ortada. Çalmayı bilmiyorduk. Ondan sonra Mimar Sinan'da çalmaya karar verdik. O gün Hole in the Wall konseri var diye biz oraya gittik. Biz de orada çalarız diye düşündük. Sercan da yanına saf alkol aldı. Eğer konser yapamazsak sahneyi yakarız diye düşündük. Aynen dediği gibi oldu. Biz zaten iyi bir şey çalamadık. O da verdi alkolü sahneye ve yaktı, orası alev aldı hemen. Mimar Sinan'dan da biri bize saldırmaya kalktı. Tabii alevlerden onun da ayakları yandı. Bizi attılar oradan ve bir daha gelmeyin dediler. Gerçi çok gittik oraya sonradan da.

Konserleriniz hep böyle mi geçiyordu?

Evet, ilk konserler böyle oluyordu. Ama bu konserden sonra toparlandık. Bu konserden sonra ciddi bir şekilde Bülent'le görüşmeye başladık. Ondan sonra Sercan Kemer'e gitmek zorunda kaldı. Ve o Kemer'e gidince bu olaydan koptu zaten. İlk Headbangers düşüncesinde Ahmet grupta davul çalacaktı. "Suratına İşemek İstiyorum" sözlerini Ahmet yazmıştı hatta. Ancak Ahmet askere gidince iş değişti, bir tek ben ve Bülent kaldık. Mehmet vardı aramızda bir de. Onunla da iyi takılıyorduk. Ahmet ile Mehmet, Ahmet askerden gelince "Headbangers bizimdi" demişler, niye onlarla müzik yapmıyoruz diye Bülent'le bana sitem etmişlerdi. Hatta Mehmet bu yüzden bana biraz kinli veya kırgındı. Ama yine de ben kafama takmıyordum. Benim için sadece o an vardı, başka bir şey

yoktu. Kemal Aratan'la tanıştık, sonra Çağrı ve Kaan vardı. O zamanlar başka konserler de düzenlemeye kalktık. Yine müzik diye bir şey yok ama biz Bülent'le bu işin üstünde ciddi ciddi durmaya başladık. Çağrı ve Kaan'a teklif ettim o zaman beraber çalalım diye. Hatta onlar Mavi Sakal diye bir grupta çalıyorlardı. İşte bu kadroyla Gülhane Parkı'nda bir konser verdik. Tabii bunun için bayağı bir çalışma da yaptık. Çalışmaları Timur diye bir ressam arkadaşın evinde yapıyorduk. Hatta Bülent orada kalmaya başladı. Orada ciddi anlamda güzel şeyler çıkardık. "Suratına İşemek İstiyorum"u mesela o zaman çıkardık ve o bizim belki de ciddi ilk bestemizdi. Biz onu Mimar Sinan'da da çalmaya çalışmıştık ama olmadı. Söz var ama müzik yoktu. Yavaş yavaş artık müzikal anlamda da müzik yapmaya başlamıştık. İşte Gülhane'de ciddi anlamda ilk konserimiz oldu. Sonra Özerler'le tanıştık. Özer: Biz tanışıyorduk aslında sima olarak. Ama Headbangers'ın Harbiye'de Merhaba Disko'da bir konseri olacaktı. Konsere iki hafta kala İsmail gelip davulcunun ve basçının ayrıldığını söylemişti. Grupta çalmamızı istedi. Sonra benle Fevzi (ikimiz de o zaman Kronik'te çalıyorduk) geldik gruba.

O zaman vokalde Bülent vardı değil mi?

Evet, Bülent vardı. Grupta ben, Özer ve Fevzi vardı onun dışında...

Müzik dışında ne yapıyordunuz?

Manav dükkanında çalışıyordum o zamanlar. Bir de Bülent'le Çınaraltı'nda kaset satıyorduk. Bende bayağı büyük bir arşiv vardı. Bin beşyüz kadar plağım vardı. Onlan kasete çoğaltıp satıyorduk, para kazanıyorduk. Hatta bizim yüzümüzden dayak yemişlerdi arkadaşlar. Önce biz birilerini dövmüştük. Onlar da bizi dövmek için ararken bizim arkadaşlan dövmüşlerdi. O zaman biz bit pazannda tezgah açıyorduk ve uzun saçlıyken zaten millet bize gıcık kapıyordu. O gün de yanımızda deli bir herif vardı, Adil diye. O pezevengin yüzünden zaten çıktı bu kavga da. O gün biz Kemer'e gideceğiz, Sercan çağırmışü. Osman, Bülent Köz, Eko, bir de yanımıza bu Adil takıldı. Biz oğlum git yanımızdan, yoksa dayak yersin bizden diyoruz. Bu arada ezan okunuyor. Tam ezan okunurken bu kalktı ezana küfür etti. O sırada da yanımızdan dört kişi geçiyor camiye giden. Eko dediğimiz arkadaş da semazenlik yapıyor, ateist falan da değil yani. Bu ezana küfredince bunlar bize takıldılar. Bayağı bir dayak yediler bizden. Hatta bağırmaya başladılar Allah'ını seven yok mu, polis yok mu diye. Etrafımız zaten çevrilmişti o zaman. Ertesi hafta bunlar bizi ararken uzun saçlı diye bizim arkadaşları dövüyorlar. Özer, Talat, Cenk falan varmış. Özer: Hatırlıyorum o zaman sopalarla dayak yemiştik. Bu zamana kadar da hiç öyle dayak yemedim. Hatta Cumhuriyet

gazetesinde haber bile olmuştu bu olay. Kafamı kazıtma hikayesi de şöyle oldu. O zaman Bülent ve Metafor'dan Kemal, İzmir'e gidiyorlardı. Beni de çağırdılar yanlarına. Atladık İzmir'e gittik. Bunlar dedi ki "Berbere gidelim, sakal traşı falan olalım." Ben de bari kafayı kazıtayım dedim. İşte öyle mohawk yaptım. Berber de şaşırdı zaten "abi sen napıyorsun" diye. "Sen yap, merak etme" dedim. Hatta dışarı çıkınca çok iyiydi. Karşıma gelen insanlar ilk önce bir gözlerini açıyor sonra bir adım ya geriye gidiyor ya da benim yanımdan uzaklaşıyordu. Hatta kadının bir tanesi beni görünce çocuğunu kucağına alıp yana doğru kaçtı. Bu durum bayağı hoşuma gitti diyebilirim.

Bu şekilde ne kadar dolaştın?

Askere gidene kadar öyleydim 2.5 sene. Hatta Ankara'da boyadım bile.

Nasıl karşılıyordu insanlar, sorun oluyor muydu?

Sorun olmaz mı? Her gün kavga ediyorduk. Öyle dolaşmaya gerek yoktu ki zaten. Üstünde yırtık pantolonla dolaşamıyordun, uzun saçla dolaşamıyordun, top sakalla dolaşamıyordun, bırak mohawkı...

Peki hiç ciddi bir tepki oldu mu?

Çok oldu. Ama aslında kimse yaklaşamıyordu bize, korkuyorlardı insanlar. Hatta çete falan zannediyorlarmış bizi. Bir kere Akmar'da böyle bir şey olmuştu. Biz Akmar Pasajı'nda oturuyorduk. Ben vardım, hatta Tayfun Duygulu da vardı. Ankara'ya Metafor konserine gitmeye hazırlanıyorduk. Biri omzuma çarptı. "Ateşin var mı?" dedi. Ben de kendim için bir sigara çıkardım, onu yaktım. "Yok ateş" dedim. Biz orada girişmeye başladık kavgaya. Ben elimdeki şişeyi onun kafasında kırdım. Birinin sırtına vurdum onla. Ondan sonra bir baktım peşimde elli kişi var. Allah Allah diye bağırıyorlar. Tren istasyonuna doğru kaçıyordum ben. Hep kavga etmeye geliyorlardı da benim yanıma pek fazla insan gelmiyordu. Bir baktım Tayfun'u, bir de Noisy Mob tayfasından Taylan'ı almışlar dövüyorlar. Bana gelen kimse yok ama. Onların öyle tipi bozuk falan da değildi. Orada bir tek ben kayığım. Ben çocuğu kurtarmaya gittim. Bu sefer bunlar bana dalmaya başladılar. Neyse o gün kaçan kurtuldu zaten. Oradan Haydarpaşa tren istasyonuna kadar kaçtık orada toplandık. Sultanahmet'te böyle büyük bir kavga olmuştu yine. Böyle bir sürü kavgalar oluyordu. Gemide oldu, otobüste oldu...

Toplumun karşısında durmanızın nedeni neydi?

Biz öyle yaşamayı seçmiştik. Bülent de öyleydi. O zaman Özer ciddi

anlamda müzik yapıyordu ve bize niye böyle yaşıyorsunuz diye kızıyordu. O giyiniş tarzı da topluma başkaldırmak için değildi. Tamam, bir kızgınlık vardı. Ama biz kendi olmak istediğimiz gibi olduk. Bunu biz kimseden gördük diye de yapmıyorduk. Exploited grubunu bile ben kafayı kazıttıktan sonra duydum. Onlann da kafası kazılıymış.

Sizi rahatsız eden şeyler neydi?

Pek öyle bir rahatsızlık yoktu aslında. Ama bir kızgınlık vardı. Topluma rahatsızlık veren bendim aslında. Onlar belki normaldi. Rahatsızlık vermekten de çok, bizim istediğimiz o anı yaşamaktı. Özgür yaşamaktı amacımız. Belki de kızgınlığımızın nedeni buydu. Hatta bir şarkımız vardı: "Her pazartesi iş günü, it gibi köpek gibi çalışıyoruz beş gün." Hafta sonu geliyor, o zaman liseli çocuklar gibi kıyafet falan tamamen değişirdi. Biz bunu yapmıyorduk. Biz hafta başından hafta sonuna kadar hep aynıydık.

O zamanlar kendini punk olarak görüyor muydun?

Yok, hayır. Bir kere bir röportaj yapmışlardı bizimle. Bana sormuşlardı punk mısın diye. Hayır, "Üzümüm" demiştim. Özellikle "punk" olmak için bir şey yapmıyordum. Seviyordum değişik olmayı. Benim aileyle bir sorunum da yoktu öyle. Ailemle bir sorunum vardı da, bir şeye baş kaldırayım diye bir şey yoktu. Niye başkaldırayım ki zaten. Ben sadece kendim gibi olmak istiyordum.

Kalabalık mıydınız peki?

Gerçek anlamda azdık aslında ve aramızda Metal dinleyen de vardı, Punk dinleyen de. Hatta bana bir aralar "Venom İsmail" diyorlardı.

Polis sizi tehlikeli olarak görüyor muydu?

İlk önce görüyorlardı. Yolda yürürken bazen durduruyorlardı. Öyle birkaç kere nezarette kaldık. Ama sonra bizim bir tehdit unsuru oluşturmadığımızı düşünmeye başladılar herhalde. Hatta Beyazıt'taki kavgada herifin biri geldi. "Ben sivilim" dedi. "Çocuklar ben sizi biliyorum hemen gidin buradan" dedi. Biz de yürüyerek gittik. Genelde halk arasından baskı vardı. Kendi annenden babandan bile baskı var. Hesabını yap sen işte. Mesela ben kafamı kazıttım, eve gittim, annem kapıyı yüzüme kapattı. Bir daha böyle gelme eve dedi. Ben de iki sene eve gitmedim, Kurtuluş'ta takılmaya başladım. Onların tepkisine, ben de tepki gösteriyordum. Bunun nedeni bana bunu yapma izni vermemeleriydi. Bana sormadan benim hayatımı şekillendirmek bana ters geliyordu ve hala da ters geliyor. Belki onlar bana destek olsalardı durum daha farklı olabilirdi ama olmadılar. Tam

tersini yaptılar. Bir ebeveynin yapabileceği en büyük hatayı yaptılar. Ben de tepki verdim. Belki onlar kendi doğrularını doğru zannediyorlar ama benim doğrularımı dinlemek onlara ters gelmiş demek ki. Yakın zamanda bir dergide okudum, benim hakkımda yok işte mohikan iken manavcılık yapıyormuşum falan diye yazmışlar. Aslında hoşuma gitse de yazdıkları, abartmışlar. Bir şehir efsanesi yaratmak istiyorlar sanırım. Yok öyle bir şey. Nerede mohikan iken manav tezgahı açacaksın. Uzun saçlı ve küpeli sattım. Ama o çevre (Sultanahmet) turistik bir çevreydi. Ve orası kaldırıyordu beni. Ama mohikan olarak kaldırmazdı. O zaman Taksim'de bizim gibi tipleri görmek çok zordu.

Dine bakışınız nasıldı?

Ben inanıyordum. Hala da inanıyorum. Allah'a inanıyorum. Ben yapmak istediğim gibi yaptım. O benim Allah'la aramdaki mesele.

Hiç dinle ilgili muhabbetler geçiyor muydu aranızda?

Tabii tabii. Eko da inanırdı, Ahmet de inanırdı. Ama Mehmet inanmazdı, ateist takılırdı.

Kendi içinizde bir çelişkiye düşüyor muydunuz?

Yok, hiç öyle tartışmalara girmedim. Bu bana aileden gelen bir şey mi bilmiyorum. Yok ya... Bu benim düşüncelerimde var. Bununla ilgili kitaplar da okudum. Bana göre bizi yaratan bir şey var. Kitap da var. Bunlar bu zamana kadar gelmişse bir şeyler vardır.

O zamanlar nerelere takılıyordunuz? Gittiğiniz belli bir bar falan var mıydı?

Yoktu hiçbir yer. Sadece Köprüaltı'nda takılıyorduk. Hatta biz orada takılmaya başladıktan sonra başkaları da oraya gelmeye başladı. Beşiktaş'ta Çello diye bir yer vardı. Oraya takılıyorduk arada sırada. Oraya da Mimar Sinan çevresindeki değişik değişik tipler geliyordu.

Gruba geri dönelim. Gülhane konserinden sonra elemanlar niçin ayrıldı? Grup sonra nasıl devam etti?

Kaan Amerika'ya gidince, Çağrı da bizden koptu. Grupta davulcu ve gitarcı olmayınca Harbiye'deki konser için Özer'e teklif ettim ve bunlar Fevzi'yle beraber bizim gruba katıldılar. Çalışmaları tren istasyonunun oradaki bir evde yapıyorduk ve orada daha da ilerledik. Bülent çok güzel yorumluyordu şarkıları. Onun gibi ses bir daha zor gelir. Beraber en son Harbiye'de konsere çıktık. Bizden önceki grup Kramp'tı. Bunlann konseri uzayınca, bize de sadece iki parçalık zaman

kaldı. İlk olarak “Suratına İşemek İstiyorum”u söyledik. Bunlar da ışıklan ve ses sistemini kapattılar. Seyirciler galeyana gelip gazeteleri alıp yakınca, etraf bayağı bir aydınlandı. Sonra ses sistemini açtılar, ama etrafta yine ışık yoktu. Ardından biz “Anarchy in the UK”yi “Anarchy in the Turkey” olarak söyledik. Tam diğer şarkıya gireceğiz, bunlar ses sistemini tamamen kapattı. Bu sefer polisler geldi. Bu Headbangers olarak son konserimizdi.

Bu konserin son konser olmasının nedeni neydi?

O zamanlar uyuşturucu olayına iyice dalmıştık. O zaman Kurtuluş’ta ben, Özer, Sercan ve Bülent bir ev tutmuştuk. Orada hem beraber yaşıyor, hem de beraber çalışıyorduk. Tamer diye bir arkadaşımız vardı. Tamer anarşist görüşlü bir arkadaştı. Kara dergisini çıkartıyorlardı. Tamer’in vasıtasıyla Hong Kong Virus’teki elemanlarla da tanışmıştık. Onlarla da çok komik maceralarımız vardı. Tamer aşırı dozdan ölünce bu olaylara iyice daldık. Film tamamen koptu. Eve kimin gelip kimin gittiğini bile bilmiyorduk. Bu durumlar olunca, müzikten de kopmaya başladık. Gruptan sonra Taksim’de tezgah işi bir süre daha devam etti. Ondan sonra ben askere gittim. Aslında Hollanda’ya gidecektim. 1990 yılında. Anneme veda etmeye gittim. Onlar da polisi aramışlar asker kaçağı var diye. Öylece polis beni yakalayıp apar topar götürdü. Askerden dönünce zaten Özer’den falan da kopmuştum. Diğer askere giden arkadaşlar da askerden dönmüş oldular. Bu sefer biz onlarla takılmaya başladık ve LSD grubunu kurduk. 93 civarlarında.

LSD’de kimler vardı?

Ahmet, Alp, Tolga, Burak ve ben. Alp, Burak ve Tolga’nın kendilerine ait bir grupları vardı. Ahmet ile ben onlara beraber müzik yapalım deyince çok sevindiler sonra beraber çalmaya başladık. Hatta onlarda Alp bas çalıyordu, ben de bas çalıyorum. Birimizin gitar çalması gerekiyor. Tolga da gitar çalıyor. O zaman iki gitar olacak dedik. Alp ile ben aramızda kim bas çalacak diye yazı tura attık. Alp kazandı, gitar bana kaldı ve böylece LSD kuruldu. LSD’nin ismini Ahmet’le beraber bulduk. O zaman uyuşturucu da vardı. LSD’nin de açılımını bulduk. Low Sexual Desire. İnsanlar uyuşturucu kullandıklan zaman bir rahatsızlık var, ona da düşük seks arzusu deniliyor.

LSD zamanı da Punk mı yapıyordunuz?

Punk yapıyorduk, evet. Onlarla bayağı çalışmalar yaptık. Hatta daha da ilerledik. Headbangers olarak toplam yedi parçamız vardı ama LSD olarak bunu 21-22’ye kadar çıkarmıştık. Haftanın neredeyse üç günü prova yapıyorduk. Bunun dışında genelde Ahmet’in evinde bir araya

gelip, evde de akustik gitarlarla prova yapıyorduk. Evde yaptığımız çalışmalan, stüdyoda daha da geliştirerek bir araya getiriyorduk. Hatta Ahmet'in eşi Melek bile bize destek oluyordu. Türkçe yazdığımız sözleri İngilizce'ye çeviriyordu. Hoşuna gitmeyen bir şey olursa bize söylüyordu. Burası olmadı diye. Müzik olarak onlarla 96 yılına kadar bayağı işler yaptık. Unconciousness Actions diye bir demo yaptık. İstediğimizi yapıyorduk ve oluyordu da.

Kaç konser verdiniz?

Gitanes'da, Mandala'da, bir tane de İzmit'te oldu. İki yerde daha vardı herhalde tam olarak hatırlamıyorum.

LSD'nin bitiş sebebi neydi?

Önceleri bir araya geldiğimizde prova yapıyor veya stüdyoya giriyorduk. Bir süre sonra olay "hadi Dolapdere'ye gidelim"e dönüşmüştü. Hem bu nedenle, hem de müziğe sadece Ahmet'le ben çaba harcıyorduk. Diğer elemanlar pek ilgilenmiyordu. Artık uyuşturucudan birbirimize köstek atacak duruma geldik. Her şeyin önünde uyuşturucu vardı. Birbirimize güvenmemeye başladık. Millet birbirinden para saklamaya başladı. Hatta birbirimizi hırsızlıkla bile suçlamaya başladık. Böyle acayip acayip durumlar ortaya çıktı. Ben iyicene nefret etmeye başladım. Bir de bundan kurtulmak istiyordum. Hayatımı alıp götürüyordu. Onsuz yaşayamıyordum. Bir tek o vardı hayatımda. Bundan kurtulmak için çevreden kopmam gerekiyordu.

Senin için Punk ve uyuşturucu eşanlamlı mı olmaya başladı?

Eşanlamlı değil. Bak şöyle anlatayım; ben ilk zamanlar bunu yaptığımda her şeyi yaşamak istediğim gibi yaşıyordum. 90'lann başına kadar bu böyleydi. Askerden dönünce de çok güzel şeyler yaptık, tamam kullanıyorduk, ediyorduk ama abartmıyorduk. Ama LSD'nin sonunda işin boku çıktı. Kimyasallar müziğin, hayatımızın önüne geçti. Kimyasala geçince iş değişti. O bağımlılık yaptı, onsuz bir hayat olmazmış gibi gelmeye başladı. Ahmet'le biz kaç kere bırakmaya çalıştık ama bu hastalık gibi bir şeydi.

Aynı Trainspotting filmi gibiydi her şey.

Durum oraya gelmişti. Ama ben aslında uyuşturucu ve Punk'ı özdeşleştirmiyordum. Çünkü Punk müzik yapan ve uyuşturucu kullanmayan arkadaşlarımız da vardı. Ben hep öyle olmak istiyordum, ama işler çok karışmıştı. Şunu söyleyeyim bu bizim seçtiğimiz bir yoldu. Böyle daha iyi olur diye düşündük. Ama bu bizim önümüze geçti. Bu bizim çevremizdeki insanlardan daha tehlikeli. Onu gördüğüm için kaçtım.

Peki LSD'de müzik yaparken sözlerinizde bir değişiklik oldu mu?

Evet, daha politik ve sosyal konular oldu. Ama öyle sosyal bir karın ağnmız da yoktu. Biz çalışmak zorunda olan insanlardık. Çünkü o zaman müzik yapmak için bile para lazım ve çalışmak zorundaydık. Parayı nasıl kazanacaksın, çalışmak zorundasın. Hem çalışacaksın, hem müzik yapacaksın. Bizim standardımız böyle çünkü. Uyuşturucuya sardığımız zaman müzik geri planda kaldı. Uyuşturucuya da para lazım. Uyuşturucu bulabilmek için çalışıyorduk.

Nerede çalışıyordun o zaman?

Ben Galata'da bir firmada hırdavat malzemesi satıyordum.

Senin plak arşivi oluşturma süreci nasıl gelişti? Nereden alıyordun plakları?

Ben daha önce Rock takılıyordum. Rock müzikle ilk tanışmam on üç yaşında oldu. Benim yaşımdaki çocuklar Arabesk dinlerdi o zaman. Benim ilk aldığım albüm AC/DC'nin toplu albümüydü. İsmini hatırlamıyorum şimdi. Fındıkzade'de bir plakçıda gördüm, onun kasedini çektirdim. O dinlediğimin Rock olduğunu da bilmiyorum, sadece yabancı parça olduğunu biliyordum. Ondan sonra Rainbow falan dinlemeye başladım. Babam beni yaz tatillerinde boş durmayayım diye bir ayakkabıcının yanına, işe koydu. Orada saya malzemesi satan bir yer vardı. Orada Kamil Özgeren'le tanıştım. O da Rock tarzı müzikler dinliyordu. O da beni Tünay abiye gönderdi. Öyle gitmeye başladım oraya. O sıralarda zaten Sercan'la tanıştım. Tünay abi de genelde Rock ağırlıklı kayıtlar yapıyordu. Bendeki arşivi de, biz Kapalıçarşı'da takıldığımız için yurtdışına gidip gelen çok oluyordu, onlara getirtiyorduk. Tünay abiye getirtiyorduk. Bazen Galaksi'den de alıyordum. Para da var tabii o zamanlar aileyle kaldığımız için. Onun dışında (İngiliz) Kemal abi de bize yardım ediyordu. Bir sürü tanımadığımız grup getiriyordu. Değişik Punk, Ska grupları falan... Bakın bunlar var diyordu, biz de kaydediyorduk. Bizim Kemal abiyle iyi muhabbetimiz vardı. Ben askerdeyken bana tek mektup yazan oydu. Resimler falan göndermişti. Bölük komutanı beni çağırmıştı bunlar ne oğlum diye. Kamil dediğim arkadaşımın evinde çok büyük bir plak arşivi vardı. Kendini o müziklere çok kaptırıyordu. Sonra bazi ailevi problemleri olmaya başladı. O 800-900 tane plağı satmak istediğini söyledi. "Ben bunları yok pahasına almam" dedim. O da "Sen istesen ben sana bunları bedava da veririm" dedi. Ama ortada bir emek var. "Sen bunları al, nasıl olsa ben sende de dinlerim" dedi. Ondan sonra onların üstüne yaklaşık 800-900 tane de ben ekledim. O arşivi de Pentagram'dan Hakan'a sattım. Çok büyük hata yapmışım

aslında satmakla.

Plakları niye satma ihtiyacı duydun?

E uyuşturucudan. Hakan, eğer atmadıysa plakları, zengin olmuştur.

İçinde Headbangers'ın da olduğu 45'lik plaktan bahsedebilir misin?

Luk Haas diye biri vardı. Bu adam 3. dünya ülkelerini geziyor. Oralardaki Punk ve Hardcore gruplarının plaklarını basıyor. Bir ara Türkiye'ye geldi işte. Sonradan içinde Türk grupların olduğu, Headbangers'ın da olduğu, bir plak basmıştı. İlk önce Akmar'a gitmiş herhalde. O birilerine sormuş, o birileri de onlar Taksim postanesinin orada tezgah açar demiş. Taksim'e geldi bizi buldu. O zaman biz Taksim'de tezgah açıyorduk. O plak çıktıktan sonra benim Üsküdar'daki eve, tanımadığım yerlerden bir sürü mektup yağdı.

Siz gelen mektuplara cevap yazdınız mı?

Yok. Kaale almadık ki. Dead Kennedys'in albümlerini çıkartan müzik şirketinden (Alternative Tentacles) demo istemişlerdi. Hatta yanlış hatırlamıyorsam mektubu Türkçe'ye çeviren Ahmet'in eski karısı Melek'ti. O zaman grup devam ediyordu, yurtdışında plak veya konser teklifleri gelebilirdi. Ama o zaman kaale almıyorduk.

Kurtuluş'ta kalırken hayatınızı nasıl idame ettiriyordunuz?

Taksim'de kaset tezgahı açıyorduk. Bir ara kirayı ödeyemedik. Ev sahibi de konsomatristi. Denizanası gibi bir şey. Gazete ilanından bulduk o evi de. Kadın şarkıcıymış, bir sürü posterler bastırmış, kasetlerin kapakları falan. "Bunlar burada kalsa olur mu, ben de şarkıcıyım" dedi. Bir ara bizim işler sakata gelince kirayı veremez olduk. Konuştuk falan kadınla. Bizim elemanlardan biri biraz fazla hürmet etmiş kadına. Kadın "bir ara yukarı gelirsin artık" dedi. Bizim eleman gitti. Bütün gece gelmedi. Sabah bir geldi, elinde meyvalar, viski şisesi falan. Arkadaşlar dedi "kiramız ödenmiştir."

Taksim'deki tezgahta neler satıyordunuz? Kendi dinlediklerinizi mi?

Özer: Heavy Metal ve Punk. Diğer tezgahlarla da anlaşmıştık. Bizim sattıklanmıza girmeyeceklerdi, biz de onlarınkine. Hard Rock, Heavy Metal, Thrash satıyorduk...

O zamanlar başka kimler vardı sizin gibi tezgah açan?

Özer: Teşvikiye'de Zihni'nin tezgahı vardı. Zihni'nin adamı Mümtaz

açıyordu... Sonra bir tip geldi bizim tezgah açtığımız yere.O, Metal koydu tezgahına, gemiciydi. Biz açamazsın dedik. O da açarım dedi. Sonra ertesi gün gelsene sen, bir şöyle konuşalım dedik. McDonalds'ın oraya kadar geldi. Sonra geri döndü. Bir daha tezgah açmadı zaten. İlk geldiğinde dalga geçiyor zannettik.

Peki tezgah zamanı çevreden sorun oluyor muydu?

Ben askere gitmeden önce bizim tezgah merkez gibi bir yer olmuştu. Buluşma yeri gibiydi. Herkes oradaydı yani. Bir topluluk oldu. Millet artık korkudan bize bir şey diyemiyordu. Çok kalabalık olduğumuz için bizi çete falan zannediyorlardı. Özer: Tinerci çocuklar musallat oluyordu. Para istiyorlardı. Para vermeyince, ellerindeki tinerli bezi tezgaha sürüyorlardı. Kaset kapakları da tiner deyince eriyordu, yapışıyorlardı. Bir süre sonra bunlar bizimle kanka oldular. Bizden para alamıyorlardı. Kıyak yapıyorduk onlara. Yiyecek ısmarlıyorduk. İşler de iyiydi o zamanlar.

Tezgah nasıl kapandı peki?

Özer: Belediye kapatmıştı. İsmail askere gitti bir anda. Arşivi de bizde kaldı. Bülent de ondan önce Hollanda'ya gitmişti. Yalnız kaldık. Bir de belediye arıza çıkarmaya başlamıştı. Son kalan paralarımızla boş kaset alıp tekrar tezgah yapmaya çalıştım. Bir şeyler doldurdum. Altmış kaset falan. Tekrar tezgah açmaya başladım, ama tek başına zor oluyordu. Bir gün Özgünay geldi. Bir sipariş vardı, onu alıp gelecektim. Özgünay'a da dedim "Sen iki dakika dur burada". Gittim geldim, Özgünay'ın kucağında küçük bir köpek var ama tezgah yok. Olayı anlattı. Özgünay'ın kız arkadaşı geliyor. Bir köpek görüyor kız. Kız tuvalete giderken Özgünay'a vermiş köpeği. O sırada belediye gelmiş. Sen orada tezgaha göz kulak olmazsan alıp gidiyorlar tabii. Özgünay'ın elinde de köpek var, köpeği bırakamamış. Belediye de almış götürmüş tezgahı. Tezgah hayatı da böylece bir fino yüzünden bitti.

İsmail, sen geçmişe baktığında pişmanlık duyuyor musun hiçbir şeyden?

Yok, hiç duymuyorum. Bir tek uyuşturucu olayına pişmanım. Onu da şöyle bir avantaj olarak görüyorum. Bir çocuk yetiştiriyorum, şu anda on yaşında. Ona doğruyu gösterebilirim. O bir şey yaptığında bunun önüne geçebilme şansım var. Hayatımdan belki bir şeyleri alıp götürdü ama... O da çok merak ediyor şimdi. O büyüyecek, çocuğu olacak. Ona bu deden diyecek. Deden böyleydi. Çok merak ediyorum övünecek mi, ne yapacak. Pişmanlık bu işte. Ben bir gerçeği yaşadım iyisiyle kötüsüyle. Kimseye bir şey kanıtlama ihtiyaç duymuyordum.

Ben kendimi yaşamak istiyordum ve bunun içine istediğimi alıp, istediğimi dışlıyordum. Bir ara öyle bir hale geldim ki, sanki herkesin odak noktası gibi oldum. O kadar çok insanla tanıştım ki isimleri hatırlayamıyorum, gelen beni tezgahın başından alıyor. Ya içmeye ya da bir şeyler yapmaya gidiyorduk. Ama şu bir gerçekti herhalde benim için benim yanıma gelen bazı insanlar binlerine bir şey kanıtlamak için geliyordu. Bu şekilde gelen insanlar kendilerini hemen belli ediyordu. Benim gibi kendini yaşayanlarla zaten hep beraberdik. Bir şekilde bir yerde yollarımız birleşiyordu ve kayıtsız şartsız bir şeyler yapıyorduk. Ben bunları bir şeye karşı durmak için yapmıyordum. Benim kavgam herhalde kendimleydi ve o zamanlar sadece müzik yapmak benim için çok şey ifade ediyordu. Ben, Bülent'le bir daha eski muhabbetlere başlamayacağımızı bilsem yine müzik yapmak isterim. Çünkü müziği seviyorum, ne tarz olursa olsun fark etmez. Bülent'in sesini dinlediniz mi bilmiyorum ama müthiş bir şey. Ahmet de vokal yapardı ama Bülent'inki daha farklıydı, kendi tarzı vardı ve çok da güzel yorumluyordu şarkıları... Punk mı yaşadık bilmiyorum da, kendimize göre yaşadık. Benim o zaman yaptığım değişik hareketler de, monotonluğu kırmak içindi. İnsanlann bunu yaşaması gerekiyor.

> > > *BÜLENT*

Punk ile tanışman nasıl oldu?

Aslında ben kendim isteyerek Punk ile tanıştım, Punk benim ile tanışmak istemedi; belki benden haberi vardı ama ben onu tanımıyordum ve çok büyük bir arzu ve istekle onunla tanıştım. Bu nasıl oldu? Punk akımı çoktan, ben 1986-1987'de 18-19 yaşlarındayken dünyanın dört bir yanına köklerini salmış ve kendisini ideolojik bir müzik hareketi olarak kabul ettirmişti, tıpkı ondan önce ve sonra başarılı olmuş akımlar gibi. Doğal olarak kendisini Türkiye'ye de sokmuştu ve Türkiye'de bu akımı hakkı ile icra edecek, kapılacak elemanlarını, gönüllülerini arıyordu. İşte ben önce o gönüllülerle tanıştım ve onlarla birlikte yaşadığım o günleri ve olayları şu anda aradan yirmi sene kadar bir vakit geçmesine rağmen hala iyi hatırlıyorum, özlüyorum, anıyorum, arıyorum. Her ne olursa olsun o 3-4 sene benim gençliğimin en güzel yıllarıydı ve en güzel vakitlerimi geçirmiştim. 1980 ihtilalinden önceki döneme su, şeker, yağ, tüpgaz, ekmek ve aklına bilimum ne gibi temel gereksinimler gelirse bunların kuyruklarında bekleyerek; çatışmalara ilkokul pencerelerinden ve cehenneme, gürültülü yürüyüşlere, oturduğumuz bodrum katından tanık olmuş biri olarak; 1950'lerden itibaren, İç Anadolu'nun bir şehrinden, o zamanın ağır ekonomik şartlannda önce Ankara ve daha sonra İstanbul'a göç edip yerleşmeye çalışan ve bunda da kısmen

başarılı olan yoksul bir ailenin dördüncü ve son çocuğu olarak bilmediğim ve yabancısı olduğum İstanbul'da dünyaya geldim. Gerek yetiştiğim aile, gerek toplum çevresi, daha çok gelenekçi Türk kültürü ile yoğrulmuş kapalı bir çevreydi. İşte benim Punk'la tanışmam bu aşamadan sonra başladı. Lise 2'de iken üst üste iki yıl sınıfta kaldığımda buna inanamadım, ben sınıfta kalamazdım, hele iki yıl üst üste! Bu beni çok ağır etkilemişti ve ilk sigaramı satın alıp içmeye başlamıştım. O zamanlar ben de tüm Türkiye'yi kasıp kavuran, o tek televizyon kanallı Türkiye'de Arabesk müziği dinliyordum. Hatta şu anda bile o zamanın müziklerini hatırlıyorum, kaldı ki bugün dahi o günlerin Arabesk müzikleri, farklı yorumlarla da olsa ayrıı sözler ile hala popüler olarak bugüne taşınıyor. Fakat gel gelelim ben artık vücudumda neredeyse sanki bir yaraymış gibi ağır acılar bırakan bu müziği dinlemek ve daha 14-15 yaşlarımda henüz ergenlik çağımda (daha bir tane bile kız arkadaşım yokken, bırakın ondan ayrılmayı) o kadar "ağır ayrılık acılan" çekmek istemiyordum. Bu benim tabiatıma aykınydı. Çünkü ayrıı zamanda kendimi hayata karşı umut dolu, hevesli, istekli olarak kanalize etmiştim. Spor yapıyordum. Bu beni daha aktif ve yaşama karşı daha hırslı ve istekli yapıyordu. Gerek geleneksel örfçü, adetçi çevre, gerekse bu Arabesk müzik beni de ağır bir şekilde ezdi ve bu ezilmenin sonucunda ben de kendime farklı bir çevre ve müzik aradım. Aradım çünkü şahsiyetim, bir de ondan sonra ortaya çıkan boşlukta yalnız yaşayarak kendisine eziyet edemezdi. Bunun arkasından yeni, hareketli ve farklı bir arkadaş çevresiyle ilişkiye girdim. O çevre kendisini çok iddialı bir şekilde halihazırda "Punk" olarak zaten lanse ediyordu, hem giyimleriyle hem de yaptıklan müzikle. Yani kısaca benim Punk ile tanışmama etken olan en önemli iki sebebi; tabiatıma karşı ağır gelen köklü toplum ve aile geleneklerini ve psikolojimi acı ile yapılandıran Arabesk müziği ve o müzikle birlikte yaşanması gereken yaşam biçimi olarak görebilirsiniz.

Punk olmak senin için ne ifade ediyordu?

Punk olmak benim için başlangıçta hiçbir şey ifade etmiyordu. Ne anlama geldiğini tam olarak bilmiyordum ki bir şey ifade etsin. Fakat Punk'ın kendini ifade etme tarzı ve yeterliliği basit olarak o kadar etkili ki bana ifade ettiği şeyleri anlamam ve benimsemem uzun ve karmaşık olmadı. Daha o tanıştığım punkları ilk gördüğümde Punk'ın kendisini açık ve net olarak göstermeye başladığını hatırlıyorum. Gerçekten Punk benim için başlangıçta bir süre hiçbir şey ifade etmedi, aslında kendisinin de ifade edilmeye pek ihtiyacı yoktu. Farklı giyim tarzı, farklı toplumsal davranışlar fakat herkes kendi özgürlüğü içinde, birbirini zorlamadan, nasıl istiyorsa öyle, yani sonunda ölüm bile olsa akıntıya karşı kürek çekerek karşıdan karşıya geçmek hedefini ısrarla yerine getirmek gibi bir şey ve bu sırada güçlü bir

şekilde sesini duyurmak. Bu tabii ki Punk'ın tarzı, yaşam biçimi... Aslında Punk ideolojisi çok daha fazla şey ifade ediyor ve o yüzden zengin veya fakir birçok kesimden buna katılan insanlar var. Punk belli bir alt gelir veya alt kültür grubuna mal edilen bir alt kültür olarak nitelendirilmemeli bence. Punk ideolojisinin ifade ettiği bir anlama örnek olarak ki bu aslında onun aynı zamanda bir ideoloji olduğunu da belirtir. O, kendisine inanan ve onu yaşayan bir kitleye sahiptir ve bu kitle üzerinde kalıcı olumlu-olumsuz etkileri vardır. Bu kitleyi sadece akımın içinde olması suretiyle destekler. Bunu haksızlıklara, sömürü düzenine ve insana, kendisinin başkalan tarafından ezilmesine karşı koydurtması, muhalefet ettirmesi yoluyla yapar ve bunu gerekiyorsa yüksek sesle yapar.

Headbangers'la tanışman, gruba katılman nasıl oldu?

Headbangers o yukarıda bahsettiğim tanıştığım Punk'lardır. Aynı mahallede, ortak ilgilerle birlikte olmadık fakat büyük çoğunluğu ile ayrıı lisede okuyorduk. Headbangers kalabalık bir gruptu ve başlangıçta kimin ne yaptığını anlayamadım, yani kim hangi enstrümanı çalıyordu, vokal kimdi gibi. Ben lisede sınıfta kaldığım dönemde ayrıı zamanda -halen hangi görüş ve düşüncede olursa olsun çok sevdiğim, uzun zamandır görüşmememe rağmen- o zaman en iyi arkadaşım olan Zihni ile içki içmeye de başladım. Yalnız, bu Zihni, Kadıköy Akmar'daki yapımcı Zihni değil, karıştırmayın. Zihni ile günümüzün uyku hariç geri kalan zamanını birlikte geçiriyorduk. Ben iki sene beklemeden kaldığım derslerin sınavlannı verdim ve lise sona geçme hakkını elde ettim. O sırada bu Punk gruptan Sercan, Ahmet, Eko (Erdem), Koni (Celal), Volkan ve diğerleri de ya aynı okulda okuyor ya da birbirini ziyarete geliyordu. Zihni de onları tanıyordu. Aslında Zihni benden çok onlarla takılmaya istekliydi fakat Zihni ile benim kafada çok az ayrılıklar vardı. Nitekim benim de ısrarımla Zihni beni onlarla tanıştırdı ve böylece tanışmış olduk. Yanlış hatırlamıyorsam birlikte takılmaya başlayışımızın ikinci gününde, karlı bir havada Sercan'ın ağabeyi Volkan'ı askere uğurladık. Üsküdar'dan Harem'e ellerimizde şarap şişeleriyle, dönüşümüz de aynen böyle oldu. Fakat tek bir farkla, o gece evlere gitmemiştik ve o karlı, soğuk havada sokakta, apartman boşluklarında, ekmek arabasında kalmıştık sabaha kadar. Bu arada bazı apartman sakinlerinin araba aynaları, o zamanki ondülinden damlı otobüs durakları ve denize yaklaşık 300-400 metre sürüklediğimiz çöp konteynırı, hışmımızdan bir hayli zarar görmüştü. Askerlik sırası bize de gelecekti! Gruba vokal olarak katılmam daha sonra oldu benim. Önceleri onlar ya evde -genellikle Sercan ve İsmail'in evleri- ya da Kadıköy'de hippilerin işlettiği bir stüdyoda parçaları hazırlıyorlardı, ben de dışandan izliyordum. O güne kadar ne prova yapılan bir stüdyo

görmüştüm ne de öyle bir müzik hareketinin içinde bulunmuştum. Ortam beni çok etkilemişti. İsmail'in saçlan uzundu ama bir trikle saçlarını gerçek bir punk gibi yapıyordu. Aslında ben Headbangers'ın benden önceki tarihini bilmiyorum fakat Headbangers muhakkak ki benimle birlikte kurulmadı, onlar benden daha önce sanıyorum 1-2 olaylı konser vermişler. Headbangers'ın ilk kuruculan Sercan, İsmail, Volkan, Celal idi sanıyorum. Onların hepsi aktif olarak müzik yapıyorlardı ve beni de sürekli olarak onlara katılmaya teşvik ediyorlardı, bir şekilde ya bağırarak ya bir şeylere vurarak ve en önemlisi pogo yaparak... Ben de yavaş yavaş, utana sıkıla onlara katıldım ve böylece müzik yapmak olgusu ile tanıştım.

Şarkı sözü yazıyor muydun, şarkılarınızın konusu ne üzerineydi?

Şarkı sözü yazıyordum ama sadece ben değil. Sercan da, Ahmet de, İsmail de yazıyordu. Aslında herkes de yazabilirdi, şarkı sözünden yana bir sıkıntımız yoktu. "Suratına İşemek İstiyorum" adlı şarkı Ahmet'indir, "Ayak" benim. Benim bir de "Fuck" adlı bir parçam vardı, içinde her şeyin s.ktir edildiği bir parça: Sistem, düzen, baskı, yalanlar, işkenceler, işkenceciler, tabular... Aklına ne gelirse her şey yani, çok uzun bir parçaydı. Her şeyin tek tek ismi ile küfür edilen İngilizce bir parçaydı. Ahmet'in gene bir parçası vardı "Kara günler için yaşa", Sercan'ın "My Room", "Death". İsmail'in "Kırmızı Donlu Böcük". Tek kopya parçamız Sex Pistols'un "Anarchy in the UK" idi. Onu "Anarchy in the Turkey" olarak söylüyorduk. Diğer bütün parçalar, söz ve müzik bize aitti. Yaklaşık on iki tane çalınmaya hazır parçamız vardı. Parçalar genel olarak karşı olmak -ama her şeye- agresivite, hoşlanmamazlık, beğenmemezlik, gidişat ve bunların grup üzerindeki etkileri, aslında hayatın ve her şeyin pisliklerden ve yalanlardan oluştuğu ve bu kendine zararlıymış gibi görünen yaşantıya ağır ve sert bir darbe vurma içgüdüsü üzerinedir. Headbangers neredeyse kendine bile karşıydı. Bir çeşit "anti-anti" gruptu. Bunu konserler haricinde de sağlam bir şekilde yaşamaktadır. Gerek konserlerdeki kavgalarıyla, gerek konserlerle ilgili olmayan sokak kavgalarıyla, gerek sokaklarda sabahlayarak, gerek giyim kuşamdan ötürü polis karakollarında hafif sorgulanarak ve gerekse kendisinin maddi zararlar vermeye yönelik eylemleriyle ve son olarak kendisine de zarar vererek: Vücudunu kesmek, birbirleri üzerinde sigaralar söndürmek, birbirinin suratına işemek veya ortak halde mastürbasyon yapmak gibi... Aslında bizim bir de kendi iç dünyamız ve yüzümüz vardı ve o dokunulmazdı. Ona kimse dokunamazdı da, çünkü gelecek kaygısızdı ve bütün bunların ötesinde çok duygusaldı o. Ve bu duygusallık her bir bireyde aslında farklı beğenilerle kendini gösteriyordu. O yüzden her bir parçamız, anlattığı sözlerden dolayı birbirinden profesyonelce ayrıdır, benzer değildir.

Başka gruplarda çalmış mıydın?

Headbangers'dan başka bir grupta Punk müzik yaptım diyemem. Hollanda'da kaldığım sürede bir arkadaşımla bir grup kurmaya uğraştık ancak Punk değildi. Onunla birlikte kalıyordum fakat bu benim Türkiye'deki gibi bir arkadaşlığım değildi. Ben eşimden ayrıldıktan sonra onun çiftliğinde kaldım, aynı zamanda çalıştım da. Arka ahırlardan birini stüdyoya çevirdik birlikte, ortak olarak bir davul aldık, gerekli olanları sağladıktan sonra orada çalışmaya başladık. Sadece ikimiz vardık, o gitar çalıyordu, ben de dolayısıyla davul çaldım. Adı Martin idi. Martin bir Lou Reed fanatiği, hastası, delisi, manyağı idi. Lou Reed'den başkasını dinlemez ve onun müziklerinden başkasını çalmazdı. Ona ayak uydurma zorunluğu vardı. Neyse daha sonra iyi gitar ve bas çalan bir iki arkadaş katıldı provalara. Basçı Funk çalmak istiyordu, gitarcı Blues, ben Punk, Martin ise Velvet Underground. Herhalde Van kedisi de, sahip olduğu gözlerden dolayı hayatta kalma mücadelesinde başansız olduğunu düşünmezdi. Ha, ha, ha! Neden olmasın yani? Tabii ki burada Martin'in dediği oldu ve bir kere sürekli takıldığımız bir barda, özel bir günde iki Lou Reed bir de Bob Dylan'dan parça çaldık. Ondan sonra Martin'e biraz da ikna yoluyla kendimize ait müzikler yapmamız gerektiğini kabul ettirdim. Birlikte Velvet Underground tarzında bir iki tane orijinal parça yaptık. Martin ile olan birlikteliğim uzun sürmedi, evinden atıldıktan sonra bir süre Amsterdam'da sokakta yaşadıktan sonra Türkiye'ye geri döndüm. Martin bir kere, hatta hayatında ilk defa olarak Türkiye'ye geldi ve o bir kere de onunla Taksim Mandala Bar'da eski Headbangers'dan elemanların da bulunduğu fakat adı LSD olan grupla alelacele hazırlanarak iki parça çaldık. Parçalardan biri benim biri onundu. Hollanda'da hazırlamıştık bu parçaları. Daha sonra arkadaşlardan birinde Martin'in çıkarttığı bir cd'yi dinledim. O cd'deki birkaç parçayı birlikte yapmıştık.

Dış görünüm veya yaşam biçiminizden dolayı toplum içerisinde baskı görüyor muydunuz?

Dış görünüm veya yaşam biçimimizden dolayı toplum içerisinde baskı görmemiz hiçbir zaman söz konusu olmadı. Bilakis biz topluma bizi kabul etmesi için baskı yapıyorduk. Benim kulağıma taktığım 3-4 cm'lik bir çengelli iğnem vardı mesela, insanlar görüp farkettiklerinde şaşkınlıkla, biraz da korkuyla bakıyorlardı. Özellikle bayan olanlar; belki de kendileri toplumun aile içinde ezilen kesimini oluşturuyorlardı ve bu farklılığı çok karşı koyar bir şekilde yadırgıyorlardı. Fakat bu durum benim umurumda olmadığı gibi hoşuma da gidiyordu. Çünkü bu tekdüze, tek televizyon kanallı topluma, aralarında farklılıkların da olabileceğini, farklı

giyinilebileceğini ve en önemlisi farklı insanların da olabileceğini göstermiş oluyordum böylece. Kimisi kafasını sallayıp gülüyordu, kimisi şaşkın şaşkın bakıyordu, kimisi yanımızdan geçerken fark edip dönüp bakıyor hatta bir çoğu aynı anda, kimisi "aman benden uzak dur, bana bulaşma yoksa pataklarım" tavrıyla uzaktan tepkisini belli ediyordu. Önemli bir kesim ise kaba, kavgacı (belki de Türk toplumunun o zamanki toplum karakterini belirleyen kümeydi bu), kavga çıkarmak maksadıyla laf atan kesimdi. Fakat biz onlara farklı olmaktan vazgeçmeyeceğimizi, istemeseler de, güçlü bir şekilde mücadele vererek kabul ettirdik. Bu nasıl oldu? Bu, kavga arayana, kavgayla karşılık vererek, tepki gösterene tepki göstererek, laf atana laf atarak oldu. Burada kısaca toplumun bizim üzerimizde baskısı olamadı, öyle bir şey kurmasına izin vermedik. Biz sadece bu topluma çok yabancı idik. Hatta o kadar yabancı ki bazı insanlar bizimle İngilizce veya Almanca bile konuştular ve biz onlara Türkçe karşılık verdiğimizde "Ee bunlar Türk ya, vay .mına goduklarımınnn!" gibi tepkiler aldık veya onlar İngilizce konuşmaya devam ettiler. Aklıma gelen bir hikaye: O sıralarda biz Sultanahmet'te takılırken veya kaset satarken sanıyorum İsveçli bir Punk ile tanıştık ama bu öyle böyle Punk değil, bize göre yaşı da büyüktü o zaman. Adını hatırlamıyorum neyse belki Olof'tu. Bu hayatımda gördüğüm en çok tüküren insandı, ne olursa olsun hep tükürüyordu hastalık derecesinde ve "Ben hastayım diyordu, tükürme hastası. Toplum karşıtıyım, topluma tükürüyorum" diyordu. Saçlarını punk olarak kesmiş ve boyamış gördüğüm ilk punk oydu belki de. Onunla bir süre takıldık, neredeyse bize bile tükürecekti. Belki de tükürmüştü de onu uyarmıştık ya da biz de ona tükürmüştük ve birbirimize ısınmıştık. Bir gün Ankara'ya konser vermek için gittik, daha doğrusu o veremediğimiz, engellendiğimiz konserlerden birini verememek için Ankara'ya gitmiştik. Yanlış hatırlamıyorsam bu İsveçli de Ankara'ya bizimle birlikte gelmişti ve İstanbul'dan Ankara'ya kadar trenin camlarına tükürerek gitmişti, yoksa ben mi tükürerek gitmiştim? Onunla Ankara'da ayrıldık. Bu olayı hiç unutmam, ondan sonra bende de o zamanlarda tükürme hastalığı baş gösterdi. Hastalık? Lafın gelişi yani!

Kurtuluş'ta kaldığınız "komün"de kimler vardı?

Headbangers üç aşamalı bir gruptu. Birincisi, ilk kurucuları ve o anda olan grupla takılanlardan İsmail dışında Kurtuluş'taki evde evini terk etmiş olarak kalan kimse yoktu. İkincisi, Akademi'nin çocukları Çağrı ve Kaan ile olan Headbangers ki, İsmail ve ben dahi bu elemanlarla pek birlikte bulunmazdık, onlar sadece bizde çaldılar; provalar dışında birbirimizi sadece Akademi'ye gittiğimiz zaman görüyorduk tesadüfi olarak. Fakat onlarla çok önemli bir Gülhane konseri ve Akademi konseri verdik. Parçaların daha düzenli, melodik ve ritmik olmasında

büyük katkıları oldu. Provaları ve kayıtları benim o zaman kaldığım resim atölyesinde yaptık. Hatta onlar bizden başka gruplarda da çalıyorlardı, bunlardan birisinde de, ikisi de karikatürist olan Kemal Aratan ve Bülent Benli de vardı. Onlar da gelip o atölyede provalar yaptılar. Bu ikiliden de hiç kimse olmadı o evde. Zaten onlarla yollarımız da çoktan ayrılmıştı. O sırada üçüncü aşamayı teşkil eden Kronik'in Özer ve Fevzi'si vardı. Ve bu ikiliden de benim gibi sürekli orada kalan, evine gitmediği için oturan olmadı. Özer ve Fevzi bazen orada kaldılar, genelde ya sattığımız kasetleri kayıt ederken ya da kalmak istedikleri zaman. Fakat Fevzi ile sonlara doğru birlikte kaldık zannediyorum ama ne kadar olduğunu söyleyemem. Gerçek olan o evi İsmail, Fevzi, Özer ve ben istediğimiz için kiraladık. Böylece hem daha rahat ve kapsamlı kasetler kayıt edebilecektik, hem de evi ile sorunlu olanlar istedikleri zaman gidip orada kalabilecekti. Aslında kalacak olanlara bir sınır yoktu, herkes de gelip kalabilirdi ve nitekim de öyle oldu. Ben Hollanda'dayken aşırı dozdan ölen Tamer ve kız arkadaşlarımızdan Yasemin'le bir evlilik yapmış olan güzel, akıllı Coşkun'un (onu anıyorum, o da aşırı dozdan öldü) Headbangers ile yakın bir alakası yoktu ama o evde en uzun süreli kalanlar, ben ile birlikte bu üçlü idi. Şunu söylemem gerekiyor eğer ben Hollanda'ya gitmeseydim, onların arkasından yaşamaya devam edebileceğimi pek düşünmezdim. Belki de onlar da ölmeyeceklerdi. Tamer daha sonra benim çok iyi anlaştığım bir insan oldu ve Coşkun da çok sevimli bir insandı, onu da çok seviyordum. Headbangers felsefesini dışarıdan onlar kadar güzel yaşayan insanlara rastlamamıştım. İkisiyle de her şeyim birdi ve onlarla olan kısa beraberliğim sonucunda da çok şey yaşadım. Belki de bu sürecin, sürenin yaşattıkları Headbangers'da yaşadıklarıma eşittir.

Senin açından hikayeyi bitiren, seni ortamdan koparan ne olmuştu?

Benim açımdan hikayeyi bitiren, ortamdan koparan şey tamamıyla bir tesadüftü. Ben evden ayrı yaşıyordum, evden ayrılmıştım, annemi babamı ve kardeşlerimi görmüyordum. Kızıltoprak'ta ressam arkadaşlarımın resim atölyeleri vardı, onlarla şimdi nasıl tanıştığımı hatırlamıyorum ama onlar Punk'ın ne demek olduğunu iyi biliyorlardı ve resimlerinde de Punk tarzı hakimdi. İsmail'in de büyük ebatlı bir portresini yapmışlardı. En azından klasik ressamlardan değillerdi ve hatta bize Nişantaşı'ndaki Merhaba Bar'da verdiğimiz konser için sahne dekorları yaptılar. İki ya da dört adet penis maketi ve yuvarlak, içleri şişirilmiş veya bir şekilde şişkinlik formu verilmiş, biraz da kıçı sembolize edermiş gibi maketler... Ben az bir ücret ödeyerek bunların atölyesinde kalırken, daha sonra bana evlenme teklif edip Hollanda'ya davet edecek olan ve Hollanda'da evlendiğimiz (orada oturma izni

alabilmek için bu bugün de geçerli olan bir şart) Hollandalı bir kızla tanıştım ve onun bu isteğini geri çevirmedim. Bana 1-2 ay sonra bir davetiye ve uçak bileti alabilmem için Sirkeci Postanesi'ne adıma 600 Alman Markı para gönderdi. Tabii ben hayatımda 600 Mark parayı bir arada görmüş değilim. O zaman sanıyorum Özer'in kötü bir gitarı vardı veya yoktu. Özer benden bu paranın sanıyorum 400 Mark'lık kadar kısmını gitar alabilmek için (bugün hala kullandığı gitar sanırım) istedi. Fakat ben dedim ya o kadar parayı bir arada görmeyişimin yanında o kadar parayı borç olarak vermenin de ne demek olduğunu bilmiyordum. Neyse çok da fazla düşünmedim ve o parayı gitar alabilmesi için Özer'e verdim. Özer de çok mutluydu, ben de. O parayı sanıyorum Özer, Taksim postanesinin önünde açtığımız kaset tezgahından gelen gelirin kendi payına düşenini bana bırakarak ve bir kısmını da başka yerden temin ederek ve belki de eksik olarak bana ödemiş oldu ve ben de biraz gecikmeli olarak otobüsle Hollanda'ya gittim. Tabii ben İstanbul'da iken kıza hep bir bahane uyduruyorum telefon görüşmelerimizde: "Şimdi geliyorum, geldim, parayı alamadım, postaneden vermediler" gibi. En sonunda otobüsle gittim, hem uçaktan daha ucuzdu, hem de ona yol uzun sürdüğünden dolayı geciktiğimi söyleyebilmek için! Yani benim Hollanda'ya gitmemle Türkiye ile olan bütün ilişkilerim kesilmişti. Bu yüzde yüz bir tesadüftü. Ben Hollanda'ya gittikten sonra arkadaşlarımla tüm ilişkilerim koptu diyebilirim. Birkaç kere İsmail'e ve şimdi hatırlayamadığım bililerine kendi çektiğim bir fotoğraf arkasına kartpostal gibi bir şey yazdım ve gönderdim, hepsi bu. Onlardan bir kart veya mektup aldım mı hatırlamıyorum. Benim gruptan o yolla ayrılmamla Özer ve Fevzi ile olan Headbangers da sona ermişti. Grubun ilk elemanlarından Ahmet, Mehmet, Eko, İsmail, davul çalan yeni bir elemanla LSD grubunu kurmuşlardı. Ben Hollanda'dan döndükten sonra da bayağı faallerdi, tıpkı Headbangers gibi ama Headbangers değil. Bizim yollarımız aslında çoktan ayrılmıştı ve İsmail'le ben Headbangers'ı Headbangers yapmak için uğraşmışük. Yalnız benim açımdan Headbangers bitmişti artık ve LSD grubunda da bana yer yoktu. LSD'nin vokalini efsane şarkımız "Suratına İşemek İstiyorum"u yazan Ahmet yapıyordu, o da işini iyi yapıyordu ve iki vokal yapmak hiçbir zaman düşünülmedi. Açıkçası ben de artık onlara katılmak istemiyordum. Ondan sonraki dönemde yollarımız tamamen ayrıldı ve bazı tesadüfi karşılaşmalar dışında birbirimizi görmedik, birlikte hareket etmedik ve başka da bir şey yapmadık. Hollanda'dan döndükten sonra tanık olduğum; Headbangers'da, bazı grup elemanlarının birbirlerine uzunca bir süre küslükleri vardı. Ahmet-Eko-Zihni-Mehmet-Mustafa arasındaki gibi. O sona ermişti, ona da tanık oldum. Ben de grupla çıkmaya başladığım ilk dönemden sonra Zihni'yle ve açıkçası grupla bir küslük yaşamıştım, sebebi

zannediyorum o ilk aşırılıklardı fakat daha sonra barıştık ve grubu devam ettirdik.

Sence Türkiye'de bir Punk hareketi oldu mu?

Bir ülkede ortaya çıkmış bir akım, oradan başka ülkelere yayılmış ve Türkiye'ye de gelmiş. Bu sence nasıl olur? Yani bu akım kendisini nasıl icra eder? Muhakkak ki kendisinde ne varsa onu getirecektir uygulama olarak, dışına taşılabilir fakat aslı ve özü neyse odur. Konserler vermek bağlamında bu konuyu açarsak örneğin; Ankara'daki konser bizim bu öğeyi uygulayışımızın bir örneğidir. Ankara'da "veremediğimiz" bir konserden bahsetmiştim. Biz sadece Ankara'da konser "veremedik" değil, başka yerlerde de konser "veremedik". Bizi engelleyen yoktu aslında, biz engelliyorduk, yani kendimiz yapıyorduk o işi. Bu da karşı tarafı rahatsız ettiği için onlar tarafından engellenmemiz söz konusuydu. Headbangers'ın benim katıldığım altı konserinden üçü verilememekle sonlarımıştır. Bu grubun kendisinde vardı. Grup ilk kurulduğunda olur böyle şeyler ama grup sona erene kadar bunu yaşadı. Kemal Aydemir'in anlatımında "Sex Pistols'un, yasaklandıkları için başka bir adla konserler verdiğini" duyuyoruz. Kemal abinin gerçekten bu konudaki görüşleri çok değerlidir çünkü kendisi Punk'ın ülkesinde o döneme tanık oldu. Fakat gelelim bize. Bizim sebebimiz neydi? Biz adeta, olabildiği ölçüde diğer müzik grubu konserlerini de sabote eden bir gruptuk. Çünkü konser vermek bedava olmadığı için bunu kendi başımıza finanse edemezdik, agresif yapımızdan dolayı konser organizasyonlarından veya bize hiçbir maliyeti olmayan kendi başımıza verebileceğimiz konserlerden yararlandık. Biz Ankara'da konser vermeyecektik, bize çalma izni verilmeden biz çaldık. İkincisi "Suratına İşemek İstiyorum" parçasından dolayı olabilir o engellenme. Yani biz o konserde bir anlamda alt grup da değildik; sadece konserden sonraki bir anda sahne malzemeleri toplanırken çıkıp şarkı söylemek istedik. Zaten diğer gruplardan da, zaman kalırsa siz de çıkarsınız sözü aldık ama bu çıkacaksınız anlamına gelmiyordu. Bir sinema salonuydu, tekmeler, tokatlar, sopalar, küfürler havada uçuştu. O konserin gerçek perde arkasını bilmiyorum, bu bizim parçamızdan dolayı mı yoksa başka bir sebep mi? Sonuçta biz o organizasyonda yoktuk. Headbangers'ın Mimar Sinan Üniversitesi'nin Fındıklı'daki Güzel Sanatlar Akademisi'nde veremediği konseri de çok önemlidir. Çünkü o konserde grubun kurucuları da vardı ve bu benim onlarla çıktığım ilk ve son konserdi. Fakültenin öğrencilerine ücretsizdi. Ama bizim içimizden kimse o fakültenin öğrencisi değildi, zaten bir fakülte öğrencisi de değildik! Henüz lise çağındaydık. Grubun o dönem kurucularından hiçbirisi bir fakültede okumamış ve liseyi dışardan bitirmişler ya da liseye kadar okumuşlar. Ben dahi İstanbul

Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde iki bölüm kazandım ve bunlardan birine kayıt bile olmadım, diğerini de bir senenin sonuna ulaşmadan terk ettim. O konserde, aynı zamanda kafalarımız iyi olduğu için sahneden inene kadar hangi parçayı ve nasıl çalacağımızı yüksek sesle tartıştık durduk; şöyle başlayalım böyle başlayalım, yok onu çalmayalım, kim hangi enstrümanı çalacak, kim ne yapacak, önce biraz sen çal sonra ben vs. gibi. Başladık! Yok olmadı! Bi daha. Burada aslında İsmail'in yoğun karşı çıkışları vardı. Gruptaki uyumsuzluklara İsmail ve ben pek de tahammül edemiyorduk. Bu yüzden Headbangers'ı kuruluşundan sonra taşıyan ikimiz olduk. Fakat o vaziyette bile grubun diğer elemanları bizim yanımızda oldular... O konserde Sercan yanındaki saf alkolü sahnenin önüne dökerek küçük çaplı, agresif bir yangın çıkardı ve bazı izleyenler ürktüler bundan. Bu ise bizi çok memnun etti, mutlu olduk yapabildiğimiz için. Sercan'ı okul hademelerinin elinden zorla aldık. O aslında bizim bilmediğimiz bir dünyaydı. Ve ilk olarak orada başladı benim için. O konserden sonra İsmail ve benden başka müzik yapmak maksadıyla çıkmış Headbangers elemanı yoktur. Fakat Gülhane Parkı ve Merhaba Bar'daki konserler haricinde aktif olarak sahnede yer almışlardı. Bir de gene başka elemanlarla yine Akademi'de verdiğimiz daha sonraki bir konser var, o da hariç. O konser, içinde sadece Headbangers'ın olduğu tek konserdir. Davulcumuz Çağrı, özel olarak kıralım vuralım diye maketler yapmıştı. O orada okuyordu, diğeri de Mavi Sakal grubunun gitarcısı Kaan idi. Fakat bu onlara göre değildi. Ve biz de İsmail'le, ben Hollanda'ya gidene kadar grubu yalnız götürdük; bundan da pek hoşlanılmadı. Bu ayrılışın arkasındaki sebep aslında herkesin birer enstrüman çalamayışıydı, eğer herkes bir enstrüman çalabilseydi, o kafada iken herhalde bize de belki bir çalma yasağı gelebilirdi Sex Pistols gibi. Biz ilk zamanlarda müzik çalmakla, eylem yapmayı aynı oranda istedik ve müzik çalamadığımız zamanlarda eylem yaptık, çaldığımız zamanlarda da eylemi sahnede anlattık ama sadece eylem olsaydı müzik olmazdı. Bunun sonucu olarak biz bazen hem enstrümanlara hakimiyetsizliğimizden dolayı hem de eylemciliğimizden dolayı eylem yanımız ağır basarak birçok konseri olaylı kapattık. Bence Türkiye'de bir döneme ait Punk'ı ararken karşılaşacağın çok zorluklar ve umut kırıklıkları olabilir. Çünkü o dönemde Türkiye'de sadece İstanbul'da yaşanmıyordu bu akım, Ankara'da, İzmir'de de yaşayanlar vardı. Onların da bu konuda çok söyleyecekleri vardır, onları ihmal etmemek gerekir yoksa bu bütünlük, tam olarak ortaya çıkamaz ve açıklanamaz. Onların burada haklan yenir; Punk olur sana bir macera, bir gençlik macerası. Punk ve punklar Türkiye'de sadece hafif magazin olmaktan çıkarılmalıdır, bu araştırma geleneğine ters. Çünkü Türkiye'de Punk gelişigüzel yaşanmamıştır, İngiltere'deki gibi de yaşanmamıştır, Almanya'daki

gibi de. Türkiye'deki gibi yaşanmıştır.

Türkiye'de Punk nasıl yaşanır?

Punklar o dönemde Türkiye'de her yerde vardı ve her biri de kendine göre yaşadı, bulunduğu çevreye, işe, okula, bakkala, fırına, binaya, vs göre. Türkiye'de punklar hiçbir zaman o dönemde bir araya gelemedi, birbirlerinin yerlerini bilmiyorlardı, iki Punk grubun bile birlikte buluştuğu ve takıldığı bir yer yoktu, birbirlerini tanımıyorlardı. Bu, o sosyo-toplum düzeninde de aslında bize bir kurulum cesaretini getiremiyordu veya imkan vermiyordu. Çünkü İngiltere'deki sosyo-toplum başka, sosyo-kültür başka, sosyo-düzen başka, Türkiye'de başka. Sen bunu aşamazsın, bu değerleri ortadan kaldıramazsın, çünkü imkansız. Hatırlıyorum da o zamanlar şu küçük etiket yapıştırma, çıkartmalar vardı slogan şeklinde: "Gerçekçi ol, imkansızı iste". Ama bu sloganla imkansızları elde edemezsin, gerçekçi olup inanmak gerekiyor. Türkiye'de o zaman iyi punklar vardı, dava olarak görüp ayrılmadılar. İyi de metalciler vardı ve iyi de Hardcore'cular vardı. Ben de iyi bir punktım. Taksici bizi almadığı veya taksiden indirmeye yeltendiği için taksiyi tekmeledim, sıkışmış trafikte arabaların üzerinden atlaya atlaya yürüdüm, arkadaşlarımla maymun olup, maymun gibi yürüdüm insanların arasında. Şunu da belirtmek isterim ki, şu anda da o zaman olduğu gibi kendimi iyi hissediyorum, ama o bir yorgunluktur. Şu an yaşadığım Almanya'nın çok küçük bir şehrinde de bazen 18-20 yaşlarında Punklar görüyorum ellerinde bir şapka ile gelip geçenlerden para istiyorlar, şişeler veya tenekelerle bira içiyorlar. Benim onlarla olmama gerek yok. Onlar var, duruyorlar orada istedikleri zaman.

> > > *ÖZER*

Headbangers nasıl başladı?

Ne zaman başladığını tam olarak bilemiyorum. Çünkü Headbangers'ın kuruculan içinde ben yokum. Kronik'ti bizim grubumuz.

Kronik ne zaman kuruldu?

85-86 yıllarında kuruldu. Konserlere çıkmaya başladık. Headbangers'dan arkadaşları da görüyordum, karşılaşıyorduk bir yerlerde, konserlerde...

Aynı semtte mi yaşıyordunuz?

Yok, aynı yerde yaşamıyorduk. Onların hepsi Üsküdar'da yaşıyordu. Ben Çapa'da, diğer elemanlar da farklı yerlerde yaşıyorlardı. İsmail'le karşılaşıyorduk daha önceleri, birbirimizi görmüşlüğümüz vardı.

Sonra bir şekilde kontağa geçtik. Bir konser olacaktı. Kronik, Headbangers ve birkaç grubun katılacağı. Hole in the Wall da vardı. Harbiye'de Merhaba Disco muydu neydi, beraber çalacağız. Yıl 89 idi sanırım. Afişler çıktı, zaman yaklaşıyor. İsmail aradı, davulcu ve gitarcılarına bir şey olduğunu, konsere çıkamayacaklarını söyledi. Çalar mısınız dedi bizimle, vakit de yok gerçi. Fevzi'yle ben, tamam dedik, çalarız. Öyle işte, Headbangers'la çalmaya başladık. Ondan sonra da devam ettik.

Peki Headbangers önceden Punk yapıyordu, siz ise Metal yapıyordunuz. Bu birleşim size ters gelmedi mi?

Yoo... Niye ters gelsin ki. Metal ve Punk ayrımı biraz zorlarsan var ancak. Kaba baktığın zaman yine birer alt kültürüz. Çok komşu, çok beraber. Motörhead de Punk parçaları çalıyor. Ya da Sex Pistols'ın basçısına çalmayı Motörhead'den Lemmy öğretmiş işgal evinde. Biri Hanyada, biri Konyada birer kültür değil ki bunlar. Onlar zaten bir şekilde beraberler. Ama grupların soundları, hepsinin ayrı zaten. Biz ikimiz katılınca sound tabii ki daha serdeşti. Benim riflerim biraz daha kalabalık diyeyim yani. Ama biz bir çaldık, ondan sonra zaten hepimizin hoşuna gitti. Bir iki kayıt aldık, prova kayıtları. Sonra devam ettik. Her şekilde anlaşıyorduk, kafa olarak, yaptığımız müzik olarak. Bir taraftan beraber tezgah açmaya, kaset satmaya başladık. Bir ev tuttuk ve beraber yaşamaya başladık. 89'dan 91'e kadar beraber takıldık.

Kimler vardı grupta?

İsmail vardı, soyadını hiçbir zaman öğrenemedim herhalde. Manav İsmail deyip duruyorlardı. Bas çalıyordu. Bülent solistti, ben gitar çalıyordum, bir de davulda Fevzi vardı. Noisy Mob'la da çaldı Fevzi.

Headbangers zamanı, kendinizi punk olarak mı adlandırıyordunuz?

Zaten onların parçaları vardı. Ben o parçaları kendi tarzımla çalıyordum. Eski yeni parçalar, düzenlemeler, hep beraber karar veriyorduk. Şöyle bir parça var, nasıl rif yapalım gibi. Kendi stilimizi harmanlayıp beraber çalışıyorduk.

Headbangers'ın sözleri ne ile ilgiliydi?

Headbangers'ın sözlerini çok güzel buluyordum, çok hoşuma gidiyordu. Mesela "Ayak" vardı. İkinci Kronik albümümüzde bunu cover'ladık. Sözlerini söyleyeyim: "Uzak, çok uzak yetişirim sanma sakın. Hayat çok bayat, yaşarım sanma sakın. Sevmek, çok sevmek ayak, kokmuş ayak. Baba bak bana. Bekleme beni boşuna. Çiçek

dalında hippi ağlamakta. Yeşil çevre, barış ayak, ayak, ayak.”

Hippiler hakkında ne düşünüyordunuz?

Karşı değildik de, onların durumu n'oldu, olmadı. Eski hippiler dünyanın başındalar. Ne oldu aynı şey devam ediyor. Yine savaşlar çıkıyor, silahlar satılıyor. Erk bozuyor demek ki insanoğlunu. Tolkien’in yüzüğü gibi taktığın zaman yoldan çıkıyorsun.

Headbangers olarak çok konser verdiniz mi?

Birkaç tane verdik. Açıkhava’da verdik. Ortaköy’de çaldık. On konserimiz bile olamamıştır yani. Çünkü o zamanlar cebinden oluyordu her şey.

Dinleyici kitleniz nasıldı? Punklar var mıydı?

O zamanlar grup olarak bir tek Noisy Mob vardı. Etrafta çok fazla punk yoktu.

Punk sizin için ne anlama geliyordu?

Benim için sisteme uyumlu olmamaktı. Biz sistemden farklı düşünüyoruz, farklı yapıyoruz. Ve kendi bildiğimiz gibi yaşıyoruz. Bizi sokmak istedikleri kalıp gibi değil de, biz kendi istediğimiz gibi. Tabii bu sefer bazı şeyler çatışıyor, seçim yapman gerekiyor. Farklı bir yolda yürümen gerekiyor. Biz de öyleydik zaten.

Sistem derken, hangi sistemden bahsediyorsun? Aile sistemi mi, politik sistem mi? Politik bir şeyler var mıydı?

Bana göre bir şeyler vardı. Kişiye göre değişebilir. O zamanlar anarşizm üzerine konuşup tartışıyorduk bazılarımız, yazanlar vardı. Anarşizm ve terörizmin aynı olduğu yanılgısı o zaman da vardı.

Sana göre anarşizmin tarifi nasıldı?

Bir düzen! Yönetenler, yönetilmesi gerekenler. Egolar, hırs. Adalet masalı güçlüye işlemiyor. Güçlü, düzeni zayıfa karşı kullanıyor. Her düzen, sayısı çok az ama payı çok büyük olanı koruyor. O zaman, düzen hiç mi olmasa?

Peki bu düzenin açıklarını bulmak için, kırmak için sizin bir stratejiniz var mıydı?

Ya öyle örgütsel bir şey yoktu, zaten öyle bir şey olsa, orada da bir düzen olacak. Ayrıca başına kimler geçecek, nereye kadar? Belki bir gün liderine diyecekler ki, seni yakalamıyoruz ama! Bir şeyin farkında

bile olmadan, “benim” dedikleri değerlerinin peşinde harcanmış hayat. Biz sadece bireysel olarak olmak istediğimiz gibi durmaya çalışıyorduk... Bugün sorarsan, anarşizmin bir ahlak olabileceği sonucuna vardım bütün o yıllar sonunda.

Sen Punk müzikle nasıl tanıştın? Punk olarak neler dinliyordunuz?

Ben Sex Pistols ile tanıştım ve Dead Kennedys tabii. Plak ve kaset satıyorduk, zaten bir arşivimiz vardı. İsmail’in büyük bir plak arşivi vardı. Yalnız Punk değil, Rock da vardı. O zaman Türkiye’de çok fazla bir şey bulunmuyordu. Yurtdışından geliyordu plaklar. Burada erken dönemlerde plak basılmış ama pek Punk basmamışlar. Dışarıda da çok basılmıyordu da işte, lokal basılıyordu. Ya da Luk Haas gibi gelip arayıp bulanlar basıyordu.

Luk ile tanışmanız nasıl oldu?

Luk bir prodüktör. Ülke ülke dolaşıp grup bakıyor. Uzakdoğu tarafından gelirken İstanbul’a uğramış. O sıralar bir konserimizde bizi izlemiş ya da biri ona anlatmış, tam hatırlamıyorum... Kaset satıyorduk Taksim’de, konserin afişini görünce bize geldi, sordu.

Bizi arıyormuş adam meğerse. Ondan sonra stüdyoda kayıt yapmamızı istedi ama olmayınca bir konser kaydımızı aldı. (Luk’un yapüğı plakta Headbangers’ın bir parçası var) Böyle bir hikaye işte. Sen soruyorsun ama ben bazı şeyleri anlatmıyorum. Bizim yaşadığımız şeyleri ben onların adına da anlatmak istemiyorum...

Punk gibi gezdiğiniz için sokakta sorun oluyor muydu?

Tabii, olmaz mı canım? Bütün gün dövüş içinde geçiyordu. Ha bire bilileri laf atıyordu, saldırıyordu. Şimdi tabii az, o zaman çok fazla üzerimize geliyorlardı.

Polisle aranızda sorun oluyor muydu?

Yok. Onlar ciddiye almıyorlardı. Bizde bu hikayeler dışarıdan farklı. Orada yaşayan insanlar bunu yaptı. Burada işin içinde çoğunlukta kolejli tipler vardı. Zengin çocukları diyelim. Punk dinleyen, Heavy Metal dinleyen bir sürü vardı. O zamanlar halkın arasındaki insanların bunlara ulaşması bu kadar kolay değildi. Onlar daha kolay ulaşabiliyordu. Batı’da popüler olan burada da trend oluyor. Etiler’den, Levent’ten bir sürü Heavy Metal grupları geliyordu. Biz bir aralar grup olarak takılıyorduk ve onlardan da bayağı vardı aramızda. Ama trend bitince onlar da kayboldu. Onlar Punk falan değildi yani.

Sizin ekonomik durumunuz nasıldı? Yoksulluk çekiyor muydunuz?

Dışarıda tezgah açıyorduk, hep beraber yaşıyorduk. Evin kirasını da oradan ödüyorduk. Prova parasını da, gitarın telini de. Komün gibi yaşıyorduk. Enteresan hikayeler oluyordu. Sonra 90'lar başında bir şeyler oldu, drug, özellikle eroini bir şekilde yaydılar ve her şey dağıldı.

Genel olarak Türkiye'de punk olmak nasıl bir şey? Sence İngiltere'den farkı neydi?

Fark çok vardı. Her konuda farklıydı. Bir örnek anlatacağım. O zamanlar bizi dazlaklarla karıştırıyorlardı. Birkaç defa linç olmaktan kurtulduk. Bir tanesi tuttu dedi ki bunlar bizim Almanya'daki Türkleri dövüyorlar, bir de buraya gelmişler. Sonra onlar bize, biz onlara küfürler... Olayların nasıl gelişeceği belli olmuyordu. Mesela bir gün sinemaya gittik hep beraber arkadaşlarla. Oradaki yer gösterici hem bize yer gösteriyor hem de küfür ediyor. Size Türk vatandaşı kimliği verenin... diye. Biz de, ona Türk vatandaşı kimliği verenin... diyoruz. Adamlar nedense bize küfrediyor. Ha bire kavga ediyoruz. Günlük hayatın parçalarıydı bunlar...

Noisy Mob

> > > *GÖKHAN & TAYLAN*

Punk'la tanışmanız nasıl oldu?

Gökhan: Her ergenlik dönemine yeni girmiş kişide olduğu gibi bir özenme durumu vardı. Bir tane cool adam görüyorsun. Sen de öyle olmak istiyorsun. Bizi birleştiren şey müzikti her zaman. Tabii onun dışında moda, şekil de çok önemliydi. O da yaşadığın topluma bir şekilde tepki duymaktan geliyor. O zamanlar çok politik görüşlerimiz yoktu. Çok genciz yani. Ama biliyoruz, dipten bir şeyler hissediyorsun. Bilinçsizce bir şey. Tepkiyi ne şekilde vereceğini bilemiyorsun, müzik aslında ortak noktamızdı. Bir araya gelmemize sebep olan şeydi. Taylan, o yaşta mesela, enistesinin plakçı dükkanında scratch yapıyor, plaklarla oynuyor. Ben kafama deri bere takıp kaykaya biniyorum. Rozetler takıyoruz falan. O zamanın yaşantısına uymayan bir davranış şekli var, o davranış şekline uyan birkaç tip var, onlar bir araya geliyor. Biz de bir şeyler yapalım diye düşündük. Başımız belaya giriyor, o sataşıyor bu sataşıyor bilmem ne. Ortaokulda sevilmeyen çocuklar falan oluyorsun.

Kaç doğumlusunuz?

Gökhan: İkimiz de 71'liyiz.

Bahsettiğiniz olay o zaman 86 falan mı?

Gökhan: Bunlar daha öncesi. Biz ikimiz ilk çay partilerinde tanıştık. Çeşitli yerlerde partiler oluyordu. Gülşah Düğün Salonu mesela. İncirli'de bilmem ne düğün salonu, haftasonları acayip tipler geliyordu. Yalnız o zamanları düşündüğümde şimdiye göre daha renkliydi. Oryantal de çalınıyordu, ama bir grup vardı simsiyah deriler giyiniyorlardı. Resmen baba Rockçu görüntüleri vardı. Bir kısım da çember olmuşlar orada break dans yapıyor, içgüdüsel bir müzik sevgisi var. O zamanlar 1984 sınıfı diye bir film vardı, "Class of 1984". Beyaz Gölge'deki Salami başrolde. Bunlar Punkçı gençlik, her türlü kötülüğü yapıyorlar. Zincirlerle adam dövüyorlar. Saçlarını boyuyorlar. Biz de bunlardan esinlenerek duvarlara yazı yazmaya başladık. Tabii 80 sonrası duvarlara grafitti yapmak potansiyel suç olduğu için bizi polis karakoluna attılar.

Ne yazmıştınız?

Taylan: "Punk's not dead" falan yazmıştık. Alper diye bir çocuk vardı.

Almanya'da yaşıyordu. New Wave'ciydi. Bir hafta geldi, "N'apıyorsunuz?" diye sordu, biz de Punk Rock dinliyoruz, şöyleydi-böyleydi anlattık işte. Ne yapalım, ne edelim derken, gittik nalburdan Gökkuşağı marka sprey boyalar aldık. Okullar da kapalı. Ertesi gün de bütünlemeler olacak. Gittik duvarları boyamaya kalktık, boyamıyor. Meğer buzdolabı boyası almışız. Camları boyadık, kaçtık. Bir hafta sonra Fethiye'den Gökhan geldi. Bütün gün boyunca Dead Kennedys ve Exploited dinleyip gaza geldik, saçlarımızı dikip, pantolonlarımızı yırttık, çamaşır suyuna attık. Çantalanmıza birer ikişer tane sprey koyup sotaya yattık. Hademeler de gelmiş okulu temizliyorlar, hademeler içeri girer girmez daldık içeri... Sınıflar, müdürün odası, her taraf açık, temizlik yapıyorlar. Biz başladık boyamaya; "Siouxsie and the Banshees, Anarşi, Dead Kennedys, Sex Pistols" yazıyoruz. Müdürün odasına, tuvaletlere, her yere "Anarşi, Punk's not dead" falan yazdık.

O zamanlar nerelerde takılıyordunuz?

Gökhan: Bizim hayatımızda gençken Taksim gibi bir yer yoktu. O zaman "Taksim" de yoktu zaten. Sadece birkaç şey vardı. Bob vardı. Disko dünyaları, Airport, Studio 54 vardı ve tabii ki ev partileri, o kadar. Biz o zaman spesifik olarak Punk değildik. Dönemin modalarından etkilenen bir düşünce şeklimiz vardı. Köprüaltı'nda bira içilen yerler vardı. O zamanlar Taylan, Özgür, Tayfun ve birkaç tane kız arkadaşımız vardı. Bayağı genç bir yaştan bahsediyoruz.

Grubu ne zaman kurdunuz?

Gökhan: Demin anlattığımız gibi, evde bir şeyler yapmaya başladık. Gençsin, paran yok. Taylan kendine bir gitar yaptı. Yoktan bir gitar yaptı. Marangozdan kestirdi. Ölçülerini buldu bir yerden, tellerini taktı falan. Cozurdatmaya başladı. Sonra pedal aldı. Bizim anlattığımız hikaye senin, onun yaşadığı hikayenin veya Newcastle'da bilmem ne Punk grubunun yaşadığı şeyle neredeyse aynı şeyler. Buradaki eksiklik seni destekleyen bir grubun olmaması. Onlar daha rahat da biz daha rahatsızız gibi bir şeyden bahsetmiyorum tabii. Ama hani konuştuğumuz gibi o dergilere bakıyorsun. Tayfun'da Yunan Punk dergileri vardı. Senin o küçük fazla yetişmemiş beynin bu müziklere yakın hissetmeye başlıyor. Bir dışavurum şekliyle karşılaşıyorsun...

Taylan şu gitarı nasıl yaptığını anlatabilir misin?

Taylan: Çocukluk zamanımdan beri müzikle hep bir alakam oldu. Mandolin, bağlama, gitar, piyano... Lisede grup olayı ayyuka çıkınca daha fazla Rock ve onun türevi müziklerle ilgilenmeye başladık bu gelişmeler doğrultusunda. O zamanlar Tünel'de 3-5 müzik dükkanı var

ama hepsi de rezil durumdalar. Hiçbir şey yok. Neyse bir arkadaşımın Eko marka bir elektrik gitarı vardı, onu aldım, eskizini çıkardım. Bir kaç tane kitap aldım onları okudum. Tanıdığımız bir marangoz adam vardı. O bana bir metreküpe yakın yüzlük yıllık meşe ağacı getirdi. Meşe çok ağır bir ağaç, ama yüz yıllık olunca acayip kuru oluyor. Bundan sap yaptım. İMÇ'de sazcı adamlar vardı. Onlara gidip gitar yapıp yapmadıklarını sordum, yapıyoruz dediler. Ben de ne istediğimi anlattım.Yedikule'de bir atölyeye yolladılar beni. Aylarca oradaki sarhoş, sözde ustalarla uğraştım. Heriflere bayağı anlatmak zorunda kaldık, çünkü hiç elektrogitar yapmamışlar. Neyse ki ne istediğimi sonunda anlatabildim. Gittim bir tane vibrato aldım. Bir tane manyetik aldım. Çok ağır olunca biz de gövdeyi oyduk. Böyle olunca yan akustik bir gitar gibi oldu. Feedback sorunundan da hiçbir zaman kurtulamadım ama bir yandan da kirli bir sound'a sahip olmak bana her zaman ayrı bir haz verdi. Bunu yapmak altı ay falan sürdü. Tabii hiçbir efekti yoktu. Bir tane Fischer marka kasetçalar vardı, ona input'undan giriyordum, VU metreleri kökleyip, çok ilkel bir fuzzbox sound'u elde ediyordum. Onu da amfiye giriyordum. Bu arada amfi de hi-fi bir amfiydi. Ve arı vızıltısı gibi bir ses çıkıyordu. Şarkıların müziklerini ben yapar, eskiz olarak grup elemanlarına sunardım, daha sonra hep beraber geliştirirdik. Sözleri de Gökhan ya da Alper yazardı. Yazılmış birtakım sözler vardı. O buna uyuyor mu falan diye birlikte pratik yapardık. İlk başta İngilizce söylüyorduk. Tamamen taklit. Şarkılar bizim şarkılarımızdı. Müzikten anlayan insan sayısı fazla değildi. Notadan çalma geçmişim olsa da grupta hepimiz kötü enstrüman çalıyorduk.

Toplam kaç konser verdiniz?

Taylan: Üç tane Bilsak, bir tane de İTÜ'de oldu. İTÜ festivalinde çaldık. Orjin diye bir grupta gitar çalıyordum. Lead gitar çalıyordum ve çok alakasız bir müzikti. Kötü Progressive Rock falan. Aralarda solo atıyordum. Şans eseri festivalde Noisy Mob olarak hepimiz oradaydık. Orjin grubu elemanlarının tamamı orada olmadığı için biz sahneye çıktık. Çok da güzel oldu. İlk olarak Bilsak'ta çalmıştık. Bizim ismimiz orada geçmemişti. Ondan sonra da bunun gazıyla, Örgün'ün davulda olduğu konseri yaptık. En sonuncusu en güzeliydi. En kalabalık olanı.

Peki Noisy Mob kaç sene sürdü?

Taylan: İlk kadro 1987'de Özgür, ben ve Tayfun'du. Tayfun ilk önce vokal yaptı. Ondan sonra "Ben Sid Vicious'um" dedi. Ve kendine bir bas gitar aldı. Bu arada da Gökhan direkt vokal oldu. Tayfun'un evinde çalışmaya başladık. Kapanıp öğlen vaktinden akşamın sonuna kadar çalışıyorduk. İlk enstrümanlarımız sadece leğenler ve benim

yaptığım gitardı. Bu arada Tayfun'un vokalinde çok büyük problemler vardı, psikolojisinden kaynaklanan. Ne müziği dinliyor, ne de grupla çalma bilinci vardı! Egosu çok ön plandaydı. Sözler aslında çok güzeldi. THY'nin rötar yapmasından, uyuz olduğu doktora kadar. Tayfun Duygulu çok acayip bir herifti. Çok iyi bir sanatçıydı.

Gökhan: Bizim tanıdığımız en sıkı Punk herifti. Gerçekten ayrıksı, fantastik bir herif, süper bir sanatçı. Aradan o kadar yıl geçmesine rağmen ve yurtdışında o kadar çok sanatçı görmeme rağmen hala çok iyi bir sanatçı olduğunu düşünüyorum. İnanılmaz bir dışavurum sanatı vardı. Ben ondan çok şey öğrendim. Hayatımın Egon Schiele, Francis Bacon ve David Hockney'sini ondan gördüm ben.

Taylan: İlk seks dergilerinin siyah poşetlere konduğu zamanları hatırlıyor musunuz? Bunun üzerine Bedri Baykam bir tane sergi yapmıştı. Ufak bir çadırın içerisinde, pornografik imajlı resim ve kolajlar vardı. Bizim Tayfun onu görüyor, uyuz oluyor. Bedri Baykam onun en karşı olduğu Türk ressamıydı. O dönemdeki popülerliğinden dolayıydı büyük bir ihtimalle. O da buna karşılık bir sergi yapıyor, ama kendi evinde ve konu pornografi! Tayfun tavuk düzerken, Tayfun'un ağzına veriyorlar... Ama aşırı uç mizansenler. Bir gün Tayfun'u ziyarete gittim, enteresan bir evleri var. Kapıdan girince sol tarafta salon var, birkaç basamak çıkıyorsun, oturma odası, mutfak falan... Resimleri bütün her yere koymuş ve annesi gün yapıyor. Kadıncağız 60-70 yaşlarında. Yaşlıca birkaç kadın çay içip, börek yiyorlar. Arkalarında duvarlarda da Tayfun'un resimleri. Oğlunun ağzına vermişler. Tuvalete kadar her yer dolu.

Gökhan: Tayfun'la ilk tanışmamızda şöyle olmuştu. Tayfun, Taylan'ın eniştesinin plakçı dükkanının önüne geldi. Biz kendi aramızda konuşurken, Punk Rock falan gibi bir şeyler dedik. Zaten durumdan haberdarmış, bizden de yaşlı. Birden deli gibi pogo yapmaya başladı.

Tayfun'la hiçbir konserde birlikte çaldınız mı?

Taylan: Yok hayır. O zamanlar sosyal olabilecek kadar iyi bir psikolojisi yoktu Tayfun'un. Tayfun'un evinde çalışmaya başladık. Sürekli problem oluyordu yaptığımız gürültüden dolayı, ilk aletlerimiz olan leğenlerle davul çalıyorduk. Metal kül tablaları ve tencere kapaklan da zillerimizdi. Daha sonra iki tane bando trampeti bulduk. Mikrofonu da mini sete girip vokali oradan alıyorduk. Bu arada Tayfunlar'ın apartmanı poliklinik olmuş, ama Tayfun dairesini satmayı kabul etmemişti. Tayfun'un dairesi polikliniğin içindeydi yani. Polikliniğe bir giriyorsun, hastalar etrafta, içeride birisi "bütün doktorlar .bne" diye bağınyor. Daha sonra Gökhan'ın vokal olmasıyla, Tayfun'a bir bas gitar bulduk. Bası da başka bir mini setten almaya

başladık. Tayfun'un hiçbir enstrüman becerisi yoktu. Ama gayet deneysel, kakofonik, bolca feedbackli Garage Punk, Noise-Hardcore parçalar ortaya çıkıyordu. Bütün günümüzü o evde geçiriyorduk. Sürekli polis gelir, doktorlar gelir, bir yandan da keyifle onlarla uğraşırdık. Tabii bu da bizi ayrı bir gaza getirmiyor değildi! Ondan sonra olay bir kademe daha ilerledi, daha planlı çalışmaya karar verdik. Tayfun kendisi de yapamayacağına karar verdikten sonra, onun yerine başka basçı bulmaya karar verdik. Her zaman gittiğimiz Eloy adlı bir cafe-bar'da Alper Tunga Demirel ile tanıştık. Bulgar malı bir bas gitar aldık Alper'e. Her şarkıda iki kere akort etmek gereken bir bas gitardı. Alper gruba girdikten sonra işler biraz daha ciddileşmeye başladı. Bir ara da Serhat diye bir gitaristimiz vardı. Benim okuldan arkadaşım. Blues falan dinleyen biri. Biz ha bire 3-4 akorlu Punk Rock parçalar yaparken, Serhat dakikalarca solo atıyordu. Sonra onunla da olmayacağını anladık. Kronoloji bizde biraz kanşık, çok adam girdi çıktı, çok kısa sürelerde. En uzun süre çalan ve oturmuş tayfa şuydu; Taylan, Gökhan, Fevzi ve Alper. Fevzi davula geçmeden önce Örgün de (Hole In The Wall, Metafor) bir ara bizimle çaldı ve onunla beraber bir konserimiz oldu. Sonra Kemal (Metafor) ile denedik. Pegasus elemanlarından biriyle denedik ama bizim için çok fazla Heavy Metalci arkadaşlar... Sonra Headbangers'ın davulcusu Fevzi geldi. Fevzi'yle beraber asıl tayfamızı oturttuk. Alper grubun yaramaz çocuğuydu. En son konserimizde bir şey yaptı. Köprü altında sarhoşken birileriyle konuşup konser ayarlamış... Bakırköy'de Nova diye bir yer vardı. Gökhan'la orada oturuyoruz bir gün, bir konser afişi var, afişte Noisy Mob yazıyor. O ara kendimizi metalcilerden soyutlamaya çalışıyorduk. Death Metal, Grindcore bayağı bir ön plandaydı o zamanlar ve afişte bu gruplarla birlikte bizim Noisy Mob'un da ismi var. Has.ktir ne zaman? Bir baktık tarihe, üç gün sonra. Ne yapıcaz? Çalışmamışız falan. Alper'e telefon açtık böyle mi diye, Alper "hatırlamıyorum" dedi. Orada çaldık ve sıçtık. Ondan sonra, adam gibi bir konser yapalım dedik. Bir ay gibi bir zaman hazırlandık. Bilsak'ta tek grup çaldık. Bayağı eğlenceli oldu. Bayağı bir kalabalıkti. Ama Alper'in kafası iyi oldu, şarkının ortasında çıkardı bas gitarı tak dedi attı. Herif seyircilerin içine dalıp pogo yapmaya başladı. Ondan sonra da Fevzi sinirlenip herife bagetleri attı. Ondan sonra biz bas gitarsız konseri tamamladık. Herif ortalarda pogo yaptı. Öyle bir konserdi.

Neler dinliyordunuz o zaman?

Gökhan: The Partizans, Ramones, Dead Kennedys, New Model Army, Siouxsie and the Banshees, D.R.I., UK Subs, The Damned, Crass gibi.

Albümleri nereden buluyordunuz?

Gökhan: Bir ara Stüdyo Burak vardı Bakırköy'de. Ben oradan kaset çekiyordum.

Taylan: The Damned'i falan ben Zihni'den almıştım. Bir ara Bakırköy'de tezgah açıyordu. Biz tezgah açan adamlan yönlendiriyorduk şu şu grupları bulabilir misin diye. Kemal (Aydemir) abi inanılmaz bir kaynaktı.

Gökhan: Kemal abiyle Bakırköylü Hakan'ın açtığı Eloy Cafe'de tanıştık. Bir sürü Heavy Metalcinin olduğu bir yerdi. Bizim de fazla bir sosyalliğimiz olmadığı için oraya takılmaya başladık. Ama bizim ayrı bir grubumuz vardı. İşte Punk Rock'a girmişiz. Biz işte öyle muhabbet ederken görünüşümüzden herhalde, tam hatırlamıyorum, bir şekilde Kemal abiyle tanıştık.

Taylan: Ben hatırlıyorum. Hakan uyuz uyuz blues şarkıları çalıyordu. Bizden daha yaşlı adamın teki çıkıp bağırmaya başladı "yeter ya" diye. Napalm Death yok mu sende diye bağırdı. Acayip şaşırdık!

Gökhan: Ondan sonra görüşmeye başladık. Bizi evine davet etti. Müthiş bir plak arşivi vardı. Bizim bilmediğimiz yüzlerce grup. Diamanda Galas, Xmal Deutschland, Birthday Party. Nick Cave'le bizi o tanıştırdı. Bizi çok açtı Kemal abi. Biz yaşça ondan gençtik. Ama bizim ambisyonumuzu gördü. O da hoşlandı bizle beraber olmaktan. Biz sürekli onun evine gitmeye başladık. Bize her hafta kaset kaydediyordu. Hala evimde saklıyorum ondan aldığım ilk Joy Division kasedimi. Kasetlerin üzerine de resim çizerdi. Üstüne harika bir şey yazmış Joy Division'ı süper anlatıyor. Bir tane adam çizmiş gözünden gözyaşı akıyor. Yanına da küçük bir not düşmüş; "Acı verir, üzülme..." diye, ki o zaman ben şahsen depresif bir gençtim. Çok anlamlı geldi. Joy Division'ın müziği de gerçekten acı verir hissedersen. Kemal abiyle benim tanışmam da aslında benzer bir şekilde oldu. Narmanlı'ya Deniz'e gitmiştim. Elimde birkaç tane Punk plağı vardı. Kemal abi orada oturuyor ama tanımıyordum kendisini. Disaffect adında İskoçyalı bir Punk grubu koymuştum pikaba. Kemal abi birden zıpladı havaya "işte müzik bu!" dedi. Bende şaşırdım işte, bize göre yaş olarak oldukça büyük bir adamdı sonuçta.

Taylan: Bir de yurtdışından gelen eş-dost-arkadaşların getirdiği müzikler olurdu. O da kafa açan bir şeydi. Elektronik tarafını da gördük. Anne Clark, Camouflage, Front 242, Nietzer Ebb ve bazı Neue Deutsche Welle gruplarını dinlerdik mesela. Aslında biz çok farklıyız demek istemiyorum ama klasik Punk Rock ve Hardcore'un dışında daha deneysel, daha elektronik şeyleri de seviyorduk. İlk başta müziğimiz de öyleydi. Klasik Hardcore Punk yapıyorduk. Ondan sonra İngilizce söylemenin ya da uyduruk sözlerin, bıgırca söylemenin bir

anlamı olmadığını anladık. Sözler direkt Türkçe oldu. Ondan sonra biraz daha kendimizi geliştirdik ve bayağı deneysel işler yaptık. Gürültü tabanlı, biraz daha format olarak Punk Rock'un dışına çıkmaya başladık. Daha doğaçlama işler yapmaya başladık.

Hangi yıl?

Taylan: 91'den sonra aslında. 93'e kadar devam etti. Sonra Leblebi'yle çalmaya devam ettik. Ben aslında bu grupta pek çalmak istemedim. O zaman benim Barkod diye bir projem vardı. Çok fazla doğaçlama yanlısı değildim. Çünkü bizim müzik konusunda o kadar yetkin olduğumuzu düşünmüyordum. Ben ve Gökhan orada olduğu için grup da biraz daha Punk olmaya başladı. Hatta "Hollanda Vizesi için Başvuru"; sözleri de müziği de Punk Rock formatında bir parçaydı. "Keşke Keşke", "Hepsi Tepsi", "Kanlı Bayram" diye kurban bayramını eleştiren gayet Punk parçalarıınız vardı.

O zamanlar tanıdığınız sizin dışınızda, Punk kimler vardı?

Gökhan: Benim şahsi görüşüme göre Headbangers'ın varlığı bizim için çok önemliydi. Bülent'i "Suratına İşemek İstiyorum" parçasını söylerken görmek beni gerçekten çok motive etmişti bir şeyler yapmaya. O anı çok net hatırlıyorum. Bülent'in "Suratına işemek istiyorum, suratının pis kokmasını da, sonra da öpmek istiyorum dudaklarından çılgınca..." diyerek ihtirasını kustuğunu. Süper gaza gelmiştim!

Taylan: Headbangers'la da tanışmamız şöyle oldu. Açıkhava Tiyatrosu'nda bir ekip "Exploited" diye bağırıyordu. Biz de yukarıdan "Barmy-Army" diye bağırmaya başladık. Kafalar bize döndü... Yanlarına gittik, Gökhan'ın da üzerinde kendi yaptığı Sex Pistols tişörtü vardı. İsmail geldi Pistols falan deyip tişörtü öptü. Onların ekipten Mehmet, PVG Ahmet de vardı o konserde. Onları hatırlıyorum orada. Kurtuluş'ta evleri vardı. Biz sık sık gidip geliyorduk onlara. İnsanı motive eden bir şey: "Has.ktir! Bu dünyada yalnız değilim!".

Hong Kong Virus

> > > *AYDEMİR*

Hong Kong Virüs ne zaman kuruldu?

Aslında Hong Kong Virus'ten önce başladık, önce Alien Nation vardı. Ondan önce de Common Sense diye bir grubumuz vardı. Aslında bizim Punk'a dönüşmemiz biraz tersinden oldu. En başta İngiltere'den gelen The Cure, Birthday Party, Sisters Of Mercy, Test Dept. gibi grupların plaklarından etkilenip biz de böyle şeyler yaparız diye düşünmeye başladık ve müzik yapmaya başladık. Bu grupların elmanlarının çoğunun grubu kurmadan önce ellerine bir alet almamış olduklarını bilmek bize cesaret vermişti. Önce 1986'da endüstriyel müzikle başladık, Common Sense'de. Elimizde bir Roland müzik bilgisayarı vardı. Bilgisayar altyapısının üzerine bas gitar, teyp giriyorduk. Sonra gruptan biri yurtdışına gitti, Common Sense dağıldı. Daha sonra iki arkadaşla Alp ve Can ile birlikte Alien Nation'ı kurduk. Alien Nation'da ise biraz daha post Punk etkisi vardı. 89-90 yıllarında Emin ve Ünver ile tanıştıktan sonra Ankara'da Hong Kong Virus'ü kurduk ve onların etkisiyle Punk'a dönüş yapmış olduk. Hong Kong Virus'te beş kişiydik. Davulda Can vardı, Alp vardı gitar çalan, Emin vokaldeydi, Ünver bazen gitar çalıyordu, bazen klayve. İlk grubu kurduğumuz zaman Ünverler'in Süleyman diye bir arkadaşı da vokal yapıyordu, grubun kadrosu esnekti, ama asıl kadro beş kişiydi.

Bunlar hep Ankara'daydı değil mi? Okul tayfası mıydı?

Evet Ankara'daydı. Common Sense'i bölümden arkadaşlarla kurmuştuk. Alien Nation'da da mahalleden arkadaşlar vardı.

O zaman çevrenizde bu tarz müzik yapan başka birileri var mıydı? Müzikal anlamda nasıl besleniyordunuz? Bu müziklerle tanışmanız nasıl oldu?

Common Sense'i birlikte kurduğumuz arkadaşımız İngiltere'den geldikçe plak getiriyordu. Daha sonra dışandan plak sipariş ederek elimizdeki malzemeyi arttırdık. O dönem Ankara'da bu tip müzikle uğraşan pek kimse yoktu. Post-Punk veya Punk bilen, uğraşan yoktu. Tek hatırladığım Deja-vu adında bir gruptu. Deja-vu, biraz daha Rock'a yakındı. Solistleri daha sonra Common Sense dağılana kadar bizimle birlikte de çalışmıştı.

Rock, Metal gruplarıyla mı konsere çıkıyordunuz o zaman?

Evet, birkaç konsere çıktık onlarla. Çaldığımız yerlerde epey garipseniyorduk... Hong Kong Virüs zamanlarında Emin'in sahnesi değişik olduğu için ilgi çekiyorduk. Birkaç kez barlarda çalmaya çalıştığımızda yaptığımız müzik sert ve alışılmadık olduğu için mekan sahipleri tarafından sahneden indiriliyorduk. İstanbul'da Boğaziçi Ünversitesi'nde bir festivalde bir performans olacaktı, o sırada Ünver, Asaf ve Tayfun'la Shaman Punk diye bir şey yapıyorduk. Ama son anda vazgeçtik festivale katılmaktan, onun dışında Ankara'da bir Rock festivalinde çıktık. Ama genelde bize uygun bir şey olmadığı için pek şansımız olmadı.

Hong Kong Virüs ile kayıt yaptınız mı?

Stüdyoda yaptığımız kayıtlar vardı ama hepsi kayboldu.

Grup ne kadar devam etti?

Bir, bir buçuk yıl kadar devam etti. Emin'le Ünver ayrılınca Virüs de dağıldı. Daha sonra ben birkaç kişiyle daha çalıştım, ama bir süre sonra, bir araya gelme sorunları yüzünden, grup müziği bana anlamsız gelmeye başladı ve kendi kendime elektronik müzikle uğraşmaya başladım. Ama birlikte müzik yapmaktan hiç kopmadık. Ne zaman bir araya gelsek bir stüdyoya gidip yine bir şeyler çalıyorduk.

İstanbul'da Headbangers grubuyla diyalogunuz oldu mu? Ya da Ankara veya İstanbul'da başka gruplarla ortak bir şey yaptınız mı?

Headbangers'la İstanbul'da ve Ankara'da kısa süreli görüştük, ama beraber bir konserimiz olmadı. O dönemde bizim gibi başka gruplar pek fazla olmadığı için de başka işbirlikleri olmadı.

Yalnız kalmak sizde daha uca gitme isteği yaratmadı mı?

Hayır, işin aslı, yapağımız şeyden zevk alıp oldukça da eğleniyorduk. Birlikte eğlenmek her şeyden önemliydi zaten. Her grup elemanının o dönemle ilgili anlatacağı birçok eğlenceli anı vardır. Ama müzikte istediğimizi yapıp para kazanma şansımızın olmadığını görüüce herkes başka işler yapmaya başladı. Mesela ben makina mühendisiyim, bu konuda çalışmaya başladım. Diğerleri de ayrıen, bir süre devam etmeye çalışıldı, ama zamanın müzik camiası içinde bu kadar görmezden gelinince herkesin ümidi kırıldı. Zaten bu görmezden gelinme olmasaydı herkes işini sürdürüp gruba da zaman ayırıp grubu devam ettirirdi. Bence sorun bu gibi çabaların nefes alabileceği bir yeraltı kültürünün olmamasıydı ki aynı sorun bugün de devam ediyor.

> > > *ÜNVER*

Müziğe ilgin nasıl başladı?

Radyoyu karıştırarak başladı. Radyo istasyonlarının yerlerini belleyip, konuşulan dilin, yayınlanan müziğin hangi ülkeye, hangi coğrafyaya ait olduğunu anlamaya çalışarak, aynı zamanda (farkında olmadan) coğrafya bilgisini geliştiriyor, diğer kültürlerin özelliklerini ayırdetmeye çalışıyordum. Radyo, ilkokul yıllarından başlayarak benim dünyaya açılan pencerem olmuştur. Ayrıca babamın yurtdışına gidip gelen arkadaşlarının getirdiği kasetleri dinlemek de müziğe olan ilgimi arttırmıştır.

Punk ile tanışman nasıl oldu?

Punk ile tanışmam gazete ve dergiler aracılığıyla olmuştur. Şu an adını hatırlayamadığım (4 sayfalık, genelde ilginç haberlere yer veren) bir gazete yayınlanıyordu seksenlerin başında. Bu gazetede sık sık Punklarla, skinheadlerle ilgili haberlere, fotoğraflara yer veriliyordu. Ben de hoşuma gittiği için bu fotoğraflardan yararlanarak birtakım eskizler karalardım. Punk müziğini ise yine seksenlerin başında ilk olarak The Trio grubunu, yine babamın Almanya'da yaşayan bir arkadaşının getirdiği Neue Deutsche Welle adlı toplama bir kasedi dinleyerek tanımış oldum. Tabii bunlara ne kadar Punk denebilirse. 82'den sonra etrafta New Wave gruplarının hit olan parçaları daha çok işitilmeye başlanmışa. Ben de bunları dinleyerek farklı bir şeyler dinleme gereksinimini gidermeye çalışıyordum. Asıl Punk gruplarını (Stranglers, Sex Pistols...) bulup dinlemeye başlamamsa 1983'ten itibarendir.

Punk senin için ne ifade ediyordu?

Bilindiği gibi o yıllarda insanlar üzerinde ağır bir denetim vardı ve ülke, adeta bir yan açık tutukevi izlenimi veriyordu. Sadece tutukevlerinde değil okullarda da işkence düzeyinde dayak vardı. 12 Eylül'den önceki ve sonraki okul yaşamımda (ilkokuldan başlayarak lise son sınıfa kadar), ben de öğretmenlerden, müdürlerden çokça dayak yemiştim. Bu dayakların birinde (5-6 öğretmenle birlikte bir müdürün attığı meydan dayağı sırasında) yediğim dayağın ağırlığına ve acısına dayanamayıp bayıldığımı anımsıyorum; o zaman 13-14 yaşlarında olmalıydım. Daha da ilginci ilkokul birinci sınıfa başlamaya kalktığım ilk gün, öğretmene tuvalete gidip gidemeyeceğimi sorduğumda, öğretmen beni dövmüş ve bu yüzden o sene okuldan kaçmış, dedemin yanına gidip ona sığınmıştım. Bu dayak vahşetine sadece bu yıllarda değil, 1991-92 yıllarında kısa dönem (o zaman süre sekiz aydı) askerlik yaptığım sırada da tanık olmuştum. Özellikle astsubayların koca koca adamlan burnundan kan boşalana kadar dövdüklerini görünce irkilmiş ve bu (güçlülerin, iktidar/yetke

sahiplerinin güçsüzler, yoksullar üzerindeki sınırsız, denetlenemez yetkisi/ baskısı) beni bu ülkede, ne yazık ki, en güçsüzden en güçlüye herkese yerleşmiş olan bu şiddet olgusunu sorgular ve bu şiddete dayalı lümpen kültürden nefret ettirir hale getirmişti. Yine 12 Eylül'le birlikte adım adım, devlet destekli televizyon/basın, şimdilerde tepe noktasına ulaşmış olan "yoz medya kültürü"nün propagandasına başlamış ve anlayış/zihniyet olarak olarak çarpıklaşmış/ gelecekten umutsuz yığınlar ortaya çıkarmıştı. İlk sözde serbest seçimlerle birlikte herkes liberalleşmiş, ANAP'a oy vermişti. Bunların arasında çokça eski solcu da bulunuyordu. İşte böylesine yozlaştırılmış, umutsuzlaştırılmış ve egemen anlayışın salt şiddet olduğu bir çıkmazda (ekonomik/ politik/kültürel) benim için Punk, gereksindiğim köktenci dışavurumun biricik aracı konumundaydı.

Ankara'da müzik ortamı nasıldı?

Okul nedeniyle Ankara'daydım. Ankara'da ilk tanıştığım tabii ki "DTCF Tayfası"ydı. Bu genellikle okulun farklı eğilimlerden ayrıksılarının bir araya gelerek oluşturduğu karma bir tayfa görünümündeydi. İçinde Hippi, Punk, Heavy Metal gibi farklı eğilimden insanlan barındıran bu topluluk benim ilk dahil olduğum karma altkültür öbeği oluyordu. Bu topluluktan insanlarla ev partileri düzenler, bu ev partilerinde müzik dinlenir (bazen yapılır), konuşulur, yenilir, içilirdi. Konuştuğumuz konular, müzikten felsefeye kadar genişleyebiliyordu. Bu topluluktan kişilerin çoğu okula benden daha önce başlamış ve daha önce mezun olmuş ya da okulu bırakıp Ankara'dan ayrılmışlardı. "DTCF Tayfası"yla ilgili olarak sonuçta şunları söyleyebilirim; bu toplulukta bireyler kendi özgür iradeleriyle (adı konulmamış) iyi/kötü bir ortaklaşmacı/ paylaşmacı pratiği deneyimleyip, birbirlerine müzik/sanat/felsefe konularında da farklı açılımlar kazandırmışlardı. Şimdi hepsi başka başka yerlerde bulunan bu arkadaşların adlarını (Cumhur, Kaya, Noshad, Süleyman, Veysel...) sık sık ve tebessümle anıyorum. Daha sonra sizin tanıdığınız malum "Ankara Tayfası"yla Emin aracılığıyla Kaş'ta tanıştım. Bu tayfa Punk ve bunun sonrasında ortaya çıkan çeşitlenmeleri konusunda ayrıntılı bilgi sahibi olup bu müzikleri iyi sindirmiş kişilerdi. Ayrıca arada bir konser veriyorlardı; ben de onları daha önce ilk kez bir sinema konserinde izlemiş ve yaptıkları müzikleri çok tutmuştum. Kaş'tan Ankara'ya döndüğümde de birlikte takılmaya başlamıştık. Ankara'daki müzik ortamına gelince; İstanbul'dan oldukça farklıydı. 80'li yılların ortalarından itibaren Ankara'daki plakçı dükkanlarının vitrinlerinde New Wave, Punk... plaklarına bolca rastlanırken, İstanbul'da rastlanmıyordu. Ayrıca The Guts, Alien Nation gibi iyi müzik yapan Punk gruplarının konserlerini (1987-88-89) izleme olanağı vardı.

Takıldığınız, müzik dinlenecek, yapacak yerler var mıydı?

90'lardan önce takıldığımız müzik dinlenecek yerler başlarda pek yoktu; sadece sinema konserleri olurdu. Bu gibi yerler 90'lara doğru açılmaya başladı (Grafitti gibi).

Hong Kong Virus ve daha diğer grup deneyimlerinden bahsedebilir misin?

İlk stüdyo deneyimini DTCF'li bir grup arkadaşla edinmiştim. Yıl 1984'tü. Anımsadığım kadarıyla bir Sex Pistols parçası ve şu an anımsayamadığım bazı grupların parçalarım coverlamaya çalışıyorduk; Ankara'nın merkezinden oldukça uzakta bulunan bir semtteki (Yeni Mahalle taraflarında) bir stüdyoya gidiyorduk. Bu arkadaşların adlarını da anımsayamıyorum şimdi; zaten bu toplama stüdyo grubunun ömrü uzun sürmedi. Daha sonra 89-90 yıllarında: Alien Nation grubuyla Hong Kong Virüs adı altında stüdyoya gidip gelmeye başladık. Bu klasik bir gruptan çok bir dadaist sanat kolektifi niteliğindeydi. Grup kimsenin özel mülkiyeti niteliğinde değildi. Benzer eğilimlerde olan kişilerin kendini dışavurma olanağını bulduğu bir kolektifdi. Grupta asıl eleman olarak Aydemir, Can, Emin, ben ve şu an ismini anımsayamadığım bir arkadaş da bulunmakla birlikte, gruba arada sırada takılanlar da oluyordu. Bu grupla kaset yapmadık. Stüdyo kaydı var mı ondan bile emin değilim. Anımsadığım kadarıyla biraz delice/saçma sapan bir müzik yapıyorduk. Kendi yaptığımız parçalar yanında grupların (The Clash, Big Black, Iggy Pop, The Stooges, Sex Pistols, Talking Heads...) parçalarını da coverlıyorduk. Bazen de coverlamak yerine parçaları, üstüne vokal için saçma sapan sözler yazıp, ritm ve gitar bölümlerindeki vurguyu da abartarak (biçim ve içerik olarak bozup) iyice tanınmaz hale getiriyor, başka parçalara dönüştürüyorduk. Sound saldırgan, sözlerse yüzde yüz saçmaydı. Yazılan sözler bir anlam içermeyip; çağrışıma dayalı ve bol küfürlüydü; bunlar Emin ve Burhan'la birlikte içerken kağıda yaptığımız karalamalar biçiminde ortaya çıkıyordu. H.K.V. olarak A-Bar, ASM ve şu an adını ammsayamadığım bir yerde konsere çıktığımızı anımsıyorum. Daha sonra İstanbul'da yine Novaya Zemlja olarak Emin, Egemen, Tayfun'la birlikte stüdyoya gidip geliyorduk (1994-95). Bazen de Tayfun ve Egemen'le evde kayıtlar yapıyorduk: fakat bu evde yapılan kayıtlar daha deneysel nitelikteki çalışma kayıtları oluyordu. Stüdyo çalışmaları sırasında şarkı, türkü gibi türlerden yaptığımız coverler yanında bazı Punk coverları da çalıyorduk. Kendi yaptığımız parçalar yine çoğu saçma sözleri olan ya da Emin'in doğaçlama biçiminde söylediği sözlerdi. Bu sözler: Emin'in çocukluğundan anımsadığı şarkı/türkülerden alıntıların yanında araya serpiştirdiği bazı Yeşilçam replikleri (özellikle Öztürk Serengil ve Vahi

Öz'e ait replikler) biçiminde oluyordu. Stüdyoda yaptıklarımıza genel olarak "sarhoş müziği" denebilir. Çünkü stüdyoya genelde sarhoşken gidiyor, çalarken de bir yandan içmeye devam ediliyordu. Bu içki durumunu denetleyemediğimizden hiçbir zaman disiplinli-düzenli bir grup olamadık. Yaptığımız çalışma kayıtları (stüdyoda veya evde) kayıt teknolojisi açısından oldukça ilkeldi. Genelde bir gazeteci teybi ya da kayıt yapabilen bir walkmanle yapılmış kayıtlardı. Birkaç defa da stüdyoda dört kanal olarakçalışma kaydı yapmıştık. Hiçbir zaman stüdyoya girip (her enstrüman ve vokal için ayrı ayrı kanal kaydı biçiminde) ciddi bir kayıt yapmadık. Aynı şekilde stüdyoya gidip gelmeye 1996-97'de Emin'le birlikte Örgün ve bazen de Taylan'ın katılımıyla devam ettik. Fakat bu dönemde sound ve ritimler oldukça değişmişti. Bu dönemde geliştirmeye çalıştığımız: Punk-noise-psychedelic etkileşimli bir sound'du. Bu grupla yaptıklarımızdan kalan, sadece bir stüdyo çalışması kaydı olup ayrıca hiçbir yerde de konsere çıkmamışızdır. Daha sonra yine Asaf'la birlikte 92-93'te (Tayfun, Aydemir bazen İngiliz Kemal de katılırdı) yarım bıraktığımız KAM adlı grubu 1999-2000-2001'de devam ettirdik. Bu grupla (aslında grup denemez "ikili" denebilir) Mandala'da 2001 Mayıs'ında bir konser verdik. Ortaya koymaya çalıştığımız sound içinde endüstriyel-folk öğelerin birleştirildiği, ruh hali olarak karanlık/ melankolik etkiler taşıyan, aynı zamanda deneysel yanları da ağır basan çalışmalardı. Bu süreçten sonra müzikten (müzik üretme bağlamında) tamamen koptum: şu an sadece dinleyici konumunda sayılırım.

Ankara'dayken "İstanbul Tayfası"yla ilişkileriniz nasıldı? Bir ara Headbangers elemanlarıyla takılmışsınız...

İlişkimiz "orta şekerli"ydi. Onlarla Ankara'da karşılaşmıştık ilk olarak. Onların beraber takıldığı yakın arkadaşlarından ortak tanıdıklanmız bulunuyordu... Daha sonra da İstanbul'a gittiğimizde görüşmüş, Beyoğlu Tünel'de bulunan bir stüdyoya gidip beraber müzik yapmıştık. Ankara'da Akün Sineması'nda beraber bir konser verecektik, afişler asılmış hatta biletlerin bir bölümü satılmış, "Headbangers" konser için İstanbul'dan gelmiş ama emniyet konsere izin vermediği için konseri gerçekleştirememiştik.

Deniz Kitabevi ve tayfasıyla tanışman nasıl oldu?

Deniz Kitabevi açılmadan önce yan tarafındaki eski Rus Sefaretinin bulunduğu binada 2. el kitap ve plak satılan büyük bir sahaf bulunuyordu: İstanbul'da bulunduğum sıralarda arada sırada buraya uğrardım. Daha sonra yan tarafına Deniz Kitabevi'nin açıldığını anımsıyorum. Burada önce Cumhur'la, sonra Deniz, Igör ve İngiliz

Kemal'le tanışmıştım. Daha sonra da Bakırköy tayfası ve sizin ekiple tanıştım. Buraya takılanlar genelde, alternatif kültürle doğrudan ilgili kimseler olup, DIY (Kendin Yap) ilkesini kavramış ve bu doğrultuda bir şeyler (fanzin çıkartmak, müzik yapmak...) üretmeye/ortaya koymaya çalışan kişilerdi. Bu yüzden de konuşacak ortak konu çok çıkıyor; tanışmak zor olmuyordu.

Grupta çalma anlamında müzikten kopuş neden oldu?

Aslında hiçbir zaman düzenli/disiplinli bir grupta çalmadım, böyle bir müzik yaklaşımım olmadı/olamadı. Olup biten her şey kendiliğinden gelişiyordu. 2002'de Türkiye'den ayrılmaya karar verdikten sonra da grupta çalma bağlamında müzikten tamamen kopmuş oldum.

Atlas Pasajı'nda açtığınız giyim dükkanıyla "sokak modası", "alternatif giyim" konusunda bir yenilik getirmiştiniz. Bu sektöre geçiş, bu tarz bir dükkan açma fikri nereden gelmişti?

Ankara'daki öğrencilik yıllarımda, kıyafetleri, genellikle İtfaiye Meydanı civarında bulunan bit pazarındaki 2. el kıyafet dükkanlarından alırdım. Buradaki çeşit ve kaliteye, şehir merkezindeki alışveriş bölgelerinde bulunan mağazalarda rastlanmıyordu. 80'li yıllar boyunca sürekli buralardan alışveriş yapmak bende alışkanlığa dönüşmüştü. Okulu bitirdikten sonra bu tarz bir dükkan açma düşüncesi o yıllardan itibaren olgunlaşmaya başlamıştı. 1991'de, Japonya'da alternatif giyim ve sokak modasını yakından görmemle birlikte, böyle bir dükkan açma düşüncesi bende nihai bir karara dönüşmüştü.

Altkültür (Punk) ve giyim ilişkisine bakış açın nasıl? Sence birbirinden ayrılmaz konular mı?

Libertarian (özgürlükçü) düşüncelere sahip bireylerin özelde Punk kültürünün, kendini dışavurma aracı olarak giyim; canlı, yaratıcı bir kontra-estetik (karşı-güzelbilim) ve politik dışavurum sergiler. Altkültür-Punk ve bunun dışavurumu/ifadesi olarak giyim: egemen ekonomik/kültürel yapıların dayattığı tüketici/marka bağımlısı birey prototipine (eğer burada -Nietzsche'yi çağrıştırarak- köktenci bir kavramlaştırmaya gidecek olursak; "post-modern alt-insan" türüne) seçenek oluşturmuş, eleştirel bir karşı-tutum daha da ileri giderek söylenirse; bir "sivil itaatsizlik" (toplumsal direniş/boyun eğmeme) estetiği/politikasıydı. Ama bugün gelinen noktada "Punk"; ne yazık ki egemen yapılarca uysallaştırılarak (eleştirel/politik yanı yok sayılarak) hadım edilmiş; moda metropollerindeki ünlü sosyete modacılarının birkaç yılda bir dönüp dönüp koleksiyonlarına kattıkları bir tüketim estetiğine indirgenmiştir. Punk'ı içi boş/salt biçimsel bir tutuma ya da

tüketim estetiğine indirgeyenleri/dönüştürenleri, bu estetik/politik tutumu yaşamlarının varoluş nedeni haline getirenler, nefretle izlemekte ve aşağılamaktadır. Sonuç olarak altkültür -Punk- ve giyim için: birbirinden ayrılmaz, biri diğerine içkin, iç içe geçmiş kavramlar/ tutumlar denebilir.

Sence Türkiye'de Punk diye bir kültür veya hareket oldu mu?

Olamadı. Süreklilik taşımayan, küçük bir kitleyi etkileyen, kısa dönemli hareketlenmeler olmuştur. Bir "kültür/hareket"ten söz edebilmemiz için: organize, bağımsız; plak şirketleri, yayınevleri, konser organizasyonları, radyolar... ve en önemlisi bunları talep eden bir alternatif (düşünüşü/yaşayışı benimsemiş) kitlenin olması gerekiyordu. Geçen yaz Pekin'de Chaoyang semtinin (Punklara çok rastlanan bir bölge) arka taraflarındaki, belediye otobüslerinin ring seferlerinin çıkış noktasında çalışan bir Punk görmüştüm. Giyiniş olarak yüzde yüz Punk görünümlüydü ve elinde, otobüsler durağa vardığında veya ayrılırken onlara işaret vermek için istasyon kondüktörlerinin salladığı kırmızı bir bayrakla, durak amirlerinin bulunduğu kulübenin arkasındaki duvarın üstüne uzanmış dinleniyordu. Demek ki bu toplum bu kılıkta birisini dışlamıyor hatta iş vererek ona var olma şansı tanıyordu. Benzer bir hoşgörüyü, şu an Türkiye'de görme şansımız ne kadardır acaba bilemiyorum.

> > > *EMİN*

Müzikle ve Punk'la ilk tanışman nasıl oldu?

70'lerin başında Bergama'da lisede abimlerin Çılgınlar adında bir grubu vardı. Abim grupta davul çalıp İngilizce vokal yapıyordu. Led Zeppelin coverları falan. Müziğe ilgi duymam ona bir özenme ya da öykünmeden kaynaklanmış olabilir. Onun dışında Yunan radyolarını dinlerdim. O zamanlar Midilli'den kayıt kasetler gelirdi. Ama genelde pop funk şeyler... İlk olarak nerede dinlediğimi hatırlayamadığım bir Temptation parçası beni çok heyecanlandırmışa. Özellikle parçanın sonundaki cam bardak parçalarıma sesi. Liseden sonra 1980 yılında Amerika'ya dil okuluna gittim. Oradaki öğrenci barlarında o sıralar çok popüler olan Punk Rock gruplarını izledim. Onların müziğinden, samimiyetinden, pogo ve eğlenme tarzlarından etkilendim...

Sen orada dinleyiciydin sadece değil mi?

Üniversitede bir iki çocuk vardı. Akşamları sıkılıyorlardı. Onlarla yarım yamalak davul çalmaya çalışıyordum. O zamanlar ben daha çok metal dinliyordum. Ozzy Osbourne falan... Bu arada okul yalan oldu. Orada öyle takıldım. Futbol, konserler... Bir kulüpte amatör futbol

oynadım. Hatta koçluk falan yaptım. Bir Adanalı'yla tanıştım. Türkçeyi falan unutmuş bir tip. Bir ara onunla ve onun tanıdığı Kızıldereli bir aileyle takıldım. Yaklaşık iki yıl sonra da Türkiye'ye döndüm.

Türkiye'ye dönünce ne yaptın?

Dikili'ye döndüm. Askere gittim. Çürük raporu aldım. 70 gün yapıp döndüm. Askerden geldikten sonra Kaş'a gittim. Orası acayip hoşuma gitti. Orada benim için hedonist bir yaşam başladı...

Oraya çalışmak için mi gittin?

Gezmek için gittim ama çalıştım da. Halı satıyordum. Çalıştığım yerin karşısında bir bar vardı. Orada dinlediğim, sevdiğim müzikleri çalıyordum. Post-Punk, daha çok Pixies, Talking Heads... Çok da istediğim şeyleri çalamıyordum.

Sen o zamanlar müziği nasıl buluyordun?

Kaş'ta tanıştığım İngiltere'den arkadaşlarım vardı, onlar getiriyorlardı ya da gönderiyorlardı.

Kaç yıl kaldın Kaş'ta?

84'ten 90'a kadar devam etti. 6 yıl yani.

Ünver'le bu çaldığın barda mı tanıştın?

Ünver'in kız arkadaşı takı yapıyordu. "Senin çalıştığın yerde satabilir miyim?" dedi. Öyle tanıştık.

Senin Ankara'ya gidişin tesadüf herhalde değil mi?

İngiliz bir kız arkadaşım vardı. Çok güzel resimler yapıyordu. Ünver, İngiliz Kültür'de bir sergi için ön ayak oldu. Onun için gittik. Sergiden sonra o İngiltere'ye gitti. Kızı geçirdim İstanbul'dan. Ankara'ya döndüğüm akşam Ünverler stüdyoya gidiyorlardı, beni de çağırdı. Ben de ne stüdyosu falan oldum. Hayatımda gitmemişim stüdyoya. Müzik falan yapıyorlar. Yüzüncü Yıl diye bir yer vardı orada. Gecekondu stüdyo gibi. Boktan bir yerdi. Tuvalet falan yok. Bunlar çalmaya başladılar. Benim de onlara yandan kaynama durumum oldu. Vokal yapan yoktu. Bildiğim şeyleri söylemeye başladım. Kendimi ilk kez elimde mikrofon Pistols'un "Submission" şarkısını söylerken buldum. İsim olarak Hong Kong Virüs adı var mıydı? Yoksa sen katıldıktan sonra mı ismi koydunuz? İsmi Süleyman diye bir arkadaş koydu. Ama onun grupla hiçbir alakası yoktu. Süleyman acayip coşkulu, sallamacı bir herifti. Keşke herkes öyle sallasa. O da şu anda

Yeni Zelanda veya Japonya'da. O isim koyulduktan bir sene sonra biz de harbiden Hong Kong'a gittik. Tuhaf bir şey yani. Öyle bir derdimiz yoktu bizim.

Turistik amaçla mı gittiniz?

Ben Kaş'ta Serdar diye bir arkadaşla tanıştım. Tayvan'da İngilizce öğretmenliği yapıyormuş. Feci Çince konuşuyordu ama İngilizcesi çok boktandı. İngilizce öğretmenliği yapıyorum deyince ben bu adam yapıyorsa ben daha iyisini yaparım diye düşündüm. Gitmek zorundaydım Kaş'tan. Saçma sapan bir yaşamdı oradaki. Önce Süleyman gitti, ardından da ben. Önce Hong Kong'a, sonra da Tayvan'a gittim. Başladım öğretmenliğe. Bu arada iki tane Fransız kızla tanıştım. Onlar orada bir bar açmışlardı.

Hangi yıllar bunlar?

90-91 gibi. Sonra o kızlar barı bıraktılar. Bana "Gel sen çalıştır burayı" dediler. Ünver'e telefon açtım. Dedim gel buraya. Tayvan çok paranoyak bir ülke. Türkiye gibi. Ona sadece iki hafta vize vermişler. İki hafta takıldık barda. Süleyman da fabrikada çalışıyordu. Ünver'le biz iki hafta içinde bir televizyon radyo programına bile çıktık. Ama devam etmedi. Çünkü Ünver'in gitmesi gerekiyordu. Ünver ile Süleyman Tokyo'ya gittiler.

Sen Tayvan'dan niye ayrıldın?

Bar işi acayip güzeldi. Bir sabah barı açmak için geldim, birileri kamyonla girmişler her şeyi almışlar, altı aydır oradaydım ve gitmek zorunda kaldım. Önce üç aylık vize veriyorlar, üç ay sonra emniyet müdürlüğünden gidip uzatabiliyorsun. Adamlar "Niye kalmak istiyorsun?" diyorlar. Sevdim burayı diyorum. "Nesini seviyorsun?" diyorlar. "Çıkıyor musun akşamları dışan, Tayvanlı kızlar nasıl?" falan diye soruyorlar. Adamlar o kadar paranoyak ki. Geçen cumartesi benim nerede olduğumu söyleyince tırstım. Dedim sakat burası ben gideyim.

Tayvan'ın paranoyaklığı nerden geliyor?

Türkiye nasıl paranoyaksa, orası da öyle. Bütün yabancılar potansiyel ajan. Tayvan'da delirmiş halde bir sürü insanla tanıştım. Militarizm falan yok ama feci bir Veli Küçük durumları var. Oradan ben de Ünverler'in yanına Tokyo'ya gittim. Orada üç ay kaldık. İnşaatta çalıştık. İnşaat dediğim boru değil. 8-10 katlı iskele var. Genelde devlet binalarının eski dış cephelerini depremden korumak için kurulan bir sistem. Matkapla delikler açıyorsun, çok güçlü yapıştırıcılar koyuyorsun, binlerce metal pinler kullanıyorsun. Orada

bir park vardı... Pazar günleri oraya gidiyorduk. Bir gidiyorsun parka en azından kırk tane grup var. Feci bir yer, anlatmak mümkün değil. Bu arada ben de katılmıştım birkaç olaya...

Katılmak derken şarkı söylemek anlamında mı?

Evet. Japon skinheadlerin yaptığı performanslar vardı. Konser veriyorlardı, ben de azıp onlarla söylüyordum. Nazik insanlar, birşey demiyorlar. Hoşlarına da gidiyordu.

Tokyo'dan sonra Türkiye'ye mi döndünüz yoksa Uzakdoğu macerası devam etti mi?

Ünver döndü Türkiye'ye. Ben kaldım orada. Tekrar Tayvan'a sonra da Hong Kong'a gittim.

Hong Kong'da filmlerde figüranlık yaptığını söylemiştin...

Evet. Orada kalan yabancıların yapacaklan çok fazla iş yoktu. Acayip bir film endüstrisi var. Ajansa gidiyorsun. Fotoğrafını veriyorsun. Sonra telefonla çağınyorlar seni. Yemek, parti falan takılıyorsun. Geçiniyorsun o parayla da. 3-5 filmde diyaloglu oynadım. Dizilerde de oynadım ama isimlerini hatırlamıyorum.

Oynadıklarından sonradan denk gelip izlediğin oldu mu?

Bir tanesi Soldier diye bir İngiliz dizisiydi. Ben izlemedim, bir arkadaşım izlemiş. Söylemiştim ona herhalde ki, o izleyip tanımış. Gidiyorsun oralara otuz saat bekliyorsun. Sonra on dakika çekimin oluyor. Ben dalgamı yanımda götürüyordum. Başka türlü çekilecek gibi değildi. Boktan bir iş aslında. 5-6 ay falan öyle takıldım yaşamımı devam ettirebilmek için.

Oradan sonra Türkiye'ye mi döndün?

Evet, İstanbul'a döndüm. Oradan da Ankara'ya geldim. Ünver oradaydı. Askerden yeni gelmişti. Demirhan diye bir arkadaşımız vardı. İşte onlarla falan takıldık. Sonra da Marmaris'e gittik. Orada da Athena Gökhan'larla tanıştık.

Hong Kong Virüs dönemine geri dönersek, Ankara'da hiç konser vermiş miydiniz?

Pizza Pizza diye mi ne bir yer vardı. Oraya gidiyorduk. Gündüzleri oraya memurlar, geceleri de öğrenciler geliyordu. Tip olarak bize benzeyen gençler vardı. Orada Joe Cocker falan söyleyen bir grup vardı. Biz de bir iki şey çalabilir miyiz dedik. Tabii buyrun dediler. Davul falan yok ama. Kafa çok güzel olduğundan, piyanist şantör

sunumu yapmışım. Vay kimler gelmiş derler ya... Ben de “Vayy kimler gelmiş, Ankara’da ne kadar o.ospu ve ne kadar o.rospu çocukları varsa gelmiş” demişim. Buna rağmen milletin acayip hoşuna gitti. Millet gaza geldi. Ondan sonra biz de bunları görüp gaza geldik. Stüdyoya daha fazla gitmeye başladık. Buna benzer mimarlar odasının olduğu yerde de aynı şeyler olmuştu. Ama çaldırtmıyorlardı bize. Bir şarkı çalabiliyorduk. Tipe bakan, entel dantel gözüktüğümüz için iyi müzik yaparız sanıyorlardı. Tahmin edemiyorlardı neyle karşılaşacaklarını.

Onun dışında başka konseriniz oldu mu?

Ankara’da Batı Sineması’nda bir konser durumu olmuştu. İstanbul’dan Pentagram ve Headbangers, Astrogoths diye Ankaralı bir tane thrash metal grubu ve biz. Elemanlar İstanbul’dan geldiler, ama göreceksin tipleri. Hepsinin elbiseleri falan yırtılmış. Haydarpaşa Garı’nda ülkücülerle yapılan çok büyük bir kavgadan sonra Ankara’ya gelmişlerdi. Neyse, o konser izin alınamadığı için olamadı. Astrogoths’tan bir herif, “benim annem belediyeden falan” dedi ama izin alamadı. Ben bu arada Batı sinemasını kiralamıştım. Tesisat için bayağı ciddi paralar ödemiştim. Epey bir zarara girdim. Şimdinin on yedi milyarı kadar. Bunun dışında birkaç barda, artık konser girişi mi diyeyim, bir de AST’da bir Thrash Metal konserinde üç parçalık bir performansımız oldu.

O zamanlar sizden başka Ankara’da Punk yapan grup başka gruplar veya Punk dinleyenler var mıydı? Spinners falan?

Ya Spinners Punk değildi. O zaman Elma diye bir yer vardı, İstanbul’dan gruplar gelmişti. Sonra Spinners çıktı. Kızın teki fuck bilmem ne diye bağırıyordu. O zaman için değişikti ama Punk falan değildi. O zamanlar Enver diye biri vardı, o sağlam biriydi.

Headbangers’la birlikte takılmış mıydınız?

Yok çok takılmadık aslında. Ben onlarla ilk Kaş’ta tanışmıştım. Onlar İstanbul’da Headbangers olarak karşıma çıktılar. Biz İstanbul’a gittiğimizde, onlarla birlikte stüdyoya girme durumu oldu. Ama papaz olduk stüdyoyla, kavga çıktı kovulduk stüdyodan. Onun dışında Hong Kong’a gitmeden önce Bilsak’ın en üst katında bir performans yaptık. Ama tam olarak hatırlamıyorum detayını.

Hong Kong dönüşü sonrasından bahsedelim. Ünver’le Marmaris’e gittik demiştiniz. Oraya çalışmak için mi gittiniz?

Nereye gideceğimiz pek belli değildi, Marmaris’te bulduk kendimizi... Ben yine eski meslek, halı dalgasına çalışmaya başladım. Halı işi acayip bir iş. Bir anda çok fazla para kazanabiliyorsun. Öyle para

kazanınca ne yapacağımı şaşırdım. O zaman Ünver de bir barda müzik yapıyordu. Mecburen disco, funk falan çalıyordu. İstanbul'dan thrash metal yapan birileri gelecek dediler. Athena geldi, birkaç gece çaldılar, her akşam Nirvana ve Pearl Jam coverları çalıyorlardı, ama kimse fazla iplemedi. Exploited dinlemişlerdi herhalde, onun dışında başka bir şey bilmiyorlardı. Exploited, Demirel gibi bir şey... Yaptığı bir şeyi yirmi sene inatla yapmak anlamsız. Bunlar bütün yaşamlarını bunun üzerine kurmuşlar Ünver'in yönlendirmeleri ve arşivi sayesinde Athena'da yeni bir müzikal açılım oluştu ve daha çok Oi ve Ska'ya yöneldiler.

Athena'nın da çok etkilendiği Novaya Zemlja grubu hangi döneme denk geliyor?

94 yılı. O da dört veya beş kere stüdyo çalışmasından ibaret. Bayağı bir şarkı var ama tesadüfen çıktı hepsi. Neredeyse tamamıyla spontane. Özellikle yaptığımız yenka coverlan çok hoşumuza gitmişti...

Senin türküleri Punk, Oi formunda söylemek merakın nereden geliyor ?

Alkolden büyük bir ihtimal. Türkülerde de Punk formu var...

Athena'nın ilk patlayan albümlerinde sizin çaldığınız şarkıları çalmalarına ne diyorsun?

Tanıtımlarına davet etmişlerdi, çalmaya başladıklarında Tayfun çok rahatsız olmuştu... Senin parça diye... Benim parça değil ki, türkü sonuçta... Sanatta birbirinden etkileşim çok doğal zaten, olması gerekiyor.

Peki sadece eğlenmek için mi çalıyordunuz ?

Devam ettirme amaçlı olamazdık biz. Sıkıntıdan, içkiden takılıyorduk. Birileri kayıt etmemiş olsaydı hiç hatırlamazdık belki de...

Spinners

> > > *ZUHAL*

Punk ile nasıl tanıştın?

Punk ile tanışmam 1987 yılında Headbangers ile aynı döneme rastlar. Bana göre Headbangers Türkiye'deki ilk gerçek Punk grubudur. Ardından yine Headbangers'ın destekleriyle Spinners gelir. Pek çok kişi Tünay Akdeniz'i milat olarak alır. Ancak sadece müzikal olarak yapılan denemelerden öteye giden bir durum yoktur. Gerek yaşam tarzı, gerekse felsefe olarak Punk'ın Türkiye'deki başlangıcı (milat) Headbangers ve aynı yıl hemen ardından Spinners'dır.

Punk olmak senin için ne ifade ediyordu?

Punk olmak her şeyden önce anarşist olarak fikir ve felsefesi ile birlikte yaşamaktır. Pek çok kişinin düşündüğü ya da uyguladığı gibi sadece görünümde Punk olmak (Fashion Punk) tabii ki zor bir protestodur. Ancak önemli olan yaşam tarzı ve ortak paylaşım ile birlikte her türlü zorluklara karşı ortak mücadele etmek, savaşmaktır.

Spinners ne zaman kuruldu? Grup elemanlarıyla tanışman nasıl oldu?

Spinners, 1987 yılında yılında benim tarafımdan kuruldu. Grup elemanlarının tanışması o yılların Ankara Rock camiası içindeki paylaşımlarla oldu.

Tamamı bayanlardan oluşan bir grup kurmak, bilinçli bir tercih, bir tavır mıydı, yoksa tamamen tesadüf müydü?

Tamamı bayanlardan oluşan bir grup kurmak aslında ilk başlarda bilinçli bir tavırdı. Türkiye'de ilk defa bayanlardan oluşan bir grup kurmak o yıllarda erkek grupların hegemonyasında olan Türk Rock müziği camiasına karşı bir duruştu. Ertesi yıl ise Bursa'da Volvox kuruldu. İlk parçalar o yıllarda Türkiye'de pek denenmeyen Hardcore-Punkcore türü parçalardı. Ankara'da verilen ilk konserde pek çok kişi Spinners'ı dinlerken korkmuş, ürkmüş hatta yine Türkiye'de ilk defa bir konserde bayanlar tarafından ortaya konulan Anarko-Punk tavrıyla karşılaşmışlardı. Konser sonunda izleyicilere seslenen Spinners: "Konser bitti herkes evlerine!.." sözleri üzerine organizatör heyecanla salondaki izleyicileri sakinleştirerek sırada başka grupların da olduğunu hatırlatmak, hatta kapıya yönelenleri ikna etmek zorunda kalmıştı.

Şarkı sözleriniz ne üzerineydi?

Anarşizm, antimilitarizm, antirasizm, antifaşizm, çocuk istismarı, hayvan hakları üzerineydi.

Yaptığınız kayıtlardan, konserlerden bahsedebilir misin?

Spinners olarak, yine Türkiye'deki ilk Punk demosu olan Dig the Hole, Forget the Sun kaydını 1990 yılında yaptık. O dönemlerde Punk grupları yeterli sayıda olmadığından ve ayrıca yeteri kadar Punk dinleyicisi olmadığından genelde ya solo konserler ya da yine o yıllarda tanınmış çeşidi Heavy Metal grupları (Pentagram, Metalium, Sceptic Age, Hazy Hill) ile konserler veriyorduk. O yıllarda hatırladığım en keyifli iki konserden biri 1991'de ODTÜ'deki solo konser ve 1992 yılında yine Türkiye'de bir ilk olan 1. Punk-Hard Core Fest'tir.

Spinners dışında başka gruplarda çaldın mı?

Spinners dışında kısa bir dönem çok sevdiğimiz dostlarımız ve aynı zamanda Headbangers gitaristi Özer Sansakal'ın unutulmaz grubu Kronik'te vokal yaptım.

Punx Pest adında İngilizce bir fanzin çıkarıyordunuz. Bu fanzinden bahsedebilir misin?

Punx Pest 1990 yılında çıkarmaya başladığımız Türkiye'deki ilk Anarko-Punk dergidir. Ancak sadece üç sayı çıkarabildik. İngilizce çıkarmamızın sebebi, içeriği ve o yıllarda çok sıkı olan politik yayın kontrolüydü. Zaten derginin neredeyse tamamı yurtdışına gönderiliyordu. İçerik olarak Türkiye'deki anarşist hareketler ve Punk, Hardcore grupları, ayrıca 3. dünya ülkelerindeki, adını duyurmaya çalışan örgütler ve gruplar hakkında yazılar, resimler, raporlar... Bununla birlikte Ateş Hırzısı dergisi ile de dolaylı bağlanmız vardı. Zaten hem Punx Pest hem de Spinners özellikle Amerika ve Avrupa'daki bazı Anarşist gruplar ve Anarko-Punk önde gelenleri tarafından destekleniyordu.

Ben kişisel olarak fanzinlerle ilgili olmama rağmen, Punx Pest'i yıllar sonra tesadüfen gördüm ve açıkçası böyle bir fanzinden de haberim yoktu. Punx Pest'in hiçbir zaman İstanbul'da dağıtımda olduğunu hatırlamıyorum. Genel olarak Spinners veya Punx Pest fanzini olarak yerel camiadan ayrı durma gibi tavrınız var mıydı? Yoksa sadece Ankara'da olmanızın getirdiği bir durum muydu bu?

Aslında camia derken bunu birkaç kısma ayırmak gerekir:

Bir kenarda baba parasıyla müzik yapmaya, kendini yolsuz, fakat bar ve kafelerde para harcayabilen, derin felsefeli göstermeye çalışan bir camia.

Diğer bir kenarda felsefesiz fakat teknik ağırlıklı ve üstünlük sağlamaya çalışan müzisyen camia. Başka bir kenarda ise protest tavır ve Rock felsefesini ticari zihniyete teslim eden, barlarda müzik yapmaya başlayan, ticari sektörün bir parçası olmaya başlayan bir camia.

Daha uzak bir tarafta ise sokaklarda kaset satan, işportacılık yapan, zaman zaman pazarcılık, taksi şoförlüğü veya ev işgalleri yapan, ama komün olarak ortak paylaşımda bulunan ve yaşayan bir camia... İlk üç camiadan her zaman ayrı durduğumuz bir gerçektir. Tercihimiz hep sonuncu sıradaki gerçek underground camia olmuştur. O yıllarda genel olarak bu camialarda sözü geçen ya da çok iyi tanınan kişiler (Barbaros Devecioğlu, Güven Erkin Erkal, Şinasi Öztürk, Abdülkadir Elçioğlu, Sencer Üneri, Deniz Durukan gibi isimler) genel tavrımızı ve Anarko-Punk olarak Türkiye'de neredeyse tek başımıza üstlendiğimiz misyonumuzu bugün bile kolayca yorumlayabilir. 1990'lı yıllarda Tempo dergisinde Underground müzik yorumları yapan Barbaros Devecioğlu, yazmış olduğu bir yazıda Spinners hakkında o yıllarda şöyle diyordu: "Son elli yılın en haysiyetli müzik tarzı olan Punk'ın, Türkiye'de Spinners tarafından bir yankı bulması, Sex Pistols'ın bas gitaristi Sid Vicious'a mezarından zafer işareti yaptıracak kadar önemli bir gelişmedir." Yine Spinners ile ilgili, yarı politik bir dergideki (Nokta) Spinners röportajında başlık ise, "Spinners: Anarchy In Turkey"di. Kısaca grubun dış görünümü, felsefesi ve parçalarında kullandığı sözler o yılların Türkiye'sindeki ifade özgürlüğü açısından potansiyel suç teşkil ediyordu ki, parçaların sözlerinin İngilizce olma sebebi de buydu.

İstanbul'da hiç konser verdiniz mi?

Evet. Özellikle hasta olan davulcumuzun yerine Metalium'un davulcusu ile 1989 yılında Gülhane'de vermiş olduğumuz konser Headbangers'dan sonra o yıl İstanbul'da en çok punkı bir araya getiren konserdir.

İstanbul'daki diğer gruplarla, özellikle Hardcore/Punk gruplarıyla ilişkileriniz nasıldı? Moribund Youth grubu yurtdışında demonuzu pahalıya satmanızı eleştiriyor veya sizin kendinizi "Türkiye'den tek Punk grubu" olarak lanse etmenizi eleştiriyordu...

Genel olarak hiçbir grupla aramızda problem olmamıştır. Aktif

olduğumuz dönem içerisinde zaten Headbangers dışında faal olan ya da konser verebilecek pozisyonda Punk grubu olmadı. Tabii ki özellikle İstanbul kökenli Punk grup çalışmalan vardı ve her zaman irtibat halindeydik. Hardcore gruplarını Punk gruplarından ayırmasak da yine de zaman zaman görüş ayrılıklanmız olmuş ancak mutlaka ortak çalışmalar da yapmışızdır. 1. Punk-Hard Core Fest buna en iyi örnektir. Moribund Youth'un demomuzu pahalı satmamızı eleştirdiği doğrudur. Ancak bu ayakta kalma ve yaşam mücadelesi adına yüksek fiyatla satılmıştır. Kimseye zorla satılmamıştır. Kimse de yüksek fiyatlı olduğundan almak zorunda değildir. Demonun yüksek fiyatla satılmasının sebebi Spinners'ın müziğini tanıtma ya da pazarlama kaygısı değil; yaşam mücadelesinin bir parçasıdır. Diğer konu ise; Spinners, Headbangers'ın dağılmasından sonraki iki yıl boyunca Türkiye'de tek aktif Punk grubu olmuş. 1991 hatta 1992 yılına kadar Türkiye'de Headbangers ve Spinners dışında konser veren Punk grubu olmamıştır. Daha sonra ise dağılana kadar (1993) ise Türkiye'de bayanlardan kurulu tek Punk grubu olmuştur. Unutulmamalıdır ki Spinners, Türkiye'deki bayanlardan kurulu ilk Punk ve Rock grubudur.

Yurtdışındaki Punk komünite ile ilişkileriniz nasıldı? Yazıştığınız insanlar, gruplar, plak firmaları var mıydı? Hem Türkiye'den bir Punk grubu olmanız, hem de "bayan Punk" grubu olmanızdan dolayı tepkiler nasıldı?

Yurtdışındaki Punk oluşumlan ve komünleri ile son derece yakın ilişkilerimiz vardı. Başta Jello Biafra olmak üzere, International Music Workers Union, Anarchist Youth Federation, Anarchist Woman Workers, Anarchist Front gibi tüm dünyadan pek çok anarşist grupla, işgalci kültür merkezleriyle bağlantımız vardı. Hem Punk, hem anarşist hem de bayan olmamızdan dolayı çok büyük destek alıyorduk. Pek çok grup ve yetkililerle yapılan yazışmaların neredeyse tümü hala arşivlerimizde saklanmaktadır. Ayrıca yaklaşık altmış ayrı yabancı dergide yayınlanmış röportaj ve bir o kadar demo yorumu vardır. Demo yorumlarınm neredeyse tamamı olumludur. Yaklaşık yirmi adet toplama ve üç adet split kasette yer aldık, oniki radyo programında parçalarımız çalındı. İngiltere'de yayınlanan You've Heard It All Before adlı, Crass cover'larının yer aldığı bir toplama plakta yer aldık. Ayrıca yine herkesin bildiği Sevdasız Hayat Ölümdür adlı,Türk Punk ve Hardcore gruplarının yer aldığı 45'lik toplamada yer aldık.

Dış görünüm veya yaşam biçiminizden dolayı toplum içerisinde veya ailenizden baskı görüyor muydunuz?

Dış görünüm ve yaşam biçimimizden dolayı hem toplum içerisinde

hem de ailelerimizden baskı görüyorduk... Ancak bu baskılar sürekli olduğundan hayatımızın bir parçası olmuştu ve bize yıpratıcı gelmiyor aksine güç veriyordu.

Grup niçin dağıldı?

Grubun dağılmasının sebebi özellikle yakın çevremizdeki yüksek uyuşturucu kullanımı ve buna bağlı kayıplar ile birlikte, iki ay sürecek olan (Yunanistan, Avusturya, Çek Cumhuriyeti, Almanya, Belçika, Hollanda ve İngiltere'yi kapsayan) Avrupa konser turnesine hazırlandığımız sırada, pasaport ve vize işlemlerinin tamamlanması ertesinde grup üyelerinden birinin kişisel nedenlerle gruptan ayrılma isteğidir.

Ankara'da ortam nasıldı? Grup dışında çevrenizde başka punklar veya Punk grupları var mıydı? Punk ve metalciler arasında sürtüşmeler oluyor muydu?

Seksenli yılların sonunda ve doksanların başında Ankara'da hatırı sayılır Heavy Metal gruplar vardı. Spinners dışında, ancak her zaman Spinners ile bağlantısı olan çok az sayıda punk vardı. Kuruluşumuzdan dağılmamıza kadar geçen süre içerisinde pek hoşlanmasak da metal grupları ile uyum içerisinde olduk. Türkiye'de Punk ve ve Metal gruplarının sürtüşmeleri, özellikle 90'ların ikinci yansında olmuştur ki, bu bizim aktif dönemimizden sonradır.

Sence Türkiye'de bir Punk hareketi niçin olmadı?

Türkiye'de Punk hareketinin olmamasının en büyük nedeni, kendilerini punk olarak tanımlayan kişilerin siyasi olarak belli bir platforma taşınamamalan, doğru örgütlenememeleri veya kendilerini ifade edememeleridir. Ayrıca en büyük nedenlerden biri de sözde ve görünüşte, kısa bir süre boyunca "Fashion Punk" olarak ortaya çıkan bir takım bilinçsiz heveslilerin doğum ve emekleme aşamasını atlayarak koşmaya ve konuşmaya çalışmasıdır. Punk saç değil, beyindir.

> > > *DEMET*

Punk ile tanışman nasıl oldu?

Punk ile tanışmam Spinners'da çalmaya başlamam ile oldu. Zaten ilk ve son ciddi grup çalışmam da Spinners ile oldu. Öncesinde ritm takıntısı ile okulu, dersi bir yana bırakıp stüdyoya kapanıp davul çalışıyordum.

Punk olmak senin için ne ifade ediyordu?

Yaş 16-17, ruhun ilk fırtınalı zamanları, farklı olmak, istekten, ihtiyaçtan, özenmekten öte DNA'da kayıtlı bir şifre. Bu sebeple zaten evde oturup müzik dinlerken, nefesimi tutup bırakarak kalbimin atışını çalan şarkının davuluna uydurmaya çalışıyorum. Sonunda da kesin karar, "Ben davul çalmak istiyorum hayatın şifresi ritm" dedim, düştüm yola. Rock, Metal, Thrash, Death; hoşuma gidiyor keyif alıyorum. O zamanlar Ankara Yüksel Caddesi uzun saçlı, deri ceketli metalciler, kazınmış kafalı, çengelli iğne küpeli punklar, dantel elbiseli, örgü saçlı çiçek kız ve oğlanlar, elinde İncil, kafayı bozmuş din misyonerleri, dericiler ve daha çeşit çeşit o an için kendine bir kimlik bulmuş öğrenci ya da işsiz güçsüz bir sürü gençle doluydu. Bu kalabalığın yarısı bir şeyler çalıyordu. Müzik yapma kapasitesi olan bir topluluk yani. Hepimiz bir aradaydık, sohbetler eder ve "farklı olduğumuz için mi bir aradayız, yoksa bir araya gelince mi sapıtıyoruz?" diye konuşur gülerdik. "Sen metal dinliyorsun, git yanımızdan" ya da "Pis punk uzak dur bizden" gibi ayırım yapacak bir ruh halinde ve popülasyonda değildik. Herkese açık bir ortamdı Yüksel Caddesi. Bu ortamda kaset alışverişi ile (o zamanlar cd yoktu daha) farklı müzik türleriyle tanışıyorduk. Spinners sonrası içime işlenmeye başlayan Punklık ile farklılığın içinde ekstra bir farklılık, tatmin edici bir duygu idi. Punk hakkında ilk öğrendiğim şey "No Future" idi. Şu andaki düşünüşümle çok karamsar bir yaklaşım gibi gelmekle birlikte -ki zaten aslında savaş sonrası belirsizliğin çaresiz gençliğinin, geleceğe dair karamsar bakışıdır bu- anı yakalayarak yaşamak olarak değerlendirilirse mantıklı bir yaklaşım. Punk olmayı o zamanlar tam anlamıyla kavrayamamışım açıkçası. O zamanlar Punk olmak benim için Spinners'da çalmak, Ramones, Spermbirds, Bauhaus dinlemek, Sex Pistols, Exploited şarkılarını çalmak, Headbangers ile konsere çıkmak, kulaktan dolma sohbederde işgal evleri hakkında bir şeyler öğrenip "vaaay be" diye hayran olmaktı. O zamanlar daha öğreniyormuşuz meğer. Geçen zaman içinde hayata bakınca aslında punk, rockçı veya hippi olmak için özel bir çaba veya karar gerekmediğini, öyle isen öyle olduğunu, bunun zaten DNA'nda bir yerlerde doğuştan geldiğini anlıyorsun. Bu durumu ilan etmek için çengelli iğne, bez ayakkabı, minare saç falan gibi sembollere de gerek kalmıyor zaman içinde. Kanında olan bir kişilik durumu bu ve hayatın en ciddi kararlarında bile yönelimin bu şekilde oluyor.

Gruba katılman, grup elemanlarıyla tanışman nasıl oldu?

Ben Spinners'a 1988'de girdim yanlış hatırlamıyorsam. Evde oturup, Alcatrazz dinlerken davul çalmaya karar verdim, atladım gittim Yüksel Caddesi'ne, orada daha önce elinde baget gördüğüm uzun kıvırcık saçlı oğlanın yanına gittim. Bana davul çalmaya öğret, dedim. Sonradan iyi arkadaş olduğumuz, Overdose'un tarihteki ilk davulcusu

olan bu arkadaş Tamer, önce bir güldü ama sonra öğrendiğim ilk ritmi caddede duvarın üzerinde gösterdi bana. Sonra 6-7 ay ben kendi kendime davul çalıştım. Daha sonra Spinners'ın hemen hemen tüm çalışmalarını yaptığı Silent Scream isimli stüdyonun sahibi Hakan bana "Kızlar var Punk yapıyorlar, davulcu arıyorlar, sen de piştin" dedi. Tamam dedim. Zuhal ve Yasemin ile tanıştık. Gitarı, bas gitarı, vokali, adı, şarkıları, bağlantıları hazır bir grup, çok güzel oldu bir araya gelişimiz. Grubun kurucusu, ana direği Zuhal idi. Onun azmi, hırsı, çabası açtı yelkenleri okyanusta. Biz de rüzgarı olduk yüzdürdük gemiyi 5-6 sene Türkiye'de. Gemi benden sonra da yüzmüş yurtdışında bir süre, gurur duydum.

Spinners dışında başka Punk gruplarında çaldın mı?

Spinners'dan sonra uzun bir süre uzak kaldım müzikten. Son dört senedir bir revizyon dönemine girdim, başlangıç yıllarında olduğu gibi stüdyoya kapanıp Barış Menküer'den ders aldım, sonra yine alıştığım kız grubu kültürüne devam etmek için Ankara'daki bir sürü kız gitaristle stüdyoya girdim. İyi kötü bir şeyler çıkardık ama ciddi anlamda bir grup oluşmadı. 2005 yılında bir süre, müziklerini ve ayrı ayrı tüm elemanlarını çok sevdiğim Bedroom Drunk'da çaldım. Konser yoklamalarında "Var" göründüğüm Sokak Köpekleri'nin bas gitaristi Cem Kartal ile bir süre stüdyo çalışmaları yaptık. Bu bir grup çalışması sayılmaz ancak, eğitici bir dönem olduğu ve hoşuma gittiği için söylüyorum.

Dış görünüm veya yaşam biçiminizden dolayı toplum içerisinde veya ailenizden baskı görüyor muydunuz?

Evet, doğrusu dış görünüşüm çok acayipti, yani bunu o zaman herkes söylüyordu ben anlamıyordum. Şimdi benim o zamanlardaki halime benzeyen genç kızları görünce idrak ediyorum durumumu. Toplum tepkisi ile ilgili en göze çarpıcı örnek, bir gün eve döndüğümde kot montumun arkasında balgamlı bir tükürük bulmamdır. Olayı anında fark etmemiş olmam ayrı bir tartışma konusu. Kafa kimbilir hangi ritmde hangi şarkıda, hangi hayalde. Ya da belki de sessiz tükürmüşlerdir! Ailem de aman kızımız ne kadar farklı ne kadar sevimli demiyordu tabii. Ailem "Hayır"ı bol, ama kızgın ve saldırgan bir aile değildi. Kendilerince doğru olan yolu gösterme çabasında idiler. Babam "Evladım müzikle uğraşmana diyeceğim yok, ama bari ut çalsaydın" derdi mesela.

Spinners'in politik bir tavrı var mıydı?

Spinners kızgın bir gruptu, savaş karşıtı şarkıları vardı ama "Fuck Youuuuu" diye nakaratı olan şarkıları ya da "Göstereceğiz sana

gününü” gibi sözler içeren meydan okumalan da vardı. Ben kendi adıma özel bir politik tavır sergileme çabasında değildim doğrusu, davul çalıyordum işte.

Sence Türkiye’de Punk müzik niçin yaygın olmadı?

Türkiye’de zor şartlara alışıp, herhalükarda varlığını sürdüren, şikayeti çok, değiştirme çabası az olan bir toplum yaşıyor. Yani Türk insanı duruma isyan edip ses verse de, sonra isyan ettiği duruma alışıp yoluna devam eder. Müzikal açıdan, Punk müzik zaten dünyada da Rock ya da Pop kadar yaygın değil. Durum böyle olunca Türkiye’ye izdüşümü de az oluyor. Punk özde Avrupa’nın işidir, Türkiye’nin özü de Ortadoğu’dur. Duyduğu müzikte öyle ya da böyle kıvraklık arar Türk insanı. Ucundan kıyısından birazcık Punk kokan bir Athena var ülkemizde kime sorsan bilinecek. İş yerinde ben Rashit, Sokak Köpekleri, Spinners dinlediğim için öğrendi arkadaşlarım bu grupları ki, açıkçası hoşlarına da gitmiyor, bu tarzdan zevk almak özel bir ilgi alanı gerektiriyor.

Senin açından hikayeyi bitiren, ortamdan koparan ne oldu?

Hikaye bitmedi, ortamlar her zaman değişir, insanların yaşlan büyür, kendi yollarına giderler, 16 yaşında gerçekten severek dinlenen ya da yapılan bir müzik 60 yaşında da keyif verir ya da benimsenen yaşam tarzı ölene kadar yeni girilen ortamlara adapte olarak sürdürülür. Gençlikti, geçti gitti delikanlılık deniyorsa, zaten o zamanlarda da gerçek bir Punklık, Rockçılık falan yokmuş demektir. Punk olmak giyim tarzınla, saç stilinle insanlara ben Punkım diye haykırmak değildir, döpiyes ve topuklu ayakkabılarla iş toplantılarında sistem esiri mantıksız fikirlere mantıksız diyebilmektir, baktın dinleyen yok “o zaman ben gidiyorum” diyebilmektir.

3. Bölüm: 90 SONRASI PUNK

LSD

> > > *AHMET & BURAK*

Punk'la tanışmanız nasıl oldu? Kelime olarak, müzik olarak...

Ahmet: Bir arkadaş grubu vardı. Ama bu Punk'la başlayan bir şey değildi, Rock'la başlayan bir şeydi. İlk o, Heavy Metal zamanıyla başladık. Sercan bu konularda çok fazla araştırmacı bir yapıya sahipti. Volkan da öyleydi, ama özellikle Sercan öyleydi. Onun ateşiyle zaten çok yakın arkadaşlar olduğumuz için yayıldı hemen bu olay. Aslında herkes başlı başına arıza insanlardı, aklı başında olan insan yoktu aramızda. Herkesin hayatı bir uçurumun eşiğinden dönmüş haldeydi. Bu insanlar bir araya gelince doğal olarak bu hayat tarzı bizim hayatımıza cuk diye oturdu. Çünkü yaşadığımız yerlerdeki insanlarla uyum içinde değiliz, onların görüşleri biraz farklı olduğu için, Punk bizim hayatımıza cuk diye oturdu. Daha doğrusu Punk'ın ne demek olduğunu bilmeden, Punk yaşadık. Punkçı olalım diye değil, biz yaşadık, bir baktık bize Punkçı diyorlar. Bu şekilde oldu yani, zevkli de oldu. Punk olursa grup da oluyordu, müzik de girdi işin içine. Hem dinlerken hem yaparken ikisi de birbiriyle kaynaştı. Herkes ortak olarak bir şey keşfetti: Sex, Drugs and Rock n Roll. Headbangers'ın oluşumu Tünay ağabeyin Doğancılar'daki dükkanının olduğu zamanlarda. Orada başladı bu sohbetler. Sercan vardı işin başında, onun dışında İsmail, Cemal. Derken ilk bizim grupta, Headbangers grubunda şu şunu çaldı, bu bunu çaldı diye değil, çünkü bir arkadaş grubu olduğu için aynı zamanda, kimi zaman zaman askere gidip geldi, birileri orada olmadı. Kimse o zaman bir şey çalmasını bilmiyordu. Kimisi basçı oldu, kimisi davulcu. Eline bir şey geçiren çaldı ve bir şekilde grup oluştu. Ama maalesef asıl Headbangers grubunda olması gerekenler grupta olmadı. O zaman Özer, Kaan ve Çağrı konsere çıktılar, olması gereken bizler ise konserde olmadık.

Mehmet: O zaman müzik bizim için, müzik yapıyor olmak değil de yaşıyor olmaktı. Müziği seviyorduk, müzik yapmayı seviyorduk, Punk'ı seviyorduk, ama mesela Kaan benden iyi yapıyorsa o yapsın. Öyle bir paylaşım, öyle bir dert olmadı hiç aramızda. Gerçekten Headbangers deyince benim aklıma müzik gelmiyor. Arkadaşlık geliyor, hala devam eden, bitmeyecek bir şey bu. Headbangers kardeşler de diyebilirsin yani. Ölene kadar böyle işte... Ölene kadar pogo. Bir delikanlının hayatında ne yaşanacaksa biz çocukluktan beri beraber yaşadık.

Ahmet, sen şarkı sözlerini yazıyordun ama Headbangers'la

beraber konsere çıktın mı?

Konsere çıktım, Headbangers'ın çıktığı ilk konserdir bu. Avcılar'daydı konser. Vokalde Zihni vardı, ben vardım, Koni vardı, Bülent ve İsmail vardı. Sercan yoktu o zaman. O konserde kavga çıkmıştı hatta. Sercan'la sanırım bir kere çıktık konsere Mimar Sinan Üniversitesi'nde o zaman. O zaman Sercan vokaldeydi. Sercan'ın bu kadar grubun içinde olmasına rağmen, çok katkısı oldu, fikir verdi, bizi yönlendirmiştir ama sahnede olma şansı çok olmadı aslında...

Bu olaylı Avcılar konserinden bahsedebilir misin?

Ahmet: Avcılar grubu ve Üsküdar grubundan birkaç grubun buluştuğu bir düğün salonunda yapılan bir konserdir. Önce tuvalete gittik, orada çalıştık. Şarkı sözlerini falan orada ağzımızla ritim tutup oturttuk. Sahneye çıktık, Zihni zaten unutkan bir insan sürekli gelip bana soruyor şarkı sözlerini. Zihni'nin de bir tiki vardır, sürekli çükünü karıştırır. Öyle bir elemandı Zihni. Ben de daha yeni davul çalıyorum. Baget falan uçuyor. Zihni de sözleri unuttukça daha da heyecanlanıp daha çok oynamaya başladı çüküyle. İzleyicilerden biri laf attı, artık çükünle oynama da şarkı söyle dedi. Karşılıklı laf atışmaları oldu. Zihni de Üsküdarlıdır, iyi kavga eder. Sonra bütün sahnedekiler aşağıya indi bir anda, sandalyeler uçuştu. Ben davul çalmaya devam ettim. Derken ilk parçanın sonunda bitti konser.

LSD ne zaman kuruldu?

Ahmet: 92, 93 gibi. Headbangers'dan sonra arada bir grup daha kurduk ama hiçbir zaman konser aşamasına gelmedik. Revolting Fart'tı o da. Onu da ben, Mehmet, İsmail ve Baybars kurduk. Revolting Fart'ın da anlamı "Başkaldıran Osuruklar".

Mehmet: Headbangers bitmişti. Ayakta kalan insanlar ölmüşlerdi. Kafa başın üstünde de ne bileyim, Ahmet evlendi, biri askere gitti, öbürü Hollanda'ya gitti, ben Almanya'ya gittim. Türkiye artık dayanılacak bir yer olmaktan çıkmıştı. 89'larda falan o saçlarla gezmeyi düşünsene sen. Her 10 metrede biri seni durduruyor ".bne misin?" diyor. Ve kafan sürekli iyi. Ne yaptığımızın da aslında pek farkında değildik. Bunun suçlusu da aslında tamamen biz değiliz. Hani şimdi türbanlılar diyorlar ya, insanları kıyafetlerinden dolayı yargılayamazlar diye. Siz beni yıllardır yargıladınız. Çok yıprattılar bizi o zaman.

Burak: Headbangers ve LSD arasında Revolting Fart ve Nothing vardı aslında. Biz Nothing diye bir grup kurmuştuk. Cemal, Alp, Tolga ve benden oluşuyordu grubumuz. Provalarımız Headbangers ve Revolting Fart'la aşağı yukarı aynı zamanlarda oluyordu. Daha önceden de

tanışıyorduk tabii, stüdyo kayıtlarına da, provalara da kıç kıça gidiyorduk. Sonra böyle bir proje geldi aklımıza, karıştıralım bu insanları diye. Oradan da LSD yani Low Sexual Desire çıktı.

Ahmet: LSD'yiz ama kökümüz, geldiğimiz yer belli. Hatta ilk konserin afişinde Headbangers yaşıyor diye bir ibare vardır. Grup kurulduktan sonra konserlerde insanların bir araya gelip hakikaten Türkiye'de anarşist bir Punk grubunun var olduğunu görmeleri ve insanların bunu direkt olarak görmesi bize çok büyük şevk verdi, arzu verdi, içimizdeki ateşi iyicene körükledi. Ondan sonra da "Ya Allah" dedik. Ama elimizden bu kadarı geldi. Niye? Çünkü bir örnek vereyim. Grubun alt jenerasyon diğer elemanları, stüdyoda çalacağız deyince, atarlardı demirleri. Giriyoruz stüdyoya, "A, bu zilmiş" diyor, "A, bu davulmuş" diyor. Bırak şarkı çalmayı, çocuk davul nedir onu bilmiyor. Öyle bir girdi ki kanımıza, hayatımızı aldı süpürdü. Bir şarkıyı her çaldığımızda unutuyorduk. Aradan altı ay geçmiş hala aynı şarkı. Bu şekilde müzik olayı sürdü uzun bir zaman. O da biraz işte ite kaka gitti. Bunlan itmekten kakmaktan İsmail ve ben çok uğraştık. Müzik olarak benim için işin en büyük esprisi şuydu; gruptaki beş insan tek tek ele alındığında hakikaten hiçbiri kendi branşında, bu adam hakikaten aleti öttürüyor dediğimiz insanlar değildi. Beş kişi bir araya geldiğinde beş kişinin oluşturduğu o ruh ile ortaya çıkan müzik hakikaten yerine oturuyordu. İçimizde insanlara karşı da bir nefret değil ama bir öfke vardı. Çünkü adamın anlattığı gibi her beşdakikada bir yolda yürürken devamlı rahatsız edilmek... O zaman Akmar'da, bir Kadıköy tayfası vardı. Oradakiler daha çok Hardcore veya daha Thrash, Heavy Metal filan tarzı takılırlardı. Biz onların içinde bile sırıtıyorduk. Böyle de bir tuhaftı. Çünkü bizim özümüzde herhangi bir kural yoktu ve herhangi bir şeye benzemiyorduk. Sadece yaşıyorduk. Ama o insanlar, mesela bir tanesi Rock dinlemek istiyor, kendini Rockçu yapıyor. Veya Heavy Metal dinliyorsa onun formasını giyiniyor. Bizde öyle bir şey yoktu. Mesela Alp bir gün takım elbiseyle geldi. Ama gelip müzik yapardı. Bizim için adamın giyiminin farklı olması gerekmiyordu. O adamın düşüncesi de çok önemli değildi. Herkes kendi içinde özgürdü. İstersen namaz kıl, hani gel yine müzik yapalım. İsmail mesela oruç tutuyor falan filan, ama bir yandan takılıyor. O haliyle bile özünde bir Allah korkusu var bir şekilde. Bizim Üsküdarlı olarak diğerlerinden ayrılan en önemli özelliğimiz, Anadolu tarafımız vardı bir şekilde. Bizi bir şekilde ayakta tutan en önemli şey de bizim ailemizle bağlı yaşamamızdır. Onları bir şekilde saydık, sevdik. Onların koruması altında yaşadık. Hiç kimse ailesinden ayrılmadığı için, kopmadığı için hala ayaktayız. Sonuçta dönebilecek bir evimiz vardı ve biz bu avantajı sonuna kadar kullandık. Ben çok yaşadım annemin babamın, bana "Git artık" deme noktasına gelmesini, ama en sonunda "Sen bizim oğlumuzsun, biz sensiz ne

yaparız”a geldi durum. İşte bu aile hayatını hep bir şekilde sürdürürken, özgürlüğün sınırı olmadan yaşadık. Eğer biz şunu yaparsak ne olur diye hiç düşünmedik. Bunun sonucu olarak da hem giyim tarzı, hem davranış olarak da, toplumdaki insanlarla çok kavga ettik. Polislerle mesela çok olay olmuştur. Yolda yürürken, sadece şeklimizden, o andaki yürüyüşümüzden hoşlanmadıktan için bizi Ankara’ya almadılar. Baktılar, dövdüler, sövdüler. “Bu Ankara’ya mutlaka bir yeri bombalamak için geldiniz” dediler. “Bombalar nerede, kıldı tüydü” deyip, “Ankara’yı terk edeceksiniz” dediler. Niye çünkü, biz onların düşündüğü gibi düşünmedik, onların hissettiği gibi hissetmedik. Gençtik, kanımız kaynıyordu. Bizim kurallarımız yoktu, bundan da hoşlanıyorduk. Böyle de yaşadık.

Mehmet: Üsküdar genel olarak MHP’lidir. Yukarısı 12 Eylül öncesi komünisttir. Şurası başka bir şeydir. Biz ortada kalmış ve hiçbir yerden kabul görmemiş ve kabul etmemişizdir. Böyle yaşamaya başladık. Ne bir ağabeyimiz oldu, ne bir dergimiz oldu, ne bir tişörtümüz oldu. Tamamen her şey doğaçtı yani. Onlar “Ulan farklısın sen, senin .mına koyim” dedikçe, “Ulan daha farklı olacağım, ben senin .mına koyacağım” oldu. Okuldayken lise çağlarında “Saçlarını kes” derlerdi. Sercan bütün saçını kesip saçlarını okuldaki öğretmene verdi. İstediğin buysa al diye. Böyle bir ezilmişlik yaşadık biz, hiçbir yere ait olmadık. Hiçbir zümreye de ait olmadık.

Ahmet: Siyasi hiç olmadık biz. Siyasetsizdik biz. Hayatımızda siyaset veya bu devletin otoritesi altında olmak ve bir branşında çalışmak hiçbir zaman olmadı.

Mehmet: Halisünasyonu tercih ettik. Hala da hayatın gerçek olduğuna inanmıyorum, “İnsanlara gerçeği değil, gerçek olması gerekeni göstermek isterdim.” Bu düzen gerçek olamaz. Altın denilen şey en değerli şey. Altın nedir ya, taş sonuçta. Hayat acayip bir şey olmuş, sen onun içerisindesin. Ve onun içinde olmak istemiyorsun. İnandığın şey bu değil. Ve hala aynı şey para, idealler...

Ahmet: Bütün bu olup bitenlerden sonra ben kendi adıma söylüyorum, insanın hayatı dönem dönemdir. Önce pişersin, sonra yanarsın hikayesi var ya, o zamanlar bizim için hamur dönemiydi. Çok açtık her şeye karşı. Ki bu bahsettiğimiz tarihlerde Türkiye daha yeni ihtilalden çıkmış, her şeyin daha sıkı, daha korumalı olduğu bir dönemde bunları kabul etmeme durumumuz vardı. Çünkü her gün yaptığın iş bir diğerinin tekrarı bile olsa kafa hep iyi olduğu için her zaman dağınık bir şekilde yaşadık. Hiçbir zaman bütün halinde olmadığı için her gün böyle farklı farklı insanlarla, şunla bunla hep bir kavga halindeydik. Ama sonuçta insansın. Aynı bir ağaç, gibi fidan

gibi büyüyorsun, gelişiyorsun. Ve yaprakların dökülüyor ve meyve veriyorsun. Şimdi buradan bakınca bu yaptıklarımı, yaşadıklarımı, hayatı kesinlikle değiştiremiyorsun. Dünyanın ne kadar karşısında olsak da onu değiştirme imkanımız asla olmuyor. Ve o çark denen şeyden kaçamıyorsun. Ve sen de o çarkın içine giriyorsun. Ve bunu yaparken de insanız, hayatımızı sürdürmek zorundayız. Ve bunun temellerini de bir şekilde atmak zorunda olduğumu hissettim. Bunları yapmak da çok hoş şeylerdi ama evlenmek, barklanmak, çocuk sahibi olmak zamanı geldiğinde tüm yaşadıkların çok basit kalıyor. İşte o zaman hamur gibi kalıyor. Bir şeylere karşı olmak için illa ki şekil değiştirip, illa ki insanlarla farklı bir şekilde yaşamak gerekmediğini düşünüyorum artık. Bu farklılığı, anormal bir şekilde giyinip yaşamana gerek yok, çünkü o senin özünde olan bir şeydir. Karşı olduğun sistem sonuçta. Bunu her şekilde yadsıyabilir insan. Ama dediğim gibi o bir gençlik dönemi olarak hayatıma girdi. Gençtik, öyle yaptık. Asla ve asla yanlış değildi, ama asla ve asla doğru da değil şu an için. Çünkü hayat çok değişken ve her zaman olduğu gibi doğrular da değişiyor. Ama keşke o günlere tekrar dönsek de bir konser versek de hep beraber bir eğlensek. En çok arzuladığım konulardan biri budur.

LSD ile çok konser verebildiniz mi?

Ahmet: Headbangers'a göre LSD olarak daha şanslıydık, daha çok konser verdik. İzmit'e Gölcük'e gitme şansımız oldu. Athena, biz ve bir grup bir konser vermiştik. Ama Gölcük'teki konser biraz olaylı oldu. Bize sabah konser verirsiniz, akşam da barda çıkarsınız gibi bir şey söylendi. Sabah konser vermedik, olmadı. Akşam bara çıktık. Bar grubu değiliz biz. Konsere başlarken de insanlara söyledim "Biz bar grubu değiliz, konser vereceğiz. İsteyen çıksın, çünkü kafanızı s.keceğiz." dedim. Birileri mutlu oldu, diğerleri rahatsız oldu, ama güzel bir konser oldu. Orada çok hoş bir anımız oldu. Biz ses provası yaparken bir adam geldi. Geçti davulun başına bir caz davulcusu edasıyla ritim tutuyor. Öttürüyor davulu.

Burak: "Ne yapıyorsun ağabey, yapma senden sonra ben çıkacağım, çalacağım, kimse dinlemeyecek" dedim.

Ahmet: Adam orada çöpçüymüş meğerse... O konserin en büyük getirisi, para kazandık. O parayla da zil almıştık hatta. Normalde konserlerden para kazanma durumumuz yoktu. Bizim LSD olarak en takdir ettiğim bir yanımız da hiç cover yapmamamız. Biz istediğimiz gibi yazdık, söyledik, çaldık. Ben özellikle bar grubu gibi çıkmaktan nefret ederim. Bu şekilde takılmamızın çok faydası oldu. Taksim'de Mandala'da bir konser vardı, konser için biz de sokakta bilet satıyoruz.

İnsanlara “Bak, hava soğuk 5 milyona hem bira için, hem de konser dinleyin” dedim. İnsanların çoğu “LSD iyi ama bu grup var gitmem” dediler. LSD’nin fanları var diye görmem çok hoş olmuştu. Yalnız o gün Mandala’daki konserde LSD’nin bir şanssızlığı olmuştu. Yonca Müzik’in sahibi Ergin bey vardı. Müzik gruplarını araştıran ve kaset çıkaran bir elemandır. Ergin bey oğluyla gelmiş o gün, o da 18 yaşından küçük olduğu için giremedi. Eğer o insan içeri girebilseydi ve bizi dinleseydi belki albüm yapma şansımız olabilirdi. O yüzden moralim bozuldu. Benim en kötü sahne performansımdır. Bodyguardlarla da kavga ettim. Hayatımızın başka yönlere sarkma şansı kayboldu. Bir konserde de gıcık olmuştum Athena’ya. Athena performansı iyidir, onlardan sonra çıkıp insanları coşturmak zordur. Athena çaldıktan sonra çekti, gitti. İnsanlar da konser bitti sanıp gitti. Biz sanki ortalık tıklım tıklımmış gibi eğlendik, sazımızı sözümüzü söyledik.

Burak: Bizim en büyük şanssızlığımız; o zamanlar iyi bir parayla Kadıköy’de demo kaydı yapmıştık. Yanlış hatırlamıyorsam en az 4-5 parçaya da sağlam kanal kayıtları yaptık. İyi bir kayıttı o zamanlar için. Yapan adamın da stüdyosunda ilk kanal kayıt yapışıydı. Bir sürü insan bizden demo kayıt istedi, biz gönderebilirdik. Ama kayboldu o kayıtlar. Şarkılarımızı dinletemedik.

Ahmet: Luk Haas’ın çıkardığı plaktan sonra bir sürü mektup geldi. Dünyanın her yerinden mektup geldi, “Kimsiniz? Bir demo gönderin, bir resim gönderin” diye. Ama biz o kadar umursamaz, o kadar hayattan kopuktuk ki, hiçbir şey umurumuzda değildi. Çok kaygısızdık. Sadece yaşadık o anları.

Burak: O an tabii şansızlık değil, o demoların bize verilmemesi, onu mutlaka alırdık, öldürür gene alırdık. Üzerine gitmedik. Üzerine gitseydik, tembellik yapmasaydık çok daha farklı olurdu. Tabii şu anki hissiyatım bu.

Öyle bir isteğiniz var mıydı, albüm yapma gibi?

Ahmet: Evet tabii ki. Ben çok istiyordum. Müzik ne için yapılır, insanlar dinlesin diye yapılır. Bunun için materyal lazım, plak, cd, kaset... Ben bir şekilde ünlü olmak istiyordum, insanlar kafamdaki doğruları, yanlışları dinlesinler, bilsinler istiyordum. Direkt olarak aklımdaki her şeyi, neye karşıysam söylemek istiyordum. Hükümet, rejim, sistem, din, evlilik, ahlak... Hatta bunu konserde değil de, bir basın toplantısında yapmak istiyorduk. Hatta şöyle bir geyik vardı aramızda; kafalar iyiyken birimiz, birimizi bacağından vursun, sansasyon olsun, patlayalım o anda. Öyle bir şey olmadı tabii.

Albüm yapılacağı zaman çoğu şeyden taviz vermek gerekiyor, öyle bir şeyden endişe duymadınız mı?

Ahmet: Bizim sözlerimizde aslında küfür yoktur pek. “Hasta Oldum Ya” diye bir şarkı vardı. “Dünya öpüşme günü, dünya s.kişme günü ne anlamı var bunların hasta oldum ya.” Mesela s.kişmeyi sevişme olarak değiştirirdik. Çok fazla taviz vermiyorduk. Yalan söylemiyorduk.

Senin yazdığın “Suratına İşemek İstiyorum” nasıl çıktı ortaya?

Ahmet: “Suratına İşemek İstiyorum” aslında bir aşk şarkısı, öfke ve duygusallık bir aradadır. Orada biz öfkeyi ve duygusallığı bir arada yaşardık. Kolumdaki dövmeye de istinaden “Kill the Words” gibi bir şeye inanıyorum. Kelimelerin altındaki anlam beni etkiler, altıyla oynamayı severim. Kelimeler ve bilinçaltıyla oynayan, karıncalandıran laflar benim hoşuma gider. Aşkla ilgili bir şeydi, gençlik hikayesi; birini sevmiştim, o beni sevmemişti. “Sevdim, sevilmedim, ben de senin .mına koyayım” hesabı. Şarkı sözlerinde yaşanan şeyler vardı. Aslında bir şey aldıktan sonra hayat başlıyor dın dın dın. O dönem hayat seni çamura saplıyor. Hayat başlıyor batak, çamura saplanıyorsun. Bunu da nerden anlıyorsun, kırmızının rengi çevreye hakim. İnsanlar kırmızıya boyarımış, naralar atan insanlar, yeşile boyanmış askerler polisler, ölüm silahları, ortalıkta savaş var... Kendi içimde anlattıklarım bunlardı. Okuyan bu anlamı çıkarır mı bilmem. Onun dışında “Demir ateşte erir, bense LSD ile. Nasıl olsa cennet bekleyebilir, kızlar gece güzeldir, fahişeler her zaman” diye bir şarkım vardı. Bir, iki tane daha vardı.

Kara günler için yaşa?

Ahmet: Evet evet... Bülent hakikaten çok güzel bir adam, çok güzel bir vokali vardı. Ben de tam bağırmadan şarkı söylemeyi öğrendim, grup dağıldı.

Grubun bitişi nasıl oldu?

Ahmet: H girdikten sora grup çok farklı noktalara kaydı.

Burak: Tamamen kişiselleştirdi bizi.

Ahmet: Diğerleri paylaşılır, ama H’de böyle bir durum yok, daha kişiseldir. Başkasında olup olmamasını umursamazsın. Normal hayatını sürdürmek için gerekli olan bir madde haline gelince, artık her şey ondan sonra geliyor. Paylaşmazsın, önce onu bulacaksın, kendini iyileştireceksin, artık ondan sonra ne yapacaksan, yemek mi yiyeceksin, müzik mi yapacaksan yapardın. Hiç kimseyi umursamazsın böyle olunca. Bu arada evlilikler oldu. İsmail evlendi, Alp de evlendi.

Herkesin başka problemleri vardı. Ailelerimizle bağlıydık, onlarla ilişkilerimizde sorunlar oldu. Bu sefer ister istemez olay farklılaştı, o bizi yordu açıkçası, müzik yapamaz hale geldik. Ben grubu 98'de bıraktım, arkadaşlar da sürdürmedi... Ahmet gitti, başka bir şey yapalım demediler, zaten İsmail de çekti kendini. LSD bu şekilde dağıldı.

Daha sonra müzik yapma şansın oldu mu? LSD'den sonra...

Ahmet: Olmadı. Tek bir kere Fethiye'de genç çocuklar vardı. Davulcuları yokmuş. "Çalar mısın?" dediler, onlarla davul çaldım.

LSD zamanı çevrenizde sizden başka Punk tayfası var mıydı?

Ahmet: Özellikle bir araya geldiğimiz birileri yoktu. Kendi aramızda çok vakit geçiriyorduk. Bir şeyler kovalıyorsak, Taksim'de falan birileriyle bir araya gelirdik. Bizde ev hayatı vardı. Mehmet'in evidir, bizim evdir, Sercanlar'm evdir, hep buralarda takıldık. Çok fazla dışarı açılma şansımız olmadı bizim. Biz bu hayatı bir şekilde yaşıyorduk zaten. Grup olduktan sonra topluma karıştık. Ondan önce de evlerde ve parklarda yaşıyorduk. "Gidelim bara, bilmem ne" gibi durumlar olmadı. Biz underground takılıyorduk. Eğlenme tarzları olarak da, diğer insanların eğlence anlayışına sahip değildik. Bir de biz hippileri hiç sevmezdik. Yapmacık geliyorlardı bize. Hakikaten süs bitkisi gibi o insanlar. Yok vejeteryan olmaları, yok özgür paylaşımları, o felsefi bakışları, kitap okumaları, yok dünyayı kurtarmaları... Türkiye için konuşuyorum tek dertleri karıları s.kmekti. Punk felsefesinde her şey var, bu hayatın kötü tarafıyız, hayatta çamur da var, kirlenmek de var. Saçlarım kirli olabilir, tırnaklarım da uzayabilir, bunun farkına varın gibi bir şey vardır. Hippiler öyle değildir, onlar çok pis insanlardır. Punk'ın pisliği başka, onlarınki başka. İçime sinmiyor onların pisliği...

Gitanes konserinde seninle aramızda bir diyalog olmuştu. Olayı kendi açından nasıl yorumluyorsun?

Ahmet: O konser çok da iyi bir konserdi, deşarj olduğum bir andı. Bir arkadaş geldi, "hayvanlan sever misin?" dedi. "Köpeklerden korkarım" dedim. Daha sonra "vejeteryan mısın?" diye sordu. Ben de "bir kilo et parası verirsen bu akşam mangal yapabilirim" dedim. Bu arkadaş gitti, sonra yeniden geldi. "Yürüyüş varmış, yürüyelim mi?" dedi. Türkiye Anarşist Punk Cephesi'ni tanıtma amaçlıymış. Bu çocuk kızdı gitti söylediklerime. Sonra ben gittim yanlarına bu grubun. Biz konser verdik ama ses tesisatının parasını karşılayamadık. "Para toplayalım mı?" dedim. "Yok para" deyip gittiler. Ben de bayağı sinirlendim, tartışmalar oldu. Bana göre onlar sosyetik Punk, lay lay anarşist Punk'ız diyen tipler. Ev Punkları, bir yıl sonra değişecekler biliyorum.

Konserden sonra bir dergide okudum, Üsküdar grubu kötüymüş dediler. Oysa çok güzel bir konserdi, herkes çok beğendi. On parça çaldık, insanlar daha da istediler, aynı parçaları tekrar çaldık, insanlar lütfen bunu sürdürün dediler. Böyle yapmalan kötü oldu, tuhafıma gitti.

Genel olarak Türkiye'ye baktığında Türkiye'de Punk tavrı yaşandı mı?

Ahmet: Bence yaşandı, ama bizim grupla ilgili bir şey değildi. Şöyle açıklayayım, mesela buzdolabı geldi ülkeye, nasıl herkesin oldu. Bu da Avrupa'da olan bir şeydi, buraya gelmesi gerekirdi. Onun gibi olması gerekirdi, oldu. Zaman geldi, Akmar Pasajı, Beyoğlu, Kadıköy, bir yerlerde bir şeyler olmaya başladı. Artık Rock müziğin canlı dinlenebileceği, kasetlerinin alınabileceği bir yerler olmaya başladı. Giyim tarzı, dergiler... Headbangers, LSD, Athena olarak bu hayatın içinde bir etkimiz olmuştur elbette ki. Olmaması imkansız, keşke bir albüm yapsaydık, daha fazla insanlara sesimizi duyurabilseydik...

SURATINA İŞEMEK İSTİYORUM
SURATININ PİS KOKMASINI DA
SONRA ÖPMEK İSTİYORUM SENİ
DUDAKLARINDAN ÇILGINCA
VAR MISIN BENİMLE YARIŞA
KİM BİRİNCİ GELİRSE VURSUN ŞARABIN DİBİNE
UÇURUMA KADAR KOŞALIM SENİNLE
KİM ATLARSA İLK ÖNCE
ÇABUK GİTSİN CEHENNEME

CMUK

> > > *HİKMET*

Punk'la tanışman ne zaman ve nasıl oldu?

Dokuz yaşından beri benim müziğe ilgim vardı, ZZ Top falan. Çok iyi bilmiyordum, anlamıyordum da Whitesnake falan vardı onlar ilgimizi çekiyordu. Arabesk kültürünü sevmiyordum. Timur'la daha tanışmıyorduk o zaman. Onunla ilk Metafor konserinde tanıştık. Pogo yaparken oldu. Bunun üstünde Megadeth tişörtü vardı. Megadeth yazıyor üstünde ama Iron Maiden'ın Somewhere in Time albümündeki karakter vardı. O zamanın olanaklarıyla kendine tişört yapmış. Timur'la sanki otuz yıllık arkadaştık. Benim de daha başka hiç öyle arkadaşım olmadı. Onun için de öyleydi. Sinan'la falan öyle değildik. Okan'la da öyle değildik. Bizim bayağı ecstasy gibi oldu arkadaşlığımız.

Grubu ne zaman kurdunuz?

Biz zaten baştan bir takımdık. Timur çok küçükken boynuna jilet takıp dolaşan bir adammış. O zamanlar daha çok Metal vardı. Hatta şimdi meşhur olan Athena bile Thrash Metal yaptıkları zamanlar mohikan gibi geziyorlardı. Ben bir ara Timur'dan, Sinan'dan koptum. Vücuda başladım. Tam spor yapıyordum. Tam da sağlıklı yaşama kavuşurken bunlar kapıyı çaldılar. Bu CMUK'tan önceki Peracon zamanı. 80'lerin sonu. 92'de falan grubu kurduk. Kapıyı çalanlardan biri de Hristiyan bir çocuk Hristo'ydu. O zamanlar aileler bizim görüşmemizi pek istemiyordu. Neyse razı oldular. Biz kola içiyoruz, sigara içiyoruz. Gitar s.kiyoruz. Bas gitarı da karikatürcü Bülent Üstün vermişti. Biz böyle başladık.

Müzik yapmaya başladınız mı o zaman?

Müziğe başladık. Gitar s.kiyoruz derken, hem s.kiyoruz, hem çalıyoruz. İki türlü. Evde çalışmaya başladık.

İlk baştan beri hep Punk mı çakyordunuz?

Evet. İlk önce Klozet oldu ismi grubun. Sonra Drug Traffic yaptık. Ondan sonra bir gün Show TV'de haberlerde CMUK olayını duymuştum. Ben dedim evdeyken CMUK yapalım grubun ismini. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu demekmiş. Yapalım, a.ına koyarız dedik. O zaman Daily Terror grubunu falan dinliyorduk. Anarko Punk grupları dinliyorduk. Adamlar bıyıklı, deri montlu. Deriyi çekmiş,

kimisinin saçının yarısı var, kimisinin yok. Mohawk değil daha ama. Politik işte, gelenin kızına giydiriyorsun, polise özellikle giydiriyorsun. Zaten hatırlamıyorum ilk konseri, kafam o kadar iyi olmuş ki. Gitanes'da CMUK'u sunuyorum. Direkt devletin de, sizin de ağzınıza burnunuza edeyim diye girişmişim. Ondan sonra Dolapdere, iki, üç şarkı. Ondan sonra zaten iki, üç konser verdik ve bitti.

Ben sizin konserinize gelmiştim LSD ile beraber yaptığınız.

Evet orada hatırlıyorum. Metin Demirhan vardı ve alet patlamasın diye orta söylememizi istedi. Zaten sürekli kavga ediyorduk konserlerde. Ama burada direkt söyleyeceğim; herif tırsağın tekiydi. Hiç de sevmem onu zaten. Timur da sevmezdi zaten. Deniz de sevmezdi herhalde.

Deniz karikatür çiziyordu o zamanlar değil mi?

Evet. Pişmiş Kelle'nin amatör kısmında, Timur da çiziyordu. Bir de o zamanlar Bülent Üstün vardı bizim için çok önemli. Ama o eylemde bulunmadı. Destek yaptı, eylemde bulunmadı.

Sizin sözlerde politik şeyler var mıydı?

Çok tabii. Bence özellikle zaten Anarko Punk yapıyorduk, mesela "Dinazor Taşağı" parçası. Biz en son hatta Timur rahmetli olmadan önce CMUK'u daha sert yapacaktık. Logoya üzerinde atlet olan bir pala koyacaktık. CMUK ve İT (İlaç Trafiği)'ti. Tam hazırlıklarına başlıyorduk Timur öldü zaten tam dört gün sonra. Bu kadar da olmaz.

Ne zaman öldü Timur?

98'de öldü.

Gitanes konserinden sonra başka konser verdiniz mi?

Bir kez daha konser verdik. Anneler babalar araya girdi. Sonra ben karşıya taşındım. Karşıya taşınınca, daha az buluşmaya başladık. En son Perşembe günü konuştuk Cuma günü buluşalım diye. Bir yandan iş yerinde bilgisayar oynuyordu, bir yandan da porno izliyordu. Böyle bir herifti. Biz bayağı iyi arkadaştık. Gerçekten kankaydık... Neyse çok eski anılara dönüldü.

Overdose'dan mı ölmüştü?

Evet.

Bilinçli bir overdose muydu?

Bahar: Hayır hayır, temiz kana yapıyordu. Uyuşturucu kullandığın zaman tolerans geliştirirsin doza karşı. Doz arttıkça o artık seni daha az etkiler. Ama eğer temizsen, hiç kullanmamışsan küçük bir dozla, eğer temiz bir mal yapıyorsan direkt olarak komaya girersin. Eğer seni bırakmazlarsa aslında kurtuluşun var. Ama herifler bırakıp kaçtıkları için... O çünkü ölüm anı değil, koma anı. Nefes alamıyorsun öncelikle. Ondan çıkış var aslında. Ama herifler bırakıp kaçıyorlar. Hatta oradan eşyalarını da alıyorlar. Hırsızlık yani. Hikmet: Herifler değil aslında sadece bir herif. Bokun teki işte. Yüzsüzün teki. Niye onu öldürmedim diye hep pişmanlık duymuşumdur.

Gitanes konserinden bir fotoğrafınızda senin üzerinde Crass'in tişörtünü gördüm. O zamanlar Crass dinliyor muydunuz?

Şimdi şöyle bir şey var. Yurtdışından bize fanzinler geliyordu. Mesela bir Kreatör plağı aldım. Thrash grubu, Nuclear Blast'tan çıkan bir şey. Plağın içinden bir insert plak çıktı. Orada Daily Terror'u gördüm. Neurotic Assholes diye tipler var. "Nevrotik göt delikleri" yani. Ben oradan dedim ki Anarko müzik yapalım. Tabii daha önce Punk müzik dinliyordum ama sadece işte Sex Pistols, Exploited gibi şeyler dinliyorduk. Clash komünist olduğu için onu pek dinlemiyorduk. Ama yine de severiz rahmetli Joe Strummer'ı. Öyle anarko olaylar başladı. Timur'un da hoşuna gitti. Daily Terror'ın kapağında günlük süt şişesi vardı. Bir grup vardı mesela Türkler'e derler ya Almanya'da "Turk Raus" diye, bunlarda da ona benzer "America Raus" diyorlardı. Böylece ortada anarko olay başladı da. Ama bu diğer olaylar olmasaydı...

Tolga: Slime, Yankees Raus?

Evet o grup.

Peki siz kim kim takılıyordunuz o zaman?

Bahar: Aslı zaten Hikmet'le sevgili, ben Timur'la sevgiliyim.

Hikmet: Bizim Aslı'yla tanışmamız şöyle oldu. O zaman Şeref vardı. Teşvikiye Cami'nin önünde kaset satıyordu. Slayer tişörtlü bir kız, sarışın falan. Aman aman diyim ben sana. İlk önce konuşmadık falan. Benim üzerimde de deri var, o zaman kimsede deri yok. Bilsak'a gidiyorduk konserler falan. P.zevenk Mert vardı orada. Amerika'dan istediği CD'leri getirtiyordu p.şt. Cure falan dinliyordu. Cure dinlemek ayıp değil de... Nişantaşı'nın zengin çocukları işte. Sonra tanıştırdı bizi Aslı'yla. Mezar hikayesi de enteresandı. Mezarlıkta teklif ettim birlikte olmayı, ki başka bir kızla olacaktım. Bu da bağırıyor bana "Sen git o kızla birlikte ol" falan diyor... Bir de o zaman Serkan ve Gonca vardı.

Maçka Parkı'nda takılıyordunuz değil mi?

Mezarlıkta takılıyorduk biz. Maçka mezarlığı. Taşkışla'nın orada.

Tolga: O zamanlar drug muhabbetinden dolayı, size karşı bayağı bir antipatiktim.

Hikmet: Straight eriğe'din değil mi sen?

Tolga: İsimlendirmek istemiyorum ama evet.

Hikmet: Punk işte her duruma göre değişiyor. "What Do I Get" var mesela Buzzcocks'ın... Ramones var, Exploited var. Bir eleman vardı mesela bilmem kaç senesinde. Herif mohawk geziyordu Nişantaşı'nda herkese sataşıyordu. Aynı zamanda karikatürist idi. Exploited sevmeyiz biz diyordu.

O zamanlar polisle bir sorun yaşıyor muydunuz?

Bir kere bizi sokaktan attılar. Sirena Bar'ın orada oturuyoruz, Mis Sokak'ta olan. Polis geldi işte "Sizin yeriniz bar, defolun buradan" dedi. Mohawk saçlar, deri montlar oturtmuyorlardı dışarıda. Polisle öyle pek sorun olmadı. Ama bizi bir kere Beşiktaşlı Çarşı grubu bıçakladı.

Bahar: Abi neydi o olay ya?

Hikmet: Sen orada değildin. Aslı da orada yoktu, ama orada olduğunu söylüyor. Bizim o zamanlar kafalar boyalı falan ya bunlar bize takmışlar. Ben bir kıllandım. Dedim elemanlar bıçaklanalım. Bir tane çocuk vardı ona bıçak bileylettim. Bir gün içtik falan ve eve dönerken McDonalds'ın önünde dört kişi bizi takip etmeye başladı. İşte bunlar Harbiye'deki orduevinin oraya kadar takip ettiler. Bir de birbirlerine bıçak falan veriyorlardı. Puşt bir de askere selam veriyor orada. Bizdeki bıçak da İsviçre çakısı. Bendeki sustalı da değil anasını satayım. Biz de kavga olacağını biliyorduk ama gerekirse bir indira gandi yaparız dedik. Onlar dört kişi, biz de dört kişiydik. Bunlar bir karakolun orada kayboldular. Biz tam Şişli'de bizim evin oradaydık. Benim de annemin babamın evde olmayacağı tuttu. Ondan sonra bir tanesi önümüzden koştu. Cüneyt Arkın saçlı bir tipti, topuklu giymiş. Magandaları bilirsin kovboy çizmesi giymiş falan. Hepimiz çakıları hazırladık. Durum bu yani. Tam eve geldik. Bende anahtar yok, anne baba evde yok. Ya Allah diye bir söz duyduk. Arkaya bir döndük otuz kişi olmuşlar. Dört kişi otuz kişi olmuş. Hepsi bekliyormuş. Çünkü neymiş o gün Beşiktaş maçı varmış. Sinan ve Timur ufak darbe aldılar ve kaçtılar. Ben yalnız kaldım orada ve babamın bir lafını hatırlıyorum; bıçaklı kavga olduğu zaman sırtımı duvara vermem

gerektiğini söylemişti. Öyle yaptım ama anasını satayım biri başımda sopa kırıyor, bir tanesi zincirle vuruyor. Zaten bıçaklanmışım ben. En son ben kafama yediklerimden sonra bir tane de satır yediğimi hatırlıyorum. Tam manav kavgası. O zaman da mahallenin bir delikanlısı çıktı pijamayla; "Bırakın ulan çocuğu!" dedi, hepsi dağıldı. Ben elimi bir attım şöyle delik, kan. Komşuların hiçbiri de yardıma koşmadı. Komiser geldi. Sonra hastaneye gittik. Timur da oradaydı. Kamera da vardı orada. Çünkü o gece bir yığın kişi bıçaklanmış maç olduğu için. Bacağı yarılmış, yarıktan kemiği gözüken biri yattığı yerden elinde sigara, kulağımdaki küpeyi gösterip "Ters tarafa takmışsın" diyordu. Biraz sakat dolaştım. Sonra araştırıldı bunu kim yaptı diye. Çarşı'nın suyuymuş aslında, Gültepeliler. Orada haraç kesen tipler. Kimse bulunmadı yani. Neyse ki o zamanlar yeni polis teşkilatı entelektüel. Bir komiser vardı, genç sanşın bir adamdı. Bir tane şişko yaşlı polislerden, geldi, "Böyle rambo rambo giyiniyorlar, yarış ediyorlar" dedi. "Kapat çeneni" dedi bu genç. "Sen karışma, ben de dinliyorum Rock müziğini" dedi.

Siz AKM'nin orada kitap mı satıyordunuz?

Kaset de satıyorduk ama daha çok kitap satıyorduk. Bizim gibi dinleyen yoktu çünkü.

Müziği nereden buluyordunuz?

Oradan buradan buluyorduk. Sonra birbirimize dağıtıyorduk... Bir de Heavy Metalciler bizimle bayağı uğraşıyorlardı. Acayip kavga ediyorduk onlarla. Hem magandalarla, hem metalcilerle kavga ediyorduk.

Bahar: O zaman zaten metalcilerle punklar pek anlaşamıyordu. Bir kere de Gitanes'da bir konserde sizden önce bir thrash grubu çalmıştı. Madness'tı galiba. Sonra pogo yaparken bayağı bir kavga etmiştik. Bunlar daldılar bizim aramıza. Bunlar çaldıkları halde bırakıp, sahneden fırlayıp pata küte giriştiler yani. Bu herifler Bakırköylü tiplerdi.

Hikmet: Bayağı dövmüştük o gün onları. Bir de o gün Özcan vardı yanımızda. Ona da o gün kız arkadaşı ayarlamıştık.

Özcan gamalı haç ile gezen kişi mi? Çünkü ben bir ara hatırlıyorum bunlar bir konserde kollarına gamalı haç takıp nazi selamı vermişlerdi.

Evet.

Peki bu provokasyon muydu, yoksa ciddi miydiler?

Evet, tabii ciddilerdi.

Bahar: Yok, provokasyon içindi aslında. Yok yok provokasyon için değildi.

CMUK'un bildiğimiz hiçbir kaydı yok. Ama sizin şarkılarınızı bir sürü grup yorumladı. Nasıl gelişti bu? Dilden dile mi ulaştı?

Bahar: Şöyle söyleyeyim Tampon zaten bütün hepsini coverladı açıkçası. Bende sizin Dolapdere diye bir afişiniz var, üzerinde "Geri döndüler" yazıyor. Altay Öktem bir kitabında bu afişe bakarak CMUK'un 1995 yılında Dolapdere'de bir konser verdiğini yazdı. Kim lan o Güdük. Ben kendimi eve kapattım. Özellikle Timur'dan sonra. Bayağı bir şeye küstüm. Hatta müzik bile dinleyemiyorum artık.

Müzikten kopmanız sadece uyuşturucu yüzünden miydi?

Hem o, hem de aileler. O zamanlar aileler evde uyuşturucu sattığımızı bile düşünüyorlardı. Hakikaten iyi aile çocuklarıydık.

Peki okuyor muydunuz?

Hayır. Ben hiç okumadım. Sadece akşam lisesini bitirdim. Timur ise ortaokul terkti. Sonra liseyi bitirmeye çabaladı.

Hikmet: Aslı şu an mesela bizim şarkılarımızı kullanıyor.

CMUK'un hiç mi kaydı yok?

Bahar: Hayır hayır, hiçbir şey yok. Ne konser kaydı, ne demo. Onlar zaten bizim erkek arkadaşlarımızdı ve bütün stüdyo çalışmalarına gidiyorduk. Onun için "Dolapdere" olsun, "Dinazor Taşağı" olsun bütün yaptıkları parçaları biliyorduk. Biz Tampon olarak gerçekten onları yaşatmak adına bu coverları yaptık. Ama Rashit olsun, Vae Victis olsun bunların coverlarının onları anmakla bir ilgisi yok. Eğer öyle olsaydı mutlaka adları geçerdi. Ben şimdiye kadar hiçbir Rashit konserinde CMUK'a bir ithafta bulunduklarını görmedim.

Herhangi bir işte çabşıyor muydunuz?

Timur çalışıyordu bazen. Cağaloğlu'nda poşet işinde çalışıyordu. Sürekli anlatıyordu oradaki komiklikleri.

Genel bir soru soracağım. Punk sizin için ne ifade ediyordu?

Bizim için özgürlüktü. Ondan bundan bıkmışız, okuldan bıkmışız. Saç uzatıyorduk hocayla kavga ediyorduk. Ama CMUK olayı çok değişir. Anarko Punk'tan tut da, daha ne bileyim svastikaya kadar uzanan bir

gruptur. Nazi iktidarını bile savunabilecek bir gruptur. Ama sağımız solumuz belli olmaz yani. Sağ gösteririm sol vururum hesabı. Yani olay şu: Sen ne yapıyorsan, ben onu yapmayacağım.

Dead Army Boots

> > > *TARKAN*

Sizin müzik ve Punk ile tanışmanız nasıl oldu?

İlk zamanlar Punk diye bir şey yoktu. Olay Avcılar kökenlidir. Müzik olayı Avcılar Rock piyasasından çıkmadır. Kimse de burada ilk önce Punk olarak çıkmadı piyasaya. Hiç kimse "İlk ben çıktım Punk olarak" diyemez eski nesilden. Ben ve benden evvelkiler diyemez ki; "Biz en başından beri Skinhead ve Oi Punk dinleyerek başladık işe". Çünkü çok geç geldi Türkiye'ye bu olay. Ondan evvel Rock kökenli Avcılar piyasasında 18-20 kişilik bir grup vardı. Olay buradan çıkmadır yani. Rock müzik, Heavy Metal vardı o zamanlar. Dediğim seneler 80'li yıllar diyeyim size, yani benden evvelkiler. Avcılar'da Mehdi, Lokman, Talat, Mesut gibi eskiler, bizden bir evvelki nesil başlattı Rock olayını. Büyüdü büyüdü o olay. Biz de onlardan sonraki nesil olarak devam ettik. Diyeceksin müzik olayına nereden bulaştın? Ben Kocamustafapaşa doğumluyum. Alakası yok yani, bizim semtten böyle bir insan çıkmaz benim dinlediğim müzik türünü dinleyecek, oradaki herkes Müslümcü, Ferdici falan insanlar. Ben Fransız kolejinde okudum, orada alıştım bu olaya. Okuldaki çocukların sayesinde böyle bir müzikle tanıştım. Rock 'n' Roll ile başladık. Hard Rock falan derken AG/DC, zart zurt derken Metal müzik çok dinledim. Aşırı derecede Metal müzik dinledim zamanında. 80'lerin başlarından bahsediyorum. Ben 68'liyim. Punk İsmail'dir bu işi bana sevdiren. İsmail'i benim üniversite zamanlarından tanıyorum. İstanbul Üniversitesi'nde Fransız dili okuyordum. O sıralar yine Punk dinliyordum, ama nasıl diyeyim piyasada bildiğimiz tek şey Exploited, Sex Pistols yani. Başka bir şey bilmiyoruz. İsmail'le Pentagram Cenk sayesinde tanıştım. İsmail'in Beyazıt'ta manav dükkanı, Cenk'in de kaset tezgahı vardı. Devamlı beni götürdü, tanıştık falan işte. Kaset alışverişi başladı onunla. İyi bir arkadaşlığımız oldu. Bayağı bir zaman onla takıldık. İsmail'lerin bir tayfası vardı. Türkiye'de ilk Punk onlardan çıkma zaten. Bu işi en iyi bilenler onlardı. Ondan önce onlar ve biz Pentagram'ın peşinde koşardık. Punk çalan da Pentagram'dı. 2-3 tane Punk parça çalıyor diye peşinden koşardık. Misfits çalardı, biz de arkasından koşar giderdik. O zamanlar doğru düzgün Punk grupları yoktu zaten. Dinlediğimiz gruplar; Kramp, Devil, Whiskey falan. Sonra yavaş yavaş gruplar çıkmaya başladı. Tarzlar yavaş yavaş gelişmeye başladı. Bu arada Türkiye'ye kasetler yağmaya başladı. Biraz da Zihni ön ayak olmaya başladı. Teşvikiye'de Zihni caminin önünde satardı. Ondan da çok alırdık kasetleri. Hakan vardı bir de

Avcılar'da. Ondan da çok kaset alırdık. İsmail'le tanıştıktan sonra o Headbangers'ı kurdu. Onların çok konserlerine gittik. Onların ilk konserleri; ben hatırlıyorum, Gülhane Parkı'ndaydı. O zaman Gülhane Parkı şenlikleri oluyor. 87 yılı falandı. Arabesk grupları çalıyordu orada. Onlardan biri inince Headbangers çalacaktı. Gülhane Parkı'nda arabesk tiplerle yanyana müzik dinliyorduk. Olacak iş değil yani. Şimdi insanlar alıştı, ama uzun saçlılara o zamanlar öcü gibi bakarken insanlar, düşünün bir de Headbangers elemanlarının biri mohikan, diğeri de saçlarının yarısı kel şekliyle insanların karşısına çıkıyorlardı. O zaman için inanılmaz radikal. Radikalliği bırak, çok tehlikeli. Her gün kavga demek bu yani. Her gün insanlarla papaz başka bir şey değil. Zaten sahne aldı adamlar, Bülent bir çıktı "Suratına İşemek İstiyorum" şarkısını söylemeye başladı, sağdan soldan şişe yağmaya, millet birbiriyle kavga etmeye başladı. Her şey darmaduman oldu. Ama o adamlar durmadılar. Bitirdiler konserlerini. Seyirci desen, toplasan otuz adam vardı bizden. Oranın halkına verdiler aslında konseri. Aslında maksat sahne almaktı. Daha sonra iş uzadı. Açıkhava Tiyatrosu konserleri falan, Kronik'le Metafor'la falan çıktılar. Ondan sonra onlardan esinlenen bir sürü grup yavaş yavaş tarzını değiştirmeye başladı. En başta Athena, düşün yani. Adamlar Power Metal yaparlarken, böyle bir şeylerden esinlene esinlene şu andaki hallerini aldılar. Biz de 91 yılında Dead Army Boots'u kurduk.

Grubu kurmaya nasıl karar verdiniz?

Dediğim gibi İsmail'in çok etkisi oldu. Ondan çok şey öğrendim. Ama benim ilk grubum death grubuydu; High Classes Lavatory adında. Sonra değiştirdik grubun ismini. H.C.L.'ydi ilk başta. Hard Core Licence'a çevirdik. Grubu kuran da Murat Küçük'tü, şimdi klipler falan çekiyor. Athena'nın piyasadaki ilk klibini çekti. Arada o grupta birkaç tane Sex Pistols cover'ları yapmaya falan başladık. "Anarchy in the U.K.", "God Save the Queen" gibi. Soundlar hoşumuza gitmeye başladı. Hardcore'dan Punk'a döndürdük olayı.

Piyasada dinleyici kitlesi var mıydı?

Vardı. Ama Punk dinleyicisi çok azdı ya. Gelenlerin hepsi Death Metal, Rock dinleyicisiydi. Pogo yapmaya gelen Metal dinleyicisi. Headbangers tayfası dışında Punk seyircisi yoktu zaten. Parmakla gösterilecek kadardı. İki yüz kişi bir konsere gider, aynı iki yüz kişi başka konsere gider. Herkes bir yerde. O dönemler de işte bir de Noisy Mob vardı. Onlarla bayağı içli dışlı olduk. Hatta bir anımız vardır çok güzel. Murat dediğim arkadaşımın Fındıkzade'de bir evi vardı. Onlarla çatı katına çıktık. Drum machine'i ve anfileri yukarıya koyduk. Terasta konser, seyircisiz konser. Bütün Fındıkzade dinliyor. Millet

yukarıya bakıyor. Gümbür gümbür sesler geliyor. Noisy Mob'la biz Bilsak'ta konser verdik. Hatta Noisy Mob'da gitarı İsmail çalmıştı... Dead Army Boots'tan bahsedeyim biraz. O benim kurduğum bir grup değil aslında. Kardeşimin kurduğu bir gruptu. Okan davulcuydu. CMUK'da da çalıyordu. Kardeşim benim H.C.L. grubumdan esinlenerek, bir grup kurmak istedi. Ve ismini Army Boots koymuştu. Ama ben isim daha çarpıcı olsun istedim. Önüne Dead ekledik. Zaten Dead Kennedys çok seviyorduk ve dinliyorduk. New Model Army seviyoruz. Oradan buradan birleştirelim derken bu ortaya çıktı. Grup ilk kurulduğunda bütün elemanlar Avcılar'dandı. Ve vokali Metin dediğimiz bir arkadaş yapıyordu. Davulda kardeşim. Onların konser ayarlama işlerini genelde ben yapıyordum. Eskişehir konseri düzenledim. Tarih de 9 Ocak 1993, 1. Anadolu Rock Şenliği. Laneth diye bir dergi vardı. Onun düzenlediği bir şeydi. Bir Thrash grup çıkıyordu. Bir de Export diye bir Rock grubu vardı. Üçümüz birlikte çıktık. Bastık gittik Eskişehir'e, beni de yanlarına aldılar. Böylece iki vokal olduk. Ben genelde cover'ları söylüyordum. Dead Kennedys'den "California Über Alles"i çalıyorduk, "Insanity" ve "I Believe in Anarchy" çalıyorduk Exploited'dan. Bunları ben söylüyordum, Türkçe olan parçaları da Metin denen arkadaş söylüyordu. Ben de o şarkı söylerken etrafı hareketlendiriyordum. Herkes beni Exploited'dan Wattie'ye benzetiyordu. Bir de Jello Biafra hayranıydım. O sahnede ne yapıyorsa ezberlemiştim, ben de aynısını yapıyordum. Konserden önce bize kırkbeş dakika verdiler. Hiç cover çalmak yoktu aklımızda. Çok güzel bir yerdi, bir sinemaydı. Güzel bir sahneydi, herkes pogo yapıyordu. Ondan sonra tam konsere çıkacaktık ki, bir adam geldi, bize yirmi beş dakika verdiğini söyledi. Biz de çok sinir olduk. Kalk sen, trene bin, dokuz saat yolculuk yap, yirmi beş dakika sahne al, çık. Çalacağımız kaç parça ki zaten. Biz de planı değiştirdik. Sadece cover çalmaya karar verdik. Değişecek burası, dağıtacağız burayı. Bütün cover'ları dayadık, ortalık birbirine girdi. Önde 4-5 sıra paramparça oldu. Ortalık karmakarışık oldu. Sahneden inenler, atlayanlar, zıplayanlar, her şey oluyor. Konser böyle olunca, bu sadece bizim konserimiz gibi oldu. Headline grup olduk yani. Konser acayip oldu, konserden sonra da oradaki elemanlar bizi bir bara götürdüler. Eskişehir'de çok az şey vardı. Ve millet bizi görünce bayağı bir heyecanlandı, oradaki insanlar her şeye açtı. Bu verdiğimiz ilk konserdi. İstanbul'da verdiğimiz ilk konser Rapsodi Bar diye bir yerde oldu. Yerin patronuyla konuştum, zaten orada çalışıyordum ben. O da izin verince ben böyle bir konser düzenledim. İnanır mısın kapıdan girecek yer kalmadı. Bu konser de 21 Şubat 1993'te oldu. Çok güzel bir konser oldu. CMUK'un bize verdiği desteğin inanılmaz bir faydası oldu. Adamlar her şeylerine kadar bize yardımcı oldu. Onlarla kardeş grubu gibiydik. Bir sonraki konser Gitanes Bar'daydı. Bu konsere

CMUK, Necrosis ve Radical Noise ile çıkmıştık. En problemli konser bu olmuştu. O sıralar metalciler ile punkçılar arasında sorun vardı. Yine de konsere her iki grup da gelmişti. Çünkü diğer gruplar Hardcore çalıyorlardı. “S.kelim Topunu Zorla” adlı parçamızı çalmaya başlamıştık ki, sahnenin hemen yanında CMUK’tan Timur ve Hikmet metalci tayfa ile kavga ediyorlardı. Gerçi biz hiçbir zaman Punk-Metal ayrımı yapıp böyle olaylar çıkmasına kendimiz sebep vermedik fakat fanatik bir metalci grubunun saldırısına maruz kalan arkadaşlarımıza sahip çıktık. Ben mikrofonun demiri ile, kardeşim Okan zil sehpası ile, gitaristler ise eline ne geçerse, konseri bıraktık ve sahneden konser seyircisi gibi kavgaya daldık. Ortalık çok karıştı. Polisler geldi. Konser iptal oldu. Olay Beyoğlu sokaklarına kadar taştı.

Diğer Punk gruplarıyla ilişkiniz nasıldı o zamanlar?

Süperdik. Moribund Youth, CMUK, Noisy Mob, Radical Noise ve Tampon. Onları iyi biliyorduk, tanıyorduk. Neoplast vardı, Deathroom’un elemanları. LSD vardı. Hepsiyle birlikte çoğu zaman bir şeyler yapıyorduk. Ayrıca Metafor, Kronik, Pentagram gibi gruplarla da aramız çok iyiydi. Athena’yla kardeş gibi büyüdük. Biz onların elinde, onlar bizim elimizde. Hala da görüşürüz Hakan’la, Gökhan’la. Zaten Gökhan bizle büyüdü. Dead Army Boots’un onun için ayrı bir yeri vardı. O konserden sonra üçüncü konserimiz yine Eskişehir’de oldu. Aynı yıl içinde tekrar gittik. Biz o zamanlar bütün konserlerimizi parasız yapardık. En sevmediğim şey konserden para almaktı. Bedava olacak ki, herkes gelebilecek. Sevdiğimiz bazı arkadaşlanmız bile üç milyonu veremeyecek durumdaydı. Ondan sonraki Eskişehir konseri de köhne bir yerdi, çay bahçesi gibi bir yer. Gittik yere, sahne yok, hiçbir şey yok. Bizim öyle bir alınganlığımız yok, nerde olsa çalarız. Kapris mapris yapmayız. Zaten biz anarko Punk’tık. Bunu bir Punk etiği olarak benimsedik. Neredeyse organizatörlerden yol paramızı alırken bile utanıyorduk. Benim aile durumum iyiydi, ama gruptan Aşkın ve Metin’in yol durumlarını hallederdik. Konser yerine geldiğimizde davulun trampeti bile yoktu. Davul trampeti yerine bize saksı getirdiler. Trampetin içinde toprak var. Çiçek ekmişler. Kardeşim boşalttı onu, etrafına da bir şeyler gerdi. Böylece trampet oldu.

Sözler Türkçe miydi? Konular neyle ilgiliydi?

Türkçeydi. Tamamen politikti. Şarkı sözlerini tamamen ben yazıyordum. Yine de bir grup durumu vardı. Her konuda anlaşıyorduk. Arada sırada bazı sürtüşmelerimiz oldu. Çünkü biz amatör bir gruptuk ve enstrümanlar konusunda hep ufak tartışmalar olurdu. Mesela basçımız Aşkın hiç iyi çalmıyordu, ama eski arkadaşımız olduğu için daha iyi çalan birileri olmasına rağmen

çevremizde, başka birini almadık. Ama o ayrılınca, yerine Murat denen arkadaş geldi. Sözler dediğim gibi genelde politikti. Yaşımıza uygun sözlerdi. O zamanki düşüncelerimize uygun sözlerdi. Desen ki şimdi öyle sözler yazar mısın diye yazmam söyleyemem de yani. Mesela Amerika'ya karşı yazdığımız "S.kilmiş Amerika" diye bir parçamız vardı. Direkt söylüyoruz küfürleri.

O zaman nelerden etkilendin? Gazete kupürlerinden mi, televizyonlardan gördüklerinden mi, yoksa o bastırılmış ve suskunlukla ilgili şeylerden mi?

Tabii o zaman ben üniversitede okuyordum. Böyle politik şeylerin içinde çok kaldım. Bizim okulda Müslüman Gençlik, Devrimci Gençlik, Komünist Gençlik gibi gruplar vardı. Bunların çalışmaları çok oluyordu okulda. Bunlarla zaten hep konuşuyorduk. Ama tabii hepsi kendi ideolojisini kabul ettirmeye çalışıyordu. Bizim de bu tarz insanlar olduğumuzu bilince geri çekiliyorlardı. Bir zaman sonra insanlar bize faşist demeye başladı. Alakası yok. Siyah giyinen, Metal dinleyen herkese faşist dediler.

Bir açıkhava konserinde gamalı haçla çıkıp nazi selamı vermiştiniz. Bu sizin için ne anlama geliyordu?

Olay nasıl biliyor musunuz? Faşist değiliz, ama Türküz diyorduk yani. Türkiye'yi seven insanız. Burada doğduk, öyleyiz yani. Ne Amerika yanlısı olduk, ne İngiliz yanlısı olduk. Bunların müziğini dinliyoruz, ama her şeyi Türkçe yapmak... Ben burada yaşıyorum, Türküm. Her ülkede olduğu gibi Almanya'nın da Punk'ı, Skinhead'i kendi Almanını benimsiyor. İngiltere'nin de Punk'ı Skinhead'i İngilizini benimsiyor. Amerika'nın da Punk'ı, Skinhead'i Amerikan olanı benimsiyor.

Ama Dead Kennedys karşıydı Amerika'ya.

Tabii, onun zaten sözlerinde var. Zaten şarkı sözlerini yazarken, Dead Kennedys'in ve Exploited'ın bütün şarkı sözlerini alır, Türkçe'ye çevirttirirdim. Benim kız arkadaşım İngilizce bölümde okuyordu. Kızın canını çıkartırdım. Böylece ben bunların şarkı sözlerini Türkçeleştiriyordum. Bunlar ne yapıyorlar, hangi temaları işliyorlar. Etkilenmedik demek yalan olur.

Avcılar o zaman nasıl bir yerdi?

Avcılar çok tutucu bir yerdi. O zamanlar Avcılar'da hiç bir şey yoktu. Her zaman sokakta sorun yaşıyorduk yani. Kılık kıyafet açısından şimdi burası çok rahat. Kafana mohikan yapıp da çıksan kimse sana bir şey demez. O zamanlar ise biz acayip giyiniyorduk. Belki ben o zamanın en Punk giyinen adamıydım. Sokakta öcü gibi bakıyordu

insanlar. İki gün biriyle dalaşmıyorsak, üçüncü gün mutlaka dalaşıyorduk. Her zaman üstümüzde yara bere vardı. Başımıza gelmedik şey kalmadı. Çok zor dönemlerden geçtik. Şimdiki nesil çok rahat.

Gamalı haç olayına tekrar dönelim. Çünkü Punk'ın tarihinde bu çok görülen bir sembol. Sizde bu olay Punk'tan etkilenerek mi oldu?

Biz Türküz diyorduk. Türküz dediğimiz zaman da, Karakan diyor ya "Türküz dedikçe bize faşist dediler". Onları da çok severim. Bizi de öyle bildiler. Bayrağımızı seviyoruz, vatanımızı seviyoruz dedikçe bizi de faşist yaptılar. Bunu şarkı sözlerimize de yansıtıyorduk. Benim kolumda ayyıldız dövmem vardı. Ama aslında bir şey söyleyeyim, oraya çıkıp o gamalı haçı asan biz değildik. Bizim çocuklardan birileriydi. Bizim üç arkadaş vardı. Gerçekten faşist düşünceliydi adamlar. Ama ben seviyordum çocukları aslında. Öyleler ama nasıl diyeyim sana, kimseyle kırgın değiller, bir sorun yaratmazlar, sataşmazlar. Bizim düşüncemiz bu diyorlardı. Ülkemi seviyorum, ben Türküm diyorlardı, ama onlar aşın sağcılardı. Onlar bir de siyah beyaz montlar giyiyorlardı. Onlar da Punk dinliyorlardı. Fakat kimse Oi müzik bilmez, Ska bilmez. Bu ayrımı yapamıyorlardı. Her türlü alternatif, Punk'tı. Metal bile bazen Punk oluyor. Biz Ska ve Oi müzik ayrımını Athena Gökhan'ın İngiltere bağlantıları sayesinde öğrenirdik. Biz aslında her şeyi Punk biliyorduk. Ama şimdi tabii Psychobilly, Oi gruplarını daha iyi ayırabiliyorum.

Türkiye'de karşı olduğunuz olaylar var mıydı? Çünkü bir taraftan Türkiye'yi vatanın olduğu için seviyorsun, ama bir yandan da Punk olduğunuz için bulunduğunuz ortama isyan ediyordunuz. Bunu nasıl açıklayacaksın?

İlk önce burada her türlü özgürlüğümüz, öncelikle müzik özgürlüğümüz kısıtlanıyordu. Kılık kıyafet özgürlüğümüzü, yaşama özgürlüğümüzü kısıtlıyorlardı. Yani halk kısıtlıyordu. O da biraz müslüman bir ülkede yaşamamızdan kaynaklanıyor. Yapacak bir şey yok, bu ülke o zamanlar daha radikal müslüman bir ülkeydi. Herkes "dinsiz misin, .bne misin?", böyle bakıyordu. Dar pantolon giyen, saçını uzatan insanlara böyle bakıyorlardı. Zaten o zamanlar medyanın da bizim gibi insanları acayip gösterdikleri oluyordu. Başımıza gelen bir şey var. Beyazıt'ta Pentagram Cenk eski kitap ve kaset satıyordu. Bu orada kaset satarken Ankara'dan bir çocuk gelmişti ve Celtic Frost'un ezanla başlayan bir parçasını çalmıştı. O parçada da ezan sesi başlıyor, sonra gırtlak sesi kesilmesi duyuluyor. Bu olaydan sonra cuma namazından çıkanlar Cenk'i sopalarla dövdüler. Neredeyse

linç ediyorlardı, “vurun kafire” diye. Cenk’in kolu falan kırıldı. Ne bileyim bunlarla kavga edince polis hep bunların yanında. Gidip onlara karşı şarkı sözü yazıyorduk. Bize karşı yapılan her türlü antipatiye cevabı şarkı sözü yazarak veriyorduk.

Rashit

> > > *ADEM & GÖKHAN & TOLGA K.*

Grubun kuruluş hikayesi ile başlayalım isterseniz...

Gökhan: Rashit'i Tolga O. ile beraber kurduk. Arkadaşlığımız ilkokulda başladı. Kısaca ismini koyduğumuz zaman gruba başladık ve ama o zaman hiçbirimiz enstrüman çalmayı bilmiyorduk. Punk müziğini fazla bilmiyorduk. Türkiye'de bu müzik ile ilgili bir şeyler bulmak o zamanlar daha zordu. Elimizdekilerle az da olsa öğrenmeye çalıştık. Yavaş yavaş çalmayı öğrenmeye başladık. Asıl kadro Adem, Tolga Ö., ben ve Tolga K.'dir. Rashit'le başladık Punk yapmaya. O dönemler İstanbul'da Heavy Metal, Death Metal ağırlıklı Rock müzik dinleniyordu. Müzik hakkında da bayağı düşünüp konuşuyorduk. Nasıl yapalım, ne gibi olsun diye. Ve ilk demoda şarkı sözleri İngilizce ağırlıklıydı. Ama ondan sonra ikincisinde sözleri Türkçe'ye çevirdik. Çünkü buradaki insanların da neden bahsettiğimizi anlamalarını istedik. Türkiye'de yaşıyorsun, Türkçe söylemek lazım. O zaman çok insan bize gülüyordu Türkçe Punk olur mu diye. Bizdeki Punk kültürü, sonradan görme bir durumdur. Onun için biz de bu ülkede ne yapılabilir, ne olabilir diye düşünüyorduk. Direkt İngiltere'deki Punk'ı buraya uygulamak istemedik. İngiltere'nin sorunları bizi ilgilendirmiyordu. İşte her şey böyle başladı ve o zamanlarda diğer gruplarla güzel bir dayanışma vardı. Konserler, demolar ve yurtdışında çıkan split kasetler, insanlarla iletişime girmenin tek yoluydu.

Grubun ilk demosu 93'tü değil mi?

Gökhan: Evet, ilk demo İngilizce'ydi. Ugh'em All adında. Arkasından Kangren geldi bir yıl sonra. Grubun da aktif bir şekilde müziğe girmesini bu tarih olarak belirledik ve bütün röportajlarda ya da yazılarda bu şekilde kayda geçti. 1993 öncesini hazırlık evresi olarak görebiliriz.

Punk sizin için ne anlama geliyordu o zamanlar?

Gökhan: Biz Türkiye'de Punk'ı yaşıyoruz. Aslında ona da Punk diyemezsin, ama insanlar ona Punk diyordu. Hayat olarak biz hiçbir şekilde öyle bir hayat yaşamıyorduk. Hepimizin bir aile hayatı vardı. Fakat elit bir kesime de mensup değildik. Bu ülkede her orta ve alt sınıf insan nasıl yaşıyorsa biz de aynı ortamı paylaşan bireylerdik. Sıkıntılar ve talepler birdi. Hükümet, politika, sistem, eğitim,

yolsuzluk, vs. gibi sorunlar, bizleri de bağlayan sorunlardı. Yaptığımız müzikle de bunları dile getirmeye çalıştık. İngiltere ya da Amerika'da Punk grupları "no future (gelecek yok)" diye bağırıyorlar, fakat onlar çalışmasalar dahi ülkeleri onlara bir maaş bağlıyor, hastalandıklarında ücretsiz tedavi olabiliyorlar. Bence onları Türk vatandaşı yapıp ondan sonra dinlemek isterdim. Bu yüzden Punk olsun olmasın bu ülkede büyük çoğunluğun zaten geleceği yok.

Adem: Benim için Punk sadece bir müzik değildi, bir üsluptu aynı zamanda. Samimi bir şekilde üretmek... Ben hiç bir zaman Punk'ı 77 yılında olduğu gibi görmüyorum. Resim de benim için Punk'tır. Punk'ı Dada'ya bağlı bir kol olarak gördüm. Hiçbir zaman bir Punk vokalisti olduğum için mutlu değildim. Benim için bu bir oyun bahçesiydi adeta. Gelip insanlarla buluştuğum bir oyundu. Punk iki akortmuş, üç akortmuş, Clash'e benziyormuş falan filan önemli değil. Hatta gitar bile önemli değil. Benim sanatsal anlamda kavgam şu: Sanatı ikiye bölüyorum. Birincisi yorumsal sanat ve ikincisi de algıya dayalı sanat. Bence Punk, algıya dayalı bir sanat anlayışı. Ben her zaman bu şekilde bir sanat yapmak istedim. Hiçbir zaman en güzel ve en iyiyi çizeyim diye uğraşmadım. Benim Punk'la alakam böyle bir şey. İlla Punk 77 yılında Londra'da olduğu gibi olacak diye bir şey yok. Sex Pistols olacak, Clash olacak diye bir şey yok. Benim için Tom Waits de Punk'tı. Kraftwerk de Punk'tı.

Gökhan: Bizim grup saplantımız hiç yoktu. Konserlerde de yıllarca cover çaldığımız olmadı. Sadece 2-3 tane cover parça falan çaldık. Belli bir gruba özel bir bağlılığımız, saplantımız olmadı. Zaten yaptığımız tarz da bize ait olsun istiyorduk ve bence bunu da yaptığımız kanaatindeyim.

Ama yine de yaptığınız müzik form olarak Punk'tı.

Gökhan: O zaman bir tek onu yapabiliyorduk. Virtüöz değildik ki. Çünkü hiçbirimiz tam olarak bir enstrümanı çalamıyorduk. Tolga mesela ritim bile atamıyordu gitarla. Ben davula sadece vuruyordum. O zamanlar felsefe olarak da zaten biz Türkiye'de farklı bir şey yapmak istiyorduk. Çünkü etrafına baktığın zaman uzun saçlı Metal müzik dinleyenleri görüyordun. İlk dönemler herkes bizden nefret ediyordu. Punk müziğine karşı bir tavır vardı ama nedenini pek de anlamış değilim. Fakat biz de o zamanlar pek suskun değildik ve karşılığını veriyorduk o zamanki gruplara. Ama zamanla bu atışmaların da yersiz olduğunu fark ettik. Günümüzde de birçoğu zaten yakın arkadaşımız.

Metal müzik veya metalcilere karşı bir durumunuz var mıydı?

Adem: Bende öyle bir şey olmadı. Ben asıl Punk'ı kendi adıma, çiğ Punk dediğim üslubu gruba başladıktan sonra öğrendim. Ben o zamanlar Camouflage, Depeche Mode, Kraftwerk, Cabaret Voltaire dinliyordum. Benim takıldığım nokta dediğim gibi; algıda sanat. Üst sanat için üst yorum gerektiğine inanmıyorum. İnsanlara şunu demek istiyordum; hiç de böyle çok güzel melodiler, sololar, akorlar atmadan çok basit bir şekilde ben sanat yapıyorum.

Gökhan: Genelde kime sorsam herkes müziğe Metal müzik dinleyerek başlamış. Bizde böyle bir şey olmadı. Müziğe direkt Punk'la girdik, ama bu Metal'e karşı bir duruş değildi. Duruşları ve yaptıkları tarz bize uzak gelmişti. Dinlediğimiz gruplar vardı. Türkiye'de de iyi gruplar çıkmıştır. Örneğin Deathroom, Asafated kendi alanlarında iyiydi. Motörhead'i hepimiz severdik, Grup içinde de herkesin sonuçta Punk dışında da dinlediği şeyler vardı. Surf, Ska, Reggae, Dub, Indie, Mod gibi. Şu ana kadar Metal dinleyicisinden herhangi bir sert tepki almadık, aksine çok sayıda dinleyicimiz olduğunu biliyorum.

Sizin konsere gelenler, demoyu alanlar bunu bir sanat olarak görüyorlar mıydı?

Gökhan: O Türk halkının kültürüne bağlı olan bir şey. Türkiye'ye genel olarak bakıldığında oturmuş bir müzik kültürü yok. Eski konserlerde seni dinleyen adam seni anlıyordu. Albüm zamanları sıkıldık mesela. Boşuna söz yazdığımızı fark ettik. Ondan sonra iş popülariteye döndü. Yani dinleyici profilini eski ve yeni diye ayırabiliriz, işin sanatsallığı ise görecelidir ama müzik zaten bir sanattır. Biz yaptığımız işleri sahnede sergileriz beğenen alır, beğenmeyen almaz, bunu da eleştirmeyiz. O zaman işin büyüsü kaçar. Eskiden yokluk döneminde insanlar her şeyi dinliyor ve anlıyordu. Müziğe ulaşmak zordu ve bu yüzden de değerli idi. Bu sebeple o dönemler yapılan her işe ve emeğe insanlar saygı duyardı. Ben de bir dinleyici olarak baktığımda aynı şeyi hissediyorum, ne tür müzik yapıyorlarsa yapsınlar, o dönem beğenilmeyen gruplar şimdi aranır oldu.

Hangi yılları kastediyorsun ilk dönem olarak?

Gökhan: 90-97 arası diyelim. 90'ların başında az ve öz bir dinleyici vardı. İnsanlar hiçbir şey yapmasa bile senin demonu alıp sana mektup yazıyordu. Sana ulaşıyordu. Emek harcıyorlardı. Artık hiçbir şeyle uğraşmıyorlar. O zaman insanlar biraz daha anlayıp değer veriyordu. Yaptığın şey az da olsa bir kitleye ulaşıyordu.

Var mıydı sizi dinleyen bir kitle?

Gökhan: Tabii ki vardı. Hiç boş konser vermiyorduk ve her hafta bir konser oluyordu neredeyse. O dönem az grup oluşu ve genelde de hep birlikte verilen konserler olduğundan insanlar gelirdi. Bar programı kültürü de o zamanlar yok denecek kadar azdı. Bu yüzden tek aktivite konserlerdi ve çok ucuza birçok grubu dinleyebiliyorlardı.

Kimlerle konser veriyordunuz?

Tolga K.: Tampon, Regorge, Radical Noise... En çok Tampon'la veriyorduk. Necrosis'le de verdiğimiz oluyordu ama onların tayfası daha bir Hardcore tayfasıydı. Ama zamanla birçok grupla aynı sahneyi paylaştık, ortak projeler ya da festivallerde. Canlı çalmayı seviyorduk ve bu yüzden sık sık konserler veriyorduk.

Gökhan: Mesela bizim bir de Sert İtham adlı bir grubumuz daha vardı. Hardcore yapıyorduk. Aslında Tolga K.'ye ait bir gruptu. Rashit olarak çalarken Adem sahneden iniyordu, Sert İtham oluyorduk. İkinci grubu bile kendi içimizde halletmiştik, böyle bir uyum içindeydik.

Kadıköylüler ve Bakırköylüler arasında bir ayrım var mıydı?

Adem: Vardı tabii. Bakırköylülerin Punk olsun, Metal olsun, Rock olsun genel olarak sert bir tavrı vardır. Kadıköylüleri hiç sevmezler. Sık sık kavgalar olurdu zaten.

Peki bu nefret, bu sevmemezlik nereden kayrıaklanıyor? Sınıfsal bir durum mu?

Gökhan: Hem sınıfsal, hem de orada bir şeyin olmayışından kayrıaklansa gerek. Müzik Kadıköy ve Taksim'de yapılıyordu. Gruplar da genellikle oralardan çıkıyordu. Bakırköy bu ortamlardan uzak bir durumdaydı ve bu kalabalığa dahil olamamanın verdiği etkiyle bu tür sıkıntılar yaşandı. Onlar da bu tepkiyi sert bir şekilde gösterdiler. Biz çok şahit olduk. Mesela Koridor'da bir konser vermiştik. Üç Bakırköylü grup ve tek Kadıköylü grup bizdik. Sonunda bize bir şey olmadı. Fakat mekanın ve sahibinin durumu pek iyi değildi.

Adem: Kadıköy'ü sevmemelerinin sebebi Kadıköy'ü cadde gibi görüyorlardı... Baba parasıyla müzik yapıldığını düşünürlerdi.

Gökhan: Bizim para meselesine gelince, o zamanlar mekanlarda da sistem yoktu. Tünel'den kiralanırdı aletler. Konserin parasıyla da onların kiraları ödenirdi. Benim eski bir davulum vardı. Gitanes konserinde onu getirdik karşıdan. En sonunda onu orada bırakmıştık. Herkes çalsın diye. Bir gitarla beş grup konser verirdi o zamanlar. İmece usulü, gruplar arası iyi bir dayanışma vardı, bu yüzden konserler çok keyifli geçerdi.

Adem: Çoğu konser workshop gibiydi zaten. Çalanlar ve dinleyenler ayrımı yoktu. Dinleyenler sahneye çıkıyorlardı. Herkesin katıldığı, eğlendiği aynı zihniyete sahip insanların olduğu bir ortam vardı. Hatta hatırlıyorum bir grubun vokalisti diğer grubun bateristi gibi olaylar oluyordu.

Her ülkenin kendine has bir Punk tarihi olmuş. Türkiye'de Punk yaparken otomatik olarak yaptığınız müzik Türkiye Punk'ı oluyor. Bilinçli bir şekilde mi oluyor bu?

Gökhan: Sonuçta bu ülkede yaşayan, bu havayı soluyan insanlanz. Bahsettiğin şeyler tabii ki de bu ülkeyle ilgili olacak. Sonuçta politik bir duruşun, bir fikrin var. Eften püften şeylerden bahsetmiyorsun. Bahsedilen konu bizim yaşadığımız sıkıntılardı. Hala aynı sıkıntıları yaşayan insanlar sokaklara çıkıp yürüyorlar. Benim kişisel görüşüm, insanların eylemler, yürüyüşler yapana kadar çıkıp müzik yapmalan gerektiğiydi. Biz de öyle virtüöz değildik ama hiçbir zaman da ne coplandık ne de karakola girdik yaptığımız iş yüzünden. Çıkıp bu şekilde bağırıyorduk. Kimsenin o zamanlar bir albüm kaygısı, bir popülarite kaygısı yoktu. Öyle bir kaygın olmayınca daha rahat davranabiliyorsun. Sonuç olarak ülkede bir şeyleri değiştirmedik böyle de bir kaygımız olmadı zaten, ama diğer tarafta kendi hakları için yürüyen ve ezilen insanlara da söyleyeceğim; karşılarındaki insanlar pek zeki değiller ve bu şekilde onların ekmeğine daha çok yağ sürüyorlar.

Siz aradığınız o Türkiye'ye has Punk'ı bulabildiniz mi?

Gökhan: Bu ülkede birçok kültürel, etnik mozaiği bulmak mümkün. Politik açıdan bakıldığında ayrı bir kaos bulunmakta. Hala demokratik bir ülke olduğumuzu bile anlayamamışken, bence yaptığımız Punk tam bu ülkeye aittir diyebilirim. Bir sürü konserler verdikten sonra, bir sürü demolar çıkardıktan sonra, popülerleştikten sonra ve insanlar senin yaptığın müzikle ilgilendikten sonra şunu diyebiliriz ki, Türkiye'de Punk ve Rashit özdeşleşmiştir. Öyle bir misyonumuz vardı zaten. Bizim ve bugün bir sürü insanın Punk deyince aklıma Rashit geliyor.

Sizin bir teoriniz var mı Türkiye'de Punk'ın Rashit ile eşanlamlı oluşuna dair?

Gökhan: Bu uzun kalmakla alakalı bir şey bence. Türkçe söylemek aynı zamanda.

Tolga K.: Sonuçta Punk kelimesini ilk kullanan Rashit'ti. Athena hiçbir zaman biz Punk yapıyoruz diye çıkmadı. Onun dışında alternatif bir

grup da olmadı Punk yaptığını savunan.

Gökhan: Çok kısa süreli oldu diğer gruplar. Dead Army Boots, CMUK, Tampon, vs... Çok iyi gruplardı, bugünkü ortamda o kültüre sahip grup yok. Tampon da hala çalıyor olsaydı, insanlar onları da bilirlerdi. 93'te biz çalmaya başladık. O günden bugüne hala aktif bir Rashit grubu var. İstanbul'lu oluşumuz da önemliydi. Müzik İstanbul'da başlamıştı. Her hafta konser veriyorduk, fanzinler vardı. Her yerde mutlaka adın geçiyordu. Konser afişlerini görüyorlardı. İnsanların kafalarına oturuyordu. Bizim, istediğimize de ulaştığımızı zannediyorum. Kişisel popülariteden çok Rashit adının duyulması, ön planda olması zaten yaptığımız işi de doğrular gözüküyor.

Rashit isminde de bir Türklük havası var. Bu isim nereden geldi?

Gökhan: Metin Üstündağ'ın bir kitabındandı bu isim. Onun yaptığı bir espriydi. Ra mısır tanrısı, shit ise boktur. Bu ikisinin bileşiminden oluşan bir isimdi: Boklu Mısır tanrısı... "Ne güzel" dedik, "böyle bir grup kuralım" olduk. İçinden bir mesaj ya da anlam çıkartılacak durum yok.

Şarkı sözleriniz ne üzerineydi?

Adem: Herhangi bir politik yöne eğilimli bir grup değildik. Ben bu algılama olayına çok taktığım için genelde onun işin kilit noktası olduğunu düşünüyorum. Genelde ben sol ağırlıklı olsun, işçi sınıfı olsun, böyle formüle edilmiş sözler yazmıyordum. O anda kafam neye takılmışsa... Genelde amaç şikayederi dile getirmekti. Roll'da bir röportaj olmuştu, ben "şikayetname" diyebiliriz demiştim, kendi adıma. Bir otobüs durağında beklediğinde genelde insanlar aynı şeylerden bahsederler. Ben onları şarkı sözü formatına sokuyordum. Çok da insanların hayatını kurtarma, onlara yol gösterme gibi bir iddia da yoktu zaten.

Gökhan: Ben yaşıyorum diye sadece benim derdim demek değil bu. Ben sokağa çıktığım zaman bunu görüyorum. Etrafta da onu insanlar yaşıyorlar. Hani paran yoksa öl, bu çok genel bir şey zaten, hep de olayları anlatır zaten. Bunlar hep insanların yaşadığı olaylar, gazete olayları, manşet olayları... Bunlardan bahsediyorduk biz de. Çok da politikanın derinlerine inmenin anlamı yok. Politikacı değiliz sonuçta. Politika yapma derdimiz yok. Punk'tan ne anladık biz? Hani Clash'in, Dead Kennedys'in çalarken bahsettiği şeyler kendi sorunları. Onlar Türkiye'den veya başka ülkelerden bahsetmiyorlar. Biz de kendi yaşadığımız ülkenin sorunlarını ele aldık.

Adem: Mesela çok basit bir örnek vereceğim. Kız arkadaşınla çok

tutkulu bir aşk yaşarken ayrılırsın. Bu olayda bile politika var, siyaset var. Yani hayatın kendisi... İlla da bayrak tutup, altını çizip, burada bunu anlatıyorum demene gerek yok. Çünkü kız arkadaşınla ayrılmanın altında bile zincirleme bir şekilde politika vardır. O ona bağlanır, o ona bağlanır.

İlk albüm sürecine kadar kaç demo çıkardınız?

Adem: Ugh! em all. Kangren, ondan sonra bir canlı kayıt yapmıştık. Fransa'da bir 45'lik basılmıştı. Yurtdışındakiler var. Toplamda 7-8 tane falan.

İlk yasal albümünüz ne zaman çıktı?

Adem: İlk 1999 Eylül'de çıktı. O zaman ayrıldığım için bir şey söyleyemem.

Senin ayrılma sebebin neydi tam olarak?

Adem: Birçok sebep vardı. Ama en büyük sebep; biz bu işi her şeyden önce eğlendiğimiz için yapıyorduk o zamana kadar. Eğlence derken mutlu olduğumuz işi yapıyorduk. Ama biz artık ciddi anlamda albüm çıkaran bir grup olma pozisyonuna geldiysek ve bunun üzerine de gideceksek ben bu şekilde olmasın istedim. Hatta çok daha radikal bir düşünce attım ortaya. Biz Rashit'in ismini kullanmayalım. Başka bir isimle devam edelim, Rashit yine aynı güzelliğiyle kalsın. Eğer ben bu işi yapacaksam daha farklı olmalıydı. Ve şimdi baktığımda da doğru düşünmüşüm. Bir de zaten benim sadece Punk takıntım yoktu. Punk'ı sadece üsluplardan biri olarak düşünürdüm. Hayat görüşlerim de değişmişti, müzikal beğenilerim de.

Gökhan: Yani Rashit ismiyle biz Punk yaptık. Eğer başka çeşit bir müzik yapılacaksa isim değiştirilmeliydi. O ismin yeri başkaydı çünkü. Benim için daha manevi bir gücü vardı. Yıllarca iyi bir şeyler yapmışsın, onu bozmanın anlamı yok. Benim şu andaki durumla ilgili rahatsızlığım o. Birilerinin bizim grubumuzun adını alıp kullanması. Diğer komik olan Rashit bütün üyeleriyle Kadıköylü bir gruptu. Şu anki kadroda Asya kıtasından kimse yok. Aslında bu durumda biz de çok hatalıyız. Kimsenin Rashit adına bu kadar ihtiyaç duyacağını düşünmemiştik ve bir önlem almamıştık.

Şu anki Rashit ve ilk Rashit arasındaki bağ nedir peki?

Gökhan: Koyarken çok saçma gelmesine rağmen, isim bir süre sonra kişilerin önüne geçti. Kişileri tanımazlardı Rashit'ten. Rashit'i bilirlerdi. Alakasız yerlerden bana Rashit'i öneren insanlar bile oldu dinlemem için. Şu anki Rashit'le bizim aramızda hiçbir bağ yoktur.

Telaşa Mahal Yok albümünü son nokta olarak gösterebiliriz ve bu tarihe kadar yapılanlarla da şu anki grubun hiçbir bağı ve ilgisi yoktur. Bana göre Rashit grubu 1993 yılında kurulup 2002 yılında son bulmuştur diyebiliriz. Bu dönemler arasında yapılan tüm yayınlar sadece bu dönem içindeki grup üyelerince yapılmıştır. Bu tarihten sonra, Rashit adı altında yapılan işlerden bu dönem içindeki grup üyeleri sorumlu değildir.

Adem sen Rashit'ten çıktıktan sonra ne yaptın?

Adem: Rashit'teyken ayrı projelerim vardı. Benim durumum özeldi Rashit'te. Ben hep farklı şeyler yapmak istiyordum. Zaten Rashit benim için çok eskide kaldı. O zaman da birçok kez gruptan ayrılıp giriyordum. Genelde arkadaşlık ilişkilerinden dolayı gruptaydım... Etrafta pek anlaşacağım adam yoktu. Rashit benim için müzikle olan bir bağ gibiydi, o olmasa belki hiçbir şey yapmayacaktım.

O zaman grupta yer alman gerekmiyor muydu?

Adem: Doğru, sonuçta bu noktaya kadar getirmişsin... Orada Tolga'yla çok çekişmelerim oldu. Biraz da kişiliğimden dolayı gemi yakan bir modelim. Hayatta da öyleyim... Ben yokum dedim, ayrıldım. O zaman hatta Oğuz'la çok kez stüdyoya beraber girdik. O zorlanıyordu, çünkü ben standart bir vokalist değildim. Kendi bildiğimi kendi istediğim gibi söylüyordum. Bir de tabii benim Punk hayatım tam olmadığı için... Mesela "İnsan Pazarı"nın gitarla çalınmış haliyle, darbuka veya klavyeyle çalınmış hali arasında hiçbir fark yoktu benim için. Daha sonra 99'da ayrıldıktan sonra Tolga K. ile elektronik bir olay başlattık. Çok yoğun dışarı sızan bir şekilde değil ama iki yıl bir şekilde bir şeyler ürettik. Hatta demo bile çıkardık. Mesela ben Rashit'teyken aynı zamanda -an- diye bir projenin içindeydim. Doğaçlama ve endüstriyel müzik ile ilgili bir projeydi. Son zamanlarda da 0216 diye funk-avangard bir grup vardı.

Gökhan: Herkesin zaten bir yandan da başka müziklere ilgisi vardı. Rashit her zaman olan bir şeydi. Ama bir yandan da farklı projeler geliyordu. Ama hep proje olarak kalıyordu. Kendimizi tatmin de diyebiliriz. Ama hiçbir zaman Rashit'te bu tarz değişiklikler denenmedi.

İlk konseriniz ne zamandı?

Gökhan: Sultanahmet meydanında Zen'le çıktığımız konserdi. 95 Mayıs.

Hatırlıyorum o konseri. O zaman sözlerinizden dolayı bir olay çıkmıştı. Neydi o olay?

Gökhan: Sözler Türkçeydi. Bir şarkının sözleri bayağı sertti. “Serbest kalmış anarşi” adında bir şarkı.

Kim yazmıştı o sözleri?

Gökhan: Başka bir arkadaşımızın yazdığı bir sözdü, zaten ne olduysa o şarkıyla oldu. Ama grupta sözleri Adem ve Tolga Ö. yazardı.

O olayı anlatsana.

Gökhan: Konser bitti, Tayfun (organizatör) geldi, bize gidin dedi. O sırada insanlar toparlandı etrafımıza siz ne diyorsunuz diye. Aslında olayı çok da abartmanın alemi yok. Polis kamerası vardı o yüzden bize gidin dediler. Biz de toparlandık bastık, gittik. Vakıf organizasyonundan Tayfun’la Serkan’ı karakola götürmüşler. Bizi sormuşlar. Onlar da tanımayız çalsınlar diye çağırdık demişler. Bizi aramaya başlamışlar. Biz de pasajlardan demoları topladık. Adres falan yazıyordu üzerlerinde. Bir yerlerden hep duyuyoruz pasajlara gelmişler. Bizi soruyorlarmış. Öyle kısa bir süre geçti ama herhangi bir olay olmadı. Açıkhava konserleri vardı onları iptal ettik. Biz de anlamış değildik ne olup ne bittiğini. O sırada dergilerden birinde bir yazı çıkmıştı. 70’lerin Punk’ı Türkiye’de türedi diye. Bir yandan da ilk konserde böyle bir olay olunca demek ki insanlar sözleri dinliyorlar diye düşünmeye başladık. Sonra olay kapanınca biz devam ettik. Bir süre o vakfın organizasyonlarına çıkamadık ama bar konserleri devam etti. İlk verdiğimiz konserle de insanlar Rashit’i bir anda tanımış oldu. Sözler sertti ama aynı zamanda bir ironi vardı. Sonuçta hiçbir zaman çok büyük bir problem de yaşamadık.

Tolga’nın çıkardığı bir fanzin vardı. Oradaki bir yazıdan dolayı Athena ile aranızda bir problem çıkmış...

Gökhan: Athena’nın “Bazil” diye bir şarkısı vardı. Biz de “Hades” diye bir şarkı yapmıştık. “Hades bizde para çok, Hades bizde kan çok..Her şey “Hades”le başladı aslında. Şarkının sözlerinde geçiyordu, bir parça jöleyle punk olurlar burjuvalar diye dalga geçiyoruz. Thrash yapıyorlardı, saçları dikip çıkıyorlardı. Nedir bu durum diye düşünüyorduk. Onlarda haliyle sinir olmuşlar bu duruma. Fanzinlerde de atışıyorduk. Onlar bizi dövmeye geldiler. Öyle oldu tanışmamız. Gökhan’la Özkan, Akmar Pasajı’na geldiler. Geçmiş zaman tabii, tam net hatırlamıyorum konuşulanları. Gökhan geldi, biz kavga çıkaracak falan zannettik. Geldi, ‘Abi nedir sorun, hayırdır” gibi muhabbetlere girince dedik kavga çıkmayacak, bari oturalım konuşalım. “Sizin yaptığınız Punk değil, niye böyle bir şey yapıyorsunuz?” konuşması oldu. “Punk şudur budur” derken ne kavga çıktı, ne bir şey oldu. Dostça ayrıldık. O dönemler fazla dolu olduğumuzdan herkese bulaşır

bir durumda idik. Keza Aslı'larla (Tampon) da o dönemde tanıştık. Sultanahmet'ten sonra Kadıköy'de konser vardı, orada tanıştık. Athena Gökhan'la arkadaşlığımız hala devam eder, görüşürüz. Kendi alanlarında ve istedikleri yolda başarılı olmuşlardır.

Kadıköy'deki Avrupa şenliğinde olan olayı hatırlıyor musun?

Gökhan: Sahneye pet şişeler atılmaya başlandı. Sahne altında kavga çıktı. Arbede çıkınca Oğuz da kavgaya katıldı. Bir kavga, bir kaos... O yüzden konser yarım kaldı. Zaten bizim de son dönemlerimizdi. Kendi içimizde de pek iyi durumda değildik. Biz bulaşmadık kavgaya. Polis geldi. Arkamızdan da "Niye kavga etmediniz?" dendi. Daha önce de Oğuz'un birtakım söylemleri vardı; "Punk kavgadır, etrafı yakıp yıkmaktır" diye. Bize göre derdimizi sözle ifade etmek yeterliydi. Çıkıp da bir eylem yapmamıza gerek yoktu. Oğuz'un içinde bir enerji patlaması vardı. Her konserde bir hareket bekliyordu. Bizi de rahatsız ediyordu durup dururken kavga çıkartmak istemesi. Biz grup olarak söyleyeceğimizi müzikle söyleyen bir gruptuk. Ben kişisel olarak eylemlere de inanmayan biriyim. Boktan bir sebepten çıkan bir kavgaydı. Politik bir sebebi olsa hadi neyse. Bu olay da son nokta olmuştu zaten.

Siz Tolga K. ile ikiniz gruptan ne zaman ayrıldınız?

Gökhan: Adem gruptan ayrıldı. Sonra albüm çıktı. 1-2 sene konserler devam etti. Sonra yavaş yavaş Adem'in yerine gelen Oğuz'la problemler başladı. Röportajlarda hep kendi fikrini söylüyordu. Tabii adamlar onu yazarken Rashit gibi yazıyorlardı. Bize çok anlamsız gelen şeylerdi. Bizim hatamız Oğuz'u hiç tanımamamızdı. Vokalist ararken geldi. Ve denememizi istedi. Öyle katıldı gruba. Geçmişini bildiğimiz birisi değildi. Yıllardır bizim söylediğimiz şeylerin çok tersi konuşmaya başladı, içerde bir sürü tartışmalar oldu. Tolga (gitarist) o sırada çok muhalif kaldı. Tolga K, Atilla, ben kendi aramızda gruplaştık. Kod Müzik'le de anlaşmamız bitmişti. Universal'den geldiler. Hadi dedik ama elimizde şarkı yoktu. İlla albüm yapalım hırsımız da yoktu. Bunların üstüne işin içine bir de uyuşturucu girince haftada bir zor buluşur olmaya başladık. Rashit'i bitirmeye karar verdik. Biz üçümüz ayrılınca Tolga'yla, Oğuz kaldı. Sonra Tolga Amerika'ya gitti. Ortada artık Rashit diye bir şey kalmamıştı.

Tolga K: Tolga illa albüm yapmak istiyordu. Hatta Güven Erkin Erkal'ın programında duyduk biz, "Yeni albüm yapacağız biz, çalışmalara başladık" dedi.

Gökhan: Güven Erkin Erkal zaten çok gaz bir adam. Her yerde kulağı var. Benim sadece lafta projelerim vardı. Duymuş ya da

hatırlamıyorum sohbet sırasında ağzımdan kaçmıştır. Bir gün radyodan aradı canlı yayın konuşalım diye. Dedim "Yok abi bir şey daha". O sırada Tolga K, Atilla, ben konuşuyoruz müzik yapalım beraber diye. Rashit bitmiş, nasıl devam edelim. Tolga Amerika'dan dönsün, Adem'i de tekrar alalım diye. Oğuz bu projenin içinde hiç yok. Alırsak Adem'i alırdık. Ama Adem'le grup kurmama sebebim, Adem'le de hala problemliyim. Adamla her gün beraber olduğumuz halde grup konusunda anlaşamıyoruz.

Yasal bir şirketle anlaşma yapmak bu kavgaları hızlandırdı mı?

Gökhan: Sonuçta yasal albümü hepimiz kabul ettik ve yapalım dedik. Sonuçta şirkete bizim istediğimizi yaparsanız yaparız dedik. Yasal olarak bu sözlerle albüm çıkartabiliyorsan problem yok dedik. Demolarda ne yapıyorsak, aynı şarkıları koyduk albüme. Hem Kod Müzik'in, hem bizim beklentimiz Punk albümünün on bin satmasıydı. Eskiden bilenler alır. Rock dinleyenler alır. Bir de reklam yapılıyordu. Kod da beklemiyordu. Basılı yazın çok fazla üzerine gitti. Her yerde çıktık. Sonuçta albüm iyi oldu ve beklentinin dışında satış yaptı. Bizim bu işten karımız olmadı ama biraz daha fazla konser verme şansımız oldu. Konserlerden biraz para kazanmaya başladık. Popülarite arttı, ilgi daha çoktu gruba artık. Dolayısıyla ikinci albüm gelecekse olanın üstüne bir şey konması lazımdı. Ama sorunlar çıkınca bitti her şey. Zaten şu anki durum da her şeyi açıklıyor.

Çevrenizde Punk'la ilgili başka insanlar, gruplar var mıydı?

Gökhan: O dönemde zaten herkes birbirini tanıyordu. Parmakla sayabileceğimiz kadar insan vardı. İlk akla gelen isimler Tampon, Dead Army Boots, CMUK, Turmoil, Dispute, Regorge, Nicht Persönlich Nur Arbeit, Suikast gibi gruplar ya da Eblek Hardcore, A5 Terör gibi fanzinler şu an aklıma gelenler. Çok az insan vardı, zaten tanımadığımız biri de olmazdı.

Türkiye'den etkilendiğiniz bir şey oldu mu müzik olarak?

Gökhan: Kötü müzik yapıyorlar diye değil ama bizi etkileyen bir grup olmadı. Bize haz vermiyordu, insanlar Mavi Sakal, Pentagram, Hazy Hill gibi gruplar dinliyorlardı. Biz farklı bir şey yapmaya çalışıyorduk, adından müziğine kadar, bu yüzden burada etkilendiğimiz bir grup hiç olmadı ama dinlediklerimiz vardı tabii ki. Yabancı gruplardan da hiçbir zaman bu etkileşimi almadık. Zaman zaman bizi The Clash'e ya da Dead Kennedys'e benzettikleri oldu, ama biz her zaman Rashit olarak kaldık, sevdiğimiz grupları da sadece dinledik. Punk'ta yeni jenerasyon, bu piyasanın dışından alakasız insanlar da biliyor bizi. Kız arkadaşımın kardeşi gemide kaptan, ticari yük gemisinde Rashit

dinliyormuş. Punk olarak da dinlemiyor ama, hoşuna gitmiş. Bir ara televizyonda haberlerde denk geldim, emeklilerle ilgili bir haber arkada "Paran yoksa öl" çalıyor. Bildiğin asker uğurlama konvoyunda Telaşa Mahal Yok çalıyordu. Şahin bir otomobilde, üstünde Türk bayrağı... Sağcısı, solcusu herkes kendine bir şey çıkanyor. Biz çok ortada bir grubuz. Herkes kendinde bir şeyler buluyor. Ortada bir askı var, bir elbise giydirmeye çalışıyor herkes. Çok alakasız insanlar Rashit'i biliyor isim olarak. Arabesk dinleyen, eller havaya tayfası bile biliyor, bana gelip tavsiye ediyorlar Rashit'i. Bu durum tabii iyi mi kötü mü bilemiyorum. Bir şekilde isim insanların kafasında bir yerlerde takılı kalmış. Bu da insanların ne kadar ilgili olduğunun bir göstergesidir.

İlk demo zamanı bile konserleriniz kalabalık olurdu. O zamanlar bu adamların nasıl bu kadar kitlesi var diye düşünüyordum...

Gökhan: Kadıköy'le alakalı bir durum var aslında. Kadıköy'de o zaman şöyle bir atmosfer vardı. Orada bütün herkes Akmar Pasajı'ndaydı. Müzik yapanlar, dinleyenler, dükkanlar, herkes birbirini tanırdı. Kadıköy'deki o küçük pasajda her şeyi bulmanız mümkündü ve bu yüzden de herkesin buluşma noktası idi. Başka hiçbir yer yoktu. Kadıköy'deki tek Punk yapan grup bizdik. Bizim bu kadar çok kitlemizin oluş sebebi zannedersem buydu ve Kadıköylüler genelde kendi gruplarım tutar ve destekler. Sadece bize özel bir durum yoktu aslında. Kadıköylü metal grupların konserleri de eskiden dolardı. Bu davranış Kadıköylülere özgü bir hareket. Günümüzde dahi eski gruplarını tutarlar ve hala dinlerler. Necrosis'le zaten arkadaştık. Radical Noise, Necrosis konserleri olurdu, bunlar kardeş grup gibiydi. Taksim'e bakıyoruz, CMUK varla yok arası. Dispute, Dead Army Boots onlar da sürekli çalmıyor, bir tek Tampon vardı. Biz de onlarla beraber yola devam ettik. Metalciler bir yerde, hardcorecular bir yerde. Hemen hemen bütün gruplarla arkadaştık. Al demonu ver demonu yapıyorduk birbirimize. Yavaş yavaş bir Punk ekolü başlayınca, 93-94 dönemi Metal konserleri azalmaya başladı. Kadıköy'deki camia alışkın konserlere gitmeye, bizim Kadıköy'den grubumuz diye düşünüyor, bir sahiplenme var. Herkes pasajın önünde toplanıp hurra Rashit konserine geliyorlar, bir vapur dolduruyorlardı. Metalcisi, hardcorecusu. Şimdi olmaz böyle bir şey, o zaman öyle bir ruh vardı Kadıköy ortamında.

Konserlerde başınızdan geçen ilginç olaylar oldu mu?

Gökhan: O zaman konser verilen mekanlar hep Beyoğlu tarafında olduğu için Kadıköy'de konser durumumuz olmamıştı. Kadıköylüyüz, Kadıköy'de de bari bir konser verelim dedik. Ama yer yok. Nerede

verelim derken, Woodstock Cafe diye ufacık bir hippi mekanı bulduk. Adamı kandırdık Rock yapıyoruz diye. Orada Radical Noise'la konser verdik. Adam dinleti zannediyor tabii, bütün Kadıköy aktı oraya, içerde bir kaos oldu. Biz Punk Rock ile idare ettik durumu ama Radical Noise sadece beş saniye çalabildi. Soundcheck'te patladı olay. En son yere düşen John Lennon resmi vardı bir tane onu hatırlıyorum. Bir keresinde de Adem'i konsere almamışlardı. Üzerinde iş kıyafeti ile gelmiş, adamlar da kapıda buralar sana uymaz diye sokmamışlar. Çok düzgün bulmuşlardı tipini herhalde, sonra durumu anlatınca aldılar. Üsküdar Çiçekçi'de bize ait bir apartman dairesinde konser vermiştik. Rashit ve P.R.O.E konseri. Giriş beleş. Kadıköy'den bayağı kalabalık bir grup geldi. Herhalde bu ülkedeki evde yapılan ilk Punk konseri idi. Sadece Japon kale maç sırasında bir cam kırıldı. Neyse ki polis basmadı. Çok ilginçti. Avcılar'da bir konserimiz vardı. Bahar şenliği mi ne... Fransız bir adam, ben de geleceğim o konsere diye mektuplaşıyorduk. Seyircimizle Üsküdar'dan Avcılar'a gidiyoruz. Adam da o gün uçağa binmiş, bizden önce oraya gelmiş. Bizim için ulaşım çok zordu ya...

2000'lerde oryantalizm ve mainstream Rock piyasası gibi farklı tarzlar, farklı sentezler çıktı. Sence 90'ların buna etkisi oldu mu?

Gökhan: Yurtdışına yolladığımız demolardan mı, Türkçe söylemimizden mi ne, yurtdışında etnik olarak bakıyorlar her şeye. Punk dergilerine, gruplara falan demolar yolluyorduk eskiden, onlar da bize bir şeyler yolluyordu. Bizim 90'lar dönemi yaptığımız müzik fazlasıyla beğeniliyordu. Zaten bu sayede yurtdışında birçok şey yaptık ve müziğe daha kolay ulaştık. Bu yazışmalar bize o dönemler oralarda ne olup bittiği hakkında fazlasıyla bilgi sahibi etti. Türkiye'de de fanzinlerin müzikte büyük etkisi olmuştur. 2000'lerdeki müzik akımı, tabii buna akım demek ne kadar doğru olur, çok karışık. Pop müziğe baktığınızda bile tam anlamıyla pop diyemiyoruz, Rock müzik ve türevleri de aynı durumda. 90'ların tabii ki buna çok etkisi oldu, müzik o sıralar yeni bir yol arayışında idi. Mesela Punk'taki bu bölünmelerde o zamanlar başladı. Türkiye'de günümüz popüler piyasasında bu etkileşimden nasibini aldı. Yeni gruplar ise bilinçsizce bilmedikleri müzikleri çalmaya çalışmaları sonucu biraz da maddi kaygılarla birbirlerini taklit etmeye ve bahsettiğimiz mainstream-oryantal kanşımı ya da benim de tam anlayamadığım bir şeyler yapmaya başladılar. Şimdi çok grup var piyasada, ama maymun iştahlılar. Hala elle tutulur bir albüm yok ortada. Kötü tarafı bu grupların uzun tımürlü olamaması. Yeni Punk grupları ortaya çıksın istiyorum. Ama yok göremiyorum. Biz Türkiye'de bizim dönemdeki gruplarla beraber bir akım yarattık. Nasıl biz 70'leri falan arardık, insanlar şimdi 90'ların müzik ortamım arıyor. İlla albüm yapmak

zorunda değiller, ama Punk müzik için söyleyeceğimiz Rashit'ten kopsun artık Punk adı...

Hitlerin Köpekleri

Bir gün bir gece
Söndü tüm ışıklar
Korkunç alevler
Yanıyordu çocuklar
Yakmıştı her yeri
Hitlerin köpekleri
Masumların katili
Bu bir ilk değil
Bu bir son değil
Şimdi sıra bizlerde
Bazen sessiz bir evde
Bazen bir otelde
İnsanlık ölüyor
Tutuşan her alevle
Ölmeli nazizm
Ölmeli faşizm
Onları yok etmeli
Avrupa, Amerika Adalet yok sizde
Ölürken insanlar
Medeniyet nerede

İnsan Pazarı

Kadıköy'de her sabah
Saat beş suları
Yıllardan beri kurulur insan pazarı
3-5 kuruş için
Kıçlar yalanır
Gurur artık yoktur
İnsan pazarı
Politikler TV'de
Avuturlar hayalle
Umut taciri görevde
İnsan pazarı
Şimdi her şey aynı
Değişmiyor yasa
Sadece seyirciyiz
İnsan pazarı

Paran Yoksa Öl!

Selam versek almazlar
Rüşvet değildir diye
Halimizi sormazlar
Aptal olmadık diye
Ne varsa hep çaldılar
Hırsızlık meslektir diye
Hesap sorsak vurdular
Hesap sormak hainliktir
Düşünceleri belli
Ne eksik ne de fazla
Paran yoksa yaşamak
Yasaktır sana
Ya hain olursun
Ölürsün sokakta
Ya da kahraman olursun
Vurulursun dağlarda
Paran yoksa öl
Yoksullar hep haindir
Çünkü aç olan isyan eder
Şehitler hep fakirdir
Çünkü zenginden olmaz asker
Gecekondu çocukları
Dağlarda nöbet bekler
Başkasının çocuğu
Yat üstünde karı öper

Şark cephesi

Yok bir numara
Durum hep aynı
Hayat devam ediyor
Sonuçsuz başlangıçlarla
Çözümsüzlük sürüyor
Polis yine dövüyor
İşçi eziliyor
Emekçi hep en altta
Polis dövüyor
İşçi eziliyor
Burjuvazi en üstte
Şark cephesinde
Yeni bir şey yok

T.Ö. 1977: Kendi Punk Hikayem

(T.Ö. = Tolga Özbey)

1989'da Clash ve Sex Pistols, kaykay ve bmx ile ilgilenmemden ötürü Dead Kennedys ve D.R.I. hoşlaştığım ilk gruplar oldu. Gittiğim ilk Punk konseri Taksim'de Headbangers konseriydi (daha sonra grubun adı L.S.D, Love Sexual Desire oldu). İlk elektro gitarımı yüz bin eski Türk lirasına 1990'da aldım. İlk grubumun adı "Sick" idi. Yıl 1991. 3 şarkımız vardı: "Edebiyattan, dinden, matematikten çaktım", "Tuvalete yetiş" ve "Rakun roll". Kaydedemesek de bilirim şarkıları. Sonra 1992'de "NİE" -Türkçesi enayi olur- grubu geldi. Daha sonradan 1995'te bizim yaptığımız TMY (Telaşa Mahal Yok!) Türk HC/Punk toplamasında bir şarkısı yer alır. 1993'te liseden kurtulur kurtulmaz Rashit'i kurduk. Bu çok bilinen bir hikaye ve hayatımım tamamını işgal eder, neyse es geçelim. O sıralar Necrosis, Radical Noise, Ask It Why (eski adıyla S.A.D.), Dispute gibi gruplarla takılırdık, hoş zamanlardı. Sonradan Sert İtham diye bir grup daha kurdum. Az daha Japon Punk grubu Argue Damnation ile split bir kasedimiz çıkacaktı, çok içmekten postaneye götüremedim kaydımızı ama bende çıkmamış hali vardır. Sert İtham bir yığın yabancı Punk toplamasında yer aldı. O zamanların en iyi grupları bence Turmoil ve Dispute idi. 1994-1995 arası Tampon grubuyla fazlasıyla haşır neşir olduk. Zamanla binbeşyüz konser yaptık ki o zamanlar Tampon, kızlardan oluşan "all girl band" bir gruptu. Gaye, İnan ve Evren gruptan ayrılınca yakın arkadaşım Punk Aslı (vokal/bas) ve diğer bir manyak olan Özge, gitara (açıkçası ona gitar dersi ben verdim, hala çalamaz denyo), CMUK ve Dead Army Boots'tan Okan ise bateriye geçti. Şimdilerde ünlü bir yönetmen olan Vakvak Emre viola çalardı ara sıra konserlerde. 1997 gibi hatırlarım, CMUK Timur askerden gelmişti. Aslı, ben, Timur, Okan ve sanınm Özge de vardı stüdyoda, ha elbette Serkan da vardı. Dinozor'u çalmıştık. Timur, CMUK grubunun gitaristi, gerçek bir Ramones fanıydı (R.I.P.). Neyse asker dönüşü Hikmet (CMUK vokalisti olur kendileri, sanırım halen hayattadır) CMUK II için start verdiler. "Cramps stomp"ı, "CMUK burada" diye yorumladılar ki, "Haydi kızlar CMUK burada" şeklinde güzel sözleri vardı. 1998'e kadar Rashit çok faaldi ama 1998'de diğer herkes farklı yönlere kaykıldı. Elektronik müzik falan hiç deşmeyecem yaralarını, askere gidenler, vs... Ben de bir sene Tampon grubunda bas çalarak usta meziyetlerimin körelmemesini sağladım. Aslı vokal, ben bas, Bahar geri vokal, Okan bateride, Tampon demosunu kaydettik. Sadece Timur'u anma gecesinde Tampon/Rashit karması yaptık. Bateride de Okan ve Gökhan askerde diye Serkan vardı. CMUK'tan da bir tek

Hikmet. 10-15 kişiydik Peyote'de! Aslı New York'a kaçmadan önce 1998'de bir de konser kaydı yaptık. Şimdiki adı İndigo olan Magma'da. Konsere 2/5BZ ve Crunch (The Love Album daha yeni çıkmıştı o zaman, Kod Müzik'in Radical Noise/Ask It Why'ın Sevdasız Hayat split kasedinden sonraki ikinci Hardcore girişimi) ile çıkmıştık. Bu dönemde can sıkıntısından kurtulabilmek ve hoşça vakit geçirebilmek için Novaya Zemlja ve Hong Kong Virus'ten Emin Yıldız'la Punk Rock All Star grubu Emin ve Sanal Bebek'leri kurduk. O zamanın meşhur ve berbat Prodigy şarkısı Firestarter'ı, "Dal kalkar kartal kalkar, kartal kalkar dal kalkar" şeklinde söyledik. Rashit, CMUK, Tampon, Stiff Little Fingers, Major Accident, Destructors çaldık. Birkaç konser verdik. Crunch, Miskins gibi gruplarla. Bateride, Jetons'dan ve adını hatırlayamadığım bir yığın gruptan, 1997'den beri bizimle çalan Abush vardı. En çok da Novaya Zemlja'nın "Tarlaya ektim soaan" ve "Hadi gülüm yandan yandan" bestesini çalardık. "Yaş mı da kuru mu ananın a.ı?" çok istek alırdı. Bir de "Rikitiki bom bom". Emin'in sesi mezzo sopranodur zira. Mod giyim kapanınca Atlas pasajı sirke döndü, tüm gençliğimiz yandı kül oldu. Emin vatanına, Dikili'ye döndü. Ne Tampon, ne Mod, ne Punk ne bir s.kim kaldı çevremizde. Biz de Oğuz (vokal), Atilla (gitar), Kod Müzik emektar tezgahtan Kaan (bateri) olarak Rashit H'yi kurduk 1998 ortasında. İyi de etmişiz yeni şarkılar yaptık. İlk defa o kadro ile Peyote'de eski Punk günlerini tekrar estirdik Rashit, Miskins, Crunch konserinde. Zaten aynı scene'in çocukları olduğumuz Crunch ile iyi anlaştık, onların albüm tanıtımını destekleyen bir dizi deli dolu turneye eşlik ettik. Sonra Gökhan askerden gelince, Koçak da Gökhan diye diretince, Telaşa Mahal Yok albümünü Kod Müzik'ten çıkarttık. Nasıl zor çıktı falan filanı yazmıyorum. Kod Müzik açıldığında duvarları boyamaya bile yardım eden bizler, maalesef Kod Müzik'in de son albümünü çıkarttık. Ama enteresan bir ilgi gördük. Ben uzun yorucu konser silsilesine, bağıra bağıra yetmiş ayrı ilde aynı şarkıları söylemeye dayanamadan 1999 sonu grubu terkedip New York'a kaçtım. New York'ta Aslı ile çaldığımız gruplardan bahsetmiycem o başka hikaye. 200l'de Eastandbull'a geri döndüm. Crunch ve Rashit grubundan arta kalanlarla yine bir Rock 'n' Roll All Star yapıp eşekler gibi kasarak bir sürü şarkı yaptık. Gerisi malum, kırkbeşlik, LP, bir de albümler...

Esasında yazmamış olsam da üç ayrı tarihe ayırıcam en güzel ve de komik Punk tarihini. (Bunlar da olmadı demeyelim. Tarih objektif olmalı, özellikle konu Punk tarihi olunca)

1. Bölüm

Bakırköy - Kadıköy savaşları, Taksim tarafsız bölge: Bu savaşlar çok

ağır ve iki taraf için de çok kayıplı geçmiştir. Noktalayan olay Rashit, Postal, Ngo konseridir. Kesin barış sağlanmıştır. En mutlu anı Space Garden çıkışında, Bakırköylülerin her Kadıköylüden nefret etmediklerini söyleyip Athena Gökhan'a saldırmış olmalarıdır. Hehehe...

2. Bölüm

Kılonların savaşları: Burada Taksim'de kesin barış sağlanmış. Punklar Die Toten Hosen açıkhava konserinden sonra birbirlerine güvenir olmuşlardır. Ama ne gariptir ki konseri düzenleyenlerin ağır metalci Laneth tayfası Çağlan hazretleri olmasını anlamayan kafa sallayıcılar ve pogocular geçinemez olmuşlardır. Ki bunda metalcilerin, esasında o zaman yükselen değer olan grunge müziğinden nefret etmeleri ve Punk ile grunge'ı bir tutmaları önemli etken olmuştur. Yer Türkiye olunca neyin tarihi olursa olsun saçmalık oluyor elbette.

3. Bölüm

Gelişme, s.kişme ve çöküş dönemi: Kört Kobain intihar ettikten ve new school patladıktan sonra skateboard'cular ve oldschool'cular kapışır oldular. Neyse uzun sürmedi rollerblade'cilerin esas puşt olduğu fikri atıldı ortaya. New school ve old school da birleşti, dirlik sağlandı, özümüzü bulduk. Viva La Punk!

Benim taş.ak geçerek anlattığım bu hikaye bence Türkiye'de yaşanmış en önemli Punk tarihidir. Zira bizden önce kimse çeşitli nedenlerle ki, başında Punk müziği ve Punk yaşamının törk örf, adet ve ananeleri ile uyuşmaması yüzünden, gerçekten dışlanmışlığı biz yaşadık ve bundan çok mutluyduk. Zira o heriflerden nefret ediyorduk. O yüzden faşistlere karşı omuz omuzaydık. Space Garden konserinde 2/5BZ ile "Sivas'ın hesabını" sormamız gibi... Şimdi böyle bir rahatlık var. Kimse "konserde bana ülkücüler saldırdı, kafamızda şişe kırdılar", "hastanedeyiz jeton bitiyo, ölmezsek ararız" demiyor. Ya da "abi Beşiktaş'ta CMUK grubuna satırlarla saldırmışlar meşin ceketleri kareli harita metod olmuş" hesabı konuşmuyor. Mepeüç internetten, çay anneden geçinip gidiyorlar. Punk artık liboşlaştı. O yüzden ben bu yaştan sonra dünya görüşümü değiştiremeyeceğime göre yavşaklaşan çevre koşullarına paralel olarak her canlının hayatta kalmak için çabaladığı kadar çabalarım, kalan bir avuç arkadaşımı da kollarım. Neyse bu sıkıcı yazıyı, onca kalabalıktan bunca insana düşmemizin şerefine yazdım. Hepimiz yok oluncaya kadar virüsü yayalım...

Tampon

> > > *ASLI*

Punk müzik ile tanışman nasıl oldu?

Punk'ın öncesinde daha çok Hardcore, Grindcore dinliyordum. Onun öncesinde de Heavy Metal, Allah ne verdiyse... Benim Joy Division, Sisters of Mercy gibi gruplarla tanışmam, bizim Rotary kulüplerindeki öğrenci değişimleri sayesinde oldu. Bizim eve 4-5 öğrenci geldi kalmaya. Biz barındırmıştık onları, ama legal yolla değil. Bu çocuklarla abim başka bir yerden tanışıyorlar. Ortak arkadaş oluyorlar. Bizim eve geliyorlar. Aslında onların gönderildiği aileler zengin ailelerdir. Alternatif bir aileye verilmezlerdi. Bizim tanıştığımız yerde abim çok iyi arkadaş olduğu için bir gece eve getiriyor bunları. Çocuk acayip sıcak buluyor bu ortamı. Ve buradaki, exchange olduğu ailesine gidip böyle böyle bir aile bulduğunu anlatıyor ve oraya geçmek istediğini söylüyor. Dört ay boyunca bizde kaldılar. Onun arkadaşı geliyor diyelim, onlar da bizde kalıyor. Ben bu müzik olaylarını onlardan öğrendim. Onların bıraktığı kasetleri, cd'leri dinlerdim. O zamandan itibaren de bütün arkadaşlanm müzik satan, kitap satan insanlar oldu.

CMUK'dakilerle tanışman nasıl oldu?

Okulum Maçka'daydı, Maçka'da oturuyordum zaten... O yüzden Teşvikiye Cami'nin önünden sürekli geçiyordum. Orada Zihni vardı tezgah kuran. Sinan, Ferruh, Şeref gibi insanların da tezgahları vardı. 14-15 yaşlarındaydım o sıralar. Şimdiki Rumblefish'in gitaristi Özgür de vardı. Orada onlarla beraber takılıyorduk boş zamanlarımızda. Kurtuluş'a taşındığım zamanlarda da Teşvikiye'den kopamamıştım. Hikmet, Sinan ve Timur'la da orada tanıştan. Teşvikiye Cami'nin demir parmaklıklarınm arkasında takılıyordum, Hikmet de Şeref'le muhabbet ediyordu. Benim de üstümde baskılı, askeri bir ceket vardı. Öyle tanıştık işte. Birbirimizi bulmuş olduk aslında. Daha sonra hemen hemen her şeyi beraber buluyorduk zaten. Beğendiğimiz şeyleri değiş tokuş yapıyorduk, her anlamda paylaşım yüzde yüz idi... O zamanlar Taksim'e falan gitmiyorduk. Taksim'e bizim ekip büyüdükçe gitmeye başladık. Bir de o zamanlar daha grup falan yoktu. Bir tek Hikmet'in Private Death diye bir grubu vardı. Onun da çalışmalarını, Taksim'deki Mc Donalds'ın karşısında bir stüdyo vardı, orada yapıyorduk. Hikmet ön vokal yapıyordu, bas gitar çalıyordu çalabildiği kadar. Private Death'deyken çalmayı pek bilmiyorlardı. Zaten bu grup pek uzun sürmedi. Bilsak'ta bir tane konserleri oldu. O

zamanlar (Deathroom) Hakan'la da tanışmıştık.

Arkadaş grubunuz nasıl Punk dinlemeye başladı?

Dinlediğimiz müziklerle paralel olarak gelişti aslında. Medya o zamanlar şu anki gibi hızlı değildi. Bulmak istediğin şeyi araştırıyordun. Benim açımdan bakarsak, ben çocukluğumdan beri müzikle iç içe büyüdüm. Çevremdeki insanlar hep müzisyen tayfasıydı. Annemle babam ayrıldıktan sonraki dönemde bizim için normal bir aile yaşam tarzı geçerli değildi. Evde her gece müzik dinlenirdi. Punk'tan öncesinde bile görüntü olarak normal insan standardından farklı bir durumum vardı. Ama yavaş yavaş büyüyorsun. Bu gelişim müzikle olmadı belki de. Okula gidiyorsun. Kıyafet giydiriyorlar sana. Ben mesela okul eteğimin altına pantolon giyip gidiyordum. Tamamen sisteme karşı bir tepkiydi bu. O tepki yavaş yavaş büyüdü. Başka bir hale geldi. Herhalde geldiğimiz en iyi nokta Punk oldu diyebilirim. Önce şekil olarak Punk olmuştu. Ondan sonra kendini kategorize ediyorsun. Onun dışında "ay Punk olup şöyle giyinelim" diye bir durum olmadı. O duruma geldiğinde görüntün Punk olmuş oluyor. Böyle bir seçicilik yoktu yani kıyafet açısından. Sevdiğim şeyler onlardı. Kareli pantolon, çizgili tişört falan. Bir de ben fazla kıyafet saün almak taraftan bir insan değilim. Olanı şekillendirme taraftarıyım. O yüzden hiç alışverişe falan çıkmazdım annemle, annem de benimle. Kendi istediğimi oluştururdum. Görüntü olarak senin gibi arkadaşların olunca onlardan değiş tokuş olayı oluyordu. Sevdiğin birtakım karakterler var. Onları kendi şekline sokuyorsun. Mickey Mouse gibi karakterler mesela. Bir çocuksun aslında. Pek büyümek de istemiyorsun. Çünkü geleceğin noktaya baktığın zaman hiç beğenmediğin bir şey olduğunu görüyorsun sistemin sana hazırladığı. O zamandan bunun farkına vardık, biraz da farkında olmakla ilgili bir şey herhalde. Ona karşı gelişmiş bir kabuk oluşturuyorsun. Olan sistemin oluşturduğu görüntüden hoşlanmıyorsun ve tamamen onun tersine gidiyorsun. Benim için öyleydi. O zamanlar okul vardı, aile vardı baskı unsuru olarak. Benim için pek olmasa da, arkadaşlarımda görüyordum aile baskısının izlerini. On altı yaşında kendini odasının kapısına kemeriyle asan arkadaşım "Stavro" örnektir... Mesela annemle babam ayrıldıktan sonra üst orta sınıfta takılırken, bir anda başka bir şekle girdi durum. Öyle olunca da böyle bir seçim yapmış olduk. Kurtarılmış bir bölgeden, şehrin en yardırılmış bölgesine geçtim ilkokul 3'teyken. Onun bir şekilde etkisi olmuştur herhalde, hayatın gerçek yüzleri, başka yönleri beliriyor karşımda. 14-15 yaşlarında ilk konsere gitmek istediğimde babama telefon açılmıştı. Kabul etmemişti gitmemi. Sinemaya gitmek için izin istedim. Konser sinemadaydı çünkü. Sinemaya izin vermişti. Giderken gözüme "Kiss makyajı" yapmıştım.

Konserde gazetecinin biri çat diye çekmiş benim fotoğrafımı. Ertesi gün Meydan gazetesinde "Öpüşelim, sevişelim, dertleri unutalım" başlıklı bir yazı, yukarıda fotoğraflar. Benimkisi de orada. Babam da görüyor tabii...

Kimin konseriydi?

Yanılmıyorsam Kronik ve Pentagram çıkmıştı. Harbiye İnci Sineması'nda olmuştu. Koltukların kırıldığı yer... Babamın bir arkadaşı babama getiriyor gazeteyi "bu Aslı değil mi?" diye. Evden çıkmamı yasaklamıştı. Abime de çok sinirlenmiştim o zaman. Babam evde olmayınca abimin beni kollaması gerekmiş gibi bir durum oldu. Aslında öyle bir herif de değil. Kimse benle başa çıkamayınca bana yakın diye o araya girmişti. O aralara girmelere falan çok kızmıştım ben. Ona büyü yapmıştım mesela. Gittim Maçka mezarlığına bütün grupla. Zaten çok meraklıydım Maçka mezarlığına gitmeye, kurtarılmış bölgeydi bizim için o zamanlar. Buldum büyü kitapları falan. Kaşık büyüsü vardı bir tane, çevrenden uzaklaştırmayı istediklerin için. Nitekim işe de yaradı. Avustralya'ya gitti herif, sonra Singapur şimdi de New York'a. Bence onun da işine yaradı bu durum. Hala Türkiye'de yok ve hiçbir zaman bana karışamadı da.

O zaman punk olmak bile yeterince sorunlu bir durumdu. Sen üstüne üstlük kızdın. Bunun sıkıntısını yaşadın mı?

Benim için pek zor değildi. Ailem konusunda çok serbesttim. Bunlar verebildiğim iki örnek sadece. Bana güveniyorlardı her açıdan. Zaten ben çevreyi rahatsız etmek isteyen biriyim. Bir çeşit protesto. O görüntünün altında yatan başka şeyler var. Onda da başarılı oldum.

Hiç tepki aldın mı?

Otobüse biniyorum, saçları diktiğim zamanlardı. Yol yarılıyor, yanıma kimse oturmuyor veya ben gidiyorum oturuyorum yanımdan kalkıyorlar. Taciz falan da oluyordu arada. Bunu aslında sadece Türkiye'de değil de başka bir yerde olsaydık nasıl olurdu diye düşünmek lazım. Başka bir yerde de herhalde ben kendim gibi olurdum. Ama orada bu kadar tepki görmezdim. Ve tepki görmeyince de belki biraz daha çabuk biterdi. Belki buranın böyle olması benim davranışlanmın cevabı. Mesela ben yurtdışına çıktığımda sadeleştim. Karşı duracağım fazla bir şey kalmadı. O tamamıyla her şeyi etkiliyor. Bu sanatta da öyle, müzikte de öyle, görüntü de de öyle. Mekandan da olduğunu düşünüyorum. Tabii ki birtakım tacizler oluyordu. Normal halk olmasa da, daha çok polisin de içine girdiği durumlar oluyordu. Sırtımda "No Fascism" yazıyor mesela. Polis ceketimi yırtarken "faşist olmayacaksın da, komünist mi olacaksın" diyor. Bu tip şeyler sinirimi

bozuyordu o zamanlar. Mesela bir kere bir bıçaklanma hikayesi olmuştu. Hepimizi izlemişler. Biz AKM'nin karşısındaki Vakıfbank'ın orada tezgah açıyorduk. Tezgahta oradan buradan bulduğumuz kitaplar vardı. Şeref'in eski kitaplarını alıyorduk. Hem orada takılıyor, hem de buluşma noktamız gibiydi. Bu herifler bizi aslında Şişli'den itibaren izlemişler, nereye gittiğimize bakmışlar. Biz bütün gün orada takıldık. Akşamleyin eve dönerken Taksim'den Şişli'ye doğru yürüyoruz. Arkamızda bir herif var ama. Bunlar biz Şişli'ye gidene kadar çoğaldılar, çoğaldılar. Sonra tam Hikmet'lerin sokağına girdiğimiz zaman arkamızdan ses geldi. "Hey, kal orada" diye. Biz döndük. 20-25 kişi var arkamızda. Bizde de bıçaklar vardı kendimizi korumak adına. Onları çıkardık. Onlar da bunu görüp, döner bıçaklarını falan çıkardılar. Biz de var gücümüzle koşmaya başladık. Hepimiz bir anda dağıldık. Hikmet kaldırım tarafına girdi, Timur öteki tarafa girdi. Ben de Timur'laydım. Zaten Timur'la kardeş gibi bir durumumuz vardı. Koşabildiğimiz yere kadar koştuk. Kurtuluş'un ön sokaklarında kaybettirdik izimizi. Özdeş, Hikmet ve Sinan bıçaklanmış bacaklarından. Hikmet sürüne sürüne eve gitmiş ama evde kimse yokmuş. Oradan hastaneye gitmiş. Timur'la benim de deri ceketlerimizin arkası olduğu gibi bıçak izi. Nitekim bu hiçbir şeyi de değiştirmedi. Hatta daha da artırdı. Hayatta bunu ders olarak almadık. Gittik eve. Değişme yok. Bir sürü insanın kendi yaşadığı hikayeler de var. Ben, Kurtuluş'ta oturduğum sokakta devamlı problem yaşıyordum. Abim bir sürü insanla kavga etmek zorunda kaldı bu yüzden. Yürüyorum sokakta, yukarıdan bir şeyler atıyorlar. Tabii bir yandan mahallede kimse ile konuşmak istemiyorum, iletişim kurmak istemiyorum. Bu sebeple de kendimi kolayca soyutlayabiliyordum görüntüm sayesinde. Ama işte onlar bu şekilde bir şeyler atarak ilişkiye girmek istiyorlar. Senden bir tepki vermeni bekliyorlar. Bir kere arabanın içine doluşmuş, şarktan gelmiş herifler vardı. Bana laf attılar. Bir tekme attım arabalarına, trafik de var. Ben anladım bunlar beni kovalayacaklar. Hemen geri döndüm bizim sokağa. Bakkala girdim. Bunlar da dönmüşler, beni bir şekilde gördüler. Bunlar da silahlarla girdiler bakkala, seni öldürürüz diye. Bakkal İhsan abi uçtu tezgahın arkasından, bunların elinden silahı aldı. Ben de oradan bira kasası aldım. Herifleri uzaklaştırdık.

Müziğe ilk Tampon'la mı başladın?

Önce CMUK'la başladım. Aslında ondan önce de Drug Traffic diye bir grubumuz vardı. Deniz, Timur, Sinan, Hikmet, Bülent Üstün vardı. Karikatürist takımı. Aslında hiçbirimiz bir şey değildik. Daha lisedeydik. Ama o zamandan belliydi yapmak istediğimiz şeyler. Projelerimiz arasında ilk Drug Traffic vardı. Sinan'ın grubu gibiydi. İsim olarak vardı da, hiç grup olarak faaliyete geçmedi. Bir kere

stüdyoya gittik ama hiçbirimiz pek bir şey çalamıyorduk. Sırayla vokal yapıyoruz falan. Pek bir geçmişimiz yoktu onunla ilgili. Devamlı çiziyorduk. Şarkı sözü yazıyorduk. Çeşitli denemelerde bulunuyorduk, eğleniyorduk kısaca...

Sizin tayfada kimler vardı?

CMUK elemanları vardık önceleri. Az kişiydik. O zamanlar Kemancı, Köprüaltı'ndan Sıraselviler'e taşınmıştı. Orada Tarkan'larla (Dead Army Boots) tanışmıştık. Böylece bizim tayfa daha da büyüdü. Ama çok da fazla kişiyi almıyorduk içine. Az insan da olsa bir gruplaşma vardı insanlar arasında. O gruplaşmanın sebebi de, bizim bize uygun olduğumuzu bilmemiz ve dışardakilerin hareket olarak bize uygun olmamasıydı. Çoğu özenti dediğimiz, sadece görüntüye bakan, bir gün sonra Punk olan tiplerdi. Senden gördüğü kıyafetleri ve televizyonda gördüklerini taklit edip bir anda Punk olan insanlardı. Müzik olarak da muhabbet edemeyeceğimiz tiplerdi. Zaten asıl dikkat ettiğimiz de buydu. Bizim dışımızda konserlere gelen 100-150 kişi vardı. Metalciler vardı bir sürü. Onlarla devamlı aramızda sorun çıkıyordu. Onlar bize "Taksim Punk"ı diyordu. Biz de onlara "Bakırköy metalcileri". Bir de Kadıköy tayfası vardı. Öyle bir ayrım da vardı. Biz oraya gittiğimiz zaman hemen "A, Taksimliler gelmiş" oluyorlardı. Bizle gelip konuşmak yemiyordu ama. Hiyerarşik anlamda bayağı güçlü bir takımdık. Başka da kimse yoktu bizden başka.

Kaç Punk grubu vardı o zamanlar?

O zamanki afişlerde gördüklerin vardı. Bizim sevdiklerimiz genelde birlikte çaldıklarımız oluyordu. Onun dışında Kadıköy'de bir tayfa vardı ki bunlardan da pek hazetmiyorduk müzik olarak. Çünkü karşı tarafın çocukları biraz daha burjuvaydı. Aslında sanki biz de onlardan farklı mıyız ki? Hayır, değiliz. Ama işte müzik olarak da, hareket olarak da bizden farklı davranıyorlardı. Ama gerektiğinde onları da konsere çağırıyorduk.

Tampon ne zaman kuruldu?

1993-94 gibi kuruldu. Nişantaşı'ndan tanıdığım kızlarla kurduk. Nişantaşı'nda yürürken birbirimizi gördük. Bir anda bir çarpışma olur ya, kendine benzetirsin karşındakini. Öyle oldu bizimkisi de. Sonra okul aralarında, okuldan sonra falan buluşuyorduk. Sonra hep beraber gezmeye başlamıştık. CMUK'un da son zamanlarıydı. CMUK'da bir dağılmalar oldu, deneysel takılmalar yüzünden. Zaten nerede bir gruplaşma olursa, bir sonu vardır. Arkadaş grubu anlamında kastediyorum... Tanıştığım kızlar, Evren, İnan daha çok Alman Punk'ı dinliyorlardı. Öyle bir müzik alışverişi de başladı. Sende olmayan

başka şeylerin olduğu insanları, özellikleri kızları bulmak zor aslında. Zaten tanıştığımızdan itibaren aklımızda bir grup kurma isteği vardı. Müzik yapmak istiyoruz. O şekilde Tampon'u kurduk. O zamanlar Evren'in abisi Deniz vardı. Onun müzik stüdyosu vardı. Oraya gidip bedava çalabiliyorduk. O çocuk da zaten Kurban denen grubun solisti.

Peki grubun elemanlarının hepsinin kız olması bilinçli bir tercih miydi, yoksa tesadüf mü?

Tamamen tesadüftü. Bizim bir araya gelmemiz, o yolda karşılaşmamız gibi oldu.

Riot grrrl veya feminist bir durum var mıydı sizde?

Türkiye'de olmayan bir şeydi bu. Türkiye'de kızların sesi yok. O zamanlar ne müzik aleti çalacağımızı bile bilmiyorduk. Evren sen davul çal, İnan sen gitar çal, ben bas çalayım, Gaye de vokal yapsın. Gaye'nin başka bir şey yapabilecek hali de yoktu çok küçüktü o zaman. Ben aslında üç kişi olma taraftanydım. Dördüncü bir şahıs olmasına gerek yoktu. Nitekim sonunda da öyle oldu yani. Ben feminist değilim bir kere, en başından beri ben insan ayırmıyorum. Toplumsal olarak da aynı kefeye koyuyordum kadın ve erkeği. Hala da öyle benim için. Kadın olmak hep üstü örtülmüş bir şey ya, kadının evlenmek ve çocuk yapmak dışında bir kız grubu kurması çok yeni bir şey bir kere. Tampon'da da kimliğe ve sisteme karşı bir politika izlendi.

Şarkı sözleriniz neyle ilgiliydi?

Sözler hep yaşadığımız hayatla ilgiliydi. Yaptığımız şeylerle ilgiliydi. Türkiye'de kimliklerde mavi pembe ayrımı yapılması, kadının askere alınmaması... Bu resmen insanı adam yerine koymamaktır. Bunun dışında sadece kız olduğun için yapılan birtakım özel davranışlar vardı. Bunlar bizi rahatsız ediyordu zaten. Bu iyi anlamda da, kötü anlamda da. Ben hiçbir şekilde özelleştirilmesine taraftar değilim. Sadece kadın olduğun için bir devlet dairesinde daha alakalı davranmalan bile beni rahatsız ediyor. Benim feminizme girmem bu taraftan oluyor herhalde. Türk kadını eczaneye gidip rahatça ped bile alamaz veya erkek arkadaşına söylersin, o da alamaz. Gündelik hayatımızı oluşturan ve aslında en basit ve en temeldeki hatalar bunlar. Onları insanların yüzüne vurmak istiyoruz. Tampon'un da bir sürü anlamı var mesela. Sadece regl olduğunda kullandığın alet değil, destek gereken yere tampon oluşturmak manasında da kullanılıyor. Bunun dışında grupta başka isimler de kullandık zaman içinde o kızlardan ayrıldıktan sonra.

Tampon olarak kayıt veya demo yaptınız mı?

Yaptık. Dört grup birlikte bir toplama yaptık. Plak olarak basılmıştı. İçinde bizden başka Rashit ve LSD vardı. Genelde yabancı gruplarla yaptığımız, hatırladığım iki demo vardı. Biri Yunanlı, biri de İtalyan gruplarla karışık. Ben New York'dayken içinde Türk Punk gruplarının yer aldığı bir toplama kaset yapmıştık. "Kicking Habit Records" adıyla. Dükkanlara dağıtıp, konserlerde değiş tokuş yapmak için.

Grubun yanında bir de giyim dükkanın vardı. Ne zaman açtın, nereden geldi dükkan açma fikri?

İlk dükkanı 1994'te açtım. Liseyi bitirdiğim, üniversiteye, Mimar Sinan'a başladığım yıl oldu. O zamanlar Köprüaltı Kemancı'ya gidiyordum. Kurtuluş'tan kaykaya biniyordum, Eminönü'ne kadar kaykayla iniyordum saçmasapan. Dinazor Taşağı'nı falan da o zaman yazdık aslında. Kurtuluş'un yolları çok yokuşludur. Bu kıyafet, dükkan olayı da şöyle oldu. Hiçbir yerden doğru düzgün alışveriş yapamıyordum, benim giyindiğim şeyleri satan bir yer de yoktu. O yüzden kıyafetleri de hep kendim yapıyordum. Eminönü'nde Pala diye bir adam vardı. Küçücük baraka gibi bir yeri vardı. Dükkanı falan yoktu o zamanlar. O herifi buldum. Bir baktım bir sürü acayip şeyler var içeride. 1. Dünya Savaşı'ndan kalma Alman botları buldum, onları aldım. Ondan sonra da sürekli gitmeye başladım. Oradan çok ucuza bir şeyler alıyordum. Orada pazar günleri kurulan bir bit pazarı var. Benim gibi de kimse yoktu. Sabah beşte oralara gitmeye başladım. Bir sürü değişik kıyafet ve obje toplamaya başladım. Bir yerde satmak için falan değil, kendim için. Arkadaşlarıma hediye ediyordum. Onlar o kadar çoğaldı ki, bari dedik bir dükkan açalım. Bu esnada da bu bahsettiğim yabancı arkadaşlar bizim evden hiç eksik olmadı. Bir dükkan bulduk Bahar'la birlikte Beyoğlu'nda Suriye Pasajı'nda. Oranın içini düzenledik arkadaşlarımızla. En üst katı kafeydi, orta katı bar gibi bir şeydi, en alt katı da küçük bir dükkan. O şekilde üç katlı bir yer açtık. Kapı numarası on üç'tü. İsmini de "13" yaptık. Sabahları okula gidiyordum, öğleden sonra da dükkanı açıyordum. Bu arada CMUK takımı teker teker inzivaya alındı aileler tarafından. Hayatlarımızla ilgili bir sürü olay çıkınca. Benim "Punk Aslı" olayı, Timur'un ölümü, daha birçok neden yıktı geçirdi bizi. Görüşememeye başladık. Aralar açıldıktan sonra ben de Deniz Kitabevi'ne gitmeye başladım. Böylelikle müzik olayı da açıldı. Deniz sayesinde bir sürü alternatif şeye bulaşma ve bildiğim anlamda konuşabildiğim başka türlü insanlarla tanışma imkanı oluştu. Ben bu dükkanı açtığımda aynı zamanda kıyafet dışında müzik ve kitap da satıyordum. Üst kata da, Papillon diye bir okuldaki arkadaşlarım geliyordu, oturuyorduk. Böyle böyle bir sürü insan oldu çevremde. Zaten ben çok sosyopat bir insan

olduğum için çevremde hep çok insan olmuştur. Bu arada Ünver ve Emin gelmiş İstanbul'a.

Nasıl tanıştın onlarla?

Ben Deniz'e gidip geliyordum, o da benim Suriye Pasajı'nda dükkanım olduğunu biliyordu. Bu arada Emin'le Ünver de ikinci el bir dükkan açmak istiyorlarmış. Ama yırtık pırtık, eski püskü şeyler değil, ikinci el ama hepsinin bir stili var. Sonra bana geldiler, dükkanı beğendiler bayağı. Hiç ummadıkları bir şey oldu. Çünkü dükkanın iki girişi var hem pasaja bakan, hem de sokağa bakan. Dışını ben tamamen yeşil ve gümüş rengine boyamıştım. Çok hoşlarına gitti. "Biz de böyle bir dükkan açmak istiyoruz" dediler. Tamamen alt kültürü destekleyecek bir şey. Sonra arkadaş olduk. Beraber Atlas Pasajı'nda Mod'u açtık. Orası bayağı iyi gitti, onun karşısındaki dükkanı da aldık. Cihangir'de de Harajuku adında bir tane daha dükkan açtık. Ünver ve Emin müthiş insanlardır, hayatımın önemli kişileri, etkisi büyük... Desmond Dekker konserine gitmiştik beraber, yeni tanıştığımızda. Ska ile tanışmam gerçek anlamda bu konserde oldu. Athena Gökhan'la o konserde arkadaşlığımız pekişti. Gökhan'la ilgili tüm önyargılar silinir. Sonrası müzik, eğlence, yeni zamanlar...

Nasıldı Atlas Pasajı o zamanlar?

O zamanlar bomboştu. Bizden başka kimse yoktu. Deniz'in Narmanlı'da bir problemi oldu. Orayı boşaltması gerekiyordu. Biz Deniz'e oraya gel dedik. Deniz'e bir tane dükkan açtık. 95-96 yıllarında. O sıra Necati Kod Müzik'i açmıştı. Sonra Karga açıldı, Çalıntı açıldı. Orada çok güzel bir ortam oldu. Orası 20-25 sene kadar tozlu bir yer olarak kalmış. Hiç girilmeyen bir mekanmış. Biz girdikten sonra güzel anlamda canlanmaya başladı. Sonra makyaj malzemeleri satan bir dükkan açıldı. Yavaş yavaş yüzü değişmeye başladı. Milli dansözümüz Sibel Gökçe dükkan açtı. O ama daha çok club dünyasına hitap ediyordu.

Sen sonra Amerika'ya gittin değil mi?

Yok, ben 97'de altı aylığına okulu dondurup tatil gibi gittim. Ben döndükten sonra Emin ve Ünver dükkanı bırakmışlardı. Ben de Atlas Pasajı'nın arkasındaki Anabala Han'ın en alt katında "Alt" diye bir yer açtım. Hem konum olarak, hem de içeriği açısından bu isim çok uygundu. Burada giyimin dışında, müzik, fanzin ve eşya da satıyordum. O zaman o alt katta benim dükkandan başka bir dükkan olmadığı için daha rahattık. Duvarlara posterler asabiliyor, slide gösterisi falan yapabiliyorduk. İnsanların görüşebildiği, birbirleriyle iletişim kurabildiği bir yer olmuştu. Daha sonra benim Amerika'ya

gitmemle dükkan kapanmış oldu. Aslında bu dükkan da benim için bir projeden ibaretti. Amerika'ya gittiğimde de "Mondo Trasho" adıyla yine aynı çizgide bir dükkan açmıştım... Esat Başak'a gönderme yaptık.

Gruptaki kızların gruptan ayrılması nasıl oldu? Tampon dışında başka gruplarla çalıştın mı?

Tampon'da bir süre sonra aramızda birtakım sorunlar çıktı. Grup çalışma saatleri yüzünden saçma sapan kavgalar başladı. Ben grubun üç kişi olmasını istiyordum. Bir gün stüdyoda aramızda bir kavga oldu, zamanında gelmedikleri için. O şekilde ayrıldılar gruptan. Ben de başka elemanlar buldum. Yine kızdı herkes. Bir tane davulcumuz erkekti, o da zaten CMUK'un davulcusuydu. Okan'dı adı. "O kanlı Tampon" denirdi gruba. Öyle bayağı konser verdik. Gitarda Özge vardı, viyolonsel çalan Emre katıldı sonradan gruba. Özge çıktı, Emre (İtalyan) girdi gruba, sonra Tolga (Rashit), Atilla, Bahar ve daha birçok kişi... Bu arada ben başka gruplarla da çalışıyordum. Mesela Kranch grubundan Tolga ve Orkun'la proje grubu yaptık. Tolga, Orkun, ben, "Pis Fabrika" adıyla Hardcore bir konser verdik. Onun dışında Blago Bung diye daha farklı bir grup kurduk. Aslında Punk benim için kategorize etmek değil, bütün yaptığım işlerde olan bir şey. Resim yapıyorum, kıyafet yapıyorum, bunların hepsi birbine bağlı. Yaptığım resimler de yaşamın içerisindeki oluşumla paralel gidiyor. Hepsi bir bütün aslında. Müzik benim için tamamen bir projeydi aslında. Elektronik müzikle de uğraşıyordum bir yandan. Akordeon, Casio PT-82, Wersi gibi aletlerle çeşitli sesler kaydedip onların üzerinde biçip oynayarak. Bas gitar çalıp, onu 8 kere üst üste kaydediyorum, yavaşlatıp sesini değiştiriyorum, pikabın düğmesini açıp kapatıp, onu yavaşlatıp onun üstüne ritm yapıyordum. Turmoil'den Kerim ve Taylan'la beraber çaldık bir süre. Onun dışında Bülent Üstün'le "Kabız Kuğu Bok Pop Band" diye bi düet grup yaptık. Bir tane davulcu bulduk. Bülent gitar çaldı, ben bas çaldım. Flatline'da ve bir yerde daha konser verdik. Bence proje olarak karşılaşılmamış gevşeklikte, rahatlıkta ortaya çıkan bir şeydi bu. Çok güzel dalga geçtik aslında sistemle ve çevremizde olan kültürle. Bülent'in hayata bakış açısına hayranımdır. Benim dile gelemediğim yerlerde o çok güzel dile gelir. O anlamda çok iyi olmuştu. Rashit Tolga'yla da bir süre beraber çaldık. Rashit grubu bitmişti bir ara. Onunla Sultanahmet'teki Zen ve Rashit konserinde tanışmıştık. Bizden bir iki yaş küçüklerdi, bir de Kadıköy'den çıktıkları için şaşırmıştık. Daha dün annemizi söylüyorlardı, tam yaşlarına uygun. Ama aralarından Tolga iyi, mülayim bir çocuktu. İlişkimiz ilerledikçe beraber çalmaya başladık. Aslında her zaman işin içinde eğlence vardı. Sonunda Tampon tamamen kızlıktan çıkıp, benim istediğim

cinssiz bir hale geldi. Kız erkek olayı ortadan kalktı. İsmi Tampon kaldı ama.

O zaman çoğu kişi berabermiş zaten?

E tabii. CMUK'un o kavgalı, taşlı sopalı, ilk gençlik zamanları geçmişti. Herkes birbirini tanımaya başlamıştı ve beraber çalışmaya başladı. Hepimizde aynı zamanda bir gelişme oldu. Bir sürü şey öğrendik, aletler olsun, müzikle yapabileceğimiz şeyler olsun. Bakırköylülerle bile arkadaş olmuştuk. Güçlerimizi birleştirelim gibi oldu aslında. Beraber çalıp, beraber söylemeye başladık. Biz birbirimizle kavga edeceğimize, bize karşı olanlarla kavga edelim dedik.

Çok yer var mıydı İstanbul'da takılabileceğiniz?

Yoktu. Onun için zaten kendimiz uyduruyorduk. Kurtuluş'taki eve stüdyo kurmuştuk. Zaten genelde ben ve benimle müzik yapanlar için evde takılmak daha iyi oluyordu stüdyodan önce. Parçaları beraber yazıyorduk, beraber yapıyorduk. Bir satırını ben yazdıysam parçanın, onun devamı getiren Tolga'ydı, Bahar'dı falan. O şekilde ilerliyordu. Tam dada şiiri gibiydi.

Sence burada bir Punk hareketi var mıydı?

Vardı bence ve hala da devam ediyor. Bunun olduğunu da geldiğimde gördüm. Ben Türkiye'ye geldiğimde Athena için video klip çekiyorduk. Onlara kostüm yapmıştım. Orada cast yapmışlar ve birtakım insanlar getirmişlerdi Punk görüntülü. Nereden bulmuşlar bu insanları diye şaşırmıştım. Bu da Tampon Aslı dediler bunlara. Bir anda gözleri açıldı. Bizim parçalarımızı çalıyorlarmış. Stüdyoya gidelim dedim. Bütün parçaları eski püskü kayıtlardan öğrenmişler, sözleri çıkartmışlar ve bütün konserlerde seyirci ezbere biliyor sözleri. Böyle bir Punk akımı oldu mu sorusuna gelince, bence olmuş. Çünkü bir jenerasyondan bir sonraki jenerasyona aktarılabilecek yeterli bir ortam yoktu. Yaptığımız bütün parçalar tamamen mal edilmiş durumda o zamana ve o insanlara. Çünkü o zamanı ve o insanlan temsil ediyor parçalar. Dinazor Taşağı, Dolapdere olsun, TC olsun. Bunu söylemelerinde de bence bir sakınca yok. Hatta beni acayip mutlu etti. Kendileri bulup çıkaran adama ben aferin diyorum. Ama mesela bunu başka türlü çalmak, kendinmiş gibi çalmak ayıp. Çünkü biliyorsun senin olmadığını ve bu yalanla beraber bunu yaşamış olmak kötü bir şey. Mesela Rashit de onların olmayan parçaları sanki onlarınmış gibi hiçbir şey söylemeden çalıyorlar. Bunun arkasında bu parça da şunundu gibi bir saygı ifadesi yok. Aynısını Athena da yapmıştı.

Athena

> > > *GÖKHAN*

Müzikle ilk tanışman nasıl oldu?

Müzikle tanışmam ilk olarak babam Beatles plaklarını dinlerken, bir yandan onu dinleyerek, ilkokula giderken de arabada eksik olmayan Toto Cutugno'nun "Laşantemi kantare" sesleri altında bir de Peppino Di Capri'nin Roberta gibi şarkılarıyla oldu. Bir gün videocudan tesadüfen AC/DC'nin Blow Up Tour Video kasetini aldım. Oradan başladı asilik zamanları. İlk aldığım akşam, kaset çaları balkona çıkanp, sesi kökleyip, ayaklarımı masanın üstüne koymuştum. Ondan sonra Destruction, Helloween, Metallica (Garage Days her zaman tek favori) Mötley Crue, Warlock, Manowar, Slayer gibi grupları dinlemeye başladım. O zamanlar henüz Akmar Pasajı yoktu. Kadıköy'de, yukarıdaki kilisenin yanında eski Sawdust, yeni Pentagram'ın solisti Murat'ın Melodram diye bir yeri vardı, o çekerdi bize bu grupları.

Orayı nasıl keşfetmiştin?

İlk kaset aldığım videocudaki çocuk Kadıköy'de böyle bir yer var dedi, biz de Hakan'la gittik

AC/DC'yi dinlediğin gün, metalci olmaya karar verdiniz yani.

Ya zaten olay bütünüyle gelmişti o gün. Sadece grup değil, hemen ilk dürtü asilikti, ondan evvel de mahalledeki vukuatlardan yolumuz belliydi. Çocukken rahat duramamanın verdiği dürtü.

Nerede oturuyordunuz o zamanlar?

Fenerbahçe ve Selamiçeşme. Anne ve baba biz 6 yaşında iken ayrılmıştı ve onun çocuklukta çok ciddi bir sıkışma noktası olduğunu şimdi söyleyebiliyorum, o zaman göremiyorduk. Bütün bu yaşananların verdiği hal bizi hem itiyor, hem çekiyordu. Tabii bu aşamalarla birlikte ilk başta süpürge saplarını kaset kapaklarındaki abiler gibi tutup, yüzlerimizi annemizin boyalarıyla King Diamond makyajı yaparak konser verirdik oda duvarlarına. Sonra baba, caddedeki Cümbüş müzik dükkanından iki tane elli liraya akustikimsi gitar almıştı. Bu arada babanın müzisyen olması söz konusu. O dönem müzikle uğraşanlara çalgıcı dendiği için diğer büyük aile bireylerinden onay alamadığı halde şarkı söylermiş. İtalyan solist derlermiş ona. Bizim de kulağımıza hep onlar doldu bir yandan. Peppino di Capri

olmuş onların arasında Apino di Mapri.

Baba müzisyen derken?

Solistti. Neco, MFÖ, Dadaşlar'ın çıktıkları yerlerde sahne alırlarmış, Kentet 66 gruplarının adı.

Athena'dan öncesi var mı peki, yoksa Athena ilk grubunuz muydu?

İlk grup Athena, ama Hakan'la günde beş saat karşılıklı oturup Destruction bestelerine yakın şeyler çalıp grup adı arıyorduk. Daha kanlı, daha ters ve oldukça ürkütücü bir şeyler... Tabii ki ilk aklımıza gelen isim Ravages Bloody Witch olmuştu! Biz bu gitarları aldığımızda babamızın eczanesinin yanındaki apartmanda Ümit abi otururdu. Bizim gerçek olarak müziğe başlama olayımız o zaman başladı. Saçları uzundu, geçip bakardık ona. "S.ktirin len" deyip kovardı bizi. Sonra ona gitar dersi için gitmeye başladık. Hakan daha iyi öğrenciydi, daha temiz çalıyordu. Ümit abi "duriziler" derdi bize. Öyle severdi, işe yaramaz herifler diye. O dönem sırasında dinlenen gruplardan Led Zeppelin, aramda enteresan bağ olan gruplardan biridir. İlk kaset almaya başladığımızda bilinçsizce Led Zeppelin de almıştık ama anlamadığımız için Warlock'un gölgesinde kalmıştı, tabii ki kabul edilir şey değil. Doro elini havaya kaldırıp All Wee Arreee diyince Hakan'la ruhu teslim etmiştik. O zamanlar "Claws of Satan", "Closetrofobia" gibi şarkılarımız vardı. Sözlükten bakarak şarkı sözlerini yazıyorduk.

Bunları iki kişi mi çalıyordunuz?

Yok. Grup kurmak isteyen elemanlar Akmar'da kağıt asarlardı. İlkan'la Erdem diye bas, davulcu iki eleman, gitar ve vokal arıyordu ve ilk grup öyle dört kişi oldu. Tabii stüdyoya bir girdik, kimse çalmayı bilmiyor. Biz evde yaptığımız şarkıları çalıyoruz ve İlkan'la Erdem'e de şöyle böyle diye anlatıyorduk, ama malum olmuyordu. Üçüncü çalışmadan sonra Erdem ayrıldı, İlkan, ben, Hakan devam ettik. Uzun süre basçı yoktu Abiler bizi boyumuzdan büyük gitarlarla görünce şaşırıyorlardı.

Kaç yılı bu?

88, 89. Bu arada akustikimsi gitarlarla çalamıyorduk tabii ki. Atlantis'te oranın gitarlarıyla çalıyorduk, bir de asıl ilk gittiğimiz stüdyo Fikirtepe'nin içinde Stüdyo Yılmaz'dı. Düğün salonunun içinden giriliyordu. Orada çalışıyorduk. Şu an hala kokularını hatırlıyorum. Ufak teyplerle kasede kayıt yapıyorduk.

Belli bir tarzınız var mıydı o zaman?

Speed Metal, Thrash Metal sadece.

Punk ile tanışman nasıl oldu?

Aslında duygu olarak çocukluktan gelen bir şey, sadece yaşın bir şeyleri tanımlamaya başlayınca farkına varıp biliyorsun o kadar. Müzik tarafı da Exploited ile uyandı.

Peki Metal'den Punk'a geçiş nasıl oldu?

Aslında metal'e bağlılık veya ona buna bağlılık gibi bir şey yoktu benim için. İşte bu yüzden Punk benim için kökleri oluşturdu. Çünkü benim kalıbım, bağlılık, toplu inanış, toplu hareket gibi durumların tamamen tersiydi. Punk, gerçekleri ve çıkışları, kökleri bireysel kurallar üzerine kurulu, bana sonsuz ifadeyi çağnştırıyordu. Anarşizm bireysellikten çıktığı anda anlamını yitiren, kendi kendini yok eden bir bomba. Punk'ın her alandaki esnekliği, duruşu ve cesareti, çekiciliğini sürekli kılıyor. Müzik sadece bir yanı bence. İlk çıkışından beri her şeyde olduğu gibi çok farklı dönüşümlere yürüdü 2000'lerde.

Athena'ya dair ilk hatırladığım, senin kafanın mohikan olduğu fakat müziğinizin Thrash Metal olduğu idi. Grupta Punk müziğe karşı bir direnç mi vardı?

Athena bir ara beş kişi oldu. Ben o dönem başka gruplar toparlayıp çalıyordum, başka besteler yapıyordum. Yaptığım müzik ve gitar çalmak, hayata dair hiç bir şey yaşamamışken daha saçma ve sıkıcı gelmeye başlamıştı ve gitarı koydum kenara. Bir daha da bu iki seneye kadar hiç almadım. Her gün beş saat gitar çalıyordum bunu hissetmeden evvel. O sıra Athena'yla iyice kopmaya başladım, çalışmalara gitmiyordum. Uzun zaman önce kopmuştum, gerçek gelmiyordu hiçbir şey.

Bahsettiğin dönem ne zaman?

1992 civarları. Metal, o haller, o sound ve hissettirdikleri beni çekmiyordu. 90'da tam grup olarak çalmaya başlamıştık. 93'te o 3-4 senenin birikimi olan One Last Breath'i çıkarmak istedik. Yapılmış bir şeydi çünkü. Ve o beş kişi 93'te yine üç kişi kalmıştı, Turgay, Hakan ve ben. Bir gün basçı ararken Pentagram'ın dükkanına gitmiştik. Çalışma sonrası orada Ozan Karaçuha ile karşılaşmıştık, "Ne çalıyorsun?" "Gitar." "Bas çalar mısın?" "Çalarım." muhabbetlerinden sonra bir daha hiç ayrılmadık dördümüz. Hakan bildiği kadar bas gösteriyordu Ozan'a. Sonra da çalışıyorduk. Bu arada Athena beş kişi iken aramızda olan kopukluk, biz üç kişi kaldığımızda bitti ve tekrar

çalışma yapmaya başladık. One Last Breath'i doldurduktan sonra o şarkıları ve bütün olguyu geride bırakmış olduk. Dörtlü bir araya geldiğinde uzun süre istenilen müzik hakkında konuştuk. İlk çalışmada Hakan ile Turgay'a daha önce Cikshit'le çaldığım "Bazil" şarkısını çaldım. "Bazil"i ilk çaldığımızda da grubun enerjisi geçmişte yapılan müzikten çok daha farklı çıkmaya başladı ve herkes olayı akışa bıraktı. O dönem D.R.I. oldukça etkilendiğimiz grupların başında geliyordu. Hatta Ozan'la ilk konuştuğumuz gruplar Exploited ve D.R.I. idi. Onun dışında Suicidal Tendencies, Biohazard, Spud Monsters, vs... Yeni besteler gerçek duyguyu ifade etmeye başlamıştı. Bu arada One Last Breath döneminde bizi dinleyen Ankara, İzmir, Bursa, Eskişehir'deki arkadaşlar azınlık da olsa bir tepki vermeye başladılar. Aslında grubun içinde olan değişimleri ve süreçleri bilmiyorlardı. O zaman "dönek, satıcı, booo booo" grup muhabbetleri dönüyordu. Açıkçası istediğimiz ve hissettiğimizi yaptığımız için s.kimizde değildi. Her konser kavgalarla süsleniyordu. Ama yine de o dönemin duygusunu hiçbir şeye değişmem. Çünkü Türkiye'deki ilk gerçek hareketler, ortamlar o zaman oluşuyordu.

Seyirci ile olan sorun sizin Metal çalarken farklı türlere kaymanız mıydı?

Evet, insanlar grup içindeki durumlardan ve değişimlerden haberdar olmadığı için ufak da olsa tepki gösteriyordu. Aynı tepkiyi aynı şekilde Punk çevresi de veriyordu. Aslında o tarafla alakalı çok bir yoğunluk olmadığı için kulağımıza bile gelmiyordu. Kaldı ki ben olayları kendi içimde yaşamaya başladıktan sonra, neler var ortalıkta diye bakınmaya başladığımda ilgilenen insanları gördüm. Ne ben onlardan, ne de onlar benden çok haberdar idi. Zaten çok az sayıda insan vardı, herkes birbirini biliyordu. Bu olayın bir kuralı olmadığını gerçekten bilen insanlarla hiç problemim olmadı. Sadece yeni başlamış heyecanlı, kategorize eden insanlarla sürtüşmelerim olurdu ki, ilk başta hiç anlam verememiştim. Sonradan çözdüm kuralsızlığa dayalı olan bir olguda kuralcı tiplerin derinliğini. Ondan sonrada kaale almadık hiç. Ne yaşadığını bilmeyen insanların kategorize etmeleri osuruk kovalamaya benziyordu ve hala da öyle.

Ska ve diğer yeni açılımlarla tanışmanız nasıl oldu?

Biz son dörtlüyle 93 yılında bir yandan kendi şarkılarımızı yapıyorduk, bir yandan da sevdiğimiz cover'ları çalıyorduk stüdyoda. O dönem tam Grunge'ın başladığı dönemdi. Nirvana'nın Bleach albümünü hatim etmiştik. Kadıköy'de Akmar Pasajı'ndaki Zihni bizi müzik olarak besleyen tek mekandı. Mesela ondan o müzikleri bulamasaydık, dinleyemezdik gibi bir şeydi. Pavement, The FaLl,

Pixies, Nirvana, Mudhoney, Melvins, Violent Femmes... Onlar gibi çalıp eğleniyorduk. Turgay 94 yazında Marmaris'e gitti. "Ben bir barlara bakayım bir şeyler yapabilir miyiz" diye. Çaldığımız cover şarkılarla yemek ve kalma parasına Marmaris'e çalmaya gittik. Nirvana, R.A.T.M., Exploited, R.E.M., Cure, Pearl Jam gibi gruplardan oluşan on bir şarkı vardı, gecede iki kere dönüp onları çalıyorduk. Orada Barfendi diye bir yer vardı. Sahne barın girişinde, yukarıdaki bölümde de yastıklar vardı. Üstünde insanlar içer, onlar gidince biz yastıkları birleştirip yatardık. İlk gittiğimizde çıktık yukan, personel uyuyor. Biz geldik uyandı millet. Aralarından biri "Selam, ben Ünver" dedi. Oradan sonra işte bizim için önemli dönüm noktalarından biri başladı. Ünver orada DJ'lik yapıyordu. O akşam arkadaşlan Emin ve Sofi de geldi. İlk başta o kadar önemsememiştik, hani hiç beklemezsin, barda ne çalınır sonuçta. Bizim de müzik olayımız daha çok geniş olmadığından sığdan sığdan dinliyorduk. Ama geç saatlere doğru hoca bir başladı çalmaya: Destructors, Major Accident, Red Skins, Butlers, Busters, No Sports... Ska, Punk vesaire. Arada Snoop Doggy atıyordu. Göz ardı edilmeyecek bir durum vardı. Duymadığım bir çok grup ve sound çıktı adamdan. Emin halı satıp geliyordu, içmeye devam ediyorduk. Grupların muhabbetleri başladı. Ska'nın aşısını verdi hoca. Ondan sonraki hafta başladık Madness çalmaya. Arkasından Butlers, Busters, derken Bad Religion, Cartel'den Defol Dazlak çalıyorduk... Biz şarkılara karar veriyorduk, Sofi sözleri kulaktan çıkarıyordu, çalıyorduk sağolsun. Çok rakı içtiğim için sözleri hep unutuyordum. Onun için önümde sandalyede defter vardı hep. Defter düşer düşmez atmaya başlıyordum sözleri. Bir zaman sonra "Böyle böyle bir şey çalınıyormuş buralarda" diye gelenler arkadaşlarını çağırıyor, ertesi gün 4-5 kişilik ekip daha geliyordu. Öyle çoğalıyordu. Geceler bol alkollü, devrilmeli, itiş kakışlı ve zevkten dört köşe geçiyordu. Bunda Ünver hocayla, Emin'in ve Sofi'nin her türlü emeği vardı. Repertuvar ve diğer muhabbetler babında. İstanbul'a döndüğümüzde muhabbet İstanbul'a kadar gelmişti. Emin'le, Ünver de İstanbul'a geldiler. Muhabbet genişledi, güzelleşti ve biz Mandala'da çalmaya başladık. İlk hafta yirmi kişiye Madness'dan "My Girl"ü bir çaldık, ulan bir garip oldu. Ertesi hafta çaldığımızda görülmeye değer olaylar başladı. Şimdiye kadar çaldığımız en sağlam en güzel ekipti bu. 94-96 arası yaptığımız ufak bar konserleri. Haftanın neredeyse dört gecesi çalıyorduk. Gitar, Garage, Kemancı, Mandala... Her gün stüdyodaydık, çalıyorduk, içiyorduk, çalıyorduk, içiyorduk. Bir gün stüdyodayken yine Ünver gelmişti. Kafaları bulup "Skalonga"yı çaldık, Ünver vokal yaptı "Skalonga"nın üstüne. Onu duymak lazımdı, anlatılacak iş değil. Ünver'le Emin'in grubunu dinliyorduk. "O Yaylanın Çimenine"nin bir versiyonu vardı, aşık olup çalmaya başladık. Barlarda çalarken herkes gittikten sonra Emin alıyordu mikrofonu, biz çalıyorduk o zıbartıyordu

tabiri caizse. Benim Türkiye'de duyduğum en iyi Punk vokali Emin idi. İlk duyduğumda çok etkilenmiştim. Hatta o tip vokalin Türkçe söylenebileceğini ilk Emin'de duydum. Sonradan kasetten kayıtlarını dinledim. Hong Kong Virüs diye bir gruplarının kaydı vardı. Çaldığımız şu anki müziğin temelini oluştururken normalde gruplardan daha çok etkilendiğimiz insanlar Emin ve Ünver'di. Pentagram Hakan aramıştı bir gün. "Bir yer açıyoruz, çalar mısınız?" diye. Gittik pavyondu ilk çaldığımızda Captain Hook. O dönem, bu olaylardan aldığımız tadın en zirvesi ve sonuydu. Captain Hook'ta işler iyice büyüdü. Türkiye'deki ilk sağlam ekip alternatif anlamında orada ve Flatline'da doğdu diyebilirim.

"**İlk sağlam alternatif" ekip mi?**

İstanbul'da benim bildiğim kadarıyla. Ben kendi jenerasyonumu biliyorum. Onun için söyleneni değil, yaşadıklarımı bildiğim için. Sonra setlerde kendi şarkılarımızı çalmaya başladık. "Holigan", "Skalonga", "Tarlaya Ektim Soğan", "O Yaylanın Çimenine"... Tayfadan güzel tepkiler gelmeye başlamıştı. Bir demo yapıp elimizde altı ay dolandık. Fakat kime gitsek "Sözler anlaşılmıyor, sound sert, kime satacağız, bunları kim dinleyecek" diyordu haklı olarak. Çünkü eğer albüm yapacaksan orada çok başka olaylar giriyordu işin içine .

Şunu biraz açabilir misin? Oraya sadece eğlenmek için gelen bir kitleye Punk çalıyordunuz. Bahsettiğin kitle bana göre müziği günlük tüketim ihtiyacı içerisinde tüketip bir süre sonra başka bir müziği tüketen kitle...

Bütün akımların ilk çıkışları için geçerli bir süreç. Bir dolum oluşuyor, ardından bir patlama ve dalgalan. Bizler patlamanın dalgalarında savruluyorduk. Ama şu an itibariyle bir kütüğe yapıştım. Farkındalık çok önemli. Ne yaptığını ve neden yaptığını bilmek ve sonucundan alacağın cevap ve gelinecek kıvam. Bizim çaldığımız dönemde ve şu anda da Türkiye'de senin söylediğin şekilde olayı ciddiye alabilecek bir ortam yok. Herkes bulunduğu ortamda gerçeğini yaşıyor, ne yanlış, ne doğru, bunun cevabı yok. Benim en güldüğüm laf "harbi punk" veya "bilmem ne punk". Trajikomik bir varsayım. Mesela Pistols ilk çıktığında bütün gerçekliğiyle çok iğneliydi ve kolay tüketilemedi. Şu zamanlara kadar da devam ediyor, bitmeyecek de ama bakıldığında çok güzel bir sermayeye dönüştü. Bu çok iyi bir örnek bence. Hayatta var olan her şey gibi. Tüketim ve üretim hayatın döngüsü. Bira içer sarhoş olursun, işer uyursun gibi... Ben daha tüketmeyen bir tane "Punk" görmedim. Belki bilmediğim bir tür olsa gerek ama herkesin grupta bulduğu şey, farklı olmasıydı. O dönem her şey gerçek ve güzeldi. Ben sadece istediğim müziği tam olarak yapabildiğimde

mutlu olacağım. Tam onu yansıtabildiğimi düşünmüyorum, ama bütün yaptıklarımızı içten yaptığımızı biliyorum o kadar. Bence olayın özü ne kadar samimi olduğun, ne kadar gerçek olduğun, ne kadar sağlam olmaya çalışıp ne kadar idealist olmaya çalışman değil.

Hayatınızı müzikle devam ettirme gibi bir kaygınız var mıydı? Yoksa tamamen o albümün patlamasıyla olan bir tesadüf müydü?

Kaygıdan çok arzu vardı, hayatımızı müzik üzerine kurmak, oyuncaklarla oynamaktan koptuğumuz andan itibaren belliydi. Yaptığımız müziği yapmak ve bunu albüm aşamasına getirebilmek ve o şartlar altında yürümek. Albüm bir yere gelemeseydi ufak devam ederdik. Şu an kalenin içinde çalışma sıcak. Biz elimizde demo dolaşırken Murat Akad askerdeydi. O askerden döndü. Onunla sürekli konuşuyorduk. Müzik bilgisi ve kulağı olarak Türkiye'de nadir bulunan adamlardandı. Kafa olarak hala bir eşini görmedim. Şu anda Teoman, Duman gibi adamları, grupları şu anki haline getiren şahıs odur. Bizi Ömer Karacan'a anlattı. Onayladılar projeyi ama projenin asıl adamı Murat idi. İlk o inanmıştı ondan başka kimse inanmıyordu. Var olan şarkılan stüdyoda çalıyorduk. Murat müzik ve prodüksiyon aşamasında Kargo elemanlarından destek almak için anlaşmıştı.

Albüm için sizin düştündüğünüz neydi peki ya da size söylenen? Çok satacak, patlayacak gibi?

Alakası bile yoktu, çıkartalım, satmazsa çok kaybımız olmaz, zaten çok da para yoktu.

Düşük bütçeli bir albüm müydü?

Oldukça. Kayıtlar bitti, albüm çıktı. Captain Hook'un yönetimi, giriş ücretini yükseltti. İki hafta tartışma çıktı. Çalmama karan aldık, ama çalmak da istiyorduk bir yandan. Çünkü biz orada büyüdük diyebilirim. Albüm çıktıktan sonraki iki hafta giriş kilitlendi. Üçüncü hafta, girişe gelen her zamanki ekip şarlamaya başladı. Program aralan kapıda geçiyordu ve bayağı rahatsızlık başladı, bitirdik Captain Hook'u. Rolling Stones ön grubu olarak çıktığımızda hayatımın en kötü dönemini yaşıyordum. Konser sonrası partisine bile gitmedim, sadece ağlıyordum.

Bu albüm senin için neyin bitişi ve neyin başlangıcıydı?

Aslında iki taraflıydı, hem iyi hem kötüydü. Ben stüdyoda albüm için ilk çalışmalara başladığımızda çok kavga çıktı. İlk değişmesi gereken şeyler vokal ve sound'un yumuşamasıydı. Söylediklerim anlaşılmıyor, çok bağırıyordum. Zaten gitara küskün olduğum için hiç

çalmıyordum. Sadece şarkı yaparken çalıyordum. Yani çalmıyordum, ortada kalmıştım. En kritik noktalardan biri, müzikteki piçlik, eski çaldığımız haliyle çalarken karakter oturaklı geliyordu ama kayıtlar sırasında sound yumuşayınca olmadı. Kayıttan sonra bir baktım uzaklara kaymış iş. Sevimli grup Athena olunca ben ilk konserden itibaren utangaç utangaç yürümeye başladım ve yarım kaldım. Çünkü grup arkadaşlarımla beraber bir şeyler yapmanın zevki vardı ama artık o başka bir şey olmuştu. Ve önümüzde bu yoldan daha önce yürümüş bir grup olmadığı için bizim karakterimizde, her şeye acaba mı diye bakıyorduk. O jenerasyonda ilk albümü yapan olduk ve ondan sonra kafalar epey karıştı.

Peki ama sonuçta bu durumu değerlendirmek elindeydi sanırım.

Yani daha sonraki gidişata yön vermek açısından, kenara çekilmek, reddetmek veya devam etmek gibi.

Sanırım tercihin akıntıya kapılmaktan yana oldu?

Aslında o dönem yaptıklarımızı çok da özenli değerlendirecek durumda değildik. Gruptaki herkes bu yoldan giderken böyle yapmak daha doğruydu. Çünkü ilk defa tanıyacak insanlar ve çok da uzak olmayacak. Biraz anlaşılır olacak derken ben de uyumlandım elemanlarla. Ondan sonra zaten sorun kalmadı. Ama asıl ikilem şurada, biz mümkün olduğunca müziği büyütmek için uğraşıyorduk. Daha köklü olması açısından ki kimse yoktu bizden başka. Onun için bayağı zordu bir yandan da.

Büyütmek istediğiniz müzikten kastın ne peki? Gitar grup müziği anlamında mı?

Biz Türkiye'de bu işlerin nasıl olduğunu hiç bilmediğimiz için doğru olan hangisi, nasıl yapmalı diye hiç düşünemedik bile. Sadece çalıyorduk akıntıya kapılıp. Çok sağlam konserler oluyordu. Ankara Kurtuluş Meydanı konseri unutamadıklarımdan biriydi. O zaman ekip de iyiydi konserlerde. Sonradan iş televolelere girince başka bir şeyler olmaya başladı ve kopmalar başladı. Büyütmek derken Türkiye'deki yaptığımız müziğin çapı ve ortamı kastettim. Piyasaya hakim olan diğer türlerin içine girip o ortamı oluşturmaktı amacımız. Söz sahibi olup çoğalmak gibi...

Athena devam ederken başka gruplar da kurmuştun. Cikshit ve Suikast gibi. Ask It Why Vedat'la olan Cikshit projeniz hangi döneme denk geliyor?

93 başı. Athena'yla kopuk olduğum döneme. Optik Ozan, Vedat ve ben vardık grupta. Bazil'i ilk onlarla çalmıştım. Biraz D.R.I., biraz

Exploited etkili soundumuz vardı. O zamanlar istediğim müziği yapmak için en uygun elemanlar Optik Ozan'la Vedat'tı. Athena'da elemanlar açısından Ferit'le Asrın grupta değiller gibiydi. Asrın'ın müzikle çok alakası yoktu, sadece Hakan'ın gösterdiklerini basıyordu. Ferit de Flotsam And Jetsam vokaliyle Rob Halford arası bir şeyler söylüyordu. Ben bu aşamada koptum zaten. Sonra o ara Optik ve Vedat'la bu grubu yaptık.

Kayıt veya konser yapmış mıydınız?

İki tane konser yapmıştık Gitanes ve bir yerde daha. Kayıt olarak kasede çektiğimiz bir kayıt vardı sadece.

Suikast grubunu ne zaman kurmuştun?

Dead Army Boots Okan'la onların konserinden sonra takılmaya başladık ve bir daha ayrılmadık. Tam o dönem Özkan, Okan, Metin, Aslı, birileri daha çete gibi dolanıyorduk. Hızlıydı her şey. Honeymoonkillers dinleyip uzaklara doğru sıçramalar yapıyorduk. Aslı'nın evinde ufak bir davul vardı. Hadi çalalım dedik. Özkan bas, ben gitar vokal, Okan davul, yuvarladık gitti. 1995 yılıydı çaldığımız zaman. İki konser yaptık Suikast'le. Ama bir yandan Athena hızlı devam ettiği için çok çalamıyorduk. Çünkü Hakan, Ozan, Turgay 93'ten beri ben aynı evde yaşıyorduk.

Senin Skinhead kültürüne ilgin Suikast ile mi başladı?

Çocukken uzun saçlı abiler yerine kel kafalar ve mohikanlar daha çok ilgimi çekerdi. Onlarda beni çeken başka durumlar yansırdı. Tabii o zaman isimlerini bilmiyordum.

Suikast'te, Romper Stomper filminden etkilenip o filmde olan bir şarkıyı cover yaptığınızı hatırlıyorum. Romper Stomper konusu itibarıyla ırkçı içeriği olan bir filmdi. Senin ırkçılık ve millliyetçiliğe bakış açın nasıl ?

Romper Stomper, Russell Crowe'un patlamadan evvel oynadığı film. Ben hatta ilk orada görmüştüm onu. Film politik açıdan kaygan beyinlerin nasıl dolaştığını, insanın körpeyken nasıl körü körüne inanarak yürüdüğünü iyi gösteren bir film. Ama şöyle bir gerçek var. Romper Stomper estetiği ve olayların zevkli tehlikesi dışında, politik tarafı oldukça sığ beyinlerin ifadelerini yansıtıyor. Gerçek Skinhead mantığından çok uzak ve Skinhead mantığının çok ciddi şekilde deformasyona uğramış hali. Kökeni Jamaika olan bir akım nasıl olur da ırkçılıkla birleştirilip aynı isim altında görülüyor, onu anlamıyorum zaten. Benim bakışım herkese saygı duymak. Karşı görüşler hiçbir zaman birleşemezler, onun için kendime bakıyorum ve saygı

duyuyorum öyle düştınenlere. Bu politik görüş her insanın içindeki kendi kavgası.

Skinhead kültüründe seni çeken sadece estetik mi?

Kültür, Ünver ve Emin'le tanıştıktan sonra oturdu kafamda. O zamana kadar sadece müzik kafası vardı. Daha sonra altındaki anlamlan kafama oturduğunda tam anlamıyla içerlemiş oldum. Politik konularda bir şeyleri merak ediyorsam, okuyordum. Nasıl kökenlerden, hangi durumlardan dolayı meydana çıktığını öğrenmek için araştırmayı seviyorum. Anlayışın olduğu yerde ayrancılığın yeri olmadığını biliyorum. Skinhead kültürü bana her şeyden çok daha gerçek ve duygulu geldiği için birleşiyorum. Ama her Punk, Skinhead ve diğerleri hakkında anlattıklanmda belirli bir ruhun beni çektiği yerler dışında hiç bir tanesi olduğumu düşünmüyorum. Hepsinden almam gereken duyguyu alıyorum ve yürüyorum. Sonuç olarak herkese saygı duymuyorum ama.

Athena'ya dönersek, tarzdaki radikal değişime rağmen isim değişikliği niçin yapmadınız?

Radikal bir değişim olduğunu söylemek biraz yanlış geliyor bana. Çünkü zaten çalınan müzik hem kendi içinde çok kanşıktı yani melodi olarak Metal, Speed Metal ve Hardcore karışımı bir çizgisi vardı. Hem de grubun kendini aramaya başladığı dönem olduğu için hiçbir şey sağlam, kalıcı değildi. Tarz kendi doğallığıyla kendine yön çizdi. Biz ne yaparsak Athena'da barınsın mantığını benimsemiştik. Bu seçim insanların kafasını oldukça kanştırdı. Nereye koyacaklarını bilemediler haliyle, hala aynı sorun var çünkü bir kalıba girmiyoruz. Kendini arama aşaması olduğu için One Last Breath'ı, o üç senenin emeği olduğu için çıkardık. Aslında ben yoktum bile denebilir. Bazil'in dışında, tek şarkım oydu. Gerisi Hakan'ın eseri. Başlan da o çaldı, gitarlan da. Ben bir tek sololan çalmıştım. Sonra vokalleri de yapmak zorunda kaldım. Radikal değişim sound anlamında ilk albümün bizim için ne kadar gerçek olduğuyla alakalı. Yani bizi tamamen ifade eden bir albüm olsaydı herhalde şu anda hala o soundu çalıyor olurduk. Müziğe bir çeşit yansıma olarak bakarsak zamanla birlikte yuvarlanması ve kendi halini alması bana en doğru süreç ve hal gibi geliyor.

Senin dış görünümün ve özellikle küplerde boy gösterenlere baktığımız zaman bir Punk grubu imajı veriyorsunuz, kimine göre de Punk grubusunuz, müzikal formu bir kenara koyarsak kendini Punk'ın neresinde görüyorsun?

Varsaydığımız Punk'ın hiçbir yerinde görmüyorum. Görmek de

istemezdim. Çocukken ilk olayı tanıdığımdan beri de böyle düşünüyorum, kafaları karıştırmak keyifli. Bence klişe bir Punk grubu görüntümüz olduğunu düşünmüyorum. Etkilendiğimiz ve beraber büyüdüğümüz gruplardan etkilenmek güzel. Dış görünüştın anlatıma katkısı oluyor, ortak olduğu noktalar var. Birilerine göre Punk olmak veya metalci olmak pek gereksiz bir durum olsa gerek veya bir şey grubu olmaya çalışmak gibi çalışmalar çişle sonuçlanır diyorum. Müzik ve dışavurum kafamızdaki en önemli şey. Klişe birtakım anlayışlara göre hiçbir şey olmak kendimce doğru bir şeyler yapıyor olduğumu gösteriyor .

Sence peki müzik tek başına yeterli mi? Halil Turhanlı'yla Punk üzerine yaptığımız söyleşide "politik olmayan Punk'ı alkolsüz biraya, kafeinsiz kahveye" benzetti. Sen birayı ya da kahveyi nasıl seviyorsun?

Su alayım ben, su. Alkollü olması veya kafeinli olması gibi bir sorunu yok. Benim Punk tanımım, kemiği kabul etmeyen köpek. Bence Türkiye'nin en harbi Punk'ı Bülent Ersoy. Bizler Punk hakkında bir şeyler okuduğumuzda, onun hala o dönemdeki ilk çıkışındaki gibi gittiğini ve bu olayın olmazsa olmazlarının olduğunu sanıp bir anarşizm (ki kökü anti kalıp olan) politik elbisesini giydirmek gerektiğini düşünüyoruz ve bir karakter, bir kalıp oluşuyor kafamızda. Bu durum olduğu gibi kendiyle çelişik. Çünkü o dönem, savaşın bitip düzenlerin boğazları ufaktan sıkmaya başladığı jenerasyonun patlamasıyla alevlenip politik bir sıçrayışla birleştiği bir dönem. Bu işin ayağı yere basık politik tarafı bana içi boş geliyor.

Yani hiçbir şeyden bahsetmek, herhangi bir şeyden bahsetmekten daha mı iyidir?

Akla göre değişir.

Mecazi anlatımı mı kastediyorsun?

Yani acırken acımadığını idrak etmekten bahsediyorum. Bu bahsettiklerimizin aslında hepsi kişisel başlamıştır. Toplu hareketler, dönemlerin patlama noktalarını ifade ettiği için, hem kişisel hareket, hem toplu hareket zaman zaman içine çeker beni. Ben saf durmayı tercih ediyorum, kategorize edilmeden.

Doğru, Punk kalıplara sığmaz, bireysel bir hareket de olabilir kolektif de. Ama özünde muhaliftir. Punk'ı Punk yapan muhalif olmasıdır. Muhalif olmaktan kastım sadece politik anlamda değil. Müzik olarak da olabilir, tavır olarak da... Sen muhalif olmayı nasıl yorumluyorsun? Athena'nın muhalif olduğunu

düştünüyor musun?

Athena karakter olarak Hakan'la benden oluştuğu için zaman zaman muhalif, zaman zaman değil. Onun için insanları ikilemde bırakıyor. Solo bir şey yapmanın daha doğru olacağını daha yeni konuşabiliyoruz ciddi anlamda. Birçok yönden birbirimizi perdeliyoruz. Hakan'ın müzik kafası çok geniş ve sağlam. O da onu ortaya çıkaracak bir şeyler yapmak istiyor. Athena'nın tadı tatlı tuzlu oluyor ama o da başka bir kıvam, başka bir yarısına şeklimiz. Samimiyetinden dolayı yürüyor Athena. Bu durumda da benim yapmak istediğim şeyler gerçekten hiçbir engele takılmadan çıkamadığı için böyle bir kararın sağlıklı olduğunu düşünüyorum. Çünkü içerde bir şeyler Athena kombinasyonunda yarım kalıyordu. Mesela çoğu şarkımı koyamıyoruz albümlere, çünkü gerçekten Hakan'ın taşıyacağı tavırları ve halleri yok. Onun için ortasını bulmamız gerekiyor. Yani sorduğun sorunun cevabı hem evet, hem değil.

Koyamadığınız şeyler neydi peki, müzikal anlamda mı daha farklı şeyler ya da sözler açısından mı?

İkisi de. Biriyle doğrudan bağlantılı olduğu için hem müzikal hem sözsel olarak başka yerlerde. Aslında çok da normal geliyor bana böyle olması. Bu sadece benim grubum olmadığı için, Hakan'la beraber yapıyoruz her şeyi Athena'da. Söz, müzikle beraber tavır da alakasızlaşıyor haliyle.

Yapmak istediğin nasıl bir şey peki? Kafandan geçen? Söz derken mesela Athena'dan farklı nasıl şeyler?

Dışarıdan görünenin hiçbir zaman gerçeği ifade etmediğini iyi bildiğim için hep ters giderek düzü bulur diye düşünüyorum. Athena'daki besteler içinde ilk başta çok yazdım ve hala her albümde bir yokluyorum ama mümkün değil. Şirketteki insanlar mecburen RTÜK yüzünden çıkarmak zorunda kalıyorlar. Her albümde var öyle bir basılmayan şarkı. Tıkanıklık, ressamın siyah kullanamaması gibi bir şey, kısıtlanmak zorunda kalmak gibi bir durum var, Türkiye şartlarıyla da alakalı olarak.

Argo anlamında sakıncalı şeyler mi? Bunları farklı bir isimle toplamayı düşünmedin mi peki?

Yaptıklarımın hepsini kaydedip topluyorum, ayrı projeler yapacağız dediğim dönem, kurguyla alttan yürümesini istiyorum.

Bu anlattıkların "çalıştığı işten memnun olmayan" biri izlenimi veriyor.

Aslında hem mutlu hem mutsuz olduğum yanları var. Hiçbir zaman tümüyle mutlu olamazsın ki, bu her şey için geçerli bu. Sonuçta tamamen kendi istediğimi yapsaydım Athena olmazdı. Grup demek paylaşmak ve kombine etmek demek olduğu için ödün vermek var. Tam olarak kendi istediğimi yapmak için yalnız olmam ve yalnız yönlendirmem lazım. Athena'da buna hakkım yok ve bunu büyük bir saygıyla yapıyorum.

Evet tabii ki ama sonuçta bir hayalin varsa da bir yandan da onun için çabalarsın... Veya çalıştığın işte kendini ortaya koymaya, kendin olmaya çakşırsın... Şu an konuştuklarına ve Athena'ya baktığımızda olaylar senin dışında gelişiyormuş izlenimi veriyor insana.

Tabii ki kısmen benim dışımda gelişmesinin sebebi ortak yapıyor olmak. Benim koymak istediğim rengi de taşımasaydı şimdiye kadar çoktan kopmuştuk. Grup ortamı, saygı ve eşitlik gerektiriyor. Onun için çoğu zaman çok zor anlar yaşanıyor. Biz de ikiz olmasaydık çoktan ayrılmıştık zaten bunu ikimiz de çok iyi biliyoruz.

İstanbul Punk camiası ile aran nasıl? Mesela seni hiçbir konserde görmüyorum, yereli nasıl takip ediyorsun?

Yeni ekibi netten takip ediyorum. Var bir iki tane iyi çalan grup ama birçok anlamda nelerin nereye gittiğini görünce birçoğu inandırıcı gelmiyor. Gerçek bir şeyler görmeden zor kalkıp gitmek. Beni heyecanlandıran olmadı uzun zamandır en son CMUK'tu. Gerçek bir şeyler veren grup. O da seneler evvel bitti malum nedenlerden.

Evet ama sonuçta şöyle bir şey de var: Bu yeni grupların çoğu belki de Punk olarak ilk Athena'yı duyup Punk dinlemeye başladılar, ki duyuyorum bazen Athena'yla başladık diyorlar. Sence sizin sözleri, klipleri izleyen birinin Punk'ı da o şekilde yorumlamış olmasından kaynaklanan bir durum olamaz mı bu söylediğin "gerçek olmayan durum"?

Gerçeklik herkesin egomaniasına göre değişir, nasıl algıladığına bağlı. Ve dinlediğinden ne anladığına bağlı. Benim gerçekten kastım, baştan beri bahsettiğimiz ifade gerçekliği. Athena'da ifade gerçekliği hiç eksik olmadı, sadece yönler farklıydı. Athena sadece kalkıp bililerinin kafasındaki sözüm ona asıl politik anarşik manarşik klişe Punk jargonunun dışında kendi karakterini oluşturdu ve yürüdü. Bir şeyler gerçekten ifade edilirse büyür. Çünkü kimse onu inkar edemez, görmezlikten gelemez. Tadı acı değil, tatlı ekşiydi sadece o da bizim seçimimizdi. Sözlerimiz ve kliplerimiz de Türkiye gibi bir yerde kendi çapınca bir şeyler yapabilmişse elde var bir gibi bir şey.

Athena'daki ifade gerçekliğinden kastın, arkasında durmadığımız veya duramayacağımız laflar etmedik anlamında mı?

Arkasında duramayacağım laflar etseydim politikacı olurdum müzisyen değil. Bir de jargonundan junk olan veya politik olmak için politik olan birçok adama benzerdim. Ne hissediyorsak çıkardık ortaya. Athena kendi çapında ufak da olsa birçok şeyi kırdı. Türkiye gibi bir yerde önemli olan da buydu. Belli kurallara göre oynayıp kaleyi içerden fethetmekti. Yoksa biz de bilirdik ufak bar sahnelerinde kalmayı. Ama amaç başkaydı. Yürümek istediğimiz yer başkaydı. Kafada kafa açmak vardı ufaktan süslü ve olabildiğince hafif. Çünkü 240 voltluk bir aleti 120 voltluk bir yere monte edersen yangın çıkar veya onun gibi bir şey. Hala ayları kanştırdığım gibi fişi, prizi ve voltajları da karıştırıyorum, ama mutluyum. Ama kaleyi ele geçirdikten sonra ona yön vermek de mümkündü belki? Mesela 14-15 yaşındaki bir Athena fanı için Gökhan'ın ağzından çıkan her kelime onun için bir kural olabilirdi.

Bu belli bir yaşa kadar tüm dinleyici-sanatçı, grup ilişkisi için geçerli. Örneğin, Athena Rock'n'Coke'u protesto etse, o zamana kadar Coca Cola'nın, kendisi için bir içecekten öte bir şey ifade etmediği bir yeni yetme için bir bilinçlenme noktası olmaz mıydı?

Kaleyi ele geçirmek biraz zaman alıyor. Bence şu anda koşarken söz sahibi olmak yerine, bu gediği açtıktan sonra belirli bir yere oturttuktan sonra yapmak daha mantıklı ve hedefe kitli bir hareket olacaktı. Onu yapıyoruz çünkü bizim yaşadığımız toplum gerçekten dünyanın en karışık toplumu. Değer yargıları çok farklı, bu olayın çıkış yerinden. Bunu İngiltere'de yaşamaya başlayınca daha iyi anladım, mesela burada kimse kimseye vuramıyor. Onun için Punk çıkmış çünkü insan hakları var. Sen Türkiye'de kraliçe seviyesinde bir elemana albümde küfür et de göreyim bir. Çok nedeni var bu işlerin. Burada artık Punk işi takılma şekli olmuş. Öyle değil de böyle takılıyorlar işte... İstanbul'da da öyle. Sadece takılma şekli. O yaştaki çocuklardan ne kadar derinlik bekleyebilirsin. Biz de öyle başladık ama bunlar zamanla gerçekse yani sende varsa bir şeyler anlam olarak oturuyor, yoksa iki sene sonra popülerliği geçip gidiyor zaten. Coca Cola'nın zararlı olduğunu bile bile içen insanlara politik nedenlerden dolayı cola içmeyin dersen komedi başlar. Sonuçta dünyada birçok markanın, dünyanın birçok değerini alt üst edici uzantılan var. Bu bana zaman ayıramayacağım bir konu gibi geliyor. Ben müzik yapıyorum, politika değil. Dünyada birçok anlamda bu olmak zorunda bir şekilde denge için negatif pozitif kutuplar olarak. Coca-Cola olmasa Mokakola olacak. Ben başka yanlardan, uyanışlardan

bahsetmeyi seçiyorum. Athena sözlerine bakarsan var ilk albümden sonra. Kalede lobi sahibi olmak için yavaş, akıllı ve dayanışmalı girmelisin. Yoksa galeyana gelip, gaza gelip bir anda saldırırsan sadece asker ve güç kaybedersin. Kimse kale almaz yaptıklarını, ufak kalırsın barlardan dışan çıkamazsın. Bunu daha çok işe yarar birşey yapmak için istiyoruz yoksa dalgamızı geçip umursamaz da olunabilirdi en kolayından. 14-15 yaşındaki dinleyici arkadaşlar, bence kafaları en açık ve en tutkulu, yargılamadan dinleyen ekip. Onlar gerçekten seviyorlar bir şeyi sevince, onlara kendi gerçeklerimden bir şeyler söylemek daha yerinde kanımca.

Müziğin gücüne inanmıyor musun? Belki de elle tutulur bir şey bulamadığı için iki sene sonra bırakıp gidiyor.

Elle tutulur bir şey herkese göre değişir. Bırakıp gidilmesinin sebebi kişinin olayın içinde kendini ne kadar bulduğuyla alakalı. Bu arada dönemlerle, trendler zaten değişmelidir. Zaten muhafazakar davranışlar, kilitlenmiş eski sandık gibi kurumaya mahkumdur. Önemli olan dönemleri yaşarken geçmiş olanların içinden sana ne kaldığıdır. Bence müzik en önemli kanal. Bilinçlenmek gerek. Sadece eğitim seviyesinin düşük olduğu bir ülkede yaşıyoruz. Bunlardan evvel çok başka yerlerde elle tutulur hareketlerin olması lazım bence. Ne nereden gelecek, ne kadar sürecek. Ne kadar güçlü gelecek. Çok çelişkili. Bu kargaşada da işte dışardan takip edilen hareketler öyle veya böyle benimseniyor ya da dışlanıyor.

Türkiye'de Punk müziğin tarihi yazılsa Athena'yı bu tarihçenin neresinde görürsün?

Türkiye'de Punk konusunda çok fazla şey yaşanıp, su üstüne çıkmadığı için bu durumda herhangi bir tarafında görüyorum diyemem. Kaldı ki Athena bütünüyle bir Punk grubundan çok başka alışımları olan sadece belirli yönlerim o duyguyla besleyen bir proje. Dışarı yansıyan tarafı da yine göreceli. Geniş bakış, dar bakış olarak değerlendirmek lazım bu konudaki yorumları. Kimine göre Punk Crass'dir, kimine göre Sex Pistols, kimine göre Nirvana, kimine göre de New Model Army.

Ama Punk sahnesinde kendinizi bir yere koymaya çalışmadınız mı, sonuçta hedef kitleniz de o tüketen "alternatif", "şekil-şemalci", "punkçılar" değil miydi? Mesela Punk gruplarıyla konsere çıktığınıza göre Athena'nın Punk sahnesinde bir yeri olduğunu düşünüyor olmalısın.

Bu soru kendini imha ediyor bence şekil şemalci Punk dediğin zaman. Halil Turhanlı'nın da okuyarak araştırarak görüş belirttiği politik Punk, Sex Pistols da şekilciydi veya Clash de. Veya kimine göre

Nirvana da. Bu konuda bir görüş eksikliği var... Punk tayfası dediğin ekip senin takip ettiğin akımı takip etmiyor, etmesi de gerekmiyor. Senin de etkilendiğin dünya, Punk camiasından çıkan yansımalar. Bu noktadan bakacak olursak idolümü söyleyebilirim: Neyzen Tevfik. Olayın özünü Osmanlı döneminde yaşamış yazmış. Bu konuşulan Punk kendi köklerimizden bile çıkmış bir akım elbisesinde değil, bunu nasıl yorumlarsın. Onun için gerçek bir şeylerden bahsetmek istiyorsak biraz daha gerçekçi olalım. Türkiye'de kimse bizi benimsemedi aslında. Benimsenecek bir tarafımız yok, samimiyet var. Benimseyenlerin çok azı bizim ne yaptığımız biliyor. Punk sahnesinde de çaldık, düğün salonunda da. Bir şeyler yapmak istemekle alakalı. Yoksa oturup ben de etrafta olanları seyredip durarak muhalif olabilirim. Söylemiş olduğun mantaliteyi taşıyan Punk yok, insan da yok. Yazarlar var, bir şekil şemalci damgası yapıştınldığı zaman, büyük bir önyargı çıkıyor ortaya. Asıl şekil şemalci bu yorumu yapanın kendisi olmuş oluyor bir anda. Civciv mi yumurtadan, yumurta mı civcivden oluyor iş. Sözü edilen yerli Punk sahnesinde, bir grup Jello Biafra vokalli, Dead Kennedys rifli, bir başka grup GBH etkili başka bir grup. Bu ekibin arasında Türkiye'de gerçek bir Punk mantalitesi var, kendi özü var diyemeyiz bence bu taraftan ele alırsan. Çünkü bizler zaten bir yerlerden etkilenerek bir şeyleri kombine ediyoruz. Fotokopisinin fotokopisi oluyoruz zaten. Hepimiz böyle başladık gittik, benim ilk etkilendiğim adam Exploited Wattie'ydi ilk zamanlar. Athena'da çalınan "Bazil", Exploited etkiliydi ama kendi rengini buldu bir zaman sonra. Eğer o fotokopinin mürekkebi bitmemişse altı veya yedi sene o zaman bir şey yapmaya başlıyorsun ve kendi tadını koymaya başlıyorsun. Onun için Athena'yı ve yaptıklanm diğer şablonlara koyarsak yanlış olur.

Peki Punk'ın kendince bir tarifini yapar mısın?

Doğarsın bir şeyler iter çeker. Yaramaz çocuk olursun. Hafif uyanınca, karşısına geçer dik bakar, ısırır ve bir daha kurtulamazsın. Gerçeklik ve duygu yoğunluğu ararsın. Kendin olursun, Punk olmazsın Punk doğarsın... Her şey terslikle düzelir. Benim çocukluktan beri parolam bu. Gerçeklerden bahsetmek gerekir yoksa egosantrik bir ayrımcılığın ötesine gitmez. Var olanı kabul etmek, onun içinde kendi varlığını kurabilmek. Gerçek hayat felsefesi şu an benim için bu. Punk midir, değil midir bilmem.

4. Bölüm: HARDCORE SAHNESİ

Moribund Youth / Turmoil

> > > *KERİM & TAYLAN*

Sizin Punk'a ilginiz nasıl başladı?

Kerim: Kıvılcım sanırım Bakırköy'de Burak Stüdyo'da kaset kaydetmekle, Punk ve Hardcore'a ilgimiz Ramones, Misfits, D.R.I., Agnostic Front ile başladı. Hardcore, Crossover dinleyecek şeyler çok azdı. Genellikle Heavy Metal ve Thrash şeyler geliyordu. O zamanlar her şeyi tam Hardcore diye dinlemiyorduk. Öncelikle Venom, Celtic Frost, Metallica, Slayer, Sodom gibi şeylerle kafa sallıyorduk. Death Metal falan dinliyorduk. Moribund Youth başladığında da biraz öyleydi.

Taylan: Tabii metal dinlerken bile farklı metal grupları dinliyorduk. Böylece metal dinlerken yavaş yavaş Nuclear Blast ve Earache'ın varlığından haberdar olduk. Akmar'da bir plağın arkasından adres alıp onlardan katalog istedim. Sadece meraktan oldu bunlar. Hardcore gruplarında bas ön plandaydı ve daha basitti. Virtüözlüğe gerek yoktu. Bu tarz bizim hoşumuza gitmişti. O zamanlar grup kurmaya karar verdik.

Kerim: Ben okul orkestrasında bas çalmaya yeni başlamıştan 89 senesi gibi. 89 biterken "grup kuralım" diye mırıldanmaya başladım. Teşvikiye'de o zaman Remix diye bir yer vardı. Oraya bir kaç albüm gelmeye başlamıştı. Zihni'de köşede Teşvikiye'de tezgah açıyordu.

Taylan: Ondan hem kaset çektiriyorduk, hem de değiş tokuş yapıyorduk. Misfits ve Ramones'ları keşfetmeye başlamıştık yavaş yavaş. Zihni'ye birçok şey getirttik. Circlejerks, Minör Threat, hatta Gorilla Biscuits'ler falan...

O zamanlar Metal ve Punk ayrımı var mıydı?

Kerim: Tam jilet gibi bir ayrım yoktu ama biraz daha jargonda Thrash, Speed derken Hardcore da ortaya çıkmaya başladı. Biz aslında Zihni'ye böyle bir klasifikasyon yapması konusunda ısrar ettik. O da tam D.R.I.'ın Crossover albümünün çıktığı zamandı.

Taylan: Ve o zamanda zaten Metal, Thrash, Hardcore hepsi birbirine kanşmaya başlamıştı.

Kerim: Nereden baksan her şeyi geç yakalıyorsun. Adamlar on sene önce olayı patlatmış.

Taylan: Bizim aslında başladığımız dönem “old school” Hardcore Punk’ın birinci ve ikinci jenerasyondan geçip, daha karanlık dönem diye adlandmldıkları zamandı. Bize bu müzik o zaman ulaştı. Biz dinlediğimiz zaman bunlar daha bir popüler olmaya başlamışlardı. Cro-Mags, Lethal Aggression gibi gruplar metal gruplarıyla turnelere çıkmaya başlamışlardı.

Kerim: Ben Türkiye’deki bir radyodan Crumbsuckers’ın (o zamanın New York’unda çok meşhur bir hardcore grubu, şu anki Type O Negative’in elemanları) tüm albümünü kaydetmiştim. Bu her zaman için muamma bir olaydır. Tabii o zaman açlık çok fazlaydı. Şu an internet var, ama araştırma falan yok. “Flyer”lar geliyordu elimize o zaman. Posta atıp onlardan cevap bekliyoruz. Bir demo gelsin onlardan diye günlerce bekliyorduk ve heyecanlanıyorduk.

Taylan: Zarfın içine para koyuyorduk. Bir kasedimiz oluyordu ve biz ona çok fazla hürmet ediyorduk. İlk defa bu şekilde ısmarlayabildiğim plak Kill’em All’du. Tek bir pakette o gelmişti. Ismarlayarak falan yavaş yavaş bu olayı çözüyorduk. Bir fanzin geldiği zaman zaten içinde bir sürü bilgi vardı. Plak ısmarlayınca, compilation falan ısmarlıyorduk ki bir taşta on kuş vuralım. Bilmediğimiz grupları da dinlemiş oluyorduk fazla para vermeden. Bunun en güzel örneği Pleasures In Life - iki LP’lik kanşık albümdür.

Kerim: Artık salt metalden kopmaya başlamıştık. Gruplar da cevap atmaya başlayınca işin içine girdik. 1990 yazında ben sıkıldım ve Taylan’a “Hadi artık kendi grubumuzu kuralım” dedim. Tabii pek bir şey çalmayı bilmiyorduk. Ben hasbelkader biraz biliyordum. Biz bas ve gitar çalıyorduk. Sonra Cumhur diye okuldan bir arkadaşı davulcu diye aldık. Hatta Taylan ilk şarkı sözlerini okulda, sınıfta yazmaya başladı. İşte böyle başladı olay. Esasen biz kendimiz bir şey başlatıyoruz zannediyorduk. O dönemde çok bilgi alamıyoruz hangi gruplar var yok. Headbangers, Hole in the Wall, sadece isimlerini duyuyorduk. Kimlerdir, neler çalıyorlardır bilmiyorduk.

Taylan: Aslında çok da aktif bir grup olmadıklarını konserlerine gidip anladık. Mesela Hole in the Wall’un konserine gittik, anfi patladı, bir saat bekledik konser iptal mi oldu ne. Headbangers’ın da Açıkhava’daki konserinde de zannedersem aynı şey olmuştu.

Kerim: Bilsak’ta Noisy Mob konserini dinledik ve ilk orada camia varmış hissine kapıldık. Biz oradaki ortamı görünce karar verdik, “Tamam biz de burada çalalım” diye.

Nasıldı ortam?

Taylan: Beşinci katta bir yer düşün. Deniz manzaralıydı ve süvariler gibi konser olurdu. Akşamları Erkin Koray çıkardı burada. Gündüzleri ise bir sürü amatör grubun suareleri. Sahne izleyicilerle aynı seviyedeydi. “Gig” usulü bir yer. Her yaştan insan vardı, entel tayfası falan da. Bizim dinleyicimizin çoğunluğu oydu zaten. Hardcore Punk tayfası değildi.

O zamanlar Hardcore tayfası var mıydı?

Taylan: Mesela Noisy Mob vardı. Onlar daha fazla bana Amerikan Punk'ını andırıyordu. Her şey yeni yeni oluşuyordu. Dead Army Boots’un ekibi vardı bir de. Sonra Tolga türedi bir konserde... Bu ‘91 yıllarında falan oluyor. Ve bir süre çaldıktan sonra bir demo dolduralım diye düştündük. Türkücü bir tonmeister ile bir tane demo kaydettik. İşi bilen kimse ile kayıt yapmadık. Demoyu kaydederken adam devamlı vokalleri açmaya çalışıyor. Bütün enstrümanlar en arkada kalıyor. Ve de demo da öyle kaydedildi. “İstemiyoruz” diyoruz, adam “Böyle daha iyi ama bak” diyordu.

Tolga: O zaman davul kaydedebilecek bir yer yoktu. Biz de o zaman Violent Pop ile Istiklal’de demo yapabilecek bir stüdyo arıyorduk. Paramıza uygun olabilecek yerler hep “türkücü” stüdyolarıydı. Oralarda da sadece elektro davul vardı. Bize kaç parça kaydedeceksiniz diye soruyorlardı. Çok parçamız var ama parçalarımızın bir dakikalık olduğunu söyleyince algılayamıyorlardı. Dalga geçtiğimizi sanıyorlardı herhalde.

Demoyu niye kaydettiniz? Bir plak şirketine vermek için mi?

Kerim: Bunu kaydetmemizin sebebi elimizde bu parçalar var, bunları çalıyoruz, bir de yurtdışındaki hardcore gruplara gönderelim, onlarla değiş tokuş yapalım diyeydi aslında. Yani onlara bir şey gönderip karşılığında onlardan bir şey alabilmek içindi. Benim çift taraflı kasetçalarım vardı, orada sürekli çoğaltıyorduk. Ben okulda, sınıfta bile sattım.

Taylan: Parçaları kaydetmek sanki içgüdüseldi. Akmar’da Pentagram’a götürüp bıraktığımız kopyalar masa altında unutulup kalmıştı. Bakırköy’de Hakan, Teşvikiye’de Zihni ve Çığnşım grubunun kurucusu büyük Tünay Akdeniz yayılmasına yardımcı oldu.

O zaman kaç tane Hardcore Punk grubu vardı?

Taylan: Yoktu bir şey. Biz hep solo çalıyorduk. Sonralarda biz Violent Pop’un varlığından haberdar olduk. Nasıl temasa geçtik net hatırlamıyorum ama onları Merter’de prova yaptıklan bodrum katında ziyarete gittik ve o günlerde okuduğumuz Güney Amerika Punk/

Hardcore durum raporlarındaki gibi bir ortamın oluştuğunu düşünüp çok zevk aldık.

Tolga: Ben hatırlıyorum. Demoda adresi gördüm. Ve ondan sonra onlara bir mektup yazdım bizim de bir Hardcore grubumuz var diye. Bizim apartmana gelmişlerdi ilk olarak. Apartmanın bodrum katında bizim bir stüdyomuz vardı, orada çalışıyorduk. Ama çok toyduk. Bunlar bir geçti aletlerin başına, Cumhur davulu çalınca davul ileri doğru uçuyordu. Azman gibi çahyorlardı. Biz acayip şaşırmıştık. Hatta önceden bir tane basçıları vardı. Gruptan ayrılınca biz onu çağırmıştık bizimle çalsın diye ama Hardcore ile alakası yoktu. Biz de onunla olamayacağım anlamıştık.

Taylan: O zamanlar bizim açımızdan en enteresan şey Mondo Trasho Esat'la tanışmak oldu. Bir süre karşılıklı haberleştikten sonra Noisy Mob konserinde onla yüzleştik. Ondan sonra biz de Bilsak'da konser olayına girdik. İlk konserimiz okulların kapandığı bir güne denk geldi. Bizim İtalyan Lisesi'nden bile konuyla alakasız bayağı tip vardı. Çavuşoğlu Lisesi'nden ise bir "roadie"miz vardı, aynı D.R.I. videosunda dayak atan tipler gibi! Ondan sonraki Bilsak'ta verdiğimiz Aralık konserimiz bizim için önemliydi. Çünkü çok fazla insan gelmişti. Ona çok sevindik. İkincisi, insanlar bir yerden parçaları biliyorlardı. İnsanlar sahneye çıkıp mikrofonu alıp şarkıyı söylüyorlardı. Acayip bir konserdi. Çünkü insanlar daha önce hiç öyle bir enerji görmemişlerdi. Thrash konserleri gibi değildi. İnsanlar patlamışlardı. Herkes "daha çalın" diye bağırıyordu. Bundaki en büyük etken ikinci demomuz Türk Hardcore'u yaymış olmamızdı.

O zamanki dinleyiciler Hardcore, Punk, Metal ayrımı yapabiliyor muydu?

Kerim: En azından çalışıyorlardı. Birtakım insanlar kafasında bitirmişler o ayrımı. Onu görüyorsun. Birtakım insanlar da "tamam bu da güzel ama ben metalciyim" filan tarzı adamlardı.

Taylan: Biz her konserde parçaya başlamadan önce parçanın üç aşağı beş yukarı neyle alakalı olduğunu söylüyorduk. Parçalan İngilizce söylüyorduk ama önce sözkonusu parçanın ne ile ilgili olduğunu açıklıyorduk. Bu parça özgürlüklerin kısıtlanması üzerinedir, gibi. O zaman için bu çok yeni bir şeydi. Çünkü o dönemde Türkiye'de o camiada politik parçaların içeriğini söylemek çok alışılır bir şey değildi.

Politik bilinciniz Hardcore dinledikçe mi oluştu?

Kerim: Tabii grupları dinledikçe oldu. Hem de aynı zamanda o

grupları dinlememizin sebebi de algımızın açık olmasıydı. Etrafımızdakilere kayıtsız olmamak ya da o zümrenin konformist hayatında kendimi mutlu hissediyorum değil de, sokakta dolaşırken her şeyi görebiliyorsun. Taylan o zamanlar tanıdığımız tavır anlamında vejetaryen olan tek insandı.

Taylan: Konserler için parçaların içeriğini anlatan sayfalar hazırlıyor, konserlerde dağıtıyorduk. Hatta o kadar radikal ve eleştirel şeylerdi ki ilk o zaman başımızın derde gireceğini düştınmeye başladık.

Kerim: Onun dışında okuduğumuz materyallerin önemi çok büyüktü. Dış mihraklı materyallerden bahsediyorum. Mesela hardcore müzik fanzinleri ve de dinlediğimiz müziklerin sözleri. Bizdeki İngilizce o zaman çok iyi değildi, onun için bir takım kalıplan yabancı gruplardan alıyorduk. Kendimizce olduğunca özgün ve orijinal olmaya çalışıyorduk. Direkt kopya bir şey yapmaya çalışmadık hiçbir zaman.

Sizin politik görüşünüz aslında çok da yerel değil. Daha global bir bakış açısı. Hayvan hakları, ekolojik denge... 1 Mayıs'tan bahsediyorsunuz, ama Türkiye'deki 1 Mayıs'la alakası yok.

Kerim: Kesinlikle doğru. Mitinglerin havasını solumuş değildik o zaman. İşçilerin aslında neler yaşadıklarını tam olarak bilmiyorduk. Çok fazla farkında değildik. Bu yüzden dediğin gibi yazılan 1 Mayıs şarkısı genel, global bir 1 Mayıs görüşü. Çok da fazla literatürden gelen bir görüştü. Nasıl derler yani sırça saraylarımızda Punk yapmaya çalıştık.

Sen bu duruma ironiyle bakabiliyorsun şimdi. Ama o zamanlar bu bilinç nereden kayrıaklanıyor? Dışarıdan gelen bilgilerden dolayı mı?

Kerim: Sonuçta çok fazla irdelemek istiyorsan ne yaparsın, mitinge gidersin, bir kaç bununla ilgili gazete, dergi okursun, bu adamlarla konuşursun, tartışırsın. Yani daha dibine vurursan tabi. Ama bizim amacımız müzikti esasen. Ama müzikte de bir politik görüş olsun yani. Yani sürekli kestim, biçtim gibi sözler değil de.. İnsanları tetiklesin. O onu dinleyince o da onu tetiklesin. Böyle bir şey vardı. Ama kesinlikle karanlık bir ruh hali taşıyordu.

Taylan: Çok "engellenmiş" bir ergenlik geçiriyorduk. Her şeyi karanlık, gri görüyordum çevrede. "Gotham City" diye adlandırırdık İstanbul'u ve tabii ki "İstanbul in Chaos" ilk parça isimlerimizden biriydi. Evsiz barksızlardan, insan hayatının ucuzluğundan, etnik kargaşadan, her pislikten etkileniyorduk. No! demosu hala bana çamurlu sokaklan anımsatıyor. Ama zaten çocukluğumuz Heidi,

Humeyni, Reagan, Superman, Tommiks, Yerli Malı Haftası, Galaktika, Kemal Sunal, Kaddafı, John Wayrıe ve Kötü Kızılderililer, Aladdin'in Sihirli Lambası, Kenan Evren ve netekim, Kıbns, banliyö treni, sağ-sol, Cenk Koray, Boney M, Gırgır, tabanca, asker, komutan, sokağa çıkma yasağı, siyah beyaz TV'de uçuşan füzelerin ve uçaklardan yağan bombaların görüntüleri, suikastler, Yıldız Savaşlan, Duran Duran, sünnet, We Are The Wooorrld, Kara Şimşek, Maraş, Battal Gazi, vidyoklip, Orovizyon, Rocky, Conan, Salı Pazan, Omo, Çiti, Alo, Uykudan Önce, Türk'üm doğruyum çalışkanım, din ve tanrı, korku, Bakırköy'ün hastaneden kaçan delileri, zengin ve fakir, su küçüğün söz büyüğün, asmak kesmek dizmek, genişleyen sokaklar, uzayan binalar, kurban bayramı, ölüm, Kurt adam, beyaz adam, Heavy Metal, pislik, kargaşa, çamur, dayak, otorite, umursamazlık içinde geçti... Ve çağ atlıyoruz, cehalet, adalet, duvar ve çöküş, işçi çocuklar, sokak çocukları, Yugoslavya, gazeteler, nükleer deneyler, soğuk savaşın yankılan, yeni dünya savaşı, etnik kargaşa, din tüccarlan, Sivas, kimlik, insan hakları, Irak, gerilla, yalan tarih, beyin yıkama, doktrin içinde büyüyorduk. İşte buydu tüm gri renk.

Kerim: O zamanlar buralarda dolaşırken en izbe, en ücra köşelere girmekten çekinmiyoruz ama eve dönerken de Bakırköy'e, Ataköy'e, Yeşilyurt'a dönüyoruz. Öyle de bir kontrast da var. İki şeyin arasında gidip geliyorsun. Onu yaşıyorsun. Bu ikilem hep oldu. Bünyeye karşı gelmek gibi bir şeydi bu.

Peki bu alternatif sahnede o dinleyici kitlesinde belirgin bir sınıf farkı ve sınıf bilinci var mıydı?

Kerim: Biz kesinlikle inkar etmiyorduk; biz şuradan gelmiyoruz, biz şuralarda sürtüyoruz falan demiyoruz. Elimizde harçlık vardı. Onu müzik çalışmasına harcıyorduk. Tercihlerimiz vardı, kapitalist mekanlar ya da haksızlığın olduğu yerlerde çok fazla dolaşıp paramızı o tip şeylere harcamamaya çalışıyorduk. Ama sonuçta da müzik yapmak için de birtakım paraya ihtiyaç vardı. Kayıt yapmak için, gitar almak için. Haspel kader ikinci el boktan filan da olsa.. Öteki gruplar çıkıp da biz fakirliğin, rezilliğin içinden geliyoruz deyince daha rezil bir duruma düştıyorlar bence. "Ha siz çok zenginsiniz" falan gibi sözler bana çok komik geliyordu.

Böyle bir sınıf karşılaşması oluyor muydu?

Kerim: Böyle "biz yoksuluz ve gerçek punk biziz" yapan gruplar vardı. Ama sonuçta çaldığı gitar benimkinden daha iyi. Bir yerden bulmuş, yani bir parayla almış onu.

Çıkardığınız Regorge fanzininden bahsedebilir misiniz, kaç sayı

çıkardınız, böyle bir fanzin yapma ihtiyacı niçin duydunuz?

Kerim: Bir sayı yaptık. O sıra yurtdışından elimize geçen Ox, MRR, Flipside, Metal Hammer veya hiç ismi bilinmeyen Silent Scream, Tutti Pazzi, Brutalizing Noize, Core of Reality gibi fanzinlerden feyz almamız ve Laneth gibi tek düze bir derginin iptidailiği ve kötü örnek oluşu bu dergiyi çıkarma isteğimize vesile olmuştu ki, o sıralar Türkiye'de de bir "fanzin kültürü" başlıyordu. Mondo Trasho bizim için bir kültür hazinesiydi. Ama bizimki tamamıyla müzik bazlıydı. Sevdiğimiz gruplarla röportaj falan yaptık.

Taylan: Aslında Regorge çıktıktan sonra Mondo Trasho'yu duydum. Akmar'da bir afişini görünce şok yaşadım ve o zaman Esat bize, biz de Esat'a aynı anda mektup yazdığımızı fark ettik. Çok güzel bir rastlantıydı. Daha sonra Cumhuriyet'in arka kapağında büyük bir yazıda bittik hepimiz, beş fanzin olarak. Çevredeki yokluk itti doğru fanzin yapmaya. Bak sen böyle biliyorsun ama bu iş böyle de olur mantığı doğmuştu. O tek sayıyı Adana, Samsun, Eskişehir, Antalya, Kıbrıs, her yere yolladık ve arkadaşlıklar kurduk. Fakat kendi gruplarımıza odaklandığımız için okuldan da fazla zaman kalmıyordu. Ayrıca bir süre sonra Anestezi, Gorgor gibi fanzinler çıkmaya başladı ve Regorge 'un çıkmayan sayı malzemeleri bu fanzinlerde kullanıldı.

Diğer gruplarla ilişkileriniz nasıldı?

Taylan: Bizde kanka olayı yoktu. Müzik ve sözler de çok fazla hazmedilebilir değildi. Müzik olarak iyice kaotikleşmeye başladık. Sert, radikal bir görüşe de kendimizi adamıştık ve grubun ismi Turmoil olduktan sonraki dönem müzik iyice karanlığa ve psikopata sarmıştı. Turmoil olarak Bilsak'ta verdiğimiz konserde Şeref dışında kimse yok ortada dans eden. Ve zaten konser yanda kesilmişti. O konserde Deathroom üyeleri de bayağı dağıtmıştı. Karanlık derken, biraz daha Deathroom müziğine yaklaşmaya başladık.

Kerim: Ve Hakan'la samimiyetimiz de arttı. Çünkü şunu öğrendik o zamanlar onun da böyle Carcass gibi gruplardan etkilendiğini, arkasından vejetaryen, hayvan hakları falan derken onlarla kendimizi daha yakın görmeye başladık.

Taylan: Belki Radical Noise ve diğerleri bizim onlarla ilgilenmemizi beklemiş olabilir. Onlarla sorunumuz yoktu sadece mesafeliydik. Ama yanlış anladıklan veya anlamak istedikleri bir şeyler vardı. Özellikle grup olarak Sevdasız Hayat kanşık EP'nin dışında bırakılmak bir tartışmanın doğmasına neden oldu. Bunu, içindeki her grup tarafından biraz kalleşlik olarak gördük ama üstünde durmak anlamsızdı. Her

zaman efendilikle çözmeyi tercih ettik sorunları. Bu yüzden son bir konser için biz davet ettik Radical Noise ve Ask It Why'i. Bunu maalesef anlamakta güçlük çektiler, bize gülünç halde ön grup muamelesi yaptılar. O konserde "Scum" dönemi Napalm Death gibiydik, çok öfkeliydik.

Kerim: Emre bana çok sıcak bir mektup yazmıştı... hala saklanm.

Taylan: Sık sık mektuplar gelirdi. Anadolu'dan acayip şehirlerden, Eskişehir'den falan ve hatta KKTC'den. Ben zevkle cevap yazardım. Onlardan biri Moribund Youth ilk Bilsak konserinin kaydını yolladı. İstanbul'a gelip izlemiş. O zaman aslında ayrım çok fazla yoktu. Önemli olan müziğin gitarlı ve sert olmasıydı.

Ama öyle gözüküyor ki siz bu durumu pek kabul etmek istememişsiniz. Öyle bir şey olsaydı daha dinlenebilir şeyler çalardınız. Olayı daha inceltmeye başlamışsınız.

Taylan: Çünkü yavaş yavaş olaya hakim olabileceğimizi anladık. Soft Punk gibi başladık. Tür olarak diyorum. Yavaş yavaş Ramones "coverlar"mdan sertleşmeye başladık. O sertleşmeden hoşlanıyoruz. Dinlediğimiz gruplar biraz daha öyle. Mentalite daha öyle. Ondan sonra iyice dipsiz bir kuyuya doğru inmeye başladık.

Ankara'daki Spinners ve Violent Pop ile birlikte verdiğiniz konserde dinleyicilerle yabancılaşma durumundan bahsedebilir misiniz?

Taylan: O zaman bizden önce Violent Pop sahneye çıkmıştı. Müzik olarak daha anlaşılır, dur kalkların olduğu, insanların pogo yapabileceği bir müzikti. Bizim müzik daha karanlıktı. Jesus Crust'm bir "cover"ını çaldık. Bayağı ağır bir müzikti. İnsanlar put gibi izliyordu. Konserin ortasında izleyiciler Nirvana diye bağırmaya başladığında Kerim dalgasına "Smells Like Teen Spirit"i çalmaya başladı. Milletin dansetmesini bırak, hemen galeyana geldiler. Bundan sonra bas gitan bırakıp sahneyi terk ettim. Moribund Youth müzik olarak buradaki diğer gruplara göre çok yabancı bir gruptu. Ondan dolayı hiçbir tayfa tarafından tam olarak benimsenmemişti.

Yaptığınız kayıtlardan bahsedebilir misiniz?

Kerim: İlk ciddi çalışmamızı 9 Aralık 1990'da bir pazar günü Cumhur'u da alıp Taksim'de bir stüdyoda yaptık. Çalışma odasına girdiğimizde elimizde Taylan'ın ve benim yazdığım birkaç söz vardı ve o gün de stüdyoda güzel bir gitar ve de bir teyp. Biz boş bir kasetle hazırlıklı gelmiştik. Çalışma resmen şu riff nasıl, sonra şu davul nasıl şeklinde başlıyorduk çalmaya. Doğaçlama gibiydi parçalar ve hepsini

kaydettik oracıkta... Böylelikle “School Life”, “İstanbul In Chaos”, “You & Me” ve “Purple Death” isimli parçalar çıkmış oldu. Bu aslında bas gitar olmasa da Moribund Youth’un en iyi kaydıydı belki de. Daha sonra birkaç yeni parça daha yapıp Ocak 1991’de ilk demomuzu kaydettik. Şubat’ta da evdeki çift kaset çalanmda çoğaltıp önce okuldaki arkadaşlara sonra orada burada sattık. Sound olarak bahsi geçen ilk teyp kaydından çok daha cılız ve yumuşaktı belki de... Daha sonra etkilendiğimiz gruplara göre farklı parçalar yaptık, bunları Bilsak’taki ikinci konserimizde, 30 Kasım 1991’de icra ettik. Bu bizim ilk tam olarak tanındığımız konser diyebilirim ama bazıları “sound”umuzun çok sertleştiği konusunda eleştirdi bizi...Bu esasen bizim istediğimizdi ve Turmoil’e giden yolun belirleyicisiydi. Parça yapmaya devam ettik ve Şubat 1992’de ikinci demomuz olan T ürk Hardcore'u çıkardık ki aslında önce Türk’ün İngilizce sözlükteki anlamına bakıp da bu ismi kullandık bunu..Yani Turkish Hardcore olarak algılanmasın...Öyle bir Türkçülük kaygısından değil.. Daha sonra yazın ortasında, yazlıklarına gitmiş insanların şehri Ankara’daki konser geldi ve bunun ardından grup birkaç aylığına koptu. Ekim gibi Turmoil olarak toparlandık ve 16 Ekim’de, sonradan Portekizli Inkisiçao grubu ile yayınlanacak split kasedin parçalarının kayıtlarım yaptık. Sound iyice komplike rifflerle dolu metalik ve hızlı tarz bir Hardcore Punk olmuştu. 5 Aralık 1992’de bunu üçüncü Bilsak konserimizle taçlandırdık. Reaksiyon pek beklediğimiz gibi değildi. Bunun ardından uzun süre bir şey yapmadık. Ta ki 1994 başında, sonradan Belçikalı Acoustic Grinder ile yayımlanacak olan split 7” plağın kayıtlarına girene kadar... Bundan sonra da iki tane konser verip bıraktık zaten...

İsim değişikliği niçin yaptınız?

Kerim: Moribund Youth’la yaptığımız müziğin sonuna gelmiştik artık. Naif Hardcore/Punk “sound”unu aşmak istiyorduk. Sözlerle de aynı şekilde... O sıralar Righteous Pigs grubuna takmıştık. Taylan önerdi ismi, benim de hoşuma gitti... Aslında isim değişikliği tasvip etmediğim bir şey grup adına. Ancak o an sanki müzikal tımrümüzün de çok uzun olmadığını hissetmiştik ve böyle bir karar almak gerekiyordu diye düştündük.

Taylan: Ben anlıyorum ki o zamanlar Türkiye’de bu müziği dinleyecek kitle yoktu ve özellikle, sert bir eleştirel tavın sindiren kişiler yoktu ortalıkta. Bir de zaten bu müzik zor bir müzikti.

Kerim: Yurtdışında bile çok fazla tutulmayan bir müzikti. Biz belki de onu çok fazla idrak edememiştik. Bunu zevk için yapıyorduk. Çünkü böyle müziklere yurtdışında da 60, 70 kişi gelince olay oluyor. Bizim

bir de dediğimiz gibi kanka olayı olmadığı için dinleyicimiz daha da az vardı.

Taylan: Özellikle metalcilerden gittikçe uzaklaşıyorduk. Laneth dergisinin o milliyetçi yapısına kıl oluyorduk, her ne kadar Çağlan'ı kişi olarak takdir etsek de.

Kerim: Hatta bir olay anlatacağım. Necrosis konseri vardı Gitanes barda. Ona gittik. Zaten kapıda garip bir zıtlaşma oldu. Bizim orada beklenmediğimiz anlaşıldı. Necrosis'i merak ediyoruz. Taylan'a "Gel önlere gidelim, pogo yapanz" cart curt dedim. Eğlenmek lazım sonuçta. Bir baktım bas gitarist kızın gitan üzerinde gamalı haç var. O sırada koptum, küfür ettim ama bağırarak. O sırada bunu çoğu insan duydu tabi. Meğerse kızın erkek arkadaşı da Bakırköy'ün belalı simalarındanmış. Ama insanlar o zamanlar daha insanmış çünkü şimdi olsa herhalde beni öldürürdü. O zaman iyice bir pataklandım, ama linç olmaktan da kurtuldum.

Taylan: O zamanlar Laneth dergisinin etrafında hepten tuhaf herifler de vardı. Türkiye'yi çok fazla seven, öven, İstiklal Marşı okuyunca ayağa kalkınmasını isteyen kişiler de vardı. Lümpen bir milliyetçilik vardı metal camiasında. Ve konserden sonra iyice bir uçurum oldu.

Dağılma kararı neden verdiniz?

Kerim: İnceldikçe kopmaya başlıyorsun. Ne thrash metal grupları, ne de Punk grupları bizden hoşlanıyorlardı. Ve Taylan da İtalya'ya gidince olay hepten koptu.

Kerim: Biz istiyorduk ki insanlar bizi beğenmeseler bile bizden etkilensinler, feyzalsınlar, böyle bir grup var desinler. Ama hiç öyle olmadı. En fazla 2, 3 grup çıktı.

Taylan: Çok az kişi olduğumuz için ilk zamanki hevesli bütünlüğümüzü yakalayamadık. Defalarca dağılıp toparlanıyorduk. Hedefimiz, kendi gettomuzu oluşturmak yerine müzik yoluyla yayılmaktı. Tarzımız, sırt sıvazlamak yerine komünikasyon yaratmaktı. Fakat kirli fikir ve ideolojileri sert dille eleştirmeyi eğlenceye yeğleyen öfkeli bir grup halini aldık. Zamanla fazla ciddi, sarkastik, hatta soğuk bir gruba dönüştük. Aslında benim istediğim ayrıen buydu. Ama bu çizgi bizim için sanki ortamdan ayrılma çizgisi oldu. Bu durumda hepsinden ayrı bir konumda olmanın ve grubu bitirip dersi tamamlamanın daha iyi olduğuna karar verdik.

Kerim: Son olarak, 23 Nisan 1994'teki Zen, Apathetic ve BYSR ile olan konserimizden sonra, uzun zamandır beklenen Radical Noise, Ask It Why ile birlikte 22 Mayıs 1994'te bir konser verdik... Bu son

konserimizdi... Bir daha bu formatta biraraya gelmedik.

Taylan: 1995 yılbaşında hiç kaydedilmemiş olan albümümüzü resimlerle özetleyen naif bir kitapçık yayınladıktan sonra dağıldık.

Ask It Why

> > > *VEDAT*

Hardcore/Punk ile tanışman nasıl oldu?

Kadıköy Anadolu'da okuyordum. 91 mezunuyum. Ortaokul zamanları klasik pop tarzı şeyler dinliyordum. Depeche Mode, Queen vesaire. Maltepe'de oturuyorduk, yaşım küçük diye o zamanlar servisle gidip geliyordum evden okula. Haliyle de serviste dinlenen şeyleri kovalıyorduk biz de. Yani müzik, ortama uyma çabası. Lise başlamadan babamı kaybettim. Bu beni haliyle çok etkiledi. Kendimi birden çevreme yabancı hissetmeye başladım. Ya da ne bileyim yabancı olmam gerektiğini düştündüm. Bir gün evdeyim radyo açık. Metallica'dan "One" çalıyor. Daha önce duymadığım bir haz aldım gitarlardan ve davul sound'undan o anda. Dank etti gibi bir şey. O zamanlar bizim sınıfta metal dinleyen bir iki kişi var. Bir tanesine Amerika'daki kuzeninden habire kasetler geliyor. Ben bunun elinde Metallicaylm/Jîüto forAll kasedi görmez miyim? Yalvar yakar ödünç alıp kopyaladım. Ben bu albümü arkalı önlü hatim ettim bir süre. Sonra o herifi yoklamaya devam ettim. Bir gün elinde yeni şeylerle geldi, al bak bunları belki beğenirsin gibi uzattı: D.R.I., Dealing With It ve Four of a Kind. Ben bu albümleri duyunca bir acayip oldum. Aradan bunca zaman geçmesine rağmen tadı hala kulaklanmda. İlk öpücük gibi bir şey olmalı. Sonra tabii ben bir arayışa geçtim. Bir ara bayağı bir Metal dönemim oldu. O zaman Bahariye'de kaset satan biri vardı. O tezgahtan bayağı bir şeyler çıkarttım. Hatta bir gün okul çıkışı yerde bir tomar para bulup alayını kasede yatırmıştım. Müzik, hayatımın çok büyük bir bölümünü dolduruyordu bu aralar. Yaşıtlarım üniversite sınavına filan çalışır, kursa giderken ben Walkman'i takar bisiklete atlar kulakta D.R.I. saatlerce dolanır dururdum. O kurs ortamına girmediğim için de bayağı dışlandım. Bu arada Akmar'la tanıştık filan. "Al abi şunu dinle, yok bunu dinle" derken Dead Kennedys, Minör Threat, Crass, S.O.D., M.O.D., Napalm Death, Anthrax zart zurt, alayını dinliyoruz. Arada tabii Slayer, Sodom, Destruction ve de en önemlisi Voivod. Acayip tabi, yani Dead Kennedys'in verdiği haz farklı, Voivod'un ki farklı. Ben bunları o zamanlar ayrım yapmadan, ya da bazılarının yaptığı gibi müzik faşistliği yapmadan dinleyebildiğim için çok mutluyum.

Grup kurma fikri nasıl ortaya çıktı? O sıralar çevrenizde başka Hardcore Punk grupları var mıydı?

Benim lise bitti, üniversite yıllan başladı. İstanbul İktisat'ı

kazanmıştım. Ama bu okula gidip gelip ne yapacağımı filan bilmiyorum. Yani kafamda buradan mezun olup bir iş tutturma vesaire diye bir düşünce yok. Bir yandan da kendime bir gitar aldım -ucuz diye klasik gitar almıştım, evde tıngırdatıyorum. Ve Akmar'da sürtmeye devam. O zamanlar Akmar acayip bir iletişim merkezi, bir camia havası var. Yani bir gün görünmezsen laf oluyor. Elini sallasan Thrash grubuna denk geliyor. Ama çoğunda bir kan götürme hırsı seziyorsun. Ozan'la bu sıralarda tanıştım. Merdivenlerde oturur elde Güzel Marmaralar sağdan soldan geçen tiplere bakıp dalgamızı geçerdik. Özellikle bandana takıp kovboy çizmesi giyen çakma Rocker'lar bizi bayıltırdı gülmekten. Öyle ki bazılan okulu kınp tuvalette üniformayı değiştirip ortama öyle girerdi. Pentagram dükkanının yanındaki merdivenin müdavimi olduk ve yavaş yavaş orada bir gruplaşma oldu. Bizim rahatça içip sıçtığımız (karşısında tuvalet vardı) evimiz gibi bir yer. Ben bu sırada Taylan'la Diken grubunu kurdum. Ama felaketiz. Davulda benim mahalleden bir arkadaş Avni Ural, basta hain Murat lakaplı eleman. Taylan'la ben cin cm olayını yapabiliyoruz ama davul-bas evlere şenlik. Fakat bu çalışmalar bizim için eğitici oldu. Evde klasik gitarla yazdığım rifleri, elektroda dinlemek bayağı hoş oluyordu. Tabii Taylan'm kafasındaki müzikle benim yapmak istediğim uyuşmuyordu. Adam zaten müzik faşisti. Hahaha. WASP delisi. Arada Optik provaya gelir, öbür elemanlar mola verirken biz kafamıza göre Punk, Grind Allah ne verdiyse girişirdik. Ozan Grindcore manyağı biriydi zaten, Grind da Grind, başka bir şey demiyor. Herifi ikna etmek zor. Bu arada da Moribund Youth Türk Hardcore çıkmaz mı? Ben daha önce duymamışım bu adamları, ulan kasedi aldık bayağı bayağı Hardcore filan. Ben hepten gaza geldim. Yapacam Hardcore grubunu başka yolu yok. Hemen klasik gitan satıp, dandik bir elektro gitar aldım. Elektronikten de anladığım için kendime bir "fuzz" devresi yapıp gitan direkt müzik setine giriyorum filan. Öyle birkaç tane yarım parçayı kaydettim. Ozan'a dinlettim. Beğendi pezevenk. Sonra biz Ozan ın babaannesinin Pendik'teki evinde provalara başladık. Hayatımın en absürd ve eğlenceli zamanlarıydı diyebilirim. Böyle klasik bir babaanne-anneanne evi, her yerde danteller filan, biz oturma odasına davulu ve benim müzik setinden bozma amfi ve hoparlörleri kurmuşuz. Dan-dun çalıyoruz. Pencereler de açık, dışardan geçenler "noluyo filan" diye bakıyorlar. Arada babaanne elinde tepsiyle bize çay, börek filan getiriyor, "yorulmuşsunuzdur yavrum" diyor. Biz burada 6-7 parça bitirip teybe kaydettik. O zaman tarz "Dealing with it". Akmar'da sağa sola dinletiyoruz, millet beğeniyor. Ama ortada henüz vokal filan yok. Arıyoruz. Biri "Necrosis diye bir grup var, vokalisti fena değil" dedi bir gün. Biz de çaktırmadan provalarını dinledik. Müzikleri o zaman bayağı thrash, vokalde Emre Şahin

(Radical Noise'ın kurucusu). Ulan bu herif fena değil. Biz Emre'yi merdiven altındaki çay bahçesinde sıkıştırdık bir gün. Kulağına verdik walkman'i, "Al abi biz bunu kaydettik Ozan'm babaannesinde, vokalist lazım, var mısın?" dedik. Meğer o da D.R.I. delisiymiş ve o kayıtta hakikaten de D.R.I. havası yakalamıştık Emre tamam dedi, ben de Diken'i bıraktım, basa da Ahmet'i aldık (sonra Ascareus'da çaldı). Atlantis'te provalar filan derken öyle öyle grup çıktı ortaya. 2-3 ay gibi bir zamanda Gitanes'da Asafated ile konsere çıkmıştık Daha sonra da Osman Coşkun basa, Tayga Soysaltürk de vokale geçti.

Kısa zamanda özellikle Kadıköy çevresinde Hardcore yapan gruplar çıkmıştı (Ask It Why, Necrosis, Radical Noise). Hardcore müziğe bu ilgi nasıl doğmuştu? Sonra bu ilgi niçin bitti?

O zamanlar Batı'nın altkültür akımlarının Türkiye'ye ulaşması yıllar alıyordu. Eh biz de 80'lerin Amerikan Hardcore ortamını 90'ların başında mikroskopik bir çapta yakaladık diyebiliriz. Yani aynı müziğe tutkun birkaç adam, kendi gibi adamlardan feyz alıyor, olaya giriyor. Bir de saydığın gruplarla aynı ortamın adamlarıyız. Mesela Emre bizle Parental Advisory demosunu kaydetti, ondan sonra Radical Noise ile kendi demolarını çıkardılar. Bir iki konsere bizde vokal yapıp, Radical'le davul çaldığı olmuştu. Ben bir kere Necrosis'e konserde bas çaldım. Mesela konser olurdu davul bizden amfi şundan, gitar bundan öyle toplanırdık. Bu ilgi niye mi bitti? Ben yurdu terk ettiğim için. Hahahah. Şaka bir yana, Akmar ortamı sonraları bozuldu. Akmar'a takılıp da eli enstrüman tutan adam azaldı. Yani bayrağı teslim edecek adamlar çıkmadı bizim zamanımızda. Gene de bu işi uzun süre yürüten Radical Noise ve Rashit var tabii.

Sözlerinizde İngilizceden Türkçeye geçiş nasıl olmuştu?

Ben 94'te New York'a abimi ziyarete gittim. Bu ziyaret ufkumu açtı bayağı. Orada üç ay gibi kaldım ve bu süre içinde birçok konsere gitme firsatım oldu. Bu New York'un Hardcore ortamına yakından, ama dışarıdan bakınca bazı şeyler yerine oturdu gibi. Çünkü o zamana kadar Hardcore dinliyoruz ama bu müziği yaratanlar kimdir, ne yer ne içerler haberimiz pek yoktu. Çoğu Hardcore grubu getto tabir ettiğimiz yerlerden gelen tipler tarafından kurulmuş. Toplum içindeki yerlerini kıyasladığımızda bizimle uzaktan yakından alakası olmayan tipler. Kendi kültürleri içinde yaşıyorlar ve pek dışlanmıyorlar. Yani adamın yetişme tarzı hardcorecu olmasına müsait. Adam elektro gitarla büyümüş, garajda davulla büyümüş. Hafta sonları arkadaşlarıyla tıngırdatması gayet normal. Yani kendi enstrümanlarını çalıp kendi ana dilinde haykırıyor. Biz ise TRT 1 çocuklarıyız, eğitimin üst tabakalarındayız, Müslüman bir toplumda yaşıyoruz, müziğin

göbek atmak için yapıldığına inanan bir toplumda yaşıyoruz. Yani topluma soyudanmışız, kendimize göre aykırıyız. Aykırı ama Hardcore'un ruhundan sapmış bir vaziyette bence. Türkiye'ye döner dönmez kafamda bu karşılaştırmaları yapınca insanın kendi derdini en iyi anlatabilmesi için kendi ana dilinden iyisi olmadığını anladım. Türkçe şarkılar yapmaya karar verdik, herkes dalga geçti, olur mu filan diye. Olurmuş. Hatta dalga geçenler bile yapmaya çalıştı.

Kişisel olarak, hem de grup olarak Hardcore'u politik bir tavır anlamında nasıl yorumluyordunuz? Hardcore sizin için ne ifade ediyordu?

Hardcore bizim için bir kaçıştı, toplumdan kaçış. Ama kaçarken de geriye dönüp taş atarsın ya, öyle bir kaçış. Sözlerimizde aşın politika bulunmazdı. Öyle asanz keseriz filan muhabbeti yapmadık hiç. Sadece içimizden gelenleri söyledik. Gerçi ilk zamanların sözlerine bakarsan biraz klişeleşmiş kalıplara rastlarsın ama genelde o anki ruh halimizi yarısıtan sözler yazdık. Soyutlanmamızın sebepleri filan gibi konular.

O zamanlar Punk, Hardcore, Metal arasında bir ayrım var mıydı? Punk ve punkçılara bakış açınız nasıldı? Hardcore grupları arasında kutuplaşmalar var mıydı?

Biliyorsun o zamanların tek çekişmesi Bakırköy-Kadıköy'dü. Tabii bazı tipler kendilerini toplumdan soyudamamn ötesinde, avuç kadar olan bu mini topluluktan da kendilerini soyutlamayı başardılar. Ama biz her türlü ortama ayak uydururduk, çünkü hep dinlediğimiz şeylerdi. Ben daha önce de söylediğim gibi Exploited da dinlerdim Morbid Angel'da, Deicide'da (Guns'n Roses'tan elbette ki nefret ederdim). Kadıköy'de harbi punk görmedik biz, yani Punk tarzını yaşayan. Öyle akşam eve gidip tarhana çorbası içip dışan çıkarken iki kancalı iğne takmayla punk olunmuyor maalesef. Bir tek Punk İsmail ile takılırdık o geldiği zaman civara. Süper bir abimizdi. Sürdüğü takside Dead Kennedys vs çalardı. Hardcore grupları arasında herhangi bir kutuplaşmadan benim haberim yok. Bizim ilk demonun içindeki resme bakarsan Turmoil tişörtü giyiyorum.

Ask It Why olarak kaç konser verdiniz? Çıkan kayıtlardan bahsedebilir misin?

Kaç konser verdiğimizi tam olarak hatırlayamayacağım ama on küsur gibi bir rakam olması lazım. Çok az. Kayıtlara gelince. 92'de Parerıtal Advisory demosunu çıkardık. Kayıt Atlantis'in kayıt stüdyosunda dört kanal kasede yapıldı. Başlan ve gitan ben çalmıştım. Sonuç tabii ki kalite bakımından hüsran ama o zaman bize cillop gibi geliyordu. Kapak tasanmını Ozan'ın babaannesinin evinde tam kadro yaptık. Çok

eğlenceliydi. Ozan gaza gelip arada bir kendi kendine demo kapaklan yapar dururdu. Halen de yapıyordur kesin. Neyse biz bu demoyu Zihni'ye falan koyduk. Bir ara pasaja Luk Haas diye Fransız biri gelmiş. Türk Punk gruplarını anyormuş. Bizi göstermiş birileri. Adam meğer bu işe gönül vermiş, bizim gibi ülkelere gidip Punk gruplarına toplama plak basıyor. Sağdan soldan toplayabildiğimiz gruplarla irtibata geçirdik ve Sevdasız Hayat Ölümdür toplama plağı çıktı. İkinci kaydımız ise 95 yılında gerçekleşti. Ben New York'dan döndükten sonra yeni parçalar yazmaya ağırlık verdik. Ama çalışmalar aksıyordu biraz. Ben hem okul, hem iş yürütüyorum, Ozan hala lisede, Osman üniversitede. Bir yandan da Türkçe parça yazmaya çalışıyoruz, her şeyi oturtmak zaman aldı. Parçalar hazır olduktan sonra da bayağı zaman geçti kayda kadar. Ben New York'a geri dönmeyi kafaya koyunca zamanı geldi dedik. Biz kaydı demo olarak çıkaracaktık ama bir tane adam vardı, "Ben çıkartırım bandrollü" dedi, ama şarkılar yetmiyor. Radical Noise da o zaman yeni kayıt yapmış. Emre'yi kafaladık, "Hoca gel beraber split yapalım ne dersin?". Türkiye'nin ilk bandrollü Hardcore albümü. Olaya bak sen. Kafasına yatü. Fasıl'da bira eşliğinde Sevdasız Hayat ismine ve kapak tasanmına karar verdik. Kaydı AB stüdyosunda yaptık. O zaman Cenk İz çalışıyordu, ben de yavaştan kayıt tekniklerine ilgi duymaya başlamıştım, New York'tan kitap filan alıp hatim etmiştim. Ama gel gelelim onca verdiğimiz paraya karşılık -ben elimde ne var ne yok satmıştım- akustik davul kayıt imkanı yok. Biz davulu getirsek bile kaydedecek mikrofon yok. Sonunda Rus malı bir elektro davulla kaydettik. Trampet sehpası yerine tabure kullandı Ozan. Ve o davullar hep o şekilde çalındı, öyle programlama filan yok. Ben de Metal Zone ve Fender amfi İkilisi yaptım. Bası gene ben çalmak zorunda kaldım çünkü son anda Osman'ın tıbbi sorunları çıktı. Zamanın şartlarına göre fena kayıt olmadı. Kaydı yaptığımız zaman da öyle bir zaman ki, ben New York'a gidiyorum bir hafta sonra, ne zaman döneceğim de belli değil, hala sürtüyorum dışarda. Yani yaptık yaptık, yapmadık ilk demoyla hatırlanacağız. Neyse kayıdı sabaha karşı bitirdik, birkaç gün sonra da miksini yaptık, ertesi gün de ben uçtum. Yani kılı kılına yetişti. Ondan sonra bu albümü çıkaracak adamdan iş çıkmayınca Kod Müzik diye bir şirket bulundu. Ben New York'tayken albüm çıktı sonunda. Daha sonra ben Rashit'ten bir mektup aldım. "Abi böyle böyle bize bir split imkanı çıktı Darbouka Records'dan sizinle yapmak istiyoruz, ne dersin?". "Hay hay" dedim. İstediğim parçaları söyledim, "Ama albümün ismini ben koyarım" dedim. Hahaha. Kadıköy'den Hareketler de öyle çıktı.

Ozan Optik Drug Store Blues

> > > *OZAN*

Sene 1994, S.A.D., Ask It Why olmuştu. Kadıköy'de Akmar Pasajı'na takılmaya devam ediyorduk Gidecek başka yer yoktu ve bütün arkadaşlanmız oradaydı. Ortam neredeyse her gün bir grubun kurulduğu, aynı kişilerin birden fazla grubunun olduğu bir fabrikaya benziyordu. Dünyayı geriden takip ettiğimiz için devamlı yeni gruplar ve müzisyenler keşfediyorduk (Yaşasın Zihni!). Heyecan doruktaydı. Nasıl olduysa bir gün arkadaşlarımızdan biri elinde herhangi bir eczaneden alabileceğiniz bir şurupla geldi. Her şeye meraklı ve aç olan bizler de hemen adadık üstüne. Bir iki derken, şurup mide hapına, mide hapı ancak yeşil reçete ile satılabilen (şerefsiz bir takım eczacıların mesleki ve ahlaki sorumluluklan yoktu) haplara dönüştü. Her gün toplanıp müzikten konuşan, ucuz şarap ve bira içen neşeli çocuklar, sinirli, depresif, tek konulan aralarında para toplayıp hap almak olan çocuklara dönüştü. Eş zamanlı olarak yine arkadaşlarımızdan birkaçı esrar bulabilir hale gelmiş (esrar satıcılan tarafından arkadaşlık maskesi altında bedava esrara alıştınlmış), bize de temin etmekte hevesli olmuşlardı. Birkaç inatçı insan dışında Akmar Pasajı artık müzik değil uyuşturucu sohbeti yapılan, insanların birbirlerine hap tavsiye ettiği bir yere dönüşmekteydi. Kaçınılmaz son olarak da, bir sene içinde eroin Kadıköy'e, Akmar'a düştü. Artık işin rengi griden siyaha dönmüştü. Türkiye Asya'dan Avrupa'ya ve Amerika'ya yapılan eroin ticaretinin ana caddesiymiş meğerse (o zaman 18-19 yaşında olan çocukların bundan haberi yoktu tabii) ve satıcılar ana caddeden geçerken ara sokaklara da uğramayı ihmal etmediler. Üstelik üstünde Morbid Angel tişörtlü çocuğu "satanist misin sen ulan!" diye karakola götüren, Akmar Pasajı'm "burada Allahsızlar var" diye günde iki defa basan polis, nedense esrar ve eroin satıcılarının ortaya çıkmasıyla minik güvenli karakolundan çıkmaz oldu. Ask It Why provalara devam ediyor, bu arada Vedat "Metalci olmak kolay" adlı bir parça yapıyordu. Albüm, yani Sevdasız Hayat çıkıp Vedat tamamen Amerika'ya taşındıktan sonra biz elimizi eteğimizi çektik Akmar Pasajı'ndan. Duyduk ki sonra bir sürü arkadaşımız eroinden ölmüş ya da başka sentetik uyuşturuculardan delirmiş. Bizim grubun itici gücü Vedat olduğundan o gidince koptuk hardcore camiasından. Zaten sonra bu Radicalciler falan yeni akımların etkisiyle Metalcore (hahaho) gibi bir şey oldular...

KUŞ OLAYI

Her şey kuşlardan hoşlanmadığımı (güvercin, muhabbet kuşu, hindi v.b.) öğrenen grup arkadaşlanm arasında başladı. Masum şakalar ("arkanda kuş var olm!", "olm Vedatı kuş yemiş provaya gelemiycek"), vahşi şakalara (çantama ölü muhabbet kuşu koymak, muhabbet kuşuyla beni aynı odaya kapatmak) dönüştü. Olayımız eğlenmek olduğu için ben de çanak tutmaya başladım. Akmar Pasajı civarında kimse bizim kadar bağıra çağıra eğlenmediği için göz önünde insanlardık. Bir gün Kadıköy'e gitmesek insanlar bizi sorardı, bir nevi "Hardcore celebrity"ydik. Bu sebeple benim bu kuş olayım fanzinlere konu oldu. Yolda yürürken insanlar çevirip "Sen Ask It Why'ın davulcusu musun? Kuşlardan korkuyor musun?" diye sormaya başladılar. Tabii ki bütün bunlarda bizim grup olarak "Mübalağa Sanattır" düsturunu benimsemiş olmamızın etkisi büyüktür. 1995, 1996 gibi Ankara'da verdiğimiz bir konserde (sonradan Radical Noise tarafından kendilerine mal edilen ve hiç emeklerinin geçmediği "Capri Sun" parçasını ilk çaldığımız konser), şimdi adını hatırlayamadığım bir Death Metal grubunun sahneden inip sırayı bize bırakmasını beklerken seyirciler arasında dolaşıyordum, çocuklar aralarında fısıldaşıyorlardı "Abi işte bu Optik Ozan, Ask It Why'm davulcusu. Güvercinlerden korkan bu işte".

O dönem yürürlükte olan efsaneler (hatırlayabildiğim birkaç tanesi):

- Optik Ozan'ın evine kuş girmiş, o da geceyi komşusunda geçirmek zorunda kalmış.

- Ozan'a küçükken kargalar saldırmış.

- Vedat provalarda stüdyoya muhabbet kuşu getiriyormuş.

- Optik Ozan yanlışlıkla basçılarının muhabbet kuşunu öldürmüş, basçıları o yüzden gruptan ayrılmış.

- Optik Ozan kuşlardan korktuğu için tavuk yemiyormuş...

HARDCORE

Hardcore benim için enerji demektir. Bu enerji kasetçalardan direkt odaya yayılır. Yerimde duramam. O koltuktan bu divana atlar, evin içinde koşanm. Hardcore inatçıdır. Zaaflarımın üstüne gitmeme yardım eder. Muhaliftir demek isterim ama muhalif olan müzik değil o müziği yazanlar ve icra edenlerdir. 17 yaşındayken Dead Kennedys'i duyduğumda kulaklarıma inanamamıştım. Hem hızlı, hem direkt, hem de etrafımda o zamana kadar duyduğum bütün her şeyden daha gerçekti. D.R.I. ise kendisiyle dünyanın geri kalanından daha fazla ilgiliydi. Onlara göre çark o kadar büyüktü ki yapabileceğin en iyi şey dışarıda kalmaya çalışıp kurtarabildiğin kadar arkadaşını yanına

almaktı. Her ikisi de benim Hardcore dinlememe ve kişi olarak gelişmeme yardımcı oldular. Kendilerine teşekkürü borç bilirim.

Radical Noise

> > > *EMRE & SERDAR & SİNAN*

Hardcore/ Punk ile tanışmanız nasıl oldu?

Emre: Rock ve metal ile tanışmam oldukça eskiye dayanmakta. Kendimi bildim bileli distortion bağımlısıyım. Sanırım kaza ile metal diye aldığım Suicidal Tendencies, D.R.I. vesaire gibi crossover grupları ve zaten sevdiğim Punk grupları aracılığı ile hardcore dinlemeye başladım.

Sinan: Küçüklüğüm, hatta bir beş sene öncesine kadar Emre'yle geçti, ilkokulun sonlarına doğru Emre'nin zoruyla Rock müzik dinlemeye başlamıştım, ortaokul döneminde artık Akmar adamlarından biri olmuştum. Ask It Why Vedat ile Optik'i (Ozan) annem babamdan daha fazla görüyordum o zamanlar. O dönem ortamımızın en büyük grubu D.R.I. idi. Herhalde Kadıköy hardcore camiasını da en çok etkilyen gruptur D.R.I. Yavaş yavaş diğer grupları da keşfetmeye başlamıştım. Exploited, Sick of It Ali, Youth Of Today... Ama beni tam anlamıyla gazlayan grup vardı ki, o da Turmoil idi. Bir dönem sadece Turmoil ve Deathroom dinlediğimi biliyorum. Daha sonraları fanzinleri, DIY kültürü, hardcore'un estetiğini ve mantalitesini daha fazla inceledikçe bu kültürün bir parçası olmaya başladım.

Serdar: Sinan ve Emre gibi ben de hardcore/Punk öncesi metal dinleyicisiydim. Radical Noise elemanlanyla tanışmadan önce Disembowled grubundaydım. Metal gruplarınm yanında Terrorizer, Napalm Death gibi gruplar da dinliyorduk ama bizim için hepsi metaldi. Hardcore/Punk kültürünün uzantısı müzikler olduğunu bilmiyorduk. 90-91 civarında, tam hatırlamıyorum yılı, Disembowled elemanlanyla yazlık bir ortamdaydık. Aynı ortamda metalci görünümlü bir tane Almancı elemanla tanıştık. Almanya'dan gelirken Türkiye'de dinlemek için plaklarını kasetlere kaydetmiş. Klasik "ne dinliyorsun?" muhabbeti yaparken bize bu kasederden dinletmişti. Bildiğimiz grupların yanında adını hiç duymadığımız gruplar da vardı. Sonra Almanya'ya dönerken bu kasetleri bize bırakü. Kasetlerde Extreme Noise Terror, Assück, G-Anx ve daha birçok benzer grup vardı. O zamanlar bu grupları keşfetmiş olduk ama bu grupların farklı bir kültürün parçası olduğunu hala bilmiyordum. Daha sonra Akmar Pasajı önünde takılan Hardcore/Punk camiasıyla, Radical Noise, Ask It Why, Necrosis elemanlan ile tanıştım. Bu camianın içindeki muhabbet ve kaset, fanzin paylaşımı sayesinde Hardcore/Punk alt kültürüyle tanışmış oldum.

Radical Noise'u kurma fikri nasıl ortaya çıktı?

Emre: Çok öz ve net olarak Moribund Youth dinlediğim gün. Cidden onların bizden iki yıl önce yaptıklan şey bize hem ön ayak oldu, hem de ilham verdi. 89-90 arası çaldığım metal gruplarını saymazsam, cidden uğraştığım Necrosis ve S.A.D. vardı. Bu iki grupta da vokal yaptım. Hatta S.A.D. demosunda ki vokaller bana ait. Sanırım dominant bir karaktere sahip olmadığımdan açıkçası geri planda kalıp gizli bir diktatör olmak daha çok hoşuma gittiğinden davula geçtim! Aklımdaki müzik biraz daha farklı olduğundan kuzenim Sinan'ı da yanıma alıp ile Necrosis'ten ayrıldım.

Sinan: Emre ile birlikte Necrosis'te çalıyorduk, o vokal yapıyordu. Ben gruptan neden ayrıldığımı hatırlamıyorum ama Emre davul çalmak istiyordu. Bir gün bize geldi ve böyle bir grup fikri olduğunu söyledi ve anlatmaya başladı. Anladım ki gerçekten bayadır kafasında tasarlamış; grubun ismini, logosunu ve hatta demo kapağına kadar her şeyini hazırlamıştı. Ben de gerçekten çok etkilendim fikirden, hatta o gün ilk bestemizi yapmıştık. İki kişi olarak bayağı bir ev çalışmaları yaptık. Plana göre Emre davul vokal yapacaktı, ben gitar çalacaktım. Bize bir basçı lazımdı. O dönemde yine tanıdık gruplardan biri olan Disembowled'in basçısı Serdar'ın gruptan ayrıldığını öğrendik. Serdar o dönem bu tarz müzik dinleyen ve bas çalan en iyi adamdı belki de. Emre, Hasan'ın Fenerbahçe'den Galatasaray'a transferini aratmayacak şekilde Serdar'm Radical Noise'in elemanı olmasını sağladı. Biz bu üçlü olarak stüdyo çalışmalan yapmaya başladık. Atlantis'in nemli stüdyosunda neredeyse bir gün arayla çalışmalar yapıyorduk. Demo yapacak kıvama geldiğimizde üst katta olan stüdyoya girdik ve hücum kayıda demoyu kaydettik. Demoyu kaydettikten sonra yediğimiz yemeği hic unutamıyorum. Şapşal gibiydik, birbirimizin yüzlerine bakıp gülüyorduk.

Serdar: Grubu Sinan ve Emre beraber kurduğu için ben pek bir şey söyleyemem ama bu konuda aklıma komik bir şey geldi. Ben Disembowled'dayken Gitanes Bar'da çıktığımız bir konserde Emre de vardı. Kerem (Disembowled), Emre'ye, "Abi ne güzel tişörtler yapıyorsun sen böyle" demişti, ben de Emre'nin tişörtüne bakmıştım. Approved demosunun üstündeki logo şeklinde Radical Noise yazıyordu üstünde. "Ne lan bu Radical Noise" diye düştınmüştüm. Kısa bir süre sonra Radical Noise elemanı olmuştum.

O sıralar çevrenizde başka hardcore Punk grupları var mıydı?

Emre: Evet ve neredeyse tüm gruplar birbirini tanıyordu. Zaten aktif olan gruplar on tane bile değildi. Kadıköy ortamlarından Necrosis, S.A.D., Rashit birlikte takıldığımız gruplardı. Onun dışında Turmoil,

Dispute, Deathroom ilk aklıma gelen isimler.

Serdar: Grupların dışında, Grindcore, Noisecore falan da çok sevdiğimiz için, Hardcore dışında da bu tür şeyler çalmak için arada proje gruplar oluşturuyorduk. Bunlar arasında iki tanesine demo bile kaydetmiştik. Emre, Sinan, ben şeklindeki üç kişilik ilk kadromuza, daha sonra Flying Dirty Clouds'da davul çalacak Gürkan'ı vokale alarak Genocide Policy isimli grindcore projemizi kurmuştuk. Bu grup için What For? isimli bir demo kaset kaydetmiştik. Sonra Radical Noise konserlerinde arada Gürkan da sahneye geliyordu, iki tane Genocide Policy şarkısı çalıyorduk. Bir de Smashed System isimli Noisecore projemiz vardı. Necrosis, Obscurity ve Radical Noise elemanlarının kanşık olarak çaldığı bir proje. Bir kere stüdyoda biraraya geldik ve projeyi oluşturan grupların parçalarına improvize şekilde yorumlar getirerek ve başka improvize şarkılar da kaydederek bir kaseti doldurduk. Sonra ben düzgün çalınmış şarkıları kasetten ayıklayarak biraraya getirdim ve Hatemorıgers isimli bir demo kaset oluşturduk.

Radical Noise ismini nasıl buldunuz?

Emre: 91-92 yıllarında radikal kelimesi Türkçe'ye henüz tam anlamıyla oturmamıştı, fazla kullanılan bir kelime değildi. Herhalde o yüzden hoşuma gitmiş olacak ki bir gün lisede matematik dersinde walkmenle gizlice Extreme Noise Terror dinlerken aklıma radikal ve noise kelimelerini birleştirmek geldi, hepsi bu.

Hardcore'u politik bir tavır anlamında nasıl yorumluyordunuz? Hardcore sizin için ne ifade ediyordu?

Sinan: Belki de Hardcore'un bizi ilk çeken tarafı politik bir tavrı olmasıydı. Ailenin etkisiyle politik insanlar olarak büyütülen çocuklar olarak hardcore hem doğal olarak bizi çok etkileyen, hem de ailemize olayı meşru kıldırabilecek bir tarzdı. O zamana kadar kuru kafalan görüp bu çocuğun nesi var diye çekinen ailem, daha aklı başında bir şey yaptığımızı görünce çok daha fazla destek olmaya başlamıştı. Tabii benim için bu serüven ortaokul sıralarında başladı ve şu anda 29 yaşındayım. Bu yaşa gelene kadar özellikle politik anlamda hep arayıştaydım. Durmadan kendimi sorguladım, eleştirdim. O yaşlarda sana verileni direkt alıyorsun. Aklında bir tek, polise taş atmak veya bir evi işgal etmek vardı. Halen kulağa hoş gelebiliyor! Yani işin özü bir arayış içinde bulunmak. Grup içinde de aslında bu çok farklı değildi. Hepimiz bu on beş sene içinde ciddi değişimler yaşadık. Bu anlamda eskilerde savunduğumuz, şimdi çok saçma gelen bir sürü şey var ama bunlardan kesinlikle utanmıyoruz.

Serdar: Benim için her zaman hardcore'un müzik kısmı ön plandaydı. Daha sonra da alt kültür ve komünitenin bir parçası olmak vardı. O yüzden hardcore'un politik tavrına çok fazla kafa yormadım. Ama gene de bu sayede birçok şey öğrendiğimi ve fikir edindiğimi söyleyebilirim.

93/94 çevresinde kısa zamanda aktif bir Hardcore scene oluşmuştu. Belki de o zamanlar kimisi bilinçli, kimisi bilinçsiz Hardcore müziğini sadece müzik olarak değil, aynı zamanda kültür olarak da yaşamaya/davranmaya başlamıştı. Örneğin, Hardcore kültürünün ayrılmaz parçalarından bazıları olan: vejetaryenizm, DIY kültürü, uluslararası iletişim (Yazışma, takas, albüm çıkartma vs), karşı duruş vesaire. Sizce o zaman bu kıvılcımı ateşleyen ne olmuştu ve bitmesine -belki de bir gençlik hezeyanı- olarak kalmasında etkenler nelerdi?

Emre: Kendi adıma tam anlamıyla bittiğini söyleyemem. Tabii ki 16 yaşındaki sorumluluklarımla 32 yaşındakiler farklı şeyler. O zamanlar nedense hayal etmek ya da bazıları için atıp tutmak çok kolaydı. Ama şimdi en aktifinden en pasifine, o camiadan hemen herkes sistemin bir parçası oldu. Ama içimdeki ateş söndü mü dersen gücü azaldı ama sönmedi. Yani hala söyleyecek sözü olan bir grup bulunca konserlerine giderim. Onun dışında internet çağı eski bağlantı, değil tokuş vesaire olaylarını bir emaile indirgedi. Şu an kontakları kurmak neredeyse bedava. Zamanında albümlere, insanlara, olaylara ulaşmak mektupla, kasetle, plakla olduğundan hem masraflı hem de uzun sürdüğünden sanırım ulaşılması zor olanın cazibesiydi bizi o zamanlar fanatik derecede bu kültüre bağlayan. Gerçi internet bu süreci banallaştırsa da ben hala birçok genç arkadaşta da bu heyecanı görüyorum. Ayrıca Güray Topaç gibi eski tüfekler de hala eski ruhla mektup, takas işlerine devam etmekte.

Sinan: O dönemde Kadıköy'de böyle bir hareketin büyümesinin en büyük nedenini hepimizin gerçekten dost olmasıydı. Neredeyse her dakikamız birlikte geçiyordu ve en takıntılı olduğumuz şey de müzikti. Radical Noise, Ask It Why ve Necrosis'in konserler vermeye başlaması, yurtdışı ilişkilerinin gelişmesi diğer arkadaşlarımızı da etkilemişti. Onlar da yavaş yavaş grup kurmaya başladılar. Hatta birçoğunu bir yerlere gelmesi için biz de bizzat içine girdik. Gerçekten İstanbul'da hatn sayılır bir camia olmasını istiyorduk. Tabii ki kendini bir kültüre ait hissettiğinde o kültüre ait her şey seni etkilemeye başlıyor. Dediğin gibi belki bilinçli, belki bilinçsiz insanların yaşam tarzı ortak bir hal alıyor. Birebir yurtdışındaki hardcore'cular gibi yaşamak zaten çok imkanlı bir şey değildi. O nedenle bence bizim nesil olayı güzel bi şekilde entegre etti. Bazıları samimiydi, bazıları olaya görev gibi

bakıyordu. Bu konuyu çok da düştınmüyorum, etrafımızdaki çoğu şeyin sahte olduğuna inanan birisi olarak. Bu kültürün bittiğini sanmıyorum. Bazı eskiler ve birçok yeni insanın bir şekilde hardcore kültürünü yaşatmaya çalıştığını görüyorum. Şu an Amerika'da yaşıyorum ama İstanbul'a her gittiğimde yakaladığım hardcore konserlerinde o dönemi andıran bir sürü eleman var.

Serdar: Bence kıvılcım, altkültür kavramının çekiciliğidir. Ortam tesadüfi bir şekilde oluşmuştu. Kendine uygun bir altkültür ortamını farkeden insanlar teker teker ortama girmeye başladılar. Ayrıca ortamda kendi başına varolabilmek insanlara çekici geliyordu. İsteyen kafasına göre bir fanzin yapıyor, isteyen tek kişilik grup projesi yapıyor, isteyen distro kurabiliyordu. Hatta olmayan gruplarının "flyer"larını yapanlar vardı. Hayalindeki grubu kurmadan "flyer"larım dağıtmaya başlıyordu. Sonra ortamdaki dergi, "flyer", kaset, plak paylaşımı zincirleme reaksiyon oluşturdu ve iletişim ağı genişledi. Camia kısa sürede yurtdışındaki ortamlarla iletişime geçti. Böylece aktif camia oluştu. Camia Türkiye gibi bir ülkede büyüyebileceği kadar büyüdü ve öyle kaldı. Zamanla ortamdan insanların çeşidi sebeplerle ayrılması ve yerlerine yenilerinin gelmemesi sebebiyle ortam kısırlaştı ve eski aktifliğini kaybetti. Ama ilginç bir şekilde yeni bir jenerasyon ikinci bir Türk Hardcore/Punk camiası oluşturmuş durumda. Gördüğüm kadarıyla gayet bilinçli ve aktifler. Kendim için konuşursam, benim için değişen ve biten hiçbir şey yok. Hala bu camianın bir parçasıyım. Konserlere gidiyorum, yeni çıkan ürünlerle ilgileniyorum. En son Your Kingdom is Doomed! isimli gruba katıldım. Ben gruptayken, Alman grup Yacöpsae ile bir split 7" plak yayınladık ve diğer gruplarla, distrolarla takaslar yaptık. Radical Noise ise elemanlarının birbirinden uzakta olmalan sebebiyle aktif durumda değil. Ama tekrar biraraya geldiğimizde Radical Noise ismi altında çalmamamız için şu an hiçbir sebep yok.

Metal grupları ile konserler verdiğiniz için zamanında sizi eleştirmiş veya konserlerde oyun havası çalmak gibi "eğlence" dozajının bir Hardcore grubu için gereğinden fazla olduğunu söylemiştik. Sizin için Hardcore neyi ifade ediyordu? Sizce Türkiye'deki Hardcore grupları arasında böyle bir ayrım/ kutuplaşma var mıydı?

Emre: Bir önceki cevabımda söylediğim gibi o zamanlar neredeyse herkes dinlediğine, okuduğuna, yaptığına fanatik bağlıydı. Açıkçası benim de zamanımda ettiğim laflar ya da bize yapılan eleştiriler şimdiki perspektiften bakınca komik geliyor. Metal gruplarıyla olan olaya gelince, ben şu yaşıma dek bizim jenerasyondan metalden hardcore'a transfer olmamış bir kişi tanımıyorum. O yüzden benim

için metal dinlemek ne günahtı ne de yanlış. Kabul ediyorum o dönem metal kitlesinin görünümü, fikirleri, estetik yaklaşımları, söyledikleri bizim Hardcore ortamlarının çok altındaydı. Ama şunu da unutmamak gerekir ki, ben nasıl metal dinlerken Hardcore'a geçtiysem, bizim metal gruplarıyla verdiğimiz konserler bir çok metal severi de bu türe yaklaştırdı. Hatta bizzat tanıdığım kimileri tamamen hardcore, Punk dinlemeye başladı. Yani istem dışı misyonerlik yaptık.

Sinan: Etrafımızda birçok insan vardı. Bunların arasında birçok da metalci ve metal grup bulunuyordu. O dönemde konser vermek çok kolay değildi ve genelde arkadaşlarımız olduğu için bu metal gruplarıyla birlikte birçok konsere çıktık. Gerçi karşı tarafta birçok Punk grubu ve konseri de oluyordu ama nedenini bilemiyorum bir şekilde çok fazla iç içe olamadık. Her zaman konserlerini izledik, eğlendik, çok sevdik ama birlikte hareket edemedik. Oyun havalan gibi şeyler ise yine konserlere gelenlerin çoğu bizim tayfadan insanlardı. Oyun havalan stüdyolarda eğlenmek için çaldığımız şeylerdi ve konser sonlarına doğru genelde eğlenmek için istenirdi. Aynı şekilde "Capri Sun" da hep birlikte eğlenmek için sahillerde söylediğimiz bir şeydi. Hatta daha sonra N.C.T. ile birlikte demoda da çalmıştım. Gitarlarım ben çaldığım için yine konser sonuna doğru ister istemez çalardık. Şimdi kulağa zevzekçe geliyor ama o dönemde çok eğleniyordum orası kesin. Hardcore grupları arasında kutuplaşma vardı komik bir şekilde. İşin komiği birbirimizi görünce hiç öyle bir mevzu olmazken araya mesafe girdiğinde fanzinlerle sataşmalar başlardı. Şimdi kulağa çok komik geliyor ama herhalde yine yaşla alakalı bir şey. Benim Türkiye'de underground müzik yapmaya çalışan herkese saygım vardı, müzikleri bazen çok ilgimi çekmese bile. O nedenle kişisel çok sorunum olmadı, ama grup olarak bazı gruplarla didişmeler olurdu.

Serdar: Emre "istem dışı" dese de aslında istemli bir misyonerlik vardı kafamızda. Önceki soruda analizini yaptığımız Hardcore/Punk camiası çok küçüktü ve bu alt kültürden Türkiye'de kimsenin haberi yoktu. Biz de altkültürü yaymak ve camianın büyümesini sağlamak için değişik insanlara ulaşma ihtimalimiz olan konserlere, festivallere çıkmaktan çekinmiyorduk. Bunlar metal konserleri de olabiliyordu, Nekropsi gibi avantgarde gruplarla da oluyordu, The Climb gibi alternatif gruplarla hatta hiphop gruplarıyla bile olabiliyordu. Bu günlerde internette, müzik forumlarında ve benzeri ortamlarda Radical Noise ile ilgili başlıkların altında, birçok insan Hardcore/Punk ile Radical Noise aracılığıyla tanıştığını belirtiyor. Bence bu olumlu bir şey. Hardcore/Punk grupları arasındaki, daha doğrusu camia içindeki kutuplaşmayı hiçbir zaman anlayamadım. Örneğin, bir konsere çıkıyorduk, daha sonra camianın içinden çıkan bir fanzinde konserin yorumunda

Radical Noise için çok ciddi aşağılayıcı şeyler yazılıyordu. Neden rahatsız olduklarını ve bu aşağılamalarının arkasındaki motivasyonu hiç anlamadım. Bence Radical Noise grubunun hiçbir şekilde bu kutuplaşmaya etkisi yoktu, her zaman bizim karşımızda bir zıt kutup oluştuğu için biz de kutup haline geldik.

Punk'a ve punklara bakışınız nasıldı? Bir Hardcore grubu olarak Punk'tan çok metal seyircisine yakın duruşunuz salt müzikal bir tercih miydi?

Emre: Evet, sadece müzikal bir tercihti. Çünkü daha önce de dediğim gibi grup elemanları Crossover'la yetişti denilebilir. Bizim dönemin eski punklarına büyük saygımız vardı. Ama onun dışında metalcilere bir sempatimiz yoktu. Daha doğrusu o dönem tanıdığımız bir çok punk da metalciler kadar salaktı.

Sinan: Punk'ı hiçbir zaman Hardcore'dan ayırmadık aslında. Kişisel olarak bazı bilinçsiz Punk aktiviteleri beni rahatsız ederdi. Ama özellikle müzikal anlamda Punk her zaman bizim için Hardcore ile birlikte gelirdi. Kadıköy'de o dönem Rashit vardı Punk olarak, onlarla da çok yakındık. Birlikte birçok şey yaptık. Benim hiçbir zaman müzikal bir faşistliğim olmadı. Metal müziği çok fazla sevmedim. Ama bu onlara karşı bir tavır almamı da gerektirmedi. Metal seyircisinin bizi sevmesi için özel bir çaba sarfetmedik ama bir şekilde dinleyenler arasında ciddi bir potansiyeli oluşturdular. Belki de metal konserlerine çok çıkmamızla ilgili bir durumdur. Gerçi bir o kadar metalciden de tepki aldık hatta bazılarını patakladığımı bile hatırlıyorum. İlk zamanlar çok daha tutucuydum itiraf etmeliyim.

Serdar: Bence metal seyircisine Punk seyircisinden daha yakın değildik. Metal seyircisine uzak olmamamız böyle bir izlenim oluşturmuş olabilir ama kesinlikle metalcilere punklardan daha yakın değildik. Tabii ki Punk derken geniş anlamda Punk kastediyorum, müzik stili olarak Oi Punk'ı falan kastetmiyorum. Punk deyince benim aklıma iki tip insan geliyor. İlki sadece imajıyla, yaşam stiliyle Punk diye tanımlanan insanlar. Örneğin, barda paçandan çekiştirip, "birandan içebilir miyim?" diyen, içki ve uyuşturucu için sokakta insanlardan para isteyen, beynini süngere çevirmeye çalışan insanlar. Diğer tip, Punk düşünce tarzına veya kafa yapısına, Punk duruşuna sahip insanlar. Punk deyince benim aklıma ikinci bahsettiğim insan tipi geliyor.

Emre, yurtdışındaki Hardcore grup ve fanzinlerle en yoğun şekilde yazışan kişilerden biriydin. Bu iletişim ağına katılman, bağlantıları bulman nasıl olmuştu?

Emre: 92-93 yıllarında yurtdışıyla olan bağlantımız mektuplar sayesinde oluyordu. Bu yöntem bizim gibi öğrencileri batıracak kadar pahalıydı. Bu yüzden tanıdığım hemen herkes pulların üzerine uhu sürüp onları bir defa daha kullanabiliyordu. Tabii aramızda bu işi zanaata çevirip eş dost için yufka açar gibi pul üstüne uhu çeken ustalar vardı. Çünkü homojen bir uhu katmanı oluşturmak zordu. O zamanlar insanlarla bağlantıda olmak daha fazla emek, zaman ve para isteyen bir şeydi. Benim jenerasyondan DIY tayfası mahallesindeki postacının adını soyadını, mahalleye hangi gün kaçta geldiğini ezbere bilir, o dönem aşk mektubu bekler gibi bir sarhoşluk içinde beklerdik postacıyı.

Konser ve kayıtlardan bahsedebilir misiniz?

Sinan: Kayıtlar ilk, demoyla başladı. Approved demosunu Stüdyo Atlantis'te kaydetmiştik. Üç yüz bin liraya mal olmuştu yanılmıyorsam. Ablamın arkadaşlarıydılar, o yüzden bir güzellik yapmışlardı. O kayıtta unutamadıklarım, bütün demoyu ayakta gitar dizimde çaldım. Sonra gün sonu niye oturmadığım aklıma gelmişti. Bir diğeri de kayıt yapan elemanın mikser başında bir hatunu yemesiydi. Şarkı bitince cama vuruyorduk yoksa adamın bize baktığı yoktu. Demodan sonra Emre'nin yatak odasında bir kayıt yaptık. Bu kayıda da hayatımda en büyük yerlerden birine sahip olan 7" plak'ı çıkardık. Daha sonra o dönemin en popüler underground stüdyosu olan Stüdyo AB'de kayıta girdik. O zamanlar ses mühendisi Cenk-iz di. O dönemde Cultus'ta çalıyordu, daha sonra bizde çalmaya başladı. O kayıt da çok ilginç bir kayıttı. Kerem'in ilk kaydıydı ve o gün seksen iki öğün yemek yemişti heyecandan. Ben de gün sonu mekanın sahibinin buzdolabındaki meyhane erzağını keşfetmiştim ki, olayın en güzel anıydı benim için. Bu kayıttaki şarkılarla ilk olarak İtalyan firma SOA'den 14 More Reason To Burn Us Down'ı çıkardık. Daha sonra yine bu cd'deki yedi şarkıyla birlikte Ask It Why ile Kod Müzik'ten Sevdasız Hayat split albümünü çıkardık. Daha sonra Zihni'den teklif alarak Stüdyo Civciv'de kayıda başladık ve Make a Wish'i çıkarttık. Son olarak da Hammer bizimle çalışmak istedi ve yine aynı stüdyoda Plan-B'yi kaydettik. Konser sayısını tam bilemiyorum. Aslında Emre'nin bir defteri vardı. Konser sonraları aldığı notları vardı.

O dönemde çok dalga geçmiştim ama şimdi anlıyorum adamın ne kadar akıllıca birşey yaptığını. İlk konserimiz Gitanes'taydı onu hatırlıyorum. İkinci de yine orada yanlız ikinci kattaydı. Hatta beraber çıktığımız Turmoil'in son konseriydi. O dönemler bırak anfiyi, distortion pedal bile bulmak çok zordu. Ama hiçbir zaman da o zamanki lezzeti alamadım.

Serdar: Gitanes Bar'daki ilk konserlerimiz fantastik olaylardı. Etraftan toplanan parçalarla davul tamamlanırdı. Gitar ve bas amfisi diye bir şey yoktu. Elektrikli enstrümanların hepsi power amfili bir miksere girilirdi. Sesi mikserin başında duran bar işletmecisi ayarlardı. Artık nasıl bir sound çıkarsa öyle çalınırdı. Konserdeki birçok masrafa rağmen bazen para kazandığımız olurdu. Türkiye'deki ilk New Model Army konserini hatırlıyorum. Ben çok heyecenlanmıştım New Model Army izleyeceğim diye. Açılış grubu olarak biz, Crunch ve The Climb vardı. Açılış grupları için tek soundcheck yapılacak dendi. The Climb sahneye çıkıp soundcheck'i yaptı. Ama New Model Army ertesi gün de Ankara'da çalacak, o yüzden, "Uçağa yetişeceğiz, geç kalmayalım, bir tane açılış grubu çalsın" demişler. The Climb zaten sahneden inmemişti, açılışı onlar yaptı. Crunch ve biz çalamadık. O moral bozukluğuyla New Model seyredince ne heyecan duydum ne de konserin zevkini çıkarabildim. Kadıköy Woodstock Cafe'de olan bir konser var. Hatırladığım kadanyla Rashit organize etmişti ve bizden de çıkmamızı istemişlerdi. Biz de tamam dedik. Bilenler bilir, Woodstock Cafe, plaktan 60'lar, 70'ler Rock çalman nezih, sakin bir kafeydi. Duvarlarda bir sürü çerçeveler, aksesuarlar falan vardı. Galiba biz üçüncü çıkmıştık, biz çıkana kadar ortalık sakindi. Sıramız geldiğinde biz de enstrümanlanmızı bağladık, her şey hazır olduğunda, soundcheck amacıyla "Mess-age" şarkısına girdik. Şarkı başlayınca seyirciler öyle bir pogo başlattı ki ortalık feci dağıldı, duvarlardan birçok şey yere düştü kınldı. Kafe sahibi koşarak mikseri kapattı ve "Konser bitti" dedi. En kısa çaldığımız konserimiz oldu, yarım dakika kadar sürmüştü.

Kranch

> > > *ORKUN*

Punk ve hardcore ile tanışman nasıl oldu?

Her şeyi en başından anlatayım aslında. Annem öğretmen, babam da devlet dairesinde inşaat mühendisi olarak çalışıyordu. 1988 yılında uzun bir süre sonrasında ev almıştık. Merter'de Bayındırlık Blokları adı verilen bloklara taşındık. Orası her şeyin başladığı yer aslında. Bloklarda bir sürü arkadaşım vardı. Bunlarla futbol oynamaya çıkıyorsun vesaire... Yavaş yavaş birbirinizi tanımaya başlıyorsunuz. İlkokul sonrasına geldiğimiz için herkesin daha farklı geçmişi var. Herkes farklı bir kültürden geliyor. Ben koleksiyon yapmayı çok seven bir insandım. O zaman oyuncak toplardım. Böyle bir başlangıç noktam var. Müziğe de hep ilgim vardı.

O zamanlar daha çok Blue Jean dergisinde gördüğümüz pop şeyleri dinliyorduk; Pet Shop Boys, Sandra, Kim Wilde... Orada aynı bloklarda oturan yakın dostum Tolga bana bir gün Bon Jovi kasedi verdi. Ve böylece yeni bir müzik akımına keskin bir geçiş yapmış oldum. Yani Punk olayına aslında Hard'n'Heavy müzikle ile başladık. O zamanlar Tolga'yla ve ve aynı yerde oturan Özgür'le çok açıktık yeni müziklere. O zamanki janrlara baktığımızda metal müzik dinleyen sadece metal müzik dinliyordu. Biz yokluğun da verdiği bir iştahla her şeye açıktık. Onu alıyoruz, bunu alıyoruz... Albümleri kaset kaydı yapan dükkanlardan buluyorduk. Bakırköy'de Burak Stüdyo diye bir yer vardı, sonrasında Eloy diye bir yer açıldı. Orada Hakan abi plaktan kayıt yapardı. Biz o zamanlar böyle oralara gide gele, Alman Thrash grupları dinlemeye başladık. Destruction, Kreatör gibi... Yavaş yavaş Holy Terror, Nasty Savage... Ben biraz farklı yöne kayıp Obituary, Morbid Angel, Possessed, Napalm Death gibi Death Metal, Grindcore gruplarını dinlemeye başladım. Hardcore adına ise her şey Suicidal Tendencies ile başladı... Bunların hepsini dinleyerek kafamızda harmanlayarak Violent Pop grubunu kurduk. İlk grubum benim oydu. Tolga ve Deniz ile birlikte kurmuştuk. O zaman aktif olan çok fazla grup yoktu. O zamanlar aktif olarak hatırladıklarım Moribund Youth, Hole in the Wall, Noisy Mob ve Deathroom idi. O zaman Cihangir'de Bilsak diye bir yerin beşinci katında bir konser mekanı vardı. Oraya konserlere gidiyorduk. Bütün olay Bilsak'tı. Bahsettiğim bu grupların çoğunu orada izledim. Bu grupları izleyerek, birbirimizle paylaşarak -o zaman birbirimizi pek tanımıyorduk ama- yavaş yavaş bir bağ oluşuyordu. Böyle komün gibi bir şey vardı. Sonra Moribund Youth

elemanlanvla tanıştık. Hatta Moribund Youth'la beraber 92 yılında Ankara'ya bir konser vermeye gittik. Spinners, Moribund Youth ve biz, Ankara'da ilk Hardcore Punk festivalinde çalmıştık. Toplam belki 40-50 kişi vardı. Ama biz bir şey yaptığımızın farkına vardık. Çünkü doğma büyüme hep İstanbul'dasın, ilk defa bir yere gidiyorsun ve müzik icra ediyorsun. Diyorsun ki bir şey var demek ki. Uzaylı gibiyiz biraz orası için, ama bu iyi bir şey o zamanlar. Ankara'da Spinners dışında bir grup hatırlayamıyorum. Festivali de onlar ayarlamışlar ve bizi çağırmışlardı. Bizden büyüktüler yaşça. Ablalarımızdı daha doğrusu. Violent Pop çok uzun sürmedi, ama bir sürü denemeler yaptık ve müziği bir yere getirdik.

Violent Pop müzik olarak ne yapıyordu?

Violent Pop daha çok ben ve Tolga'nm, BMX bisikletler, kaykay kültüründen ve Thrash dergilerindeki Hardcore Punk gruplarının kritiklerinden esinlenerek, profesyonel olarak değil sadece kültürel bazda kurduğumuz bir gruptur. Tarz olarak da daha çok D.R.I.'a benzetebilirim. Dinlediğimiz şeyler de Bad Religion'un Generator albümünün çıktığı dönemlerde çıkan şeyler. Bu tip şeylerden de esinlenip hepsini birbirine harmanladığımız bir müzikti Violent Pop'unki. Merter'de apartmanın bodrum katinda bir oda ayarladık. Kendi harçlıklarımızla aldığımız alederi oraya tıktık. Orada provalar yapıyorduk. Sonra zaman içinde bütün mahallenin uğradığı yer oldu. Yeni sigara, içki içmeye başlayanlar oraya geliyordu. Orada 1991 yılında ilk konserimizi verdik. Sadece okul ve yakın arkadaşlarımızın toplandığı komik bir gündü. Bu arada bir gün mahallede can sıkıntısından delirip, sokakta bir konser verdik. Elektrik hattını bizim evimizin camından alıp... Orada çok komik olaylar yaşandı. Kafamıza tüküren küçük çocuklar, ne yaptığımıza anlam veremeyenler... İlk açıkhava konserimdi...

Grubun politik bir yanı var mıydı?

Vardı. O zamanlar sözleri grup elemanımız Deniz yazıyordu. Tolga da yazdı mı hatırlamıyorum. Vokalleri Deniz yapıyordu zaten. Politik şeyler vardı, ama çok da ciddi politik şeyler değildi o zamanki harekette.

Nasıldı İstanbul 90'ların başında?

Hiçbir şey yoktu. Her şey çok yeniydi. Bu olaya meraklı olarak örnek verebileceğim 100-150 kişi vardı takip eden ya da onunla ilintili. Mesela Death Metal dinleyicisi ama kendisi açık olduğu için crossover grupları da dinleyen insanlar vardı. İnsanlar bir kere tek yön değildi. Ben çok iyi hatırlıyorum Bakırköy meydanında küçük bir köşe vardı.

Hala durur o köşe, heykelin olduğu yerin sağ bölümünde. Orada Hakan abi (Eloy Müzik) tezgah açmaya başlamıştı. Biz, Tolga, ben, Deniz de bir çok insan orada buluştuğumuzu hatırlıyorum. Buluşup birbirimize flyer'lar verdiğimiz, hatta dergilerden kesilmiş bir kupür gösterdiğimiz olurdu. Aptülika'mn bile Gırgır zamanı kendi köşesinde hardcore ve crossover gruplarla ilgili yazdığı şeyler bize çok faydalı olurdu... O zamanlar onları bile okuyup kenara not ettiğimi hatırlarım yani. Bir de unutulmaz Eloy Cafe vardı Bakırköy'de. Benim bildiğim Türkiye'nin ilk Rock barı orasıdır. Yıl 1989-90 gibiydi. Ve bayağı uzun süre kaldılar hayatta. O zamanlar, bugünkü gibi kızların ve kız tavlamak isteyenlerin gittiği uğrak merkezlerden değildi. Yani bir çiftleşme mekanı olmadı. Felaket koyu müzik sohbetlerinin olduğu bir atmosferdi AC/DC çok çalardı. Hatta yerli demoları bile dinlediğimizi hatırlıyorum. Critical Mass gibi. Güzel günlerdi. Herkes heyecanlıydı.

Beyoğlu'nda hareket var mıydı?

Beyoğlu'na gitmiyorduk. Beyoğlu diye bir şey aslında bizim için pek yoktu, Bilsak dışında. Böyle bir hayat yoktu yani Beyoğlu'nda. Barlarda gezelim, bilmem ne pek yoktu. Benim hatırladığım kadanyla canlı müzikte Bilsak, Kemancı'dan da önceydi.

Deniz Kitabevi'ne gidiyor muydun?

O çok sonra. 94 yılında, ilk Tolga'yla keşfettik orayı. Ben lisedeydim, üniformam üstümde, okuldan çıkınca okuldan arkadaşım Bülent'le beraber (şimdi Rashit'te bas gitar çalıyor) bir yerlere gidiyorduk. İçinde Deniz Kitabevi'nin olduğu Narmanlı Han'a sürekli gitmeye başladık böylece. Orada bir komünite vardı bizim tanımadığımız. Avrupa bilen, hatta Japonya bilen. İşte isimler; Tayfun Aras, Ünver Şahin, Bülent Tangay, Deniz Pınar, Necati Tüfenk, Emin Yıldız... O zamanlar onlarla ilişkilerimiz çok garip bir şekilde oluştu yaşlan bizden büyük olduğu için. Biz onlara yeni müzikler veriyorduk, onlar da bize eski şeyleri veriyordu.

Senin için ilginç olan şey neydi orada?

Benim hayatım orada tamamen değişti diyebilirim. Şöyle anlatayım, 94'te ben hala müşteri olarak giderken burada çalışmak isteyebileceğimi düştındüm. Çünkü orası bir kütüphane gibiydi. Deniz'e yazları onunla çalışmak istediğimi söyledim. İki yaz üst üste çalıştım orada. O yazlar ben kendimi İngiliz müziği ve Amerikan müziği konusunda bayağı bir geliştirdim. O zaman internet olmadığı için böyle yerlerin olması çok iyiydi. İnternet kafeden daha abartılı bir şeydi burası. Siouxsie and the Banshees diyorsun, "S" harfine bakıyorsun, single'larına kadar grubun yaptığı her şeyi bulabiliyorsun.

Biriktirmiş adam, çok iyi biriktirmiş. Chris and Gosey'ler, Cabaret Voltaire'ler falan vardı. Bir sürü kitap da vardı.

Gerçi ben kitaplarla pek ilgilenmiyordum.

Ama acayip kitaplar da bulunuyordu orada. Mesela Indie müzik ansiklopedisi gibi. Oturup saatlerce orada insanlarla muhabbet edip, müzik dinliyorduk. Saat oniki gibi Ünver'ler Tayfun'lar gelir, herkes kahvaltısını yapar, müzik dinlenmeye başlanırdı. Zaman öyle geçiyordu. Çok şey öğreniyordum ben.

Peki ne kadar sürdü?

İki yaz üst üste çalıştım ben orada. Orada 3-4 yıl geçirdik. Sonra Bülent Tangay'la birlikte, ilk dönem Crunch kayıtlarım yaptık. O zaman grubun ismi Regorge'du. Orada saksafonu ve nefesli çalgıları yeniden keşfettik. Biraz Naked City'nin de esinlenmeleriyle stüdyoya girip -Tayfun'la da yapmışızdır, Egemen diye bir arkadaşımızla da- deneme kayıtlan yaptık ve kendimizi yeniden keşfettik.

Öyle bir komünite durumu vardı, değil mi?

Vardı, evet. Ama biz onun öncesinde bir de Turmoil'de çalıyorduk Tolga'yla birlikte. Turmoil'e 92'de Tolga girdi, bir yıl sonra 93 kışında da ben girdim. Turmoil gerçekten iyi bir deneyimdi benim için. Belçika'dan Acoustic Grinder ile 1994'te çıkardığımız plak ardından Meksikalı bir grupla 45'lik plak... Hepsi bana dünyanın o kadar da büyük olmadığını gösterdi.

Violent Pop'la ne zamana kadar çaldınız?

Sanıyorum 92 yılına kadar çaldık.

Konsere kaç kere çıktınız?

Violent Pop olarak bir tane apartmanın bodrum katında, bir tane de Ankara'da.

Benim hatırladığım iki, ama onun dışında provalara insanları çağırıyorduk. Provalarda daha çok insanlara böyle şeyler yaptığımızı gösteriyorduk. Konser vermek çok zordu. Bilsak'ta mesela biz çalamadık o zaman. Oraya erişemedik.

Violent Pop neden bitti?

Biz Deniz'le pek anlaşamıyorduk müzikal olarak. Tolga'yla da aramızda ufak küçük bir sorun olmuştu o zamanlar. Bir yıl konuşmadık. O bir yılın sonunda iyi ki de küs kaldığımızı farkettik.

Çünkü Tolga o sırada Moribund Youth'takilerle yakınlaştı ve Turmoil projesine girdi. Ben kendim başka müzikler keşfetmeye başladım. Kendimi sadece müziğe verdim. O ara süreçte Indie müziği keşfettim kendi kendime. Kent FM illegal olarak yayın yapıyordu. O zamanlarda özel radyolara izin yoktu. O zaman Kent FM'i dinleyerek birçok şey keşfettim. Orada bazı adamlar vardı, yurtdışı temelli olduklan için çıkan her single'ı haftasında çalıyorlardı. Biz de posta ile sipariş bile çok oturmamışken, heriflerde böyle bir sistem vardı. Tolga'yla bir sene sonra tekrardan konuşmaya başladığımızda susamadık. O bana paylaşıyor, ben ona paylaşıyorum. Böylece ne yapmak gerektiğini hemen anladık ve olayı Crunch'a getirdik. Turmoil'de çaldıktan sonra biz başka şeyler de yapmaya karar verdik. Çünkü Hardcore Punk bir yerden sonra tekdüze olmaya başlıyor. Ondan sonra bayağı bir düştündük ne yapalım diye. Devamlı farklı müzikler dinliyoruz. Tabii okullar da devam ediyor bu arada. Kendim başka projeler de denedim. Ama bunlar prova stüdyolarında kalmış şeyler ve çoğunu şimdi hatırlamıyorum bile... Coca Cola is my God gibi komik projeler de vardı, ki aslında komik de değildi, onun içinde birçok şeyi deniyorduk. Ne yapabileceğimizi görüyorduk. Bu stüdyo mantığı. O zamanlar makaralar olmadığı için her yerde, direkt teybe kaydediyorduk. Ne varsa kaydediyorduk kasede 2-3 saat. Sonra onlardan ayıklayıp dinliyorduk. Ama o iki saatlik süreçlerde acayip şeyler çıkıyordu. Crunch'ın ilk temellerini 95'te attık. Arkadaşım Bülent Kabaş (Rashit), Tolga ve ben kurduk. Kemancı'nm orta katında Mandala diye bir yerde, Necrosis ve Radical Noise ile birlikte Crunch olarak ilk konserimizi verdik. Biz böyle bayağı bir devam ettik. Sonra Bülent ayrıldı, Regorge'da bizimle çalan Enis geldi. Crunch dönemi uzun sürdü. Çok fazla deneysel çalışmalar yaptık, aletlerimizi daha iyi çalabilmek, yenilikler bulabilmek için. Bir yere kadar da başarılı olduk. Sonradan, Kod Müzik şirketini kuran arkadaşımız Necati Tüfenk bizim ilk albümümüz The Love Album'ü çıkardı. O dönem için yapılabilecek en cesaretli harekederden biriydi. Ama şirket uzun sürmedi. Biz de fazla devam edemedik. Crunch'ın doruk noktası, Türkiye'ye ziyarete geldiği sırada Born Against'in vokalisti Sam Mcpheeters ile birlikte sahneye çıkıp Born Against cover'ı yaptığımız andı. "Eulogy" idi sanırım şarkının adı. Sözleri "İstanbul çok pahalı" diye çevirip Türkçe söylemişti. Crunch'ın bittiği dönem, benim de bazı sağlık sorunları yaşadığım dönemdi. Yepyeni bir başlangıç yapmam gerekiyordu ki o sırada Rashit grubu üyeleriyle görüşmeye başlamıştım. Oğuz ve Tolga O. ile devamlı görüştıyorduk. Tolga New York'tan dönünce birlikte çalışmalara başladık. Mainstream bir şeyler yapmak istiyorduk. Rashit'in de Kod Müzik'ten bir albümü vardı. Bayağı da başarılı olmuştu. Bunun devamında iyi bir albüm gerekiyordu. Ada Müzik bize ışık yaktı ve 2003'te Adam Olmak

İstemiyorum albümünü çıkardık. Uzun bir konser döneminden sonra ismimizi tüm Türkiye'de duyurduk. 2006 yılında Sony BMG bizimle anlaşma imzaladı ve Her Şeyin Bir Bedeli Var albümünü çıkardık. The Cure, Marilyn Manşon, Simple Minds, Massive Attack, Pet Shop Boys, Korn, Pulp, Dead Kennedys gibi gruplarla birlikte büyük festivallerde ve konserlerde sahne aldık. Rashit ile kariyerimizin ve hatta bir Türk Punk grubunun görüp görebileceği en zirve konumu gördük. Yıllardan beri küçük kulüplerde çalan, konser veren müzisyenler iken, milyonlarca insana çalan bir grup olduk.

Rashit'tekilerle nasıl tanıştın?

Konserlerden tanıyordum. Aynı komüniteden geliyorduk. Hatta Grunch olarak Rashit'le İzmir'de çok iyi bir konser verdik. Hatta Rashit'te bile çalmıyorken -o zamanki davulcuları askerdeyken- ben çaldım 1-2 konserde. Tesadüf yani, sonradan kim bilir böyle olacağını.

Sen bir çok grupta çaldın, bir sürü deneyimin oldu, sence Türkiye'de Punk oldu mu?

Alakası bile yok. Hala albüm çıkarabilmiş ilk Punk grubu, Rashit. Sence bu normal mi? 99 yılında. Şu anda enternasyonel bir şirketle anlaşması olan tek Türk Punk grubu. Yok, olmadı. Birçok insan yanlış hareketler yaptı bence. O zaman bir endüstri yoktu Türkiye'de. Bir endüstri olmadığı için hayaller sınırlı oluyor. Biz belki o zamanlar farklı baktık. Crunch zamanında ben kendi adıma söyleyeyim, bu yapacağımız şeylerin, yapılan olayların bir gün bir yerlerde değer bulacağını hissetmiştim Türkiye sınırlarında. Ben buna çok önceden uyandım. O zamanlar bir bakıyordum Indie programlar yaparak radyolar kurulabiliyordu. Radyolara reklam verenler vardı. Demek ki olabiliyormuş. Mesela sadece Sonic Youth gibi şeyler çalan radyolar vardı, Kent FM gibi. Temelleri onlar attılar. Şimdi görüyorsun sadece Indie temelli Radyo Eksen, Açık Radyo, biraz hani uç noktalarda diyebileceğim radyo kanalları var. Bunlar artık majör medya olmuş dürümdalar. Bunların para edeceğini, paradan da öte, kitleler tarafından ilgilenileceğini o zaman hissetmiştik. Ama kimse festivaller ya da konserler konusunda bu noktalara gelineceğini tahmin edemiyordu o zamanlar... Bence gruplarda bir sorun vardı. Sonuçta biraz çaresizlik de diyebiliriz buna, ama biz hep yazışıyorduk, bir yerlere ulaşmaya çalışıyorduk. O zamanlar ne internet, ne de işi kolaylaştıran bir şey vardı. Sadece flyer yöntemiyle, katalog yöntemiyle gruplara ulaşmaya, hatta plak şirketlerine ulaşmaya çalışıyorduk. O zaman gruplar bunu farkedemediler. Mesela Kadıköy, Bakırköy farkları oluşmaya başladı. Kimin Kadıköylü, kimin Taksimli olduğunu herkes biliyordu. Bu grupların arasında bir çekememezlik

vardı. Bence bu tamamen Türkiye şartlarında doğup büyümekten kayrıaklanıyor. Nasıl diyeyim, bir dezavantaj mı diyeyim artık herkes birbirinin arkasından konuşmaya başladı. En büyük sorun bu oldu bence. Kimse birbirini desteklemedi. Birinde mesela çok güzel bir alet mi var, beraber konsere çıktığı zaman kullandırmam diyor. Bugün dünyaca ünlü grupların bile aynı problemleri zamanında yaşadığını, doktımanterlerini izlediğimizde görüyoruz. Temel noktalar aynı. Benim hiç unutmadığım bir şey var mesela. Ankara'da biz New Model Army'nin ön grubu olarak çalmıştık Crunch olarak. Tek grup bizdik zaten. Tolga'nm bir pedala ihtiyacı vardı. İyi bir drive pedalı yoktu. New Model Army'nin teknisyenlerinden isteyebileceğimizi düştındüm ben... Çıkarıp bir çanta verdi adam bize. Alın buyrun, istediklerinizi seçin, kullanın diye. Bu tamamen zihniyet meselesi.

Burada sence niye öyle bir şey yok peki?

Bu ülke böyle bir ülke. Tamamen ileri görüşlü olmamakla alakalı. Kıskançlık, çocukça harekeden.. Dedikodu falan da vardı. Ben her gün bir şey duyduğumu hatırlıyorum, scene'le ilgili, insanların ilişkileriyle ilgili vesaire... Herkes böyle bir garip moddaydı o zaman. Tabii bunların hepsinin dezavantajları oldu. Şimdi de bir sürü Punk grubu var. Hatta iyi de yapıyorlar. Ama fon değişti. Artık zengin çocuklar çok fazla Punk müzikle ilgilenmeye başladı. Ve tamamen ailelerinden kaçmak için ya da ne bileyim sorunlarından kaçmak için ya da kız arkadaşlarına daha iyi görünebilmek için böyle bir komünitenin bir parçası olabilmek için insanlar şu an Punk yapıyor.

Eskiden öyle değil miydi?

Bu lafı kullanmak beni rahatsız ediyor, eski, yeni diye. 90'lı yılların başındaki olayda herkes bir şeyi paylaşmaya başlamış gibiydi. İnsanlar müzik yapma fikrini paylaşıyordu. Çok büyük bir komünite paylaşması yoktu yani. Yine her koyun kendi bacağından asılır hikayesiydi ama sonradan işte bu işler biraz bozuldu.

O sınıf olayından biraz daha bahsedebilir misin?

O zamanlar orta sınıfın müziğiydi Punk diyebilirim. Ama yine de tabii belli bir şeyin olması gerekiyordu. Ben mesela orta sınıf ailesi çocuğuyum. Benim hiçbir zaman davulum olmadı. Herkesten kiraladığımı, ödünç aldığımı hatırlarım. Albüm kayıtlarında bile insanlardan ödünç aldığımı hatırlarım. Birçok insan da benim gibiydi.

Politik bir şey var mıydı? Bir karşı duruş?

Bence Hardcore müziği Tükiye sınırlarında ve Türkiye dışında liriksel olarak saçmalıktan ibaret. Çünkü hiçbiri o dediklerini yapamadı. O

dediklerini hayata dökemedi yani. Straight edge olanların birçoğu alkolik oldu. Ben ırkçılığa karşıyım diyenlerin ırkçı olduğunu hatırlıyorum. Bugün görüyoruz yani.

Dünyanın her yerinde böyle oldu ama Türkiye'de belki daha fazla.

Türkiye'yi sayma bile. Müzisyenler ne anlatıyordu ki, İngilizce söz bilen mi vardı ki. Ben Türkiye'den, benden önce ve benimle beraber çıkan Punk ve hardcore gruplar arasında bir tek iki grubun sözlerini beğeniyordum; Moribund Youth ve Rashit'in sözlerini. Özellikle Tolga Özbey'in sözlerini beğenirim. En azından Türkçe olarak Türkiye'de Punk'm yapılabileceğini gösteren tek kişi Tolga Özbey olmuştur. Şu anda da birileri bir yerler, bir şeyler peşinde ama ülkemizin bulunduğu 2000'ler politikası ve azınlıkların haklarım savunarak yüceltilen cahilleştirme kültürü ile bu ülkeden gelecekte sanatsal anlamda iyi bir şeyler çıkabileceğini ummuyorum. Bizler 76-77 jenerasyonu olarak bir şeyleri yaşadık. Farkında olarak ve kendi ahlaki süzgecimizden geçirerek, düşüncelerimizi aktivasyona döktük. Bugünkü jenerasyon gündelik tüketim kanallarını (internet, uyuşturucu, alkol, TV, müzik, sinema, sanat, komünikasyon araçları, multimedya vb.) zorlamakta ama bunu hiçbir zaman üretime geçirememektedir. Bunun etkileri daha da hızla görülecektir. Şu anda nasıl bir dünyada yaşadığımızın farkında olmayan insanlar gibi, müzik sektörü de zaman içinde çürüyüp gitmeye mahkumdur. Ben kendi adıma yaşadığım bu hayattan dolayı kendimi çok şanslı görüyorum. Ama bence bu ülkedeki birçok şey bir yalandan ibaret. Kendimizi kandırmamalıyız.

Nestle Kranch

> > > *TOLGA*

Müzikle tanışmam, “algılayabilmek” anlamında 85-86 yıllarında 9-10 yaşlarında iken, ablamın istekleri doğrultusunda TRT3 Radyosu’nda çıkan zamanın hit şarkılarını kasede kaydetmekle başladı. Oturduğum mahallede Tuna adında heavy-metal dinlediğini söyleyen benden birkaç yaş büyük bir arkadaşım, “dinlediğim” şeylerin çok kötü olduğunu söyledi ve onun tavsiyesiyle babama Bon Jovi’nin Slippery When Wet albümünü aldırttım. Kasedi ilk dinlediğimde, şarkılardaki gitarlar bana çok sert gelmiş ve beni çok da etkilememişti. Kim Wilde varken Bon Jovi’de neymiş. Halen de öyle gerçi!..

Yaklaşık bir yıl sonra başka bir semte taşındığımızda, ilkokuldan tanıdığım ve tesadüfen aynı yere taşınan bir arkadaşımla, tekrar ilk karşılaşmamızda bana ilk olarak sorduğu “neler dinliyorsun” sorusuna Kim Wilde’i satarak “Bon Jovi” diyerek, “metalci”liğimi ilan etmiş oldum. Ondaki Helloween ve Scorpions’un birer kasedinden oluşan iki kasetlik “arşiv”i, benim de tek kasetlik Bon Jovi “koleksiyonu” ile fanatik birer metalci olmuştuk. Yine aynı yere taşınan ve Kranch serüveninin sonuna kadar beraber müzik yapacağım arkadaşım Orkun, o zamanlar mahalledeki diğer çocukları, bizi kastederek “metalci çete”ye karşı dikkadi olmaları konusunda uyarmakla meşguldü. Belli bir süre Orkun’un da bizim “çete”ye katılmasıyla müzik, hayatımızın en önemli parçası haline geldi. Orkun’la ben iki yıl boyunca, yerli baskı tişört, orijinal tişört, balık derisi bileklik, grup logolu kolye, Aptülika, Burak Stüdyo, Eloy Hakan, Eloy Rock Cafe, olaylı Gülhane konserleri, kısa saçlarla kafa sallamak, Fuck Acid, yoldan geçen metalcilere metalci selamı yapmak, üzerimizdeki metal tişörtlerinden dolayı sokakta sürekli dayak tehditi almak, Fame City konserleri ve bilumum metal içerikli konu ile dolu “hızlandırılmış” bir serüven yaşadık. Müzik anlamında beslenme kayrıağımız Eloy Hakan’dı. Bakırköy’de pasaj içindeki dükkanında para karşılığı kasede kayıt yapıyordu. Oldukça güzel bir arşivi vardı ve müziği de iyi biliyordu. Onun yönlendirmeleri ve bizim de kenarda köşede kalmış olanları merak etmemiz ve araştırma ruhumuz sayesinde birçok grubu keşfetme imkanımız oldu. Bu arada Orkun bagetlerle evdeki yastıkların tozunu alıyor, ben de cetvellerle şarkılara eşlik ediyordum. Orkun, Annihilator adında Kanadalı bir grubun bir albümünü “kendi grubumuz” diye insanlara dinletmeye başlamıştı. Nasıl olsa eninde sonunda grup kurup müzik yapacaktık!..

Eloy Hakan, kaydettiği albümlerin sonlarına, ilgimizi çekeceğini düştündüğü başka grupların birkaç şarkısını da eklerdi. Böylece o grubu sevmişsek bir sonraki hafta o grubun kasedini çektirirdik. İşte hayatımızı değiştirecek ve mevcut olan her şeyi alaşağı edecek olan o grubun albümü ve tarzla bu şekilde tanıştık: Suicidal Tendencies'in ilk Suicidal Tendencies albümü!..

Müzik, o zamana kadar dinlediğimiz her şeyden çok farklıydı. Müzikteki enerji, hız, basitlik ve keskinlik, yani "hardcore" aradığımız şeydi. Bizim için müzikteki ikinci şok dalgası D.R.I. grubunun Dirty Rotten LP'si ile geldi. Artık müzik yapma vakti gelmişti. 1991 yazında "karne hediyesi" Bulgar marka elektro gitan kaptığım gibi Orkun'lara gittim ve bir org'dan çıkardığı davul sesi ve teybe girdiğimiz gitarla ilk birkaç şarkımızı yapmış olduk. Grubun ismini de koymuştuk: Ex-core! Amatör bile sayılamayacak kadar kötüydük ve haliyle en azından gitan akord edebilecek ve bize bir şeyler de gösterebilecek bir eleman almak iyi olacakü. Orkun'un okulundan bizden bir veya iki yaş büyük olan Deniz adındaki arkadaşı bize bas ve vokal olarak katıldı. Orkunların apartmanının bodrum katını işgal ederek provalanmızı burada yapmaya başladık. İlk ekipmanlanmız iki tane Bulgar marka gitar, maksimum 20 watt gücünde iki tane saz amfisi ve davul sesi çıkardığını sanan bir org'du. Orkun okulların tatil olmasından istifade ederek, okulun bando takımından bir trampet ve zil arakladı. Böylece org'dan kurtulmuş olduk ve ve çaldıklarımızdan daha çok zevk almaya başladık. Sehpası olmayan zil'i nasıl kullanabildiğimizi hatırlamıyorum.

Bir gün bir elektrikçi dükkanının vitrininde satılık bir davul gördük. Kelepir bir davuldu ve buna kesinlikle sahip olmalıydık diye düştündük. Orkun bulurum ederim parayı dedi, ben de nüfus cüzdanımı elektrikçiye rehin bırakmak suretiyle "kefil" oldum, davulu aldık. Tabii ki o parayı toplayacak durumumuz yoktu. Neyse ki Orkun'un babası durumdan haberdar olmuş ve davulun parasını emrivaki ile ödemek zorunda kalmıştı. Davulun gelmesiyle birlikte artık her gün prova yapmaya başladık. Bu arada mahalledeki diğer arkadaşlarımız da bodrum katma takılmaya başladı. Etraftan toplanan bir iki eski koltuk, yürütülen bir iki halı ve tüm duvarları posterlerle kaplayarak orayı müzik yapmanın ve dinlemenin dışında bir "toplanma yeri" haline de getirmiştik. Bodrum katı oldukça geniş bir alandı ve burada bir konser versek fena olmazdı. Elle tek tek hazırladığımız biletleri, konser artı bir bardak kola karşılığı etrafımızdakilere "satarak", yaklaşık 10-15 kişiye ilk konserimizi bodrum katında verdik. Hafta sonu olması ve apartmanda bir kadınlar arası bir "akın günü" olması nedeniyle şikayet gelmiş ve apartmanın kapıcısının zoruyla konser 25-30 dakika sonra kesilmek zorunda

kalmıştı. Yine de toz, toprak, pogo, kola, fanta, “çoluk-çocuk” iyi eğlenmiştik.

Oturduğumuz sokağın bir tarafında bizim apartmanlar, diğer tarafında ise gecekondular vardı. Sırf apartmanda oturduğumuz için onların gözünde “zengin çocuğu” olmuş, sürekli olarak sözlü ve bazen de kavgalı sataşmalarla maruz kalıyorduk. Bir gün prova yaptığımız odaya girdiğimizde, birinin davulun üstüne sıçtığını gördük. Sıçan kişi, kendini Punk sanan bizlere karşı, “Punk” bir tepki vermişti kendince. Havaların çok sıcak olduğu bir ara, dışarıda konser vermeye karar vermiş, kafamıza yağan tükürük ve taşlara birkaç dakika dayanabilmiştik.

O zamanlar fanzinler henüz yaygın olmadığı için, camiada hangi gruplar var çok fazla haberimiz olmuyordu. Bilgi alabildiğimiz kayrıaklar Aptülika’nın dergideki köşesi, o zamanlar takıldığımız Bakırköy civarındaki mekanlar veya gittiğimiz konserlerdi. 1991-1992 yıllan arası hardcore veya Punk yaptığını bildiğim gruplar Noisy Mob, Moribund Youth, B.O.B., Alcohol ve I.D.E.A.’ydı. İzmirli olan I.D.E.A. dışındaki grupların hepsi Bakırköy çevresindendi. I.D.E.A.’yi Aptülika’nın köşesinde öğrenmiş ve Bilsak’ta olmayan bir konserlerine gitmiştim. Noisy Mob’u Bilsak’ta izlemiş ve çok etkilenmiştik. Onlardan esinlenerek grubumuzun adını Ex-core’dan önce Vıolent Mob’a sonra da Violent Pop’a çevirmiştik. Punk yapan Alcohol’u da bir kere Bilsak’da izlemiş, grubun başında adı Yüksel veya Yaşar olan, grubun adına uygun bir şekilde konserde zil zurna sarhoş bir şekilde vokal yapan bir eleman vardı. B.O.B, toplam ağırlıklan abartısız 1 ton olan beş kişiden oluşan bir thrash/hardcore grubuydu. Bizim bodrum katında bir kere prova yapmışlardı. Onlarla Bilsak da bir konser verecektik. Ancak konserden belli bir süre önce Bilsak’da konserlere ara verilmiş ve konser daha ayarlanamadan iptal olmuştu. O zamanlar Bilsak konser verilebilecek tek yerdi... Moribund Youth, müzikal anlamda kendimize yakın hissettiğimiz ve bizim dışımızda bildiğimiz tek hardcore topluluğu idi. Buna rağmen hem kendimizi müzikal olarak yeterli hissetmediğimiz için onlarla tanışmak konusunda uzun süre sessiz kalmıştık. Onların ikinci demosu Türk Hardcore çıktıktan sonra onlara bir mektup yazarak, kendi grubumuzdan bahsettim ve onları prova yaptığımız yere davet ederek tanışmış olduk. Belli bir süre sonra bizi onlarla birlikte Ankara’da olacak bir konser için çağırdılar. Biz, Moribund Youth ve kızlardan oluşan Ankaralı Punk grubu Spinners ile birlikte 1992 Temmuz’unda “The First Punk/HG Fest of Turkey” adı altında Ankara Grafitti Bar’da yaklaşık 40-50 kişiye bir konser verdik. Violent Pop olarak konserden ve tepkilerden memnunduk. Ama bu ciddi anlamda Violent Pop’un ilk ve tek konseri olmuştu. Konserden bir süre sonra Deniz, üniversite sınavlarına

hazırlanmak amacıyla gruptan ayrılınca, Orkun da evde Noisecore yapıcağım diye tutturunca ben de onlarla olan arkadaşlığımı bitirdim ve grubu dağıttık.

Moribund Youth ile yaptığımız Ankara yolculuğu sırasında bana dinlemem için verdikleri bir karışık kasette yer alan Citizens Arrest, Born Against ve Infest grupları müzikal anlamda hayatımdaki üçüncü ve en sarsıcı şok dalgası olmuştu. Violent Pop dağıldıktan sonra Moribund Youth elemanlan ile takılmaya başladım. Taylan'ın inanılmaz güzel bir hardcore arşivi vardı ve her görüşmemizde kasede onlarca grup kaydedip bana getiriyordu. Bu arada Moribund Youth ismini Turmoil olarak değiştirmiş ve ben de bas gitarist olarak gruplarına katılmıştım. Turmoil olarak 1992 Aralık ayında Bilsak'ta verdiğimiz konsere olan ilgi, henüz "hardcore camiası" diye bir kavramdan bahsetmenin erken olduğunu göstermişti. Bu konser aynı zamanda Bilsak'ta verilen konserlerin sonuncusu olmuştu. Bu konserden sonra Turmoil olarak yaklaşık bir yıl boyunca hiçbir şey yapmadık. 1993 yılının ortalarına geldiğimizde özellikle Kadıköy çevresinde hardcore adına hareketlenmeler başladı. S.A.D., Necrosis, Radical Noise gibi grupların demolan ardı ardına çıkmaya, çeşitli Punk, hardcore fanzinlenn sayısı gözle görülür şekilde artmaya başlamıştı. Bu arada Turmoil'un davulcusu Cumhur'un gruptan ayrılması ile Orkun gruba katıldı. Ve onunla bir yıldan daha fazla bir süre sonra tekrar konuşmaya başladık. Bu kadro ile birlikte, birini Deniz Kitabevi'ne yardım amacıyla organize ettiğim iki konser ve Belçikalı Acoustic Grinder grubu ile yapılacak bir plak için benim yer almadığım bir kayıt yapıldı.

Turmoil 1994'de pratikte dağıldıktan sonra biz Orkun'la beraber tekrardan müzik yapmaya başladık. Konuşmadığımız süre içerisinde o New Wave ve Post-Punk'a kaymış, Hardcore ile farklı müzikleri birbirine sentezlemek istiyordu. Moribund Youth elemanlarının çıkardığı fanzin adından esinlenerek, Disguast'tan Enis'i de aramıza katarak Regorge adında bir grup kurduk. Regorge sadece birkaç ay devam etmiş, müzikal arayışlarımız arasında bir deneme dönemi olmuştu. Bu arada Bakırköy tayfasından çoktan kopmuş, Bakırköy ülkücü, faşist metalcilerle dolmuştu. Artık tüm zamanımız Tünel'deki Deniz Kitabevi'nde geçiyordu. Orada bizden 8-10 yaş büyük, müziği çok iyi bilen entelektüel bir çevre vardı. Orada tanıştığımız hem Ünver, Necati, Tayfun, Bülent Tangay gibi kişiler, hem de Deniz ve onun arşivi sayesinde yeni müzik tarzlanyla tanışmış ve müzikal anlamda da bizi çok etkilemişti. Bülent Tangay, hem Regorge hem de daha sonradan Crunch konserlerinde bizimle birlikte saksafon çalmış, hardcore şarkılarının ardından onunla birlikte deneysel ve doğaçlama şarkılar da yapıyorduk.

İstanbul'daki hardcore Punk sahnesi hem gruplar, hem de fanzinler açısından 95-96 yıllarında en hızlı ve en aktif yıllarını yaşamıştı. O zamanlar aktif olarak müzik yapan gruplardan aklıma gelen bazıları: Radical Noise, Necrosis, Tampon, Rashit, Suikast, Slogan, Nicht Persönlich Nur Arbeit... Aynı yıllar müziğin yanında ülkedeki siyasal anlamda da hareketli yıllardı. Siyasi baskılar, gözaltı kayıplan, üniversite eylemleri... Sessiz kalmak mümkün değildi. Bir şekilde konserlere gelenlerin duyarlılığını arttırmak adına bir şeyler yapmak gerektiğine inanıyordum.

Bu anlamda benim açımdan en büyük deneyim Space Garden diye bir barda Regorge, Tampon ve Suikast ile birlikte verdiğimiz konser olmuştu. Konseri ben organize ediyordum ve konserde konuşma yapmaları için Savaş Karşıtlan Derneği ve çevreci bir oluşumdan bililerini de davet etmiştim. Belki de ilk kez bir Punk konserinde, çok farklı çizgilerde insan, on sekiz yaşındaki yeni kuşak ile otuz yaşındaki eski kuşak bir araya geliyordu. Ve belki de ilk kez bir Punk konserinde "siyasi içerikli sloganlar" atılıyordu. Ne yazık ki hem kişisel tavrımın grubun genel tavrını aşması nedeniyle grup içinde yaşanan huzursuzluk, hem de genel Punk, hardcore çevresindeki isteksizlik bunun devamını getiremedi. Aynı şekilde bunda hem sol hem de anarşist çevredeki bağnazlık ve Punk, hardcore çevresini bir avuç "kendini bilmez" olarak görmelerinden kayrıaklanıyordu.

95'in sonlarına doğru Regorge grubunu bitirip, Crunch grubunu kurduk. Kadroda ben, Orkun ve Enis'in yerine, sonradan Rashit'de de çalacak olan Bülent vardı. Sonra Bülent ayrıldı, Enis geri döndü, Enis ayrıldı, Bülent geldi, Bülent ayrıldı, Enis geldi... Bu böyle devam etti gitti. Crunch ile bir dizi konserin ardından Kod Müzik ile birlikte bir albüm çalışmasına başladık. Herkesin gönüllü olarak çalıştığı albümün kayıüarım Açık Radyo'da bir kişinin ancak sığdığı bir odaya bir davul ve bir davulcu sokarak yaptık. Gitarlardan, ekipmanlara kadar her şey kiralık veya ödünç olduğu için kayıtiarın hemen tamamlanması gerekiyordu ve biz de iki gecede her şeyi kaydettik. Kayıtlan yapan Ahmet Özgür cidden iyi bir çıkartmıştı, ancak albümün "mastering" denen zımbırtısını yapacak kişi, evindeki bilgisayarın karşısında sabahın beşinde bizi de yanına oturtarak albümün "mastering"ini yapmıştı. Hayatında bir demo bile kaydetmeden albüm kaydına giren bizler (Ben, Enis ve Orkun), bir şeylerin yanlış olduğunu hissetmiş ama tecrübesizliğimiz nedeniyle bunu albüm çıktıktan sonra farketmiştik. Eleman albümün içine etmişti...

2000'li yıllara yaklaşırken İstanbul'da aktif sadece iki tane hardcore grubu kalmıştı. Radical Noise ve biz. Ortada sadece iki grup olunca, sanki iki grup arasında bir rekabet varmış gibi bir hava oluştu. Radical

Noise ile birlikte çıktığımız bir konserde, benim gitar pedalı bozulunca onlardan pedal istemiş, onlar da vermemişlerdi. Bu olaydan sonra onlarla iplerimizi tamamen koparmıştık. Crunch olarak kutup olmak yerine yalnız kalmayı tercih etmiştik. Bu dönemde Rashit grubu ile yakınlaştık. Tüm konserleri kendimiz düzenleyip, beraber çıkıyorduk. Bu arada onlarla birlikte Sabot, Faroutski, NNY gibi yabancı Punk gruplarının konserlerini de organize etmeye başladık ve onlarla birlikte çaldık. Amerikalı Born Against grubunun vokalisti misafirimiz olarak bize gelmiş ve bir süre burada kalmıştı. Bizi izledikten sonra bize bir plak yapmaya karar vermişti. Ancak grubun ismi konusunda o isimde başka bir grup olduğu ve Crunch isminin "orijinal" olmaması nedeniyle bir tereddütü vardı. Biz de grubun ismini Kranch olarak değiştirmiştik.

O yaz Orkun ciddi bir rahatsızlık geçirmiş ve bir süre hastanede kalmak zorunda kalmıştı. Bu zamanda "gelecek" ile ilgili planlar yapmaya başlamıştı. Orkun hayatını müzikle idame ettirmek istiyor ama Kranch ile bunu yapamayacağını biliyordu. Hastane çıkışı bana "mainstream" bir şeyler yapmak istediğini ve Rashit'in bunun için çok uygun olduğunu düştınmüştü. Beraber Rashit'e katılmamızı teklif etmiş ancak bu fikre sıcak bakmamıştım. Bu arada Rashit ile birlikte konser vermeye devam ediyor, Orkun aynı konserde hem Kranch'ta, hem de Rashit'de çalıyordu. Bir süre sonra iki grupta birden çalmaktan çok yorulduğunu söyleyerek Kranch'a "ara" vermek istediğini söyledi.

İş, özel yaşam, grup her şeyin aynı anda dibe vurduğu bir zamanda her şeyden uzun bir süre uzaklaşmaya karar verdim... Bir gün annem odama gelerek Tuna'nın evinin penceresinden atlayarak intihar ettiğini söyledi. Benim için bir dönem bitmişti.

5. Bölüm: YURTTAN SESLER

Zen

> > > *MURAT*

Sen ve Zen, müzik yapmaya nasıl başladınız?

1978'de ilk önce Akın Evliyaoğlu ile İkidebir diye bir grup kurduk. İki kişi bir tane albüm yaptık. Kaset olarak. Bir tane Elka keyboard vardı. İki kişi aynı anda o keyboardu çalıyorduk. Onun hem başlan vardı, hem de davul makinası, bir de efektleri. Sonra radyo sesleri kullanıyorduk. İş Bankası'nm metal kumbaralarını kullanıyorduk. Bulunmuş objeler, bilmem ne. Bunları kasede çekiyorduk. O grupta bayağı aslında Zen müziğinin fikirlerini uygulamışım, orada başlamış. Ama esas bir grup kurup böyle bir Zen müziği yapmaya 1985'te karar verdim. İşte yine o Akın Evliyaoğlu'yla bir grubumuz vardı, Tır diye. '85 yılında dağılmıştı. Ve biz Akın'la bir kısa filme müzik yaptık. Yokuş diye bir film. Sonra ben bu grup durumunu devam ettirmek istedim. Ve bir takım insanlarla çalmaya başladım. Zen müziğinin temellerini işte o sıralarda attık. Fakat Zen'in esas olarak karakterini bulması, eleman olarak Merih'le karşılaşmamla oldu. 1987, '88 yılında Merih'le karşılaştığımda kilit isim o oldu. Benim için Zen grubu, benim dışımda Merih'le temsil edildi. Onun dışında bütün elemanlar, bence belirli dönemlerde çalan elemanlardı. Ama esas karakterini Merih'le olan birlikteliğimizden itibaren başlatmak mümkün. Biliyorsun ki bazı gruplar esas elemanları olmadan da var olabiliyorlar. Yani ölmüyorlar. O yüzden ben grubun başlangıç tarihini 85 yılı olarak alıyorum. Ama Zen kavramının ortaya çıkması '88.

Zen kavramı dediğin şey nedir?

Zen kavramı, tamamen emprovize sözler ve müzikler yapmak. Bunu ben yine 78 yılında yapmaya başlamıştım. Ama Zen adı altında değil, başka adla.

Bu emprovizasyon, Rock formatındaki emprovizasyon mu, yoksa atonal müzik mi?

Her türlü. Öyle bir müzik şeyi düştınmüyordum. Başta Zen'de öyle bir psychedelic durumlar vardı. Beste ve emprovizasyon olabiliyordu. Fakat daha sonra işte tamamen emprovizasyona yöneldik. Ve ondan sonra Zen bitene kadar; ki bence bitti, 2000 yılına kadar tamamen emprovize bir müzik yaptık. En başta 85'te de emprovize yapıyorduk. Sonra Merih'le karşılaşınca, o solist olduğu için söz yazma durumları falan ortaya çıktı. Yazılan sözlere bu sefer bestemsi şeyler ortaya

çıkmaya başladı. Yani aslında 88-89 haricinde biz tamamen emprovize müzik yaptık. Zen'in özelliği budur yani, her şeyin emprovize olması.

Bu emprovizasyon neyi temsil ediyordu? Sisteme karşı olmak anlamına geliyor muydu? Aldığınız bir tavır, bir durum eleştirmek söz konusu muydu?

Yoktu o. Daha sonradan o ortaya çıktı. İlk önce bir zevk vardı. Ama ne diyeyim biz öyle çok şey düştınmüyorduk yani, sisteme karşı, bilmem ne yapanz zart zurt falan. Öyle bir tavrımız yoktu ama zaten sistem bizi kabul etmiyordu. Çok doğal bir şekilde biz var olmaya çalışıyorduk. Ve o sistemin içinde var olamadığımız için kendi yolumuzu bulmuştuk. Zen'den önceden de öyleydi. Ben çocukken kendi kendime dergiler çıkarıyordum. Oyunlar yazıyordum, şiirler yazıyordum. Ne istiyorsam onu yapıyordum ve Zen'de de öyle oldu. Hani bir plak şirketine gittik de, red mi edildik? Hayır. Gitmedik bile. İnanmıyorduk çünkü. Bunlar bizi zaten istemezler diye düştınüyorduk. Bir kere gittik işte Hades'e. Hatta onlara da gitmedik, onlar bizi çağırdı. Biz de dedik ki, verelim de bassınlar. Suda Balık albümü. İlk albüm. 94 yılı.

Kaç tane demo çıkardınız?

Uzay diye bir albümümüz var, Kukuku var, Cemal var, bir de Cemal Reşit Rey konser albümü. Bir de 13 diye bir albüm var. O da işte 8 kanallı bir kayıt cihazı aldık. O sırada bizde çalan müzisyenler ve bizim eve takılan insanlara bakın işte burada bir kayıt aleti var. Bir parça yapın nasıl istiyorsanız. Müzisyenler de var. İstediğin gibi onları yönlendir falan. On iki kişi bulduk ve on iki kişiyle parça yaptık. Ondan sonra on üç tane çoğaltıldı albüm. O kadar başka yok yani.

O zamanlar konser verdiğinizde dinleyici kitleniz var mıydı?

Vardı tabi. Bir sürü zaman 3-5 kişiye çaldığımız da oldu, belirli bir kitleye de. Devamlı değişiyordu.

Nerede çalıyordunuz?

Bir kere İzmir'de çaldık, üç konser için gitmiştik. Perşembe, Cuma, Cumartesi. Pardon, iki konser için gitmiştik. Cuma, Cumartesi. Kulüp doluydu, böyle dört yüz kişilik bir kulüp. Çalmaya başladık, onuncu dakikada içerde on beş kişi falan kalmıştı. Sonra çok iyi hatırlıyorum, kulüp boşalmış. Bir tane masa vardı. Üç tane kız duruyor masada. Ben de sahneden indim. Zaten bomboş her yer. Onlara doğru gitmeye başladım. Kızlar çığlıklar atarak kaçtılar. İçkileri de bıraktılar. O kadar da korkunç olur mu ya?

İstanbul'da da mı böyleydi?

İstanbul'da bu kadar değil ama yine böyle ters tepkiler alıyorduk. Bunun dışında Ankara'da İki defa çaldık. Zen tarihi boyunca konserler, bir kere İzmir, iki kere Ankara ve diğer hepsi İstanbul'da oldu. Ama İstanbul'da bayağı çaldık. Rumelihisan'ndan tut, Yerebatan Sarnıcı'na, Balat'ın kahvelerinden, bilmem neresine kadar her yerde çaldık.

Zen'in kendine has bir dinleyici kitlesi var mıydı?

Var tabi. Şu anda bile var. Bir sürü tipler vardı. Bir dönem mesela Balat'tan en az 30-40 kişi kamyonla falan gelirlerdi. Bunlar kemik bir kitleydi. Onlar da çok ağır adamlardı. Bellerinde tabanca. 40-50 yaşlarında saçlar ağarmış. Konserlere ve provalanmıza bile gelirlerdi.

Ben dinleyici kitlenizin daha entelektüel, sanatçı takımı olduğunu düşünüyordum.

O takım daha çok "İyidir bunlar" muhabbeti yapıyorlardı. Ki onlar da o muhabbetleri ancak bu Sonic Youth olayından sonra yaptılar. Bizim bu Suda Balık albümü kaset olarak 94 senesinde Hades'ten yayınlandıktan sonra Jay (Dobis) birine vermiş. O Jay'in verdiği adam da Thurston Moore'a vermiş. Thurston Moore da "Ben bunları kesinlikle yayınlamak istiyorum" demiş. Beni aradılar "Thurston Moore sizinle plak yapmak istiyor" dediler. 95'te oluyor bu olay. Suda Balık'ı yayınlamak istiyordu. Fakat biz "Bu zaten yayınlandı" dedik. Yeni bir şey yapalım bilmem ne. Derya'yı yaptık. Amerika'da Thurston Moore'un şirketi Ecstatic Yod tarafından orada basılınca ve Amerika'da çok çok iyi eleştiriler alınca buradaki entelektüel adamların eleştirileri kesildi. Daha önceden bizi yerden yere vuruyorlardı. "Hedonist burjuvalar" diyorlardı. "Gürültü yapan, müzikten anlamayan insanlar" diyorlardı. Ondan sonra onlar kesildi.

Rock kitlesinden mi geliyordu bu eleştiriler?

Yok, daha çok gazeteciler ve eleştirmenlerden geliyordu. Rock tayfası bizimle pek ilgilenmedi. O zamanlar çok aptal Rock müzikleri vardı. Korkunçtu yani.

80'lerde sahne nasıldı?

12 Eylül'iin etkileri bence anormal derecede sürüyordu. Baskı ortamı vardı ve üreten tüm insanlar sanki susturulmuştu. Kimi hapishanede, kimi yurtdışına kaçmış. Ağır bir hava vardı yani. Sanat ortamı böyle suya sabuna dokunmazdı. Bir şey yapamıyordu kimse. Şimdi bir rahatlama var gençlerde. O zamanlarda gençlerde de böyle bir şey vardı. Çünkü onların ailesi böyle bir durumla karşılaşmış. Herkes

saçma sapan pop ve Rock gruplarını dinliyorlardı. Hiç sevmem 80'leri aslında.

Grup olarak kimler vardı?

70'lerin sonuna doğru grup olayı bitti Türkiye'de. İnsanların bir araya gelmesini bitirdiler. Dört kişinin bir araya gelmesinin yasak olduğu kanunları falan hatırlıyorum kamusal alanda. On ikiden sonra sokağa çıkma yasağı vardı. 80'lerde ben sahne değil de, müzik piyasasındaki durgunluğu hatırlıyorum. O zamanlar pek pasaport vermiyorlardı. Ruhi Su hastalanmıştı. Tedaviye gidemiyordu. Sonra adamcağız öyle öldü. Babam (Mengü Ertel) aynı şekilde mesela. Pakistan'da Faysal Camii'nin üç bin metrekarelik duvarını, dünyanın en büyük seramik panosunu tasarladı. Onu gerçekleştirmek için Pakistan'a gidicek mesela, pasaport vermiyorlar. Hep böyle durumlar yaşadı. Durum bayağı kötüydü. Maçka Sanat Galerisi'ni hatırlıyorum. O zamanlar çok iyiydi. 50'lerde mesela Adalet Cimcoz'un galerisi gibi, Maçka Sanat Galerisi de bayağı iyi sanatçılar toplamıştı. Bayağı iyi şeyler yapıyordu. Sanat adına sadece onlar vardı. Rabia Çapa yönetiyordu. Güncel sanatçılar işte; Sarkis'inden, Mengü Ertel'ine, Kuzgun Acar'dan, Altan Gürman'a kadar güncel sanatın en iyi temsilcileri oradaydı. Ben sürekli onlarla takılıyordum. Bir de aynı zamanda Aziz Nesin, Edip Cansever, Turgut Uyar, Can Yücel hep beraber sanat ortamını, kötü durumlara rağmen sürdürüyorlardı. Edebiyattı, şiirdi bence şu andan daha güçlüydü. Ama müzik daha güçsüzdü.

O zaman sen daha şanslıydın bir şeylere ulaşmak için.

Tabii ben çocukluktan beri şiirler yazarım, bir şeyler bestelerim, çizerim, dergi çıkarınm. Hep böyleydi benim hayatım. Çünkü çevrem de böyleydi. O yüzden hiç bir zaman bunları yapmak zor olmadı. Çocukluktan ben böyle başladım.

Konuştuğumuz çoğu kişi 80'lerde Sex Pistols'la tanışmayı bile bir olaymış gibi bahsediyor. Sen müzikle nasıl tanıştın?

Bilmiyorum ki. O öyle zaten vardı. İlk grubum mesela Mavi Güneş'te iki kızla ben, onlarla da öyle şeyler yapıyorduk. Ama bu sefer bir tane radyo ve pikap kullanıyorduk. Lambalı bi radyo vardı bende Phillips marka. Bir tane pikap vardı. O pikabı koyuyordum, bir çok pikap vardı, aralarına da birşeyler sıkıştırıyordum falan. Devirlerini değiştiriyordum birden bire. Sonra aradan radyo giriyorduım. Ondan sonra kızlar dans ediyordu. Ben de radyo ve pikapla oynuyordum. O da bir şekilde emprovizasyon sayılır. Ki bunları yaparken ben ilkokulda falandım.

Boğaziçi Üniversitesi'nin Zen için bir önemi var mı?

Evet. Merih'le orada tanıştım. Ama aslında daha önceden de tanıştım. Liseye beraber gittik. Benden iki yaş küçük. Levent Akman da oradaydı. Bizim daha sonra basçımız olacak Orhan da orada okuyordu. Zen tayfasıyla ortaokulda ilişkimiz başladı. Aslında daha da eskiye gidiyor. 70'lere kadar götürebiliriz Zen elemanlarının buluşmasını. Esas hani ben bir grup kurucam, şöyle yapacağım falan dediğim zamanlar başka tabii ki.

Zen ismi nerden geldi?

Farsça'da kadın demek. Oradan geliyor. Ama bir sürü de anlamı var. Ama biz esas olarak kadın anlamıyla koyduk. Daha sonra işte Zen diye bir şeyin var olduğunu duyduk, uzakdoğu falan. Biz bilmiyorduk o durumu. Bir sürü şey öyle oldu. Mesela hedonist kelimesinin anlamını bilmiyorduk. Bize hedonist dediler. Sözlüğe baktık ,öğrendik. Hazcıymış, ha tamam o zaman uyar. Boğaziçi'ne giden öğrenciler olarak bizi burjuva olarak nitelendirdiler.

Boğaziçi o zaman daha mı değişikti?

O zaman müzik kulübü vardı. Onlar da batı tarzı müzik yapıyordu. Türk Müziği Kulübü dağılmıştı. Ve Folklor Kulübü vardı. Müzik kulübünün olanakları hocalar tarafından alınmıştı. Stüdyo yapılmıştı. O stüdyoyu Metin Balcı diye bir rektör yardımcısı, başka bir herifle birleşerek dışarıya kayıt yaptırıp oradan para mara kazanıyordu. Bu durumlara son vermek için tecrübeli bir arkadaş vardı Deniz Şener diye, onunla birlikte karşı çıktık. Ben Boğaziçi'nde İngiliz Edebiyatı okuyordum. Müzik Kulübü başkanı oldum orada. Sonra o odayı geri aldık. Ondan sonra Folklor Kulübü de müzik olaylarına girmeye başladı. Orada onlarla papaz olma durumu oldu. Niye siz müzik durumuna giriyorsunuz, konser organizasyonlarını müzik kulübü yapar falan. Ama onlar kendi yollarına gittiler. İyi ki de gittiler. Şimdi Kardeş Türküler oldular. O zamanki Boğaziçi Folklor Kulübü tamamen şu andaki Kardeş Türküler oldu.

O zaman Folk müziğiyle bağlantınız yoktu yani.

Müzik Kulübü'nün yoktu ama benim bağlantım vardı. Çünkü birincisi bizim evde Türk halk müziği çok dinlenirdi. Makaralı bantlara babam müzikler yapmıştı, onların çoğu halk müziğiydi. Bir sürü halk müziği sanatçısı bizim eve gelirdi. Aşık İhsani'ler, Zülfü Livaneli falan.. Hepsi daha ben çocukken evdeydi, ben onların içinde büyüdüm. Ruhi Su mesela çok önemli karakterdi. Ruhi Su'nun yaşarken yaptığı bütün albümlerinin sanat yönetmeni babamdır. O yüzden her sene ya da işte

iki sene de bir, albüm ne zaman çıkacaksa Ruhi Su eve gelir bütün albümü çalar, babam da onu makaralı bantlara kaydeder. Sonra Ruhi Su gider. O makaralı bandan evde dinlemeye başlar. Babam onları dinler dinler kapağı oluşturur. Bu yirmi beş yıl süren bir süreç. O güzden halk müziği benim içimde çok yer etmiştir. Anadolu pop Rock gibi dedikleri Fikret Kızılok, Banş Manço gibi insanlar hem radyolarda çalardı, hem de 45'likleri çıktığı gün alırdık. Ben eve kesin isterdim. Ondan sonra koleje girdiğimde İngiliz Lisesi yani, drank diye birden bire İngiliz kültürü bombardımanını aldım. Ve o İngiliz kültürü bombardımanı altına girdiğim sırada birden bire Rockmış, Punkmış, şuymuş buymuş onlarla karşılaşmaya başladım.

Punk dinliyor muydun?

Dinliyordum. Çünkü Sid Vicious'u çok beğeniyordum. Hey dergisinde haberlerini kesiyordum. Nancy'i dövdü, yok bilmem ne yaptı. Eroinden bilmem ne oldu falan diye. Onun posterlerini topluyordum.

Sence Türkiye'de 80'lerde Punk var mıydı?

Evet, Tünay Akdeniz ve Çığnşımlar sıkı Punktı. Tam da Punk değil ama Rock gibi. Punk'ın da Rockla çok alakası vardı. 80 darbesi olmasaymış burada da Punk olacakmış. Ben Esentepe'de yaşıyorken, ilkokuldayken Ahmet abi vardı bizim komşumuz, annesi Suna vardı. O Suna da Ara Güler'in şu anda karısı. Müzik yapılırdı orada ve ben provaları falan dinlerdim. Bir sürü adam gelip giderdi. Uzun saçlı, sakallı bir sürü herif, ellerinde gitarlar, davullar bir şeyler yapıyorlardı. Ondan sonra Kemal X'i (Kemal Aydemir) gördüm. Elinde bir fotoğraf var. Kim bunlar dedim. Bunalımlar dedi. Bir baktım Suna hanımın evi o, bizim evin yanı. Meğerse Türkiye'nin ilk underground grubu olan Bunalımlar da o evde kurulmuş. Ve yani o ev çok önemliymiş. Okay Temiz, Hrant Dusiken, Orhan Gencebay, Erkin Koray hepsi o eve gidip gelirlermiş. Mesela Bülent Ortaçgil'in bir şarkısı var Suna diye. O şarkıda mesela Suna ablanın evini anlatıyormuş. Onların müzikleri beni çok etkilemiştir. Onlarda bir Proto-Punk durumu var. Doğal bir gelişim oldu. Bir yandan halk müziği, bir yandan artık neyse o Bunalımlar'ın müziği.

Anadolu Rock hakkında ne düşünüyorsun? Babazula'nın böyle bir özelliği var mı?

Tabii ki de var. Beslendiği kayrıak bir kere aynı. Halk sanatından besleniyor. Ama güncel. Onlar 60'ların değerleriyle onu yorumlamışlar, biz de günümüzün değerleriyle yorumluyoruz. Aslında mantıken bir şekilde benzerlikler var. Biz yanlızca müzikal bir oluşumda durmuyoruz. Aynı zamanda içinde başka sanaüarın da

olduğu bir oluşum. Mesela geleneksel sanadar, tiyatro, dans, multimedya, şiir, edebiyat var. Bunlar da var işin içinde. Sırf multimedya da değil, o da bana sıkıcı geliyor. Çünkü bir noktada geleneksel olana da çok hayranım ben. Hakikaten akustik bir enstrümanın sesi mesela. Sen istediğin kadar reverb pedalı koy, enstrümandan çıkan reverb başka bir şey. Mesela Yunanistan'da küçük cura gibi bir şey aldım. Bağlama diyorlar. Tamamen bizden gelmiş yani. Çok iyi yapılmış bir enstrüman. İnanılmaz bir reverb var. Kendimden geçiyorum.

Sence halk müziği ve milliyetçilik arasında bir bağ var mı?

Anadolu kendi içinde bir sürü etnik kimliği barındırıyor. Bunların hepsini de kucaklayan kültürel bir oluşum ortaya çıkarmış. Bu da bence halk sanatlan. Halk sanatında bir anonimlik vardır. Bu çok güzel bir şey.

Anonimlik mi asıl ilgini çeken?

Asıl ilgimi çekmiyor ama halk sanaünm bize ulaştığı tek yol bu. Yani yakın dönemden anonim olmayan bize ulaşan bir takım isimler var; Köroğlu mesela ya da Yunus Emre, Pir Sultan falan. Onların müziği nasılmış çok iyi bilmiyoruz, altı yüz, sekiz yüz yıl önceden bugüne nasıl geldi bilmiyoruz. Bence bu haliyle değildi o zaman. Değişti. Başka bir şeydi o. Çalma çalına böyle bir şey oldu. Yine de onun içinde ufak bir iz var, tohum var yani.

Senin dediğine göre halk müziği milliyetçi değil. Ama genelde milliyetçiler halk müziği dinliyorlar. Bunu nasıl açıklıyorsun?

Hayır, halk müziği milliyetçi bir müzik değil. Çünkü ilk başta muhalif bir müzik. Bir kere İslam'a muhalif. Hem müzik olarak, hem söz olarak. Adamlar padişaha da baş kaldmyor, sünni otoriteye de baş kaldınyor. Alevilik mesela tamamen böyle. İsimler mesela bize olduğu gibi gelmiyor. Kopuz ismi mesela niye buraya gelmedi günümüze kadar? Bence çok belli. Asya'da Araplar Türkleri jenosit yaptılar. Tecavüz edip kestiler. Şamanlıktan vazgeçirdiler. Şamanlıkla ilgili olan bütün kültürü kesmeye çalıştılar. Enstrümanın adını da bitirdiler. Bunun üzerine Türkler genel olarak bambaşka yollar buldular kendilerine. Mesela Mevlevilik gibi. İslamı öyle bir güzel yorumladılar ki. İçine müziği kattılar. Mevlevilik mesela bence çok müthiş bir şey. Ondan sonra Alevilikteki cem ayinleri mesela. Ama burada bir şekilde Araplara karşı farsi kültür geldi. Hazreti Ali'yle bağlantı kurdular. Sonra saz isim olarak gelmeye başladı. Sazı da yasakladılar. Onu da nerden anlıyorum, Derüi'nin türküsü var. "Telli sazdır bunun adı, ne ayet dinler ne kadı. Şeytan bunun neresinde." Onu şeytan enstrümanı

olarak nitelendiriyorlar. Bu belli oluyor. Ayet de yazıyor işte, bu şeytan enstrümanı diyor. Kadılar diyor sazı da isim olarak silmeye başladılar. Şimdi mesela herkes bağlama diyor piyasada. Ben bile şaşırıyorum. Çünkü benim bulunduğum ortamlarda çocukken kimse bağlama demezdi. Herkes saz derdi. 18. yüzyıl sonunda bağlama kullanılıyor isim olarak, daha önce yok. Halk müziği aslında milliyetçilerin müziği değil. Tamamen muhaliflerin yaptığı bir şey, ama şu anda milliyetçilerin de kollan, fraksiyonları var. Mesela ülkücü milliyetçiler kendi halk müziklerini yaratmaya çalıştılar. Şu anda bunda başarılı olmuş dürümdalar, ilk önce bir tek Ozan Arif gibi şeyler vardı. Şimdi bayağı çığ gibi büyümüş dürümdalar. Onlar halk müziği derken kendi halk müziklerini dinliyorlar. Kalkıp da Mahsuni'yi dinleyemezler. Çünkü onlara kötü gelir, yanlış gelir.

Sence Barış Manço milliyetçi biri miydi?

Bu konu biraz karışık. Ben onun kendi yazdığı otobiyografisini okudum. Kesinlikle öyle olmadığını söylüyor. Solcu olduğunu söylüyor. Ama tabii tarihiyle çok ilgileniyor. Ben de çok ilgiliyim Orta Asya'yla. Dede Korkut'la falan. Bu Orta Asya'yla ilgilendiğim için insanların bana faşist demesi, öyle bakması çok yanlış. Bazı şeyleri düştınmek lazım. Mesela Mehter Marşı da öyle. Mehter'le de çok ilgileniyorum ve dinliyorum. Her mehter müziği dinleyene bu herif faşisttir dememek lazımdır. Ama faşistler dinliyor.

Ama bu tehlikeden nasıl kaçıyorsun? Dinleyici kitleniz sizin faşist olmadığınızı nerden anlıyor?

Şarkı sözlerini dinliyor mesela. Oradan anlıyor. Orada kadınların yanında olan, değişik ırkların, Ermenilerin, Yezidilerin arkasında olan böyle bir anlayış görüyor. Ondan sonra diyor ki bu herif faşist olamaz.

Sence halk müziği Rock'n Roll'dan daha mı muhalif bir müzik?

Kesinlikle. Bir kere hayatın çok daha içinde. Ve tüm sınıflara yayılmış. Rock 'n' Roll yani çok daha Blues'dan ve Caz'dan gelmiş, yaşamsal olarak daha az önemli, beyazlaştınlmış bir şey. Halbuki Blues ve Caz Afrika'dan köle getirilmiş tek dayanak noktalan. Kendi kimliklerini koruyabildikleri tek nokta. Onun için bir can simidi. Halk Müziği de Türkiye'de böyle. Onlar kendi kimliklerini bir tek halk müziğiyle koruyabiliyorlar. Şiiriyle sanatıyla yapabiliyorlar. İnsanlar Ermeni soykmmından bahsediyorlar, ama Arapların yaptığı bir Türk soykınmı da var. Alevi soykınmlan var. Bütün bunlar tarihte oluyor. Bütün bunlara karşı müzikleriyle varolabiliyorlar ancak.

Babazula'nın müziği tam Folk müziği mi?

Değil tam olarak, ama çok büyük etkilenmeler var. Dibinde, ortasında o var yani.

Zen'den Babazula'ya geçtiğinizde ilgi arttı mı?

Evet, arttı. Hem yurtdışmda, hem Türkiye'de bize ilgi daha çok arttı.

Anadolu'da hiç çaldınız mı?

Sadece bir kere Kars'ta çaldık. Tek monitor olmasına rağmen her şeyi göze alıp orada çaldık. Çok da iyi oldu.

Yurtdışında konser yaptığınızda, içinde saz ve batı müziğinin olduğu bir müzik olarak görülmeniz fikrinin içinde oryantalist bir zevk var mı?

Vardır tabi. Bende de var mesela bu. Punk dinlerken böyle bir his içindeyim. Daha değişik bir şeyler. Egzotik müzikleri çok seviyorum ben. Hawwai, olsun. Japonya bilmem ne falan. Büyülü ve esrarlı geliyor. Oryantalizm tabii farklı bir şey. Oryantalizmi öyle bir oturtmuşlar ki ben mesela oryantalist olmak isterim. Çünkü benim için oryantal kavramı çok önemli, doğu çünkü. Ama batılı olanlar oryantalist olabilir bildiğim kadarıyla. Teoriyi öyle oturtumuş adamlar. Bir yere gitmeden, o yeri görmeden, o yerin resmini, romanını yazan kişiler bunlar. Oryantal bir dünyanın içinde olup da oryantalist olmak zor mesela. Çünkü sen oralısın.

Art Diktatör

Müziğe nasıl başladın?

Nasıl söyleyeyim, genç yaşta havalı olmak için eline gitar ya da baget alırsın, Rock 'n' Roll ya da Metal her ne boksa, ben de öyle başladım işte. Ben çok sıkı bir müzik dinleyicisiydim kendi çapımda. Fakat çevrem yoktu bunu paylaşacak. Çünkü 80 ihtilalinden sonra parçalarıdı her şey. Benim oturduğum muhitte sert Rock 'n' Roll dinlemek ayıptı, gizli dinlerdi insanlar. O zaman herkes yabancı pop müzik dinliyordu, hatta Türkçe müzik bile yoktu o kadar. Göç yoktu bu kadar. O zamanlar partiler düzenlenirdi. Ben 15-16 yaşındaydım, 1985-86 yıllan, hep aynı pop müzikler çalardı. Ben de Mötley Crüe ve Alphaville gibi şeyleri gizlice dinlerdim. Kız arkadaşlanmız bile yoktu o zaman, kızlar modern gözüküyor ama el ele tutuşmak bile yoktu. Hemen evleneceksin, iş oraya giderdi. Partilerde kızlara biraz yaklaştın mı sana sapık derler. Böyle bir dönemde büyüdüm ben. Çok bastırılmış şeylerle büyüdüm. Görüntü modern, ama içerisi çok kapalı. Hep bir grup ya da çete olsun istiyordum, hayal ediyordum. Rockabilly tarzı bir şey. Ama tek tük vardı ve onlar da Michael Jackson hayranıydı, onun dışında pek benim gibi birileri yoktu. Gerçi bu da hiç yoktan iyiydi. Metal veya Hardcore grupları hiç dinlenmezdi.

Niye o zaman yok muydu İstanbul'da böyle müzik yapan gruplar?

Varmış, ama ben geç tanıdım onları. Benim sosyal çevremde olmadığı için. Ben Florya tarafından bahsediyorum. Ben 80 sonları Bakırköy piyasasına çıktım ve oradaki tayfayla tanıştım. Zaten gitan da elime 89'da 19 yaşındayken aldım, geç aldım yani. Diğerleri gibi 13-14 yaşımda başlamadım bu olaya.

O zaman müziklere nasıl ulaşıyordun?

Ben o zaman radyo dinliyordum. Polis radyosu vardı, en yeni çıkmış bütün albümleri tanıtıyorlardı. Progresif, Blues, Soul ne varsa takip ediyordum. Alan Parsons Project bile dinliyordum. Böyle şeyler yani. Ama underground müziği bilmiyordum. Burada kimsenin haberi yoktu başta. Buraya geç geldi bu müzikler. O zaman Heavy Metal dinleyenler bile bu müziğin köklerinde Goth Rock, Psychobilly olduğunu bilmiyordu, sonradan uyandık. Onu ancak buraya gelen Almancılar biliyordu. Bireysellik de olmadığı için Türk milletinde Metal müzik en lüks şey görülürdü. Dışanda çöplük olan, burada bir lükstü.

Sen Metal müzik ile 80'lerin sonunda mı tanıştın?

Metal dinliyorduk ama ortam yoktu. Aslında ben müziğe Metalle başlamadım. Rock 'n' Roll ve Rockabilly ile başladım, hatta neredeyse country gibi olan Rockabilly gibi müzikle başladım. Böyle müziği yapan grupların isimlerini bile bilmeden oradan buradan kaydettiğim kasetlerden dinliyordum, hastasıydım bu tarzın. Ondan sonra bu müzik kökenlerinden gelen ama Heavy Metal yapan Mötley Crüe gibi gruplar dinleyince çıldırdım. Böylece yavaş yavaş gitar hastası oldum. Daha yeni yeni bir şeyler çalarken grup kurma fikri uyandı, tesadüfen oldu. O zaman Death Metal Türkiye'ye yeni geliyordu ve ben bu müziği dinleyen birkaç kişiden biriydim. Heyecanla biz de böyle müzik yapmaya koyulduk. Bu delice bir şey, vahşet bu, bunu biz de yapalım dedim. 1989 gibi Deathroom ile başladık.

Metal müzik mi yapıyordunuz o zaman?

Deathroom hiçbir zaman Metal grubu değildi. Çünkü hiçbir zaman Deathroom'da ben ve baterist arkadaşım Murat, enstrüman çalmayı bilen adamlar değildik. Sadece inanıyorduk. Onun için Heavy Metal yapabilecek kadar süslü çalamıyorduk. Zaten o zamanki konser ortamlarında her şey oluyordu. Kız arkadaşlarla buluşup dağıtıyorduk. Acayip bir ortam vardı 80'lerin sonunda. 90'ların ortalarına gelince dağıldı bu ortam. O dönem konserlere gidilirdi, ayırdedilmezdi Rock, Punk, Metal veya Death diye. Herkes oradaydı. Uzun saçlılar, dazlaklar, punklar, bilenler, bilmeyenler ayırdedilmezdi. Herkes kendine göre takılıyordu. 3-5 tanesinin orijinal grup tşörtü vardı, gerisi hep uyduruk el yapımı tşörtlerdi. Köpek öldüren şaraplar falan içiyorduk kapıda.

Bakırköy'de mi takılıyordunuz?

Evet, biz Bakırköylüler beraber takılıyorduk. Bakırköy'de Eloy diye mezarlığın yanındaki küçük bir kafede takılıyorduk. Polis sürekli basardı orasını. Hapçılar ve çeşitli manyaklar da takılıyordu oraya. Aslında Eloy'u Rock kafe diye açmışlardı, ama bundan para kazanamayınca, burasını Heavy Metalcilere de cazip kıldılar. Metal de çalıyordu orada. Aslında sadece çay içilirdi, içki ruhsatlan yoktu, ama yine de dolu dolu oluyordu.

Bakırköylü olmak ne anlama geliyordu?

Konserlere birlikte gider, birlikte içer, birlikte gezer, ayrılmaz, birbirlerini kollar, kavga eder, kavga çıkarır.

Spesifik bir müzik dinliyor muydunuz?

Bakırköy tayfası Kadıköy kadar metalci değildi. Bakırköy Hardcore Punk'a daha yakındı.

Punk ve metalciler arasında pek bir kavga ve zıtlaşma yoktu herhalde.

O zaman asla yoktu öyle şeyler. Çünkü piyasa diye bir şey yoktu. Metalci ve punkçılar aynı yere takılıyorlardı ve koşullar aynıydı herkes için. Köprüaltı ve Kemancı vardı bir tek. DJ mesela bir Punk çalıp ardından bir Slayer çalardı. Ayrım yoktu. Herkes birbirini tanıyordu. Zaten sektörleşme olmadığı için ayrım da yoktu. Bugün artık öyle değil. Örneğin mesela DJ'ler bile kendi yaşadığı hayatı yarısıtmayı düştınmüyorlar. Gidip alfabeden bakıp New Wave seçiyor, düğmeye basıp otuz tane parça indiriyor ve ruhsuz bir şekilde bunları çalıyor. İşin aslı bu değil. Kategori yapmak müziği mahveder, benim gibi adamları zor duruma düştürür. Çünkü ben ne new wave, ne punk, ne de metalciyim. Ben kendimce bir şey yapıyorum. Ben arayıcıyım. Ve bir şey yaratırken özgür olmamız lazım, yapmacık değil. Metalci ve Punkçı olarak insanlan ayırmak ayrıca kısıtlama da demek. O zaman öyle bir ayrım yoktu ve sonuç da ortada, konserler dolu geçiyordu. Biz de Deathroom olarak bunun hepsini yaşatmayı istiyorduk, çünkü biz direkt olarak sokaktan alıyorduk her şeyi. Hani böyle evden yapmıyorduk olayı. Evden olmadığı için ilüzyon yoktu, yaşanıyordu, birebirdi. Ve bunun yanlış olmadığını gördük. Yanlız değildik. Obituary de Punk ve Hardcore durumlarına girebiliyordu. Onun için Deathroom hiçbir zaman tam Metal grubu değildi. Mart 93'te Ankara'da Talip sinemasında bir konserimiz olmuştu. Orada kan gövdeyi götürüyordu. Fanlarımız gelmiş, onlar da Ankaralı bir grupla kavgaya girmişler. Polis de karışmıyordu. "Niye ayırmıyorsun?" diye sordum. "Yesinler birbirlerini." dedi. Diğer üç grup metaldi, oysa biz en anlaşılmaz, en hızlı ve en absürd idik. Tam Grind çalıyorduk o zaman. Arada ben de acayip şeyler anlatıyordum, zombilerin çiftleşme zamanı ile ilgili şeyler. Saçma sapan bir ortamdı yani. Ama hep beraber bir şeyler yapmaya çalışıyorduk, acayip bir enerji vardı. Mondo Esat mesela, takip ederdi bizi.

Moribund Youth ile röportaj yaptığımızda onlar da sizden bahsettiler...

Tabii, biz de onların konserlerine geliyorduk aynı şekilde. Artık çok değişti ortam, eskisi gibi değil. O belki de Türkiye'nin özel durumu ile ilgiliydi, Türkiye çok izole edilmişti. Yabancı gruplar hiç yoktu ve onun için sürekli yerli gruplar çalıyordu. Beyoğlu'nda mesela biz 92'de Pentagram'la aynı günde konser verdik hiç unutmam, onlar Tarlabaşı'nda, biz de Gitanes'da, arada üç yüz metre var, ama ikisi de

dopdolu idi.

Deathroom olarak hangi yıla kadar çaldınız?

12 Kasım 1994 son konser. En iyi halinde bitirdik. Değişecekti, müzik bozulacaktı, onun için bitirmeye karar verdik. Anlaşmazlıklar da arttı. İstediğimiz şekilde yurtdışına açılamadık. Sabır kalmadı yani. Ayrıldık ve dağıttık. Ve bir daha hiç beraber çalmadık. İnsanlar hep o zaman sıkılmış bizden, gelin beraber çalın diye istediler ama hayır. İnsanlar çok kapalılar, tarikat gibi bir şey bu. Çok kötü bir şey.

Şimdi Deathroom zamanını düşününce ne diyebilirsin?

Bir kere o zaman internet yoktu. Yurtdışıyla mektuplarla iletişime geçiyorduk. Bana her gün mektup gelirdi, bir de Deathroom'a çok iddialı ve sansasyonel bir kapak yaptık. Amerika'dan bile mektuplar geliyordu burada bile böyle bir şey yok diye. Kapakta Meryem Ana İsa'yı dildo ile emziriyordu. Çok pisti yani.

Niye böyle bir şey yaptınız, dine karşı bir tavrınız mı vardı?

Murat Ermeni'ydi, azınlık olan bir aileden geldiği için bu konulan konuşunca rahatsızlık hissediyordu, geri çekiliyordu. Ama özünde hepimiz anlaşıyorduk, dinin her türlüsünden nefret ederdik.

Senin sıkı yönetim hakkında bir teorin vardı ve bu isimle bir gece düzenledin.

Ben geçenlerde bir albüm yaptım ama parasızlıktan bastıramadım. İçine el yapımı küçük bir kitapçık koydum. Adı Ölümün El Kitabı 2, "Book of the Dead" yani. Gotik, endüstriyel ama aynı zamanda kitsch şeyler de vardı içinde. Orada bir sayfada da pasaport resmi gibi bir şey var, el yapımı. Ve orada da "Lost Generation of the Turkish Republic" yazıyor. İşte o benim durumumu anlatıyor; 80'ler kuşağı. Ben 1980'de ilkokulu bitirip koleje başladım. Kolej bile kolej gibi değildi. Galatasaray Lisesi'nden bahsediyorum, o zaman dökülüyordu lise. On yıl ben orada olduğum sürece dökülüyordu ortalık, hep inşaat, hep tadilat, bir kere bile laboratuvar açılmadı. Sadece okul değil, her şey dökülüyordu Türkiye'de o zaman. Kayıp kuşak yani. O dönemde kaçan hocalar yüzünden üniversiteler de kalite kaybetti. Müzik adına da bir şey yoktu. O felaketti zaten. Onun için bu şartlarda bizim kendimizi ifade edebileceğimiz bir tek Punk, Death Metal vardı.

Deathroom bitince Neoplast'ı kurmaya nasıl karar verdin?

Ben bir yerde patron değilsem bu iş fazla uzun sürmüyor. Yapamam yani. Benim için müziğin anlamı kafamda olanı

yarısıtabilmektir. Hayada bağlantı kurmaktır. Sevgililerimle hep müzik sayesinde tanıştım. Yoksa ben ortalığa pek çıkmam. Düğünlere ve cenazelere olabildiğince az giderim. Kravatlı sosyal ortamlarda bulunmamaya dikkat ederim. Çünkü orada kendimi iyi hissetmiyorum. Her yerde ben böyleyim. Ve bu durumda da her yere gitmemem gerekiyor. Ama ben böyle mutluyum. Benim için konserler en sosyal ortamlar. Orası benim için dejenere, milletin içki içtiği, birbirini s.ktiği bir ortam değil. Ben orayı konuşabileceğimiz bir ortam olarak görüyorum. Ben bunları sokakta yapsaydım deli diye on kere içeri tıkmışlardı. Ama bunu sahnede yapınca alkışlanıyorum. Deathroom'un son dönemlerinde ben sıkılmaya başlamıştım. Farklı bir müzik istiyordum, daha cool ve daha endüstriyel. Fetiş unsurlar da olsun istiyordum. Onun ilk adımlan Deathroom'da atılmıştı. Biz son konsere deri aksesuarlar ile çıktık. Pilot başlıklar falan. Çoğu hatırlamıyor. Hatırlayanlar bile ileri geri yanlış konuşuyorlar. O son konserde sapıtmıştık. Murat'ın üzerinde kovboy çizmeler, deri pardesü ve pilot başlık vardı. Ama bu müzik kesmiyordu artık, daha endüstriyel ve psycho bir mod peşindeydik. Bağırarak yapmak istemiyorduk artık müziği. Ben de zaten yavaş yavaş gitardan sıkılmaya başladım, bas çalmak istiyordum. Her konserde zaten hayvan gibi çaldığım için iki üç tel kopanyordum. Ama bas öyle akıllı bir alet ki, tam kullanırsan New Wave, Punk, Disko her şey çalabilirsin. Neoplast 96'nın sonunda kuruldu ve amaç fetiş öğelerle endüstriyel tınılı ve gotik kökenli bir müzik yapmaktı, ama basit, komplike değil. Deathroom gibi iki dakikalık bir parçada otuz beş ritm değiştirerek değil. Daha takip edilebilecek bir şey yapmak istiyorduk.

Diğer Metal grupları nasıl görüyordu sizin bu fetiş durumunuzu?

Bize gay dediler hep. Ama asıl gay onlar. Manowar dinleyen gay'in allahıdır, bir kıyafetlerine bakın onların. Manowar'la biz hep dalga geçerdik. Faşist tavırlar ve gay kıyafetler, alakasız yani. Bir ayrıaya baksınlar yani. Gülünç olmasınlar. Absürdlüğün bilincindeysen çok farklı. Mesela Marilyn Manşon farklı, onda bir fikir var. Dalga geçiyor. Biz Neoplast olarak o dönemin filmleri ve müziklerinden de etkileniyorduk. Mesela Lost Highway filmi, Endüstriyel müzik, Gotik müzik, Sister of Mercy, Type o Negative çok etkilemiştir. Benim kafamdaki müzik Type o Negative ile Nine Inch Nails arası bir şey yapmaktı. Ama zordu, çünkü ikisi de çok yüksek teknoloji kullanan gruplardı. Benim param olmadığı için bu fikirler hep defterlerde kaldı. Neoplast'ta seksenler sound'u kendiliğinden ortaya çıktı. Bizim daha ilk konserlerimizde bile The Cramps havası verdiğimizi söylüyorlardı. Deriler, leoparlar, kürkler, sapık showlar... Metalcilerin çoğu bizi çok garip karşıladılar. Zaten onların çoğu bağnaz oluyor.

Punklarla aranız nasıldı?

Onlar açık insanlar olduğu için bizi anlıyorlar. Oysa çoğu kişi biz Neoplast'a geçince ib.e oldu bu, satanist oldu dediler. Yurtdışına açılma olmayınca da zor yani. O zaman internet falan hiçbir şey yoktu. Bizim konserler hep kavgayla biterdi ya da yanda kesilirdi. Bir sefer organize edenler, kendileri bizi sahnede görünce yanda kestiler konseri. Çünkü biz bayağı yapılmayacak şeyler yapıyorduk.

Neoplast artık aktif değil herhalde.

Hayır, değil. Ben artık yalnız devam ediyorum. Bunu hem maddi, hem manevi olarak hayatta kalabilmek için yapmalıyım. Bu bir yaşam mücadelesi. Artık ben Art Diktator'um. Amacım hep Boney M. tarzı erken disko sound'u ile Punk, Grindcore müziğini birleştirmekti. Art Diktatör olarak yaptığım müzikle buna çok yaklaştım.

Art Diktatör ne anlama geliyor?

Türkiye gibi bir yerde biz hiçbir kimsenin ayağına sürünmek istemedik. Hepsi bizim peşimizde koştu, tüm dergiler ve gazeteler. Niye bunu anlatıyorum, sanat hikaye. Beğenilmek isteniyorsa birtakım çekici özelliklerin olmalı. Havalıydık biz. Kendimizin bir havası vardı. İnsanların şunu anlamalan lazım, gruplar niye ünlü oluyor, hava yakaladıklan için ünlü oluyorlar. Bugün Depeche Mode hava yakalamasaydı, pek çok insan onları s.ktir ederdi o fikirleriyle. Bir grubu ve sanatçıyı hava yapar, onu demek istiyorum. Ben de bu işte yanlız kaldığımı anladım, sanat anlamında. Ve bu durumda kendimi sanat diktatörü ilan ettim. Asla kimsenin fikrini sormadım. Ve gücüm yettiği kadar da bunu dayatınm. Beğenilirsem ya da beğenilmezsem umurumda değil. Çağnlırsam giderim, tavrım budur. Basına da karşıyım. Gazetelerin köşe yazılarında pasifize edilmiş, tekrar ünlü olmak isteyen bir grup göreceğime, hiç görmeyeyim daha iyi. Gizem olmalı. Rock'n Roll'u düşürenin Allah belasını versin. S.ktiler mahvettiler bu işi, yerlere düşürdüler.

Leblebi

> > > *ÖRGÜN*

Leblebi'yi ne zaman kurdunuz? Hangi fikirle ortaya çıktı?

Leblebi bir müzik grubundan çok bir düşünce grubu gibiydi. Belirli bir sürü olayların birikimiyle çıktı. Tek başına çıkmadı. Daha çok üniversite çevresinde yakın arkadaşlıklarla çıktı. 89'da ben İstanbul Üniversitesi'nde 2. sınıftaydım. Ama İstanbul Teknik Üniversitesi'nden ve Boğaziçi'nden daha çok arkadaşım vardı. ITÜ'de Taylan'la tanıştık. Matematikte okuyordu. Boğaziçi'nden de şimdi Babazula'da daha evvel de Zen'de olan Murat Ertel vardı. O benden çok büyüktü ama biz onlara hayrandık. Onlar çok tuhaf müzik yapıyorlardı. Acid Rock, Punk Rock karışımı tuhaf bir müzik. O yıllar için felaket tuhaf bir müzikti. Onlar daha eskiydi, 80'lere kadar inerler. Nereden baksan on yaş var aramızda. Neyse, İTÜ'de Tolga'yla tanıştım aynı zamanda. Tolga bayağı yetenekli bir çocuktu, davul da çalıyordu ama bir grup tecrübesi yoktu. Orada dedim ne yapalım ne edelim falan, içki içerken yakın arkadaşlık başladı. Bende kalıyordu falan. Ve grubun ilk adımlarını attık. İki vurmalı başladık çalmaya. Aradan bayağı bir zaman geçti. Ben bunlara gidiyorum falan filan. Bu sırada da diğer gruplarla da çalışıyorum; Metafor gibi. O zamanlar metal grupları daha fazlaydı. Piyasada yeni oturmuş her şey. Neyin ne olduğu tam belli değil.

Biraz o zamanki piyasayı anlatabilir misin? Nasıldı o zamanlar?

Zen vardı mesela. Onlar metal grup dünyasına hiç bağlı değillerdi. Çok kendilerine has bir müzik yapıyorlardı. Zen'in dışında diğer tarafta üç gruplaşma vardı. Bir tarafta olduğu gibi metal çevresi. İnanılmaz. Krampla başlar metal grupları. Kronik vardı, Metafor vardı, Pentagram vardı. Bir sürü Hard Rock grubu vardı. Ama Hard Rock grupları daha çok konser konseptli gruplar olduklan için, konserlere çıkıp, barlara çıkıp devamlı eleman değiştiriyorlardı. Benim kafamda bir tür ciddi bazda değillerdi. Metal grupları daha ciddiydi. Bayağı da asılıyorlardı. Taylanlar vardı Punk yapan, Noisy Mob. Ben bir kere Noisy Mob'u seyrettim, çok hoşuma gitti. O zaman Türkçe söyleyen çok az grup vardı. Metafor'a baksan, biz bile İngilizce söylüyoruz. Hole in the Wall İngilizce söylüyor. Kronik de öyle, yalnız ilk başlarda Türkçe söylüyorlardı. Ama onlar bayağı güzel oturtuyorlardı. O zamanlar "konser" denilen bir olay vardı. Bir felaket. Sanki savaş alanı. Her şey kınlıyor, dökülüyor. Ceket, pantalon çalınıyor. Curcunaydı yani. Konserlere gelenler genelde üniversiteli. Çalabilecek yerler yoktu o

zamanlar. Biraz böyle zorlama organizasyonlar. Girişler bedava falan. Onun dışında Bilsak'ta Osman diye bir adam bir reggea bar açtı. Orada her gün canlı müzik vardı. Pazartesinden tutta Pazar gününe kadar her gün canlı müzik. Biz oradan gün aldık. Pazar gününü istedik. Pazar akşamı biz çaldık Leblebi olarak. İlk bu aktivasyonla başladık. Konserden çok jam session gibi çalıyorduk. O zaman üç kişiydi ve 89 yılından bahsediyoruz. Tolga, ben ve bir arkadaş daha, ismi Cüneyt. Bir süre bizle beraberdi, bizle bas çalıyordu. Sonra gitar da çaldı, bas da çaldı. Hatta bir ara iki gitar çaldık. Bas yoktu bile. Daha sonralan 90'lara doğru Leblebi bir ara durdu. Çünkü bayağı bir aktivasyonlar başladı. Metafor ve diğer metal gruplarla birlikte İzmir'de konserler, Ankara'da konserler... 90'ın sonuna doğru ben bütün gruplardan ayrıldım. Artık dedim ben bu müziği yapmayacağım. Bayağı da gürültü patırtı çıktı. O yıllarda Taylan'larla (Noisy Mob) davul çaldım. Ama fazla değil. Daha sonra zaten Taylan'a telefon ettim, ben başka bir projeye kayacağım dedim. Size bir davulcu bulalım dedim. Onlara Kronik'in eski davulcusu Fevzi'yi buldum. Fevzi'yle çok güzel gittiler. Sonuna kadar da Fevzi'yle gittiler. Neyse bu arada ben bırakmışım konuyu soğumaya. Bir İrlandalı kızla tanıştım. Ben İrlanda'da gittim, geldik, gittik bilmem ne. benim kafam biraz o dünyaya girdi. İngilizce öğrendim. Daha değişik şeylerle tanıştım. Asıl alkolle tanıştım en önemlisi. Geri geldik 92- 93 gibi. Bir baktım Leblebi otomatik olarak kurulmuş. Ben, Taylan, Gökhan ve Tolga. Bayağı bir iş çıktı. Bu şekildeki kadroyla en rahat ve üst düzgün sounda çıkarabildik Leblebi'yi. Daha evvelkiler daha çok jam sessiondı, amatör bazdaydı. Ciddiyet vardı ama fikir ciddiyeti vardı. Biraz da enstrüman ciddiyetini koymak gerekiyordu. 94'ün sonuna doğru işi bitirdik. Sebebi çoktu. Başta Tolga'ydı. Tolga akademik kariyer yapmak istiyordu. Çünkü Leblebi bizim çok aklımızı alıyordu. Ruhen de etkiliyordu. Bazen başka bir şey düştınemediğimiz de oluyordu. Tolga dedi ben kariyer yapacağım, askere gideceğim. Kararlar alındı. Tolga'yı kaybedince bu iş bitti. Aynı yıl Gökhan'ı da kaybettik. Gökhan da evlendi. İngiltere'ye gitti. Yıllarca orada kaldı, geldi gerçi. Gitti gerçi. Geldi gerçi.

Leblebi bir fikirden ortaya çıktı diyorsun. Peki bu fikrin ne olduğunu tam olarak anlatabilir misin? Bir şeye bir tepki var mıydı bu fikirde?

Bu fikiri anlatmak şöyle, bu bütün parçalarda seziliyor. Örneğin bir Hollanda vizesini aldığın zaman orada bir vize başvurusunda adamın başına neler geldiğini anlatan bir parçamız var. Yıl 92. Gökhan o parçada vize için gereken bütün formları anlatıyor, fotokopiler falan. Mesela burada vize durumu vardı. Seni sosyopat yapacak ne varsa zaten Leblebi'nin bünyesinde var. yâni gerçek, realite. Ama bunu ifade

etme biçimi çok önemliydi, ifade etme biçimi de bu şekilde oldu. Grafik artist olsaydık o şekilde olurdu. Ama malasef biz müziği bildiğimiz için bu şekilde oldu.

Bu sosyallik dediğin durumda gerçeği eleştirmek var mı?

Biz eleştirmiyoruz. Böyle gösteriyoruz. Ayna tutmak gibi. Ama nasıl ayna? Dev aynası mı, güldüren ayna mı, düz ayna mı? Onu artık karşı tarafa bırakıyorum.

Konular başka ne üzerineydi? 90'ların başındaki sorunlarla ilgiliydi heralde.

O sorunlar şimdi katmerli olarak devam ediyor. Daha fazla var. O zamanlar sadece biz bunu seziyorduk. Başımıza gelenleri de biliyorduk. Ama şimdi bunlar hayatın olması gereken olmazsa olmazları gibi insanlara empoze ediliyor. Ama o zaman sezgisel olarak bunları alıp koyuyorduk. Ama diğer bir taraf daha var, bu ilginç; bir tek sosyal konular değil bazen psikolojik bunalımlar da var insanların yanlız başlarına yaşadıkları. Onlar da pek fazla olmasa da Leblebi'nin bünyesinde vardı.

Peki politik bir şey var mıydı? 90'ların başında apolitizasyon vardı. 80'lerin başındaki depolitizasyonun sonunda çünkü.

Depolitizasyon değil, bayağı bir korkutma vardı. Herkes korkaktı yani. Doğru düzgün ağzını açan dayak yiyordu. Ben 11 yaşında 12 Eylül'ü gördüm. Böyle geldiler, babam kitapları çöpe attı. Sol kitapları. Adamlar geldi her yeri aradılar, adamlar gidince çöpten çıkardı kitapları. Bir kere de değil. Kaç kişiyi aldılar, götürdüler. Ben bunu böyle gördüm. Ödün kopmaz mı korkudan? Ondan sonra benden sonra gelenler daha da beter oldular. Dediğim gibi politik hiç bir düşünce yoktu. Gelinen nokta da bu.

Sen 80'leri nasıl hatırlıyorsun? Bütün gençliğin o dönemlerde geçti.

Gençlik dönemlerimde de bize empoze edilen Amerikan yaşam tarzıydı. Blue Jean'ler bilmem neler. Levis'ler boklar püsürler. Gerçi hepimiz etkisi altındaydık. Reddedilemez bu. Dünya onların işgali altındayken yapacak birşey yok. Fikir değil bu artık, gerçek. Hayır demiyor artık dünyanın hiçbir tarafı. Almanya da höt deyince oturuyor, Rusya da höt deyince oturuyor. O zaman yapacak bir şey yok. Dünyanın bir apolitize olma durumu var. Ben çok şanslı adamdım. Çevremde çok işi bilen adam vardı bana işi gösteren, uyandırmaya çalışan. Müziğin bir önemi yok. Müzik bir yoldur. Müzik yapmasaydım karikatür yapardım. Ama o an o yelpaze içinde

değildim, olduğumu da zannetmiyorum ama müzik zaten hissettiriyordu bunu. Şuyum buyum demenin manası yok.

Leblebi için Punk Rock yapıyorduk diyebilir misin?

Daha geniş bir şey. Çünkü Leblebi ile Noisy Mob'un elemanları bir araya geldiği vakit sen de takdir edersin ki grubun içine Punk Rock üyeleri geldi, Noise geldi. Ama bir yandan da Leblebi ile harmanlandı. Bayağı bir Underground sound arama isteği de var. Ama Rock tabanlı bir müzik. Bunu tutup da şudur budur demek zor. Ama karanlık bir müzik. Karanlık duygular, karanlık istekler. O politikanın verdiği insanı mahveden her şeyi kusuyorduk. Bir kadınla yaşadığın olaylara kadar vardı bu. Gerçi kaydı yok ama "Hala buradayız burada" diye bir parça var. Ben söylüyorum o parçayı. Orada bayağı bir kadın eleştirisi var karşı cinse karşı. Şimdi bunu tutup da bir politik duruşa ya da başka bir şeye sokmak olur da... Karşı cinsle olan ilişkideki sorunlarla ilgili işte. Türkiye'de kadınla canı yarımayan bir kişi bile söyleyebilir misin? Dünyanın bütün her yerinde var ama burada daha zor oluyor.

Müzik dışında bu fikri başka bir kanalla geliştirdiniz mi? Fanzin falan yaptınız mı?

Leblebi'nin doğru düzgün bir afiş çalışması bile yoktur. Gökhan bir iki kere yaptı. Deniz Pınar'ın oraya konuldu. Üniversitelere konuldu. O kadar üstüne düşmedik. Neden bilmiyorum yani.

Peki grubun ismi niçin Leblebi?

Dikkat çekmek için diyebilirim belki. Çok iddiasız olması hoşumuza gitti. Yoksa şudur budur, zarttır zurttur diye değil yani.

Leblebi dışında başka ilginç gruplar var mıydı?

Zaten biz onu arıyorduk, ilginç şeyler var mı diye. Şimdikinden daha iyiydi. Şimdi aynı tas aynı hamam. Adeta sahne alan herkes aynı şeyleri çalıyor. Bir radyo açıyorsun, baştan sonra aynı. Özellikle Kadıköy'de çok ilginç şeyler vardı. Bir de Ankara'da çok ilginç şeyler vardı. Ünver'in grubu Hong Kong Virüs vardı. Onlar bayağı tuhaftı. Hong Kong Virus'ün son kadrosuyla Taylan, Ünver ve Emin'le birlikte stüdyoya girdik bir kere. Taylan ikimiz iki gitar aldık. Onların biri davula geçti. Diğeri vokale geçti. Bayağı bir bir saate yakın falan jam session yaptık. Çok güzel şeyler çıktı. Onun da kaydı var. Ama onun kaydı bunlardan daha beter. Tam noise idi. Orada artık böyle çıkılmaz işin içinden. Biz çok eğlenmiştik de Ünver'in çok tarihi bir lafı vardır, çok hoşuma gider: "Çalana sefa, dinleyene cefa müziği." Bir ara Özgür'le de çaldım Rumblefish'le.

Rumblefish ne zaman kuruldu?

97'de kuruldu. Ben İngiltere'den geldim, bir ay gezdim, onlarla tanıştım. O da Deniz Pınar sayesinde oldu. Gerçi ben bu adamların ne yapacaklarını duymuştum, çok da sıradışı bir müzik gibi gelmişti. Adamlar surf yapıyorlar. Ben onlarla bas gitar çaldım. Uzun bir süre çaldık. Ama o tam anlamıyla bir cover, bartabanlı bir müzikti. Eski kadrodan sadece Özgür var şimdi Rumblefish'te. O zamanlar grupta Devrim diğer gitarda, Özgür, ben ve Altuğ vardı davulda.

Leblebi'yle çalarken hiçbir şirkete gidip kaset yapalım diye düştündünüz mü?

Hayır. Öyle bir şey olmadı. Öyle bir şey olmasına imkan da yoktu zaten. Hem şirketler yoktu, hem de biz asılmadık bu işe. Üstüne de düşmedik. Ama şöyle bir özeleştiri de yapabilirim, bu işte biraz hedonizm de vardı.

Bülent Tangay

> > > *MURAT ERTEL*

benim hakkımda zaten her şeyi biliyorsun dedi bülent... konuşmama gerek yok... ama hafızama bir şeyler oldu bu günlerde... nasıl tanıştık hatırlayamıyorum... neredeydi... O da hatırlamıyor... 1991 ya da 1992 olmalı... ben zen'de çalıyordum... o da maximal punch effect ve iki bölü beş be ze de çalıyordu... o halde 1992 olabilir ancak... onu dinlediğimde gülümsediğimi hatırlıyorum... acayip anarşist ve güçlü atonal bir stili vardı... tanıdığım müzisyenlere hiç benzemiyordu... murat taner ile birlikte de çalmıştık sanırım... bilsak 5. kat'ta galiba maximal punch be ze ve zen beraber konser vermiştik... bülent plakları, çalış ve yaşam stili ile bu üç grubu da etkilemiştir... metal Rock filan dinleyen arkadaşlarımızı deneysel müzikle zehirleyip boyut değiştirtmiş, bize fred frith'ten david moss'a kadar o güne kadar adını bile duymadığımız müzisyenlerin dünyasını açmıştır... onunla bir video çekim ve röportaj yaptım ama bülent'e söz verdim kimse ile paylaşmayacağım... 1966'da İsveç'te doğmuş bülent, 2.5 yaşında İstanbul'a gelmişler... 1988'de İstanbul'a gelene kadar İsveç ve İstanbul arasında sürdürmüş hayatını... arada zen grubunun solisti merih öztaylan ile orta okul arkadaşı olmuşlar... 1984'te ilk saksafonunu almış ve çalmaya başlamış...

88'de türkiye'ye kesin dönüşten sonra 1993'e kadar bahsettiğim 3 grupla birden çalıp 3'ünü birden bıraktı... sonra birtakım gruplar kurarak onlarla kayıtlar yapmaya başladı... mathematical insects, indian runner ve dasetre spasti isimli bu gruplarla tamamen doğaçlama yaptığı ve genelde saksofon çalıp şarkı söylediği müzikleri 4 kanallı teybine kaydetti... arada crunch ve rashit gibi gruplarla da takıldı ama detone olarak niteleyenler oldu onu... tonlar üstü çalar oysa bülent... ritim nota falan dinlemez... ben bülent'in resimlerini ve görsel alandaki eserlerini de çok beğenirim... fotoğraf, oyuncak, pantalon, maske ve benzeri her türlü malzemeyi karıştırarak sürekli değişen eserler yaratır... en büyük eseri evidir bence... devamlı değişir... kocaman ve yaşayan bir sanat eseri gibidir evi... nefis bir saksofoncudur... anarşik çalışı dışında bazen öyle romantik çalar ki inanılmaz... evinde 20'den fazla hoparlör ve 15 kadar ampli aynı anda değişik yerlerde çalışır ve müziği evde dolaşarak dinleyebilirsiniz... ben bülent'ten çok şey öğrendim ve öğrenmeye de devam ediyorum... ama en önemlisi o benim sevgili arkadaşım.

6. Bölüm: FANZİNLER

Mondo Trasho

> > > *ESAT*

Mondo Trasho fikri nereden geldi? Nasıl karar verdin bu fanzini yapmaya, yaptığın ilk fanzin miydi?

Fotokopi işleriyle uğraşıyordum. Yaptığım işleri, fotokopi işlerini bir araya getirmeyi düştünüyordum. Mondo Trasho, hem isim olarak yaptığım işleri tutuyordu, "çöplük dünya", çünkü çöp olarak her şey kullanılabilir, hem de John Waters'ın Mondo Trasho filmi. İkisi birleşince, öyle bir fanzin -o zamanlar fanzin gibi değildi, fotokopi işlerinin toplanmış bir haliydi benim için- çıktı ortaya. 91 mayısında (1 Mayıs) ilk sayısı çıktı, yüz tane filan bastım yanılmıyorsam, parlak san, tam Punk rengi vardı fotokopi olarak. Naki Tez diye bir arkadaşla başladım, onun fikriydi. "Sen bunları bir araya getirsene." dedi, iyi bir fikir olarak gördüm ben de ve başladım yapmaya. Sonra dışarıdan katılımlar da olmaya başladı. Yahya Madra sağolsun, çaktırmadan müziği soktu içine, dinlediği, dinlediğimiz. Dağıtım da, elden Deniz'in dükkanına ya da başka yerlere bırakıyordum birkaç tane, ama genelde birebir tanışma bağlamında daha iyi oluyordu. Kartvizit gibi de değil, ama yaptığın bir şeyi birisine veriyorsun, bunun rahatlığı vardı. Öyle böyle benim de tahmin etmediğim bir şekilde büyüdü.

Alanlar da fotokopiyle çoğaltıyordu belki de?

Tabii tabii, o çok daha iyi oluyordu. Çünkü ortası zımbalı değildi bu ilk sayıların, çoğaltılabilecek haldelerdi. Sonra, birkaç sayı Mondo Trasho isim olarak devam etti. Ondan sonra adı Mondo Trasho olarak kaldı ama, Mondo Porno, Mondo Atropo, Mondo Akinetono, Mondo Pyro, Mondo desparado (tek sayfadadır o) gibi değişik isimlerde çıkartmaya başladım. Mesela Mondo Pyro sadece ateş üzerineydi.

Sadece senin yaptığın şeyler miydi?

Sadece benim yaptıklarım vardı, içinde aldıklarım vardı sadece birkaç sayıda, yani konuşup senden iş istiyordum mesela ateş üzerine, isteyen varsa kaülıyordu. Diğerlerinin hemen hepsinde de katılanlar oluyordu ama genel olarak sayfa tasarımını ben yapıyordum. Sayfa istediğim insanlar da eğer istiy orlarsa kendileri yapıyorlardı sayfayı ve bitmiş sayfa olarak veriyorlardı. Ya da bana veriyorlardı, bana bırakıyorlardı ben yapıyordum. Ama genel olarak dergi benim elimden çıkıyordu. Bir sayıyı en fazla beş yüz, altı yüz tane falan bastım.

Vay be, bayağı!

Evet, Arthur Anderson diye bir firma vardı o zamanlar bir arkadaşın çalıştığı, gece gidip oraya tıkır tıkır basıyorduk, çoğaltıyorduk. Sonra birkaç tane fax sayısı çıkardık, format değiştirdik. Galeri BM'de, Beral Madra'nın yanında çalışıyordum o zaman, elimin altında fax makinesi vardı. O küratör olarak çalışıyordu, ben de asistanlığını yapıyordum, sergiler mergiler oluyordu orada. Orada fax makinesini görünce aklıma geldi ki çok güzel format, hem hızlı yollanıyor, o zaman internet de yok. Birkaç tane fax sayısı çıktı ortaya. Ondan sonra da bu şekilde gelişti. Arada başka dergiler de var benim yaptığım, Genedoğum, Elektrik, Kafamızı Kurcalayan Kimi Sorular Üzerinedir dört beş sayfalık, Tozbeti kafama ne takılmışsa o. Ya da birisinin bir yazısı, Ece Ayhan'ın risaleleri oluyordu genellikle. İdris Küçüktımer, Ünsal Oskay... Ya da birkaç kişi mesela oturup konuşuyoruz, bir konu çıkartıyoruz, sen bir şey söylüyorsun ben bir şey söylüyorum o bir şey söylüyor, bir tane isim altında bir fotokopi dergi ortaya çıkıyor. Öyle çok dergi var ama onların hiçbirinde kimin ne yaptığı belli değildir.

İsminizi kullanmadınız yani?

Mondo Trasho dışında pek kullanmadım ben ismimi. Esat adını bir tek Mondo Trasho'dan bilirler. Bunun da çok komik bir karşılığı oldu. Mesela fanzinlerle uğraşan Altay Oktem benim başka dergileri de ele geçirmiş, benim yaptığımı bilmiyor, onları başkası olarak değerlendiriyor. O çok hoş bir şey, benim yaptığımın farkında değil herif, onu başka şekilde değerlendirmiş, Mondo'lan başka şekilde değerlendirmiş. Genedoğum'u ayrı. Birini fanzin, birini "betik" falan diye. O önyargı çok acayip bir şey.

Mondo Trasho kaç sayı çıktı?

Mondo ismi altında 1991'den 2002'ye kadar on iki sayı çıktı. Ama ara duraklar var, ilk başta çok düzgün gitti hakikaten, aydan aya çıkıyordu. Ondan sonra işte, iki üç ayda bir çıkmaya başladı. Sonra da, arük aklıma geldikçe yapmaya başladım. Ama ne zaman yaptıysam hep aklımda olmayan zamanlarda çıktı, yani ne zaman hazırsa o zaman.

Bu kolektif bir işti değil mi?

İnsanlar katılmaya başladıktan sonra kolektif oldu, aslında en başta tamamen benim yapmak istediğim bir şeydi. Yani ben kendi işlerimi, bir dosya olarak vermek istiyordum.

İlk birkaç sayı yani?

Evet, ilk birkaç sayı hep öyle oldu, aslında bence tamamı öyledir. Çünkü içine koyduğum diğer sayfalarda da kaülmadığım hiçbir şey

olmadığı için... Hani bir de editör mantığı hiç yoktu, ne verirsen koyuyorduk. Son sayılar da genellikle öyle sayılardı. 12-13 sayı çıktı mondo adı altında ama işte Mondo Trasho, Mondo Atropo, Mondo Pyro, bunlarla birlikte. Ama bir onun kadar da bireysel, bağımsız yaptığım dergiler var ismi olmayan, sayıklamalar diyelim, benim yaptığım belli değildir. Onlar tam birebirdir, sana veriyorum ona veriyorum, öyle öyle giden. Ama dediğim gibi asıl hikaye de bence buymuş, biraz bekleyince asıl sonuçlan ortaya çıkıyor, çok daha fazla kişiye ulaşıyor, tahmininden çok daha fazla kişiye. Çünkü bir yerde satıhyor-satılmıyor, öyle bir gizemden ya da paralı-parasız olmasından değil de, ben samimiyete bağlıyorum. Samimiydi çünkü, hiçbir düzlemde alt-üst derdi yoktu, para kazanmak sorunu yoktu, o yüzden de o samimiyeti insan galiba görüyor eninde sonunda. Gelen mektuplan göreceksin... Bazı yerlere bırakmaya başladım dergiyi onar yirmişer, bir de kutu koyuyorduk para atsınlar içerisine diye, bayağı sağlam para birikiyordu. İstediğin kadar para koyuyorsun ya da hiç koymuyorsun, ya da al git, zaten dergi ortada duruyor. Mektupla para gönderiyorlardı, ama demir para. Çok başıma geldi böyle demir para üngır tıngır zarfın içinde. İlk sayılar bin liraydı mesela ve zarfın içinden bin lira da çıkıyordu.

O zaman kimler yazıyordu, nasıldı ortam Mondo Trasho'yu yaparken?

İnternet ortamı gibi değil, şu andaki ortamın dışında, yüzyüzeydik çoklukla. Hani bir yerde oturup takılıyorsun, muhabbet ediyorsun, ortaya bir şey çıkıyor, ondan sonra o başka bir yere gelişiyor, dönüştüyor. Konu senin istediğinden başka bir yere sapıyor, başladığından daha güzel başka bir şey gelişiyor. İletişim böyle sağlanıyordu ya da insanların katılımı böyle gerçekleşiyordu.

Kimler katılıyordu az çok okuyucu olarak?

Tanıyordun kesin okuyucuları da... Tabii canım birebirdi zaten. Onlar da yazı vermeye başladılar. İsim olarak tam hatırlamıyorum ama Naki'yi, Yahya'yı, Nazım'ı, Aybeniz'i, Murat'ı, Gamze'yi, Serhat'ı, Kemal X'i selamlayıp anayım bir çırpıda, bilir onlar kendilerini. Hemen hemen tanıdığım herkesin işi var içinde. Ne bileyim yani senin de tanıdığın, etrafta olan insanların da, hemen hemen herkesin işi var, çünkü herkesin söyleyecek bir lafı var.

Doğru, ama Mondo Trasho bir kanal gibiydi değil mi?

Evet, aslında öyleydi çünkü mesela oradan sıçramış insanlar çıktı. Mondo Trasho'ya iş yapıp ondan sonra fanzinin kolaylığını, yani ne kadar basit bir iş olduğunu gördüler; çünkü çok basit bir iş fanzin, kes,

çiz, yapıştır (Murat Ertel'in kısaltmasıdır bu, çok doğru) yani daha da açıklanacak bir şeyi yok fanzinin. O sosyolojik yorumlar falan... Tamam katılıyorum, ama işin en kolayı yazıp çizip yapıştırmaktan geçiyor. Bir kağıdın üzerinde bir tane prit, bir tane makasla başladıktan sonra zaten o kendi kendini bir yerden sonra buluyor. Öyle olduğu için de ben başka dergilerin çıkmasına ön ayak olduğumu düşünüyorum, o hoşuma gidiyor. Yani "Ulan bu kadar basit bir şey biz de yapalım". Mondo Trasho'dan sonra aslında birden bir patlama oldu. 91-92'de çıkan dergiler... Ama mesela ben çoğunun, bu kadar kolay bir şey olduğu fikrini mondo'da görüp başladıklarını düşünüyorum.

İlk fanzin gibi yani?

Bu konsept altında bence ilk fanzin.

Fanzin dediğimiz zaman genellikle "fan"ların dergisi oluyor. Punk olsun, Metal olsun... Mondo Trasho o anlamda tam öyle değil, o farkı tam olarak anlatabilir misin?

O farkın nasıl olduğu sosyolojik bir hikaye olmaya başlıyor. Şimdi evet fanzin bir altkültürün ya da küçük bir grubun sözcülüğünü yapan, görsel formlarım ortaya koyan, sözel bir manifestosunu vermeye çalışan bir şey iken, bizim Mondo Trasho'da yaptığımız şey kavramsal bir şeydi, nasıl diyeyim, belli bir altkültür grubuna hitap etmeyen, aslında hemen herkesi kapsayan, hayatta uğraştığım, ilgilendiğim her şeyi yapmaya çalıştım dergilerin üstünde, neyle ilgileniyorsam o sırada. O zaman fandan, fanzinden kaçıyor, ya da belli bir gruba hitap etmekten iş kayıyor. Ama bu kaymanın iyi bir sonucu var, daha fazla kişiye ulaşabiliyorsun böylece. Çünkü Punk da alıyor, junk da alıyor, hiphopçu da alıyor...

Sanatçılar da alıyor...

Evet, sanatçı da alıyor. Çok eğlenceli şeyler gördüm, Bedri Baykam'la karşılaştık mondo elinde.

Kim?

Tüccardan Bedri. Almış Mondo Trasho'yu, "Ya bu çok güzel bir şey, bunu ben de yapmak istiyorum ama vaktim yok."dedi. Yahu nasıl vaktin yok? En kolay, en basit şey, kandırıyor musun beni? Ama bir yandan da övmeye de çalışıyor, ama övdüğü şey kendi eşekliği anladın mı? İki kağıdı katlayamıyor musun, iki şey yapıştınp. Cesaret edemiyor belki, çünkü bir şeyler yüklemeye çalışıyor üzerine insanlar. Hani bunun grafik tasarımı olacak şu olacak bu olacak vesaire. Yok hayır, kağıdı yapıştıracaksın katlayacaksın. O kadar güzel örneklerini

gördüm ki, kibrit kutusu boyutunda olanları mesela... Arkadaş katlamış katlamış kibrit kutusu içinde veriyor sana, açıyorsun A3 boyutunda ve daha ne kadar güzel başka dergiler... Fanzin demek zorundayım, fotokopi dergi, aslında fotokopiden dergi.

Peki sen nereden gördün?

Ben görmedim, aslında daha sonra örneklerini gördüm, mesela eski Punk fanzinleri, Snifîin' Glue'lar falan vardı bende, ama oradan gördüğüm şey, fotokopinin kıymeti oldu bende sadece. Yani fotokopi basit, ucuz ve üretimi kolay bir şey. Tek gördüğüm o oldu, örnek aldığım başka bir şey olmadı...

Hani sanat akımlarından, mesela avant-garde'dan esinlenerek...

Öyle bir bağlantım yok ki benim. Eğitim aldığım şey konusunda, malzemeyle derdim var benim, hadi açalım; nesneyle. Yani eline bir şey geldikten sonra sen bunu nasıl değerlendirebilirsin, ya da neyi nasıl yapabilirsin. Fotokopi, kağıtla ilgilenmek için hem güzel, kolay format, çabuk üretilen bir şey, bir de dağıtımı kolay. Yani kitap gibi baskıyla, matbaayla, bilmem nesiyle falan uğraşmıyorsun. Bas gitsin! Benim en sevdiğim şey, dergilerden alsınlar yapsınlar, ben de öyle yapıyorum çünkü.

Aslında Mondo Trasho'nun ya da bu fotokopi dergilerin belki de en önemli yanı, kolay, çabuk ve yasal bir sürü şeyin engeline takılmadan basabilmek.

Benim bu konuda şöyle bir uğraşım var, biraz kaba kaçabilir bu anlattıklarım ama benim kafam böyle çalışıyor. Şunu bana sen verdin ya, bunun üzerinde artık senin hiçbir hakkın yok. Bunu istersem, ben p'sini keser pezevenk yaparım, istersem bunu överim ama bir şey yaparım. Artık sen bunu bir iş olarak ortaya koyduktan sonra, dağıüma sürdükten sonra -nesne için de geçerli kitap için de-etiğim (varsa) benim bu konuda, bununla bu arasında hiçbir fark yok, onu da kesip biçersin değiştirirsin, o artık sana kalmış bir şey. Onun dışında ben ciddi bir girişime ve yoruma inanmıyorum.

Peki bu Mondo Trasho, Türkçe anlamıyla "çöp dünyası"... Sen çöpleri güzelleştirmek mi istiyorsun?

Kullanılabilirliğini göstermek istiyorum. Recycle yeni bir kelime, çevreci hareketle birlikte geldi, yerleşti. Malzemenin dönüştürülebileceği... Ama bilgi, görsellik, işitsel herhangi bir şey, her şey dönüştürülebilir ve çöplük bir dünya bu; senin işine yaramadığını düştündüğün her şey kullanılabilir. Yani etrafta malzeme aramaya çıkmaya çalışmak bana çok saçma geliyor. Picasso çok haklı,

“Aramam, bulurum” diyor. O kadar güzel bir kelime ki, Zen hikayesi gibi ama çok doğru. İnsanlar çok abartıyorlar bunu, çok büyütüyorlar gözlerinde. Etrafına baksana o kadar çok fazla şey var ki, her zaman vardı bu. Sen bu odaya o kafayla gir, şu derginin içinden kaç tane dergi çıkartabileceğine aklın durur. Baksana kelimeler, kelimeler, oyunlar, sayfalar, bir yamuk samimiyet, yani bir delilik her şey. Ama işte bu senin elinde bambaşka bir hale gelebilir, çöplük dünyadan kastım bu benim, hiçbir şey atılmaz, tekrar değiştirilebilir. O kadar zor bir şey değil yani.

Yasal dergilere de yazıyor muydun o zaman?

Stüdyo İmge’ye bir tane Sex Pistols yazısı yazdım. O da işte tam fanzin mantığıyla yazılmıştı. Her şeyi bana bıraktılar ben öyle yazdım, arkadaşlarımın yazılarını toplayarak yazdım, mondo’ya benzer o sayfalar zaten. Yasal dergilerde yazdım. Tasarım konusunda, kendi eğitim aldığım konularla ilgili, mesleğim değil de okuduğum dönemle ilgili... Çünkü öyle bir hayatım vardı, Kelebek Mobilya’da çalışıyordum, evliydim, başka bir şeyler de kovalıyordum tasarım dünyasının içerisinde. Kelebek’in bir dönem çıkmış mutfakları benim çizimimdi. Sandalye, obje mobje tasanmı, onlar hakkında yazıyordum ama onlar sanayi yazılarıydı.

Peki Mondo Trasho’yu o zaman sanat diye düştünüyor muydun?

Yok hiçbir zaman, hala da düştınmüyorum. Sanat deyince hep uzaklaşıyorum, işin içine başka bir şey giriyor çünkü. Ne bileyim mesela Serhat Köksal’a bak, sanat diyor ve ne hale geldiğini görüyoruz. Bir şeye bir tanım getirdiğin zaman erkenden bir çizgi çekiyorsun, sınırlarını koyuyorsun. Bir sınırın bittiği yerde bir başka sınır başlıyor, yani o sınır hiç bitmiyor aslında. O çizgiyi aradan kaldırırsan tamamen evrensel diyebileceğim bir yere geliyor iş. Her şey senin oluyor, her şey sana ait oluyor, sen her şeyin içinde oluyorsun. Doğu düşüncesi tadı var elbet ama inanıyorum ben buna. Her şey senin içinde, ve o mikro evren; başka türlü çalışmıyor. Ama çizgi koyduğun zaman sanat dediğin zaman, kavramsal dediğin zaman, ne bileyim fanzin dediğin zaman, fotokopi dergi dediğin zaman bile işin yönü birazcık değişiyor. Benim hikayem onun içinde biraz mistik kaçıyor; tanımlarım, vesairelerim... Ama bazen insanlara açıklamak zorunda kaldığım zaman sosyolojik yorumlar yapıyordum, çünkü herkesin de kalbi senin kadar temiz değil anladın mı?

Sosyolojik yorum senin için ne anlama geliyor?

Konuyu belli bir dönem içine sıkıştırmak galiba.

Bir kalıba koymak.

Evet bir kalıba koyuyorsun yani, öyle bir şeye de ihtiyacı var çünkü işin bir yandan da.

Kolay açıklamak için.

Başka nedenler de var yani. Mesela şu an oturduğumuz sandalye hakkında ben sana üç saat konuşurum. Şu formun nereden çıktığından, bu eklemlerin neden böyle olduğundan, bu kıvrımın nereden geldiğinden, bu yüksekliğin nereden geldiğine, bu oturma yerine neden ihtiyacımız olduğuna; beni ilgilendiren şey ne biliyor musun?: "Bu koltuğa neden oturmaya ihtiyacımız var?"a kadar gidiyor benim bir konu hakkında öğrenmek istediğim şey. Çünkü bel kemiğimiz zayıf, koltuğa oturmak zorundasın, hikaye o kadar geniş. Sosyologlar bunu bir yere sıkıştırmak zorundalar, klasik bir yere, şunu sanat tarihinde bir yere oturtmaya çalışıyorlar. Çalışsınlar. Yani çizgi koyuyorsun. Sosyolojiye, yorumlara falan karşı değilim ben, çoğu şeyi onlar sayesinde öğrendim, o yorumlar sayesinde öğrendim. Ama ondan sonra da zihnin özgürleşmeye ihtiyacı var. Yani o yorumlarda kalırsan böyle kuru bir şey olur sadece.

Her zaman ezberci olmak zorunda değil sosyoloji. Mesela Dick Hebdidge'in fanzinler üzerine yazdıkları, öyle kuru sosyoloji değil.

Değil tabii. Hebdidge'in açıklamaları güzeldir, her şey hakkında.

Peki bir şey soracağım: Sanatta da bir görsellik var, senin yaptığın fanzinde de acayip bir görsellik var. Sanattan nasıl ayırıyorsun? Yani mesela bir niyet ayrımı mı var?

Benim kıstasım, yani baz aldığım durum hep samimi olmak oldu. O samimiyetin üzerinde iş yaptım hep. O zaman da artık iş sanattan, sanatı yorumlamaktan uzaklaşıyor. Sadece kafam hep işin içerisinde oluyor, hep orada kalıyor. Görsellik de ondan sonra artık hep kendiliğinden geliyor Mondo Trasho'nun bazı sayfalan, bazı tasanlan bir sanat akımına kaymış falan gibi gözükebilir, Dada'ya, Durumcular'a, Punk'a vesaire. Ama inan bana o sırada aklımdaki, etrafımdaki o olduğu içindir. O sırada onlarla yaşıyorumdur. Hani hiphop dinlediğim için Busta Rhymes hakkında yazmak gibi. Çünkü bütün dünyayla ilgileniyorsun, insan tek bir şeyle ilgilenmiyor ki.

Bir de sanatçılar devamlı iş yapmak zorundalar ya sürekli, galericilerle anlaşmak gibi...

O bambaşka bir dünya. BM'de çalışırken işin bir başka boyutunu

gördüm, nasıl değerlendirildiğini falan. Hiç şakası yoktu, gerçekten o Türk filmlerindeki gibi "Şuraya mavi bir şey istiyorum" gibiydi hikaye. Esat Tekand diye bir ressam var, çok severim, çok güzel işleri var adamın, tuvalin dışa taştığı. Tuval resimleri ama, biraz daha böyle şey falan. Hepsini alabilecek güçte bir adam (koleksiyoner), ama ölçülerine göre alıyordu. Bakıyor böyle, "Bu güzel ama bizim şeye tutmaz, daha kahverengisi daha güzel olur" diyor. Şaka değil bu, bu insanlar var ve bu insanlar para verip alıyorlar. Acayip bir şey o. Ben bu işin sabırsızlıktan olduğunu düşünüyorum. Yani üç kişi, ya da bir kişi, on iki milyon kişi aynı yoldan gitmek zorunda değil, kendi patikanı kendin yapabilirsin yürüyüp. Ve sabredersen, herkes kendi patikasını yaparsa bu dünyada bir sürü yollar açılır, her yere gidebilirsin. Aynı yoldan yürüye yürüye yol açtığın zaman daha iyi olur, zaten çok fazla da yapılmış iş var yani. Kendi yolunu bulmanın en kolay yolu galiba samimiyet. Yaptığın işe dürüst bakacaksın, samimi bakacaksın, kalbi temiz bakacaksın. Akimla iş yapmayacaksın yani, ben aklımla iş yapamam. Yaptıklanm var, ama sıntır böyle zaten.

Müzik gruplarıyla çalıştın mı?

Zen'le çalıştım. Zen'in kuruluşundan itibaren bir 5-6 sene, Murat Ertel, Okan Özpoyraz, Merih Öztaylan, NHRD ve arkadaşlar falan.

Ne yapıyordun grupta?

Ben görsellerini yapıyordum sadece. Orada çok eğlendim, çünkü analog olarak çalışıyordum ben.

Video falan mı?

Yok, video değil. Vıdeolan çok geç yaptım ben. 8mm, 16 mm dia makinası, ya da ışık. Zen kasetlerinde benim yaptığım iş, ışık gölge olarak geçiyor. Çok mantıklı, bana çok uygun geliyor. O zaman ışık/ gölgeyle uğraşıyordum ben konserlerde, doğaçlama olduğu için hazırlıklı gitmiyordum. Yani topladığım filmleri götürüyordum oraya, o sırada onları oynatıyordum. 8mm, 16mm, 35mm makinalanm vardı, ya da dia makinalan.

Peki neler gösteriyordun?

Ne olursa, her şey. Cüneyt Arkın'ın videolarım kurguluyordum. Cüneyt Arkın'da ben bir şey farkettim eğlence olarak, o da mizahla ilgili bir şey, bir şey tekrar edince -nasıl diyeyim, loop görüntüler- Cüneyt Arkın'ın bütün filmlerinde bu loopa uygun kullanılacak şeyler vardı, onun da çok basit bir örneğini söyleyeyim sana, başıma gelmiş bir şeydir. Zen konserlerinden bir tanesinde bir porno sahnesi gösterdim. Kadın ağzına alıyor sürekli olarak. Ancak bu loop, yani

otuz saniyelik bir görüntü, sürekli ağzına alıyor; patlamayacak. O sahne hiç şey yapmayacak. Görüntü olarak sürekli böyle ağzına alıyor. Yani makina, ampul, aletin fiziksel tımrü olduğu sürece o görüntü orada olacak, harekedi. Ama hiç sonuna varmayacak; hep aynı görüntü, hep aynı görüntü. Çünkü görüntü pornografiden çıkıyor, o loop bambaşka bir şeye dönüştıyor. Cüneyt Arkm'da da ben onu keşfettim, hani o karateler marateler, seslerin falan öyle looplanmasıyla ortaya çok güzel şeyler çıkmaya başlamıştı. Serhat'la beraber yapıyorduk, Serhat da o zaman klavye çalıyordu Zen'de. O sonra da Cüneyt Arkın'lan falan alıp daha güzel şeylere dönüştürdü, çünkü o sesi de kattı işin içine müzisyen olduğu için. Görüntüleri de kullandı.

Tekrar olduğu için mi Cüneyt Arkın'ı kullanmaya karar verdin?

Çok tekrar, bir de looplar o gösterdiğim sahneyi deforme ediyorlar eninde sonunda. Bir şey çok tekrar ettikten sonra artık o verdiği görüntüyü kaybediyor. Vermek istediği hikayeyi yok ediyor. Bambaşka bir şeye, bir renge dönüştıyor. Bunun içerisinde bir de herifin fiziksel olayları, uçmaları, sıçramalan, böyle yirmi tane oku üst üste atmalan falan... Öyle filmleri vardı Cüneyt Arkın'ın. Böyle bir buçuk saat boyunca ok aüyor anladın mı, hiçbir anlamı yok artık yani kaç tane atabilirsin. Atıyorsun ama böyle beşer beşer, yirmi beş tane yüz tane adam öldürüyor. Havada zıplıyordu mesela, devamlı zıplıyordu. Aslında Mondo Trasho'nun görsel hikayeleri gibiydi onlar da, çünkü yazı da kullanıyordum onlarda. Doğaçlama müzik yaptığımız için, görüntüye dönük çalıyorlardı onlar. Benim gösterdiğim bir şey bir şarkı oluyordu ya da işte ben o çalınana göre bir şey yakalıyordum görüntü olarak. Öyle karşılıklı ilişki olarak gidiyordu. Ama çok eğlendik hep beraber, çok güzel hikayeler çıktı içinden. Sonra onlar Baba Zula tayfası olarak başka bir işe soyundular şimdi o işle uğraşıyorlar. Ama Zen dönemi güzeldi, görsel olarak çok heyecanlıydı. Bir de hazırlıklı olmadığın için, karşında da makinada filmler o sırada oynadığı için çıkan sonuçlan da tahmin edemiyorsun, bambaşka şeylere dönüyor iş, hikayelere dönüştıyor. Başka analog makinalar tasarlamak zorunda kalıyorsun. Beş tane film makinasıyla tek bir film göstermek gibi...

Mondo Trasho'nun çıkmaya başladığı zamanlar müzik ortamı nasıldı, Punk var mıydı mesela?

Vardı canım, Punk dinliyordum zaten. Benim kardeşim müzisyen olduğu için, kardeşim ve onun arkadaşlarımın dinlediği müziklerle müziğe girdim, ne olduklarını farkettim. Ondan sonra da kendim eleye eleye böyle başka müzik türleri keşfettim. Artık hala da yeni bir şey

olduğu zaman hoşuma gidiyor, çok şaşırarak dinliyorum. Çok hoşuma gidebiliyor yeni şeyler. Techno bile hoşuma gitmiyor değil, Goa Trance'ler falan, içinde çok dinlenecek şeyler buldum. Çünkü şaman davuluyla Techno arasında fark göremediğim şeyler var. Yani aynı beat'te, aynı ruhla çalınmış şeyler. Samimiyetsizlik ortamı pek fazla yoktu. Mesela Deniz Pınar'ın dükkanından beslenen insanlar vardı, orada takılıyorduk, en yakın örnek olarak söylüyorum. Orada herkes sözel iletişim halinde olduğu için, herkes kendini böyle safça sunduğu için. Mesela ben senin ne okuduğunu bilip ona göre bir şeyler getiriyordum, sen oradan besleniyordun. Deniz o kadar iyi takip etmiş ki neyin ne olduğunu, iki defa duymuş benden William Blake'in şiirini, adamın kalbi o kadar temiz ki, çıkarmış bulmuş Blake'in mektuplarını vs. Aklım durdu benim, ben kendim bulurum onu sahafta ancak, o benim için gitmiş bulmuş. Ama bu iletişimin de olması için, yüzyüzelik vardı o zaman.

Yaptığımız röportajların çoğunda Deniz Kitabevi'nin adı epey geçiyor. O yerin büyük, bayağı pozitif etkisi olmuş herhalde.

Çok sağlam etkisi vardı. Deniz de sağlam zamanındaydı, dükkandaki malzeme bakımından, her şeyin olduğu bir yerdi. Ben o dönemden şu muhabbeti hala hatırlarım; "Ha Deniz Pmar'da vardır", "A Deniz sana çekti mi onu?", "Ha Deniz bana bir şey çekti", "Deniz'de gördüm onu". Anlatabildim mi, yani öyle mekanlara ihtiyaç var. Vardı o zaman, ya da kendiliğinden oluşmuştu öyle bir şey zaten. Onu zorla da yapamıyorsun, şimdi öyle bir mekan kurmaya kalksak, baştan fikrin belli olacağı için öyle olmaz. Becerebilirsin belki, kulüp, dernek vs. Onun bile yerleşmesi onun kadar hızlı olmayacaktır, o çok kendiliğinden geliştiği için. Kendiliğinden çünkü o, orada herkes toplanıyor. Bir de gerçekten ben bu samimiyet lafına geri dönmek istiyorum. Samimiydi hikaye, yani kalbinden geliyor. Kimse seni Punk dinlemeye, fotokopi fanzin yapmaya zorlamıyor, aksine bunları yapmak zor şeylerdi. Yani zor değil de, çizgi dışı gözüküyordu anladın mı? Fotokopiyle niye uğraşırsın, dergide yazı yazarsın, ya da hazır dergi bastırırsın, para kazanırsın. İş oraya gelmeden orada samimi olarak halloluyordu işler. Şimdi işler biraz karışık. Mesela "Belki de yazı yazamadığınız, kafanız basmadığı için fanzin yapıyorsunuz." diyenler var. Kim olduğunu söylemeyeceğim, birisi "siz dergide falan yazamıyorsunuz, fanzinlerle kendinizi tatmin ediyorsunuz" demişti. Anladın mı bu kadar aptal şeyler de var. İşte şu bomba işi vardı ya, telefonla, ihbar olayı (Karşı Sanat'taki "Tehlikeli İşler" sergisi). Bir keresinde bir çocuk şöyle saçma bir laf etmişti -saçma değil aslında anlıyorum çocuğu-"Yapacak iş bulamadığın için tembelliğinden, bunu yaptın değil mi?". Ona göre o basit bir şey, ama işte basit değil aslında. Asıl basitlik, onun, bunun en basit şey

olduğunu düştınmesi. Aslında en güzel hareket, en temiz hareket en baştaki hareket. Ondan sonra olayı düştındükçe, “Bomba ihbarı yapsam mı, yaparsam sonu ne olur, arkadaşlarım zarar görür mü?”, bunları düştınmeye başladıktan sonra iş karışıyor ve uzaklaşıyor.

Mondo Trasho’yu okuyunca senin dediğin o samimiyet, konuştuğumuz diğer şeyler var ama bir de başka dergilerde bulamayacağımız yazılar, bir bilgilendirici yönü de var.

Var tabii, ama bunlar işte benim kendi kişisel merakım. Mesela ben Kenneth Anger seviyorum. Anger’i yazdığım için bana yurtdışından filmlerini getirdiler, seyretmediğim bir sürü Anger filmini onlar sayesinde izledim. İşte dediğim gibi iki tane Blake şiiri çıktı diye Deniz bana mektup kitabını getirdi, ben paylaştıkça...

İletişim meselesi.

İletişim meselesi tabi. Halil (Altmdere) beni nereden tanıyor şimdi baksana, benim haberim olmayan bir ilişki zincirinden tanıyor. O zaman ben yaptıklarımın altına ne imzamı aüyordum, ne sorumluluk alıyordum -gerçi sorumluluk alıyordum ama- üstünde durmuyordum yani işin, yapıyordum ve çekiliyordum ortadan.

Hiç başınıza bir dert geldi mi?

Afiş yapıştırırken falan oldu ama normal sokak dertleri onlar.

Bir de politik bir şey zaten yoktu.

Aslında vardı, ama pek uyanamadı insanlar, onun o kadar ciddi politik bir şey olduğuna. Ece Ayhan haklı, algı ortalaması düşük gerçekten bizde. Çünkü söylem aslında o kadar politik olmasına rağmen, saldırgan gözükmüyordu.

İronik bir şeyi vardı.

Evet, ironik! Çünkü sığınabileceğim en güzel limanlardan biri hayatta, gülmek. İnsanlarda bundan daha güzel bir iletişim biçimi bilmiyorum. Çünkü beklenenin dışında bir şey ironi, bir de her şey yani. Kenneth Anger’de ironiden çıkıyor yola, Blake’in de bağlı olduğu, McLuhan’ın da bağlı olduğu yer ironi. O şey duygusu, suratının gülümsemesi duygusu, o ilgilendiriyordu beni.

Fluxus sergisine yaptığın müdahaleyi anlatabilir misin?

Fluxus ne zamandı ya 92 miydi? 95’di pardon. AKM’deki serginin açılışına gittim. Hiç bir Türk yok, çok şaşırdım. Çünkü ben evrensel bir şey olarak biliyorum Fluxus’u. İşin milliyeti olur mu? Bence olmaz

işin milliyeti, demek ki oluyormuş, hiç bizden biri yoktu içeride. Ya iletişim ağının kopukluğundan ya da benim en sinir olduğum şey olan eziklik duygusundan. Hani Fluxus'a yakıştıramıyor kimse kendisini.

Ama var mıydı Türk Fluxus sanatçısı?

Olmaz mı herkes Fluxus bence zaten. İşi samimi olarak yapan herkes Fluxus bence. Bunlar samimiyetten ortaya çıkmış şeyler.

Mondo Trasho Fluxus yani?

Fluxus'un kralı bana kalırsa. Yani başka türlü olamaz zaten. Ben de scrabble tahtası aldım bir tane, üstüne "fluksus" yazdım, Türkçe, onu elimde tutarak bir tane vesikalık gibi resim çektim, onu büyütüp A4'e, çift taraflı bantla boş duvarlardan birine yapıştırdım. Bir de stamp (mühür) yaptım, "Merhaba Fluxus", "Hoşgeldin Fluxus" hesabı, onu yapıştırdım. Kendi resmim var Türkçe "fluksus"u tutuyor. Bir de o resmin küçüklerini, renkli olanlarını oradaki insanlara dağıttım. Diğerlerini de, daha sonra olanları da, siyah beyaz olarak başka insanlara elden verdim zarfın içinde. Üzerinde "merhaba fluxus" yazıyor içinden de benim resmim çıkıyor.

Çakmadılar değil mi?

Serginin sonuna kadar kaldı o. İş olarak Fluxus çünkü. Yani onlara göre de Fluxus, çıkartmamaları gerekiyordu zaten ahlaken. Çünkü buradakiler ondan daha Fluxus bir şey değil. İşin uygulanışı Fluxus. İşin kendisi de Fluxus. Kimse de çıkarmadı sağolsun yani. Fakat ben bu çıkartma işiyle ilgili bir şey söylemek istiyorum. Pornografik stickerlar yapıyordum, Hala şansımız var" diye, bir zenci, bir erkeğinkini ağzına almış falan, birbirlerini s.kiyorlar... Sert resimler yani. Onları yapıştırıyordum ben sağa sola. Bakıyordum yırtılmış, kopartmışlar, yırtmışlar. Başta sinir oluyordum, çocukça düştünüyordum, hani yapıştırıyorsun o kadar, yırtmışlar falan. Sonra bir gün şunu gördüm, o çıkartmayı herifin biri yırtmaya, çıkartmaya çalışıyor. "Ulan" dedim içimden, "Ben bu .bneye yapıyorum zaten bunu". Anladın mı, o ana yapıyorum zaten.

O uğraşsın diye.

O uğraşsın diye, o rahatsız oluyor zaten. O çıkartmaya çalışırken s.ke s.ke onun ne olduğunu görecek, o onun aklında artık. Çıkartmasa belki uzun sürmeyecek. Çünkü çıkartmaya çalışıyor, sinir olmuş, anladın mı, uyuz olmuş, yok etmeye çalışıyor ama yok etmeye çalışınca aklıma giriyor işte. Asıl dedim ki "Ulan işte sensin benim yapıştırmak istediğim herif." Ama içim rahatladı sonra ben yapıştırayım da, sonra olan olsun. Sen belki çıkartmazsın ya da toplamak için çıkartırsın o da

kabulüm, ama o .bne benim kafamı açtı. “Ulan” dedim, “Sensin işte benim hedef kitlem.”

Disguast

> > > *ENİS & ZOBAN*

Disguast nasıl ortaya çıktı? O zaman fanzinler var mıydı ve Laneth fanzininden etkilenme oldu mu? Yani genel olarak Disguast ve sizin kişisel Punk bilinciniz nasd oluştu? Çünkü dergide hem Metal hem de Punk var özellikle ilk sayılarda...

Zoban: îkimiz beraber başladığımızda zaten bu tarz müzikleri dinliyorduk. Ama sonra Enis yavaş yavaş sadece Punk kültürüne doğru kaymaya başladı. İlk çıktığı zaman fanzin mottosunu Punk/Metal/ Underground kültür üzerine kurmuştuk. Sonradan bakınca birbiriyle bağdaşmayacak iki kültür gibi geliyor ama.... Bir de çıkış noktası çok fazla müzik merkezli değildi. Tamam dinliyoruz falan da, biz öyle gruplar hakkında ahkam kesecek, yazacak, çizecek kişiler olarak görmüyorduk kendimizi. Bizim için orijinal bir tarafı vardı, o da işte tamamen elde hazırlanan bir şey olmasıydı. Özellikle Enis'in o zamanlar güzel sanadarla ilgisiyle alevlenen bir şeydi. Yazılan yazacak bir daktilomuz bile yoktu. O yüzden her şeyi elle yazıyorduk. O dönem için tipografi bilgimizin de sıfır olduğunu söyleyebilirim. İlk sayılar cd kapağı ebadındaydı. Biz onu tamamen elle hazırlıyorduk. Fotokopileyip, rotatifleme şansı da yoktu. Onları teker teker makasla kesiyorduk. Enis'le aynı yerde oturuyoruz, hala otuz yıldır. O zamanlar bahçede oturup çizerdik böyle bir şeyler. Karikatürleri falan replike etmeye çalışıyorduk takip ettiğimiz mizah dergilerinden. İş oradan müzikle alakalı şeylere geçti. Grup profilleri falan çizmeye başladık ki daha sonra Fehmi diye bir karakterin Punk hikayesini yaptı Enis. Bu ilginçti o zamanlar okuyucular için. Adı Fehmi olan birinin Punk hikayesini yapmak biraz tuhaftı.

Enis: Hemem hemen her zaman Zoban'la bir şeyler yapma çabası içerisindeydik, bu daha çok istediğimiz şeyleri kendi başımıza üretmeye çalışmamızla ilgiliydi. Disguast da bu hareketliliğin bir uzantısı olarak çıktı ortaya. O zamanlar için dinlediğimiz müzik ve kendimizi içerisinde hissettiğimiz durum birçok açıdan insanı, bir iki arkadaşı olsa da yapayalnız hissettiren bir durumdu. Disguast'ı bir albüm olarak düştınmüştük, hem yeniden çizdiğimiz hem de kendi başımıza yaptığımız çizimlerin bir araya toplanacağı mini bir albüm ve bu bizim için bir ses olacaktı: Takip ettiğimiz yayınlar ve programlar vasıtasıyla var olduğunu bildiğimiz kişilerle ilişkiye geçmemizi sağlayacakü. Belki de içinde bulunduğuz duruma ilişkin samimiyetimizin bir göstergesi olarak algılıyorduk o durum ile ilgili

bir şeyler yapmayı. Disguast'm Punk hali kendiliğinden gelişen bir tavırdı, ne Zoban ne ben, öğretici ve bilgilendirici hallere ve heveslere sahiptik, bu öğretici ve bilgilendirici halin baskıcı karakteri belki de bizde farklı bir ifade yöntemi bulmamıza sebep oldu. Farklı olmasa bile, en azından alışılagelenin dışında bir çizgiydi o zamanlar bizim için.

Disguast'ın ilk sayısı ne zaman çıktı?

Zoban: 1992'de. üç tane 13x13 ebadında çıktı. Ondan sonra baktık bu ebat yetmiyor, sonra A5 şeklinde yapmaya başladık. Artık bir daktilomuz bile vardı üstelik. O yıllarda ilk özel radyo Kent FM'di. Radyoda Mahşerin Üç Atlısı diye bir program var. Cuma günleri 10'dan 12'ye kadar. Bir Enis'in evinde, bir benim evimde toplanıyoruz böyle. O zamanlar takip edeceğin bir kayrıak da yok pek. Bir tek TRT'de Helezon diye bir program vardı. Mahşerin Üç Atlısı tam bizim sevdiğimiz şeyleri çalıyordu. Programı sunanlar da Keçe, Aptülika ve Jan (ex-Critical Mass gitaristi) idi. O programı dinlerken karalıyorduk kağıtlara bir şeyler. Ve onları bir araya getirme fikrinden ortaya çıktı bizim Disguast fanzini esasen. Motto da, underground Punk metal karikatürize fanzin, yukarıda söylediğim gibi. O zamanlar TOT diye bir müzik grubumuz vardı Enis'le. Kendi çapımızda bir şeyler yapıyoruz. Disguast kelime olarak ilk defa o grubun bir parçasının isminde geçmekteydi. Kelime olarak kelimenin yazılışı "disgust" aslında, iğrençlik anlamına geliyor. Yani arada "A" falan yok. Fakat Enis logo yaparken yanlışlıkla A harfini de koymuş. Kelimeyi yanlış yazdık ve o hep öyle kaldı.

Her fanzinde görürsün, söyleyecek bir şey vardır hep. Sizde nasıl oluştu?

Zoban: O dönem Antoloji vardı ve bize çok fazla hitap eden bir şey değildi. Mondo Trasho vardı, Laneth vardı ve Metin Dermihan'in yaptığı Megametal vardı. Dört fanzin vardı yani. Hepsi de İstanbul merkezliydi. Karikatürden daha farklı formatta bir fanzine geçmeye başladıktan sonra daha farklı bir şey yaptığımızın farkına vardık. Bir kere her şeyden önce kendine ait bir yayına sahip olmanın vermiş olduğu garip bir heves vardı. Ama bu bir yerleşik medya manasında değil, sadece söyleyecek bir şeylerinin olduğunun göstergesi. Bir de insanların her dönem yazdığı şeylerin yaşadığı ve hüktım sürdüğü bir hayatla da alakası var. Nasıl bir hayat yaşıyorsun, nasıl bir psikolojidesin? 92'de ben 17 yaşındaydım. Enis 16 yaşındaydı. Neticede genç ve çok klişe ama "asi"ydik. Herkesin hayatının getirdiği birtakım öfkeleri var. Onları dillendirme ihtiyacı belki de tüm bunlar. Okuduğun ve aldığın şeylerin eksik olması gibi etkenler de vardı.

Tabii ki diğer fanzinlerin de bir katalizör rolü olmuştur.

Enis: Disguast'ta söyleyeceğimiz şeyin ya da en azından ikimizin bahsedeceği bir konunun aslında konu bile olmasına gerek yok. Biz o haldeydik ve bizi bir araya getiren hadise müzik falan değildi. Rahatsız olduğumuz kesin ki, nedenleri aslında çok belli bana göre, fakat bunu ancak bugün görebiliyorum; ortada yaşanmış ciddi bir müdahale var. Her kesimden insanın yaşama hevesini, hayata inandığı ölçüde katılma isteğini budayan bir müdahale. Ve belki de farkındaydık bu sessiz huzurun mutsuzluk bedeli ödenerek elde edildiğinin ve rahatsızdık işte. Disguast da Zoban'la muhabbetimizin, onu dinlemek isteyene sunulan kaydı gibiydi ilk zamanlarda.

Siz Disguast'ta yerel gruplarla röportajlar yapıyordunuz değil mi?

Zoban: Disguast zaten birkaç sayı sonra daha fazla müzik fanzini formatma dönüştü. Daha fazla müzikle ilgilenmeye başladık. O dönemin trendiydi o aslında. Dış dünyayla iletişim kurmak, mektuplaşmak falan. Şimdi bakınca garip geliyor. En son ne zaman mektup attım bilmiyorum ama o dönem harıl hani insanlarla mektuplaşırdık. Bunları destekleyen körükleyen bir Aptülika vardı. Köşesinde fanzinlerden bahsederdi. Orada bizim dergide verdiğimiz adres çıkmıştı. Biz de o zaman ona mektup yazmıştık hatta. Fanzin yaparken kendi ismimizi de yazıyorduk. O kadar da anonim değildik. İsmimiz cismimiz ortadaydı. Belki de o zaman bunu algılayacak bir kafa yoktu. 10. sayıda CMUK'la yapmıştık konserden sonra. Bir de Dead Army Boots'la yaptık. Dergide son zamanlarda daha fazla eleştirilere yer verdik yerel Punk ve hardcore gruplar hakkında. Mesela Turmoil, Dead Army Boots, Violent Pop.

Enis: Röportaj yapmasak bile gittiğimiz konserle ilgili bir şeyler mutlaka çıkıyordu, fotoğraf ya da yazı. Aslında sadece yerel değil diyecem ama hatırladığım benim bir Subhumans röportajım vardı. Yerel grupları benden çok Zoban takip ederdi ve hemen hemeıı tüm mektup işlerini Zoban yapardı. Arada bana da; "Şuna da sen cevap ver" diye verdiği mektuplar büyük ihtimalle cevapsız kalmış olabilir. Sadece kendi çabamızla da gruplarla iletişime geçmiyorduk. Yaptığı müziği, konserini, demosunu duyurmak isteyen de bir zamandan sonra bizimle iletişime geçmek istiyordu.

Gizli kalmak, ismini, adresini deşifre etmemek için bir neden var mıydı?

Zoban: Açıkçası politik bir dil kullanma, dünya görüştüne ait birtakım çıkışlar sergileme gibi eğilimlerimiz vardı. Bunu böyle bir yayında anonim kimlikle yapmak gerekiyor. Hangi fikre ne kadar müsamaha

gösterileceği, o yaşlarda, içindeki isyana ne tepki geleceğini bilemiyorsun. Bu ülkenin refleks tarihini de iyi biliyorsun. Ne demişler de insanlar, neler olmuş. Ha "biz şunu diyeceğiz, bir şey olur mu olmaz mı?"dan ötürü değil sadece tedirginlik. Açıkçası bu konuda fanzinlerin bir kaygısı ya da hesap verebilitesi olduğunu da zannetmiyorum.

Enis: Koşulsuz kabul ettiğimiz ve sözcülüğünü yaptığımız bir ideoloji olmadı hiçbir zaman. Memnuniyetsizlikle harmanlanmış sonsuz eleştiri kapasitemiz, bir tavır olarak anarşizme ve onun simgelerini bir hayli kullanmamıza sebep olmuştu. Fakat bunların tümünün kendi başlarına bizim için bir tehlike içereceği fikrine sahip değildik. Ve belki de haklı olarak korktuğumuz, çekindiğimiz tek bir durum vardı. Açık olmak gerekirse korktuğumuz konu ile ilgili olarak bugün fikrim daha farklı olsa bile kendi adıma konu ile uluorta ilgilenme cesaretini o zaman Zoban'm çekindiği sebeplerle aynı sebeplerden ötürü gösteremem. Fakat o zaman bir fikir ayrılığına düşmüştük ve belki de kendi kendimize giderken sırlanmızla ilgili rastladığımız ilk engeldi. Fakat yine de her şey, adresler ve isimler ortadaydı.

Disguast'ta oto sansür uyguluyor muydunuz? Dergiden dolayı başınıza hiç iş açılmış mıydı veya açılacağım düşünmüş müydünüz?

Zoban: Başımıza iş açılacağını düştındüğümüz bir içeriği -sayı iki idi sanınm- kaldırmak konusunda Enis'le tartışmıştık. Bilemiyorum, belki ileri zamanlarda Enis'in kafasında fanzini bırakma kararında bir etken olabilir ama ben Enis'in yazdığı o artikelin fanzinde olmamasından yana fikir beyan etmiştim. O gün düştındüğüm şeyi bugün hala düşünüyorum. O politik detay konusunda sanınm çelişiriz halen.

Enis: Benim için bugün çelişeceğimiz bir nokta yok, o zamanki tedirginliğimiz konu ile ilgili fikir ayrılığından çok başımıza bir şey gelip gelmeyeceği ile ilgiliydi. Çünkü aslen benim o zaman demek istediğim şey "masum taraf yok" gibi bir şeydi ve olmadığı da açıkça ortadaydı. Ben bunu ifade ederken herhangi bir şeyden korkmamız ya da çekinmemiz gerektiği fikrinde değildim ama Zoban çekinmişti ve eminim ki hayat ona bu çekinceleri için mutlaka geçmişinde bir sürü sebep vermiştir, benim o zamanlar çekinmek için gerçekten çok fazla sebebim yoktu. Bizim için Disguast bir araçtan çok amaçtı; yani ne fikirlerimiz yayılsın okuyanları etkileyelim, ne de insanları bu tarafa çekelim gibi bir niyetimiz vardı ve konulan da buna göre işlemiyorduk. Ben açıkçası her zaman için, "yaptıklarımız mutlaka dosyalanıyor" kanaatini taşırdım ama bu sebeple ne kendime ne başkasına sansür uyguladım.

Sizin Gorgor ve Disguast arasındaki kavga konusu neydi?

Alexis: O zamanlar 3-4 tane fanzin vardı, ama o 3-4 fanzin de birbirine sürekli laf atardı. Bir tarafta Laneth diğer tarafta da onun karşısındaki fanzinler. Böyle bir kültür vardı. Emekcan kendi fanzini Gorgor'da bir grupla dalga geçmiş. Onlar da Emekcan'ı dövmeye kalkmışlardı. Resmen o zamanlar fanzinler Underground müziğin medyasıydı. insanlar müzik dünyasında olup biteni fanzinlerden takip ediyordu. Disguast ve Gorgor'da, karşılıklı fanzin köşelerinde laf atışmaları olurdu. Ama laf atmak dışında bir kavga olmamıştı. Bizim de Disguast ile tanışmamız bu şekilde olmuştu. Benim hatırladığım Enis Exploited'ı çok severdi. Ben Exploited için faşist grup demiştim. Bu büyük olasılıkla ona yazdığım bir mektupta olmuştu. Altına telefon numaramı yazmıştım. Bir gün telefon çaldı. Enis'in ilk lafı; "Exploited faşist bir grup değil!" oldu. Ondan sonra bir hafta sonu buluştuk. Gerçi o gün Galatasaray'ın maç vardı ve Zoban büyük bir Galatasaray hayranı olduğu için gelmek istememişti. Emek, Enis, ben ve Zoban'ın tanışması böyle olmuştu ve bundan sonra birlikte hareket etmeye başladık.

Laneth'le ilgili bir sorununuz var mıydı o zamanlar? Çünkü onlar milliyetçi bir fanzindi.

Zoban: Tabii, bir politik ayrım vardı. Çağlan o kadar olmasa da, dergide yoğun bir milliyetçi dil görmek mümkündü. Onlar da Punk'a sonradan bulaştılar. Biraz Metal ve Rock müziğin tüketilmesi sonucunda oldu bu da. Herkesi kucaklamak gibi bir misvonları vardı onların. Ve bu ülkede Rock ve Metal kültürünün yayılmasında da en fazla emeği olan onlardı neticede. Farklıydı yani. Her sayısını alıp okuyordum sonuçta. Ama neticede bir şey yapma ihtiyacı etrafta bir şeyler bulamamandan kayrıaklanıyor. Niye insan bir şey üretecek ki başka?

Enis: Benim Laneth okuduğum nadirdir. Bana hitap eden hiçbir yanı yoktu. Topyekün bir haber, ilan dergisi gibiydi. Hepsi benim gözümde, hayatlarında gerçek değerin, öyle olduğuna inanmasalar bile, Heavy Metal olduğunu ifade ediyor gibiydiler. Sadece benzer müziği dinliyor olmaktan kayrıaklanan bir beraberlik bana çok fazla bir şey hitap etmiyordu.

Bakırköy, Kadıköy kavgaları vardı. Siz onlara hiç bulaştınız mı?

Zoban: Hayır, bizim öyle şeylerle hiç alakamız olmadı. Öyle bir ayrım vardı tabii ki, ama biz ikisiyle de alakasız bir yerde oturduğumuz için İstanbul'da, ikisiyle de hiçbir alakamız yoktu açıkçası. Dolayısıyla insanlarla dost ilişkilerimiz de yoktu. Herkesi sima olarak tanıyorduk,

biliyorduk, ama kimseyle arkadaşlık ilişkilerimiz yoktu.

Enis: Sahi onlar niye kavgalıydı?

Punk Metal ayrımım nasıl yorumluyorsunuz?

Zoban: Bizim eğilim Metal'den Punk'a kaydıktan sonra CMUK gibi Punk müzik yapan adamlarla tanışmaya başladık. Daha çok Punk konserine gitmeye başladık. Ama hani o adamlarla bu hayatı paylaşmadık açıkçası. Konserler ya da Punk ortamı dışında gündelik hayatta bir alakamız yoktu. Bir dönem Enis onlarla yakın arkadaş oldu bayağı bir sık görüşüyordu.

Enis: En başta tabii ki müzikal farklılık çekti beni. Daha farklı bir hareketlilik ifade ederdi Punk müzik bana. Çalanlar, dinleyenler hep daha hayada ilişkiliymiş gibi gelirdi, ayaklarının bastığı ve beslendiği ve hedef aldığı yer Metal'den daha fazla gündelik hayat gibiydi.

Sizin Punk anlayışınız neydi? Çünkü o zaman sürekli bir özenme zamanıydı. Adam kafasını kazıtır sen de kazıtırsın, adam uyuşturucu kullanır, sen de kullanırsın. Olay sizin için salt müzikten mi ibaretti?

Zoban: Benim için farklı bir şeydi. O zamanlar yolunda gitmeyen bir şeylerin olduğunu hissediyorsun. Kendini ifade edeceğin ya da sana yakın olduğunu düştündüğün şeyler seni etkiliyor. Ama mesela ben onların muhalefetinin, uyuşturucuyla bağırıı hiçbir zaman sevmedim. O bana hep uyutmaya yarayan bir yolmuş gibi geliyordu. Onlar çok fazla içindeydi. Zaten kaç tanesi öldü.

Enis: Belki bir itiraf ama Crass'la karşılaşıncaya kadar, sadece müzikal olarak ilgilendiğimi düştındüm Punk ile, ve onların başının uyuşturucularla ne kadar belada olduğunu düştınecek olursan, o zaman için karamsarlığa kapılmadığımı söyleyemem. Elbette ki ilk başta, içinde olmayı istediğin bir duruma imrenip özenerek yanaşıyorsun. Fakat biz zaten Zoban'la, karşımızda farklı bir örnek görmeden ayrı ayrı bireyselleşmiş kişileriz ve hemen her hareketimiz bu bireysellik etrafında gelişmiş. Açıkçası benim onlarla ilişki kurmamı sağlayan ve bir o kadar da onlara kaıılmama mani olan belki de bu bireysellikti. Kesinlikle kimsenin bireyselliğini eleştirmek gibi bir niyetim yok. Belki benim hayattan kaçmak için onlarınki kadar sebebim yoktu, tam tersine hayatın içinde olmanın bir yolu idi benim için Punk ve işte kimi kaçmak için, kimi katlanabilmek, için kimi de özendiği için kullanıyordu uyuşturucuyu.

Enis senin Disguast'tan kopuşun nasıl oldu?

Enis: Zoban'ın dediği gibi Disguast çok bireysel bir şeydi. Orada bir şey için ısrar edemezsin. Ya kendi şeyini yaparsın ya da onun yapmasına izin verirsin. Benim zaten çizdiğim ve kendimi ifade ettiğim bir alanım vardı. Bu yüzden başka türlü kendimi ifade etmeye gerek duyacağım alanlara kaymadım. Kaldı ki, o ilk tartışmamız arada bir kopukluk yaratmıştı fakat ipleri hiçbir zaman koparmadık. Zoban gerçekten benden daha çok uğraşırdı Disguast ile. Bense yapmayı istediğim çok şey olmasına rağmen genelde tembelliğime kurban giderlerdi. Fakat hiçbir zaman kendimi ayrı hissetmedim ya da hissettirilmedim.

Hangi alan kast ettiğin?

Enis: Güzel sanaüara hazırlanmak, çizmek, onlarla uğraşmak. Sonuçta kendini ifade etmenin daha farklı bir boyutu o da... Ve aslında süreç içerisinde kendini ifade etmenin yollarını aramış insanlara yakınlaşmama sebep oldu bu güzel sanatlar geçmişi...

Zoban: Tabii ki biz bunu çıkarmaya başladığımızda 10 yıl bu işi yapacağımızı düştınmüyorduk. Zaten beraber olmalar yavaş yavaş azalıyor. Baştaki enerji zaten yavaş yavaş azalıyor. İlk dört sayı her ay çıkarken sonrakiler 3-4 ay aralarla çıkmaya başlıyor. Hatta kendimizle dalga geçmek için "periyodik olmayan periyodik yayınlar" diyorduk dergi için. Çünkü ilk başlarda, ay başı olduğunda hemen dergiyi çıkarmak için heyecanlanıyorduk. Sanki dergiyi okumayı bekleyen insanlar varmış gibi.

Çok okuyucunuz var mıydı, dergi dağıtımım nasd yapıyordunuz?

Zoban: Bastığımızdan daha kalitesiz fotokopileri gördüğümü hatırlıyorum. Başkaları basmışlar. Son sayılar 100 tane falan sattı. Ama normalde 40-50 tane satıyordu. Fanzini sattığımız yer Teşvikiye'deki, Zihni'nin tezgahıydı. Zihni de o yıllarda işte, bulamadığımız albümleri falan getiren bir adamdı. O da Kadıköy'e geçince oradaki dükkana da bırakmaya başladık. Bir de Bakırköy meydanındaki Eloy Hakan'ın tezgahına bırakıyorduk. Taksim'de Mektup Kırtasiye diye bir yere, bir kadına bırakıyorduk. O yeri kim keşfetti hatırlamıyorum. Ama o acayip bir kadındı. Fanzinler satmasa bile parasını veriyordu. Bir de o zamanlar Deniz'in dükkanı vardı Narmanlı'da. Orası bu yakadaki buluşma noktamızdı. Ünver olsun, Emin olsun herkes orada toplanıyordu.

Enis: Zihni, benim hemen hemen o zamanlar dinlediğim her şeyi edindiğim biriydi. Ve belki de bizden çok, onun döneme tanıklığı vardır. Bana Sex Pistols'u dinlemeyi öneren ve çeken Zihni'ydi diye hatırlıyorum. Dergiyi dağıtmaya da oradan başladık diye hatırlıyorum.

Alexis: Aslında Deniz bizim bilinçlendikten sonra gittiğimiz bir yerdi. Ben hatırlıyorum ilk Deniz'in ilanını gördüğümde benim için çok bir şey ifade etmiyordu. Dinlediğim şeyler değildi.

Zoban: Evet. Ben Deniz'den bir şeyler bulduğumu hatırlamıyorum müzik adına. Bildiğim, klasik müzik arşivi falan vardı.

Enis: Bilinçlendikten sonra değil de, bilinçlenmeyle beraber oldu diyebiliriz. Muhalefetin daha farklı bir şekilde de olabileceğini, illa böyle sert, gacır gucur olması gerekmediğinin göstergesi gibiydi. Daha farklı bir dünyaydı ya...

Camia anlamında kalabalık mıydınız o zamanlar?

Zoban: İnsanları isim isim sayabiliyorduk. Demek ki az insan varmış.

Sizin fanzini okuyanların hepsini tamyor muydunuz?

Zoban: Hepsini teker teker biliyordum. Kim olduklarını gördük yani. Hayadan hakkında bilgimiz bile vardı yani. Çünkü yazıyorlardı. İşte ne bileyim İzmit'ten bir kız vardı mesela. Hala bilirim, tanırım, Pelin diye biri, on beş senedir tanışıyoruz. Hayat gelişiminin neredeyse hepsini biliyorum. Bize sürekli mektup yazardı. Bu zaten yazar okur ilişkisi gibi değildi. Aynı insanlarız. Sonra o insanlar da fanzin çıkarmaya başladılar. Belki bizden esinlenip... Kendi fanzinlerini yaptılar bize gönderdiler. Müthiş bir eğlenceydi bu.

Enis: Ben çok tanımıyordum, çoğunlukla Zoban bana bahsederdi ve genellikle ilgilenmem için teşvik ederdi. Ben daha çok lise ve sonrası arkadaşlanm çevresinde bahsederdim Disguast'tan ve onlara iletirdim.

O mektuplaşmalarda konuşulan şeyler neydi?

Zoban: Genel olarak müzik. İnsanları yazmaya iten şey, bir grubu dinleyen başka binlerinin olmasıydı. İşte "A sende bu albüm var mı?", "Bende bu albüm var" gibi şeyler. Neticede o kültürle ilgili bir şeylere rastlamak elmas bulmak gibi bir şeydi. Aptülika'nın köşelerinde yazdığı şeyler bile bizim için çok önemliydi. Bize benzer adamların olup olmadığını oradan öğreniyorduk. Bir Aptül yazıyordu konser olaylarını. Çoğu şeyi oradan takip ediyorsun. İnternet diye bir şey yok bir kere. Her şey mektupla ilerliyor. O zaman mektup çok kıymedi bir şeydi.

Siz fanzin çıkartırken bir karşı tepki aldınız mı?

Zoban: Oldu tabii ki. Böyle sürekli çekişmeler oluyordu. Mesela ben bir sefer Aptülika'nın köşesinde Radical Noise ismini duyduğumda, Disguast'a "Radikal Bok" diye bir şey yazmıştım. Çünkü o zamanlar

“radikal” popüler bir kavramdı. Radikal İslam falan. Antipatik gelmişti yani isim bana. Gayet de çocukça bir tepki görmüştük Akmar’da. Emre ya da gruptan başka biri, “Radikal Bok ne demek?” falan diye bir gün gelip hesap sormuştu... Başka bir örnek, fanzinde Malevolant Greation diye bir grubu “Malavuran Kreasyon” olarak çevirmiştik. Akmar’daki Hammer Müzik’ten biri “Niye bu şekilde yazdınız?” diye laf atmıştı... Bizim o zamanlar okul dışındaki tek uğraşımız fanzinlerdi. O dönemlerde insanların başka ne hayatı olabilir ki? Bilgisayarı keşfedinceye kadar. 92’den 96’ya bizim fanzin matbu olarak çıktı on iki sayı. 13. sayı duruyor, hala basamadık. 6. ya da 7. sayıdan sonra Enis koptu. Ben ondan sonra tek başıma devam ettim. Ondan sonra da üzerime kaldı. Neticede çok da iki kişinin yapabileceği bir şey değildi. Bir kişinin yapıp insanlardan katkı alıp götürebileceği bir şey, ama fanzin genelde tek kişilik bir olay. Biz öyle kavga ederek ayrılmadık. Ama sadece olay böyle oldu. Fikir ayrılıkları oluyordu, ama öyle sessiz sedasız halloluyordu işler.

Alexis: Biz tanıştığımız zamanlar aslında sadece fanzin yapmak yeterli değildi. Aynı zamanda şehirde de şifreli bir şekilde var olmak önemliydi. Mesela sahte konser afişleri asardık duvarlara. Afişlere insanları kışkırtan şeyler yazardık.

Zoban: Onu da burada hiçbir şey olmadığı için yapıyorduk, niye bizde sadece 2-3 Punk grubu var diye. İnat ederek bizde olmayan gruplar ve genelde ilgi çeken isimler bularak posterler yapıştırıyorduk.

Alexis: Biz o afişleri hazırlarken genelde Akmar’a yapıştırıyorduk. O zaman bayağı gençtik ve öyle bir cesaretimiz de vardı. Tabii o zaman çocuk cesareti, üzerinde katil polis yazan afişi yapıştırıyorsun. Yaşlı bir amca gelmişti yanımıza. Baktı afişe, “Çocuklar daha bunun sırası değil.” dedi. Çok ilginç tepkiler geliyordu. O zaman biz yurtdışındaki fanzinlere bakarak “Ya niye bizde böyle değil? Punklar çok apolitik.” derken Türkiye Anarşist Punk Cephesi diye bir hareket uydurduk.

Zoban: O zaman çok apolitik bir ortam vardı ve genelde Punk örneğinde CMUK grubu bu apolitik durumu temsil ediyordu. Ve uyuşturucuyla beraber bir durum da olduğu için biz bunlara pek yakın hissetmiyorduk kendimizi. Çünkü biz uyuşturucuya çok karşıydık o zaman.

Enis: Ben aslında yapay yollarla düşünebileceğin her fikre karşıyım. Çünkü uyuşturucu bitince o fikre ulaşmak için tekrar ona ihtiyacın olacaktır. Bu bir müptelalık durumudur. Bana sorarsan, müptela olan bir kişinin muhalif ve politik olmasını hiçbir zaman bekleyemezsin. Ben hani politiklik aramadım. Nasıl söyleyeyim illa Punk olacak diye bir şeyin politik olması kaygısı hiçbir zaman yoktu. Ama punkların

hayatı öyle yaşıyor olmalarının elle tutulur bir yanı yoktu. Zaten politik her türlü kaygısı sekteye uğramış bir durum içersindeydik ve belki de şehirde yetişmiş gencin anlayamadığı ezikliğe, suskunluğa cevapmış gibi duruyordu sert müzik. Çünkü o zamanın Türkçe söylenen ve şikayet eden müziği gençler arasında karşılığını ya da bir ifade örneği olarak yerini bulamadı. Fakat yine de durumun bütününü politik bir hadiseymiş gibi algılamak mümkün değildi.

Zoban: Bu aslında insanların kendi kişisel hayatlarıyla da ilgili bir şey. insanların marjinal bir yaşam formuna her zaman ilgileri olabilir. Kendilerini onun içine sokmak için de. Onun gerektirdiği kalıplan yerine getirirler. Punk olmak isteyen de uyuşturucu kullanır gibi bir şey vardı.

Türkiye'de Straight Edge diye bir durum var mıydı?

Zoban: Hayır, yoktu. Hiçbir zaman olmadı. Dönem zaten 80'lerin sonrasındaki patlamaya denk geliyor ve herkes bir şeye saldmyor, metalci ya da Punk. Çok normal. Dışandan aldığımız bir şey; bekleyemezsin ki burada kendiliğinden bir şey olsun, yayılsın falan. Bakıyoruz bizden büyüklerde bir sessizlik hakim. Televizyonda İsrailli askerlerin Filistinlileri nasıl taşlarla kollarını kırdığını görüyordun, babana soruyorsun, hiçbir şey söylemiyor ve 80 askeri darbesi olmuş zaten. Ve bütün herkes sessiz olmaya alışmış. Etrafında gördüklerinden dolayı sende bir nefret oluşsa bile, dışanya pek kolay söyleyemiyorsun. Çünkü senden büyükler acayip bir sessizliğe alışmışlar. Ne olduğunu bilmediğimiz bir tedirginliğin içindeydik her zaman. İnsanların ergenlikten olgunluğa geçtikleri dönemde, bir politik görüşe meyletme durumu er ya da geç oluşur. Sen yaşamını geçirdiğin duvar arasında şekillenirsin. Ailenle birlikteyken kalkıp yirmi dört saatinin on sekiz saatini faşist bir arkadaş grubuyla geçirirsen faşist olursun. Ama eğer solcu bir ailede yetişiyorsan solcu bir çocuk olursun. Çünkü kahvaltıda baban gazeteyi alır bir şey konuşur, bir tepki verir. Sen de bakarsın yani. Budur dersin neticede. Çok uç örnekler var, yok değil. Sağ ailenin sol çocuklan ya da sol ailenin sağ çocuklan. Karakter de oradan gelir.

Enis: O zamanki müzik furyası sebebiyle buradaki pop müzik ve senin istediğin şeyler arasında hiçbir karşılığın bulunmaması söz konusuydu. Her zaman bir sıkıntı vardı. Her zaman bir kaygı vardı.

Zoban: Ben Metal müziğe merak saldığım zamanlarda Ahmet Kaya da dinliyordum. Çoğu zaman da o protest tavrı, buradaki Punk gruplarımn bile yakalayamadığını düştınürüm. Sanki doğru sözler yanlış müzikte gibiydi. Müzikte bir şey arama, sözlerde bir şey arama... İlk dinlediğim albüm Iron Maiden'dan Severıth Son of a

Seventh Son'dı. Müziğin o şiddeti ve temposu belki o isyankarlığı sembolize edişi çok cazipti. Yoksa Iron Maiden politik bir şey değildi. Efsanelerden falan bahseder durur. O zamanlar zaten biz her şeyi dinliyorduk. Metal dinledik, Rock dinledik falan. Yani Punk dinleyene kadar bayağı bir şeyler dinledik. Rock'ın o şapşallığından, o endüstri olmuş halinden hiç hoşlanmıyorduk açıkçası. Punk bize direkt daha politik geliyordu. Söylüyorum işte ikimizin aile formatı, yaşadığımız yerler de önemli. Bana Punk diyene ben Punk'ım diyemem. Benim anladığım Punk, etikete veya bir yaftaya ihtiyaç duymaz. Ama insanlar en marjinal halinin o olduğunu düştünüyorlar Türkiye'de. Bir okul var, bu okul Metal'den başlar Punk'la son bulur. Sen Punk'ta marjinalliğinin farkına vanrsın. Sonra da yaş kemale erince bu modeller caz dinlemeye başlıyorlar. Böyle de bir evrilme sözkonusu.

Müzik yaptınız mı?

Enis: Benim ortaokuldan bir gitarım vardı. Gitanm olduğu için zaten müzikle ilgilenmeye başladım. Önce lise orkestrasında çaldım sonra Regorge, bir ara Nicht Persönlich Nur Arbeit isimli bir grupta çaldım vardı ve sonra Crunch.

Regorge grubunu şimdi nasıl hatırlıyorsun? Nasıl sınıflandırıyorsun, sence diğer gruplardan bir farkı var mıydı?

Enis: Regorge değil de daha sonraki Crunch dönemini daha fazla hatırlıyorum. Daha enerjik geliyordu. Biz o zamanlar müzik yapmayı enerji boşalımı, içindeki şeyin dışavurumu olarak adlandırıyorduk. Ben düz ritmi sevmiyordum. Daha bütüncül algılamak gerekirse, o aksak ritmlerin olması, o kopukluklar hepsi bana tümleşik bir şey gibi geliyordu. Ve yani güzeldi. Bugün hala dinlesem coşarım. Her şeyin zaten düz, doğru gitmediği hissi hayatımın her yarıma hakimdi, kendi adıma, aksaklığı, beklenmeyen duruşları hep ifadeyi güçlendiren öğeler olarak ve çalarken tüm enerjileriyle hissediyordum. Ve benim için tamamıyla bir patlamaydı çalmak, her şeye rağmen sindirmek zorunda kaldığım onca lokmayı çıkarmak gibiydi ve işin diğer kısmı, eğer konserse seyircinin bu duruma tanıklık etmesi, bana göre müzikten çok eyleme tanıklık etmesi demekti.

Sizin için bütün o Punk kültürü, fanzinler şu anda ne ifade ediyor?

Zoban: Geri dönüp bakınca her şeyin bir saçmalık olduğunu söyleyebilirim. Birlikte yaşadığımız adamların o dönem içinde aslında bir pozcu olduğunu ve salak olduğunu görebiliyorum şu an.

Enis: Benim için bugün gerçekten ikircikli bir durum hakim, o

zamanlar güvendiğimiz ve enerjisi olduğuna inandığımız altkültür, ki bu aslında bahsettiğim, yani tüm politik kimliğiyle burada olandan ziyade orijinal memleketindeki altkültür artık kültürü besliyor. Altkültüre karşı durmayan kültürün de, kabaca kendisindeki aksaklıkları gideren altkültürü, gençlik hareketi olarak algıladığım düşünüyorum. Hadisenin orijinalinin böyle olduğunu düştınürken sahnenin tümü benim için, bir muhalefet örneğinden çok o dönem için zemininden edilmiş yerli gencin sesi ve görüntüsü gibiydi. Kendisine önerildiği gibi olmak istemediği çok açıktı ama ne olmak istediğiyle ilgili olarak da kaç kişinin fikri vardı bilmiyorum.

Salaklıktan kastın ne?

Zoban: Hesapta biz de onlarla birlikte, onların da hayata karşı bir isyanı olduğunu zannedebilirdik. Ama aslında bana hiç de öyle gelmiyor. Bu dönemden geriye bakınca tabii öyle geliyor. O dönemde insanları itmişliğimiz yok yani. Geriye bakınca fanzinlerin, Punk müzisyenlerin ne söyledikleri hakkında bugün bayağı kesin yargılarım var.

Enis: O zamanlar ait olduğun gruba aslında yabancı olmaya başlıyorsun ve içinde görememeye başlıyorsun. Yani her şeyden irite olmaya başlıyorsun. Ondan sonra zaten ya her şeyden çekiliyorsun ya da kendi yapacaklarını yapıyorsun.

Zoban: Mesela benim politik dünya görüşlerim değişmedi. On beş yıl önce neysem hala öyleyim ama hala da bir şeyler bulamıyorsan burada demek ki bir kabızlık var. Şimdi geriye baktığımızda, o zamanlar yazılıp çizilen, söylenen laflardan etkilenmiş olabiliriz, ama bir tane birey veya yayın samimi gelmiyor şimdi, güvenemiyorum. Bunlar niye devam etmedi diye bir üzüntüm yok, zaten bunlar koca bir saçmalıktı. O dönem kıymet verdiğim insanlar şu an benim için hiçbir şey ifade etmiyorlar.

Enis: Ama bak bu da ilginç. Farklı şeyler yapıyorsan da insanlarla yine de bir beraberlik anyorsun...

Zoban: Ben kıymetin kıymetsizliğe dönüştüğünü söylemek istiyorum. Fikirler üretecek bir insan kitlesi olduğunu düştınmüyorum. Azdık mazdık ama kendi halimizde yaşıyorduk.

Enis: Ben size o zamanın ve Türkiye'nin muhalif müziğini söylüyorum; Arabesktir.

Zoban: O zaman herkes İngilizce şarkı söylüyordu ve bu beni geriyordu açıkçası. Şimdi peki niye on yıl önce İngilizce şarkı yapanlar Türkçe şarkı söylüyorlar. Bence bu gelişme sırf ekonomik kaygılar

yüzünden oldu. Buna da hiç saygı duymuyorum. Müziğe öyle bir ruhla başlayıp da sonradan tüm politik söylemi kaybedip eften püften şarkı sözleriyle “Biz bu ülkede Punk’ın mirasçılarıyız” diye ortalıkta dolaşmak ve Punk yaptığını söylemek bir saçmalıktır. Neticede Türkiye’deki Punk saçmalıktan başka bir şey değil aslında.

Enis: Her yerde öyle belki. Ürün endüstriye açılıyorsa sen neyin muhalefetini yapıyorsun artık? Kaldı ki en bireysel üretimde bile böyle. Ben bunun her zaman tedirginliğini yaşıyorum, yaptığım resmin, heykelin tek olsa bile durduğu/bulunduğu yer çok önemli, anlamı topyekün değişiyor.

Zoban: Evet ya, neyden bahsediyoruz biz aslında?

Gorgor: "T.C. Kültür Kolajı"

> > > *Emek Can*

YAZILARI DAKTİLODA YAZ. FOTOĞRAFLARI KES. UYGUN ESTETİKTE BİR FONUN ÜZERİNE YAPIŞTIR. YAPIŞTIRMA İŞLEMİNİN ÇOK DÜZGÜN OLMASI LAZIM. KENARLARDAKİ ÇİZGİLER VE KESİM İZLERİ BELLİ OLMAMALI. TASLAKLARI TEKRAR TEKRAR FOTOKOPİCİYE GÖTÜRECEĞİN İÇİN SAĞLAM OLMALILAR, MATERYALLER DÖKÜLMEMELİ. YAZIYA UYGUN BİR FOTOĞRAF BULMAK İÇİN YÜZLERCE SAYFA DERGİYİ ARAŞTIR. SABAHLARA KADAR UYUMAYARAK, ESKİ MODEL DAKTİLOYU DÖVE DÖVE DERGİ SAYFALARINI YAZ. BİLGİSAYAR YOK. İNTERNET YOK. SAĞ TUŞ TIKLA ?SAVE ET? YOK. MAKET BIÇAĞI VE FOTOKOPİ VAR SADECE. YÜZLERCE SAYFA FOTOKOPİ ÇEKTİRMEK İÇİN PARA YOK. BİRİKTİR VE AMACINA UYGUN KULLAN. DAHA ÖNCE LİSE SIRALARINDA DERS İÇİNDE KOLAJLADIĞIN DERGİ SAYFALARINI, YİNE BİR SABAH İLK DERSLERE GİRMEYEREK FOTOKOPİCİYE GÖTÜR. ELEMANIN İLK ÖNCE SAYFALARDAKİ TUHAF YAZI VE RESİMLERE, SONRA DA SENİN SURATINA DİK DİK BAKACAĞI KESİNDİR. İLK DUYACAĞIN ŞU OLACAKTIR: "BU SAYFALAR ÇOK TONER YER, NORMAL FİYATA ÇEKEMEM". ÇOĞALTILMIŞ DERGİLERLE TEKRAR OKULA DÖN, MÜDÜR YARDIMCISINA GEÇ KALMANIN NEDENİNİ BİNBİR ALAVERE DALAVERE İLE AÇIKLA. DERS ZAMANI SAYFALARI SIRASINA GÖRE ZIMBALA. OKULDAN SONRA ARTIK ÇEŞİTLİ MÜZİK DÜKKANLARINA DAĞITIM YAPABİLİRSİN.

89'UN SONUYDU SANIRIM, ORTAOKULDA BİR ARKADAŞIN DOSYASINDA GÖRDÜĞÜM YAPIŞTIRILMIŞ KARİKATÜR ORİJİNALLERİ DİKKATİMİ ÇEKMİŞTİ. SORDUĞUM ZAMAN ALDIĞIM YANIT, ZAMANIN MİZAH DERGİSİ ÇARŞAF' IN HER CUMARTESİ AMATÖR KARİKATÜRİSTLER İÇİN DÜZENLEDİĞİ BİR KURSA GİTTİĞİ VE BUNLARI ORADAN ALDIĞI İDİ. BİR SONRAKİ HAFTA BENDE O KURSA GİTTİM VE BÖYLECE KARİKATÜR ÇİZME MACERASININ İÇİNDEYDİM. DEV GAZETE BİNALARI, HIZLA DÖNEN, KAĞIT VE İNSAN HARCAYAN BASIN ÇARKLARI, KURNAZ PROFESYONELLER VE HEYECANLI AMATÖR ÇİZERLER İLE DOLU ÜRETİM DÖNEMLERİ. ON SENE ÖNCESİNDE YAŞANAN ASKERİ DARBENİN GETİRDİĞİ KISITLAMALAR, UYGULANAN KONTROLSÜZ LİBERAL EKONOMİNİN GETİRDİĞİ ÇÖKÜNTÜ, ÜLKEDE DEĞİŞEN DEĞERLERİN GETİRDİĞİ BOCALAMA İLE YOKLUKLAR, BASKILAR VE CAN SIKINTISI. LİSEYE BAŞLAMAMLA BERABER, MÜZİK DE

HAYATIMA EN AZ RESİM VE KARİKATÜR KADAR GİRDİ. TANIMADIĞIN, AÇLIĞINI DUYDUĞUN BİR FANTEZİ DÜNYASI VE BELKİ BUNDAN DA ÖNEMLİSİ DAVRANIŞ, MODA VE BENZERLERİNLE AİT OLDUĞUN TOPLULUK İLE AİT OLDUĞUN (YA DA OLMADIĞIN) YERİ İFADE ETME İSTEĞİ.

EVİN YAKINLARINDA BİR GÜN SOKAKTA DOLAŞIRKEN, BİRİ AŞIRI CILIZ VE UZUN BOYLU DİĞERİ ONUN TAM ZITTI ŞİŞMAN VE KISA BOYLU İKİ YAŞITIM YANIMA GELEREK ÜZERİMDEKİ EXPLOITED T-SHİRT'ÜMÜ NEREDEN ALDIĞIMI SORDULAR. O DAKİKADAN İTİBAREN İKİ SOKAK ÜSTÜMÜZDEKİ TUHAF TÜRKİYE MANZARASINDA (MERTER'İN MODERN BLOK APARTMANLARI VE ŞEHİRE YENİ GÖÇ ETMİŞ EN ALT GELİR GRUBUNUN YERLEŞİM BÖLGESİ TOZKOPARAN GECEKONDULARININ BİR SOKAĞIN İKİ TARAFINA KONUŞLANDIĞI) OTURAN TOLGA VE ORKUN'LA ARKADAŞ OLDUM. ORTAK NOKTAMIZ AYNI YAŞTA OLMAMIZ, AYNI GELİR GRUBUNA AİT AİLELERDEN GELMEMİZ VE EN ÖNEMLİSİ DE DİNLEDİĞİMİZ MÜZİKLERDİ. SAHİP OLDUĞUMUZ KAYIT KASETLERİ BİRBİRİMİZE ÇEKİYOR, MÜZİK HAKKINDA SABAHTAN AKŞAMA KADAR DEVAM EDEN VE BİR SONUCA ULAŞAMAYACAĞI KESİN OLAN TARTIŞMALAR YAPIYORDUK. TOLGA VE ORKUN'UN KENDİSİNDEN PEK MEMNUN OLMADIKLARI BİR BASÇI İLE BERABER VIOLENT POP İSMİNDE BİR PROTO-HARDCORE GRUPLARI VARDI. İLK TANIŞTIĞIMIZ GÜNLERDE SADECE GİYİNİŞİME VE DİNLEDİĞİM MÜZİKLERE BAKARAK BANA VOKALİSTLİK TEKLİF ETTİLER. PEKİ AMA BENİM BÖYLE BİR YETENEĞİM VAR MIYDI? NE ÖNEMİ VAR... ONLAR DA ZATEN KENDİ ENSTRÜMANLARINI ÇALAMIYORLARDI. BUNU ÖRNEKLEMENİN AMACI, O GÜNLERDE YAŞADIĞIMIZ GENÇLİK KÜLTÜRÜNÜN DAVRANIŞ MODELİNİ AÇIKLAMAKTIR. SADECE ARKADAŞ OLDUKLARI İÇİN BU KÜLTÜRÜ YAŞAMAYA BAŞLAYAN VE SAHİPLENEN LİSELİLER ÇEVRESİNDEN DAHA FAZLASI DEĞİLDİR SÖZ KONUSU OLAN.

BENİM İÇİN OKUDUĞUM GÜZEL SANATLAR LİSESİ VE MİZAH DERGİLERİ DOLAYISI İLE GÖRSEL SANATLAR DAHA CAZİP BİR SEÇENEKTİ VE VIOLENT POP'A BİR ELEMAN OLARAK KATILMASAM BİLE TOLGA VE ORKUN İLE MERTER'İN İLK PUNK KONSERLERİNİ VERDİĞİMİZİ İDDİA EDEBİLİRİZ. HATIRLADIĞIM KADARIYLA EN CİDDİ DENEMEMİZ, APARTMANLARININ ÖNÜNDEKİ BOŞLUĞA BATERİYİ VE GİTAR ANFİLERİNİ TAŞIYARAK, TAMAMEN GECEKONDUDA YAŞAYAN ÇOCUKLARA "PERFORME ETTİĞİMİZ" NOISE-HARDCORE DENEMELERİDİR Kİ YUKARDAN YAĞAN TÜKÜRÜK VE TAŞ YAĞMURU ALTINDA KİM BUNUN "GERÇEK" BİR PUNK KONSERİ OLMADIĞINI İDDİA EDEBİLİR?

BU ARALAR ELİMİZDEKİ TEK TÜK UNDERGROUND PLAK VE DERGİLERİN İÇİNDEKİ ADRESLERE MEKTUPLAR YOLLAYARAK YURTDIŞINDAKİ EMSALLERİMİZLE KONTAK KURMAYA BAŞLAMIŞTIK. BUNLAR O ZAMANLAR GEÇERLİ OLAN TAPE-TRADING (YAZIŞTIĞIN KİŞİNİN LİSTESİNDEN SEÇTİĞİN DEMO VE ALBÜMLERİ BİR 90'LIK KASEDE KAYDETMESİNE KARŞILIK, SENİN DE ONA AYNI KIYAĞI YAPMANDIR) VE FANZİN TAKASLARIDIR. EŞ ZAMANLI OLARAK, İKİ SOKAK AŞAĞIDA YAŞAYAN BEN VE İKİ SOKAK YUKARIDAKİ ORKUN & TOLGA İKİLİSİNİN FARKLI FANZİNLER HAZIRLAMAYA BAŞLADIĞINI FARKETTİĞİMİZ ANDA, BUNLARI BİRLEŞTİRİP GORGOR'U ÇIKARMAYA BAŞLADIK. BUNUN ÖNCESİNDE İSTANBUL'DA ANCAK BİR ELİN PARMAKLARI KADAR FANZİN YAYINLANMIŞTI FAKAT GORGOR'UN EKSTREM HARDCORE/PUNK/NOISE/METAL TÜRLERİNE ODAKLANMASI İLE KENDİ ADINA ARANILAN&MERAK EDİLEN BİR FANZİN HALİNE GELMESİNE BİZİM DE ŞAŞIRDIĞIMIZ KESİNDİ. İLK BİR-İKİ SAYISINDA "ELDE OLMAYAN NEDENLERDEN ÖTÜRÜ" BAZI YABANCI DERGİLERDEN ARAK YA DA ÇEVİRİ MATERYAL KULLANMAMIZA RAĞMEN, DAHA SONRA BU İŞTE USTALAŞARAK TAMAMEN D.I.Y. KÜLTÜRÜNÜ SAHİPLENDİK.

DERGİ ARTIK BİZİM KONTROLÜMÜZDEN ÇIKIP, TALEP EDİLMEYE BAŞLANDIĞI DÖNEMLERDE, NİYE YENİ SAYIYI ÇIKARTMIYORSUNUZ?, NİYE BU KADAR UZUN SÜRÜYOR? HAFTALIK YAPSANIZA ŞEKLİNDE BASKILARA DA MARUZ KALIYORDU. BİZ YİNE DE BİLDİĞİMİZİ OKUMAKTAN DA GERİ KALMIYORDUK. DERGİDE KİMİN HAKKINDA NE YAZILDIĞI ÖNEMLİYDİ. YAZI ARALARINA YA DA FONLARA SIKIŞTIRILMIŞ KARGACIK BURGACIK YAZILAR DİKKATLE OKUNUYOR, EĞER BEĞENİLMEYEN BİR ŞEYLER ÇIKARSA DERGİ EDİTÖRLERİNDEN HESAP SORULUYORDU. BİR MÜZİK DÜKKANI SAHİBİ HAKKINDA YAZDIĞIMIZ ".....GERİ ZEKALI" YA DA KIZLARDAN OLUŞAN BİR GRUP HAKKINDA YAZDIĞIMIZ "....' IN G.TÜ BÜYÜK" ŞEKLİNDEKİ KARALAMALAR, İTHAM EDİLENLERİ KIZDIRARAK ÜZERLERİMİZE YÜRÜMESİNE BİLE SEBEP VEREBİLİYORDU.

YÜZDE YÜZ KENDİ ÇABAMIZLA MEKTUP YOLUYLA YAPILAN DERGİ RÖPORTAJLARI İLE UNDERGROUND DERGİLER VE DAĞITIMCILARDAN TOPLADIĞIMIZ MATERYALLERİN BİR ARAYA GELMESİ, YAPTIĞIMIZ İŞE SADECE BİR ÖZGÜNLÜK KATMAKLA KALMAMIŞ AYNI ZAMANDA SÖYLENEN SÖZLER VE SAVUNULAN SLOGANLARIN ALTININ DA DAHA SAĞLAM DOLDUĞUNU BİZE GÖSTERMİŞTİ. MADEM Kİ "BÜYÜKLERİMİZDEN" BİZE KALAN SİSTEME KARŞIYDIK, O YÜZDEN ONU YARGILAMAKLA YETİNMEYECEK AYNI ZAMANDA ONA ZARAR VERECEKTİK. İŞTE

ZARAR VERME YÖNTEMLERİNDEN BİR TANESİ: YURTDIŞINA DERGİLERLE YA DA KASETLERLE DOLU AĞIR BİR PAKET GÖNDERECEKSİN. HER SEFERİNDE POSTA PARASI ÖDEMEK İŞİNE GELMİYOR MU? O ZAMAN YAPIŞTIRDIĞIN PULLARIN ÜZERİNE İNCE BİR TABAKA OLARAK YAPIŞTIRICI SÜR. GÖNDERDİĞİN KİŞİYE VERECEĞİ YANIT MEKTUBU İLE PULLARINI DA GERİ POSTALAMASINI TEMBİH ET. PULLARIN GERİ GELDİĞİNDE, ÜZERİNDEKİ DAMGALARI KOLAYCA SİLEBİLİRSİN. TEKRAR TEKRAR AYNI YÖNTEMİ KULLAN. İŞTE, KARŞINDAKİ SİSTEM ÇÖKMEKTEDİR!!!

GÜNÜMÜZDE HEPİMİZİN HAYATINI KOLAYLAŞTIRAN (UHH ???) İKİ TIK SİSTEMİNE DAYALI DİJİTAL VERİTABANI O GÜNLERDE HENÜZ KAMU TARAFINDAN KULLANILAMAMAKTA OLDUĞU İÇİN, HER İŞLEM İÇİN SÜREÇ UZUYORDU. RÖPORTAJ YAPMAK İÇİN POSTA YOLUYLA SORU GÖNDERDİĞİNİZ GRUP YA DA ŞAHISLARDAN GELECEK CEVAPLARIN UZAMASI, HER GEÇEN GÜN BOŞ POSTA KUTUSUNA BAKILARAK KEŞFEDİLEN YENİ KÜFÜRLERE YOL AÇARDI. BUGÜN ARTIK BÜTÜN AÇIKLIĞIYLA FARKINA VARDIĞIMIZ GİBİ İŞİ ESAS ÇEKİCİ KILAN BEKLİ DE O ZORLUK-İMKANSIZLIK ARASINDA GİDİP GELEN "BENZERSİZ AKTİVİTELERE" SAHİP OLMA İSTEĞİYDİ.

NE İÇİN BU YOLDAYDIK? ÇÜNKÜ, HİÇ KİMSENİN SAHİP OLMADIĞI, BÜYÜKLERİMİZDEN ÖĞRENEMEYECEĞİMİZ, ÇEVREMİZDEKİ HERKESE ŞAŞKINLIK HİSSİ VEREN, TANIMLANAMAYAN BİR ZEMİNDE DURMAK İSTİYORDUK. BENZERLERİMİZ YOKTU YA DA BİZ KİMSEYE BENZEMEMEYİ TERCİH EDİYORDUK. PEKALA, O ZAMAN ŞU SORUYU SORMANIN VAKTİ GELDİ: BİZ KİMDİK?

DAHA ÖNCE DEĞİNİLDİĞİ GİBİ BİZ LİSELİ ARKADAŞLAR ÇEVRESİYDİK. ANORMAL İNSANLAR MIYDIK ? SANIRIM DEĞİL. ÇOĞUMUZUN AİLELERİNE BÜYÜK PROBLEM YARATMAYAN DAVRANIŞ BİÇİMLERİ İLE NORMAL YA DA BAŞARILI ÖĞRENCİLİK HAYATLARI VARDI. BUNUN DIŞINDA DA MÜZİK VE RESİM GİBİ İLGİ ALANLARI. KENDİMİZİ İFADE ETMEK İÇİN KULLANDIĞIMIZ "PUNK", "HARDCORE", "ANARCHY" GİBİ KAVRAMLAR, FARKLI OLDUĞUMUZU DÜŞÜNMEMİZ VE GURURLU GENÇ KIÇLARIMIZIN TAVANA VURMASINDAN ALDIĞIMIZ ZEVK BİR KENARA BIRAKILIRSA, ACABA NE KADAR İÇSELLEŞMİŞTİ? YAYINLADIĞIMIZ DERGİLERDE DÖŞENDİĞİMİZ İDDİALI SLOGANLAR, DİNLEDİĞİMİZ VE ÜYESİ OLDUĞUMUZ MÜZİK GRUPLARININ ÇIĞLIK ÇIĞLIĞA HAYKIRDIĞI ANTİKAPİTALİZM, ANTİKONFORMİZM, ANARŞİ VE EŞİTLİK, VEJETARYENİZM GİBİ AJİTASYONLARI GÜNDELİK HAYATIMIZDA BİZE NASIL YÖNVERİYORDU? İŞTE BİRKAÇ ÖRNEK:

90'LI YILLARIN İLK YARISININ SONLARI. BEYOĞLU'NUN ARKA SOKAKLARINDA, ORTASINDAN BOK AKAN BİR BAR. İKİ-ÜÇ PUNK GRUBUMUZUN VERDİĞİ BİR KONSERDEYİZ. BİRA VE SİDİK KOKUSUNA KARIŞAN KESİF TER BUHARLARI İÇERİSİNDE, ESTRÜMANLARINI ÇALMAKTAN ÇOK DÖVEN GENÇLERİN, KENDİNDEN GEÇİRDİĞİ, "ANARŞİST YÜKSEK İDEALLERE" SAHİP "SEÇİLMİŞ KİTLE" EĞLENMEKTEDİR. VÜCUTLAR TER İÇERİSİNDE, DİŞLER KENETLİ, ÜST BAŞ YIRTIK TEPİNİLİRKEN BİR ANDA BİR SLOGAN, FUTBOL MAÇLARINI HATIRLATAN BİR MAÇO VURGUYLA HER AĞIZDAN AYNI ANDA TEZAHÜRAT ŞEKLİNDE YÜKSELİR "WE WANT ANARCHY... WE WANT ANARCHY... WE WANT....." BİR ANDA KALABALIĞIN ARKA SIRALARINDAN ÖNCE NERDEN GELDİĞİ ANLAŞILAMAYAN BAŞKA BİR SLOGAN YÜKSELİR. "Sİ-VA-SIIINNNN —HEE-SAAA-BIIII-SOO-RUU-LAAA-CAAAKKKKK". BÜTÜN GÖZLER AYNI ANDA BU SESİN SAHİBİNE YÖNELİR. "Sİ-VA-SIIINNNN -HEE-SAAA-BIIII-SOO-RUU-LAAA-CAAAKKKKK". ORTADA BUZ GİBİ BİR SESSİZLİK OLUR VE ZAMAN HAVADA ASILI KALIR. GENÇLER ANARŞİ İSTEMEKTEDİR, TALEP EDİLEN BUDUR. ŞİMDİ KARŞILARINA SİVAS'LA İLGİLİ SORULMASI BEKLENEN BİR HESAP ÇIKMIŞTIR AMA BU KONUDA BİLGİLERİ YOKTUR. EN İYİSİ ANARŞİ İSTEMEYE DEVAM ETMEKTİR, HEM O SİVAS-MİVAS FİLAN NERESİDİR, ORADAKİ HESABIN "PUNK" İLE NE ALAKASI OLABİLİR Kİ?

90'LI YILLARDA YAŞANANLAR, ADINA PUNK DENSİN, HARDCORE DENSİN, UNDERGROUND HAREKET DİYE AÇIKLANSIN, ANARŞİ İLE DESTEKLENMEYE ÇALIŞILSIN. AİLESİNİN MUHAFAZAKARLIĞI HEPİMİZ TARAFINDAN BİLİNEN BİR "PANKÇI" ARKADAŞIN EFSANEVİ VECİZESİ HALA AKILLARIMIZDAN ÇIKMIYOR: "BİZİ MAHALLEDE DELİKANLIYIZ, İSTİKLAL'DE PANKÇIYIZ".

PROBLEM = "BİR DÜŞÜNCE HAREKETİNİ YA DA KAVRAMI, SADECE ESTETİK VE DAVRANIŞ BİÇİMİ OLARAK ALGILAYARAK ROMANTİKLEŞTİRİRSEK, GERÇEKTE SÖYLEMEK İSTEDİĞİ DÜŞÜNCEYİ ALGILAMAYIZ. ÖYLEYSE, YA KÖTÜ BİR "ESPRİ KOPYASIYIZ"

YA DA BAŞARISIZ BİR KARİKATÜR FİGÜRÜ".

O YILLARDA AKTİF OLAN BİR HARDCORE GRUBUNUN VOKALİSTİ VE SÖZ YAZARI ARKADAŞIMIZI BABASININ İŞYERİNDE ÇALIŞIRKEN ZİYARET EDERDİM. DUVARDA ASILI OLAN ŞIK BİR ÇERÇEVE İLE SÜSLENMİŞ TURGUT ÖZAL PORTRESİ ALTINDA OTURUR PUNK, HARDCORE VE ANARCHY "İŞLERİNDEN" MUHABBET EDER, GETİRTTİĞİMİZ PLAKLARI, DERGİLERİ VE YAZIŞTIĞIMIZ KİŞİLERİ

BİRBİRİMİZİ ÇATLATIRCASINA ANLATIRDIK. TEPEMİZDE ASILI, O TONTON GÜLÜŞLÜ TURGUT PORTRESİ OLANCA SEVİMLİLİĞİ İLE BENİ RAHATSIZ EDER, ADETA İZLENİYORMUŞUZ HİSSİ VERİR YA DA ÖNÜNDE KONUŞMAKTAN HOŞLANMADIĞIN BİR TANIDIĞININ ORDA OLMASI ATMOSFERİ YARATIRDI. BİR GÜN DAYANAMAYIP "YAHU ...., BUNUN BURDA NE İŞİ VAR, KİM ASTI BUNU?" DİYE SORDUĞUMDA, ARKADAŞIN VERDİĞİ CEVAP BİR BAŞKA EFSANE VECİZE OLARAK AKILLARIMIZDAN SİLİNMİYOR: "BİZ ASTIK, HEM NOOLACAK Kİ ÖZAL BÜYÜK ADAMDIR. SEÇİMLERDE DE OYUMU ONA VERİRDİM.? BUNA BİR ŞEY EKLEMEYE GEREK VAR MI?

BİRKAÇ AY ÖNCE BİR SOKAK DUVARINDA SPRAY İLE YAZILMIŞ BİR GRAFFİTİ GÖRMÜŞTÜM KOCAMAN. "ÖZENTİ GENÇLİK" YAZIYORDU. KOCAMAN HARFLERLE DUVARA "ÖZENTİ GENÇLİK" YAZABİLEN O ÇOCUKKİŞİ, BAZI ŞEYLERİ ÇOKTAN FARKEDİP GRAFFİTİ ARACILIĞIYLA DALGASINI GEÇMİŞTİ. CONVERSE GİYEREK, SAÇLARINI MOHİKAN YAPARAK, PANTOLONUNU YIRTARAK, SAĞINI SOLUNU ROZETLERLE DOLDURARAK, İNTERNET'TEN SİPARİŞ VERİP "T-SHIRT" GETİRTEREK "PUNK" OLAMA ZSIN. DR. MARTENS GİYEREK "ANARŞİST" OLAMAZSIN. ÜLKENİN EN İYİ ÜNİVERSİTELERİNDE OKUYARAK VE YÜKSEK LİSANS SINAVLARINI KAZANMAK İÇİN AYLARCA EVDEN ÇIKMAYARAK BEN "UNDERGROUND'UM" DİYEMEZSİN. BU YAZI, SON MODEL PLAZMA TELEVİZYONLAR SATIN ALARAK, AY BAŞINDA HESABINA YATACAK DOLGUN MAAŞINI BEKLEYEREK, İNTERNETTEN BEDAVA MP3 İNDİRİP BUNLARI DVD'YE KAYDEDEREK, AİLESİNİN VERDİĞİ PARAYLA CADDEDE PANK GEZEREK, SERGİ AÇILIŞLARINDA BEDAVA İÇKİLERİ İÇEREK, BARLARDA CEBİNDEKİ PARAYI SONUNA KADAR BİRA İÇİP HARCAYARAK "ANARCHY" DİYE BAĞIRANLARA İTHAF EDİLMİŞTİR.

% 30

> > > *ALEXIS*

"Satıcı değil fanzinci"

Yıl 1992. Okullar kapanmış ve 15-16 yaşlarındaki bizler için hayattaki tek amaç “eğlenmek” idi. Bilgisayarlar, henüz gündelik hayatla tanışmamış ve bizim için ataricideki “kick-off”’tan ibaret olduğundan, bilgisayar başında “bireysel takılmak” çok da cazip birşey değildi. Yapılabilecek en iyi şey “arkadaşlarla ortak birşeyler” yapmak ve beraber vakit geçirmekti. O sıralar müzik yaptığım mahalle arkadaşım dayısının yanında “Laleli underground piyasası”nda çalıştığından, yapabileceğim en iyi şey haliyle top oynamaktı. Arkadaşlarımdan biri bir mahalle maçı sırasında sakatlanıp, asfalt sahalara bir süre veda etmek zorunda kalınca, onunla sakatlığı geçene kadar evde vakit geçirmeye başladık. Evde Inter Star, pişpirik bir yere kadardı ve can sıkıntısından bir fanzin yapmaya karar verdik.

90’lı yıllardan önce alternatif müziğin takip edildiği (ki o zamanlar alternatif müzik “Heavy Metal” idi ve Rock dinleyeni de, Punk dinleyeni de, Heavy Metal dinleyeni de bir şekilde “metalci” sınıfına giriyordu!) kayrıaklar çok sınırlıydı. Abdülkadir “Aptülika” Elçioğlu’nun mizah dergilerindeki köşesi, Güneş gazetesinin gençlik eki, Boom Müzik dergisiyle birlikte verilen Meridyen eki, Blue Jean dergisindeki iki sayfalık “heavy metal köşesi” ve Metal Hammer, Kerrang gibi yabancı dergiler bu kayrıaklardan aklıma ilk gelenler...

90’lı yılların başı Türkiye’de fanzinler açısından bir başlangıç noktasıydı. O zamanlar “fanzin” olarak adlandırılabilecek bildiğim Laneth ve Mega Metal vardı. Fakat bu dergilerdeki “metal” muhabbetler çok da ilgimi çekmediği için birinin elinde görmedikçe okumuyordum. Moribund Youth elemanlarının çıkardığı Regorge dergisini bir konserde ellerinde satarlarken görmüş, fakat o zaman param sadece demolarını almaya yetmişti. Mondo Trasho’yu, isminden dolayı thrash metal dergisi sanıp, burun kıvıracak kadar da ilgisizdim. Disguast’ta gördüğüm Gorilla Biscuits yazısı ile “Hardcore” dinleyen birileri varmış diye şaşırmıştım. “Bu tepenin arkasında Hardcore’cular yaşıyormuş” efsanesine uzun süre inandım. Biz, bulduğumuz bir tane Asteriks çizgi romanının üzerine sayfalarımızı yapmaya başladık. Bizim sakat sağ açık Möller, bir şekilde daktilo ve “ofis malzemeleri” muhabbetlerine aşinaydı. Elle hazırladığımız başlıkları büyütmek için beni fotokopiciye yolladığında, ilk kez tanıştığım fotokopi makinesinin yapabildiklerine hayran kalmıştım: Elimdeki logoyu büyütmüştü!

Elimizdeki iki üç tane Metal Hammer, Kerrang dergisinde gördüğümüz Hardcore gruplarının yazılarını toplayıp, bunları mahallede tanıdığımız kolejde okuyan birilerine çevirtiyorduk. Elimizde bir Gang Green, bir Extreme Noise Terror yazısı, bir de ne alakaysa bir yemek tarifi vardı. Biz hani hani fanzin için çalışırken, bir gün aşağı mahallenin metalcisi Emek geldi. Ne o dergi mi yapıyorsunuz? O boyutta fotokopi kağıdı yok, o sayfalan nasıl birleştireceksiniz gibi çeşitli şeyler söyledi. Onu o sıra kovduk ama içimize kurt da düştırmüştü. Bu sıra Emek de bir fanzin hazırlamaya başlamış ancak hem elindeki onlarca Metal Hammer, Kerrang dergisi ile fanzine konabilecek malzeme olarak, hem de karikatürist olduğu için yetenek olarak bizden üstündü. Aramızda bir süre, önce kim çıkartacak yanşı sürdükten sonra ben daha fazla dayanamadım ve elimizdeki iki çeviri yazıyla Emek'in fanzinine transfer oldum. Zaten bizim sakat eleman da soğumuştu bu fanzin muhabbetlerinden. war grubunun bir şarkısı Emek'in fanzinin adı olmuş ve böylece Gorgor çıkmıştı. Kapaktaki Venom'dan ve içeriğindeki gruplardan haz etmesem de, katkıda bulunmak hoşuma gidiyordu.

Bu sırada bizim müzik grubu olayı da bitmiş ve fanzin vakit geçirebileceğim tek şey olmuştu. Her ay düzenli çıkardığımız iki üç sayıdan sonra, artık fanzinde kendi bölümüm olmasına karar vermiş ve sekiz sayfalık Hardcore Holocaust adında, kapağını Emek'in yaptığı bir ek fanzin hazırlamıştım. İçerik olarak Youth Of Today grubundan Ray Cappo ile yaptığım kısa bir röportaj, Emek'den aldığım Regorge fanzininde görüp iletişime geçtiğim birkaç grubun iletişim adresleri ve albüm kritikleri yer alıyordu. Gorgor'un beşinci sayısı ile birlikte, içeriği de gelişmeye başlamış ve yabancı dergilerden çeviri yazıların yerini, yerli ve yabancı gruplarla posta yoluyla yapılan röportajlar almaya başlamıştı. Fanzinde yer alan albüm tanıtımları ile birlikte verilen iletişim adresleri, yeraltı camiası için gerçek bir kayrıak haline gelmişti, içeriğin tamamen kendi kayrıaklarıyla hazırlanması nedeniyle daha önce düzenli olarak çıkan birkaç sayıdan sonra, diğer sayıların çıkış zamanları uzuyordu. Daha önceleri aralarında neredeyse bir ay fark olan sayılar, beşinci ile altıncı sayı arasında beş ay, altıncı ile yedinci sayılar arasında on ay gibi bir farkla çıkmıştı...

Artık bünye, prit ve toner kokusuna bağımlı hale gelmiş, geri dönüştı olmayan bir denizde yol almaya başlamıştım. Yurtdışından görsel malzeme açısından zengin fanzinler geldikçe, onlardan esinlenerek fanzinde politik imgeler de kullanmaya, apartmanda atılmak üzere toplanan gazete ve dergileri alıp, işime yarayacağını düştındüğüm haber ve fotoğraflan, güzel harfleri kesmeye başladım. Hardcore Holocaust olarak bir sayı daha çıkardıktan sonra içeriğinden sıkılmaya başlamıştım, çünkü hardcore ile ilgilenen insanlar yok denecek kadar

azdı ve fanzinde adres yazmama ve isteyenlere tanıttığım albümleri çekmemize rağmen mektup yazan olmuyordu. O zamanlar Coelacanth ve Amargi gibi bir fanzinden çok "dergi" olan politik yayınlan saymazsak, politik içerikli fanzin neredeyse hiç yoktu. Hepsinin temeli müzik, özellikle de heavy metal ağırlıklıydı.Aziz Nesin'e gönderme yaparak %30 adında politik bir fanzin yapmaya karar verdim. Gorgor'un 6. sayısında yine ek olarak, bu adla birkaç absürd sayfadan oluşan sıfmncı sayıdan sonra artık tek başıma bir fanzin çıkartmam gerektiğini düştındüm.

O seneki yaz tatili sırasında İstanbul dışında teyzemlerde kalıyordum. Oldukça boş vaktim ve evde kesilmeye hazır tonlarca dergi vardı. Bazı sayfalan el yazısı, bazı sayfaları elimde daktilo olmadığı için tek tek dergi ve gazetelerdeki 9-10 punto büyüklüğündeki harfleri keserek, bazı sayfalan ise sonradan bulduğum bir daktilo ile hazırlıyordum. Fanzini hazırladığım sırada Sivas'ta Madımak Katliamı olmuştu. Onun da etkisiyle, artık bir an önce sadece müziğin konuşulduğu pasajlara "zehir"i yaymanın vakti geldi diye düştındüm. Ve böylece "ilk" sayı çıktı: "Gerekirse tek başına!.." Yargısız infazlar, işkenceler, Sivas Katliamı fanzindeki konulardan bazılarıydı. Bu sayıyı, içeriğinden dolayı satılması reddedilip, bir iki yerinde oto sansür uygulamak zorunda kaldığım ama o haliyle de reddedilip satılmayan "fruko" özel sayısı ve birkaç sayı daha takip etti. O zamanlar Antoloji, Fantezin, Diplo Docus gibi "bizden olmayan", "hedonist" fanzinlerle aynı kategoride anılmamak için "fanzin" kelimesi yerine "dergi" veya "zine" kelimelerini kullanmayı tercih etmiştim.

Fanzinle birlikte artık "sokağa inmiş", Disguast tayfası ile birlikte, çıkardığımız fanzinleri etrafa yaymaya, her yere çıkartmalar yapıştırmaya başlamıştık. Taksim'de takılmaktan başka bir şey yapmayan punklar için hazırladığımız asparagas hap promosyonu çıkartmalan, Akmar'a donattığımız sahte konser afişleri o zamanki ilgisizliğe ve uyuşukluğa karşı bir tepkiydi. İçinde tamamı simsiyah sayfaların yer aldığı, hazırladığım bir fanzini çoğaltmak için daha önce gitmediğim bir fotokopiciye gitmiştim. Ödeme yaparken, elimde çektirdiğim simsiyah zift gibi kopyalan gören fotokopicinin başındaki kadın, toneri bitirdiğimi ima ederek kelimenin tam anlamıyla çıldırmıştı. Bu da bir fotokopiciden gördüğüm ilk tepkiydi.

93-94 yılları itibarıyla İstanbul'da küçük ama aktif bir Hardcore camiası oluşmaya başladı. Haftasonları camia içindekiler elde poşet Kadıköy'de buluşur, yeni gelen mallar poşetierden usulca çıkartılır, takas yapılır, yeni hazırlanan fanzinler arkadaşlara dağıtılır, "mektup pulu geri dönüştürme teknikleri" üzerine konuşulurdu. Hardcore dinleyen hemen hemen herkes ya bir grupta çalıyor ya fanzin

çıkartıyor, ya da bir distro kurup yabancı grupların demolanm dağıtıyordu. Bu aslında biraz da bu müziği dinleyebilmek için zorunluluktu. Çünkü hardcore albümleri genellikle yurtdışmdan parayla satın alınması haricinde, çoğunlukla takas yöntemiyle elde ediliyordu. Müziği edinmenin en pratik yolu da takas edecek bir şeylere sahip olmaktı. Bu dönem özellikle İngilizce hazırlanan hardcore fanzinlerinin artmasının sebebi belki de buydu.

Bu fanzinlerde "Hardcore'un kitabına uygun" şekilde anarşizm, vejetaryanizm, antifaşizm gibi konulan bolca görmek mümkün idi. Ben de Hardcore camiasındaki bu harekedenmenin etkisiyle, yeniden müzik ağırlıklı ("tabii ki Hardcore salak!") yeni bir fanzin yapmaya karar verdim, %30'u o dönemki fanzinlere tepki olarak müzikten arındınlmış bir fanzin olarak düştındüğümden bu ismi kullanmayı tercih etmedim ve böylece "Anti-Fanzine" "Eblek Hardcore" çıkmış oldu. Fanzinde yazdığım Hardcore'un Metal müzikten ayrı düştınülmesi gerektiği ile ilgili kendimce bir kaç "uyulması gereken madde"den oluşan yazı, belki de yıllar boyu sürecek Hardcore camiasındaki "bölünme"nin ilk nedeni olmuştu...

O sıralar yaptığı işlerle çok fazla haşır neşir olduğum Mondo Trasho Esat içinse işin özü "kes-yapıştır" idi. Kendini bu şekilde "kesip yapıştararak" ifade ediyordu. Bazen küçük bir not defterine, bazen evinin duvarına, bazen de sokaktaki gece lambasına... Müzik fanzini çıkartmak belki bu işin bir yanıydı ama hayatta karşılaştığımız her şey, anlık bir olay veya bir herhangi bir konu bir "fanzin" olabilirdi. Eğer bunu insanlarla da paylaşmak istiyorsan, fotokopi bunun en ucuz ve en pratik yöntemiydi... Esat zihnimi açmış, haliyle ondan sonra hazırlacağım fanzinleri de etkilemişti...

Özellikle 90'ların ikinci yarısından sonra fanzinler salt "Metal müziğin sesi" olmaktan çıkmış, başta Punk ve Hardcore olmak üzere, birçok farklı konularda da fanzinler çıkmaya başlamıştı. Anarşizm, kişisel hezeyanlar, sinema, edebiyat kıl tüy... Fanzinler sayı ve nitelik açısından altın çağını yaşıyordu. Bu durum haliyle basının da ilgisini çekmişti. Hemen her gazete ve dergide bir "fanzin dosyası"na rastiamak mümkündü. Fanatiğin fanı, magazin'in zin'i tekerlemesiyle başlayan bu ezberci, baştan savma yazılarda isteğimiz dışında, çıkardığımız fanzinlerin yer alması beni ve çevremdeki fanzincileri rahatsız ediyordu. Elimize geçen hemen hemen her yazıyı hazırlayana telefon veya posta aracılığı ile bir güzel saydınyorduk. O dönem bu "meraklı İkitelli basmı"na karşı fanzinler arasında bir beraberlik ve dayanışma sağlamak amacıyla "Proleter Fanzinler" adında aslında bir ironiyle başlayan, ama karşımızda bunu bizden çok ciddiye alanlarla karşılaşınca zevkle sürdürdüğümüz bir oluşum içerisine girdik.

Fanzinlere olan ilginin doruk ve en tahammül edilmez noktası kuşkusuz adını burada anmanın gereksiz olacağı, ortalıkta şair, yazar, doktor ve bilumum ünvanla dolaşan bir kişinin fanzinler üzerine çıkardığı kitaptır. Kitabın daha hazırlık aşamasında, yer almak istemediğimizi belirttiğimiz halde, onlara yer verecek kadar vurdum duymaz olan bu kişi, masa başında oturduğu yerden, en iyi ihtimalle fanzinlerin kapaklarına bakarak hazırladığı bu kitapla "takdir"lerimizi toplamıştı. 2000'li yıllardan sonra özellikle internet ve internet üzerinden yayıncılığın artmasıyla fanzinlerin sayısı parmakla sayılacak kadar azalmaya başladı. Eskiden fanzin çıkartanların çoğu, artık fanzin çıkartmaya "külfet" ya da "zamanında yapılmış bitmiş" gözüyle bakıyor. Bense, internet üzerinden bilmem birkaç yüz ya da bin kişiye ulaşmaktansa, dükkanın birine bıraktığım fanzini üşenmeyip gidip alacak kişilere ulaşmayı tercih ediyorum.

Onüç yıldır gittiğim fotokopicinin (kopi centır) demirbaş olmuş elemanı hala ne yaptığıma anlam verebilmiş değil. Soruyor: "Abi sen bunları satıyor musun?"

7. Bölüm: MÜZİK KAYNAKLARI

Deniz Kitabevi

> > > *DENİZ*

Deniz Kitabevi'ni nasıl kurmaya karar verdin, nasıl başladın?

Önceleri ben plak tezgâhı açıyordum. Beyazıt'ta, İstanbul Üniversitesi'nin orada, sahafların girişinde. Bu dediğim çok önceleriydi. Ondan sonra tezgâh mezgâh derken Yüksek Kaldınm'da bir sahaf kitapçıda çalışmaya başladım. Bir tane sahafçı vardı Madam Venetsia diye, ondan feci bir plak koleksiyonu aldım. Eski garage grupları, altın mikrofonlar... Ondan sonra bu plak koleksiyonu ve bendeki diğer plaklarla Narmanlı Han'da dükkân açtım. Orada kitap ve özellikle plak vardı. İnsanlar gide gele bir sürü şey toplandı dükkânda, zaten o zaman çok fazla alternatif yer yoktu, herkes oraya geliyordu. Ben de o zaman çok bilinmeyen şeyleri kasetlere çekiyordum. Daha sonra 90'ların başında Kemal Abi uğramaya başladı ve bu sefer de o, Post-Punk, Endüstriyel, Gotik üzerine bir sürü plak getirdi, biz de neye uğradığımızı şaşırdık. Adam İngiltere'de kalmış bir süre oradan aldığı plaklan getirdi. Kemal Abi bizim olayımızı bayağı bir hızlandırdı. Çok fazla da öyle şeyler olmadığı için ortalıkta, farklı şeyler arayanlar öyle gelip gitmeye başladılar. Onlardan bir kısmı arkadaşlanmız oldu. Kimilerinin de grupları vardı. Bir nevi toplanma yeri oldu orası. Mesela herkes konserini orada duyururdu. Ya da biri fanzin yaparsa orada satardı. O zaman zaten fazla yer yoktu bu tarz şeylerle uğraşan.

Peki sen nereden buluyordun malzemeyi?

Kemal Abi gibi getirenler vardı. Ama ben genelde etraftan topluyordum. Burası acayip bir kayrıaktır yani, çok güzel şeyler çıkar. Öyle Punk değil belki ama daha eskilere dair epey iyi şeyler çıkabiliyor. Acayip bir plak kayrıağı İstanbul.

Kimler geliyordu dükkana?

Esat Başak mesela. Türkiye'de görebileceğin en iyi sanatçıdır kendisi. Mondo Trasho'lan yapıyordu ve onlar o zaman bizim dükkânda satılırdı. Murat Ertel ve Naki ile de başlarda beraberdiler, sonra Esat tek başına devam etti. Serhat 2/5 BZ de sürekli bir şeyler yapardı o dönem. Bir tane küçük deftere Ping Pong Oynayan Adamlar ve Ajda Pekkan diye bir film yapmıştı. Bir de para çantası vardı, seyreden oraya şimdinin parasıyla mesela on kuruş falan atıyordu. Film ilk kez gösterime bizim dükkanda girdi. Tayfun vardı. Beraber de çalıştık.

Taylanlar, Noisy Mob falan. Aslılar sürekli uğruyordu ve onun etrafındakiler. Nalan Yırtmaç ve Hafriyatçılar. Bülent Tangay, o da Narmanlı müdavimlerindendi. Orada çok saksafon çalmışlığı vardır. Bir dönem Zen ile de çaldı. Ünver ve Igor'u da tabii unutmamak lazım. Bir de Asaf vardı o zaman, büyücü ressam Asaf... O da çok tuhaf adamdır. Borulara zurna ağızlığı takıyordu ve acayip hiç duymayacağın sesler çıkanyordu. Yok çamaşır aleti tamburundan perküsyon aleti yapıyordu. Onların Ünver ile beraber kayıüan da var. Dükkanda zaman geçirmek hoşlarına gidiyordu insanların. Rahat bir yerdi. Oturup orda bahçede çay içiyorlardı. İstiklal'in üzerinde ama, Narmanlı Han'a girince resim hemen değişiyordu. İçeri giren herkes nereye geldik falan olurdu. Bir de çok fazla kedi vardı, onları da gelip seviyorlardı.

Senin kedilerin miydi?

Yok hayır bir tane kadın vardı, Meral Hanım. O bakıyordu kedilere. Hiç evlenmemişti, bir sürü kediye bakıyordu. Öldü sonra, hafiften kafayı yemişti kedilerle. Bazen kedileri elleyenlere de kızıyordu.

Epey ilginç insanlar da varmış dükkana takılan, Yamamoto gibi...

Haa, o çok önemli. Yamamoto esas adam. Adı da Japon imparatoru Yamamoto'dan geliyordu. Bu sürekli çocuklar için boyama kitaplan alıp onları fotokopi çektirip onların üstüne kendine göre acayip kolajlar yapıyordu. Bir de yanlarına Dada Mada bir şeyler yazıyordu. Şizofrenikti ve sürekli çağrışımlarla konuşuyordu. Mesela Stereo Mono Kimono gibi şeyler. Onun için bu dada gibi oluyordu, aslında alakası yoktu. Hep bir şeyler satmaya çalışırdı, genellikle de kolonya. Bize de bir şeyler satmak için bayağı uğraşırdı. Biz seviyorduk adamı. Bir de Ali Bey vardı gelen dükkana, o iyice matrak bir şeydi. Beyoğlu Belediyesi'nde memur olarak çalışırdı, ve aynı onun kadar tuhaf bir karısı vardı. İşte Mehter Marşı plakları ve milliyetçi şeyler biriktiriyordu. Bayramlarda karısıyla evde oturup Mehter Marşı plakları dinliyorlarmış, onu hep anlaürdı. Maaşını alınca aşağı bir mektebe (geneleve) uğramadan edemezdi, onu da gelip dükkanda anlaürdı. İşte şöyleydi, böyleydi diye...

Peki satışlardan ayakta durabiliyor muydu dükkan?

Birçok kez dükkana haciz geldi. O zaman her şeyi eve taşırdık. Hep çalkantılıydı yani. Ama bir ara iyiydi, bayağı para kazandım. Onları da bir güzel yedim zaten.

94'te Deniz Kitabevi'ni desteklemek için Tolga bir konser düzenlemiş?

Evet o çok iyiydi. 2/5 BZ, Zen ve Turmoil çıktı. Çok güzeldi. Boktan bir yerde yapılmıştı. Gitanes diye bir yer, Tarlabaşı'na çıkarken. Ama tam olması gereken gibiydi. Kalabalıkü içerisi, dağıtmıştı insanlar. Görüntüler falan, tam olması gerektiği gibiydi. O zamanlar bir de Zen'in konserleri çok iyi geçiyordu. Çok insan olmasa da iyi ve ilginç geçiyordu. Zen konserlerinde ne olacağını bilemezdin. O zaman başka bir şeydi tamamen, oryantal müzik değildi. Batı müziği vardı. Ben o hallerini daha çok seviyordum. O zaman ne çıkacağını hiç bilmiyordun, tamamen ruh hallerine bağlı spontane bir müzikti. O anda akıllarına gelen şeyi yapıyorlardı. Eski Peyote'de Bili Macbeth ile çalıştıklan dönem çok iyiydi. Gruba bir sürü kişi girdi çıktı. Hatta bir aralar Baladı bir darbukacılan vardı. Onlarla takılıyorlardı. Birkaç başka konser parti de düzenlemiştik. Ben genelde gidip plak çalıyordum böyle konserlerde.

Sen DJ'lik yapıyordun zaten?

Evet ama ticari yerlerde de çaldım. Yemek müziği falan. Benim istediğim şekilde çalmaya başladığım zamanlar eski Peyote'nin açıldığı zamanlara denk geliyor. O zamanki gruplar da benim çaldığım müziğe müsaitti. Biraz daha farklı şeyler çalıyordum o zaman. Lounge, Esquiveller, Rockabilly gibi... Çok eğlenceli geçiyordu.

Sanatla ilgili bir durum var mıydı dükkanın etrafında?

Sanatın en iyisi o zaman ses'lerde çıkıyordu, konserlerde ya da demolarda ve fanzinlerde... Onlardı sanat dediğimiz. Normal resim yapanlar da geliyordu.

O zaman etrafta çok fazla demo ve fanzin var mıydı?

Şimdiye göre çok vardı. Hem de iyi şeyler vardı. Tür olarak da birbirinden tamamen farklı şeyler yapanlar vardı. Yavaş yavaş kendi evinde aletlerle tek başına müzik yapanlar çıkmaya başlamıştı. Zen'in demolan sadece bizim dükkanda satılıyordu. Onları da zaten sembolik bir paraya satıyorlardı. Serhat'm da kasetleri vardı. Gerçi o kasetlerini karşıya, Zihni'ye de bırakıyordu satılması için. Oysa Zen'in kasetleri bir tek bizde saülıyordu. Esat da onlarla bir zaman bir şeyler yapıyordu. Gölge oyunları gibi bir şey. Avangard Karagöz ve Hacivat gibi şeyler yapıyordu. Bilsak'ta beşinci katta canlı konserler oluyordu, sık sık giderdik.

Polisle sorun oluyor muydu hiç illegal fotokopi şeyler satıyorsunuz diye?

Bir tek satanizm davasında olmuştu öyle şey, o da komikti zaten. Ama o zamanlar öyle şeylerle uğraşanlar pek fazla yoktu. Bir de dükkan

zaten ayakaltı, bilinen bir yer değildi. O tarafı iyiydi. Çünkü mesela Atlas Pasajı gibi merkezi bir yere koysan fanzinleri göze batar. Dükkanda zaten her taraf yığınlarla plak ve kitap ile doluydu, fanzinler de onların bir parçası oluyordu.

Hangi yıllarda faaldi Kitabevi?

Tam hatırlamıyorum yılları. Ama kitabevi 95-96'da kapandı. Sonra Atlas'a geçtik. D-Tone diye açtım dükkanı. Kod Müzik'le aynı zamana denk gelir. Onlar aşağı kattaydı biz yukarıda. Onlar bir sürü Indie Label getirdiler. Ve daha profesyonellerdi, ciddi anlamda ithal ediyorlardı. Bir de o zaman Mod diye ilk ikinci el giysi dükkanı vardı. Aslı, Ünver ve Emin açtılar. Sonra biz de gelince Atlas güzel bir yer olmaya başladı, şimdiki gibi değildi.

Nasıldı o zaman Atlas?

O zaman orada özel şeyler vardı. Şimdiki gibi değildi. Mesela her çeşit ülkeden deniz kabuklan satan dükkan vardı. Ondan sonra bir tane deniz eşyalan satan dükkan vardı. Metin Demirhan'ın dükkanı vardı. Koleksiyoncular içindi daha çok. Güzel bir kişiliği vardı... Sonra değişti işler. Şimdi uyduruk süs eşyaları ve tişört satan iğrenç bir yere dönüştü.

Sebebi neydi sence bunun?

Öyle istiyor insanlar. Bunu pek zorlamamak lazım. Böyle şeyler kâr getiriyor herhalde. Artık komik geliyor bir sürü punk, gotik kız görünce etrafta.

D-Tone'dan sonra...

Tayfun'la Anabala pasajında Plastinka'yı açtık. Orası iyiydi. Sonra karşıya Kadıköy'e gittik, ama orada istediğimizi bulamadık. Orada daha düz bir hayat var. Onun için olmadı orada. Ondan sonra Anabala pasajının altında bir dükkan açtım, içerisini siyaha boyadım ama satacak pek bir şeyim yoktu. Fotokopi makinem vardı ve fanzinler. Projeksiyon cihazım vardı o zaman filmler ilginç performanslar gösteriyordum. Tabii bu çok fazla devam edemedi. Orayı böyle bir performans/gösteri merkezi haline getirmek istiyordum, ama para işte...

Suriye Pasajı'nda bir dükkan açtın. Önceden Aslı'nın ikinci el kıyafet dükkanıymış orası?

Evet 13 diye. O zaman hiç gitmedim oraya. Ama duydum çok ilginçmiş, ozalitlerle falan kaplamışlar. Bir de çok güzel bir hikaye

var. Bunlar dükkanı, haciz yüzünden kapatmak zorunda kalınca tüm arkadaşlarını toplayıp, hep beraber dükkana bir güzel sıçmışlar ve öyle çıkmışlar oradan.

Dükkana geri dönelim, nasıl hatırlıyorsun şimdi orasını?

Kütüphane gibi bir yerdi. İlginç şeyleri arayan biri gelip orada bakabiliyordu. Zaten o zaman internet yoktu ve dışandan da çok az şey geliyordu. Bir film beğeniyorsun B-movie gibi bir şey mesela, başvuru kayrıaklan vardı orada. Biz de herkese veriyorduk zaten. Dükkandaki çoğu malzeme fotokopiydi mesela. Çok fazla para yoktu zaten. Etrafta, birinde ilginç bir şey varsa onu alıp hemen fotokopi çekiyorduk. Punk, New Wave, Industrial ansiklopedileri vardı, bunlar hep fotokopiydi.

Sende fotokopi aleti var mıydı o zaman?

Yok hayır. Onlar kendileri çekiyordu. Fotokopi aleti aldım, ama onun bakımı çok zor bir şey...

Sende acayip şeyler de vardı, John Peel programı kayıtları, I-D'nin ilk sayıları ve çeşitli kasetler falan. Pek burada rastlanmayan şeylerdi bunlar?

Biri John Peel programlarının kayıtlarını getirmişti bir sürü kaset olarak, 80'lerin başında yaptığı programlardan. Harika şeyler çalıyor herif ve bunlar sayesinde çok ilginç şeyler keşfetmiştik. Esas hikaye, en tuhafı, bir gün bir eskicide acayip bir kaset koleksiyonu buldum. Hepsi o zaman revival olan Ska ve Mod grupların demo kasetleriydi, dünyanın her tarafından demolar vardı. Meğer adamın biri İngiltere'deki plak şirketini dolandmp, tüm kasetlerle İstanbul'a geliyor ve Cihangir'de birkaç sene kalıyor. Sonra da bu kasetlerin hepsini bir tane eskiciye veriyor. Acayip şeyler vardı içlerinde... Bir de adamın hastalığı varmış, gidip Joy Division ve New Order'ların neredeyse tüm konserlerini kaydetmiş. Öyle kayıtlar vardı ki, başka kimsede başka kimsede bunların olacağını zannetmiyorum. Öyle tuhaf şeylerle karşılaşmak güzel oluyor. Hâlâ tutuyorum o kasetleri.

Yabancılar geliyor muydu o zaman dükkana?

Alistair diye eski Psychedelic gelenekten bir amca vardı. Bir yandan da ilginç collectable plaklar satıyordu. O ilkti dışandan buraya gelen ve ilginç plakları arayan ve toplayan. Sonra Jay Dobis vardı. Bize ilham veren en fazla Dobis'tir. Bir sürü şeyle tanışmamızı sağladı, filmler olsun, müzik olsun. İlk Rockabilly, Garage, eski ve yeni Psychedelic şeyleri o çekiyordu bize. Stooges'in korsan kayıtlarını getiriyordu, deli oluyorduk biz.

O zaman eskicilerde daha kolay bulunuyordu herhalde ilginç şeyler?

Yok ya, aynı şimdiki gibi. Pek fazla ruh yoktu. Öyle eski, ne bulurlarsa saüyorlardı. Bir uzmanlaşma yoktu mesela.

Sen fanzin yaptın mı hiç?

Hayır yapmadım. O kadar güzel fanzinler vardı ki etrafta gerek yoktu...

Tayfun Aras

Deneysel, Punk müzik dinlemeye nasıl başladın?

Deniz'in dükkanı vardı Beyoğlu Narmanlı'da, bir de Teşvikiye'de Zihni vardı. O zamanlar mimarlık okurken, Yıldız'dan yürüyüp Zihni'nin tezgahından bir tane kaset alıyordum. Sonra Deniz'e gidip orda da bir şeyler dinliyordum. Para olmadığı için haftada sadece bir tane kaset çektirebiliyordun. İşte ne bileyim, Talking Heads'ten, Progressive Rock'a kadar bir sürü şey dinliyordum o zamanlar. Tabii Deniz'in dükkanı bambaşkaydı. İçinde bir sürü plak vardı dükkanın. Düştınsene hepsini kasede çektirmeye kalksan en az bin hafta sürer. Mimarlığı bırakmaya karar verdiğim sıra Deniz'in dükkanına gittim ve "Sen sabahlan dükkanını açamıyorsun, bırak ben açayım, sen gelinceye kadar dükkanda dururum." dedim. Hiç tahmin etmiyordum ama Deniz öneriyi kabul etti. Benim derdim dükkandaki plaklan (para ödemeden) dinlemekti. Böyle olunca, ben de günde en az on plak dinliyordum. Ve haliyle her şey hızlandı. Bir de o zamanlar herkes Deniz'in dükkanında toplanıyordu. Zen elemanlan, Murat Beşer, Necati (Tüfenk), Tolga'lar (Kranch), Replikas elemanlan herkes dükkana takılıyordu. Gelen herkes birbirine bir şeyler öğretiyordu. Müzik dinlemeye başlayınca, biz de bir şeyler yapalım diye düştınmeye başladık. O zamanlar Asaf Zeki diye şimdiki Dinar Bandosu'nun elemanı biri vardı. O bir performans yapacaktı, performansında da müzik yapacak adam anyordu. Performansta, hani grip falan olunca sırtına bardak kapatırsın ya; işte o da böyle sırtına kapatacak bardaklan, kan toplandıkça da onları jilede kesecek ve kendi boyunda akvaryum yapmış, kendisi akvaryumun içinde, akvaryum tamamen kıpkırmızı olana kadar müzik devam edecekti. Hong Kong Vırus'ten Aydemir falan, hep beraber yapalım dedik. Ve işte bizim müzik olayı da bu şekilde başladı. Aydemir gitar, Ünver davul, ben klavye ve bas çalıyordum. Asaf da su borularını birleştirip nefesli alet, testere ve bıçakla vurmalı aleder yapıyordu. Grubun ismi KAM'dı. Bu performans da Boğaziçi Müzik Festivali'nde olacaktı.

Hangi yıldı?

Yılı tam hatırlamıyorum '92 veya '93. Her neyse biz böyle altı ay falan çalıştık hazırlandık. Bu da artık performansın dışında bir şeye dönüştü. Müzik yapmaya başlamış olduk. Fakat performansın çok vahşet içermesinden dolayı en son anda gazetede KAM çalacak ilanı çıkmasına rağmen iptal edildi. Konser olmayınca çok sinirlendik. Hatta Ünver her şeye lanet edip Finlandiya'ya yerleşmeye karar verdi. Asaf da "Konser niye olmadı?" diye soranlara, hazır Ünver de

ortalarda yokken, “Bizim davulcu intihar etti.” diyormuş. Ünver de Finlandiya’ya gitti diye biliyorduk biz, bir akı ay sonra çıktı ortaya. O sıra Egemen diye bir arkadaşla tanıştık. Ben, Ünver ve Egemen Üsküdar’a taşındık ve orada Egemen’in evinde bit pazarından bulduğumuz synthesizer'larla De Nova olarak müzik yapmaya başladık. Ünver, Ankara’dan altmışa yakın kaset getirmişti. Drum machine, synth ve genelde Rusça öğrenme kasederinden aldığı sample'ları ile yaptığı çalışmalar. Ruins elemanlan geldiğinde, onlarla da birşeyler yaptık. O zaman daha çok klavye, synth ve radyo dalgaları ya da sample’ları kullanıyorduk. Ama stüdyoya gittiğimizde Emin de bize katılıyordu ve Novaja Zemlja olarak daha gürültülü, daha “Punk” müzik yapıyorduk.

Novaya Zemlja, Rusça “yeni ülke” anlamına geliyor ve de Sovyet döneminde atom bombaları deneylerinin yapddığı bir yer. Sizde bu Rus, Sovyet takıntısı nereden geliyor?

Ben ve Ünver Ordu’luyuz. Gerçi ben orada hiç yaşamadım ama Ordu’da Rus etkisi oldukça var (Pazarlar falan). Ama aslında ilk şey, ben Post-Punk falan dinlerken Ünver’in bana verdiği Kino kasediyle başladı. Ben o zaman İngiliz ukala Post-Punk gruplarından sıkılmışken. Kino bana tam istediğimi verdi. Hem Punk durumu, hem Slav duyarlılığı hem de proleterya; hepsi beraberdi. Tabii adamların müzikleri de gayet iyiydi. İngilizce dilinden sıkıldığımız için, ayrı dillerde müzik dinlemek iyi geliyordu. Güven diye bir arkadaş sözleri çevirdi bize. O sıra adadık arabaya Samsun’dan Rize’ye tüm pazarlardaki plakları topladık, hatta plakların neler olduğun anlayabilmek için Kiril harflerini okumayı bile öğrendim. Bu bizim için komünizmle ilgili de bir şeydi. Komünizm, hep hayal ettiğimiz bir şeydi.

Ünver bize anlatıyordu, Fatsa’da on yaşındayken (70’lerde) direklerde Lenin’in posterleri asılıymış. Bir gün uyanıyor ve bakıyor bir değişiklik var. “Ulan, devrim mi oldu acaba” diye çok seviniyor, meğerse askeri darbe olmuş. “Niye bizde komünizm olmuyor?” hayalinden kayrıaklanan bir Rus sevdası ve takıntısı vardı bizde. Romantik birşey yani.

90’ları düşünürken şimdiye kıyasla para durumu, yoksulluk, zenginlik, sınıf farkı nasıldı müzik sahnesinde?

O dönemlerde çok sosyal olduğumuzu söyleyemem. Kendi küçük dünyamızda yaşamayı tercih ediyorduk. Dolayısıyla sınıf farkını çok hissetmiyorduk. Bit pazarından bugünün parasıyla mesela iki milyona beş plak alıyorduk. Konserler, bira her şey sanki daha ucuzdu. O zaman cd’ler bile ucuzdu, daha doğrusu 1996’ya kadar ucuzdu. Bizim

derdimiz kültürle olduğu için, ona ulaşmakta zorluk çekmiyorduk. Narmanlı Han'a gitmek, kitapçılara bakmak ve ondan sonra çabucak eve gitmek. 2000'li yıllara doğru sinemaya gitmek, kitap veya plak almak sadece zenginlerin yapabileceği bir şey haline gelince "Bir şeyler değişiyor" diye düştınmeye başladım.

Narmanlı Han'dan Atlas Pasajı'na, Kod Müzik'e geçiş nasıl oldu?

90 başıyla ortası arasında bayağı ekonomik bir değişim oldu. Dükkana daha az insan gelmeye başladı ve '95 sonunda Narmanlı Han'daki dükkanı haciz nedeniyle kapatmak zorunda kaldık. Adas Pasajı'nda üst katta Deniz'le bir dükkan bulduk. Adas Pasajı'nda Çalıntı vardı o dönemlerde. Suat'ın Çalıntı'sı. Antikacılar, kuyumcular filan vardı. Kod Müzik açılmadan önce orası kuyumcuydu mesela. Necati de bizim tanıdığımız biriydi. O dönemler Almanya'da yaşıyordu. Tatil için İstanbul'a geldiğinde "acaba üçümüz ortak olsak mı" diye konuştuk. Ben Deniz'e, "Necati'yle siz orayı idare edin. Bana da Narmanlı Han'ı bırakın. Sen hiçbir şeye karışma. Benim üstüme olacağı için haciz durumları da olmayacak. Sen sadece kârın yarısını al." dedim. O kabul etmedi. "Burası Deniz Kitabevi, Deniz olmadıktan sonra Deniz Kitabevi'nin ne anlamı var" dedi. Necati'yle ben ortak olmak istemedim. Çok yakın gelmiyordu bana. Mesela bir gün bir muhabbette Hardcore'dan bahsediyoruz. Bir anda "Özal da olmasa bu alederi alamazdık." diye konuşmaya başladı. Şok olduk. Sonra işte Necati gitti Almanya'daki evi kapatıp, eşyalarını buraya getirecek. Cuma günüydü çok iyi hatırlıyorum. Hatta John Zorn konseri olacaktı Cemal Reşit Rey'de. Necati rehberlik yapacaktı John Zorn'a. Bir gün önce Deniz vazgeçti. Ama adama da söz verdik. O da buraya dönüp hayatını değiştiriyor. Necati bir geldi, bir duydu bu durumu, çok sinirlendi. Söz verdiğim için ben de Necati'yle Kod Müzik'i açmaya karar verdim. Bir yandan tabii Deniz yukarıda. Biz dükkanı '95'in sonunda açtık. Ünverlerin de Deniz'in dükkanının karşısında Mod diye bir elbise dükkanları vardı. Biz de dükkanın ismine öyle karar verdik. Madem ki onlarınki Mod, bizimkisi de Kod oldu. İsim ordan çıktı. Çok fazla anlamı yoktu. İlk altı ay filan çok bir şey yapmadık. O dönem Necati İngiltere'ye gidip filmler getirdi. Tarkovsky'ler bilmem neler... Bir dönem insanlar film çektirmeye geliyorlardı. Dead Can Dance diye bir grubun plaklarının çıktığı 4AD şirketiyle anlaştık. Tam o dönem Dead Can Dance Türkiye'ye de Açıkhava Tiyatrosu'nda konser verecekti. Aynı gün kasederi çıktı. Biz İKSV'den izin aldık, konser yerine stand açtık. Orda Kod'un el ilanlarım filan verdik insanlara. Ondan sonra işte 4-5 şirketin dağıtımını daha aldık, Mute'u aldık en önemlisi. Bir anda Türkiye'de hiç olmayan bir sürü albüm geldi buraya. Aynı zamanda o plak şirketlerinin gruplarını da getirmeye başladık.

Hangi grupları getirdiniz?

Birkaç Ska grubu geldi. Sonra Stereolab geldi. Pram geldi. Neyse o zaman biz daha çok distribütörlük ile uğraşmaya başladık. Hatta Türkiye'nin her yanına albüm gönderiyorduk. İşler böyle olunca daha az bilinen şirkederin albümlerini de getirmeye başladık. Mesela Crass şirketinin plaklarının, cd'lerinin dükkanda olması çok iyi bir şeydi. Epitaph Records mesela çok saüyordu. Bad Religion mesela bu şirketten. Kaykaycı çocuklar çok satın alıyorlardı.

Japon noise müziği konserlerini ne zaman düzenlediniz?

1995'te. Konserden once Ruins elemanları bir hafta bizde kaldılar. Hatta o kadar samimi olduk ki, ben onların da bizim gibi pek iyi çalamayacaklarını düştındüm. Konsere şordarla falan gelmişlerdi. Konser günü bir baktik kulübün önünde ikiyüz metre falan kuyruk vardı. Adamlar utandılar üsderini giydiler bu kadar inşam görünce. Hepimiz şaşırdık bu kadar kalabalığı görünce. Bu Kod ile düzenlediğimiz ikinci konserdi. İlki pek iyi olmayan bir Hollandalı Hardcore/Metal grubuydu. Ruins ile biz tamamen ayrı bir şey olmaya başladığını düştınmeye başladık. Ruins konserinin Türkiye'de büyük bir etkisi oldu; bir sürü insan bundan hala bahseder mesela. Konserin olduğu mekan, Roxy'yi ben bir daha hiç öyle görmedim. Hatta Kod Müzik'i bile insanlar Ruins konserinden sonra daha ciddiye almaya başladılar. Oysa daha önce Ruins'i kimse bilmezdi. Bu tamamen bir mucizeydi.

Kod Müzik'in bitişi nasıl oldu?

Ben iki yılın sonunda ayrıldım, Vıyana'ya gittim. Dükkan iki yıl daha çok iyi bir şekilde sürdü. O dönemler cd fıyadan 2,5 milyon gibi bir şeydi. Avrupa'da Türk parasına vururs an 7,5 milyondu. Aslında mantıklı, onların alım güçleri daha yüksek. Bizim buraya gelen gurbetçiler bakıyorlar daha ucuz burda, toptan alıyor, gidiyor Almanya'ya, Hollanda'ya, dört milyona saüyor. Öyle bir ticaret başladı. Avrupa'daki adamlar bir bakmış, cd saüşlan düştıyor. Anlıyorlar durumu. Ve anında ültimatom geliyor büyük şirkederden, cd fîyatları aynı olmazsa bir daha cd göndermeyecekler. Onbeş gün içinde bir anda altı milyon oldu cd'ler. Sonra 7,5 oldu işte. Ondan sonra düştışe geçti bu iş. 2000'li yılların başında da internet ve cd kopyalama olayı çıktığı için bu iş hepten düşmeye başladı.

Punk'a gelecek olursak. 90'lardaki buradaki Punk sahnesini nasıl yorumluyorsun?

80'lerde bir sürü şey olacakken, askeri darbe yüzünden ancak 90'larda

olabildi. Punk gibi mesela. 90'larda olunca bu sefer olayın politik kısmı artık önemli değildi, daha yeni askeri dönemden çıkmışsın ve yeni başlayan liberal Özal dönemi tamamen apolitik bir kuşak oluşturdu. Dolayısıyla punklar daha çok taklit ile başladı. Altyapı olmadığı için direk çat diye yurtdışından alınmış gibi geliyordu bana. Mesela yabancı bir Hardcore-Punk grubu dinleyip, bunlar sisteme karşı geliyorlar diye buradaki gruplar da böyle parçalar yaptılar; yoksa öyle bir dertieri pek yoktu. Konserlerde de ben hiç bir zaman politik bir şey duymadım. Çoğunun da sözleri İngilizce'ydi. Zaten politik bir şey konuşulduğu zaman 90'larda sıkıcı bulunuyordu. "Bu ne saçmalıyor falan" derlerdi. İlla işte sanattan, markalardan falan bahsetmen gerekiyordu. Yine de o zaman tabii daha farklıydı. Mesela Mondo Trasho fanzini çıkınca hepimiz şaşırdık. Örneğin 92'de Zen'in bir konserini izlemiştim, bayağı etkilenmiştim. Ama o zaman Baba Zula gibi "Biz Türk'üz, bunu da belli edelim!" durumu yoktu, daha orijinaldi. Zaten Türklük kendiliğinden vardı. Sen nereli olursan ol, çalarken o zaten ortaya çıkıyordu. O zamanlar Türkiye'de olanlan merak bile etmiyorduk. Ne Türk müziğine, ne de edebiyatına merakımız vardı. Bu daha sonra ortaya çıktı, ne bileyim işte ben Ho Shi Min'i okumayı daha çok seviyordum. Yabancılar falan buraya geldiğinde underground mundergrround soruyorlardı. Biz diyorduk ki Dolapdere'ye gidin. Asıl underground orası. Bizimki böyle fanus içinde bir kargaşaydı. Hep böyle korunaklıydı. Kimse kimseyi öldürmez, punkçılar falan. Ama Dolapdere öyle değil. Orda insanı öldürebilirler. Oysa punkçılarda herkes birbirini tanıyor. Pogo mogo yaparken kavgalar çıkıyordu içkiden, belki aynı kıza aşıktılar, belki kafaları iyiydi.

Altkültür, üstkültür çok feci bir şekilde karışıktı. Düştınsene, özellikle Heavy Metal şeyinden çok iyi hatırlıyorum, Akmar'da bir Heavy Metal kidesi vardı. Bir de Bakırköy'de vardı. Bu ikisi birbirine karşıydı. Birisi Avrupa'da, biri Asya'da hani. Adam şimdi bütün gün öyle takılıyor diyelim, hadi iki gün arkadaşıyla falan kalıyor, üçüncü gün ailesinin yanına gidiyor. Bizim burda Avrupa'daki gibi ondokuz yaşıma geldim tek başıma eve çıkayım gibi bir durum yoktu. Bundan dolayı bazen normal gözükmek zorundasın. Kız olsan durum hepten daha zor. Hiçbir zaman büyük bir altkültür olmadı, o altkültürü sadece konserlerde görüyorsun. Saçına jöle falan sürüp konserde punk oluyordur. Belki de Athena o zamanlar en fazla punk gözükenlerden.

Bizim burada her şey duygusal bir şekilde gelişti. Hani öyle bilinçli bir altkültür de yoktu. Anarşizmdir, bunu böyle yapalım diye bir şey olmadı yani. Ama genel olarak kafaları düzgün işlemediği için her şeye karşı durmuş olabilirler. Ama bak şimdi ne oldu? Bunların hepsi evli barklı insanlar oldular. O zaman küfür ettikleri kurumlarda

çalışıyorlar muhtemelen. Ama kızılacak bir şey değil bu yani, öyle olmak zorundasın. İşte aile yapısı falan çok farklı bizim batıya göre. Biz aileye çok yakın yaşıyoruz. Bunun da çok etkisi var. Bugün Peyote'de çalan bir sürü Post-Rock kafa karışıklığı müziğine baktığımızda, Punk daha net ve samimiydi. Coşkularını bu şekilde ifade ettikleri için.

Ünver bir parça yazmıştı, parçanın ismi "Sigorta". Her şeyin sigortalanmasına karşı bir parça. "Bir araba al sigortala, bir kadın al sigortala." Üç ay sonra Ünver bir sigortacılık işine girdi. Olayın politik kısmını soruyorsun ya sen, hayat bazen öyle zorluyor ki belki sen Almanya'da işsizlik paranı alıp, işgal evinde kalıp yaşayabilirsin, ama burada öyle değil. Senin yaptığın işle düşüncelerinin aynı olmasını falan bekleyemiyorsun. Dolayısıyla o çelişkileri hep yaşıyorsun.

Kod Müzik

> > > *NECATİ*

Müzikle ve Punk ile nasıl tanıştın?

Ooo, bayağı önce. 82'de falan. Ama müzik dinlemeye Punk ile başlamadım. Punk Türkiye'ye gelmemişti henüz. Gelmiş olsaydı da Punk ile başlayacağımı da hiç zannetmiyorum. Türkiye'ye Punk 80 sonu, 90 başı gelmiştir. Ondan önce dinleyenler tek tük, bir şekilde dışarıda kalmış müzik severlerdi. O yüzden müzik sektöründe söz sahibi olan bir çok insanın geçmişinde bir metalcilik vardır.

O zaman başlangıcını dinleyelim senden.

Hayatıma bir geri bakış gibi olacak. Ben 1968 doğumluyum ve 1980 başlarında her İngilizce'yle tanışan ve İngilizce'nin ağırlıklı okutulduğu okullarda okuyan genç gibi, ben de batı pop müziği dinliyordum. 80 pop müziğine paralel olarak -bu müzikten bahsederken aklıma Olivia Newton-John geliyor -Elvis dinliyordum. Garip bir şekilde Rock 'n' Roll'u çok seviyordum. Punk'ın ve devamındaki alt türleri -Hardcore hariç- bir şekilde Rock 'n' Roll'un içerisine koyabiliriz zannedersem.

Onun için güzel bir başlangıç yapmışım galiba. Bir taraftan liste başı parçaları dinlerken diğer taraftan da Elvis'in 32 Greatest Hits toplamasını hatmetmek ile meşguldum. Annem Ziraat Bankası'nda çalışıyordu ve bankanın vasıtasıyla Erdek'e gittik. Orada Fenerbahçe sayesinde Hilmi Tezgör ile tanıştım, hala da dosduğumuz sürmektedir. O zamanlar (1983) Heavy Metal'in padadığı, en fazla kitleye ulaştığı zamanlardı. Iron Maiden, Scorpions, Judas Priest, Def Leppard, Ozzy Osbourne'nun büyük arenalara çaldığı, büyük çıkışlarını yaptıklan zamanlar. Hilmi işte o yıl beni Erdek'te bu gruplarla tanıştırdı. Kamp bitimi Bursa'ya dönüşte, zaman kaybetmeden kaset kaydeden bir dükkana gidip Kiss'in Creatures of the Night albümünü kaydettim. Dinleyiş o dinleyiş. O kadar sevdim ki işi, bu müziğin aynısını üretmeye kadar götürdüm. Çetemizin içinde ünlü şahsiyetlerden dostum Tarkan (Gözübüyük) da vardı. O zamanlar Thrash Metal'in ilk çıkışını yaptığı dönemler yani 84, 85. Yeraltı olmuş bir müziğin çıkışına tanıklık etmek ve buna sahiplenip, birkaç kader birliği yapmış arkadaş ile her şeyin yani toplumun, çevrenin, okulun, ailenin dışında paylaşıp yaşamanın derin heyecanım tecrübe edebilme şansını yakaladım. Bu tecrübeden sonra bugünlere geldim. Başlangıç, ilk beş yılın özeti bu. O dönemde ister toplumsal sebepten olsun, ister kişisel

nedenlerle farklı bir şeyler arayan birinin Punk ve Punk sonrası müziklerle tanışma ihtimali çok düşüktü. Türkiye'de yeraltında bile değildi. Şöyle belki formüle edebiliriz: Yeraltı müziği o zaman 80'lerin başında metal müzikti, geri kalan her şeyi popüler müzik olarak sayabilirsiniz. Break'ler, ilk dönem Hip-Hop'lar, Electro'lar dahil. O yüzden kendini biraz daha farklı hisseden, uç şeyler arayan genç insanlar bir şekilde Metal ile buluşuyordu ve bence bu 80 sonralarına kadar böyle olmuştur. Ben yakın zamanda Peyote'de bir metal gecesi yaptım Replikaslar ile birlikte.

O gece o kadar fazla benim kuşağımdan olmayan, şimdi alternatif denilen kültürü tüketen, İndie Rock, Post Rock topluluklarına toz kondurmayan genç bir kidenin Sepultura, Megadeth'i hep bir ağızdan ezbere söylediğine şahit oldum. Hardcore'daki o hız ve serdik kaba olarak, daha sığ bir şekilde, ifadeden yoksun olarak Thrash Metal'de var. Özellikle ilk dönem Thrash Metal'de bayağı bir var. Onlar da zaten Hardcore ile Heavy Metal'i birleştirip Thrash Metal yapmışlardı. Bunun ispatı da Slayer'ın Minör Threat yorumlaması bence.

Metalden diğer müziklere geçişin nasıl oldu?

Çok kolay oldu (Gülerek). Yapım gereği hep farklı bir şeylerin arayışını taşıyan birisiydim. Ama bir yandan da sevdiğim şeylere sahip çıkmak, tutmak eğilimini de barındıran bir kişiliğe sahibim. Bir karar vermek zorundaydım ya iflah olmaz bir metalci olacaktım ya da Rock müziğin başka sularına yelken açacaktım. Şanslıydım etrafımda maceracı ruha sahip, hayatta duruşlarını takdir ettiğim, benden daha yaşlı bir takım insanlar vardı. Sıkı edebiyat okuyorlardı, Pink Floyd, Queen, Supertramp, Dire Straits sevmeyip Rush'ın yüceliğinden bahsediyorlardı. Phil Collins'li Genesis'in ne kadar boktan ise, Peter Gabriel'li kadronun bir o kadar zamansız olduğunu söylüyorlardı. Kansas, Van Der Graaf Generator, Yes, Marillion derken Metal'den uzaklaşıp trafikleri bol, Progressive Rock illetine düştüm, ardından Jazz Rocklar, Fusionlar, 70'lerin geleneksel Rocklan, Southern Rock. Sonra bir dönem tıkandığımı hissettim. Taze bir kan anyordum, kanımı kayrıatacak fakat metalin klişelerine girmeyen bir şeyler olmalı derken Mudhoney dinledim. Tamam dedim. İşte bu... Ardından zamansız müzik Ramones geldi. Ya bu arada neden herkes Ramones tişörtü giyiyor seven sevmeyen hatta müzik ile ilgisi olmayan genç insanların üzerinde Ramones tişörtü görüyorum. Rahatsız olduğumu zannetme sadece merak ediyorum.

Hiçbir fikrim yok. Ramones ile gerisi mi geldi?

Aynen. Aslında Hardcore'u keşfetmek için bayağı ileri bir yaştaydım, yirmiüç yaş. Sonra bilindik gidiş hat benim hastalıklanm, Amerikan

yeraltı müzikleri, Noise Rocklar vs. Endüstriyel müzikler: S.P.K., Cabaret Voltaire, elbette Foetus (değeri tam konmamış bir sanatçı bence), İndie denilen hikaye Jesus and Mary Chain'ler, 4AD soundu, My Bloody Valentine ama hiçbir zaman Smiths değil (gülüyor). Aslında çok iyi gitarcıdır Johnny Marr ama solist olan şahsiyet yok mu? Aman aman!

Galiba beni iten şey Morrisey gibi figürlerin yaptıklarından daha çok karakterlerinin, duruşlarının ön plana çıkması. İngiliz müzik basınının müzikal olmayan öğelerden yola çıkarak grup pompalaması beni ilgilendiren bir şey olmadı. Bir taraftan da SST, Touch & Go, Trance Syndicate, Homestead, Amphetamine Reptile, Dischord gibi müthiş şirketleri keşfedişimiz bir taraftan da başka önemli bir damar, Japonya'yı, özellikle Jap Noise'ı keşfetmemiz: Ruins, Boredoms, Zeni Geva. Bunun doğal devamı Zorn ve Downtown sahnesi. Fred Frith ve arkadaşları...

Radyo programı fikri nasıl ortaya çıktı?

Bahsettiğim bu tarama, araştırma, tüketme mp3'ler ile olmuyordu o dönem. En kötüsü dostlanmızın, arkadaşlanmızın arşivlerinden aktardığımız kromlu TDK, Maxell kasetler aracılığıyla oluyordu. 80 başlarına göre daha rahat plaklar alınabiliyordu, cd'lere en azından postayla sipariş sistemiyle ulaşabiliyorduk. Kod Müzik'te de ortağım, arkadaşım Osman Öztürk ile her ay en az yirmi tane albüm alır sonra bölüştürdük. Bölüşmeyi kura ile yapardık.

Elimde bayağı birikmiş bir arşiv vardı ve biriktikçe birikiyordu. Lise arkadaşım Füsun Koçoğlu'nun o dönemki kocası Caner Beklim Hürriyet'i kafalayıp bağımsız ruhların bile kolay kolay beceremeyeceği müthiş bir iş yaptı: Her tür müziğin programının olduğu bir radyo oluşturdu. O dönem de grunge patlaması yaşanıyordu. Caner de bana gel burada alternatif bir program yap dedi. Ben sunumuyla, içeriğiyle smrlan zorlayan bir program yaptım. Yapmak bence çok büyütülecek bir şey değil programın yayınlanması bence müthiş bir durum. O yüzden Hür FM oluşumunun arkasında ki bu adamı hep iyilikle anmak gerekli. Buradan bir kere daha Caner'i tebrik etmek istiyorum.O yıla göre kalıcı bir iş çıkardı radyoculuk adına.

Radyo programında neler çalıyordun ki yayınlanması müthiş bir durum diyorsun?

Aklına gelecek her türlü müzikteki uç seslere, duruşlara yer veriyordum. Diamanda Galas'tan S.P.K.'ya geçip ardından Napalm Death, sonra Swans gibi. Sonra birden Slint. Ama sunumu programın içeriği ile örtüşsün diye sesimi önce analaog makara banta kaydedip

ardından yarım devir düşürüyorduk. Garabet bir ses çıkıyordu ortaya. Ahmet Özgür ile yapıyorduk bütün bu kayıtları. Ahmet, Crunch albümünün de kayıtlarını yapan teknisyen.

Program ne kadar sürdü, tepkiler nasddı?

Bir yıldan fazla sürdü. Radyo başka bir kadro tarafından ele geçirilince Caner istifa etti ve bütün o kadro bir anda tasfiye oldu. Tepkiler bir programcıyı teşvik edecek kadar fazla ve her şeyden önemlisi çok samimiydi. Her şeyden önemlisi yazılı mektuplar alıyordum. Bu zamana ait olmayan bir iletişim biçimi. Halen o yazılanları saklıyorum. Bir takipçim sanınm Dinamo FM'de uç elektronikalar çalıyor: Okan Arabacı. Radyoculuk maceram daha sonra da devam edebildi. Aksi Nota adım devam ettirdiğim bir üç yıl var 1996 -1999 yıllan arasında. Ardından bir ara verdim. 2001 yılının sonbaharından beri kız arkadaşım ile birlikte ilişkimizin romantik bir yarısıması olan (en azından bizim için öyle başladı) başka bir programın (Gece Servisi - www.geceservisi.net) parçasıyım. Halen Hardcore çalıyoruz, Black Flag de çaldık, Citizens Arrest de.

Dükkan işine nasıl giriştin? Gerçi o zaman Deniz'in yeri vardı ama senin yerin yeni bir şeydi.

Ben 1993 yılından 1994 ortasına kadar Deniz'e arşivimi açmıştım. İsteyene listeden kaydediyordum, sonra Deniz'e kaydı veriyordum. Sonra Almanya'ya gittim, iki yıla yakın bir zaman orada kaldıktan sonra geri döndüm ve bir şekilde zaten kafamın bir köşesinde var olan, özel müziklerin satıldığı, ayrıksı bir kimliğe sahip dükkan işletme fikrini hayata geçirmeye karar verdim. Kod Müzik denilen hikayenin tohumlan bu anlattığım yıllarda atıldı. Fakat aslında büyük bir vizyon ve ajanda ile bunu oluşturmadık. Hedefimiz, bağımsız plak şirkederinin kataloglarını getirmekti ve bunu da Türkiye'de kimse yapmıyordu o zamanlar. Ben de bunun farkmdaydım, radyo programıyla birlikte fanzin de yapıyorduk. Fanzinde albüm eleştirileri yazıyorduk ve albümleri basan şirkedere bu fanzinleri gönderiyorduk. Bu şirkederden bize hep Türkiye'de bir potansiyel olup olmadığına dair sorular geliyordu. Ve evet, bir potansiyel vardı. Nirvana, Grunge olayı padamıştı, "alternatif" denilen bir kelime ortalıkta dolaşmaya başlamıştı. Ama sırf potansiyel var diye bu işe koyulmadık. Aynı zamanda bu işle uğraşmayı da seviyorduk. Ve işte bir yerimiz olsun istedik. Gerçekten müzik sevgisinden çıkmış bir şeydi, onun için de belki bir karakteri vardı. Ama on yıl içinde tabii değişti her şey.

Kod Müzik olarak hangi albümleri bastınız?

Gururla Radical Noise ve Ask It Why'ın önlü arkalı yer aldığı Sevdasız

Hayat albümü, ki bu alanda resmi ilk albümdür, Crunch'ın The Love Albüm, Rashit'in Telaşa Mahal Yok albümü, Zen'in Tanbul ve Hastane albümleri, ilk Türkçe Hip-Hop toplaması olan Yeraltı Operasyonu ilk aklıma gelenler...

Hangi şirketlerin dağıtımını yapıyordunuz?

Dischord, Touch & Go, Southern, 4AD, Too Pure, Epitaph, Rykodisc, Mute, Warp, Ninja Tune, Domino, City Slang, Creation, Skin Graft, K Records, Knitting Factory ve daha irili ufaklı bir çok bağımsız şirket...

Dükkana gelenlerin Punk ve Hardcore'a ilgisi nasıldı?

Müşterilerimiz arasında Hardcore dinleyenler vardı. Onlar düzenli bir sıklıkla dükkana uğrayıp yeni gelenleri takip ederlerdi. Sayısı çok fazla olmamakla birlikte kısa tarihi boyunca dükkanın hep bir Hardcore Punk kitlesi olmuştur.

Dükkanı niçin kapattınız?

Dijital teknolojinin çok kısa bir zaman zarfında gelişmesi ve ucuzlaması, ülkemizdeki genç insanların alım gücünün düştüklüğü ve ülkede bir türlü yerleşmemiş olan hukuksal düzenlemelerin uygulanamaması müzik satışlarına büyük bir darbe vurdu. Artık ne dükkana gelen müşterilerde bir heyecan vardı, ne de bizde. Biz de anlamını yitirmiş bir şeyi daha fazla zorlamak istemedik. Müzik sektöründe daha başka alanlarda devam etmek üzere dükkanı sevgili DJ Da Frogg'a devrettik. Bizim için önemli bir sayfa kapanmış oldu.

Sevdasız Hayat veya The Love Albüm albümlerini basarken belli bir inancın var mıydı, yani Türkiye'de bir Hardcore hareketi başlayacak diye?

Hardcore hareketi olacak mıydı bilmiyorum, ama ben öncelikle sevdiğim için bastım. Nitekim bu hareketin sözcüsü olayım, lideri olayım diye bir şey yoktu aklımda. Zaten hareket olacak ya da olmayacak, ön göremezsin, ama o albümlerin de basılması gerektiğini düştünüyordum.

O zaman konser de düzenliyordunuz.

Evet. Ruins'i getirmiştik mesela. Garip garip Rock gruplarını şehre davet ediyorduk. Belçikalı Grindcore grubu, Agathocles gibi. Ama o dönem bu grupların konserlerini ayarlamakta profesyonel bir niyet yoktu. Konser organizasyonu işine 99'dan sonra başladık.

Artık böyle gruplar az geliyor.

Evet, şimdi çok az. Ama ben geçen yıl Vialka diye bir grup getirmiştim. Bu da Ruins gibi bir operasyondu. Ah işte söyleyeyim bu gibi adamlar gerçek hardcorecular. Çünkü onu yaşıyorlar. Ben böyleyim, şöyleyim, endüstri bilmem ne, batmış dünya bla bla bla değil. Anlatabiliyor muyum? Kendilerine bu duruşu bir etiket yapmıyorlar. O öyle, özü öyle. Tavır almak ve bu tavrı bir kimlik süsü olarak sergilemek, hatta pazarlamak değil. Demek istediğim, bugün de kendi işini kendi yapan, kendi müziklerini basan, kendi konserim kendisi ayarlayan topluluklar mevcut.

Punk ve Hardcore senin için ne ifade ediyor?

Cevabı zor ama iyi bir soru. Punk meselesine çok girmeyeyim. Fazlasıyla sosyolojik bir yam da olan geniş bir müzikal kavram bence. Ya da belki de bir duruş. Ama Hardcore, benim için duyguların en saf halinde ifade edilebildiği, en heyecan verici müzikal form. Halen o heyecanı taşıyorum ve özellikle 80 başı Amerikan Hardcore'una duyduğum sevgi, saygı hiç azalmıyor. Bu bağlamda Punk ve Hardcore kardeş gibi dursalar da, Punk tarihi boyunca hep ikonik olduğundan dolayı müzikal kısmı geri planda kalıyor. Hardcore ise tersine, daha kendi içinde yaşanmış, herhangi bir moda kaygısı gütmeksizin Rock'ın bütün leş klişelerine baş kaldırmış bir hareket. Ama en önemlisi, müzikal form olarak Hardcore daha ilerici fikirlere sahip.

8. Bölüm: DIŞARIDAN BAKANLAR

Murat Belge

Siz Arabesk üzerine bir yazınızda, Arabesk'i Punk ile karşılaştırıyorsunuz. Aynı Punk'ta olduğu gibi Arabesk'te de müzisyenin virtüöz olmasına gerek olmadığına, sanat, makam yollarını bilmeden feryadım basıp kendi derdini anlatabildiğim söylüyorsunuz.

Punk malum Avrupa'da, İngiltere'de çıkmış bir akım. Bizim Türkiye'de olup bitenleri, dünyada olup bitenlerle birlikte düştünme, onlarla bağ kurarak düştünme alışkanlığımız yoktur pek. Aramızda böyle aşılmaz okyanuslar olduğunu varsayarız bir bakıma bilinçaltında. Yani Türkiye'de olan bir şeyi Türk aydınlan beğenmiyorlarsa, bu dünyanın hiçbir yerinde olamayacak bir şeymiş gibi görürler. Biraz bu anlayışı da kırmak için, işte oradaki Punk akımı, burada sizin Arabesk dediğiniz gibi bir şey yorumu yapmıştım. İşi temellerine indirgediğimiz zaman çok da farklı bir şey değil. O kadar ayıplamayın. O kadar pislik görmüş gibi davranmayın Arabesk gördüğünüzde. Bütün dünyada böyle bir şey var, eskiden dünya daha fazla marifete alışıktı. Bir adam başkalarının yapamadığı şeyi yaptığında, buna "Oo bravo, iyi..." falan diyorlardı. Mesela bir profesör, Arabesk için ses kirliliği dedi. Ama aynı adam, Punk müziğini dinleyebilir. Büyük bir ihtimalle buna kirlilik demez. Sadece müzik değil, mesela Çarşamba semtinde, Fatih'de kafalarına sarıklarla, şalvarla dolaşan adamlar var. Onlar için bir çeşit İslami Punk dedim. Çünkü İngiltere'de, Amerika'da adam kafasını kızılderililer gibi kazıtıyor, mohikan oluyor. O kendi kültüründen bildiğini, eski, şimdi kalmamış bir kıyafetle gösteriyor. Hepten çirkin, hatta biraz korkutucu göstermeye çalışıyor. Buradaki adam kafasını mohikan gibi kazıtıcak değil, hayatında mohikanın ne olduğunu duymamış bile. Şu anda kendi tarihinden bildiği yeşil cübbesi, sakalı bilmem nesi. Çok ciddi, aklında derin bir düşünce, şeriatçılık, bir ideoloji olduğundan değil, çok benzer şeylerle altta kalan bir adamın toplumda, kendini yoksun hisseden adamın böyle yan protest bir çıkışı. Onun tabii müzikle bir alakası yok. Bu dediğim kılık kıyafet bakımından. Bütün dünyada bu oluyor. Sınıfsal hareketler bugünün dünyasında böyle gösteriyor kendini. Müzikle gösteriyor, kılık kıyafede gösteriyor. Hepsinin başında da bir yaşam tarzı var. Müziğe tekrar gelecek olursak, Punk'ın çıkışında herkesin söyleyebileceği bir melodi; "You ain't got no future" dediler. Kraliçeyi protesto ettiler. Burada da protest müziğinde, kendine göre makam bilmeden, bir şey yapmadan insanlar kendi derdini anlatıyor. Daha çok feryat figan. Tabii bu söyleyenden söyleyene değişiyor. Orhan Gencebay mesela bunların artık klasiği, Johan Sebastian Bach'ı gibi

olmuş. Ne yapıyor Orhan Gencebay esas olarak, kırdan kente gelmiş insanlara burada yaşadıklan sıkmtılan, onların akıllarında, eski kültürlerinde kalmış şeyleri hatırlatarak aslında bir direnç anlatıyor. Aslında sevgili, aşk falan derken de protest. Bunların hepsini bir arada ama geleneksel bir kalıp içinde yapıyor.

Dinlediğimiz zaman Arabesk'te bir kabulleniş, bir boyun eğme var. Punk'ta ise açık açık bir isyan var. Tavır olarak baktığımızda zıt iki şey gibi görüyoruz. Onun için sizin karşılaştırmanız bize ilginç geliyor.

Evet, ama Türkiye'de politik baş kaldırma her zaman basünldığı için buradaki bir protestin Avrupa'daki bir protest gibi olmasını bekleyemeyiz zaten. Burada üstü kapalı, açıkça söylenemeyen bir protest var. Burada olmaz. Ama yani öyledir diye bu bir teslimiyet müziği demek değildir onu söylemeye çalışıyorum. Bugün hemen Beatles ve Beatles sonrası batıda, Amerika'da olan protest, Türkiye'de nasıl olsun? Türkiye'nin daha çok şeylerden geçmesi lazım ki insanlar kendilerinde o cesareti bulsunlar.

Peki 70'lerin sonunda radikal, protest müziği birleştiren deneyimler oldu mu?

70'lerde henüz pek olmadı. 70'lerde sonuçta kendini kötü durumda hisseden insanlara bir yardımcı olarak bu müziği almaları ve dinlemeleri söz konusuydu. Gecekonduda yaşıyorlar, fabikalarına gidiyorlar, minibüslerinde bu müziği dinliyorlar. Yahut da mesela Almanya'ya gidiyorlar, daha beterler. Sudan çıkmış balık gibi oluyorlar. Mesela onun için artık Orhan Gencebay da pek olacak gibi değil. Onlar Ferdi Tayfur falan dinliyorlar. Daha öyle şangur şungur bir şeyler dinliyor. Bakıyorsun Adana'dan Kibariye çıkıyor. Şimdi onun dinleyicisi Ajda Pekkan'ı istiyor. Ama Ajda Pekkan'm yanına gidemez o. Onu biliyor.

Mentalite olarak mı gidemez?

Mentalite olarak da gidemez, sınıfsal olarak da gidemez. Kapıyı açamaz. Fiziki kapı nerde? Mümkün değil. Ama Kibariye kendi sınıfından. Hatta "Kibariye, gel otur." dahi diyebilir. Onun için kendi snıfmdan, kendi arasından birini star yapıyor, yükseltiyor. Ama işte bunlar da orada geldi tıkandı. Şimdi başka arayışlar var. Arabesk'ten etkilenen bir pop müzik oldu artık Türkiye'de. Ve yani onu yaptığı ölçüde de Arabesk'in kendisi Arabesk olarak yavaş yavaş ortadan çekiliyor. Şimdi o iş başka damarlardan devam ediyor.

Peki siz genelde gecekondu kültüründen bahsediyorsunuz. Şehirli

kültürde Punk, radikal, eleştirellik diye bir arayış var mıydı? Hani diyelim yurtdışına çıkmış, orda tahsil görmüş, burda yazan entelektüeller arasında o dönemi nasıl hatırlıyorsunuz?

Aslında burada batıdaki gibi bir protest müzik olmadı. Buradaki protest eden, düzene başkaldıran insanlar zaten batının o tür müziklerini falan da benimsemediler.

Sol protest müziğe baktığımızda 60'larda müzik olarak kafalar daha açık. Rock 'n' Roll müziğinden çok etkilenme var. Ama 80'lerden itibaren elektro gitara karşı bile bir nefret oluştuğunu görüyoruz. Bunu neye bağlıyorsunuz?

60'larda solcu olan insanlar dünyaya daha açık olan insanlardı. Ve Türkiye'de aslında solculuk, solcu bir teoriye uymaktan çok, dünyada olanları Türkiye'ye getirmek anlamına geliyordu. Ya da dışarıda yaşadığı gibi insanların Türkiye'de de yaşatmak isteği vardı temelinde. Onun için de benim kuşağım ve benden bir kaç yaş küçükler batıda ne olduğunu biliyorlardı. Burada da onu yapabildikleri kadar yapıyorlardı. Ama Türkiye'de de gene sol hareketin içinde kırdan gelme bir kesim vardı üniversitelerde. Ve onlar türkü dinliyorlardı. Bizde sosyalizm, solculuk bir tür anti-emperyalizmin dışına çıkamadığı için, biz Beatles falan dinlemeyi emperyalizmin etkisine girmek diye kabul ettik. Bunun için gidip halk türkücülerinin dımbır dımbır sazlarını dinliyorduk. İşte Aşık İhsani, baltasını bilediği bilmem ne... birtakım şeylerle, bununla yaptık protestimizi. Ondan sonra zaten bu devrimci harekete gecekondulardan daha çok insan gelmeye başladı. Ve de onların ufkunda böyle bir şey yoktu. Batıdan gelecek bir müzik, anlamasına da imkan yoktu. Onun için bu dünyada olan, kültürü bilen insanlar o kültürü buradakilere yayamadan buranın kültürü bunu boğdu. Türkiye uzun vadede bütün bir cumhuriyet tarihi içinde bakarsak ezici bir köylü çoğunluğun bulunduğu bir noktadan başlıyor ve bu süreç içinde önce yavaş yavaş 1950'den sonra hızlanarak bir şehirleşme oluyor. Köyünde oturan adamın dünya ile yakın ilişki içinde yaşaması kolay değil, ancak şehire gelince böyle bir şey yaşayabilir. Şehre gelir gelmez de olmuyor hemen. Şehire büyük rakamlar haline geldiği zaman o kendi kültürüyle şehire hakim oluyor, şehir ona hakim olamıyor. Genişlerken kendine uydurarak alıyor insan. Yani bu ağır köylü nüfusun bir kentli nüfus haline gelmesi çok zaman alıyor. Daha da alacak.

Murat Beşer

Sen 90'ların başında Stüdyo İmge'nin editörlüğünü yapıyordun.

Evet, 92 ile 94 arasında. Yaklaşık on beş sayı çıktı. Ben on birinci sayıdan sonra yoktum. On birinci sayıdan sonra dergi biraz daha ticarileşti. Biraz daha kapağı popülist oldu ya da içindeki yazılar kısaldı ve daha fazla müzik haberleri yer aldı. Bir anlamda o gidişatın da göstergesiydi. Çünkü müzik sektöründe de belli bir ivme vardı. Yabancı kaseder pastada çok az bir dilim tutuyordu. Fakat giderek yabancı kaseder, cd'nin de girmesiyle Unkapanı için daha fazla satar hale geldi. Dolayısıyla yabancı müzik yayınlan artmaya başladı. Stüdyo İmge de zaten çok amatör bir dergiydi. Sahibi bir medya patronu değildi. Yani bulup buluşturduğu paralarla dergiyi çıkartıyordu. Biz de zaten çok fazla paralar almıyorduk ondan. Sevdiğimiz için bu işi yapıyorduk. Dergiye baktığın zaman insanların sevdiği için çıkarttığı bir dergi olduğu hemen hissediliyordu. Profesyonel görünümlüydü ama profesyonel bir dergi değildi. Sonra onu profesyonelleştirmeye çalıştılar ben ayrıldıktan sonra. Aslında o da derginin sonu oldu. Çünkü sektörde, pazarın biraz daha büyümesiyle profesyonel savaşlar, daha çetin savaşlar gündeme geldi. Ama Stüdyo İmge bu savaşlan sürdürebilecek bir dergi değildi. Çünkü amatör ruhla yürüyen bir dergiydi. Amatör ruhu azaldıkça derginin çıkması için de bir neden kalmadı ve çıkmamaya başladı.

Sen profesyonel değildi diyorsun ama ben o döneme baktığım zaman acayip güzel yazılar görüyorum Stüdyo İmge'de. Mesela bugün bile dergilerde öyle yazılar yok. Senin olsun, Kemal Aydemir'in Punk üzerine yazıları olsun...

Stüdyo İmge'de yazan yazarların bir listesini yapsan içinden en az on tane, şu an ben müzik yazanyım diye çalışan insanların bir kaç gtımlek üzerinde isim çıkar. Ki bunlar artık müzik yazarlığı yapmıyorlar. Kaldı ki o zaman da bunlar kendilerine, ben de dahil olmak üzere, biz müzik yazanyız demiyorduk. Biz kendi öz gücümüzle ve sevgimizle yazıyorduk. Ve kesinlikle plak şirkederinden gönderilen infolan ve bültenleri kullanmıyorduk. Kaldı ki zaten böyle bültenler ve infolar da yoktu. Hadi geçtim bültenleri, internet yoktu ve yabancı dergi yoktu. Asıl sır oradaydı zaten.

Ben de onu soracaktım, bilgiyi nereden alıyordunuz?

O, benim 80'li yıllarda yazdığım yazıların, daha sonradan okuyan kuşaklar için çözülmesi gereken sim gibidir. Gerçekten internetin,

cd'nin, plağın olmadığı ve yabancı dergilerin ülkeye girmediği bir ortamda onlar hakkında yazı yazmak için başka bir zihinsel materyale ihtiyaç duyuyordunuz. Biz de o öteki materyali kullanıyorduk. Bu da diğer felsefi disiplinlerden tut, sanatsal akımlara kadar okuduğumuz, faydalandığımız dünya görüştünün, o biçimlenmiş fikirlerin müziğe eklemlenmiş halleriydi. Biz aslında tamamen, politik dünya görüştümüzle, sanat anlayışımızla, kendi estetiğimizle müziği yorumluyorduk. Ve bunu sıklıkla dosdar arasında bazen bir salaş bir birahanede, bazen de bililerinin evinde sıklıkla yapıyorduk. Müzik hakkında konuşuyorduk, konuşurken dinliyorduk ve bunu sözlü olarak paylaşıyorduk. Ben ve benim gibi o dergiye aldığım yazarların o yıllardaki müzikal malzemesini bu sohbeder, bu dinletiler, okuduğumuz müzik dışı kitaplar oluşturuyordu kaynak olarak.

Müzik hakkında direkt bilgiyi, dinlediğiniz plaklardan falan alıyordunuz, diskografi, temel bilgiler... Bu öyle gözüküyor ki organik bir bağlantı varmış o zamanlar.

Vardı. O dönemler çok dar ve küçük de olsa bir camianın varlığından bahsetmek mümkün. Ve üstelik bunlar birbirlerine bugünkünden çok farklı ipliklerle ilmiklenmişlerdi. Örneğin az önce bahsettiğim birinin evinde toplanma, bir barda bira içip müzik dinlemenin dışında başka ritüeller de vardı. Bir kere yazı yazarken paylaşırdık, kitap okurken paylaşırdık, konsere giderken paylaşırdık. Konsere bizim onlu, onbeşerli gruplar halinde gittiğimizi, konserden çıktıktan sonra veya barda bir demo grubu dinledikten sonra bir yerde oturup hakkında uzun uzun sohbet ettiğimizi hatırlarım. Şimdiki gibi yazışmalar internet üzerinden MSN veya Myspace bültenleriyle gerçekleşmiyordu. Ben onların bir internet dili, bir ekran alışverişinden ibaret olduğu için kuru, soğuk ve bilgi içeriğinden yoksun olduğunu düşünüyorum. Bizde tamamen bu paylaşımın kendine has özellikleri vardı. Ve bu paylaşımlar bizim yazılanınızın dokusuna nüfuz ederdi. Şimdiki yazılar da belki bunlar yok, o yüzden şimdiki yazıların bülten, info ve kuru bilgilerin dışına çıkmayan şeyler olduğu söylenebilir.

Yazdığınız yazıların kuru müzik analizi değil, daha fazla sizin politik dünya görüştünüzü yarısıtan yazdar olduğunu söylüyorsun. Neydi sizin politik dünya görüşünüz?

Bir kere hepimizin 80 öncesinde bu ülkede yaşananların ne olduğuna ve toplumsal belleğimize sahip çıkmaya dair değerlerimiz vardı. Bu değerlerimizi biz müzik de yazsak hiç bir zaman bırakmadık. Yani 80'den önceki memleket gerçeğinin, 80'den sonraki kuşaklara anlatıldığı gibi olmadığını, biz toplumun arka planında yatan nedenlerin başka şeyler olduğunu her zaman biliyorduk. Bu bir kere

başlı başına büyük bir avantajdı. Bunu yazdığımız yazılarda da, eğer müzik yazısıysa şu şekilde hissettiriyorduk. Müziğin aslında sadece müzikten ibaret olmadığı, bir müzik grubunun çaldığı gitarların arkasında çok daha farklı gerçeklerin olduğu, bir şarkının metin çözümlemesinin ve anlamlarının ne olabileceği üzerine kafa yormamız büyük artık değerler ve farklılıklardı. Doğru, bir amnezi vardı o zamanlar. 80'lerden gelen etki apolitik bir durumun oluşmasıydı.

Stüdyo İmge'nin bunu kırmak için bir etkisi oldu mu en azından müzik okuyucular için?

Stüdyo İmge'nin içerisine benden bağımsız olarak apolitik, güncel bazı yazar ve habercilerin de sokulmuş olmasına rağmen ağırlıklı olarak bizim etrafımızda ve İmge'de yazan insanlar politiklerdi. Bunlar da bir müzik yazısında politik görüşlerini net olarak ifade etmekten, politik kimlikleri net olarak ortaya koymaktan hiç bir şekilde geri kalmazlardı. En basitinden apolitik bir grup hakkında yazılmış bir yazıda bile en azından politik bir iki cümle bulursun. Bu salt politik slogan atmak şeklinde değil, ki politik slogan atmayı aşmış insanlardı bunlar zaten, hayatın üzerine laf söylerken ya da yazıyla şiir yazarken de politika yapmanın ne olduğunu araştıran ve bunu müzik yazılarına aktaran insanlardı. O anlamda da politika yapmayan bir politikadan da söz edilebilir İmge'de. Ve yani müzikte müzik yazılarında ne kadar politika yapılabilirse, bunun sınırlarını iyi bilen ve koruyan kalemlere sahipti.

Bu politika daha sol bir politika mıydı, yoksa daha anarşist bir çizgiyi mi takip ediyordu?

Bu Stüdyo İmge içerisinde evrim geçiren bir durum, ilk 80'li yıllardaki saman kağıda baskılarında bu sol iken, 90'larda anarşizme doğru giden ve daha sonra da ikisinin iyice içiçe geçtiği bazen kimin önde olduğunun hissedilmediği bir şekle dönüştü. Aslında bu bir kuşağın insanlarınm geçirdiği değişimi adım adım da gösteren bir şeydi.

Nasıl bir değişim?

Sol görüş hakimdi, ancak giderek daha anarşizan ve bireysel sol görüşler hakim olmaya başladı. Çünkü ciddi bir örgütsüzlük problemi vardı. Yani insanlar bir dernekte, bir partide veya benzer bir ortamda bir araya gelemedikleri için giderek fikirler daha şahsi üremeye başlamıştı. Şahsi üreyen her fikir de anarşizmden biraz daha fazla pay alıyordu. Anarşist sol bir bakış açısına doğru gitti.

Genelde Türkiye'de Sol müziğin Halk müziğiyle bağlantılı olduğu düştınülürken, Anarşist müzik Rock müziğiyle bağlantdandırdır.

Sence batı müziğinin de bir etkisi oldu mu sol görüştın anarşist görüşe geçişinde?

90'lı yılların başında Stüdyo İmge yıllarında en azından on beş sayılık periyodda Arabesk, Sol, Anarşiszm ve Rock'u belirli ölçülerde net çizgilerle birbirinden ayırmak mümkündü. Ve biz özellikle de bunları birbirinden net çizgilerle ayırmanın ideolojik ve doğru bir şey olduğunu düştınüyorduk. Halen bunun yanlış olmadığını hatta doğru olduğunu düşünüyorum. Ancak giderek bu ayrım konjüktürel bir biçimde ya da yazılan şartlar neticesinde giderek erimeye başladı. Çünkü aydınlarımız omurgalarım yitirdikçe, teslimiyetçi biraz da düzeni değiştirmekten değil rehabilite etmekten yana çubuğu büktükleri ölçüde hep bir dönem küçük gördükleri, varoş kültürü dedikleri, bir dönem sırtlarını çevirdikleri kültürlerin içinde bir şeyler keşfetmeye çalıştılar. Aslında bu keşfedilen şey o keşfedilen şeyin içindeki güzellik değil, kendi dejenerasyonlarıyla çözülmeleriyle o keşfettikleri şeyin arasındaki farkın eşitlenmesiydi. Bu nedenle Anarşizm ile Sol, Arabesk'le de Rock arasındaki çizgiler erimeye başladı. Her şeyden önce eli kalem tutanların nezlinde bu farklar erimeye başladı. Beraberinde bu icraate de döküldü tabi. Giderek bar grupları Rock ile Arabesk'i buluşturdu. Bulunduğumuz noktada sektöründe yaşadığı krizle birlikte Rock müziğine kucak açmasıyla, ondan medet ummasıyla birlikte pıtırock gibi Rock müziği yapıyorum deyip özünde arabesk yapan yüzlerce grup türedi.

Siz Arabesk ile Rock müziği ayrımını kesin tutarak, Stüdyo İmge'ye belli şeyleri sokmama durumunu da yarattınız mı?

Stüdyo İmge'ye benim gelişimle ilgili bir hikaye belki iyi bir örnek olabilir. Stüdyo İmge'nin ilk senesinde Kadir Çöpdemir editördü. Kadir Çöpdemir siyasal görüşlerinden yaşamdaki en küçük hareketlerine kadar liberal tavırlı birisiydi. Hatta ikinci sayıda Ozan Orhon'u kapak yapması, bir şeylerin öyle yürümemesi gerektiğine dair içerde insanlarda ciddi bir reaksiyon oluşturdu. Benim editörlüğe gelmemle birlikte zaten biz politik görüşlerimize müzik adına sahip çıkmak için belli şeyleri dışanda bıraktık. Dışanda bırakmaktan kastım, eleştirel olmadan içeri almak hatta kapağa taşıyıp reklam yapmanın reddedilmesi anlammdaydı.

90'lı yılların başında Arabesk, eski sol propagandist politikalara ve halk müziğine de karşı duruş vardı herhalde.

Vardı. Arabesk bizim için ne kadar uzak durulması ve rock'un içinden ayıklanması gereken, en azından Rock ve Arabesk birlikte yaşayacaksa bunun Rock olması ve onun Rock tavrını yitirmeden isyancı duygularını yitirmeden, bu isyancı duyguların kaderciliğe

dönüştürülmeden yapılması mücadelesinde bir şeylere sahip çıkılması gerekiyordu. Ve İmge buna sahip çıkan ve bunun mücadelesini yürütme gücünü kendinde bulan kalemlerin yeri olmalıydı. Benim ayıkladığım şey hep buydu. Çünkü o birlikte ve bir arada yaşama denilen safsatadan zararlı çıkacak olan hep bizdik. Zararlı çıkacak olan şey mücadelenin kendisiydi.

Murat Belge bir yazısında aslında Arabesk ve Punk müziğin birbirine çok benzediğini söylüyor. Çünkü Arabesk'te Punk'ta olduğu gibi şarkıcının makam bilmesine gerek yok. Kendi derdini, feryadını basıp söyleyebiliyor. Punk'ta da virtüoziteye gerek yok. O böyle formel bir bağlantı kuruyor. Ama aslında bence arabesk ve Punk Rock tamamen birbirine zıt tavırlar. Birinde boyun eğme varken, diğerinde isyan var.

Ben bu tip benzerliklerin, iki şeyi birbirine benzetmenin kısır ve yanlış olduğunu düşünüyorum. Çünkü bunun dışında ararsan başka nüanslar ve benzerlikler de bulabilirsin ama bu onun benzediği anlamına gelmez. Yani her insanın iki gözü, bir burnu, bir ağzı vardır. İnsanlar birbirine mi benziyor?

Stüdyo İmge'deki politik görüşte bir çeşit amneziyi canlandırmaya ve 80'lerin öncesinde böyle şeyler olduğunu göstermeye çalışırken sadece yurt dışından şeyler miydi örnekleriniz, yoksa Türkiye'den de örnekler var mıydı? Lokalliğe ne ölçüde yer veriyordunuz tarihsel anlamda?

Evet. Böyle bir şey söz konusuydu. Biz 80'ler öncesindeki bir avuç yerli rock grubuna da yer veriyorduk. Onların bir kısmı yoktu, biz 90'larda dergiyi yapmaya başladığımızda dağılmışlardı. Ama elemanlarını mümkün olduğunca bulmaya, işte o günleri anlattırmaya ve bundan yazı çıkarmaya, röportajlar çıkarmaya gayret ediyorduk. Ama çok sessiz ve küskün bir kuşakü. Dış dünyaya kapılanın kapatmışlardı bu insanlar. Özellikle o yıllardaki müzikal maceralarına ilişkin olarak pek fazla konuşmak ve paylaşmak istemiyorlardı. Üzerlerinde ciddi bir yaşlılık ve bezginlik psikolojisi vardı. Yine de biz onları bazen konuşturarak, bazen de kendi hafızamızda kalanlan kaleme alarak bu işin tarihine not düşmeye çalışıyorduk.

90'ların ortalarında gruplar çıkıp posterlerine şöyle şeyler yazıyorlardı: Erkin Koray, Müslüm Gürses, Can ve Velvet Underground'u beğenirseniz Replikas'ı dinlemeniz gerekiyor. Böyle bir sentezin ve bu Replikas ile beraber Zen'in son dönemi Baba Zula ve şu an senin dediğin gibi yüzlerce türeyen oryantalist tavırda ne görüyorsun?

Ben az önce senin saydığın isimler arasında bazılanmn geçmişine ve yürüttükleri hattın belli süreçlerine sahip çıkıyor da olsam genel olarak şu an Anadolu kültürünün veya adına Türkiye denen kültürel oluşumun baülı formatlarla genel olarak buluşturulması meselesinde ciddi bir başansızlıkla yüzyüze, ciddi bir nedenselliksizle yüzyüze, içiçe olduğumuzu düşünüyorum. Bir Kraut Rock'un hikayesini kendimize model almak veya bir Can nedeıısizliğini alıp bıı da Anadolu kültürüyle bati kültürü formadanyla içiçe geçirmekle bu ülkenin kültürünün global kültür içerisinde kişilikli bir yer bulacağım düştınmüyorum.

Nedensizlik derken neyi kast ediyorsun?

Can'in yaptığının içinde bir felsefe var. Ama bizim yaptığımızın içinde bir nedensellik yok. Birinde var olan şey diğerinde yok olan şeylerle izah edilebilir bir durum.

Diyalektik bir bağ kurulmuyor yani.

Evet.

Peki sence Türkiye'de müzik olarak orijinal bir Türk Punk müziği nasıl olabilir? Oldu mu?

Bir kere cevaplanması son derece karmaşık ve zor bir soru olmakla birlikte, bunun olmadığını söylemek mümkün. Ama aramrsa içi boş bir çuval da değil. Bu çuvalın içinde aranırsa mutlaka bir şeyler bulabilirsin. Ancak bu olmuştur diyecek kadar net bir tarif yapmak olanaksız.

Sence Türkiye'de 90'ların başındaki Punk sahnesi nasıl? Çünkü siz Stüdyo İmge'de bayağı demo review'larına yer veriyordunuz.

Bu bir ilkti evet.

İmge'de Mondo Trasho Esat'ın röportajı falan acayip kıymetli şeyler. Kemal X'in bir takım kritikleri vardı. Endüstriyel müzik dinleyenler için bir okul olmuştu o yazılar.

Stüdyo İmge'den sonra çıkan alternatif müzik dergilerinin neredeyse tamamına ilham vermiş bir dönemdi o. Ben açıkçası o dergiyi yaparken çok da muüu değildim. Yani hem kişisel problemlerim vardı, hem de derginin şekli şemali ve ürünle ilgili problemlerim vardı. Bunların hepsine birden yetemiyordum ve tam olarak kafamdaki dergiyi çıkaramıyordum. Her ne kadar ben o yıllarda ortaya çıkan Stüdyo İmge'den bir marjinal ürün olarak fazla hoşnut olmasam da, içeriğinden, sağından, solundan belli yanlarından

rahatsız da olsam, istediğim gibi gerçekleştiremesem de yıllar sonra dönüp baktığımda zamanı için çok iyi ve zamanının çok ilerisinde kendinden sonra çıkan neredeyse tüm alternatif ve marjinal müzik dergilerine örnek olduğunu görüyorum. Punk veya yeraltı sahnesine gelecek olursak Stüdyo İmge'nin de nerede durduğu ve içinden çıktığı toprağın bereketi ile ilişkin bir fikir verebilir bize. Aslında bu kadar diri, ateşli ve sesi yüksek bir Punk camiası olmasaydı Türkiye'de Stüdyo İmge'nin içindeki demo sayfalan, konser kritikleri, çeşitli yeraltı dosyalan ve incelemeleri olmazdı. O anlamda camianın çok geniş olmasa da, dar ama diri olduğuna dair bir ipucu var o sayfalarda. Ben şimdiki Punk veya alternatif camianın o yıllardaki kadar diri ve söyleyecek net bir lafı olan bir meselesi olan ve bu meselenin peşinde koşan bir anlayışa sahip olduğunu pek gözlemleyemiyorum.

Şimdi hangi grupları hatırlıyorsun 90'lardan?

Epeyce vardı. En azından Maximal Punch Effect bile Türkiye'de örneği olmayan bir gruptu. Çünkü iki tane deliden meydana geliyordu ve bu iki deli (Bülent ve Osman) üfleyecekleri iki nota için bile pek çok şeylerini kaybetmeye hazır tiplerdi. Şimdi öyle adam yok.

90'larda Noisy Mob ve Headbangers'ı dinledin mi?

Hepsini canlı olarak dinledim. Hatta bırak onları Athena bile yeri göğü inletiyordu. Yani 90'ların ortalarında bunlar Captain Hook'ta çıktıklarında konser esnasında o tel örgülere atılarak parçalanan şişelerin haddi hesabı yoktu. Çok güzel günlerdi onlar. Öfkeli günlerdi. Öfkenin gerçekten açığa çıktığı günlerdi ve o günlerin öfkesiyle yürüyenler şimdi bir parça ateşlerini yitirip küle döndüler. Bunda sektörün krizinin ve sektörün bu müzik üzerine yapmaya çalıştıklarınm, onu ticarileştirmeye çalışmasının rolü çok büyük.

Peki bu öfkenin senin dediğin gibi bir nedeni var mıydı? Bu öfke belirgin miydi?

Belirgindi. Çünkü 80'li yılların bastmlmışlığından arta kalan şey 90'ların başında nisbi derecede ortaya çıktı. 80'ler boyunca bastinlmış olan bir muhalefet başka bir yıkıcılıkla ortaya çıktı. Bu belki ateşin son harıydı. O da bir şekilde dönüşerek bu hale geldi.

Eğer 12 Eylül darbesi olmasaydı ya da 12 Eylül'den sonraki durum da hiç olmasaydı müzik sahnesi nasd olurdu ve genel kültürel atmosfer nasd olurdu? Böyle bir ütopyayı düştınebiliyor musun?

Zor bir soru ve gerçekten ortaya çıkarılmaya çalışan ve fikir

yürütülerek oluşturulmaya çalışan tablo, en az BruegePin tablolan gibi olurdu. Yok, tahmin edemiyorum. Bir şeyler söylenebilir ama gerçekle ne kadar örtüştüceği ştıpheli.

90'ların başında fanzin kültürü, özellikle Mondo Trasho hakkında ne düşünüyorsun? Stüdyo İmge'nin fanzin kültürüyle ilişkisi neydi? Aranızda bir işbirliği var mıydı?

İki yayın kardeşti bir kere. İki yayında ortak yazan çok insan vardı. Bir fanzin olarak Mondo Trasho hem entelektüeldi, hem de çok çılgın ve cesaretliydi. Biz Stüdyo İmge'de bazı şeyleri belli ölçülerde yapabiliyorduk. Yani yapabileceğimiz entelektüelizmin ve deliliğin bir limiti vardı. Ama bunu limitsiz olarak Mondo Trasho'da yapabiliyorduk. Mondo Trasho'daki kalemler oldukça eğitimlilerdi. Ben de yazıyordum. Kuşak olarak bunlar Stüdyo İmge'de yazanlardan bir kuşak sonraydı. Akademik eğitimleri daha fazlaydı. Dönemin iyi okullarında okuyorlardı ve bu okullardaki müfredata karşı olan hınçlarını entelektüel bir dilimde zekice Mondo Trasho'da dile getiriyorlardı. Hatta bunla da kalmayıp zeki bir biçimde küfretme cesaretini de gösteriyorlardı. Fark buydu. Mondo Tasho gibi bir fanzin ondan sonra olmadı. Mesela Mondo Trasho'nun daha sonraki kuşaklara bıraktığı bir şeylerden bahsetmek çok zor. Çünkü daha sonraki kuşaklar bu kadar entelektüel değillerdi. Bir de daha sonra fanzin yapanların hiç birisi Esat kadar yetenekli değildi. Esat'ın kişisel bir yeteneği vardı.

Başka fanzinler de vardı, mesela Laneth. Heavy Metal hakkında ne düştınüyorsun? Heavy Metal - Laneth, Mondo Trasho - Punk arasında bir fark var mıydı?

Mondo Trasho'dan sonraki fanzinlerin çok ciddi bir özenti boyutu vardı. Çok küçük bir çevrede üç arkadaşın yanyana gelmesiyle ve onlarında yirmi arkadaşlarına dağıtma amacıyla çıkarttıklan son derece kişisel ve dar beğenilerin basit bir biçimde dile getirildiği, kısa kısa birer paragraftan oluşan yazılardan oluşturulmuş fanzinlerdi. Onun dışındakilerde ağırlıklı olarak Heavy Metal beğenisi göze çarpar. Çünkü o Türkiye'de ve dünyada Heavy Metal'in yükselişe geçtiği yıllardı. Rock kültürünün önemlice bir kısmını Heavy Metal oluşturuyordu. Çünkü heavy metalci olmak çok kolay bir hüvviyetti. O rozeti takman için görsel bir kaç klişeyi üzerine alman yetiyordu. Ve çok kolay yayılan bir şey olduğu için heavy metalciler fanzinlerde de büyük rol oynadılar. Laneth de bunların ilkiydi. Mesela Laneth de kendinden sonra çıkan Heavy Metal fanzinleri arasında daha fazla elle tutulur olanıdır. Ama ondan sonra çıkanlar çok basit ve kısa tımürlüydü.

Bugünkü altkültür sahnesini nasıl buluyorsun?

Çok açık söylemek gerekirse, benim de yaşlı bir adam olmamın rolü vardır bu görüşte, bunu kabul edebilirim, ama ben bugünkü alternatif müzik sahnesine baküğım zaman rahatsız oluyorum, canım sıkılıyor, üzülüyorum. Ve olan biteni alternatif müzik ve alternatif kültür adına pek fazla içime sindiremiyorum. Bunun nedenlerini soracak olursan bir dünya şey söylemek mümkün. Ama o kuşağın düştınen bir mensubu olarak bugünlerde bu kültür adına hayli mutsuz olduğumu söylebilirim.

Halil Turhanlı

Senin için Punk müziği ne ifade ediyor? Türkiye'deki Punk müziğini nasd yorumluyorsun?

Önce çok genel birkaç söz söyleyeyim, daha sonra Türkiye örneğini ele alayım. Punk 1970'lerde çıktığında yeni bir akım olarak görülüyordu. Sadece kendinden önceki akım ve türlere karşı değildi. Müzik endüstrisinin de bütünüyle dışında olduğunu iddia ediyordu. Ne ki, müzik endüstrisinin uzun süre dışında kalamayacağı anlaşıldı. Doğuşu ile endüstrinin içinde giderek eriyişi arasında geçen kısa dönemde iyi şeyler de yaptı elbette. Daha da önemlisi endüstriye teslim olmadan varlığını sürdüren az sayıda topluluk da kaldı. Daha çok anti-rock bir akımdı. Rock müziğinin ticari olduğunu, endüstriden beslendiğini ileri sürüyordu ve bu iddialarında büyük ölçüde haklıydı. Şuydu Punk'ta önemli olan: İşçi sınıfının sesi olma iddiası. Tam da 1970'lerin ikinci yarısında neo-liberal politikaların yaygınlaşmasına, sosyal refah devletinin tasfiye ediliş dönemine denk düştü Punk. Punk'ı yapanlar sadece işçi sınıfına ait kişiler değildi, okuyan bir kesim de vardı. Özellikle sanat okullarında okuyanlar. Hatta Punk'ı elinden tutup, Punk'ın gelişmesinde önemli rol oynayan Malcolm McLaren da işçi sınıfı kökenli biri değildi, moda dünyasının içindeydi, Vivienne Westwood ile birlikte işlettiği bir butiğin sahibiydi. İşsiz insanların bir haykınşı oldu aslında bir şekilde Punk. Ama Punk form olarak çok sınırlıydı. Çok güzel gitar çalanlara, gitan ince işleyenlere, çalanlara bir tepkiydi. Amaç bir, iki notayla müzik yapmaktı. Fakat bu yolla söyleyebileceğiniz şeyler çok sınırlıdır. Aynı form içinde hem radikal politik şeyler, hem de ırkçı sözler de söylebilirsiniz. Bu Rock için de geçerli. Rock formunun içinde yapabileceğiniz şeyler çok sınırlı. Bir tane dinlersin, iki tane dinlersin diğerleri hepsinin bir tekrandır aslında. Ama The Ex için böyle değil. Onlar Puık'ın formunu başka yerlere de açmayı başardılar. Kendi müziklerini çok başka şeylerle kayrıaştırdılar ve sürekli kendi formlarını yenilediler ve geliştirdiler. Bu şekilde Avangard'a yaklaştılar. Belirli bir politik kültürle canlı bağlar kurdular. The Ex'i Durumcular'dan ve Provo akımından, bunların içinde yer aldığı anarşist kültürden ayrı düştınemezsiniz. Müzikleri bu kültürün bir parçası, taşıyıcısı. Avangardla flört eden gruplar hem söz olarak hem de müzik olarak ayrı formlara da açılmışlardır. Bunlardan biri de The Clash'tir. Onların mesela Reggea'den etkilenmeleri gibi. Bunun yanı sıra kimi Ska-Punk topluluklarını da örnek olarak verebilirim. Türkiye'ye Punk'm girmesi bir hayli geç. Üstelik de aynı sınıfsal yapının içerisinde, aynı sınıf temelinde olmadı. Ama buna rağmen politik bir duruşu olabilirdi,

izleyebildiğim kadanyla olmadı. Punk iyi ya da kötü bayağı politik şeyler söylemiştir. Tabii kısıdı formu yüzünden bir yerde tıkanması kaçınılmazdı.

Türkiye'de Punk topluluklarından Rashit'in bir röportajını hatırlıyorum, politik müzik yapmadıklamu söylüyorlardı. Politik olmayan bir Punk neye benzer? Alkolsüz bira, kafeinsiz kahveye benzer. Bunu içeceğime su içerim daha iyi. Bir şey söylemen lazım, müzik zaten sınırlı. Çünkü hep aynı notayı çalıyorsun. Bari söz olarak slogan düzeyinde bile olsa bir şey söylemeleri lazım. Punk'da bazen söz çok önemliydi. Mesela Buzzcocks grubunun sözlerine baktığımız zaman oradaki isyan basit bir dille ifade edilmiyordu. Pete Shelley cinsel politika yürütüyordu yazdığı şarkılarla. Crass grubu da ayrıen öyle. Gay ve lezbiyen kimlik politikalarını sürekli inceliyorlardı. Punk'ın içinde doğan Queercore topluluklarınm müziklerini hatırlayalım. Onların müziğini politik bir duruştan, hayli radikal bir cinsel kimlik politikasından ayrı düştınebilir miyiz? Daha başka örneklerini de verebilirim, mesela kız Punk topluluklan. Fakat Türkiye'de öyle bir şey yok. Bunları söyleyen bir grup ben görmedim. Sözcük oyunlarına dayalı şarkılar yazmıştı Rashit. Bunlar güzel şarkılar, ama sonuçta benim bu müziğe ilgim sınırlı kalıyor. Çünkü biranın alkollüsünü seviyorum, içtiğimde bana vereceği o hafif sarhoşluktan keyif alıyorum. Aynı şekilde, kafein oram yüksek kahveyi seviyorum. Çünkü zihnime belirli bir enerji yüklüyor. Bu anlamda politik bir Punk Türkiye'de tanımadım, varsa da bilemiyorum. Şimdi bir örnek vereceğim; ilk bakışta alakasızmış gibi görünebilir, ama aslında değil. Blues müziği kırsalda ortaya çıkmıştır. Otantik Blues, has Blues kırsal alandakidir, Bir Dream Syndicate şarkısında dile getirdiği üzere "Blues'u hiç kimse Blind Willy McTell gibi söyleyemez". Söyleyemez, çünkü o otantik bir Bluescudur. Kırsalın Bluescusudur. Siyah Blues kırsal alanda doğmuştur ve yeri orasıdır. Şehre geçtiğinde otantikliğini kaybetmiştir. Şunun için kaybetmiştir; siyahlar kendi müziklerinin beyazların radyosunda çalınabilmesi için Blues'u ehlileştirmiştir. Ama şehir mekanı kültürlerin buluşma noktasıdır. Kırsal Blues şehre indiğinde orada Blues yapmak isteyen beyazlarla tanışmıştır. Ama tabii beyazların da bu siyah müziğe açılabilmeleri için onların kalben bunu kabul etmeleri gerekir. Paul Butterfield gibi siyah kültürüne açık olmalan lazım. Mike Blomfield'm bir belgeselde Paul Butterfield için söylediği bir sözü var; "Onun ruhu siyah."

Dolaylı yoldan söylemek istediğim şu: Müziğin farklı kültürlere, özellikle ezilenlerin kültürlerine açık olması, bu kültürle temas etmesi gerekir. Eğer gerçekten Punk ezilenlerin müziği ise başka kültürlere açılması gerekir. Clash Reggae müziğiyle birleşebildi. Kök Reggae'yi

iyi dinlediğinizde o müzikte siyah kölelerin seslerini duyabiliyorsunuz. Coşkulu ritmin temelinde kölelerin isyanlan saklı. Şimdi ben size sorayım: Bizdeki Punk topluluklarında müziklerde böyle bir temas noktası ve temas iradesi var mı? Yani kentin en yoksul kesiminin sesini kendi müziklerinin sesine katmak gibi istekleri var mı? Burada en güzel müzik nerde var dersen Tarlabaşı derim. Vereceğim adres orasıdır. Bazı roman gettolarında henüz sahiciliğini yitirmemiş bir müzik hala var. Ama Tarlabaşı hepsinden farklı. Yani Afrikalı siyah göçmenler (çoğu kaçak) Kültlerle aynı evin odalarında beraber yaşıyorlar, dilleri ve müzikleri kayrıaşıyor. Romanlar, travestiler hepsi içiçeler. Bunlar en güzel müzikleri yapıyorlar. Beyoğlu'na çık, güzel müzik yok orada. Punk yap, caz yap, ne yaparsan yap, müzik tek başına saf olarak kalamaz. Kültürel bir anlatımsa müzik, tek başına kalamaz.

Diyalojik müzik yapmak, müziğin farklı kültürlere açılması anlamına gelir. Tamamen politik bir tavır. Yani başkasına, ötekine açılmak, onunla özdeşleşmeksizin kendi tekilliğinin yaşayabileceği bir alan açmak burada söz konusu olan. Jan-Luc Nancy'nin dediği gibi tekilliklerin paylaşıldığı bir alan açmak en politik tutumdur. En basit müzik olan Punk bile kavramlarla açıklandğı zaman daha iyi anlaşılıyor. Ben de Punk'ı böyle görüyorum, politik bir müzik başta da söylediğim gibi Punk Neo-Faşist bir mesaj da verebilir. Rock müzik için çoğu kişi ilerici, politik bir müzik, pop içinse gerici müzik diyorlar. Yok öyle bir şey.

Mesela Bronsky Beat gibi gruplar pop müzik yapsalar da gay ve eşcinsel kimlikleri açtıklan için ilerici bir müzik yaptılar. Ne kadar çok ırkçı Rockçılar var, ne kadar çok cinsiyetçi Rockçılar var. Bob Mould gibi harika bir Rock'çıya karşı çok sayıda cinsiyetçi, ırkçı Rockçı da var.

Punk ile ilgili sorunuza geri dönüyorum. Punk kısa sürede endüstrinin içine çekilebilmesinin ana nedeni form olarak sınırlılığından kayrıaklanıyordu. Eğer form açılırsa, başka tarzlarla birleşebilirse daha özgür bir anlatımın kanalı olabilir. O tek sınırlı formda kalırsan sistem seni asimile eder. Ne kadar otanpk bir ses de olsan, ne kadar politik bir ses de olsan sistem seni asimile eder. Bu durumda endüstrinin çarklarına direnmen pek de mümkün değil. Senin o isyankar sesini popüler bir kültüre kolayca dönüştürebilirler. Benim bildiğim tek çözüm yolu, bu sınırlı formül içinde kalmamak ve müziğin karmaşıklaşması, deneycilik daimi deneycilik yoluyla ele geçmeme. Bu sayede endüstrinin çarklan arasından kaçabilme. Kültür endüstrisinin çarklarınm öğütemeyeceği kadar karmaşıklaşma. Böylesi bir karmaşıklık, deneycilik çarkların dişlerini bozuyor. Yine aklıma

The Ex örneği geliyor. The Ex'in Punk'la başlayan müzik maceraları özgür Caz'a kaymış durumda. Afrikalı müzisyenlerle çalışıyorlar, cazcılarla çalışıyorlar. İşte size asimile edilemeyen bir müzik. Bir tek uzlaşmamış Punk grubu kim desen onları örnek verebilirim. Crass uzlaşmadı belki ama yeni şeyler yapamadı. İki tane Crass albümünün olması yeterli senin koleksiyonunda, The Ex öyle değil. İspanyol iç savaşındaki müzikleri alıyorlar, dünyanın çeşitli kültürlerinden etkileniyorlar. Yani başkalarına bir açılma var. Türkiye'de bir Punk topluluğu öncelikle politik müzik yapmadığını vurguluyor. Tamam bu bir bakıma tercih sorunu olabilir, müziğinde politikayı tamamen dışta bırakabilirsin. Ama politik müzik yapmıyorsan ben de seni dinlemem. Bu sadece tercih sorunu da değil, bilinç sorunu, dünyaya bakış ve tavır koyma sorunu. Mesela ahi gitmiş vahi kalmış Dead Kennedys'le birlikte konsere çıkmak bazılan için çok büyük bir olay haline gelebiliyor, büyüleniyorlar. Dead Kennedys'in müzik serüveni bugün nereye gelmiş, onu sorgulamıyorlar. Çünkü onlar için Dead Kennedys bir star, bir ikon. Onların yanında olmak, o starlarla aynı fotoğraf çerçevesi içinde olmak önemli artık. Bu arkadaşlar çok genç olsalar dahi ben böylesi bir hayranlığı, bu kadar eleştirel olmayan bir hayranlığı anlayamıyorum. Müzik aslında yoksulların sesi ve onların kendilerini ifade etme biçimi olmalıdır. Mesela bir örnek vereceğim: Güney Afrika'da, Durban'da ırkçı rejim sonrası toplumda siyahlar arasında beliren derin farklılaşmanın yarattığı çatişmalar yaşanıyor. Durban'da Abahlali denilen mahallede. Buradaki gecekondularda, jondolo denilen kulübelerde yaşayan çok yoksul siyahlar 2005 yılında isyan ediyorlar. Apartheid sonrası Güney Afrika toplumunda büyük bir sınıfsal bir farklılaşma oluşuyor. Daha zengin, daha başarılı zenciler ve hiç bir şeye sahip olmayan HIV pozitifli, AIDS'li yoksul zenciler tek odalı evlerde yaşıyorlar. Tek odada 10-15 kişi yaşıyor. Yerel yönetim, ANC (Afrika Ulusal Kongresi) sözcüleri bu insanlara konut yapma sözü veriyorlar, ama vaatlerini yerine getirmiyorlar. Direnişleri yeni bir kültürü de beraberinde getiriyor. Bu direniş kültürünün içinde Augusto Boal'ın tiyatro anlayışı, ezilenler tiyatrosu da var. Afrika müziğinden yararlanıyorlar. Bu aşamada müzik artık özgürleştirici siyasetin bir parçası haline geliyor. Ayrıca siyah akademisyenler de onlara yardımda bulunuyor, onlarla dayanışmaya giriyorlar. Herhangi bir siyasal partiye, sosyalist bir partiye ihtiyaç duymaksızın kideler mobilize oluyorlar. Yerleşik politikaya bakışlan, mücadele biçimleri Alain Badiou'nun tezleriyle örtüştıyor. Uzun bir bilinçlenme sürecinden geçmeden, birden radikalleşiyor, militanlaşıyor, siyasal özneye dönüştıyorlar. Bu dönüşmeyi izleyen yeni bir süreç başlıyor. İşte, yeni direniş kültürünün ve bu kültürün bir parçası olarak müziğin asıl önemi bu süreçte. Onlara militan olarak kalmada mücadelelerini militanca sürdürmede yardımcı oluyor. Bu örneği siyasal bilinç ve

müzik arasındaki ilişkiyi belirtmek için verdim.

Türkiye'de çok sefalet ve yoksulluk var. Niçin bu sefaletin içinde böyle radikal, eleştirel bir isyan, kahpların dışında bir müzik çıkmadı? İlla Punk değil... Kimileri Arabesk'in politik olduğunu söylüyor. Sence Arabesk'le Punk karşılaştırılabilir mi?

Arabesk'le Punk karşılaştırılamaz. Çünkü Punk'm çıkış koşullarını ele aldığımızda Arabesk'le karşılaştınlamaz. Arabesk daha çok kende kır arasına sıkışmış insanların müziği. Kente tam olarak girememiş insanların, kentin smırlarındaki insanların müziği. Bunun Arabesk söyleyen ya da arabesk şarkı yazan insanların kent kökenli olmamalanyla bir ilgisi yok. Arabesk'te kente girme isteği de var. Kentin kapılan açılsın da içeri girsinler. Bir özlem de var aynı zamanda, köye dönme özlemi de. Dikkat ederseniz köyden gelenlerin isyanlan genelde yazgıyı yan kabullenişi de içerir. Belki Rap'e benzediği söylenebdir.

Peki sence neden böyle bir şey olmadı Türkiye'de? Tam olarak modernleşmediği için mi, müslüman bir ülke olduğu için mi?

Hayır, müslümanlıkla alakası olduğunu zannetmiyorum. Kuzey Afrika'nın müslüman ülkelerinin kırsal kesiminde ilginç örnekler var mesela... Kuzey Afrikalı göçmenleri bu müziklerini Paris'in banliyölerinde Rap ile kayrıaştırmasını bildiler. İki yıl önce banliyöleri ateşe verirken böylesi bir müzik eşliğinde coştular. Unutmayalım, hiçbir şenlik, hiçbir isyan müziksiz olmaz. Türkiye açısından ilginç bir eğilim de gözden kaçırılmamalı. Türkiye'de gelişmiş bir kültür endüstrisi yok zaten. Fakat buna rağmen burada grupların kültür endüstrisine hemen girmek istediklerini görüyorum. Bırak endüstriye direnmeyi, ona bir an önce girmeye uğraşıyorlar. Bu politik müzik yapma iradesinin olmadığını gösterir.

Ama bunun ekonomik bir açıklaması da olabilir, insanlar burada genellikle yaptığı müzikten para kazanmak istiyorlar.

Olabilir. Ama politik müzik yaparak da para kazanılabilir. Politik müzik yaparak çok büyük paralar kazanılamaz ama bir müzisyen kendi hayatını döndürebilir. Bu gazeteci için de böyle, bir yazar için de böyle... Mesela büyük televizyonlarda programlar yapıyor ama aynı zamanda alternatif gazetecilik üzerine ahkam kesiyor ya da ağlak sesiyle bizlere "bir romantik isyancıyım" demeye çalışıyor. Utanmazın teki işte. İnsanın gözünün içine baka baka yalan söylüyor. Yapış, yapış bir yapaylık. Senin alternatif gazetecilikten bahsetmeye hakkın mı var? Bir de amazon ormanlarında tatilden geldiğini söylüyor. Böyle işte. Nereden nereye geldik... Demek istediğim, politik müzik bu

bakımdan da biraz özveri gerektiren bir şey.

Underground ve ayrıksı kültürler üzerine bir sürü yazı ve kitabın var. Ama hiç bir zaman Türkiye'den bahsetmiyorsun...

Burada beni heyecanlandıran pek fazla bir şey çıkmadı. Kranch grubunu hatırlıyorum dinlediğim zaman çok sevmiştim. Ama Kranch'm da yapabileceği müzik sınırlı, ancak bir, bilemedin iki tane yapardı. Üçüncü Kranch albümü çıkamazdı. Mesela Zen, Baba Zula müzikleri güzel. Ama onlar da bir yere kadar. Daha iyi şeyler de yapabilirler. Murat Ertel kopsa ordan daha deneysel şeyler yapabilir, niye yapmadığını anlamıyorum. Biraz o müziğin dışına çıkması gerekiyor. O zaman daha ilginç şeyler yapabilir. Aslında ortada iki ayrı topluluk da yok. Zen ve Baba Zula aynı. Belki kendileri, en başta Murat bunun farkında değil. O kadar uzun zaman biraradalar ki dışansmı göremiyor, bu toplulukların dışında neler yapabileceğini kavrayamıyor. Belki de başka bir şeylere el atmaktan çekiniyor, ama sonuçta bu bir deneme ve yanılma sorunu. Murat Ertel gibi deneysel müzikleri iyi izleyen birinin bunu iyi bildiğini düşünüyorum. İzlediğim birkaç isim var elbette. Sad Eyed Lemurs, Islak Köpek gibi. Bir de, Türkiye'de değil, ama uzaklarda, Kaliforniya'da iyi işler yapan Cenk Ergün. Siya Siyabent'i pek dinleme imkanı bulamadım. Güzel şeyler yaptıklarını söyleyen arkadaşlanm var. Ama işte çok fazla müzik dinlerseniz biraz mükemmelliyetçi olmaya başlıyorsunuz. AMM gibi gruplar aramaya başlıyorsunuz, insanlardan bunu bekleme hakkınız var mı, bu tartışılır elbette. Ama işte benim müzikte istediğim şey bu. Bu nihilistçe yıkım. Chris Cutler örneğin, kavramlarla müzik yapıyor artık. Cutler çaldığı çalgılan bile öylesine değiştiriyor ki artık çaldığı bildiğimiz anlamda davul değil. Ya da örneğin Derek Bailey'nin yaptığı gibi gitan değiştirmek, bildiğimiz gitarın tınılan onun müziğinde yoktu. Yenilik budur işte. Punk'la yapabileceğiniz şeyler sınırlı, Neo-Faşist Punk da yapabilirsin, nazi selamı da verdirebilirsin. Bu yüzden Punk müziği kolayca Nazizme de kayabiliyor.

Türkiye'deki politik müziğin içinde Punk'ın ve Rock'ın olmaması sorunu bence Türk solunun dışa kapalı olmasından da kayrıaklanıyor. 80 sonrası sol gruplara baktığımız zaman elektrogitarı red ettiklerini gördük.

Öyle de bakılabilir. Türk solu hala protest müziğin sadece halk müziğiyle sınırlı olabileceğini düştınüyor. Yani rock müziğini hala yoz bati müziğinin parçası olarak görüyor olabilir. Türk solunda öyle bir kapalılık olduğu söylenebilir. Ama bu durumu tamamen açıklamıyor. Türkiye'de belirli bir sol kesim Zülfullah Livanelioğlu'nu sol ve protest bir müzisyen olarak görüyor hala. Birgün gazetesi dördüncü

doğumgününü onunla kutluyor. Bu tabii onların meşrebine uygun. Yani onların solculuk anlayışlarıyla Zülfullah Livanelioğlu'nun müziği kesişiyor. Şimdilerde liberal olmuş geçmişin orta yolcularının özgür caz dinlemelerini, Peter Brötzman, Phorah Sanders, Amiri Baraka ya da Last Poets dinlemelerini bekleyemezsiniz.

Anarşistlere baktığımız zaman da ağırlıkla Türk halk müziği dinlediklerini görüyoruz.

Bence anarşistler farklı. En azından benim tanıdığım anarşisder farklı. Onlar solun diğer kesimlerinden daha açıklar. Başka bir yerde de söylemiştim, Özgür Hayat gazetesine katkıda bulunurken Jonas Mekas'm sinemasını yazmıştım örneğin. Amerikan yeraltı sinemasının bu ustasına politik olarak kavnyor ve kabulleniyorlar. Cornelius Cardew'in müziğini de bir ölçüde... Ama ÖDP vb. liberal sol, örneğin Maoist kültür devriminden büyük ölçüde etkilenmiş Cardew'ü, bu büyük müzisyeni elbette bilemez.

Ben Otonom dergisini çıkartanları ziyaret etmiştim. Teorik, anarşist makaleler yazıyorlar. Orada iki saat kaldım, olabilecek en kötü müziği dinliyorlar. En melankolik, en depresif halk müziğini dinliyorlar.

Verdiğin örnek çok güzel. Negri'nin düşüncelerini, otonomcu hareketi savunuyorlar, fakat eksik kalan bir şey var. Otonomcu hareket 1970'lerin sonundan itibaren özgür radyoculukla birlikte gelişmişti İtalya'da. Radyo hareketinin müzikte çok etkisi var. İtalya'da çok sıkı Punk toplulukları var, çok sağlam politik çizgileri var. Otonom çizgisi Türkiye'de güzel kitaplar yayınlıyor, bu eğilimin tanınması bakımından takdir edilmesi gereken bir çaba sarf ediyor. O hareketin doğmuş olduğu koşullan, kendisini nasıl ifade ettiğine dair düşünceler üzerinde nedense yeterince durmuyorlar. Özgür radyo hareketi, hakkında bir şey söylemiyorsan ya da çok az şey söylüyorsan, Felix Guattari ve Franco erardi'nin bu konudaki düşüncelerini açmıyorsan, otonom hareketin müzikle ilgisini gündeme getirmiyorsan çok önemli bir konuyu dışta bırakıyorsun demektir.

Devrimci müziğin sadece halk müziğinden ibaret olduğunu düşünüyorlar.

Müziğin Sadece Zülfullah Livanellioğlu'ndan ibaret olduğunu düştınüyorlar. Müzik konusundaki bu sınırlılık politik perspektifteki düzen yanlısı, sistem-içi oluşun bir yarısıması elbette. Sosyalist partiler genelde sığ. Oysa, hareketler (movement) olabildiğine geniş ve özgürlükçü. Özgürlük siyasetlerini yürütecek olan da partiler, değil, hareketler, hatta gruplar, topluluklar. Alain Badiou'nun önerdiği de

bu. Partisiz politika. Özgürleştirici siyaseder için gerçekten sosyalist partilere hiç gerek yok. Badiou, L'Organisation Politique tarzı örgüdeıımeleri tercih ediyor. Seçimlerde oy kullanmayı, bağımsız aday göstermeyi, gösterilen bağımsız adayları desteklemeyi reddeden bir örgütlülük anlayışı. Nasıl? Harika değil mi?

Rock müziğinden uzak durmalarının başka nedenleri de olabilir mi?

Aynı zamanda Rock müziğinin uyuşturucuyla, şunla, bunla yoz bir yaşam tarzıyla olduğuyla ilgili bir önyargı da var. En azından geçmişte böyle bir önyargı vardı. Ama önyargı da yıkılıyor galiba. Çünkü barış için Rock konserlerinin düzenlenmesiyle o önyargı yıkılmış gibi gözüküyor. Ama şunu da söylemek lazım ben Barışarock'a gitmedim ama Barışarock'la Rock'n Coke arasında bir nitelik farkı var mı, bundan da tam olarak emin değilim.

Barışarock'da da deneysel şeyler çalmıyorlar. Bulutsuzluk Özlemi falan çalıyor.

Bulutsuzluk Özlemi cumhuriyet mitinglerinde de çalıyor. Darbecilerin gözdesi oldular. Tuhaf bir şey var. "Demokrasi Şimdi'"yi 12 eylül döneminde söylediklerini ileri sürüyorlar. Fakat bugün bu şarkıyı 12 Eylül'cü çevreler için söylüyorlar. Politik duruşları itibariyle hep sistemin içinde oldular. Türk Pop'unun en kötü topluluklarından biri. Bulutsuzluk Özlemi gibi bir topluluğun hiçbir zaman tutarlı bir politik duruşu olmadı. Söz politikadan açıldığında iki lafı biraraya getiremiyorlar. Tam bir Mickey Mouse Rock'cılığı. Gülmek için belki dinleyebilirsiniz. Sadece gülmek ve alay etmek için.

Genelde Punk veya deneysel müziği burjuva olarak algılama söz konusu.

Eğer böyle bir algı varsa bu saçma. Punk açısından iki kez saçma. Deneysel müzik söz konusu olduğunda, evet bu eleştiri daha sık dile getiriliyor. Fakat bence doğru değil. İşte orda da bir hata var. Burjuva müziği büyük konser salonlarında, büyük orkestralarca, senfoni orkestralarında icra ediliyor. Türkiye'de de bu cumhuriyetin ilk yıllarında devletin insanlara dinlemeye zorladığı müzik. Yukandan aşağıya doğru despotik modernleşme projesi bu müziği dayatıyordu. Olmayan burjuvanın, henüz yaratılmamış burjuvazinin müziği. Elitin müziği. Bugün cumhuriyet mitinglerine katılanların ebeveynleri bu müziği dinlemeye zorlanmış insanlar. Onlar da bu müziğin çağdaşlık adına severek dinlediklerini söyleyeceklerdir. Bu müzik konusundaki bilgilerinin vaktiyle zorla dinlemiş olan ebeveynlerinden daha fazla olduğunu kesinlikle sanmıyorum. Deneysel müzik başka bir şey.

Deneysel müzik burjuvazinin müzik anlayışını yıkmaya çalışan, burjuvazinin kültürel dünyasına saldıran bir müzik. Klasik müziği koltuklarına rahatça oturarak dinleyen insanlan tedirgin eden bir şey deneysel müzik. O müziğin nosyonunu ortadan kaldıran bir müzik. Cornelius Cardew kadar politik bir müzisyen var mı dünyada. Ancak bir parantez açayım; Cardew de yaptığı deneysel müziğin yeterince çalışan sınıfa inemediğini, dolayısıyla bu müziğin seçkinçi olduğu konusunda kuşkuya kapılmıştı.

Ben de tam onu söyleyecektim. "Stockhausen Emperyalizme Hizmet Ediyor" başkldı bir kitapçık da yazmıştı değil mi ?...

Evet işte. O kitapçıkta Stockhausen'ı bile burjuva olmakla eleştiriliyor. Cardew'in Scratch Orchestra ve AMM ile yaptığı çalışmalar politik müziğin doruğu bence. Bu arada MEV'yi de unutmamak gerekiyor. Henry Cow gibi bir topluluk aslında popüler müzik içinde görülebilir, ama gerçekte AMM, MEV ile aynı anlayışı paylaşan bir topluluk. Chris Cutier da şunu söylüyor; "Biz pop yaptığımız zaman da kavramsal müzik yaptık." Gerçekten, AMM' e yaklaşmışlardı. The Ex de böyle işte. Avangarda yaklaşan bir Punk. Öyle basit bir Punk değil. Punk'ın içinde kalırsan sınırlısın. Ordan açılman lazım.

Peki politik olmakla kitlelere hitap etmek arasındaki ince çizgiyi nasd görüyorsun? İkisi arasında bir git gel olabilir mesela müzik grupları açısından.

Burada bir çelişki olduğu düştınülüyor. Az önce, Cardew'in yaptığı müziğin elitist olmasından kuşkuya kapıldığını söylemiştim. Aslında bu çelişkiye parmak basıyor. Ancak, "işçiler ve köylüler, devrimci sınıflar yıkıcıdırlar, onların sanatı da yıkıcı olmalıdır" diyen de Cardew. Şu da var, AMM ve MEV gibi toplulukların yaptıklan müzik insanlan katılmaya davet eden bir müzik. Herkes çalgısını alsın gelsin diyorlar. Katılımcı müzik. Doğrudan demokrasinin seslerle ifadesi, doğrudan demokrasiyi müzikal alanda gerçekleştirme girişimi aslında. MEV'nın kuruculan hepsi müziği çok iyi bilen insanlar, dolayısıyla müziği devrimci tarzda dönüştürmeyi de biliyorlar. Teitelbaum Luigi Nono'nun talebesi, Alvin Curran, Elliot Carter'm talebesi, Bronski ise John Cage'in... Ama bu bildiklerinin hepsini gözden geçirip kopuşu da gerçekleştiriyor. Kopuş sürecinde insanlan kendilerine katılmaya çağınyorlar. Hiç bir performans katılım olmadan gerçekleşmez. Dinleyiciyi edilgen bir dinleyici olmaktan çıkarman gerekiyor. Aksi takdirde müzik gösteri toplumun bir parçası, gösteri toplumu içindeki çok sayıdaki gösteriden biri olmaktan öteye geçemez. Düzeni yıkma, verili olanı bozma iddian baştan tökezlemiş olur. Amaç bu katılımı teşvik etmek. Bu eşitlikçi bir toplumun

mikrokozmozu aslında . Elitizmi işte böyle bertaraf etmeye çalışıyorlar. Her zaman başarılı olduğu söylenemez ama bunun gibi ciddi bir çaba önemlidir. AMM ve MEV gibi topluluklar, Badiou'nun söylediği anlamda durumdaki boşluğa işaret ettiler. Yani, yerleşik bilgiyle, yerleşik müzik anlayışıyla kavranamayacak olan boşluğu gösterdiler.

Türkiye'de devrimci müzik yaptığını söyleyen Grup Yorum veya benzer diğer gruplar hakkında ne düştünüyorsun? Onların müziğini devrimci buluyor musun?

Bu kadar yasaklanan, bu kadar baskı altina alınan topluluklara devrimci olmadıklarını söylemek mümkün değil. Bunları Mor ve Ötesi'yle veya Bulutsuzluk Özlemi'yle kıyaslayamazsm. Parti politikalarının uzantısı olarak, onlara bağlı olarak müzik yapıyorlar belki ama, sonuçta tavır olarak devrimciler. Bunu teslim etmemek üyeleri ağır baskı görmüş, defalarca tutuklanmış bu topluluklara büyük haksızlık olur. Kaldı ki sözünü ettiğimiz parti veya örgüder de sosyal demokrat-liberal ODP değiller, yani şimdilerde liberalliğe evrilmiş geçmişin orta yolcu çizgileri değiller. Arada dağlar kadar fark var. Az önce söylediğim bazı şeyler bu toplulukların müziği açısından geçerli. Yani, müziklerinin daha fazla kayrıaşması ve karmaşıklaşması gerekiyor..

Cardew'in yaptığı gibi...

Evet. Son dönemlerde halk şarkılarım çalmaya başlamış. Ama Fred Frith de söylemişti. Onu ölümünden önce, son zamanlarında izlemiş. Mao'nun kültür devrimindeki halk kayrıaklara dönme tezlerini müziğe uyguluyormuş Halk şarkılarını çalıyorlmuş. "Berbat bir şeydi ve bu müzikle hiç bir şey yapamazsın" diyordu Fred Frith. Bunlar Cardew'ün seçkinçi olma kaygısıyla deneyciliğinden ödün verdiği dönemin çalışmaları aslında... Defalarca söylenmiş şarkılar bunlar. Halkın müziğini egemenler bir zamanlar ahenk bozucu olarak algılamış, sonra o müziği gelenek haline getirmiş, yani ehlileştirmişler Bu müzik yeniden ahenk bozucu olabilir, ama bunun için deneycilikle yeniden ele alınması gerekir. Halkın müziği de egemen sınıflarca ahenksizlik, ahenk bozucu olarak algılanmıştır. Yani bir zamanlar gerçekten Jacques Ranciere'in söylediği gibi siyaseten temsil edilmeyen seslerin talepleri sürekli bir ahenksizlik, düzen bozucu olarak kabul edilmiştir... Ne ki, bu düzen bozuculuk bir müddet sonra kulağı rahatsız edici olmaktan çıkıyor. Olduğu gibi tekrarladığında, gelenek olarak baktığında isyan türkülerinin dahi anlamı aşınabiliyor. O devrimci olduğunu söylediğin toplulukların geleneksele sonsuz bağlılıkları böyle bir risk taşıyor. Geleneğin de başka kültürlerle

kayrıaşması lazım. Dünyanın başka yerlerindeki ezilenlere de açılmaları lazım. Form olarak da açılması lazım. Bağlamanın farklı bir şekilde çalınması lazım. Derek Bailey'in gitara yaptığını birileri artık saza yapması gerekiyor. Devrimciliği o aşamaya taşımak lazım. Yoksa tekrarlıyorsun. Bir müddet sonra da egemen sınıflan rahatsız etmekten çıkan bir müzik yapıyorsun. Oysa, rahatsız etmen lazım. Algı biçimini değiştirmen lazım, yani zorlaman lazım. Nasıl bir dünya kurmak istiyorsun? Öncelikle yıkımdan yanayım mı diyorsun? O halde yıkımın sesini duyuran bir müzik olması lazım.

Sen hangi grupları yıkıcı olarak dinliyorsun?

MEV (Musica Electronica Viva) ve AMM, Xenaxis'in Luigi Nono'nun yaptıklan çok önemli. Chris Cutler'm yaptığı her şey. Henry Cow'un yaptığı müzikler. Çok kalıcı şeyler bunlar. Lindsay Cooper'm Sally Potter'la birlikte yaptığı çalışmalar bunlar hemen aklıma gelenler. Elbette, John Cage... Siyahların müziği imam Amiru Baraka'nın Caz üzerine yazdıklan, Pharaoh Sanders ve Anthony Braxton'un, 60'lardan MC5... Bunlar bana bugün de yenilikçi ve yıkıcı geliyor.

Anders Ahlen: İstanbul'da Polisler ve Favoriler

Birileri Ortaköy'deki bir otobüs durağına Ayron Meyden, Sleyır, Njükler Asolt ve Mutırhed yazmış. Türkiye'de, dillerinin anglikanlaştırılmasmı istemediklerinde böyle söylüyorlar bu isimleri. Aynı şey İsveççe'de yapılsaydı, Ajrân Mâjden ve Slâjör diye yazılırlardı. "Stüdyo L.A." bir kırtasiye dükkanı ile akordiyon satan bir dükkanın tam karşısına düştıyor. Swedislı-78 Punk'ın buradaki şubesi gibi. Duvarlarda kablolar, ev yapımı fuzz ve distorsiyon pedalları ve bantla yapıştırılmış davullar. Küçücük bir göz odaya tıkışmış dokuz kişi, ellerindeki aletlerin ve keyiflerinin izin verdiğince çığlıklar atıyor ve çalıyorlar. Uzun kuyruklar oluşturan metalciler birbirlerini itip kakarak sunta kapıdan geçip prova stüdyosuna girmeye çalışıyorlar. Taylan akorlara hakim, Uygur birkaç güzel ritim attırıyor, Tayfun bası tmdgırdatıyor ve tek bir doğru akor bile basmayı beceremeyen metalhead gitarcı, kendi solosuna yer kalmadığına üzülüyor. Herkes her şeyi çalıyor. Pogo yapılıyor ve sağda solda bölük pörçük yazılar "her şey boktan, herkesten nefret ediyoruz, kimse bizi anlamıyor, herkes bize karşı," diyor. Grubun "baba"sı Kemal herkesle müzik konuşuyor. Londra'da beş yıl yaşamış ve grubun dinlediği bütün plaklar onun. Kemal durmadan gülüyor. İstanbul'da ufak tefek işler yaparak yaşıyor ama geçen sonbaharda tayfa yazılıp bir gemiyle denize açılmış. Derya en gençleri, on altı yaşında. Eskiden İlker'le berabermiş ama İlker onu gösteriş düşkünü olduğu için bırakmış (İlker'in dediğine bakılırsa). İlker "Daha dün şık bir spor arabası olan biriyle beraberdi. Onun asıl istediği bu. Bizimle de heyecan olsun diye takılıyor. Seçimini yapsın artık." diyor. Derya başım Kemal'in omuzuna yaslayıp ağlıyor. Normlara ve üniformalara riayet etmemenin en az Mao'nun Çin'indeki kadar tehlikeli olduğu bir ülkede punk olmak kolay değil. Okullar açıldığında İlker favorilerini traş etmek zorunda kalmış. Okuldaki öğretmenlerle başı belaya girmeden "Lemmy" favorileriyle ortalıkta dolaşması mümkün değilmiş. Tabii bu sayede de olsa, ara sıra polisin tacizlerinden kurtulmak pek fena değil. Ama Ortaköy'de ki çaycılarda oturup koyu renk şekerli çaylarını içip, simit yiyerek konuşan punklara kimse dokunmuyor. Çünkü Ortaköy'de, ki burası sanatçılar, hippiler ve müzisyenler için bir sığmak, herkes bir acayip. Bir gece vakti, Tayfun'un evinden çıkmış eve dönerken, İlker, Alp ve ben polis tarafından durdurulduk. Neden kulaklarımızın delik, favorilerimizin uzun olduğunu, neden böyle giyindiğimizi sordular.

Soruların hiç birisi meraktan ve arkadaşça sorulmuş değildi. İlker ve Alp otobüste Slayer şarkıları söyleyen iki sert tipken, kıkırdayarak başlarını eğip, sorulan kibarca yanıtlayan utangaç birer oğlan çocuğuna dönüştüler. “Polisi kızdırmamak için her şey, yoksa yakamızdan tuttukları gibi içeri atar, dayağı basarlar.” diyor Alp ve biraz rahatlamış olarak. Türkiye gibi bir yerde mümkün olabilecek en sert ve “anti” hallerine rağmen, herkes son derece nazik. Ama taksilerde, kafelerde ve polisin karşısına dikildiklerinde kendilerinden taviz verip, ağırbaşlı görünmeleri gerekiyor. Mesele, hayatta kalabilmek.

Luk Haas: Türkiye Camia Raporu

Aralık 89'da bir ayımı İstanbul'da incelemeler yaparak geçirdim ve Türkiye'deki camia olaylarıyla ilgili dünyanın ilk ve tek raporunu yayınlamanın zamanıdır artık. Türkiye, oldukça iyi gelişmiş bir "underground" camiaya sahip, en azından iki büyük şehri İstanbul ve Ankara'da. Bu camia Metal, Thrash, Punk ve Hardcore gruplarından oluşuyor ve grupların her biri birbirleriyle dost çünkü aynı sorunlarla uğraşıyorlar: Her gün yataktan kalkıp polis baskısına ve İslami köktencilerin saldırılarına karşı çıkmak zorundalar.

Müslüman bir ülke olarak Türkiye, her türden uyumsuzluğun çok zor yaşandığı bir yer. Küpe takıyorsanız, saçınız uzunsa ya da mohawkınız varsa polisin sizinle uğraşması kaçınılmaz. Sizi tutuklayabilir ve sorgu için karakola götürebilirler. Normal olmayan kılık kıyafeder "Türklüğe aykırı" kabul ediliyor (bu ülkede milliyetçilik çok güçlü) ve homoseksüellikle suçlanabiliyorsunuz. Sonuçta çoğu zaman dayak yiyor ve işkenceye maruz kalıyorsunuz çünkü her ştıphelinin vahşice dövülmesi ve işkenceye maruz bırakılması Türk polisinin geleneklerinden biri (Uluslararası Af Örgütünün Türkiye raporlarına bakın). Şimdi bunlara bir de İslam bayrağının taşıyacılan eklenmiş durumda ve aynı sebeplerden (uzun saç vs.) onlar da sokaklarda adam dövüyorlar. Oradaki punklardan öğrendiğim kadarıyla İslam en hoşgörüsüz din çünkü dinciler durmaksızın davranışlarınızı belirlemeye ve kendi düşüncelerini herkese empoze etmeye çalışıyorlar.

Türkiye devleti sözümona laik. Ama nüfusunun %99'u müslüman ve İran köktenciliğinin etkisi hızla artarken, devlet dini otoritelere gitgide daha çok yetki veriyor. Örneğin Metal Hammer dergisi ilk sayısından itibaren sansürcüler tarafından yasaklanmış ve İstanbul'da 26 Aralık'ta ziyaret ettiğim tek Heavy Metal barı da, ben oraya gittikten dört gün sonra polis tarafından kapatılmış. Topu topu da birkaç aydır açıkmış zaten. Neden? Çünkü komşular, uzun saçlı gençler gelip gidiyor diye şikayette bulunmuşlar. Polis gelmiş, ban "fesat" ve "şeytani" bulmuş ve 31 Aralık'ta kapatmaya karar vermiş. İslami otoriteler tarafından pornografik bulunmasının ardından Henry Miller'in Oğlak Dönencesi isimli kitabının kopyalan toplatılıp yok edilmiş ve Türkiye'de basımı tümden yasaklanmış. Türkiye'nin punklan, thrasher'lan ve metalcileri polisle İslam arasına sıkışmış kalmış olan geleceklerini pek parlak görmüyorlar, haliyle. Bu yüzden konuştuğum insanlardan pek çoğu Batı Avrupa'ya göç edip orada gerçekten özgür bir yaşam kurmak istediklerini söylediler. Yine de ben burada daima underground

grupların olacağına inanıyorum çünkü biri biterse muhakkak diğerleri doğuyor. Konserlerin çoğu kulüplerde yahut da açık hava festivallerinde gerçekleşiyor ama genellikle bir kaç şarkıdan sonra polis gelip her şeyi kesiyor, 7 Ekim 1989'da Headbangers isimli grubun konserinin iki şarkıdan sonra kesilmesi gibi. Ardından da grubun Taksim Parkı'nda yapılması planlanan 31 Aralık konseri, konsere üç gün kala polis tarafından yasaklanmış. Eğer bir grubun "rahatsız edici" sözleri olan şarkıları varsa, Headbangers'ın "Türkiye'de Anarşi" şarkısı gibi, gruplar bu şarkıları İngilizce söylüyorlar ki, polis anlamasın. Polis onlara "bu çember içindeki A'lar da neyin nesi?" diye sorarsa "Allah demek onlar," diye cevap veriyorlar. Türkiye'de fanzin diye bir şey yok, dolayısıyla diğer şehirlerdeki konserleri, her sayıda sayfalarının kenarlarını konser tarihi duyurularına ve underground müzik ilanlarına ayıran Hıbır dergisinin Punk karikatüristi Abdülkadir Elçioğlu sayesinde öğreniyorlar

Hiçbir Türk grubu henüz bir albüm çıkartmamış ve Türkiye'nin tek Thrash grubu olan Pentagram'm kendi kendine üretip sattığı bir kaseti var. Diğer grupların pek çoğunun evlerinde kaydettiği ve genellikle ses kalitesi çok kötü kasetleri bulunuyor. Stüdyo kiralan ve cihazlar Türkiye standardarına göre o kadar pahalı ki, çoğu grup kendi alederini kendileri yapıyorlar. Punkların çoğunun tek gelir kayrıağı evlerinde hazırlayıp sokaklarda sattıklan korsan kaseder ve baskılı tişörtler.

Biraz da müziğin kendisini inceleyelim. İstanbul'un en eski Punk grubu Headbangers(dı.) Beş yıl önce kurulmuşlar ama siz bu satırlan okurken büyük ihtimalle dağılmış olacaklar, zira gitarcılan Batı Almanya'ya, vokalleri Hollanda'ya ve basçılan da İngiltere'ye yahut da Fransa'ya iltica etmiş olacak. Neyse, inşallah Empty Records'dan çıkmasına az kalmış bulunan toplama albüme bir şarkı sokmayı başarabilirler. Faaliyetini sona erdirmiş bulunan diğer bir Punk grubu is Kozalax. Halihazırda müzik yapan İstanbul grupları ise Noisy Mob ve Blessfamous. The Gass ise Headbangers'dan birkaç kişinin dahil olduğu bir gruptu, dolayısıyla artık herhalde dağılmışlardır. İstanbul'da bir de Hardcore grubu vardı: Hole In The Wall ama onlar da dağıldılar ve ekipten bazılan Thrash grubu Metafor'a geçtiler. Ayrıca Kratos adında üç basçı ve bir davulcudan kurulu bir Basscore grubu vardı. Camianın Thrash bölümünde Kronik, Pentagram ve Metafor bulunuyordu. Reflex metal müzik yapıyordu ve adı "Cehennemden Kaçış" olan ve camiadakilerin pek çoğunun Türkiye'yle ilgili ortak fikirlerini yarısıtan bir parçaları vardı. Kramp Hard Rock çalıyordu ve Ozon Türkiye'nin tek New Wave grubuydu. İstanbul'da son olarak da Madman adında biri tek başına bayağı çılgın bir

underground müzik yapıyordu. Başkent Ankara'da sadece bir tane Punk Hardcore grubu vardı, adı Spinners ve ayrıca Türkiye'nin tümü kızlardan oluşan ilk grubu. Guts diye bir Hardcore grubu da varmış ama üyeleri İngiltere'ye göç etmiş. Ankara'nın Thrash camiası ise temelde Axe, Mind Vortex, Hazy Hill ve Overdose'dan oluşmakta.

Pekala, arkadaşlar, şimdilik benden bu kadar. İnşallah bu bilgiler hoşunuza gitmiştir. Sonraki raporlar Türkiye'deki birilerinden gelir bakarsınız. Kim bilir?

9. Bölüm: İÇERİDEN BAKANLAR

Tolga Özbey: Altkültür Olarak Punk'ın Açmazı Üzerine Bir Özeleştiri

Punk, sanayi devrimi ve sonrasında artan yeni seri üretim teknolojilerinin yarattığı toplumsal değişimin, insan ilişkileri üzerinde uyguladığı hissizleştirici ve baskıcı güce tepki olarak ortaya çıkmış bir altkültürdür. Burada altkültürden kasıt; farklılaşma, yabancılaşma ve kendini arama dolayımıyla insanın önce bireysel olarak yürürlükte olan toplumsal kodun dayattığı prototipin yani baskın yaşam biçiminin dışına çıkması ve sonrasında bilinçli ya da bilinçsiz olarak kendi gibi düştünen diğerleri ile yeni bir kimlik altında kendini gerçekleştirebileceği bir kültür oluşturmasıdır. Oysa bu alternatiflik bir yanılsamadır. Otomasyon süreci, insanların özgürlük olarak kabul edecekleri üretim/tüketim paradoksal döngüsünü yaratır. Otomat, insanlara hazır almaşıklar arasından kolayca ihtiyaçlarını gidermelerini sağlayan bir büyüdür; parayı deliğe atar ve ihtiyaç duyduğunuz ürün ya da hizmeti tuşlarsınız.

Bu başat kültür, insanın konfor ve hazza düşkün doyumsuzluğunu arsızlaştıran, bireylerin ideallerinin yerini sahte tüketim arzularının almasını sağlayan bir dayatma modelidir. Otomat seçenekleri haricindeki alternatifler lanetlenmiştir. En naif ve özde yıkıcı türler bile (Bu anlamda Punk, otomat kültürüne bir alternatif sunsa dahi) elbette içi boşaltılarak, samanla doldurulacak ve yeni bir tüketim metasına indirgenecektir. Böylece o da otomatta yeni bir seçenek olarak yerini alacaktır. Punk'm, üretim sürecine ve bu üretimin maksimize edilmesi için gösteriyle bütünleşerek pompaladığı baskıcı üstkültürlerin tek yol, tek doğru, tek seçenek, tek şans, kader gibi sunuluşuna getirdiği en büyük eleştiri, DIY (do it yourself) etiğidir. Fotokopi makinasınm, sanayinin seri üretimsel maliyet düştürücü katkısıyla, kişi artık sadece yazar, besteci, çizer olmakla kalmayıp aynı zamanda çoğaltıcı-yayıncı ve dağıtımı da kendi üstlenerek maliyetine satışla, kâr elde etmeden tüm üretim sürecini kendi kontrol ettiği ilüzyonuna inanır. Punk'ta çoğu zaman takas-trampa gibi modern tüketim toplumu öncesine ait primitif ekonomik alışkanlıklar teşvik edilir. Yalnız burada da gözardı edilen (fotokopi makinası, kaset-cd kaydedici, boş kaset-cd, kağıt, toner, elektrik, gitar, anfi vb.) maliyet zinciri içinde yer alan her bir girdinin zaten üretim-tüketim sürecinin ta kendisi oluşudur.

Araç-amaç ilişkisi içinde, toyluk ve görece iyimserliğimizle bunu olumlu bir başlangıç olarak görsek de, bizzat kendi kişisel hayat deneyimim olarak Rashit örneğinden yola çıkarsam; ulaşılacak

izleyici, dinleyici, okuyucu yani nihai tüketici olarak “DIY” destekçi/fanatik kitlesinin artışı da talebin karşılanmasına yönelik kuşe kağıt-ofset matbaa basım tekniklerine dönülmesine ve bire bir Rashit örneğinde olduğu gibi kuzu kılığındaki kurt bağımsız plak şirkederi dolayımıyla, büyük sermaye kurumlarına üretim ve dağıtım sürecinin devriyle, sanatçının kendi ürettiği sanatı, meta olarak görünce kendi kendisine yabancılaşmasıdır. Ayrıca dinleyici kitlesinin büyümesi, dinleyici ile sanatçının arasındaki kopukluğu da beraberinde getirecektir, işte bu, Telaşa Mahal Yok albümü ve sonrasında deneme yanılma metoduyla yaşadığım süreçtir. Subhumans’ın “Waste of Breathe” şarkısında anlattığı, görüntüyü, öze tercih eden kitle gibi...

Tekno-kültürel, kentli-modernist yaşama getirilen Punk eleştirisi bence gerek ironik dışavurumcu bir sanat (Pop-Art, Dada, kolaj teknikleri vs.), gerekse doğru yaşam öğretisinin aranması çabalarıyla, kentli gençlerin tam olarak da kayrıağını bilemedikleri sıkıntılarına çare arayışlarıdır. Biz kentli insanlar, doğayı insanın dışındaki her şey olarak tanımlarken, doğanın, insanı da içine alan evrim süreci olduğu gerçeğini yadsırız. Kentin duvarları ve üretim süreci, bizim at gözlüklerimiz, kısırdöngümüzdür. Doğallığından uzaklaşan “biz kent soylular”, son kertede dünyayı değiştirmeyi aptalca bir saplantıyla sadece Rock ’n’ Roll kökenli bir altkültüre bağlayarak belki de hataların en iyi niyetlisini ve de en güzelini yaptık.

10. Bölüm: SONSÖZ

Sezgin Boynik: Punk Hakkında Türkçe

1. Sağ Elle Sol Kulağı Göstermek

Bize, özellikle sosyalbilimcilere ve teorisyenlere, Punk'ın öğretebileceği çok değerli bir şey vardır, o da basitlik ve dolayımsızlıktır. Sözü uzatmadan, güzelleştirmeden, sakınmadan, yüceltmeden ve korkmadan söyleyebilmeyi öğretir. Bu dersi alabileceğimiz bir dünya kültürü daha vardır, o da Punk ile çoğu zaman eşanlamlı olan anarşizm öğretisidir. Fakat anarşizm Punk'tan daha fazla bir kültür meselesi olduğu için onun basidiği kolayca Lacan ve Deleuze ile bulanıklaşmaya meyillenir. Bu yüzden bugün artık basidik ve dolayımsızlığı buradaki anarşizmde aramayalım. Özellikle Türkiye'de bunu aramamak için iki neden bulunmaktadır. Birincisi, tarihsel açıklama, 70'lerden beri basılan ve anarşist kelimeleri olabilecek en aşağılayıcı anlamda kullanan faşist kültür endüstrisinin sistematik karşı propagandasıdır. (Bu dönemde basılan kitapların isimlerine bile bakmak yeterlidir; "İslam Açısından Anarşi ve Tedavi Yollan", "Kainatın Düzensizliği Anarşizm") Anarşizm kullanışsız bir şey olup çıkmıştır, eğer bir nebze kötü niyete müsaade edilirse, 'çocukluk hastalığı' olmuştur. Fakat ikinci sebep daha gizli, daha sinsidir ve doğal olarak daha kültürlüdür. Bu basidiğe vurulan en büyük darbedir. Radikal düşünce bu sefer karalandığı için değil, fakat karmakanşıklaştığı için kullanışsız olmuştur. Sol kulağım sal elle göstermek anlamına gelen bu karmakanşıklığı Baudrillard'm modasından (ilginçtir bir sürü fanzinde de bu moda boy göstermiştir), sırasıyla Deleuze, Zizek, sonra anti-Zizek ve bilumum post-modern düştınürlerin etkisiyle anarşizmin olası basit bir dolayımsızlığı bir kör düğüme dönüşmüştür. Bu durumu destekleyen ve anarşizmin basitliğini (devleti lağvetmek) anlaşılmaz bir dilbilgisi gösterisine dönüştüren tutumun tersini ben Punk'ta bulabileceğimizi düşünüyorum.

Bunu tabii ki Punk'ı politik bir hareket olarak düştınerek değil, basit düştınerek yapabileceğimiz kanısındayım. Dediğimiz gibi Punk basidik demektir. Tekrar aynı şeyi vurgulamak gerekir, özellikle Türkiye'de ve dünyanın birçok yerinde anarşist teori acayip bir hal almıştır. Anlaşılmazlık ve karmakarışıklık dilbilgisiyle el ele olup dönüştürme değerini yitirmiştir. Çünkü gösterdiğimiz gibi kullanılmaz bir hale gelmiştir. Bu söylemin can sıkan ve okuyucularda anlama kaygısı yaratan durumları kafamızda canlandırdığımızda bu resimler daha da nedeşir: soyut bir yazan anlamaya çalışan ve canı sıkılan genç bir

anarşist mesela. Fakat bulanıklığı eleştirirken biz de işi neredeyse basidik leyhine tamamen kanştınr gibi olduk. Sonuçta biz burada popüler olan Punk'tan bahsediyoruz ve popüler kültürün ve basitliğin devrimci gücüne inanan ilk yıllardaki Brecht ve Benjamin'i aklımızda bulundurarak modernizmden bahsediyoruz. Bu şekilde Punk'ı ele aldığımızda artık onu post-modernizmin eğlence ve hedonist yorumundan kurtartıp, dünyayı yorumlama üzerine ayrı bir imkan yolu açmış oluyoruz. Benim için Punk'm önemi bu imkandan kaynaklanıyor.

Basitliğe methiye olarak algılanan bu girişte Punk'm felsefi olarak niye bana ilginç geldiğini ve eğer Türkiye'de ya da herhangi bir yerde Punk ile ilgileniyorsam sırf bu basidik ve dolayımsızlık yüzünden olduğunun altını çizmek istedim. (Halil Turhanlı'nın yaptığı basidik eleştirisine tamamen katıldığımı da belirtmem gerek, fakat bu basitlik eleştirisi daha fazla form ile ilgili olduğu için burda bizi ilgilendirmiyor.)

Türkiye'de örneğin, daha ileride buna daha fazla değineceğiz, "Suratına işemek istiyorum" kadar hem direkt, hem de bu kadar basit, hem de bu kadar net ve saldırgan bir şarkının ancak punklar tarafından söylenebileceğini tahmin etmek zor değil herhalde. Bizim teorisyenlerin ve sosyalbilimcilerin de Punk'tan öğrenebileceği şey de güçlü bir suradara işemek isteyen teoridir.

Tabii ki bu kitap böyle bir teoriyi üretmek için yazılmamıştır. Bu Türkiye'deki Punk ile ilgili bir kitaptır. Fakat kitabı hazırlarken, en azından yaklaşımımız ve seçeneklerimiz dahilinde, dikkadi bir şekilde entelektüel olmaktan kaçındık. Onun için bu kitap hiçbir şekilde bir sosyolojik vaka veya 'şizoanket' ya da bir sözel tarih çalışması olarak okunmamalıdır. Kitabı hazırlama sırasında yaptığımız araştırmalar (genelde röportajlar) hiçbir yönteme göre yapılmamıştır. Olabildiğince kişisel olan bu yaklaşım, aynı zamanda benim için sadece Türkiye'deki Punk'ı değil, bir o kadar da hayatı ve insanları anlamama da çok yardımcı oldu.

2. Sineği İnek Yapmak

Özellikle her on yılda bir gelen askeri darbelerden dolayı zaten üstün gelme bir şekilde başlayan modernleşme Türkiye'de tamamen süreksiz bir seyir göstermiştir. Modernizmin tamamlanmamış bir proje olduğunu anlamak için burada ileri görüşlü ve çok zeki olmak gerekmiyor.

Türkiye'nin bu modernleşme tarihinde Punk'ın izlerini aramak onun için belki biraz garip kaçabilir, daha doğrusu gariptir. Geçen bölümde

Punk'ı aslında neredeyse felsefi bir kategori olarak ele aldık. Halbuki Punk bunun dışında bir de belli bir tarihi olan ve belli bir coğrafyada daha fazla görülen bir altkültür hareketidir. Öyle ki 1977 yılında Londra'da resmi olarak başladığı kabul edilen bu hareket Türkiye'de nasıl anlaşılmalıdır?

Çünkü biliyoruz ki, daha doğrusu bu kitap ile bilinecek, Türkiye'de Punk 1987 yılında (artı/eksi bir yıl) İstanbul'da Headbangers grubuyla ilk defa tam anlamıyla kamusal bir anlam kazanmıştır. Eğer Tünay Akdeniz ve Çığnşımlar'm ithal 'Punk-Rock'ını saymazsak o zaman Türkiye'de Punk normalinden on yıl sonra başlamıştır. İlk resmi Punk albüm ise bundan on küsür yıl sonra piyasaya çıkmıştır. Bu kitapta bu iki tarih arasında Türkiye'de Punk ile ilgilenmiş kişileri ele aldık. Kitaptaki röportajlar ve kimi yazılar okuyuculara bu bilinmeyen tarih hakkında bir fikir verecektir, onun için kimsenin hiçbir uzman sosyolojik değerlendirmeye ihtiyacı olduğunu zannetmiyorum.

Fakat yine de yöntem ve araştırma seyri hakkında birkaç söz; bu kitabı hazırlamak benim zannettiğimden çok daha zor oldu. Bunun birkaç nedeni olabilir: röportaj yaptığımız kişilerdeki konu hakkında isteksizlik, inançsızlık, sabırsızlık veya tembellik, röportaj yaptığımız çoğu kişinin bu konuda söyleyecek çok şeylerinin olmadığını iddia etmesi (her seferinde de zıddı gerçek oluyordu), bir takım psikolojik zorluklar (hafıza kaybı, yanlış hatırlama, abartma gibi ya kimyasallarla ya da ideolojik plandaki değişimlerle açıklanabilecek şeyler) veya doktıman eksikliği, röportaj yapmak istediğimiz kişilere ulaşma gibi fiziksel zorluklar. Bu konuda hiçbir kaydın olmaması da en baştaki zorluktu. Ama biz en başından beri bu tarz 'yeraltı' araştırmalarında görülen 'sineği inek yapmak' hatasından kaçmaya çalıştık. Durduk yerde yeni bir şehir mitolojisi yaratmak değildi amacımız.

Punk böyle bir şeye hem felsefi kategori olarak hem de tarihsel bir fenomen olarak müsaittir. Her yerde ve her koşulda farklı anlama gelebilir Punk, örneğin eski-Yugoslavya'da özyönetimli sosyalizmin üçüncü yol teorisini ve pratiğini destekleyen bir hoşgörü göstergesi iken (Emir Kusturica'nın ilk ve en iyi filmi 'Do You Remember Dolly Bell?'i düştünün, sadece filmde kahraman Punk değil, Rock 'n' Roll çalıyordu), Letonya'da bağımsızlık sürecinde çoğulcu milliyetçi seslerden biri oluyor (Jri Podnieks'in 'Is It Easy To Be Young?' filmi), fakat yine de Punk zamanına göre putkıncı, anti-otoriter, saldırgan, eleştirel ve bununla beraber batıcı, şehirli, elitist ve kitsch karşıtı olan bir kültürdür de. Bugün en küçük ve en gelişmemiş ülkelerde bile Punk'ın izlerini aramak ve takipçilerini bulmak bu modern/şehirli kültürün ulaşabileceği etkinin sınırsız olduğunun göstergesi de

olabilir. Eğer İran'da punklar varsa, bunların gürültüsü mollaların ezanı dışında başka sesler de olduğunun işaretidir ve bu gürültü 'orda' bile modern şehirli bir kültürün olduğunu garanti eder. İşte bunu garantilemek için çoğu durumda ve yerde sineği inek yapma taktiği uygulanır. Böylece olmadık bir tarih ve gelenek icat edilir.

Bu kitapta biz bundan kaçındık, en azından olabildiğince kaçındık. Ama aynı zamanda bu araştırmanın bir Scherlock Holmes davası olmadığım da söylemek gerekiyor. Dünyanın her yerinde punklan takip eden ve bu kitapta Türk Punk Camiası hakkmdaki raporunu yayınladığımız Luk Haas'ın Tian An Men 89 şirketi ile yıllardır yürüttüğü pratik, bir sineği inek yapmak meselesi olarak yorumlanabilir mi? Kimilerine göre evet, bu egzotizmin ulaştığı son basamakür, Tacikistan'da Hardcore-Punk! (Herhalde bir oksimoron olmalı!)

Fakat Luk Haas'ın samimiyetine ve pratiğinin içtenliğine inandığımız için (Üçüncü Dünya yer altı ürünlerini hiçbir büyük mainstream kanal kullanmadan dolaşıma sokması, tüm ürünlerini kendi hazırlaması, DIY vs...) bu örnekte kötü niyetin olmadığını ve bu plakların plak hammaddesi vinyl'den daha tehlikeli olmadığını varsayıyoruz. Luk Haas hakkında bu kadar.

Biraz önce Punk'm modernizm/şehirli kültürün garantisi olması hakkında başlattığımız tartışma çok önemlidir; çünkü bazı durumlarda Punk aynı zamanda çokkültürlü, demokratik, hoşgörülü ve 'açık toplumların' test kağıdı olabilir. Karikatürize edersek eğer: "Tamam, sizin en karanlık ve karamsar döneminizde bile Punk'mız vardıysa, Avrupalı olabilmeniz kolaylaşmıştır."

Türkiye'de Punk'ın olması, hem de 80'lerde olması, bugün bakıldığında çoğu kişi için politik doğruluğun bir göstergesi ve Türkiye'nin modern ve açık toplum olduğunun bir garantisi olarak yorumlanabilir. Sineği inek yaparak, Türkiye'deki Punk'ı olduğundan farklı ve fazla gösterdiğimizde, kolayca biz de bu neoliberal görüştün sözcüsü olabiliriz. Bu kitap dış mihraklı destekle basıldığı için bu konuda okuyucuları daha fazla uyarmamız gerekiyor. Punk, doğrudur, çelişkili bir şekilde yüksek kültürün sözcüsü olabilir (zavallı ölü Debord Fransız entelektüeli olabildiği gibi) fakat bu kitapta bizim herhangi bir ajandamız (gizli ve açık) olmadığı gibi, hiçbir şekilde de Punk'ı bir açıklama olarak kullanmadık. Eğer izin verirseniz teorinize işemek istiyorum, hem karmaşık olanlara hem de komplocu olanlara!

3. Çekiç Değil, Ayna Değil, Pencere

Karl Marx'ın 'sanat ayrıa değil, çekiç olmalı' önerisi Türkiye Punk müziği için pek geçerli değildir. Türkiye'de Punk müziği bir penceredir. Bu bölümde bunu yavaş yavaş göstereceğiz.

Punk müziği 1977'de Londra ve Kıta Avrupası ve ABD'de epey bilinen ve gençler arasında popüler bir altkültür hareketi haline geldiğinde, Türkiye'de o zamanlar Punk hakkında ve genelde Rock 'n' Roll hakkında yazılan yazılar eleştirel türdendir. Punk, emperyalizm, Batı dekadansı, çürüme ve apolitiklik ile eşanlama geliyordu. Punk'ı eleştirenler onun bir Batı demokratik kapitalizminin ajanı ve garanticisi olduğunu ve IMF ile (her ne kadar görünürde buna karşı ise de) el ele gidebileceğinin farkındaydılar. Türkiye'de 1977'de sol hareket Punk'tan olabildiğince uzaktı, ama Punk'ın en anarşist görünümlerinden bile daha radikaldi. Aynı zamanda da Türkiye'deki Punk'ın hiç olamayacağı kadar da enternasyoneldi; Yar Yayınevi o meşhur yıl İtalyan Kızıl Tugaylan, Alman Kızıl Ordu Fraksiyonu, İran, Kamboçya ve bir sürü ülkenin gerilla hareketlerinin manifestolarını en modern tasarımlar ile yayınlıyordu. Militanlar ve sempatizanlar Arnavutluk, Çin, Küba, Bulgaristan... tüm ülkelerin sol teori ve pratiklerini takip ediyordu.

Fakat Sol'un müziği hiçbir zaman çekiç değildi, daha doğrusu hiçbir zaman Punk'm anladığı anlamda üç akorlu gürültü üreten bir rahatsızlık değildi. Sol müzik ya erkek köylülerin maço gür sesi olmuştur, ya da melankoli ile sızlayan kadın ana'nm ince sesi. Türkiye'de politik müzik gün bugün böyledir, hatta art arda gelen kayıplar ile bu kaderci formunu daha da pekiştirmiştir. Sol teori ne kadar enternasyonel olmuşsa da, pratikte de o kadar mahalleci (gecekonducu!) kalmıştır.

Bana öyle geliyor ki, gürültüden arındınlmış bu melankolik Sol ses, garip bir muhafazakarlığı da beraberinden getirebiliyor, öyle ki bugün Otonomcular gibi hayli uluslararası teori ile beslenen radikal politik (Negri'den Balibar'a kadar) oluşundan ziyaret ederseniz, dünyanın en bayat ve sıkıcı halk müziklerine hazırlıklı olmalısınız. Bu yüzden Murat Belge'nin daha seksenlerin başında yaptığı Arabesk ve Punk müzik benzetmesi esasında yanlıştır. Eğer Arabeski yüksek sanat müziğinden farklı olarak daha amatörce bir ses ve devrime gebe bir Vox Populli olarak Punk de eşanlamlı değerlendirirsek, o zaman Punk'ı temeli olan gürültülü basitliği salt bir muhafazakar feryada indirgemiş oluruz.

Sol müzik çekiç değddi, ama ayrıa da hiç değildi. Müzikte ayrıa ve orta sınıf psikolojik dertler ve depresyonlar herhalde 80'lerde Sezen Aksu ve onu hala devam ettiren en aptal liberaller tarafından

başlatdmıştır. Fakat 80'lerde Sol olmayan, bu yüzden de apolitik olan, ama hiç de orta sınıf ve vasat olmayan bir gençlik sesi de yükseldi bu ses tabii ki ilk heavy metal ile yükselse de kısa zamanda asd radikalliğini Punk ile kazandı. 80'lerde Türkiye'nin nasd bir yer olduğunu o dönemde burada yaşayan birçok kişinin röportajlarından görebiliyoruz; karartmalar, sürekli baskı, hiçbir şeyin net olmaması, garip ve iğrenç bir stil, muhafazakarlık ve vahşi kapitalizm. İşte bu dönemde belki de ayrıa olmayan ender radikal harekederden biri Punk'tı ve Marksist olmadıklan için de çekiç olma şanslan yoktu.

Bir de punkların sayısı az imiş o dönemde ve de tipik bir 'yeraltı' partisi şöyle olurmuş; bir iki Metal grubu, ardından bir Punk ve arada da bir Break Dance show, hepsi de gündüz ve kiralanmış bir düğün salonunda. Anlaşıldığı kadanyla o dönemde yeraltı kültürü tüm o 80'lerin hafıza kaybından sonra kendini tekrar bulmaya çalışıyormuş, onun için o dönemde kimse kendini tam olarak Metal, Punk veya Hardcore olarak tanımlamıyormuş. Bu arama dönemi Türkiye'deki eksiklikler yüzünden yukanda bahsettiğimiz parti gibi komik ve eğlenceli de olabiliyormuş. Bu yüzden biz Türkiye'deki Punk'ın çıkışını 80'lerin o politik ve kültürel (karanlık) ortamıyla açıklarken, Punk'ın bu duruma karşı oluşunu göz önünde bulunduruyoruz. Punklar ebeveynlerinin melankolik Sol'undan, etraftaki depresif pop'tan, yerel ve milli olmaktan, kapalılıktan bıkmış gençlerdi. Kesinlikle yeni alternatifler öğrenmek isteyen ve yeni şeyler denemek isteyen kişilerdi, eğer illa söylemek gerekirse açdmak istiyorlardı. Onun için 80'lerde Punk'ın (Türkiye'deki her şeyin olduğu gibi) karanlık tarafında Demokles'ın kdıcı gibi asdı duran liberalizm ve Turgut Özal figürü var. Kitapta birkaç yerde tartışmalı bir şekdde ismi geçen Özal, açılma teorisi için belalı bir isimdir. Çünkü hem Punk'm özgürleşme isteği, hem de Özal'ın liberal kapitalist Pazar programı aynı açılma ve dünyaya ait olma isteğiyle birlikte okunabilir. Unutmayalım ki ilk İstanbul Sanat Bienali ve ilk Punk grubunun kurulması da aynı tarihe denk gelir. Özal kendi açdma isteği de liberalizm ve vahşi kapitalizmi savunduğu kadar, aynı inatla da en gerici ve en muhafazakar kültürü de destekliyordu.

Punklar için bu açdma kültürü farklıdır, dünyayı hiçbir resmi temsilin dolayımı olmadan anlamakta Bu açılma hiçbir zaman tam anlamıyla olamayacağı için -*taşra ve yerellikten kurtulup dünya kültürüne ait olmak anlamında (bunun hangi koşullarda mümkün olduğunu bir sonraki bölümde göreceğiz)*- bunu daha çok dışarıya bakış veya dışarıyla ilgilenme olarak görebdiriz. Burada, yine, Punk'ı açık toplumun sözcüsü olma gibi bir yoruma indirgememek için dikkatli olmalıyız. Fakat İstanbul'daki punkların toplum nasd daha elverişli bir yer olur gibi bir dertleri ve planlan olmadığı için ve Punk tavrının ülkeyi daha

açık göstermeyle ilgili hiçbir alakası olmadığı için yukandaki bu indirgemeci yorumdan kolayca vazgeçebdiriz. Bu çözüm punkların başkalan tarafından böyle yorumlanmayacağı anlamına gelmez, biz en azından bunu yapmayacağız, kitabın birkaç yerinde Özal ismi tehlikeli bir şekilde Punk ile yan yana getirilse de. Yukarıda geliştirdiğim önermeyi şöyle tanımlayabiliriz: Punkların temsil ile sorunları yoktur ama temsil edilmeye de sorunlu bir şekilde müsaittirler.

Onun için punklar'm sanatına pencere diyoruz, sıkıcı ebeveynleri ve aptal politikacılar dışında başka bir şey aradıkları için. Bu arama ve öğrenme tabii ki çok komik sonuçlar da doğurabilir. Örneğin Tünay Akdeniz'in ithal Punk'ı ve bunu iğrenç (abject) olan sakatatlar ve moda olan çengelli iğneler ile sentezlemesi herhalde prototipik bir Punk komedi olarak kalacaktır. Türkiye'nin açılma tarihi Araba Sevdası kahramanı gibi bir sürü örnekle doludur, Banş Manço ve Kaygısızlar'm 'Helter Skelter'inden, Metin Erksan'm 'Şeytan' filmine kadar. Sanırım en komiği ve komik olduğu kadar da tehlikeli olanı bu kitapta Dead Army Boots'un vokalisti Tarkan ile yaptığımız röportajda ortaya çıktı. Bir konserde niye gamalı haç kullandığı ve heil selamı yaptığı sorusuna eski punk, o zaman Türklerin Türk Punk'ı, Almanların Alman Punk'ı ve Amerikalıların Amerikan Punk'ı yapması gerektiğini söyledikten sonra biz de Dead Kennedys'in hep Amerikan karşıtı müzikler yaptığını hatırlattık. Tarkan'ın cevabı işte bu hikayenin en ilginç kısmı: "Biz Dead Kennedys'in hayranlanydık, tüm şarkı sözlerini ezbere bilirdik ve biz de Amerika'dan nefret ederdik."

Marx'ın dediği gibi bazen anlama yanlış olabilir. Punklar politik olarak doğru olmayı iplemedikleri için, bu örneğin de öyle sanıldığı kadar tehlikeli veya milliyetçi olduğunu iddia etmek abartı olabilir. Zaten bu tarz Fellinivari örnekleri istediğimiz kadar artürabiliriz, ne de olsa geç ve farklı bir modernleşme Punk'ından bahsediyoruz.

Falat bu kitaptan okuyucuların anlayacağı gibi 80'lerin sonundan ve 90'ların başına kadar (internetten önceki dönem) dünyada olup bitenleri takip eden inanılmaz bir kitlenin varlığının olmasıdır. Mektuplarla dünyanın her köşesindeki fanzin ve demolardan haberdar olan bu kide, az da olsa, bir imkanı temsil ediyor, Türkiye'de şehirde alternatif ve eleştirel bir kültürün olabileceği imkanı. Kimileri için bu pencere yurtdışına çıkmak, yurtdışı ile mektuplaşmak veya Deniz Pmar'm dükkanı olmuştur, fakat her ne şekilde olursa olsun farklı bir dünyaya açıldığı kesindir.

4. Müslüman Mahallesinde Salyangoz Satmak

Bariz muhafazakarlık olan bu deyim Türkiye'de bir imkansızlığa işaret eder; tam olarak batıcı olamamak. Aynı zamanda bu alaycı bir şekilde

batıcılığı, garpçılığı veya isterseniz oksidentalizmi eleştirir.

Punk ve Türkiye'deki diğer altkültürlerin Müslüman mahallesinde salyangoz satmaya benzetilmesinin nedenlerini şimdiye kadar anlattıklanmızdan kolayca ortaya çıkarabiliriz. Bu nedenler muhafazakarlığın da çehresini ortaya çıkanr: Türkiye'deki sosyal ve kültürel gerçek Batınınkinden farklıdır, yeteri kadar olamaz mitolojisi. Milli değerler artı kültürel anti-emperyalizm eşittir bu muğlak muhafazakar bilinç. Tahmin edeceğiniz üzere Punk'ın burada yeri yoktur.

Önceki bölümlerde sırayla incelediğimiz Punk'm kategorik, tarihsel ve politik imkanlarının bu duruma nasıl bir alternatif getirebileceği üzerine bir görüş geliştirmek istemiyorum. Zaten bunu ancak laboratuar ortamında üretilmiş bir Punk'ın yapabileceği kanısındayım, ayrıca Punk için böyle bir ajandanın onun esas yapısını tamamen bozacağını düşünüyorum. Fakat Punk konusunu ele alarak bu konuyu tamamen zıt bir perspektiften de yaklaşabiliriz, garpçılığın zıddmdan, daha doğrusu şarkiyatçılıktan veya oryantalizm açısından bu konuyu ele alabiliriz. Böylece önceki bölümde cevapsız bıraküğımız soruya geri dönebiliriz, Türkiyeli bir Punk/yeraltı grubu hangi koşullarda dışan çıkabilir, dünya kültürüne ait olabilir? İçeride modern, dışanda geleneksel/folklorik olduğu sürece. Oryantalizm bakış açısıyla ele aldığımızda Punk ve ona benzer müzik ve yaşam türlerinin Türkiye kökenli olduğu zaman, Türkiye kültürel (daha doğrusu folklorik) kökenli olması gerektiğini de anlıyoruz. Eğer Türk bir Punk grubu başarılı olmak istiyorsa illa ki içerisinde bir saz veya zurna baharatı ya da bir arkaik ritim yapısı olmalıdır. Bu böyle olmadıkça yapılan müziğin anlamı olmaz. Veya röportajını yayınlamadığımız Türkiye underground müzik uzmanı Jay Dobis'in dediği gibi "Hiçbir ilginçliği olmaz. Bu kadar zengin halk müzik kültürü varken niye kullanılmasın, zaten İngilizler ve Amerikalılar yeterince bundan (underground'tan) yapıyorlar, niye aynısı eklensin." Her zaman bu kadar olmazsa da DJJohn Peel, Tim Hodgkinson, Thurston Moore'un da genelde 'oryantal' kokan Türk underground ve Punk'ma ilgi gösterdiklerini biliyoruz. (Ama yine de kimse Dobis kadar Punk/Underground gruplara 'saz' danışmanlığı yapacak kadar uzman ve net olmamıştır.)

Bunun en komik versiyonu da Türk gruplarının bitmek bilmez sentez yapma yetenekleridir, doğu ve batı arasındaki sentez. Einstürzende Neubaten'ın basçısı gözüyle yapılan en son film sanırım bunu en iğrenç ve çekilmez haliyle sunmuştur; artık Türkiyeli, İstanbullu yer altı müzisyen saz ve zurna ve sentez dertleriyle iyice içi boş bir türe dönüşmüştür. Aslında zavallı Piyer Loti Hacke'nin de bugün Türkiye'de istese de görebileceği pek öyle ciddi bir alternatif yoktur,

müzik ve altkültür sahnesi iyice kendini oryantalize etmiştir, piyasada olan grupların çoğu neo-psychedelic hippi post-rock kafa karışıklığı ile ülkemizin güzel çok-kültürlü halk seslerini sentezlemekte yanşmaktalar. Yeraltı gruplar kendi müziklerinin yeniliğini The Can ile Müslüm Gürses ve Velvet Underground ile Orhan Gencebay arasında bir yerde bulunmakla tanımlamayı ve sentez durumunun olabileceği en muhafazakar haller almasından da çekinmiyorlar.

Bu duruma nasıl böyle gelindiğini araştırıp, halihazırda bulunan post-kolonyal teorileri ile güzel bir beyin jimnastiği yapabilirdim, ama Türkiye'de bu değişimi çok iyi bir şekilde belgeleyebilen iki öğretici grup, fenomen vardır; Zen ve 2/5 BZ. İki grup da ortalama aynı zamanlarda başlayıp (80'lerin sonu ve 90'ların başı) o zaman Türkiye'de hiç olmayan Avant-Punk ve deneysel müziği tamamen politik bir şekilde yapıyorlarken, 90'ların ortalarında yavaş yavaş gitan bırakıp saz'a yöneldiler ve kendi ülkelerinin halk ezgilerinin zenginliklerini tekrar keşfederken aynı zamanda hem müziklerindeki gürültüyü azalttılar, hem de gittikçe sentezleme amacıyla gösterisel bir ses mitolojisine yaklaştılar. Zen grubu kendi ismini Baba Zula olarak değiştirdi, ve en son (yine saz ile yaptıklan) Tanbul albümünden sonra oryantal olmayı iyice geliştirerek 'göbek dansı, Punk, Dada, Pscyhedelic ve Dub' müziğini sentezleyen en başarılı Türk grubu oldular. 2/5 BZ grubu ise bu oryantal durumu sahte bir 'no turistik no egzotik' kinik kendi-eleştirisiyle örtmeye çalışırken, grubun yaptığı ilk albümlerle hiçbir alakalan kalmadığım da görüyoruz. (Burada şapkalan Bülent Tangay adına çıkarıyoruz!) Bu iki grubun ve onları takip eden bir sürü başka oluşumların oryantalizm ile alakalarınm daha ciddi bir analizi yapılması gerekiyor, fakat burada en azından şundan bahsetmeden edemeyiz, bu iki grubun sesleri ve tavırlarınm oryantalleşmesi ile dünyaya açılmalan ve saygın birer müzisyen olmalarını doğru orantılı olarak artması gerçeği gözümüzden kaçmıyor.

Bu kitapta biz çoğunun gözünden kaçan, 80'lerin başından 90'ların sonuna kadar ki süreçte üretilen samimi ve güçlü yeraltı seslerine baktık. Umarız bu röportajlan okuyan okuyucular bir imkanın farkında olurlar, bugünden farklı bir imkan; ne salyangozlara ne de Müslümanlara ait olan bir imkan.